COLLEEN McCULLOUGHOVÁ

VTÁKY v tŕní

Najúspešnejší televízny seriál posledných desaťročí v rovnako úspešnej knižnej podobe…

Stredobodom pútavo stvárneného príbehu, ktorý sa odohráva najmä v malebnom, lež drsnom prostredí Austrálie, je život na veľkofarme v priebehu päťdesiatich rokov a nepretržitý zápas človeka s prírodou a živelnými katastrofami. V románe s viacerými dejovými líniami autorka sleduje osudy jednotlivých členov rodiny Clearyovcov. Hlavný motív tvorí romantický ľúbostný vzťah farmárskej dcéry Meggie a katolíckeho kňaza Ralpha de Bricassart, ktorý sa po celý čas zmieta medzi dvoma vášňami – medzi vlastnou ctižiadosťou a túžbou po milovanej žene, nezlučiteľnou s postavením vysokopostaveného cirkevného hodnostára. Peripetie ťažko skúšanej lásky sú pôsobivo zasadené do rámca magického vzdialeného kontinentu, kde je príroda neraz silnejšia ako človek.

Vydal Slovenský spisovateľ, a. s.
Andreja Plávku 12, 813 67 Bratislava
Editorka a zodpovedná redaktorka Katarína Jusková
Číslo publikácie 4407. Vydanie štvrté
Vytlačila Kníhtlačiareň Svornosť, spol. s r. o., Bratislava

Preložené z anglického originálu Colleen McCullough
The Thorn Birds, ktorý vyšiel vo vydavateľstve
Harper and Row, New York 1977

© Harper and Row, New York 1977
Translation © Katarína Karovičová 1989, 1997
Cover Design © Dušan Grečner 1997
Slovak Edition © Slovenský spisovateľ, Ltd, 1997

ISBN 80-220-0833-8

Vtáky v tŕní

Colleen McCulloughová

„Veľkej sestre“
Jean Easthopovej

Existuje povesť o vtákovi, ktorý zaspieva iba raz v živote, sladšie ako ktorýkoľvek iný tvor na zemi. Len čo vyletí z hniezda, začne hľadať strom s tŕňmi a neoddýchne si, kým ho nenájde. Potom si sadne do nehostinnej koruny a vrhne sa na najdlhší, najostrejší tŕň. A keď umiera, premôže smrteľné bolesti a za trilkuje krajšie ako škovránok či slávik nádhernú pieseň, za ktorú zaplatí životom. Ale celý svet zmĺkne a načúva a Pán na nebesiach sa usmeje. Lebo to najlepšie je vždy vykúpené veľkou bolesťou…
Tak aspoň vraví povesť.

I

1915-1917 MEGGIE

1/

Ôsmeho decembra 1915 mala Meggie Clearyová štyri roky. Len čo odpratali zo stola riad od raňajok, mama jej bez slova vtisla do rúk balíček v hnedom papieri a prikázala jej, aby šla von. A tak si Meggie čupla za kručinku pri prednej bráne a netrpezlivo rozbaľovala balíček. Mala nešikovné prsty a obal bol pevný, balíček jemne voňal wahinským obchodom s rozličným tovarom a podľa toho vedela, že to, čo sa v ňom skrýva, akýmsi zázrakom kúpili, a nie vyrobili doma, alebo už používali.

Z rohu vykuklo čosi jemné a zlatisté, začala papier rozbaľovať rýchlejšie, strhávala ho v dlhých nerovnomerných zdrapoch.

„Agnesa! Ach, Agnesa!“ vydýchla láskyplne a prekvapene sa zahľadela na bábiku ležiacu vo vystlanej škatuli.

Skutočný zázrak. Meggie bola vo Wahine iba raz v živote, ešte v máji, za odmenu, že sa vzorne správala. Sedela v ľahkom koči vedľa mamy tichá a poslušná, bola však priveľmi rozrušená, aby si veľa všimla alebo zapamätala. Okrem Agnesy, krásnej bábiky v krinolíne z ružového saténu s béžovými čipkovými volánikmi, ktorá sedela v obchode na pulte. Hneď ju v duchu pokrstila na Agnesu, bolo to jediné vznešene znejúce meno, aké poznala a aké sa hodilo pre také výnimočné stvorenie. Nasledujúce mesiace nebol však v jej túžbe po Agnese ani záblesk nádeje. Meggie nemala nijakú bábiku a netušila, že dievčatká a bábiky patria k sebe. So špinavými rukami a zablatenými topánkami spokojne sa hrala s píšťalkami, prakmi a polámanými vojačikmi, ktorých odhodili bratia.

Vôbec jej nenapadlo, že s Agnesou sa možno hrať. Pohládzala svetloružové záhyby šiat, takých veľkolepých, aké ešte na nijakej žene nevidela, a potom Agnesu nežne zdvihla.

Bábika mala pohyblivé ruky a nohy, mohli sa vykrúcať na všetky strany, dokonca i krk a štíhly, pekne tvarovaný driek sa dali ohýbať. Zlaté vlasy mala vyčesané do uzla zdobeného perlami, v nariasenom čipkovom žabó pripnutom k šatám ihlicou s perlou sa belela hruď. Krásnu, jemne namaľovanú porcelánovú tváričku nechali bez glazúry, aby do ružova sfarbená pokožka

pôsobila dojmom prirodzenej matnosti. Medzi riasami z pravých vlasov žiarili prekvapujúco živé modré oči, dúhovky mali posiate škvrnkami a vrúbené tmavšou modrou farbou. Očarená Meggie zistila, že keď Agnesu poriadne zakloní, oči sa jej zatvoria. Na ružovom líčku mala čierne znamienko krásy a za pootvorenými fialkastými perami bolo vidieť drobné biele zúbky. Meggie si nežne položila bábiku do lona, pohodlne si pod sebou prekrížila nohy a zahľadela sa na ňu.

Ešte stále sedela za kručinkou, keď sa cez vysokú trávu, ktorá bola priveľmi blízko plota, aby sa dala pokosiť, priblížili Jack a Hughie. Meggie mala typicky clearyovské, ohnivé vlasy, všetky deti okrem Franka sužovali hrivy rôznych červenkastých odtieňov. Jack štuchol brata a rozjarene ukázal na Meggie. S úškrnom sa rozišli každý na inú stranu a predstierali, že sú vojaci prenasledujúci maorského zbeha.

Ale Meggie by ich nebola počula, taká bola zaujatá Agnesou.

„Čo to máš, Meggie?“ vyrútil sa na ňu s krikom Jack. „Ukáž nám to!“

„Áno, ukáž nám to,“ zachichotal sa Hughie a zaútočil na ňu z druhej strany.

Pritisla si bábiku na prsia a pokrútila hlavou. „Nie, je moja! Dostala som ju na narodeniny!“

„No tak, ukáž nám ju. Chceme sa iba pozrieť.“

Pýcha a radosť zvíťazili. Zdvihla bábiku, aby ju bratia mohli vidieť. „Pozrite, však je nádherná? Volá sa Agnesa.“

„Agnesa? Agnesa?“ Jack sa zatváril, že dávi. „Aké ufňukané meno! Prečo ju nevoláš Margaréta alebo Betty?“

„Lebo je to Agnesa.“

Hughie si všimol pohyblivý driek a zahvízdal. „Hej, Jack, pozri! Môže hýbať rukami!“

„Ukáž! Pozrime sa na to.“

„Nie!“ Meggie si opäť pritisla bábiku k telu a vyhŕkli jej slzy. „Nie, rozbijete ju. Ach, Jack, neber mi ju, rozbijete ju!“

„Ale čo!“ Jack jej špinavými hnedými rukami oblapil zápästia a pevne ich zovrel. „Mám ti urobiť čínsky ohník? A nemrauč, lebo to poviem Bobovi.“ Skrúcal jej zápästie, až jej

celkom zbelelo, Hughie medzitým chytil bábiku za sukňu a ťahal. „Pusť ju, lebo ti to urobím naozaj silno!“

„Nie, neber mi ju, Jack! Prosím ťa, neber mi ju! Rozbijete ju, viem, že ju rozbijete! Ach, prosím ťa, nechaj ju! Neber mi ju, prosím!“ Napriek tomu, že jej Jack pevne zvieral zápästia, tisla bábiku k sebe, vzlykala a kopala.

„Mám ju!“ zvrieskol Hughie, keď bábika prekĺzla Meggie popod prekrížené ruky.

Jacka s Hughiem očarila rovnako ako Meggie. Strhli z nej šaty, spodničky a dlhé nohavičky s volánikmi. Agnesa ležala na zemi, chlapci sa s ňou naťahovali, jednu nohu jej založili za krk a skrútli, obrátili jej hlavu, aby si pozerala na chrbát, vykrúcali ju do všetkých uhlov. Plačúcu sestru si nevšímali. Ani jej na um nezišlo hľadať pomoc, ten, kto si v clearyovskej rodine nevedel poradiť sám, nemohol čakať bohviečo od ostatných, a to platilo aj pre dievčatá. Bábikin účes sa rozpadol, perly sa rozleteli vo vysokej tráve. Zaprášená topánka bezohľadne stúpila na odhodené šaty a nechala na saténe mastný fľak od kolomaže z kováčskej dielne. Meggie si kľakla a zúfalo sa usilovala pozbierať miniatúrne šatočky, skôr ako sa ešte väčšmi zničia. Potom začala hľadať v tráve perly. Slzy ju oslepovali, žiaľ v srdci bol pre ňu novinkou, lebo až dosiaľ nemala nič, za čím by sa oplatilo žialiť.

Frank hodil syčiacu podkovu do studenej vody a vystrel sa. V poslednom čase ho už chrbát nebolel, možno si na kováčstvo napokon zvykol. V primeranom čase, povedal by otec, po polroku. Ale Frank veľmi dobre vedel, koľko času uplynulo, odkedy si stal do vyhne k nákove, odmeriaval ho s odporom a s nenávisťou. Odhodil kladivo do debny, chvejúcou sa rukou si odhrnul z čela hladké čierne vlasy a stiahol si cez hlavu starú koženú zásteru. Košeľu mal položenú na kope sena v kúte, podišiel k nej a chvíľu tam stál s pohľadom upretým na popukanú drevenú stenu stodoly, akoby neexistovala. Čierne oči mal naširoko roztvorené a upreté do neznáma.

Bol veľmi malý, nemal viac ako stošesťdesiat centimetrov a

dosiaľ vyzeral ako útle chlapča, hoci na nahých pleciach a ramenách sa mu už od práce s kladivom vlnili svaly a hladká pokožka sa mu ligotala od potu. Tmavé vlasy a oči vyzerali exoticky, ani plné pery a široký nos sa v rodine nevyskytovali, ale z matkinej strany im v žilách prúdila maorská krv, čo sa uňho prejavilo. Išlo mu na šestnásty, Bob mal jedenásť, Jack desať, Hughie deväť, Stuart päť a maličká Meggie tri roky. Zrazu si spomenul, že je ôsmeho decembra a že Meggie má dnes štyri roky. Obliekol si košeľu a vyšiel zo stodoly.

Dom stál na malom kopčeku asi o tridsať metrov vyššie ako stodola a stajne. Tak ako všetky novozélandské domy bol drevený, rozložitý a prízemný, postavený na základe teórie, že v prípade zemetrasenia by sa aspoň niektorá časť mohla zachrániť. Naokolo rástla kručinka, teraz hojne obsypaná žltými kvetmi, tráva bola zelená a hustá ako všade na Novom Zélande. Ani uprostred zimy, keď sa inovatka v tieni niekedy po celý deň neroztopila, tráva nezhnedla a dlhé mierne leto jej dodalo ešte sýtejší zelený odtieň. Dažde nebývali prudké, takže z rastlín nezmyli nežnú sladkosť, sneh nepadal a slnko malo práve toľko sily, aby rastlinám osožilo, nespálilo ich. Novozélandské búrky prichádzali skôr z útrob zeme ako z oblohy. Všetko ovládol dusivý pocit vyčkávania, nehmatateľné chvenie a dunenie, ktoré človek priam cítil pod nohami. Lebo pod zemou sa skrývala hrozivá sila, taká mocná, že pred tridsiatimi rokmi zmietla z povrchu celú vysoko sa vypínajúcu horu, z puklín na svahoch nevinných kopcov sa s hukotom valila para, sopky chrlili dym, ktorý stúpal k oblohe, a v korytách horských potokov tiekla horúca voda. Veľké jazerá bahna mľaskavo bublali, morské vlny neisto narážali do útesov, ktoré tam pri ďalšom prílive možno už nebudú, a na niektorých miestach bola zemská kôra hrubá iba dvestosedemdesiat metrov.

A predsa to bola mierna, malebná krajina. Za domom sa rozprestierala zvlnená planina, zelená ako smaragd na zásnubnom prsteni Fiony Clearyovej, posiata tisíckami béžových bodiek, z ktorých sa zblízka vykľuli ovce. Tam, kde zaoblené kopce vrúbili okraj svetlomodrého neba, týčil sa do výšky Mount Egmont.

Dvíhal sa do oblakov, svahy mal zasnežené a bol taký dokonale symetrický, že ho dokonca ani ľudia ako Frank, ktorí ho denne vídali, neprestali obdivovať.

Cesta od stodoly k domu bola dosť namáhavá, ale Frank sa náhlil, lebo si uvedomil, že nemal odísť, otcove príkazy boli jednoznačné. Keď zabočil za roh, uvidel malú skupinku pri kručinke.

Frank viezol matku do Wahine, keď šla kúpiť Meggie bábiku, a odvtedy neprestajne dumal, čo ju k tomu priviedlo. Nedávala deťom na narodeniny nepraktické darčeky, neboli na ne peniaze, a nikdy predtým nikomu nedarovala hračku. Všetci dostávali šatstvo, narodeniny a Vianoce boli príležitosťou na doplnenie skromného šatníka. Ale Meggie asi videla bábiku na svojom jedinom výlete do mesta a Fiona si to zapamätala. Keď sa jej Frank na to spýtal, zahundrala čosi o tom, že dievča potrebuje bábiku, a rýchlo zmenila tému.

Bábika ležala na ceste medzi Jackom a Hughiem, ktorí ňou surovo mykali sem a ta. Meggie videl Frank iba zozadu. Stála tam a pozerala, ako jej bratia znesväcujú Agnesu. Pekné biele ponožky sa jej zhrnuli k čiernym topánočkám a spod hnedej zamatovej nedeľnej sukne vytŕčal kúsoček ružových nôh. Na chrbát jej padala hriva starostlivo upravených kučier. Neboli hrdzavé ani zlaté, ale zlatistočervenkasté a na slnku sa ligotali. Biela taftová stužka, ktorá ich mala pridržiavať, aby jej nepadali do tváre, bola ušpinená a rozviazaná. Šaty mala Meggie celé zaprášené. V jednej ruke pevne zvierala bábikine šatočky, druhou márne štuchala do Hughieho.

„Vy zasratí malí pankharti!“

Jack s Hughiem vyskočili a dali sa do behu, na bábiku úplne zabudli. Keď Frank začal nadávať, najmúdrejšie bolo ujsť.

„Ak vás ešte raz prichytím, že ste sa dotkli tej bábiky, zrúbem vás ako hadov, zasrani mizerní!“ kričal za nimi Frank.

Sklonil sa k Meggie, chytil ju za plece a jemne ňou potriasol.

„No tak, nemáš prečo plakať. Už sú preč. Sľubujem ti, že sa tvojej bábiky viac nedotknú. Usmej sa na mňa, máš predsa narodeniny, nie?“

Tvár mala opuchnutú, oči zaslzené. Hľadela na Franka veľkými sivými očami, plnými smútku, až mu zovrelo hrdlo. Z vrecka nohavíc vytiahol kus špinavej handry, nešikovne jej ňou utrel tvár a pritisol jej ju k nosu.

„Fúkaj!“

Poslúchla ho. Slzy jej uschli a teraz nahlas čkala. „Ach, Fra-fra-Frank, vza-vza-vzali mi Agnesu!“ Potiahla nosom. „Roz-roz-rozstrapatili jej vlasy a vše-vše-všetky tie krásne maučké perly sa z jej vlasov stra-stra-stratili! Spadli do trá-trá-trávy a nemôžem ich nájsť!“

Znovu jej vyhŕkli slzy a padli Frankovi na ruku. Chvíľu hľadel na svoju mokrú pokožku, potom kvapôčky oblizol.

„Tak ich musíme pohľadať, nie? Ale keď plačeš, nemôžeš nič nájsť. A čo má znamenať to bábätkovské šušľanie? Nepočul som ťa povedať maučké namiesto maličké už pol roka! Ešte raz sa vysmrkaj, potom vezmem tú chuderku… ako sa volá, Agnesa? Ak ju rýchlo neoblečieš, dostane úpal!“

Posadil Meggie na kraj cesty a nežne jej podal bábiku. Potom si kľakol a prehľadával trávu! Zrazu víťazoslávne vykríkol a zdvihol perlu.

„Pozri! Jednu už mám! Len počkaj, uvidíš, že ich všetky nájdeme!“

Meggie obdivne pozerala na najstaršieho brata, ako hľadá perly v tráve. Vždy keď nejakú našiel, zdvihol ju do výšky. Potom si spomenula, akú musí mať Agnesa jemnú pokožku, ako ľahko sa môže spáliť, a začala ju obliekať. Bábike sa zjavne nič strašné nestalo. Vlasy mala rozstrapatené, ruky a nohy špinavé, ale všetko fungovalo. Meggie mala za každým uchom hrebeň z korytnačiny. S námahou jeden vytiahla a začala Agnesu česať. Boli to ozajstné ľudské vlasy, šikovne prilepené na podložku z gleja a gázy a odfarbené na odtieň pozlátenej slamy.

Meggie neopatrne šklbla hustým hrebeňom a zrazu sa stalo čosi strašné. Všetky vlasy sa odlepili a ako strapatý chumáč viseli zo zubov hrebeňa. Nad Agnesiným hladkým širokým obočím nebolo nič, nijaká hlava, nijaká holá lebka. Iba hrozná zívajúca diera. Meggie, chvejúca sa od hrôzy, sa naklonila dopredu a

pozrela do bábikinej hlavy. Nejasne sa tam črtali obrátené obrysy líc a brady, svetlo iskrilo medzi pootvorenými perami, v ktorých bolo vidieť čierne zvieracie zuby, a nad tým všetkým viseli Agnesine oči, dve strašné klipkajúce gule napichnuté na drôte, ktorý jej prevŕtaval hlavu.

Meggie vykríkla vysokým, tenkým, nedetským hlasom. Odhodila Agnesu a bez ustania kričala, rukami si zakrývala tvár a triasla sa. Potom pocítila, ako jej Frank odťahuje prsty, berie ju do náručia a tisne jej tvár k svojmu krku. Objala ho, bol pre ňu útočiskom, a po chvíli ju jeho blízkosť natoľko upokojila, že si uvedomila, ako krásne vonia koňmi, potom a železom.

Potom ju Frank prinútil, aby mu povedala, čo sa stalo.

Zdvihol bábiku a začudovane pozeral do prázdnej hlavy, usiloval sa spomenúť si, či sa aj v jeho detskom svete vyskytovali takéto zvláštne hrôzy. Ale strašné prízraky Frankovho detstva boli z mäsa a krvi, bol to šepot a mrazivé pohľady. Matkina strhaná, prepadnutá tvár, jej chvejúca sa dlaň v jeho ruke, zhrbené plecia.

Čo tam Meggie videla? Čo ju tak vystrašilo? Bol presvedčený, že by ju ani zďaleka tak nerozrušilo, keby úbohá Agnesa iba krvácala. Krvácanie bolo čosi celkom konkrétne – v clearyovskej rodine vždy niekto aspoň raz do týždňa poriadne krvácal.

„Jej oči, oči!“ zašepkala Meggie a odmietla sa na bábiku čo i len pozrieť.

„Je prekrásna, Meggie,“ zamrmlal Frank a zaboril si tvár do Megginých vlasov. Aké boli jemné a husté a akú mali teplú farbu!

Pol hodiny ju lichôtkami prehováral, kým konečne pozrela na Agnesu, a trvalo ďalšiu polhodinu, kým ju presvedčil, aby nazrela do diery v hlave. Ukázal jej, ako fungujú oči, ako dômyselne ich ta upevnili, aby dobre držali a zároveň sa ľahko otvárali a zatvárali.

„No poď, je načase ísť dnu,“ povedal, zdvihol ju do náručia a bábiku vopchal medzi nich. „Povieme mame, aby ju opravila, dobre? Vyperieme a vyžehlíme jej šaty a prilepíme vlasy. A z

tých periel ti urobím ozajstné sponky, ktoré budú dobre držať, a budeš ju môcť česať, ako sa ti zachce.“

Fiona Clearyová bielila v kuchyni zemiaky. Bola to nápadne pekná pomenšia plavovláska s uzavretou, prísnou tvárou. Mala veľmi dobrú postavu, štíhly driek jej nezhrubol, hoci vynosila šesť detí. Na sebe mala sivé kalikové šaty, siahajúce až po čistučkú dlážku, vpredu zakryté obrovskou bielou naškrobenou zásterou, ktorú mala zavesenú na krku a vzadu úhľadne zaviazanú na mašľu. Od rána do večera žila v kuchyni a zadnej záhrade, jej pevné čierne topánky vyšliapali kruhovú cestičku od sporáka k práčovni, odtiaľ k zeleninovej hriadke, k šnúre na bielizeň a nazad k sporáku.

Položila nôž na stôl, pozrela na Franka a Meggie a kútiky pekne tvarovaných úst jej klesli.

„Meggie, dovolila som ti, aby si si dnes ráno obliekla svoje najlepšie nedeľné šaty, len ak si ich nezašpiníš. A pozri na seba! Pozri, aká si špinavá!“

„Nie je to jej vina, mama,“ namietal Frank. „Jack s Hughiem jej vzali bábiku, chceli zistiť, ako jej fungujú ruky a nohy. Sľúbil som Meggie, že ju opravíme, takže bude ako nová. Urobíme to, však?“

„Ukáž,“ Fee vystrela ruku.

Bola to tichá žena, ktorá sa iba málokedy rozhovorila. Nik nevedel, čo si myslí, dokonca ani jej manžel. Výchovu detí zverila jemu, a ak nenastali nejaké nezvyčajné okolnosti, plnila jeho rozkazy bez poznámky či sťažnosti. Meggie raz počula, ako si chlapci šepkajú, že sa bojí otca takisto ako oni, ale ak to bola pravda, skrývala svoj strach pod maskou nepreniknuteľného, trochu zanovitého chladu. Nikdy sa nezasmiala, ani nerozčúlila.

Fee prezrela bábiku, položila ju na kredenc pri sporáku a zahľadela sa na Meggie.

„Zajtra ráno jej vyperiem šaty a znovu ju učešem. Frank by ju mohol dnes po večeri umyť a prilepiť jej vlasy.“

Boli to skôr vecné ako utešujúce slová. Meggie prikývla a neisto sa usmiala. Občas tak túžila počuť mamu zasmiať sa,

mama sa však nikdy nesmiala. Meggie cítila, že majú čosi spoločné, čosi zvláštne, čo nemá ocko ani chlapci, ale za mamin prísny chrbát a neprestajne sa pohybujúce nohy sa nedalo preniknúť. Neprítomne by prikývla, mechanicky by preniesla objemné sukne od sporáka k stolu a pracovala by ďalej.

Ani jedno z detí okrem Franka si neuvedomovalo, že Fee je stále nevyliečiteľne unavená. Koľko toho bolo treba urobiť! Nemali takmer nijaké peniaze, času bolo málo a na všetko iba jeden pár rúk. Túžila po dni, keď bude Meggie dosť veľká, aby jej mohla pomáhať. Dievčatko už vykonávalo jednoduché úlohy, ale štvorročné jej ešte nemohlo pomôcť. Šesť detí, a iba jedno, to najmladšie, dievča! Všetky známe ju zároveň ľutovali a závideli jej, ale to namiesto nej robotu nespravilo. V košíku so šicími potrebami sa dvíhala hora nezalátaných ponožiek, na pletacích ihliciach visela ďalšia, Hughiemu boli už malé všetky svetre a Jack ešte nevyrástol zo svojich, aby mu ich mohol nechať.

Padraic Cleary bol v týždeň Megginých narodenín doma iba náhodou. Strihacia sezóna sa ešte nezačala, a tak pracoval okolo domu, oral a sial. Povolaním bol strihač oviec, toto sezónne zamestnanie trvalo od prostriedka leta do konca zimy, potom ovce vrhali. Zvyčajne sa mu podarilo nájsť si dosť práce, pri ktorej prečkal jar a prvý letný mesiac – pomáhal pri bahnení oviec, oral, alebo pracoval u miestneho chovateľa hovädzieho dobytka pri dojení, ktoré nemalo konca-kraja, dvakrát denne. Šiel ta, kde bola práca, a nechával rodinu vo veľkom starom dome, aby sa postarala sama o seba. Nebolo to však až také strašné. Ak sa človeku nepošťastilo získať pôdu, musel žiť takto.

Keď krátko po západe slnka prišiel domov, lampy boli už zažaté a na vysokej povale poskakovali tiene. Chlapci sa zhrčili na zadnej verande, hrali sa so žabou. Frank s nimi nebol, ale Padraic vedel, kde je, lebo od drevárne sa ozývali pravidelné údery sekery. Na okamih sa pristavil na verande, aby kopol Jacka do zadku a Boba chytil za ucho.

„Choďte pomôcť Frankovi s drevom, naničhodníci leniví. A nech je to hotové skôr, ako dá mama na stôl večeru, lebo z vás

zderiem kožu.“

Kývol hlavou Fione, ktorá mala plné ruky práce pri sporáku. Nebozkal ju, ani neobjal, manželské náklonnosti pokladal za čosi, čo patrí do spálne. Keď si obuvákom vyzúval zablatené čižmy, priskackala Meggie s papučami. Usmial sa na ňu so zvláštnym pocitom začudovania, ktorý ho zaplavil vždy, keď ju uvidel. Bola taká pekná a mala také krásne vlásky! Natiahol jej kučeru a vzápätí ju pustil, aby videl, ako sa napne a skočí nazad. Zdvihol dievčatko do náručia a šiel si s ním sadnúť na jedinú pohodlnú stoličku v kuchyni. Bolo to takzvané windsorské kreslo s poduškou priviazanou k drevenému sedadlu, pritiahnuté k sporáku. S ľahkým vzdychom sa usadil, vytiahol fajku a nedbanlivo vyklepal zvyšok tabaku na dlážku. Meggie sa mu pohodlne usalašila na kolenách a objala ho okolo krku, chladnú tváričku obrátila k jeho tvári a tak ako každý večer pozorovala, ako mu cez krátku zlatistú briadku preš vitá svetlo.

„Ako sa máš, Fee?“ spýtal sa Padraic ženy.

„Dobre, Paddy. Podarilo sa ti dnes dokončiť prácu na dolnom poli?“

„Áno, všetko je hotové. Hneď ráno môžem začať na hornom. Bože, ale som unavený!“

„Viem si predstaviť. Dal ti McPherson zasa tú starú tvrdohlavú kobylu?“

„Pravdaže. Vari si nemyslíš, že by si ju vzal on a mne dal svojho grošovaného žrebca. Ruky ma bolia, akoby som ich mal vykĺbené. Stavím sa, že tá kobyla má najtvrdšiu papuľu na celom Novom Zélande.“

„Nič to. O chvíľu budeš robiť u starého Robertsona, a ten má dobré kone.“

„Už aby to bolo.“ Napchal si do fajky hrubý tabak a z veľkej nádoby pri sporáku vytiahol zapaľovači knôt. Rýchlo ho strčil do pootvorených dvierok sporáka a knôt vzápätí vzbĺkol. Oprel sa dozadu a potiahol tak silno, až fajka zapraskala. „Tak čo, Meggie, aké je to mať štyri roky?“ spýtal sa dcéry.

„Strašne dobré, ocko.“

„Dala ti mama darček?“

„Ach, ocko, ako ste vedeli, že chcem Agnesu?“

„Agnesu?“ Rýchlo pozrel na Fee, usmial sa a pobavene zdvihol obočie. „Volá sa Agnesa?“

„Áno. Je nádherná, ocko! Od rána do večera by som na ňu iba pozerala.“

„Šťastie, že má ešte na čo pozerať,“ povedala Fee zachmúrene. „Jack s Hughiem ju vzali do roboty skôr, ako si ju chuderka mohla vôbec poriadne prezrieť.“

„Nuž, chlapci sú chlapci. Skončilo sa to zle?“

„Nie tak, aby sa to nedalo opraviť. Frank ich prichytil skôr, ako jej stihli niečo vážne urobiť.“

„Frank? Čo tu robil? Mal byť celý deň vo vyhni. Hunter tie brány potrebuje.“

„Bol celý deň vo vyhni. Odskočil si sem iba po nejaké náradie,“ odvetila rýchlo Fee. Padraic bol na Franka priveľmi prísny.

„Ach, ocko, Frank je ten najlepší brat! Zachránil Agnesu pred smrťou a po večeri jej prilepí vlasy.“

„To je dobre,“ povedal otec ospalo, oprel si hlavu o operadlo a zatvoril oči.

Pri sporáku bola horúčava, ale zdalo sa, že si to neuvedomuje, na čele sa mu ligotali kvapôčky potu. Založil si ruky za hlavu a zadriemal.

Deti zdedili po Padraicovi Clearym husté vlnité hrdzavé vlasy rôznych odtieňov, ale ani jedno ich nemalo také nápadne červené ako on. Paddy bol nevysoký svalnatý, šľachovitý chlap. Nohy mal krivé, lebo roky strávil pri koňoch, ruky vyťahané od dlhoročného strihania oviec, hruď a ruky pokryté hustými zlatými chlpmi, ktoré by boli škaredé, keby boli tmavé. Oči mal svetlomodré, vždy prižmúrené ako námorník hľadiaci do diaľok, tvár príjemnú a usmievavú, takže si ho ľudia hneď na prvý pohľad obľúbili. Mal veľkolepý pravý rímsky nos, ktorý musel medzi jeho rodákmi vzbudzovať údiv, ale pri pobreží írska odjakživa stroskotávali lode. Ešte vždy hovoril rýchlou, nejasnou galwayskou írštinou, koncové „ť“ vyslovoval ako „th“, ale dvadsať rokov medzi protinožcami dodalo jeho reči zvláštny

nádych, takže všetky „a“ zneli ako „i“ a reč sa mu trochu spomalila ako chod starých hodín, ktoré potrebujú poriadne natiahnuť pružinu. Bol to šťastný muž, ktorému sa darilo vzdorovať ťažkému a namáhavému životu lepšie ako väčšine, a hoci bol zástancom prísnej disciplíny sprevádzanej energickými kopancami, takmer všetky deti ho zbožňovali. Ak nebolo dosť chleba pre všetkých, obišiel sa i bez neho. Ak sa rozhodovali, či kúpiť nové šaty jemu, alebo niektorému z jeho potomkov, obišiel sa i bez nich. Svojím spôsobom to bol spoľahlivejší dôkaz lásky ako milión bozkov. Mal veľmi výbušnú povahu a kedysi zabil človeka, ale sprevádzalo ho šťastie. Ten muž bol Angličan a v prístave Dun Laoghaire kotvila loď pripravená odplávať za prílivu na Nový Zéland.

Fee podišla k zadným dverám a zakričala: „Večera!“

Chlapci sa po jednom trúsili dnu, posledný prišiel Frank s náručou dreva, ktoré hodil do veľkej debny pri sporáku. Padraic zložil Meggie na zem a šiel si sadnúť za vrch jedálenského stola na druhom konci kuchyne. Chlapci si posadali po bokoch a Meggie sa vyškriabala na drevenú debnu, ktorú otec položil na stoličku vedľa seba.

Fee nakladala jedlo na veľké taniere na pracovnom stole a rýchlejšie a šikovnejšie ako čašník ich po dvoch odnášala na stôl. Najskôr položila tanier pred Paddyho, potom podala jedlo Frankovi a tak ďalej až po Meggie. Sebe nabrala nakoniec.

„Zase dusená baranina!“ zvolal Stuart, vzal si vidličku a nôž a vystrúhal kyslú tvár.

„Jedz!“ zahrmel otec.

Velikánske taniere boli kopcom naložené obrovskými porciami zemiakov, dusenej jahňaciny a čerstvej fazule, ktorú v ten deň natrhali v záhrade. Napriek tlmenému hundraniu a tichým prejavom znechutenia všetci vrátane Stuarta vytreli taniere chlebom a zjedli ešte niekoľko krajcov nahrubo natretých maslom a domácim egrešovým lekvárom. Fee si sadla a bleskovo do seba nahádzala jedlo, potom sa hneď zdvihla a znovu zamierila k pracovnému stolu. Do hlbokých polievkových tanierov naložila obrovské kusy lekvárového koláča. Každú dávku poliala horúcou

sladkou omáčkou a odniesla taniere, opäť po dvoch, na stôl. Nakoniec si so vzdychom sadla, koláč mohla zjesť bez náhlenia.

„Mňam, to je dobrota! Lekvárová roláda!“ zvolala Meggie a tľapkala lyžicou omáčku, až do nej presiakol lekvár z koláča.

„Nuž, Meggie moja, máš narodeniny, tak mama upiekla tvoj obľúbený koláč,“ povedal otec s úsmevom.

Tentoraz si nik nesťažoval. Všetkým bolo jedno, aký je to koláč, zjedli ho s chuťou. Clearyovci mali radi sladkosti.

Napriek obrovským množstvám výdatnej stravy nemali na sebe ani gram nadbytočného tuku. Všetko, čo zjedli, vydali zo seba pri práci alebo pri hre. Zeleninu a ovocie jedli preto, lebo sú zdravé, ale silu človeku dodáva chlieb, zemiaky, mäso a horúce múčne pudingy.

Fee každému naliala z veľkého čajníka šálku čaju a ešte asi hodinu zostali sedieť pri stole, zhovárali sa, popíjali, alebo čítali. Paddy bafkal z fajky sklonený nad knihou z knižnice, Fee neprestajne dolievala. Bob bol zahĺbený do ďalšej vypožičanej knihy a menšie deti si robili plány na nasledujúci deň. Škola sa skončila a začali sa dlhé letné prázdniny, chlapci mali voľno a nemohli sa dočkať, kedy sa pustia do pridelených prác v dome a záhrade. Bob mal tam, kde bude treba, opraviť vonkajší náter, Jack s Hughiem dostali na starosť drevo, hospodárske budovy a dojenie, Stuart zeleninovú záhradu. V porovnaní s hrôzami školy to bola hračka. Paddy občas zdvihol hlavu od knihy a pridal k zoznamu prác ďalšiu úlohu, ale Fee mlčala a Frank sedel unavene a skľúčene chlipkal jednu šálku čaju za druhou.

Nakoniec Fee kývla Meggie, aby si sadla na vysokú stoličku, zaplietla jej na noc vrkôčiky, obkrútila ich kúskami handričiek a potom ju spolu so Stuartom a Hughiem uložili do postele. Jack s Bobom sa vypýtali von nakŕmiť psy. Frank si vzal Megginu bábiku k pracovnému stolu a pustil sa do lepenia vlasov. Padraic sa vystrel, zatvoril knihu a odložil fajku do veľkej perleťovej mušle, ktorú používal ako popolník.

„Tak, matka, idem spať.“

„Dobrú noc, Paddy.“

Fee odpratala zo stola riad a z háka na stene zvesila veľkú

galvanizovanú kaďu. Položila ju na druhý koniec stola oproti Frankovi, zo sporáka zdvihla ťažký liatinový kotol a naliala z neho do kade vrelú vodu. Ochladila ju studenou zo starej plechovky od petroleja. Vzala mydlo v drôtenom košíku a so špliechaním začala umývať a oplachovať taniere, potom ich oprela o hrnček, aby sa usušili.

Frank so sklonenou hlavou opravoval bábiku, ale keď hŕba tanierov narástla, bez slova vstal, vzal utierku a dal sa do roboty. Pohyboval sa medzi pracovným stolom a kredencom s ľahkosťou získanou dlhoročnou praxou. Hrali s matkou tajnú, bojazlivú hru, lebo najprísnejšie pravidlo v Paddyho panstve sa týkalo náležitého rozdelenia povinností. Práce v domácnosti sú ženská robota, a hotovo. Nijaký mužský člen rodiny sa nemá do nich miešať. Ale každý večer, keď šiel Paddy spať, Frank matke pomáhal. Fee s ním pri páchaní tohto trestuhodného činu spolupracovala tak, že odkladala umývanie riadu, až kým nepočula, že Paddyho papuče s buchotom dopadli na dlážku. Keď si raz Paddy vyzul papuče, už nikdy sa nevrátil do kuchyne.

Fee láskavo pozrela na syna. „Neviem, čo by som si bez teba počala, Frank. Ale nemal by si to robiť. Budeš ráno veľmi unavený."

„To nič, mama. Niekoľko tanierov ma nezabije. Aspoň ti trochu uľahčím život."

„Je to moja práca, Frank. Nič proti nej nemám."

„Keby sme tak zbohatli a mohla by si mať slúžku!"

„To je ale nerozumné želanie!" Fee si utrela červené mydlové ruky do utierky a so vzdychom si ich založila v bok. V očiach, ktoré upierala na syna, mala akýsi ustarostený výraz, cítila jeho trpkú nespokojnosť, väčšiu ako zvyčajné hundranie ťažko pracujúceho človeka na svoj údel. „Frank, nemaj fantastické predstavy. Sú z toho iba problémy. Patríme k pracujúcej triede, to znamená, že nikdy nezbohatneme, ani nebudeme mať slúžky. Buď spokojný s tým, čo si a čo máš. Takými rečami urážaš otca a on si to nezaslúži. To vieš. Nepije, nehrá hazardné hry a ťažko pracuje. Ani penca z toho, čo zarobí, nejde do jeho vlastného vrecka. Všetko dáva nám."

Frank netrpezlivo pokrčil svalnatými plecami, tvár mal zrazu tvrdú a zachmúrenú. „Ale čo je na tom zlé, ak chce človek od života čosi viac ako hrdlačenie? Neviem, čo je zlé na tom, že si želám, aby si mala slúžku.“

„Nesmieš také veci hovoriť, lebo to neprichádza do úvahy. Vieš, že nemáme dosť peňazí, aby si mohol ďalej chodiť do školy, ako môže byť z teba niečo viac než robotník? Tvoja reč, tvoj odev, tvoje ruky svedčia o tom, ako si zarábaš na živobytie. Ale mať na rukách mozole nie je hanba. Ako vraví otec, keď má muž na rukách mozole, vidieť, že je to čestný človek.“

Frank opäť pokrčil plecami a už nepovedal nič. Keď bol všetok riad uložený, Fee vytiahla košík so šicími potrebami a sadla si na Paddyho stoličku pri sporáku. Frank sa vrátil k bábike.

„Chuderka malá Meggie,“ povedal zrazu.

„Prečo chuderka?“

„Keď jej dnes tí darebáci ničili bábiku, stála tam a plakala, akoby sa jej zrútil celý svet.“ Pozrel na bábiku, ktorá už mala opäť vlasy. „Agnesa! Kde len mohla prísť na také meno?“

„Musela ma počuť, keď som hovorila o Agnese Fortescue-Smythovej.“

„Keď som jej bábiku vrátil, pozrela jej do hlavy a takmer zomrela od hrôzy. Vydesilo ju niečo na jej očiach, neviem čo.“

„Meggie často vidí veci, ktoré neexistujú.“

„Škoda, že nemáme dosť peňazí, aby malí mohli chodiť dlhšie do školy. Sú takí múdri. Keby sme…“

„Ach, Frank! Keby, keby – boli by sme v nebi!“ prerušila ho matka unavene. Rozochvenou rukou si pretrela oči a zapichla látaciu ihlu do klbka sivej vlny. „Už nevládzem. Som priveľmi unavená, aby som na to videla.“

„Choď si ľahnúť, mama. Ja zahasím lampy.“

„Hneď, len čo priložím na oheň.“

„Ja to urobím.“ Vstal od stola a opatrne položil krehkú porcelánovú bábiku za formu na koláč na kredenci, kde bude v bezpečí. Nemal obavy, že by sa chlapci pokúsili bábiku opäť uchmatnúť, jeho potrestania sa báli väčšmi ako otcovho, lebo Frank mal zlostnú povahu. Nikdy sa to neprejavovalo, keď bol s

matkou alebo so sestrou, ale všetci chlapci si od neho vytrpeli svoje.

Fee ho pozorovala a zvieralo jej srdce. Na Frankovi bolo niečo divé a zúfalé, vznášal sa okolo neho tieň utrpenia. Keby sa tak s Paddym lepšie znášali! Nikdy si nerozumeli a neprestajne sa škriepili. Azda sa o ňu Frank priveľmi znepokojuje, azda na nej priveľmi visí. Je to jej vina, to je pravda. Ale je to predsa dôkaz jeho milujúceho srdca, jeho dobroty. Chce jej iba trochu uľahčiť život. A Fee si znovu uvedomila, že túži po dni, keď bude Meggie dosť veľká, aby sňala bremeno z Frankových pliec.

Zdvihla zo stola malú lampu, potom ju opäť položila a zamierila k Frankovi, ktorý čupel pri sporáku, prikladal doň drevo a nastavoval regulátor ťahu komína. Biele rameno mu popretkávali vystupujúce žily, do jemne tvarovaných rúk mal zažratú špinu, ktorú z nich už nikdy nebude môcť zmyť. Placho vystrela ruku a zľahka mu odhrnula rovné čierne vlasy z očí, bol to najväčší prejav nežnosti, akého bola schopná.

„Dobrú noc, Frank, ďakujem ti.“

Keď Fee potichu prechádzala miestnosťami do prednej časti domu, pred pohybujúcim sa svetlom sa skrúcali a skákali tiene.

V prvej spálni spávali Frank a Bob. Nehlučne otvorila dvere a vysoko zdvihla lampu; svetlo zalialo dvojitú posteľ v rohu. Bob ležal na chrbte s otvorenými ústami, triasol sa a mykal ako pes. Podišla k posteli a prevrátila ho na pravý bok, aby neupadol do skutočne nepokojného spánku. Chvíľu tam stála a pozerala naňho. Ako sa len ponáša na Paddyho!

Jack a Hughie vo vedľajšej miestnosti spali navzájom poprepletaní. Sú to strašní zurvalci! Vždy niečo vyparatia, ale nie sú zlí. Márne sa ich pokúšala od seba oddeliť a narovnať prikrývky, kučeravé hlavy sa nedali od seba odtrhnúť. Zľahka si vzdychla a nechala ich tak. Nevedela pochopiť, ako sa môžu po takto prespatej noci zobudiť svieži, ale podľa všetkého im to prospievalo.

Izba, v ktorej spala Meggie so Stuartom, nepristala dvom malým deťom, bola ponurá a neveselá. Vymaľovali ju mdlou

hnedou farbou, dlážku pokrývalo hnedé linoleum a ani tu, tak ako v ostatných spálňach, neviseli na stenách nijaké obrazy.

Stuart sa v posteli obrátil, takže bolo vidieť iba malý zadok v nočnej košeli, ktorý trčal z prikrývok tam, kde mala byť hlava. Fee zistila, že hlavu má pritisnutú ku kolenám, a ako zvyčajne sa čudovala, že sa nezadusí. Opatrne prešla rukou po plachte a strpia. Zasa sa pocikal! Nuž, bude tak musieť vydržať až do rána a vtedy bude bezpochyby mokrá aj poduška. Vždy to tak robil. Obrátil sa a potom sa pocikal ešte raz. No čo, z piatich chlapcov jeden, čo sa pocikáva, to nie je najhoršie.

Meggie sa skrútila do klbka s palcom v ústach, okolo hlavy sa jej rozprestierali vrkôčiky obkrútené handričkami. Jediné dievča. Fee jej pred odchodom venovala letmý pohľad, na Meggie nebolo nič záhadné, bola dievča. Fee vedela, aký bude jej údel, a nezávidela jej, ani ju neľutovala. Chlapci, to bolo čosi iné, to boli zázraky, muži, ktorí vznikli alchymickou premenou z jej ženského tela. Nemať v domácnosti pomocnú ženskú ruku bolo ťažké, ale stálo to za to. Paddyho priatelia pokladali jeho synov za najlepšie odporúčanie. Muž, ktorý vychováva synov, je skutočný chlap.

Jemne zatvorila dvere manželskej spálne a položila lampu na toaletný stolík. Prstami rýchle prebehla po tucte drobných gombíkov na šatách, potom si šaty stiahla z ramien. Zhodila z pliec aj živôtik a starostlivo si ho pritískajúc k prsiam, vsúkala sa do dlhej flanelovej nočnej košele. Až potom, cudne prikrytá, vyzliekla si živôtik, nohavičky a voľne zašnurovaný korzet. Rozpustila si zlaté vlasy pevne zopnuté do uzla, sponky položila do mušle na toaletnom stolíku. Ale ani vlasy, hoci boli prekrásne, husté, lesklé a rovné, nesmeli zostať neupravené. Fee zdvihla ruky a rýchlo si zaplietla vrkoč. Potom sa obrátila k posteli, podvedome zatajila dych, ale Paddy spal, a tak si prudko vydýchla od úľavy. Niežeby to s Paddym nebolo pekné, bol ostýchavý, nežný, pozorný milenec. Ale kým Meggie nebude o dva, tri roky staršia, bolo by veľkou záťažou mať ďalšie deti.

2 /

Keď šli Clearyovci v nedeľu do kostola, Meggie musela zostať doma s niektorým zo starších súrodencov. Túžila po dni, kedy aj ona bude dosť veľká, aby mohla ísť s nimi. Padraic Cleary sa nazdával, že malé deti majú sedieť doma, a jeho pravidlo dodržiavali, či už šli na návštevu k známym, alebo do kostola. Keď Meggie začne chodiť do školy a budú mať istotu, že vydrží ticho sedieť, môže ísť do kostola aj ona. Skôr nie. A tak každú nedeľu ráno nešťastne stála pri kručinke neďaleko prednej brány a rodina sa zatiaľ usádzala do koča. Brat určený dávať na ňu pozor sa usiloval predstierať, aké je ohromné, že sa vyhne omši. Jediný Cleary, ktorý sa naozaj tešil, že sa zbaví ostatných, bol Frank.

Paddyho viera bola neoddeliteľnou súčasťou jeho života. S Fee sa oženil s neveľmi nadšeným katolíckym súhlasom, lebo bola príslušníčkou anglikánskej cirkvi. Hoci sa kvôli Paddymu vzdala svojej viery, odmietla namiesto nej prijať jeho vieru. Ťažko vysvetliť prečo. Azda preto, lebo Armstrongovci patrili k základným pilierom miestnej neomylnej anglikánskej cirkvi, kým Paddy bol iba chudobný prisťahovalec z nesprávnej časti írska. Armstrongovci žili na Novom Zélande ešte pred príchodom prvých „oficiálnych“ osadníkov, a to ich zaraďovalo medzi koloniálnu šľachtu. Z hľadiska Armstrongovcov sa dalo povedať, že Fee uzavrela šokujúco neprimeraný zväzok.

Roderick Armstrong založil novozélandský klan veľmi zvláštnym spôsobom.

Začalo sa to udalosťou, ktorá mala mnoho nepredvídaných následkov pre Anglicko osemnásteho storočia: americkou vojnou za nezávislosť. Až do roku 1776 posielali z Anglicka každý rok vyše tisíc britských zločincov do Virgínie a Karolíny, tam ich zmluvne prenajali, čo nebolo o nič lepšie ako otroctvo. Britské súdnictvo tých čias bolo prísne a nemilosrdné: vražda, podpaľačstvo, tajomný zločin „stelesňovania Egypťanov“ a krádež čiastky prevyšujúcej šiling sa trestali šibenicou. Menšie zločiny znamenali doživotnú deportáciu do Ameriky.

Ale keď v roku 1776 Amerika uzavrela svoje hranice,

Anglicko zistilo, že rýchlo vzrastajúce zástupy zločincov niet kam dať. Väzenia boli preplnené, ďalších trestancov napchali do práchnivejúcich vyradených lodí zakotvených v ústiach riek. Niečo bolo treba urobiť, a tak niečo urobili. S veľkým zdráhaním, lebo to znamenalo výdavok niekoľko tisíc libier, prikázali kapitánovi Artúrovi Phillipovi, aby vyplával k Veľkej Južnej zemi. Bolo to v roku 1787. Jeho flotilu tvorilo jedenásť lodí, na ktorých sa nachádzalo viac ako tisíc trestancov, námorníkov, námorných dôstojníkov a príslušníkov námornej pechoty. Nebola to nijaká cesta za hľadaním slobody. Koncom januára 1788, osem mesiacov po odchode z Anglicka, doplávala flotila do zátoky Botany. Jeho bláznivé veličenstvo Juraj Tretí našiel nové smetisko pre odsúdencov – kolóniu Nový Južný Wales.

Roku 1801 odsúdili dvadsaťjedenročného Rodericka Armstronga na doživotnú deportáciu. Neskoršie generácie Armstrongovcov tvrdili, že pochádzal zo somersetskej šľachtickej rodiny, ktorá schudobnela, lebo sa postavila na stranu americkej revolúcie, a že nijaký zločin nespáchal, ale nik z nich sa veľmi neusiloval objasniť pôvod vznešeného pre4ka. Vyhrievali sa v lesku jeho slávy a pomocou fantázie pozliepali aký-taký príbeh.

Nech už boli jeho pôvod a postavenie v Anglicku akékoľvek, mladý Roderick Armstrong bol divoch. Počas neopísateľnej osemmesačnej plavby do Nového Južného Walesu sa prejavil ako zaťatý, ťažký prípad, vyslúžil si však úctu lodných dôstojníkov, lebo odmietal zomrieť. Keď sa roku 1803 dostal do Sydney, jeho správanie sa zhoršilo, takže ho odviezli na ostrov Norfolk do väzenia pre nepolepšiteľných. Nič ho však nenapravilo. Nedali mu jesť a zatvorili ho do samotky, do takej malej cely, že v nej nemohol sedieť, stáť ani ležať, zbičovali ho do krvi, prikovali reťazou o skalu v mori a nechali ho napoly utopiť. A on sa im smial – biedna kôpka kostí v zavšivavených handrách, bez jediného zuba, samá jazva, prežiarený vnútorným ohňom trpkosti a vzdoru, ktorý nemohlo nič uhasiť. Každé ráno si povedal, že neumrie, a večer sa víťazoslávne smial, keď zistil, že ešte žije.

Roku 1810 ho poslali do Van Diemenovej zeme, pripútali ho s ostatnými spoluväzňami na reťaz a prikázali im vysekať cestu

cez krajinu za Hobartom, kde bol pieskovec tvrdý ako železo. Pri prvej príležitosti vysekal krompáčom dieru do pŕs vojaka, ktorý výpravu viedol. Spolu s ďalšími desiatimi odsúdencami zmasakrovali ostatných piatich vojakov, za živa im sťahovali kožu z tela, až kým so strašnými výkrikmi utrpenia nezomreli. Lebo odsúdenci a ich strážcovia boli zvery, primitívne tvory, ktorých city sa zredukovali na neľudskosť. Roderick Armstrong nemohol ujsť a nechať svojich trýzniteľov nažive, alebo im dožičiť rýchlu smrť, tak ako sa nemohol zmieriť s tým, že je väzeň.

S rumom, chlebom a plátkami sušeného mäsa, ktoré vzali vojakom, jedenásť mužov si v mrazivom daždi kliesnilo cestu kilometrami lesa, až kým sa nedostali k veľrybárskej stanici v Hobarte. Tam ukradli čln s veslami a bez jedla, vody a plachiet sa vydali na cestu cez Tasmanovo more. Keď čln pristál na divom západnom pobreží Nového Zélandu, Roderick Armstrong a dvaja ďalší boli ešte nažive. Nikdy o tej neuveriteľnej ceste nehovoril, ale šepkalo sa, že tí traja prežili iba vďaka tomu, že zabili a zjedli svojich druhov.

Uplynulo presne deväť rokov, odkedy ho deportovali z Anglicka. Bol ešte mladý, ale vyzeral na šesťdesiat. Skôr ako v roku 1840 priplávali na Nový Zéland s kráľovským súhlasom prví oficiálni osadníci, vyrúbal si cesty v bohatom canterburskom okrese Južného ostrova, „oženil“ sa s maorskou ženou a splodil trinásť pekných polynézskych miešancov. Roku 1860 tvorili už Armstrongovci koloniálnu aristokraciu, posielali mužských potomkov do výberových škôl v Anglicku a svojou prefíkanosťou a hrabivosťou veľkolepo dokazovali, že sú praví potomkovia nevšedného, hrôzu vzbudzujúceho muža. Roderickov vnuk James sa stal roku 1880 otcom Fiony, jedinej dcéry spomedzi pätnástich detí.

Ak Fee chýbali prísnejšie protestantské obrady detstva, nikdy o tom nehovorila. Tolerovala Paddyho náboženské presvedčenie, chodievala s ním do kostola a postarala sa, aby deti uctievali iba katolíckeho boha. Ale keďže nikdy neprestúpila na katolícku vieru, v rodine nezaviedli každodenné prejavy pobožnosti, ako je

modlitba pred jedlom a pred spaním.

Okrem jediného výletu do Wahine pred pol druha rokom Meggie nikdy nebola ďalej od domu ako v stodole a vo vyhni v údolí. Ráno pred prvou cestou do školy bola taká rozrušená, že vyvrátila raňajky a matka ju musela odviesť nazad do spálne, umyť ju a prezliecť. Vyzliekla jej rozkošný nový modrý kostýmček s veľkým bielym námorníckym golierom a obliekla strašné hnedé po krk zapnuté šaty. Meggie v nich vždy mala pocit, že sa zadusí.

„A preboha, Meggie, keď ti nabudúce bude zle, povedz mi to! Neseď tam, kým je neskoro, a ja potom musím všetko utierať! Teraz sa ponáhľaj, lebo keď prídeš po zvonení, sestra Agáta ťa určite vyobšíva palicou. Správaj sa slušne a drž sa bratov."

Keď Fee konečne vystrčila z dverí Meggie, ktorá si v starej taške niesla lekvárový chlieb, Bob, Jack, Hughie a Stu už netrpezlivo poskakovali pri prednej bráne.

„Pohni, Meggie, prídeme neskoro!" zakričal Bob a rozbehol sa dolu cestou.

Meggie sa dala do behu za zmenšujúcimi sa postavami bratov.

Bolo krátko po siedmej, slnko, ktoré vyšlo pred niekoľkými hodinami, bolo ešte slabé, ale rosa, okrem miest v hlbokom tieni, už uschla. Cesta do Wahine bola vlastne kolesami povozov utlačená hlina, dve tmavočervené stuhy oddelené širokým pruhom jasnozelenej trávy. Vo vysokej tráve po obidvoch stranách cesty, tam kde úhľadné drevené ploty susediacich hospodárstiev varovali pred vstupom na ich pozemok, hojne kvitli ľalie a oranžové žeruchy.

Bob šiel do školy vždy popri plotoch na pravej strane, koženú tašku niesol na hlave, namiesto aby si ju prehodil cez plece. Plot na ľavej strane patril Jackovi, čo umožňovalo trom mladším Clearyovcom ovládnuť cestu. Na vrchole vysokého strmého kopca, kam sa museli vyškriabať z údolia, v ktorom stála vyhňa, na mieste, kde sa Robertsonova cesta pripájala k wahinskej, na chvíľu zastali, aby si vydýchli – päť jasných hláv obklopených svätožiarou na pozadí oblohy s našuchorenými oblakmi. Teraz

nasledoval najlepší úsek, mohli sa rozbehnúť dolu kopcom. Pochytali sa za ruky a utekali po trávnatom okraji cesty, až kým sa nestratil v záplave kvetov, ľutovali, že nemajú čas prekĺznuť popod plot pána Chapmana a kotúľať sa dolu ako balvany.

Z domu Clearyovcov bolo do Wahine asi osem kilometrov, a keď Meggie konečne zbadala v diaľke telegrafné stĺpy, nohy sa jej triasli a padali jej pančuchy. Bob, ktorý dával pozor, aby začul školský zvonec, ju netrpezlivo pozoroval, ako sa namáha, vyťahuje si nohavičky a občas vyčerpané zavzdychá. Tvár pod záplavou vlasov mala ružovú a zároveň čudne bledú. So vzdychom podal tašku Jackovi a utrel si ruky o nohavice.

„Poď, Meggie, zvyšok cesty ťa odnesiem na chrbte," povedal nevrlo a pozrel na bratov, aby im nezišla na um mylná myšlienka, že je precitlivený.

Meggie mu vyliezla na chrbát, nohami sa mu zakvačila okolo drieku a blažené mu položila hlavu na kostnaté plece. Teraz mohla pohodlne pozerať na Wahine.

Veľa tam toho nebolo. Wahine, ktoré vyzeralo ako trochu väčšia dedina, sa rozprestieralo po obidvoch stranách asfaltovej cesty. Najväčšou budovou bol dvojposchodový hotel, pozdĺž jeho priečelia sa ťahala stĺpmi podopretá plátenná strieška, ktorá tienila chodník. Druhý najväčší dom bol obchod s rozličným tovarom, aj ten sa pýšil plátennou strieškou. Pod jeho špinavými oknami stáli dve dlhé drevené lavice, aby si chodci mohli odpočinúť. Pred slobodomurárskou sálou sa týčil vlajkový stožiar, na jeho vrchole sa v ostrom vetre trepotala roztrhaná vyblednutá anglická vlajka. V meste zatiaľ nemali čerpaciu stanicu ani autoopravovňu, jazdilo tu iba niekoľko áut, ale neďaleko slobodomurárskej sály bola kováčska dielňa so stajňou a vedľa konského žľabu hrdo stála benzínová pumpa. Jediná budova v celom meste, ktorá naozaj priťahovala pozornosť, bol zvláštny jasnomodrý, veľmi neanglický dom, všetky ostatné domy boli natreté na hnedo. Oproti kostolu Svätého srdca a cirkevnej škole stáli stredná škola a anglikánsky kostol.

Keď sa Clearyovci náhlili okolo obchodu s rozličným tovarom, zazvonil zvonec katolíckej školy, hneď po ňom sa

ozvalo silnejšie zvonenie veľkého zvonca na stĺpe pred strednou školou. Bob sa dal do behu a na štrkom vysypaný školský dvor dorazili vo chvíli, keď sa asi päťdesiat žiakov stavalo do radu pred drobnou mníškou, ktorá mávala pružnou palicou, väčšou ako ona sama. Bobovi nebolo treba nič povedať, odviedol súrodencov nabok a zostal tam stáť s očami upretými na palicu.

Kláštor Svätého srdca mal dve podlažia, ale keďže stál za plotom dosť ďaleko od cesty, človek si to ani neuvedomil. Na poschodí bývali tri mníšky rádu milosrdných sestier, ktoré učili deti, spolu so štvrtou, ktorá im viedla domácnosť a ktorú nikdy nik nevidel; na prízemí boli tri veľké miestnosti, kde sa vyučovalo. Po celom obvode obdĺžnikového domu sa ťahala široká tienistá veranda. Keď pršalo, deti tam smeli cez prestávky a cez obed poslušne sedieť, ale keď svietilo slnko, nijaké dieťa ta nesmelo ani len vkročiť. Časť velikánskeho pozemku tienilo niekoľko veľkých figovníkov, za budovou sa terén mierne zvažoval k trávnatému kruhu, nazvanému kriketové ihrisko podľa hlavnej činnosti, na ktorú slúžil.

Bob s bratmi stáli napriek potláčanému chichotu zoradených detí úplne ticho. Žiaci potom za zvukov piesne *Viera našich otcov,* ktorú na malom školskom klavíri vyťukávala sestra Katarína, odpochodovali dnu. Až keď zašlo aj posledné dieťa, sestra Agáta uvoľnila meravú pózu a zamierila k čakajúcim Clearyovcom, ťažkou seržovou sukňou veliteľský odhŕňala nabok kamienky.

Meggie na ňu pozerala s otvorenými ústami, nikdy predtým nevidela mníšku. Bol to naozaj zvláštny pohľad: tri kúsky ľudského tela – to bola tvár a ruky sestry Agáty, zvyšok tvoril biely naškrobený čepiec, biela náprsenka žiariaca na pozadí strašidelné čierneho rúcha a mohutný drevený ruženec, ktorý visel z kovového kruhu spájajúceho konce širokého koženého opaska obkrúteného okolo mníškinho tučného drieku. Pokožka sestry Agáty bola stále červená, bol to následok priveľkej čistotnosti a tlaku ostrých hrán čepca, ktorý jej obopínal prednú časť hlavy a z ktorého vykúkalo čosi také odosobnené, že sa to ťažko dalo nazvať tvárou. Po celej brade, čepcom neľútostne

zdvojovanej, jej vyrastali chumáče chlpov. Ústa takmer nebolo vidieť, mala ich stisnuté do tenučkej čiary, ktorá vyjadrovala sústredenie na neľahkú úlohu Kristovej nevesty v tomto koloniálnom zapadákove, kde je počasie obrátené naruby v porovnaní s miernym podnebím opátstva Killarney, keď tam vstúpila do kláštora pred päťdesiatimi rokmi. Na nose mala od nemilosrdného tlaku okuliarov s okrúhlymi kovovými rámikmi odtlačené dve purpurové ryhy, spoza nich podozrievavo hľadeli neprívetivé svetlomodré oči.

„Prečo ste prišli neskoro, Róbert Cleary?“ spýtala sa suchým hlasom.

„Prepáčte, sestra,“ odvetil meravo Bob. Zelenomodré oči neprestajne upieral na konček chvejúcej sa palice, ktorý sa kýval dopredu a dozadu.

„Prečo ste prišli neskoro?“ zopakovala.

„Prepáčte, sestra.“

„Toto je prvý deň nového školského roka, Róbert Cleary, a človek by predpokladal, že aspoň dnes ráno by ste sa mohli pousilovať prísť včas.“

Meggie sa zachvela, ale nabrala odvahu. „Ach, prosím vás, sestra, bola to moja vina,“ zapišťala.

Svetlomodré oči sa odvrátili od Boba a zdalo sa, že prevŕtavajú Meggie skrz-naskrz. Vo svojej nevinnosti nevedela, že porušila základné pravidlo zápasu na život a na smrť, ktorý od nepamäti prebieha medzi učiteľmi a žiakmi: nikdy dobrovoľne neposkytovať nijakú informáciu. Bob ju rýchlo kopol do nohy a prekvapená Meggie naňho úkosom pozrela.

„Prečo to bola tvoja vina?“ spýtala sa mníška najstudenším tónom, aký kedy Meggie počula.

„Povracala som sa pri stole a natieklo mi to až do nohavičiek, takže ma mama musela umyť a prezliecť, a to nás zdržalo,“ vysvetľovala Meggie prostoducho.

Tvár sestry Agáty zostala bezvýrazná, ale ústa sa jej stiahli ako pružina a konček palice o niekoľko centimetrov klesol. „Čo je to?“ oborila sa na Boba, akoby predmetom jej skúmania bol nový, mimoriadne odporný druh hmyzu.

„Prosím, to je moja sestra Meghann.“

„Potom jej v budúcnosti vysvetli, Róbert Cleary, že sú isté veci, ktoré pravá dáma ani pravý gentleman nikdy nevyslovia. V nijakom prípade, nikdy, naozaj nikdy, nemenujeme nijakú časť spodnej bielizne, čo deti zo slušných rodín samozrejme vedia. Vystrite ruky, všetci!“

„Ale sestra, bola to moja vina!“ zanariekala Meggie a vystrela ruky dlaňami nahor, ako to videla u bratov aspoň tisíc ráz doma.

„Ticho!“ zasipela sestra Agáta a obrátila sa k nej. „Je mi úplne ľahostajné, kto z vás je za to zodpovedný. Všetci ste prišli neskoro, a preto musíte byť všetci potrestaní. Šesť úderov,“ povedala nakoniec monotónnym hlasom.

Vystrašená Meggie hľadela na Bobové vystreté ruky. Uvidela, ako dlhá palica švihá nadol takmer rýchlejšie, než jej oči stačia sledovať, a ako tvrdo dopadá doprostred jeho dlane, tam, kde je mäkká a citlivá. Ihneď mu navrel červený pruh. Ďalší úder dopadol na ešte citlivejšie miesto, ta, kde sa k dlani pripájajú prsty, a posledný na končeky prstov, kde mozog vložil, s výnimkou pier, do pokožky najviac nervových zakončení. Sestra Agáta mierila presne. Ďalšie tri údery dostal Bob na druhú ruku, potom sa obrátila k Jackovi, ktorý stál vedľa neho. Bob bol bledý, ale nevykríkol, ani sa nepohol. Takisto sa zachovali i ostatní bratia, keď na nich prišiel rad, dokonca aj tichý jemný Stu.

Keď sa bratia zahľadeli na palicu dvíhajúcu sa nad jej dlaňami, Meggie podvedome zatvorila oči, aby nevidela, ako dopadne. Ale bolesť bola ako obrovský výbuch, útok, ktorý prenikol až na kosť. Keď sa pálčivá bolesť začala rozptyľovať nahor, dopadol na Megginu dlaň ďalší úder, a keď vystúpila až k ramenu, začal si tú istú bolestivú cestu, tentoraz až k srdcu, raziť posledný úder. Zahryzla si do dolnej pery, priveľmi zahanbená a hrdá, aby sa rozplakala, a priveľmi nahnevaná a rozhorčená nespravodlivosťou, aby sa opovážila otvoriť oči a pozrieť na sestru Agátu. Do duše jej preniklo ponaučenie, hoci jeho podstata bola iná, ako si predstavovala sestra Agáta.

Trvalo až do obeda, kým sa bolesť v obidvoch rukách

pominula. Meggie strávila predpoludnie v mrákotách hrôzy a úžasu, nerozumela ničomu, čo sa v škole robilo, alebo hovorilo. Strčili ju do zadnej lavice v triede pre najmenšie deti, ani si nevšimla, s kým sedí. Krátku hodinku obedňajšej prestávky prečkala schúlená v odľahlom kúte ihriska za chrbtami Boba a Jacka a iba na Bobov prísny rozkaz zjedla chlieb s egrešovým lekvárom, ktorý jej mama zabalila.

Keď zvonec oznámil začiatok popoludňajšieho vyučovania a Meggie si našla miesto v rade spolužiačok, pohľad sa jej konečne natoľko vyjasnil, aby videla, čo sa okolo nej robí. Hanba, že dostala palicou, ju trápila takisto ako predtým, ale hlavu držala vzpriamene a tvárila sa, že si nevšíma štuchance a šepot dievčat naokolo.

Vpredu stála sestra Agáta s palicou, sestra Deklana prechádzala hore-dolu popri radoch nastúpených detí, sestra Katarína si sadla ku klavíru v učebni najmenších a spustila *Vpred, vojaci Kristovi* so silným dôrazom na dvojštvrťový takt. Bola to pôvodne protestantská náboženská pieseň, ale za vojny ju začali spievať príslušníci obidvoch vyznaní.

Sestra Deklana bola vernou, o pätnásť rokov mladšou kópiou sestry Agáty, v sestre Kataríne však zostal ešte kúsok akejsi vzdialenej ľudskosti. Mala iba čosi vyše tridsať, prirodzene bola Írka, a jej zápal doteraz celkom nevychladol, ešte vždy nachádzala vo svojej práci potešenie, ešte vždy videla v tváričkách, obrátených so zbožňujúcim pohľadom na svoju tvár, nesmrteľnú podobu Krista. Ale učila iba najstaršie deti, ktoré sestra Agáta podľa svojho názoru už dostatočne vycvičila, aby sa vzorne správali, aj keď majú mladú a miernu učiteľku. Sestra Agáta učila najmenšie deti, aby z tvárnej detskej hliny vymodelovala zbožné duše a srdcia, prostrednú triedu nechala sestre Deklane.

Bezpečne ukrytá v poslednom rade lavíc, Meggie sa opovážila úkosom pozrieť na dievčatko sediace vedľa nej. Jej pohľad sa stretol so štrbavým úsmevom. Z tmavej, trochu lesklej tváre hľadeli na ňu veľké, čierne okrúhle oči. Meggie, zvyknutá na svetlú pokožku a pehy, bola ohúrená, lebo dokonca i Frank s

tmavými očami a vlasmi mal svetlú, bielu pokožku, a tak Meggie dospela k názoru, že jej susedka je najkrajšie stvorenie, aké kedy videla.

„Ako sa voláš?“ zamrmlala kútikom úst tmavá krásavica. Obhrýzala koniec ceruzky a vypľúvala kúsočky dreva do prázdneho otvoru na kalamár.

„Meggie Clearyová,“ zašepkala.

„Ty tam,“ ozval sa spredu suchý, drsný hlas.

Meggie vyskočila a s úžasom sa poobzerala okolo seba. Ozval sa dutý buchot, keď dvadsať detí položilo ceruzky, a tlmené šuchotanie, keď odsunuli nabok vzácne hárky papiera, aby si kradmo mohli vyložiť lakte na lavicu. Meggie si so zovretým srdcom uvedomila, že celá trieda pozerá na ňu. Sestra Agáta sa rýchlo blížila uličkou medzi lavicami. Meggie bola taká vystrašená, že keby mala kam ujsť, bežala by zo všetkých síl. Ale za jej chrbtom bola iba priečka oddeľujúca druhú triedu, z obidvoch strán natlačené lavice a vpredu stála sestra Agáta. Polomŕtva od strachu hľadela na mníšku, oči v drobnej vystrašenej tváričke jej skoro vyliezli z jamôk, päste na lavici sa zatínali a roztvárali.

„Rozprávala si, Meghann Clearyová.“

„Áno, sestra.“

„A čo si hovorila?“

„Svoje meno, sestra.“

„Svoje meno!“ Sestra Agáta sa ironicky zaškľabila a pozrela na ostatné deti, akoby bez akejkoľvek pochybnosti museli pociťovať rovnaké pohŕdanie ako ona. „To je pre nás pocta, však, deti? Ďalšia z clearyovskej rodiny v našej škole a nemôže sa dočkať, aby rozhlásila svoje meno!“ Znovu sa obrátila k Meggie. „Vstaň, keď s tebou hovorím, ty divoška! Vystri ruky!“

Meggie sa pozviechala z lavice, dlhé kučery sa jej uvoľnili a hompáľali okolo tváre. V zúfalstve zopla ruky, ale sestra Agáta sa ani nepohla, iba čakala, čakala, čakala… Potom sa Meggie nejako podarilo vystrieť ruky, ale keď sa k nim priblížila palica, odtiahla ich a s hrôzou vykríkla. Sestra Agáta zaborila prsty do Megginých vlasov a pritiahla si ju bližšie, takže Meggie mala tvár

iba niekoľko centimetrov od strašných okuliarov.

„Vystri ruky, Meghann Clearyová,“ povedala mníška zdvorilo, chladne, neúprosne.

Meggie otvorila ústa a povracala sestre Agáte celý odev. Všetky deti od hrôzy zhíkli. Odporné zvratky stekali sestre Agáte po záhyboch čierneho rúcha, tvár jej sčervenela od zúrivosti a úžasu. Potom zasvišťala palica, dopadala na dieťa hlava-nehlava. Meggie zdvihla ruky a zakrývala si tvár, prikrčila sa a stále bokom vracala. Keď sestru Agátu už natoľko bolela ruka, že nevládala zdvihnúť palicu, ukázala na dvere.

„Choď domov, ty spupná malá Filištínka!“ skríkla, obrátila sa a zamierila do triedy sestry Deklany.

Meggin zúfalý pohľad našiel Stuarta. Kývol hlavou, akoby jej chcel povedať, že musí urobiť, čo jej prikázali, jemné modrozelené oči mal plné ľútosti a porozumenia. Utrela si ústa vreckovkou, odtackala sa k dverám a vyšla na ihrisko. Do konca vyučovania zvyšovali ešte dve hodiny. Ľahostajne kráčala po ulici, vedela, že chlapci za ňou neprídu, a bola priveľmi vystrašená, aby uvažovala, kde na nich počkať. Musí ísť domov sama a sama sa musí matke priznať.

Keď Fee vyšla s košom mokrej bielizne zo zadných dvier, takmer sa o ňu potkla. Meggie sedela so sklonenou hlavou na najvyššom schode verandy, konce svetlých kučier a predok šiat mala umazané. Matka postavila kôš na zem, vzdychla a odhrnula si z čela vlasy.

„Čo sa stalo?“ spýtala sa unavene.

„Ovracala som sestru Agátu.“

„Ach, božemôj!“ Fee si založila ruky v bok.

„Ešte ma aj zbili palicou,“ zašepkala Meggie so zaslzenými očami.

„To je krásne.“ Fee zdvihla kôš a zatackala sa pod jeho váhou. „Nuž, Meggie, neviem, čo mám s tebou urobiť. Musíme počkať na otca, uvidíme, čo povie.“ Potom Fee bez slova prešla cez zadný dvor k natiahnutým šnúram, na ktorých sa už trepotalo množstvo bielizne.

Meggie si unavene pošúchala tvár a chvíľu za ňou pozerala,

potom vstala a zamierila dolu ku kováčskej dielni.

Frank práve podkul hnedú kobylu pána Robertsona a viedol ju nazad do kúta, kde boli ustajnené kone, keď sa vo dverách zjavila Meggie. Obrátil sa, uvidel ju a zaplavili ho spomienky na vlastné trápenie v škole. Bola taká maličká, taká bábätkovsky bucľatá, nevinná a sladká, ale žiaru v očiach jej surovo vyhasili a usídlil sa v nich výraz, za ktorý by sestru Agátu najradšej zavraždil. Naozaj by ju zavraždil, chytil by ju za dvojitú bradu a stisol… Odhodil nástroje, vyzliekol si zásteru a rýchlo podišiel k Meggie.

„Čo sa stalo, miláčik?“ spýtal sa a zohol sa k nej. Stúpal z nej zápach zvratkov, ale Frank potlačil nutkanie odvrátiť sa.

„Ach, Fra-fra-Frank!“ zavzlykala, tvár sa jej skrivila a konečne sa s úľavou rozplakala. Hodila sa mu okolo krku a vášnivo sa k nemu pritisla, plakala zvláštne ticho, úpenlivo, ako plačú raz v živote všetci Clearyovci, keď sa im skončí detstvo. Bol to srdcervúci pohľad a nežné slová ani bozky nemohli utíšiť jej žiaľ.

Keď sa Meggie upokojila, Frank ju zdvihol a odniesol ku kope sladko voňajúceho sena neďaleko kobyly pána Robertsona. Tam si sadli, ukrytí pred celým svetom, a kobyla obhrýzala okraje ich skrýše. Meggina hlava spočívala na Frankovej hladkej nahej hrudi, a keď zviera prudko zafučalo do sena a od radosti zafŕkalo, vlasy jej poletovali okolo hlavy.

„Prečo nás zbila všetkých, Frank?“ spýtala sa Meggie. „Povedala som jej predsa, že to bola moja vina.“

Frank si už privykol na zápach zvratkov a neprekážal mu. Vystrel ruku a bezmyšlienkovite poškrabal kobylu po nose, keď začala byť priveľmi dotieravá, odstrčil ju nabok.

„Sme chudobní, Meggie, to je hlavný dôvod. Mníšky vždy nenávidia chudobných žiakov. Po niekoľkých dňoch v starej plesnivej škole sestry Agáty zistíš, že si nevylieva zlosť iba na Clearyovcoch, ale aj na Marshallovcoch a MacDonaldovcoch. Všetci sme chudobní. Keby sme boli bohatí a vozili sa do školy veľkým kočom ako O’Brienovci, bola by z nás celá bez seba. Ale my nemôžeme venovať kostolu organ alebo zlaté kňazské rúcho,

ani nového koňa a koč pre mníšky. Takže na nás nezáleží. S nami môžu robiť, čo sa im zachce.

Pamätám si, že raz bola sestra Agáta na mňa taká nazúrená, že neprestajne kričala: Plač v mene božom! Krič, Francis Cleary! Keby si mi poskytol zadosťučinenie svojím krikom, nebila by som ťa tak silno a tak často!

To je ďalší dôvod, prečo nás nenávidí. Lebo sme lepší ako Marshallovci a MacDonaldovci. Nemôže prinútiť Clearyovcov plakať. Chce, aby sme sa pred ňou plazili na kolenách. Povedal som chlapcom, čo urobím každému Clearymu, ktorý zafňuká, keď ho budú biť, a to isté platí aj pre teba, Meggie.

Akokoľvek silno by ťa bila, ani nemukni. Plakala si dnes?“

„Nie, Frank,“ zívla, mihalnice jej klesli a palec si habkavo hľadal cestu do úst. Frank ju uložil do sena a s pohmkávaním a úsmevom na tvári sa dal znovu do práce.

Keď vošiel Paddy, Meggie ešte spala. Mal špinavé ruky, lebo vyvážal hnoj z mliekarenskej farmy pána Jarmana, klobúk so širokou strieškou mal stiahnutý hlboko do čela. Všimol si, že Frank na nákove tvaruje nápravu, okolo hlavy mu poletovali iskry. Potom mu oči zablúdili k senu, kde spala skrútená Meggie, nad jej spiacou hlavou sa skláňala hlava hnedej kobyly pána Robertsona.

„Hneď som si myslel, že bude tu,“ povedal Paddy, položil bičík a zaviedol svojho starého grošovaného koňa do kúta stodoly, ktorý slúžil ako stajňa.

Frank úsečne prikývol a uprel na otca temný pohľad, plný pochybností a neistoty, ktorý Paddyho vždy tak rozčuľoval. Potom sa opäť obrátil k náprave, do biela rozžeravenej, nahé telo sa mu lesklo od potu.

Paddy odsedlal koňa, zaviedol ho na miesto, naplnil vedro vodou a potom zmiešal otruby a ovos s trochou vody. Keď vylial krmivo do žľabu, zviera radostne zaerdžalo a jeho oči sledovali Paddyho, ktorý kráčal von k veľkému sudu. Vyzliekol si košeľu a umyl si ruky, tvár a hruď, zamočil si pritom vlasy aj jazdecké nohavice. Keď sa dosucha vyutieral starým vrecom, spýtavo pozrel na syna.

„Mama mi povedala, že Meggie poslali s hanbou domov. Vieš, čo sa presne stalo?“

Keď náprava vychladla, Frank ju odložil.

„Povracala sestru Agátu, chuderka.“

Paddy si prešiel rukou po tvári, aby zakryl úsmev, na chvíľu sa zadíval na stenu naproti, aby sa upokojil, a potom pozrel na Meggie. „Bola celá bez seba, že ide do školy, čo?“

„Neviem. Vracala aj ráno, skôr ako odišli z domu, a to ich zdržalo, takže prišli do školy až po zvonení. Všetci dostali šesťkrát palicou, ale Meggie bola strašne rozrušená, lebo si myslela, že mala dostať iba ona. Po obede sa na ňu sestra Agáta zasa vrhla a Meggie jej vyvrátila lekvárový chlieb na čistý habit.“

„Čo sa stalo potom?“

„Sestra Agáta ju poriadne stĺkla a poslala s hanbou domov.“

„Nuž, v tom prípade je Meggie už dosť potrestaná. Veľmi si vážim rehoľné sestry a viem, že nemáme právo pochybovať o správnosti toho, čo robia, ale nemuseli by toľko používať palicu. Chápem, že nie je ľahké vtĺcť do našich tvrdých írskych makovíc umenie čítať, písať a rátať, ale veď Meggie bola dnes v škole prvý raz.“

Frank prekvapene hľadel na otca. Až doteraz Paddy so svojím najstarším synom nikdy nerozprával ako rovný s rovným. Frankov trvalý odpor k otcovi sa v základoch otriasol, uvedomil si, že otec napriek hrdému chvastúnstvu ľúbi Meggie väčšmi ako synov. Uvedomil si, že má otca takmer rád, a dôverčivo sa usmial.

„Naša maličká je výborná, však?“ povedal.

Paddy zaujatý pohľadom na Meggie bezmyšlienkovite prikývol. Kobyla ohrnula pysky a zafŕkala. Meggie sa pomrvila, prevrátila a otvorila oči. Keď zbadala otca, stojaceho vedľa Franka, prudko sa posadila a zbledla od strachu.

„Tak čo, moja, máš za sebou ťažký deň, však?“ Paddy podišiel k dcére, zdvihol ju zo sena, a keď zacítil kyslý zápach, prudko vydýchol. Potom pokrčil plecami a mocne ju k sebe pritisol.

„Zbili ma palicou, ocko,“ priznala sa.

„Ako poznám sestru Agátu, nebolo to naposledy," zasmial sa a vysadil si ju na plecia. „Radšej sa poďme pozrieť, či mama nemá v kotli horúcu vodu, aby si sa vykúpala. Smrdíš horšie ako Jarmanova maštaľ."

Frank podišiel k dverám a hľadel na dve ohnivé hlavy nadskakujúce hore cestou, potom sa obrátil a zbadal, že kobyla naňho upiera krotký pohľad.

„No poď, ty stará bosorka, odvediem ťa domov," povedal a chytil opraty.

Ukázalo sa, že Meggino vracanie bolo skryté požehnanie. Sestra Agáta ju aj tak pravidelne tĺkla palicou, ale vždy z bezpečnej vzdialenosti, aby unikla následkom, čo zmenšovalo silu úderu i presnosť zásahu.

Tmavovláska sediaca vedľa Meggie bola najmladšia dcéra majiteľa a šéfa wahinskej modrej reštaurácie. Volala sa Tereza D'Annunziová a bola dosť hlúpa, aby unikla pozornosti sestry Agáty, nie však natoľko hlúpa, aby si ju mníška vybrala za obeť. Keď jej narástli zuby, bola veľmi pôvabná, a Meggie ju zbožňovala. Cez prestávky sa prechádzali, držiac sa okolo drieku, čo znamenalo, že sú najlepšie priateľky a nik iný sa medzi ne nesmie miešať. A neprestajne sa zhovárali.

Raz cez obedňajšiu prestávku Tereza zaviedla Meggie k nim do reštaurácie, aby sa zoznámila s jej rodičmi a veľkými súrodencami. Boli očarení jej zlatou ohnivosťou tak ako ona ich tmavosťou, a keď na nich uprela veľké, prekrásne, meňavé sivé oči, prirovnávali ju k anjelovi. Po matke zdedila nedefinovateľný výraz noblesy, ktorú každý ihneď vycítil. Vycítili ju aj D'Annunziovci a rovnako dychtivo ako Tereza sa uchádzali o jej priazeň. Ponúkli ju veľkými mastnými zemiakovými hranolkami, usmaženými v kotli plnom vriaceho baranieho tuku, a kúskom chutnej ryby, ktorý bol obalený v trenom ceste a vysmážali ho spolu s hranolkami, ibaže v osobitnom drôtenom košíku. Meggie nikdy nejedia nič také lahodné a túžila jesť v reštaurácii častejšie. Bola to však výnimočná udalosť, na ktorú potrebovala zvláštne povolenie od matky a mníšok.

Doma neprestajne hovorila: „Tereza povedala,“ a „Viete, čo urobila Tereza?“ až kým Paddy nezareval, že sa už toho napočúval o Tereze akurát dosť.

„Neviem, na čo je dobré kamarátiť sa s makarónmi,“ zahundral. Ako ostatná britská spoločnosť inštinktívne nedôveroval stredomorským obyvateľom s tmavšou pleťou. „Meggie, zlatko, Taliani sú špinaví, neradi sa umývajú,“ vysvetľoval jej bezvýsledne a ochaboval pod Megginým bolestne vyčítavým pohľadom.

Frank, zúrivý od žiarlivosti, s otcom súhlasil. A tak keď bola Meggie doma, rozprávala o priateľke menej. Ale nesúhlas rodiny nemohol rozbiť ich priateľstvo, obmedzené na dni a hodiny v škole. Boba a ostatných bratov veľmi tešilo, že Meggie je celkom zaujatá Terezou. Vďaka tomu sa mohli naháňať po ihrisku, akoby sestra ani neexistovala.

Nezrozumiteľné veci, ktoré sestra Agáta neustále písala na tabuľu, konečne nadobudli zmysel a Meggie sa naučila, že znamienko plus znamená, že všetky čísla treba zrátať, a mínus, že človek musí čísla dolu odrátať od čísiel hore a zostane mu menej ako na začiatku. Meggie bola bystré dieťa a bola by z nej výborná, azda aj vynikajúca žiačka, keby bola vedela prekonať strach zo sestry Agáty. Ale len čo ju prevŕtali mníškine oči a chrapľavý starý hlas na ňu vychrlil otázku, zajachtala sa a nebola schopná rozmýšľať. Aritmetiku pokladala za ľahkú, keď však mala slovami dokázať svoje vedomosti, nemohla si spomenúť ani len, koľko je dva a dva. Čítanie znamenalo pre ňu vstup do takého úžasného sveta, že sa ho nikdy nenabažila, ale keď jej sestra Agáta prikázala, aby vstala a nahlas niečo prečítala, len-len že zo seba niečo vytisla. Zdalo sa jej, že sa večne trasie od strachu pred sarkastickými poznámkami sestry Agáty, alebo sa červená, lebo sa jej celá trieda smeje. Lebo sestra Agáta vždy zdvihla Megginu bridlicovú tabuľku preto, aby sa jej vysmiala, jej s námahou popísané hárky papiera vždy použila na to, aby ukázala žiakom ohavnosť lajdáckej práce. Niektoré bohatšie deti mali to šťastie, že vlastnili gumy, ale Megginou jedinou gumou bol končeky prsta, ten si oblizla a šúchala chyby, ktoré urobila z

nervozity, až sa písmo rozmazalo a papier sa v drobučkých šúľkoch odlupoval. Vznikali v ňom diery a to bolo prísne zakázané, ale Meggie vo svojom zúfalstve bola ochotná urobiť hocičo, len aby unikla kritike sestry Agáty.

Až do Megginho príchodu do školy bol hlavným objektom bitky a nenávisti sestry Agáty Stuart. Meggie však predstavovala oveľa vďačnejšiu obeť. Stuartov melancholický pokoj a takmer nadpozemská hrdosť boli tvrdým orieškom dokonca aj pre sestru Agátu, zatiaľ čo Meggie sa tak zanovito usilovala dodržiavať clearyovské zásady správania, definované Frankom, že sa pri každej príležitosti triasla a očervenela ako paprika. Stuart sestru zo srdca ľutoval a pokúšal sa uľahčiť jej situáciu tým, že zámerne privolával mníškin hnev na seba. Tá však veľmi skoro prehliadla jeho trik a vždy sa znovu rozzúrila, keď videla, že clearyovská spolupatričnosť zahŕňa dievča rovnako ako chlapcov. Keby sa jej niekto spýtal, prečo vlastne Clearyovcov neznáša, nevedela by mu odpovedať. Ale pre starú mníšku, takú zatrpknutú vlastným osudom ako sestra Agáta, nebolo ľahké znášať hrdosť a zomknutosť veľkej rodiny, ako boli Clearyovci.

Megginým najväčším hriechom bolo, že je ľaváčka. Keď na prvej hodine písania nesmelo chytila do ruky grifeľ, sestra Agáta sa na ňu vrhla ako Cézar na Galov.

„Meghann Clearyová, polož ten grifeľ!“ zahrmela. Tak sa začal boj na život a na smrť. Meggie bola nevyliečiteľná a beznádejná ľaváčka. Keď jej sestra Agáta násilím ohla prsty pravej ruky okolo grifľa a nastavila ruku nad bridlicovú tabuľku, Meggie sa zakrútila hlava a nemala ani potuchy, ako prinútiť postihnutú končatinu urobiť to, čo chce od nej sestra Agáta. Odrazu duševne ohluchla, onemela a oslepla; bezvýznamný prívesok, ktorým pre ňu bola pravá ruka, súvisel s jej procesom myslenia asi ako prsty na nohách. Nakreslila čiaru rovnobežnú s okrajom tabuľky, lebo nevedela urobiť oblúk, a ako ochrnutá položila grifeľ na lavicu. Nijaké úsilie sestry Agáty nemohlo prinútiť Megginu pravú ruku napísať A. Potom si Meggie potajme preložila grifeľ do ľavej ruky a s ramenom čudne skrúteným okolo tabuľky napísala riadok rovnomerných

krasopisných A.

Ale sestra Agáta boj vyhrala. Pri raňajšom nástupe priviazala Meggie ľavú ruku k telu povrazom a rozviazala ho až o tretej popoludní, keď zvonec oznámil koniec vyučovania. Dokonca aj cez obedňajšiu prestávku musela Meggie jesť, prechádzať sa a hrať s ľavou rukou pevne spútanou. Trvalo to tri mesiace, za ten čas sa naučila písať správne podľa zásad sestry Agáty, hoci jej písmená neboli nikdy dokonalé. Aby sa sestra Agáta ubezpečila, že Meggie nezačne opäť používať ľavú ruku, nechala jej ju priviazanú k telu ešte ďalšie dva mesiace, potom zhromaždila všetkých žiakov, aby sa spoločne pomodlili a ďakovali všemohúcemu za jeho múdrosť, lebo prinútil Meggie, aby si uvedomila svoje chybné správanie. Všetky božie deti sú praváci, ľaváci sú potomkovia diabla, najmä ak sú červenovlasí.

V prvom školskom roku Meggie stratila svoju bucľatosť, viditeľne schudla, hoci veľmi nenarástla. Začala si obhrýzať nechty až do mäsa a musela znášať posmešky sestry Agáty, ktorá ju nútila chodiť s vystretými rukami po celej škole, od lavice k lavici, aby deti videli, aké hnusné sú obhryzené nechty, hoci skoro polovica detí vo veku od piatich do pätnástich rokov si obhrýzala nechty rovnako ako Meggie.

Fee vytiahla fľašu horkého výťažku z aloy a tou odpornou tekutinou natrela Meggie končeky prstov. Všetci členovia rodiny museli dávať pozor, aby si ju nezmyla, a keď si dievčatá v škole všimli mnohovravné hnedé škvrny na jej prstoch, pokorovalo ju to. Keď si strčila prsty do úst, chutili neopísateľne odporne, asi ako dezinfekčný prostriedok pre ovce. Zúfalo napľula na vreckovku a slinami si drela prsty, až kým sa nezbavila toho najhoršieho. Paddy vzal trstenicu, oveľa jemnejší nástroj ako palica sestry Agáty, a naháňal ju po kuchyni. Zastával názor, že deti sa nemajú biť po rukách, po tvári alebo po zadku, ale iba po nohách. Vravel, že to bolí takisto ako inde, ale dieťaťu sa tým neublíži. Horká tekutina, bitka od sestry Agáty ani od otca však nepomáhali. Meggie si hrýzla nechty ďalej.

Najväčšou radosťou, jediným potešením, ktoré jej pomáhalo vydržať v škole, bolo priateľstvo s Terezou D’Annunziovou. Cez

vyučovanie dychtila po prestávke, aby už mohla sedieť s Terezou pod veľkým figovníkom, držať sa s ňou okolo drieku a zhovárať sa. Rozprávali sa o Terezinej zaujímavej rodine, o všetkých jej bábikách a o jej nádhernej čajovej súprave pre bábiky s motívom čínskej krajiny s vŕbou.

Keď ju Meggie prvý raz uvidela, bola nadšená. Súpravu tvorilo stoosem kusov. Boli tam maličké šáločky a tanieriky z krehkého porcelánu, väčšie taniere, kanvica na čaj, cukornička, kanvičky na mlieko a smotanu, maličké nože, lyžice a vidličky, všetko vo veľkosti pre bábiky. Tereza mala obrovské množstvo hračiek. Okrem toho, že bola oveľa mladšia ako jej súrodenci, pochádzala z talianskej rodiny, čo znamenalo, že ju všetci vášnivo a bez ostychu milovali a otec kvôli nej načieral hlboko do peňaženky. Dievčatá hľadeli na seba s bázňou a závisťou, hoci Tereza nikdy netúžila po Megginej kalvínskej stoickej výchove. Namiesto toho ju ľutovala. Nesmieť sa rozbehnúť k mame, objať ju a pobozkať? Chuderka Meggie!

Pokiaľ ide o Meggie, nemohla porovnávať Terezinu žiariacu okrúhlu malú mamu so svojou štíhlou vážnou matkou, takže si nikdy ani nepomyslela: keby ma tak mama objala a pobozkala. Namiesto toho si myslela: keby ma tak objala a pobozkala Tereza! Predstava objatí a bozkov však zamestnávala jej myseľ oveľa menej ako predstava čajovej súpravy. Bola taká jemná, krehučká a nádherná! Ach, keby aj ona mala takú a mohla Agnese podávať popoludňajší čaj z tmavomodro-bielych šáločiek na tmavomodro-bielych tanierikoch!

Pri piatkovej bohoslužbe v starom kostole s rozkošnými smiešnymi maorskými vyrezávanými ozdobami a maorskou maľovanou povalou Meggie kľačala a modlila sa, aby mala vlastnú čajovú súpravu s vŕbovým motívom. Keď páter Hayes zdvihol monštranciu, hostia nejasne presvitala cez zasklený okrúhly otvor uprostred polodrahokamami vysádzaných lúčov a požehnávala sklonené hlavy veriacich. Všetkých okrem Meggie, lebo tá ju nevnímala, úporné premýšľala, koľko má Terezina súprava tanierikov. A keď Maori na chóre začali spievať nádhernú pieseň, Meggie sa krútila hlava v ultramarínovo modrej

hmle, ďaleko od katolicizmu a Polynézie.

Blížiaci sa koniec školského roka, december a Meggine narodeniny nástojčivo pripomínali, že nastáva skutočné leto. Vtedy Meggie spoznala, za akú cenu človek získa to, po čom z celého srdca túži. Sedela na vysokej stoličke pri sporáku a Fee ju ako zvyčajne pred odchodom do školy česala. Bola to zložitá činnosť. Meggie sa vlasy prirodzene krútili a matka to pokladala za veľké šťastie. Dievčatá s rovnými vlasmi to v dospelosti nemajú ľahké, keď sa usilujú z ovísajúcich tenkých pramienkov vyčariť bohatú vlnitú hrivu. Meggine kučeravé, skoro po zem dlhé vlasy matka na noc pevne nakrúcala na plátenné pruhy nastrihané zo starej bielej plachty. Ráno musela Meggie vyliezť na stoličku, Fee vlasy odkrútila a učesala ju.

Do ľavej ruky chytila dlhú nerozčesanú kučeru, starou kefou značky Mason Pearson ju vykefovala, potom ju obkrútila okolo ukazováka, až bola celá namotaná do žiarivého hustého pradena, opatrne z neho vytiahla prst a rozvinula ho do bohatej lokne. Tento úkon opakovala asi dvanásť ráz, potom predné kučery zviazala na temene čerstvo vyhladenou bielou taftovou stuhou a Meggie bola hotová. Ostatné dievčatá nosili do školy vrkoče, vlasy mávali rozpustené iba pri zvláštnych príležitostiach, Fee však bola v tomto neústupná, trvala na tom, aby Meggie nosila rozpustené vlasy každý deň, hoci ráno si len veľmi ťažko ušetrila niekoľko minút na česanie. Fee si neuvedomovala, že jej námaha nevedie k ničomu dobrému. Jej dcéra mala totiž najkrajšie vlasy z celej školy, a to, že túto skutočnosť denne pripomínala nádherným účesom, vynieslo Meggie veľa závisti.

Česanie bolo bolestivé, ale Meggie si naň už zvykla, prebiehalo to tak od nepamäti. Feeina svalnatá ruka nemilosrdne šklbala pochlpené kadere, až Meggie vyhŕkli slzy a musela sa obidvoma rukami držať stoličky, aby nespadla. Bol pondelok, posledný vyučovací týždeň, a do Megginých narodenín chýbali už iba dva dni. Pridŕžala sa stoličky, snívala o čajovej súprave s vŕbovým motívom a vedela, že jej túžba sa nikdy nesplní. Súpravu predávali vo wahinskom obchode a Meggie sa natoľko vyznala v cenách, aby vedela, že stojí oveľa viac, ako si otec

môže dovoliť minúť zo svojich skromných prostriedkov.

Zrazu Fee tak čudne vykríkla, že sa Meggie s myknutím prebrala zo zasnenia a mužskí členovia rodiny, ktorí práve raňajkovali, zvedavo obrátili hlavy.

„Ježišikriste!“ zvolala Fee.

Paddy ohúrený vyskočil, jakživ nepočul Fee vziať meno božie nadarmo. Fee držala v jednej ruke Megginu kučeru, v druhej kefu a na tvári mala výraz odporu a hrôzy. Paddy a chlapci sa zhŕkli okolo nej. Meggie sa pokúšala zistiť, čo sa robí, a vyslúžila si zaucho štetinatou stranou kefy. Oči sa jej zaliali slzami.

„Pozri,“ zašepkala Fee a pridržala kučeru v slnečnom lúči, aby Paddy lepšie videl.

Meggine vlasy vyzerali na slnku ako žiarivé, ligotavé zlato a Paddy najskôr nevidel nič. Potom si všimol, že po Feeinej ruke pobehuje hore-dolu nejaký hmyz. Chytil kučeru a medzi lesklými prameňmi objavil ďalšie podobné hmýriace sa živočíchy. Na jednotlivých vlasoch boli prilepené tisíce malých bielych guľôčok a drobné živočíchy ich vytrvalo a vo veľkom produkovali ďalej. Meggina hlava bola dejiskom usilovnej činnosti.

„Má vši,“ povedal Paddy.

Aj Bob, Jack, Hughie a Stu sa prišli pozrieť, ale tak ako otec sa ihneď stiahli do bezpečnej vzdialenosti. Nakoniec zostal pri Meggie iba Frank a Fee a sťa hypnotizovaní hľadeli na jej vlasy. Zúfalá Meggie nešťastne sedela na stoličke a rozmýšľala, čo spáchala. Paddy sa zvalil do windsorského kresla, pozeral do ohňa a požmurkával.

„To tá prašivá Talianka!“ zvolal napokon a pozrel na Fee. „Poondiati pankharti, všivavé svine!“

„Paddy!“ vyhŕkla pohoršená Fee.

„Prepáč, že nadávam, mamka, ale keď si pomyslím, že naša Meggie nachytala od tej mizernej Talianky vši, hneď by som šiel do Wahine a rozbúral im tú poondiatu umastenú reštauráciu!“ vybuchol Paddy a celou silou si tĺkol päsťou do kolena.

„Mama, čo to je?“ podarilo sa nakoniec vyjachtať Meggie.

„Len pozri, neporiadnica špinavá!“ ukázala matka Meggie

ruku. „Takýchto živočíchov máš plnú hlavu a dostala si ich od tej Talianky, čo sa s ňou priatelíš! Čo mám teraz s tebou robiť?“

Meggie pozerala na drobučké tvory, ktoré zmätene pobehovali po Feeinej holej ruke a hľadali nejaké zarastené miestečko. Potom sa rozplakala.

Frank dal bez slova ohriať vodu do medeného kotla. Paddy chodil hore-dolu po kuchyni a reval, jeho zúrivosť sa zväčšovala pri každom ďalšom pohľade na Meggie. Nakoniec zamieril k vešiaku na stene pri zadných dverách, narazil si na hlavu klobúk a zvesil z klinca dlhý bič.

„Idem do Wahine, Fee, a poviem tomu prekliatemu makarónovi, kam si môže strčiť svoje hnusné ryby a hranolky! Potom zájdem za sestrou Agátou a poviem jej, čo si myslím o tom, že má v škole zavšivavené deti!“

„Paddy, buď opatrný!“ prosila Fee. „Čo ak to nebola tá Talianka? A aj keď má vši, mohla ich takisto ako Meggie chytiť od niekoho iného.“

„Hlúposť,“ povedal Paddy pohŕdavo. Zišiel dolu zadnými schodmi a o chvíľu počuli konský dupot na ceste. Fee vzdychla a zúfalo pozrela na Franka.

„Budeme mať šťastie, ak neskončí vo väzení. Frank, priveď dnu chlapcov. Dnes nepôjdu do školy.“

Dôkladne jednému za druhým prezrela hlavy, potom si navzájom prezreli hlavy s Frankom. Podľa všetkého nik od Meggie vši nechytil, ale Fee nechcela riskovať. Keď voda vo veľkom medenom kotli zovrela, Frank zvesil zo skoby kaďu na umývanie riadu a nalial do nej rovnaké množstvo horúcej a studenej vody. Potom šiel do kôlne a priniesol novú trojlitrovú plechovicu petroleja, z práčovne vzal kocku lúhového mydla a začal umývať Boba. Postupne namočil hlavu každému bratovi, nalial na ňu niekoľko hrnčekov petroleja a celú tú mokrú mastnú hmotu namydlil. Petrolej a lúh pálili, chlapci nariekali a zúrivo si šúchali oči, škrabali si červenú kožu na hlave a sľubovali strašnú pomstu všetkým Talianom.

Fee vybrala z košíka so šicími potrebami veľké nožnice. Podišla k Meggie, ktorá sa neopovážila zo stoličky ani pohnúť,

hoci uplynulo už vyše hodiny, zastala nad ňou a hľadela na krásny vodopád vlasov. Potom sa pustila do strihania. Šmik šmik! Na zemi narastali ligotavé kôpky kučier a na Megginej hlave prebleskovali nepravidelné škvrny bielej pokožky. Fee sa pochybovačne obrátila k Frankovi.

„Mám jej zvyšok oholiť?“ spýtala sa a stisla pery.

Frank pobúrene vystrel ruku. „Ach, nie, mama, nie! V nijakom prípade! Poriadna dávka petroleja bude stačiť. Prosím ťa, neoholʼ ju!“

A tak odvliekli Meggie k pracovnému stolu, podržali jej hlavu nad kaďou a Frank jej na ňu lial jeden hrnček petroleja za druhým a štipľavým mydlom jej drhol zvyšky vlasov. Kým boli konečne spokojní, Meggie takmer oslepla, ako si trela oči, ktoré ju pálili, a po celej tvári a hlave jej navreli malé pľuzgieriky. Frank zmietol ostrihané vlasy na kus papiera a hodil ich do ohňa, metlu namočil do petroleja. Potom si umyli hlavy on a Fee; jojkali, lebo ich od lúhu pálila pokožka. Nakoniec vzal Frank vedro a celú kuchyňu vydrhol dezinfekčným prípravkom pre ovce.

Keď bola kuchyňa sterilná ako nemocnica, šli do spálni, zo všetkých postelí zvliekli obliečky a plachty a zvyšok dňa vyvárali, žmýkali a vešali posteľnú bielizeň. Matrace a podušky prehodili cez zadný plot a postriekali petrolejom, koberce zo salónu dôkladne vyprášili. Všetci okrem Meggie pomáhali. Tá bola v nemilosti. Zaliezla za stodolu a plakala. V hlave jej hučalo od bolesti z drhnutia, zo spálenín a pľuzgierov, a tak strašne sa hanbila, že keď ju Frank našiel, nechcela naňho ani pozrieť a nedala sa presvedčiť, aby šla domov.

Nakoniec ju musel odvliecť násilím, kopala, bránila sa, a keď sa Paddy podvečer vrátil z Wahine, skryla sa v kúte. Paddy pozrel na Megginu ostrihanú hlavu a rozplakal sa. Knísal sa v kresle dopredu a dozadu, rukami si zakrýval tvár. Všetci stáli okolo neho, prešľapovali z nohy na nohu a najradšej by boli niekde inde. Fee uvarila čaj a naliala Paddymu, ktorý sa pomaly upokojoval.

„Čo sa stalo vo Wahine?“ spýtala sa. „Bol si preč strašne

dlho.“

„Najskôr som si vzal na toho prekliateho makaróna bič a šmaril som ho do konského žľabu. Potom som si všimol, že McLeod stojí pred svojím obchodom a prizerá sa, tak som mu povedal, čo sa stalo. Zavolal z krčmy niekoľkých chlapov a nahádzali sme do toho žľabu kopu ďalších Talianov, aj ženy, a naliali sme na nich zopár litrov ovčej dezinfekcie. Potom som šiel do školy za sestrou Agátou a môžem vám povedať, že bola celá bez seba od zúrivosti, že si nič nevšimla. Vytiahla tú Talianku z lavice, prezrela jej hlavu a jasné, že ju mala samú voš. Poslala ju domov a povedala jej, aby sa nevracala, kým sa nezbaví vší a nebude mať čistú hlavu. Keď som odchádzal, prezerala so sestrami Deklanou a Katarínou hlavy všetkým deťom a ukázalo sa, že ich je zavšivavených dosť. Aj mníšky sa škriabali ako divé, keď si mysleli, že na ne nik nepozerá.“ Pri tejto spomienke sa uškrnul, ale potom opäť pozrel na Megginu hlavu a zavzlykal. Chmúrne sa na ňu zahľadel.

„A pokiaľ ide o teba, slečna, už nijaké Talianky ani nik iný okrem bratov. Ak ti nie sú dosť dobrí, tvoja chyba. Bob, postaráš sa, aby sa Meggie v škole okrem vás s nikým nestýkala, počuješ?“

Bob prikývol. „Áno, ocko.“

Na druhý deň ráno Meggie s hrôzou zistila, že má ísť do školy ako zvyčajne.

„Nie, nie, nemôžem ta ísť,“ nariekala a chytala sa za hlavu. „Mama, mama, nemôžem ísť takto do školy, nemôžem sa takto zjaviť pred sestrou Agátou!“

„Ale áno, môžeš,“ odpovedala matka a nevšímala si Frankove prosebné pohľady. „Aspoň dostaneš príučku.“

A tak šla Meggie do školy. Vliekla sa z nohy na nohu, na hlave mala uviazanú hnedú šatku. Sestra Agáta si ju vôbec nevšímala, ale dievčatá ju cez prestávku chytili a strhli jej šatku, aby videli, ako vyzerá. Tvár mala iba trochu červenú, ale keď jej odhalili hlavu, naskytol sa im strašný pohľad, koža mokvala a bola zapálená. Keď Bob zbadal, čo sa robí, odviedol sestru do vzdialeného kúta kriketového ihriska.

„Nevšímaj si ich, Meggie,“ povedal drsne, nešikovne jej uviazal šatku a potľapkal ju po stŕpnutých pleciach. „Sú to zlomyseľné kozy! Škoda, že mi nenapadlo schovať si niekoľko z tvojich vší, iste by ostali nažive. A keby potom na to už všetci zabudli, pustil by som ich zopár deťom na hlavy.“

Ostatní clearyovskí chlapci sa zhromaždili okolo nich a strážili Meggie, až kým nezazvonilo.

Tereza D’Annunziová sa cez obedňajšiu prestávku nakrátko zastavila v škole. Hlavu mala ostrihanú dohola. Chcela sa vrhnúť na Meggie, ale chlapci ju ľahko odbili. Keď odchádzala, vystrela pred seba pravú ruku so zaťatou päsťou a ľavou ju udrela po bicepse fascinujúcim pohybom, ktorému nik nerozumel, ale ktorý si chlapci pre budúcnosť nadšene zapamätali.

„Nenávidím ťa!“ kričala Tereza. „Ocko musí odísť z tohto okresu kvôli tomu, čo mu spravil tvoj otec!“ Obrátila sa a s plačom ušla z ihriska.

Meggie držala hlavu vztýčenú a neplakala. Učila sa. Nezáleží na tom, čo si myslia ostatní, nezáleží, nezáleží! Dievčatá sa jej vyhýbali, sčasti preto, lebo sa báli Boba a Jacka, a sčasti preto, lebo o všetkom sa dozvedeli ich rodičia a prikázali im, aby sa držali bokom. Kamarátiť sa s Clearyovcami vždy znamenalo zapliesť sa do nejakých nepríjemností. A tak posledné dni v škole deti Meggie úplne ignorovali. Túto novú situáciu rešpektovala dokonca aj sestra Agáta a preniesla svoj hnev z Meggie nazad na Stuarta.

Ako zvyčajne, keď narodeniny detí padli na všedný deň, presunuli oslavu na sobotu. V ten deň Meggie dostala čajovú súpravu s vŕbovým motívom, po ktorej tak dlho túžila. Bola rozložená na majstrovsky vyrezávanom ultramarínovom stolčeku a stoličkách, ktoré vyrobil Frank vo svojom takmer neexistujúcom voľnom čase. Meggie smutne hľadela na modro--biele obrázky namaľované na každom kúsočku súpravy, na fantastické stromy so smiešnymi nafúknutými kvetmi, na malú vyumelkovanú pagodu, na zvláštne nehybný pár vtákov, na drobučké postavičky večne prechádzajúce cez čudesný most. Všetko čaro sa vytratilo. Nejasne si však uvedomovala, prečo sa

rodina ožobráčila, aby jej darovala to, čo pokladala za najdrahšie jej srdcu. A tak svedomité urobila Agnese čaj v maličkom hranatom čajníku a tvárila sa pritom nadšene. Celé roky sa so súpravou vytrvalo hrávala, nikdy nerozbila, ba ani nenaštrbila jediný kus. Nikomu ani vo sne nezišlo na um, že čajovú súpravu, modrý stolček, stoličky a Agnesine modré šaty nenávidí.

Dva dni pred Vianocami roku 1917 priniesol Paddy domov týždenník a novú kopu kníh z knižnice. Tentoraz dali prednosť novinám pred knihami. Ich vydavatelia sa inšpirovali obľúbenými americkými časopismi, ktoré iba málokedy zablúdili na Nový Zéland, a celú strednú časť zaplnili reportážou o vojne. Boli tam nejasné fotografie austrálskych a novozélandských armádnych zborov útočiacich na nemilosrdné útesy pri meste Gallipoli, dlhé články vychvaľujúce hrdinstvo vojakov z krajiny protinožcov, články o austrálskych a novozélandských nositeľoch Kríža kráľovnej Viktórie od počiatku jeho udeľovania a obrovský celostránkový obraz austrálskeho príslušníka ľahkej kavalérie, ktorý sedel na koni s vytasenou šabľou a s chocholom z dlhých hodvábnych pier trčiacim nad dohora vyvráteným okrajom klobúka so sklopenou strieškou.

Frank sa hneď zmocnil novín, dychtivo hltal reportáž so šovinistickým ladením a oči mu tajomne žiarili.

„Otec, chcem ta ísť," povedal, keď s úctou položil noviny na stôl.

Fee, ktorá pripravovala na sporáku dusené mäso, mykla hlavou, Paddy sediaci vo windsorskom kresle stŕpol a zabudol na knihu.

„Si primladý, Frank," vyhlásil.

„Nie, nie som. Mám sedemnásť rokov, otec, som muž! Prečo by mali Huni a Turci zabíjať našich chlapov ako na jatkách, kým ja si tu sedím v bezpečí? Je najvyšší čas, aby aj nejaký Cleary priložil ruku k dielu."

„Si maloletý, Frank, nevezmú ťa."

„Ak nebudeš mať námietky, tak ma vezmú," zaútočil Frank bleskovo a uprel oči na Paddyho.

„Ale ja mám námietky. Teraz jediný z nás pracuješ a vieš, že peniaze, ktoré zarobíš, potrebujeme.“

„V armáde budem dostávať plat!“

Paddy sa zasmial. „Vojenskú almužnu, čo? Väčšmi sa vyplatí byť kováčom vo Wahine ako vojakom v Európe!“

„Ale keď tam už budem, otec, možno sa mi naskytne príležitosť stať sa niečím lepším ako kováčom. Je to pre mňa jediná možnosť, ako sa stadiaľto dostať.“

„Hlúposť! Dobrý bože, nevieš, čo hovoríš, chlapče. Vojna je strašná. Pochádzam z krajiny, kde sa bojuje už tisíc rokov, a tak viem, čo vravím. Nepočul si rozprávať mužov, ktorí bojovali v búrskej vojne? Chodievaš do Wahine dosť často, tak nabudúce počúvaj. A vôbec sa mi nepáči, že tí prekliati Angličania používajú Austrálčanov a Novozélanďanov ako potravu pre delá. Posielajú ich ta, kde sa im nechce obetovať vlastné vzácne vojská. Pozri, ako ten militarista Churchill nahnal našich chlapcov do takej nezmyselnej akcie ako bitka pri Gallipoli! Z päťdesiatich tisícov desaťtisíc mŕtvych! Každý piaty padol! Prečo by si mal ísť bojovať za staré dobré Anglicko namiesto Angličanov? Čo pre nás urobilo? Necháva svoje kolónie vykrvácať. Keby si sa ta dostal, ohŕňali by nad tebou nos, lebo si prišiel z kolónie. Novému Zélandu ani Austrálii nijaké nebezpečenstvo nehrozí. A starému dobrému Anglicku by iba prospelo, keby ho porazili. Najvyšší čas, aby sa mu niekto pomstil za to, čo urobilo írsku. Keby cisár masíroval po londýnskom Strande, nevyronil by som veru ani slzu.“

„Ale otec, ja chcem vstúpiť do armády!“

„Nezáleží na tom, čo chceš ty, Frank. Nikam nepôjdeš a na ten nápad radšej zabudni. Nemáš na vojaka potrebnú výšku.“

Frank očervenel a stisol pery. Nízky vzrast bol jeho citlivým miestom. V škole býval vždy najmenší z triedy, a práve preto sa bil dva razy toľko ako ostatní. Teraz, keď mal sedemnásť rokov, meral presne toľko ako v štrnástich, stošesťdesiat centimetrov. Nedávno sa v ňom zahniezdila strašná pochybnosť, že možno už prestal rásť. Iba on poznal utrpenie, ktorému podroboval svoje telo a dušu – naťahovanie, cvičenie, márne nádeje.

Kováčske remeslo mu dalo silu neprimeranú telesnému vzrastu. Ak Paddy vybral pre Franka s jeho vášnivou povahou toto povolanie zámerne, nemohol zvoliť lepšie. Frankova drobná postava prekypovala silou, v sedemnástich rokoch bol víťazom všetkých bitiek a poznali ho na celom Taranackom polostrove. Hnev, frustrácia a pocit menejcennosti mu pri pästných súbojoch pomáhali a znamenali viac ako sila hociktorého z najvyšších a najmocnejších mužov na okolí, patrili totiž k telu vo vynikajúcej fyzickej kondícii, k skvelému mozgu a divej, neskrotnej povahe.

Čím boli súperi vyšší a silnejší, tým väčšmi ich Frank túžil vidieť ponížených v prachu. Rovesníci sa mu vyhýbali, jeho agresivita bola známa široko-ďaleko. V poslednom čase začal vyhľadávať súperov aj medzi dospelými. Chlapi ešte vždy rozprávali o dni, keď skoro prizabil Jima Collinsa, ktorý mal dvadsaťdva rokov, meral stodeväťdesiattri centimetrov a zdvihol aj koňa. So zlomenou ľavou rukou a prasknutými rebrami bojoval Frank dovtedy, kým z Jima nezostala dobitá krvavá masa pri jeho nohách, a museli ho násilím zadržať, aby mládencovi v bezvedomí nerozkopal tvár. Len čo sa Frankovi zahojila ruka a z rebier mu odlepili náplaste, išiel do mesta a zdvihol tam koňa, aby ukázal, že Jim Collins nie je jediný, čo to dokáže, a že to nezávisí od toho, aký je človek vysoký.

Aj Paddy prežil čosi podobné, a preto dobre vedel, akú má Frank povesť, a chápal jeho zápas o získanie rešpektu, čo však neznamenalo, že sa nehneval, keď následky bitiek znemožňovali Frankovi vykonávať prácu vo vyhni. Paddy bol tiež nízky a vybojoval si svoje, aby dokázal, že má odvahu, ale v časti Írska, skadiaľ pochádzal, nebol najmenší. Na Nový Zéland, kde boli muži vyšší, prišiel už dospelý, a tak ho nikdy nezlostil jeho malý vzrast ako Franka. Teraz si chlapca pozorne obzeral, pokúšal sa mu porozumieť, ale nedarilo sa mu to. Hoci vnútri zo všetkých síl bojoval proti akejkoľvek diskriminácii vo vzťahu k deťom, tento syn bol jeho srdcu vždy najvzdialenejší. Vedel, že to Fee zarmucuje, že sa znepokojuje pre ich skryté nepriateľstvo, ale ani láska k Fee nemohla prekonať nechuť voči Frankovi.

Chlapcove drobné, jemne tvarované ruky ležali v obrannom

geste na novinách, pohľad, v ktorom sa miešala prosba s hrdosťou – tá však nakoniec zvíťazila – upieral na Paddyho. Akú mal cudziu tvár! Nebolo v nej nič clearyovské ani armstrongovské, azda iba čosi okolo očí trochu pripomínalo Fee, ale jej zreničky neboli tmavé a nevedeli pri najmenšej urážke metať blesky ako Frankove. Odvaha mu však nechýbala.

Rozhovor o vojne sa Paddyho poznámkou o Frankovej výške skončil, rodina v nezvyčajnom tichu dojedla duseného králika, dokonca i Hughie s Jackom sa len veľmi opatrne podpichovali a iba občas sa hlasnejšie zachichotali. Meggie odmietla jesť, upierala zrak na Franka, akoby sa jej mal každú chvíľu stratiť spred očí. Frank sa babral v jedle primerane dlho, aby rodičia nemohli nič namietať, a pri prvej príležitosti sa ospravedlnil a vytratil. O chvíľu sa ozvali z drevárne tupé údery sekery. Frank rúbal kmene z tvrdého dreva, ktoré Paddy priviezol, aby mali na zimu dosť pomaly horiaceho paliva.

Keď si všetci mysleli, že Meggie už spí, vyliezla von oknom a odkradla sa k drevárni. Bolo to pre každodenný život rodiny nesmierne dôležité miesto. Dreváreň tvorilo zo tridsať štvorcových metrov udupanej hliny pokrytej hrubou vrstvou triesok a kôry, na jednej strane boli uložené mohutné dlhé kmene pripravené na spracovanie, na druhej úhľadne navŕšené polená, presne také veľké, aby sa zmestili do sporáka. Uprostred drevárne vytŕčali zo zeme tri pne, ktoré používali pri rúbaní ako kláty.

Frank nekálal polená, rozsekával hrubý eukalyptový kmeň, aby ho mohol položiť na najnižší a najširší klát. Kus kmeňa s priemerom okolo šesťdesiat centimetrov ležal na zemi, na obidvoch koncoch bol upevnený kovovými svorkami. Frank stál rozkročmo na kmeni a zúrivo doň ťal. Ostrie sekery sa len tak mihalo a porisko, ktoré sa mu kĺzalo v spotených rukách, vydávalo zvláštny vŕzgavý zvuk. Sekera vyletela chlapcovi nad hlavu a dopadla s tlmeným ťažkým buchnutím. Z dreva tvrdého sťa železo lietali na všetky strany triesky ako z borovice alebo nejakého listnatého stromu. Frankovi stekali po nahej hrudi a chrbte potôčiky potu, okolo čela mal uviazanú vreckovku, aby ho pot neoslepoval. Bola to nebezpečná práca, stačil jediný chybný

pohyb, a človek mohol prísť o nohu. Zápästia mal ovinuté koženými zápästkami, ktoré zadržiavali pot, ale pri práci nikdy nenosil rukavice. V neveľkých rukách držal porisko sekery zľahka a s dokonalou zručnosťou.

Meggie sa skrčila pri jeho pohodenej košeli a tričku a s úžasom ho pozorovala. Vedľa nej ležali ešte tri sekery, eukalyptové drevo totiž za chvíľočku otupí aj ten najostrejší nástroj. Chytila jednu za porisko a pritiahla si ju ku kolenám, ľutovala, že nevie rúbať ako Frank. Sekera bola taká ťažká, že ju ledva zdvihla. Novozélandské a austrálske sekery majú iba jedno ostrie, také nabrúsené, že by preťalo vlas, lebo sekery s dvojitým ostrím sú na eukalyptové drevo priľahké. Kovová časť sekery bola skoro tri centimetre hrubá a dobre vyvážená, pevne vsadené porisko bolo zaistené drevenými klinmi. Keby sa sekera pri rúbaní uvoľnila, preletela by vzduchom ako delová guľa a ľahko by mohla zabiť.

Frank rúbal v dohasínajúcom svetle takmer inštinktívne. Meggie uhýbala pred odskakujúcimi ívermi s ľahkosťou, ktorá bola výsledkom dlhoročnej praxe, a trpezlivo čakala, kedy si ju Frank všimne. Keď bol kmeň dopoly preťatý, prudko oddychujúci Frank sa obrátil a začal rúbať z druhej strany. V dreve vznikala hlboká úzka štrbina, kmeň bolo treba rozsekať, aby drevo nehnilo a neskôr sa dalo ľahšie pokálať. Sekera sa teraz už skoro strácala v štrbine a velikánske triesky lietali čoraz bližšie okolo neho. Nevšímal si ich a rúbal ešte rýchlejšie. Vtom sa kmeň rozštiepil a Frank svižne zoskočil dolu, vycítil správny okamih ešte skôr, ako sa sekera naposledy zahryzla do dreva. Usmieval sa, ale nebol to šťastný úsmev.

Obrátil sa, aby si vzal ďalšiu sekeru, a zbadal sestru, ktorá tam trpezlivo sedela v dlhej nočnej košeli pozapínanej po krk. Ešte vždy si nezvykol, že má krátke kučierky namiesto dlhých vlasov obkrútených okolo handričiek, ale dospel k názoru, že chlapčenský účes jej pristane, a želal si, aby ho nosila stále. Podišiel k nej, čupol si a sekeru si položil na kolená.

„Ako si sa sem dostala, ty môj malý hlupáčik?“

„Vyliezla som oknom, keď Stuart zaspal.“

„Dávaj si pozor, aby sa z teba nestala divoška.“

„No a čo, s chlapcami sa človek aj tak lepšie zahrá ako s dievčatami.“

„Možno máš pravdu.“ Sadol si, chrbtom sa oprel o kmeň a unavene k nej obrátil hlavu. „Čo je, Meggie?“

„Frank, však neodídeš?“ Položila mu ruky s obhryzenými nechtami na stehná a úzkostlivo naňho hľadela. Ústa mala pootvorené, lebo zadržiavané slzy jej upchali nos a nemohla dobre dýchať.

„Asi áno, Meggie,“ povedal jemne.

„Ach, Frank, to nemôžeš! My s mamou ťa potrebujeme! Naozaj neviem, čo by sme robili bez teba!“

Napriek svojmu žiaľu sa usmial nad tým, ako nevedomky napodobuje Feein spôsob vyjadrovania.

„Meggie, udalosti niekedy neprebiehajú tak, ako človek chce. To by si mala vedieť. Nás Clearyovcov učia spoločne pracovať pre dobro rodiny a nikdy nemyslieť na seba. Ale ja s tým nesúhlasím, podľa mňa by sme mali myslieť predovšetkým na seba. Chcem odísť, lebo mám sedemnásť rokov a je načase, aby som si zariadil život po svojom. Ale otec mi to nechce dovoliť, potrebuje ma doma kvôli ostatným. A keďže ešte nemám dvadsaťjeden, musím robiť, čo mi otec prikáže.“

Meggie vážne prikývla, usilovala sa pochopiť, čo jej Frank vysvetľuje.

„Vieš, Meggie, dlho a úporne som o tom premýšľal. Odídem. Viem, že tebe a mame budem chýbať, ale Bob rýchlo rastie a otec s chlapcami za mnou plakať nebudú. Otca zaujímajú iba peniaze, ktoré zarobím.“

„Ty nás už nemáš rád, Frank?“

Obrátil sa a vzal ju do náručia, hojdal a hladkal ju s mučivým potešením, v jeho objatí bol smútok, bôľ a túžba po láske. „Ach, Meggie! Ľúbim vás s mamou väčšmi ako všetkých ostatných dokopy! Bože, prečo nie si staršia, aby som sa mohol s tebou pozhovárať? Alebo je vari lepšie, že si ešte malá, azda je to tak lepšie…“

Odrazu ju pustil, chcel sa upokojiť, hlavu opretú o kmeň

obracal zboka nabok, naprázdno pregĺgal. Potom na ňu pozrel. „Meggie, keď budeš väčšia, pochopíš to.“

„Frank, prosím ťa, nechoď preč!“ modlikala.

Zasmial sa, bol to skôr vzlyk ako smiech. „Ach, Meggie! Nepočúvala si, čo som ti hovoril? Napokon na tom nezáleží. Dôležité je, aby si nikomu nepovedala, že si tu dnes večer so mnou bola, rozumieš? Nechcem, aby si mysleli, že si o tom vedela.“

„Počúvala som ťa, Frank, naozaj,“ vyhŕkla Meggie. „Nikomu nepoviem ani slovo, sľubujem. Ach, keby si len nemusel odísť!“

Bola primladá, aby vedela sformulovať ten iracionálny pocit vo svojom srdci: kto jej zostane, keď Frank odíde? Bol to jediný človek, ktorý jej otvorene prejavoval city, jediný ju nosil na rukách a objímal ju. Keď bola menšia, ocko ju často hojdal v náručí, ale odkedy začala chodiť do školy, neusádzal si ju už na kolená, nedovolil jej, aby ho držala okolo krku. Hovorieval: „Si už veľké dievča, Meggie.“ A mama bola vždy zaneprázdnená, unavená, zaujatá chlapcami a domácnosťou. Frank bol jej srdcu najbližší, žiaril ako hviezda na jej malom nebi. Bol jediný, koho tešilo pri nej sedieť, zhovárať sa s ňou a vysvetľovať jej veci tak, aby im porozumela. Odo dňa, keď Agnesa takmer prišla o vlasy, stál Frank vždy po jej boku a vďačila mu za to, že ju všetko menej zraňovalo. Palica sestry Agáty ani vši neboli také strašné len preto, lebo tu bol Frank, ktorý ju utešil a upokojil.

Vstala a podarilo sa jej usmiať. „Ak musíš odísť, Frank, tak sa nedá nič robiť.“

„Meggie, mala by si byť v posteli! Utekaj, nech si tam, keď ťa mama príde skontrolovať. Bež!“

Pri spomienke na matku jej všetko ostatné vyšumelo z hlavy. Prestrčila si podolok nočnej košele dopredu pomedzi nohy, takže vyzeral ako obrátený chvost, pevne ho chytila a dala sa do behu, spod bosých nôh jej odskakovali triesky.

Ráno bol Frank preč. Keď Fee prišla Meggie zobudiť, tvárila sa chladne a odmerane. Meggie vyskočila ako obarená mačka, rýchlo sa obliekla, dokonca si sama pozapínala gombíky na šatách.

V kuchyni pri stole sedeli zachmúrení chlapci, Paddyho stolička bola prázdna takisto ako Frankova. Meggie vkĺzla na svoje miesto a sadla si, zuby jej drkotali od strachu. Po raňajkách Fee namrzene vyhnala deti von. Za stodolou Bob oznámil Meggie novinu.

„Frank ušiel," vyhŕkol.

„Možno šiel iba do Wahine," zajachtala Meggie.

„Nebuď hlúpa! Šiel sa prihlásiť k vojsku. Škoda, že nie som dosť veľký, aby som mohol ísť s ním! Ten má ale šťastie!"

„Ja by som chcela, aby bol radšej doma."

Bob pokrčil plecami. „Čo iné by mohlo povedať dievča!"

Meggie si poznámku, ktorú by za iných okolností pokladala za poburujúcu, ani nevšimla a vrátila sa k matke, aby zistila, ako by jej mohla pomôcť.

„Kde je ocko?" spýtala sa, keď jej Fee prikázala žehliť vreckovky.

„Šiel do Wahine."

„Vráti sa s Frankom?"

„V tejto rodine sa nedá nič udržať v tajnosti," zahundrala Fee. „Nie, otec vie, že Franka už vo Wahine nezastihne. Musí poslať telegram polícii a vojsku vo Wanganui. Oni ho privedú nazad."

„Ach, mama, dúfam, že ho naozaj privedú! Nechcem, aby Frank odišiel!"

Fee vyprázdnila na stôl obsah maselnice a dvoma drevenými špachtľami začala spracovávať vodnatú žltú hmotu. „Nik z nás nechce, aby Frank odišiel. Preto sa ocko vybral do Wahine zariadiť, aby ho priviedli nazad." Ústa sa jej trochu zachveli, potom silnejšie udrela do masla. „Chudák Frank! Chudáčik Frank!" vzdychla. „Prečo musia deti trpieť za hriechy rodičov? Môj malý chudáčik…" Potom si všimla, že Meggie prestala žehliť, a odmlčala sa.

O tri dni policajti Franka priviedli. Službukonajúci seržant, ktorý s ním prišiel z Wanganui, povedal Paddymu, že Frank sa urputne bránil.

„Vy teda máte bitkára! Keď videl, že vojaci naňho čakajú, vyrazil von ako strela, zbehol dolu schodmi a vyrútil sa na ulicu,

dvaja vojaci bežali za ním. Keby nebol mal smolu a nevrazil do hliadkujúceho strážnika, stavím sa, že by im bol ušiel. Ale dal im zabrať, museli sa naňho vrhnúť piati, kým sa im podarilo nasadiť mu putá.“

Keď dohovoril, sňal Frankovi z rúk ťažké reťaze a surovo ho vsotil do prednej brány. Frank vrazil do Paddyho a odskočil, akoby sa popálil.

Deti sa krčili za domom. Bob, Jack a Hughie meravo zízali na celý výjav s očakávaním, že sa Frank pustí do bitky. Stuart, ktorý mal mierumilovnú, súcitnú povahu, sa iba ticho prizeral. Meggie si priložila dlane k lícam, šúchala a trela si ich v zúfalej obave, že niekto chce Frankovi ublížiť.

Frank sa obrátil a najskôr pozrel na matku, jeho čierne oči sa vpili do jej sivých s nikdy nevysloveným, temným a trpkým pocitom spolupatričnosti. Paddyho divý modrý pohľad priklincoval syna k zemi. Bolo v ňom pohŕdanie a hnev, akoby od Franka nikdy nebol nič iné očakával, a Frankove sklopené oči potvrdzovali, že má právo hnevať sa. Od toho dňa Paddy nikdy neprehovoril so synom inak ako s chladnou zdvorilosťou. Ale pre Franka bolo najťažšie postaviť sa zoči-voči súrodencom, hanbil sa a cítil sa nanič. Bol ako rozradostený vtáčik, ktorého lapili skôr, ako mohol zmerať nekonečné nebo, pristrihli mu krídla, umlčali jeho spev.

Meggie počkala, kým Fee večer neobišla všetky izby ako zvyčajne, potom vykĺzla otvoreným oknom a prebehla cez zadný dvor. Vedela, kde Franka nájde – v stodole na sene, v bezpečí pred zvedavými pohľadmi bratov, v bezpečí pred otcom.

„Frank, Frank, kde si?“ spýtala sa polohlasne, keď vošla do tichej temnej stodoly. Bosými prstami nôh citlivo ako zvieratko skúmala zem.

„Tu som, Meggie,“ ozval sa unavený dutý hlas, ktorý vôbec neznel ako Frankov.

Šla za hlasom ta, kde na sene ležal Frank. Usalašila sa pri ňom a objala ho okolo hrude. „Ach, Frank, som taká rada, že si sa vrátil.“

Zastenal, zošuchol sa nižšie a položil si hlavu na jej kolená.

Meggie mu hladkala husté rovné vlasy a polohlasom čosi pospevovala. Bola priveľká tma, aby ju mohol vidieť, ale jej neviditeľný, no hmatateľný súcit ho dojal. Rozplakal sa. Telom mu pošklbávali záchvevy bolesti a slzami jej premočil košeľu. Meggie neplakala. V jej detskej dušičke bolo čosi dospelé a ženské, cítila neodolateľnú mučivú radosť z toho, že ju niekto potrebuje. Kolísala Frankovu hlavu vo svojom náručí, až kým sa jeho žiaľ nevyčerpal do dna.

II

1921-1928 RALPH

1 /

Cesta na Droghedu mi vôbec nepripomína mladosť, pomyslel si páter Ralph de Bricassart, keď sa s očami prižmúrenými pred ostrým slnkom terigal v novom daimleri po rozbrázdenej ceste, ktorá sa ťahala pomedzi striebristú trávu. Toto nie je pôvabné zelené, hmlou zahalené Írsko. A Drogheda? Nie je to bojisko ani sídlo moci. Ale je to naozaj pravda? Páter Ralph, disciplinovanejší ako kedysi, ale kritický ako vždy, si so zmyslom pre humor predstavil cromwellovskú Mary Carsonovú, ako s povýšeneckou zlomyseľnosťou panuje nad svojimi poddanými. Nebolo to zveličené prirovnanie, dotyčná dáma mala rozhodne takú moc a ovládala toľko ľudí ako ktorýkoľvek mocný vojvodca dávnych čias.

Medzi buxusmi a eukalyptami sa vynorila posledná brána, auto prudko zabrzdilo. Páter Ralph si na ochranu pred slnečnou páľavou nasadil na hlavu ošúchaný sivý klobúk so širokou strieškou, vystúpil z auta, podišiel k drevenej závore s kovovou zástrčkou, odsunul ju a s unavenou netrpezlivosťou otvoril bránu. Medzi farou v Gillanbone a Droghedou bolo dvadsaťsedem brán, čo znamenalo pred každou zastať, vystúpiť z auta, otvoriť ju, nasadnúť, prejsť cez ňu, zastať, vystúpiť, vrátiť sa a zatvoriť ju, opäť nasadnúť do auta a odviesť sa k ďalšej. Veľa ráz túžil vynechať aspoň polovicu tohto rituálu, vyraziť po ceste a nechať za sebou brány pootvárané ako rad prekvapených úst, ale ani jeho úctyhodné povolanie by asi nezabránilo majiteľom pasienkov, aby ho zlynčovali. Ľutoval, že kone nie sú také rýchle ako autá, na koni mohol človek otvárať a zatvárať brány rovno zo sedla, nemusel z neho zosadať.

„Každé pre má svoje proti," povedal si, poklopkal po prístrojovej doske nového auta a pokračoval v jazde. Pred sebou mal už iba pol druha kilometra cesty po trávnatých, nezalesnených pozemkoch; na všetkých bránach, ktorými prešiel, boli závory pevne zasunuté.

Dokonca aj Ír zvyknutý na zámky a kaštiele musel toto austrálske sídlo pokladať za veľkolepé. Hospodárstvo Drogheda

bolo najstaršie a najväčšie v okrese a jeho posledný horlivý majiteľ si dal vybudovať dom primeraný svojmu postaveniu. Bola to poschodová stavba z maslovožltých pieskovcových kvádrov, ručne nalámaných v kameňolome deväťsto kilometrov južne odtiaľto, s prísnymi georgiánskymi líniami a vysokými oknami s viacerými sklenými tabuľami, okolo ktorej sa po celej dĺžke ťahala veranda s kovovými stĺpmi. Všetky okná zdobili čierne drevené okenice, ktoré neslúžili iba na okrasu, v letnej horúčave ich zatvárali, aby bolo v dome chladno.

Teraz na jeseň sa po múroch plazil iba zelený popínavý vinič, ale na jar vždy rozkvitla wisteria, ktorú zasadili pred päťdesiatimi rokmi, v deň, keď dom dostavali, múry a strechu verandy pokryla záľaha fialkastých kvetov. Dom obklopovala veľká plocha starostlivo pokosenej trávy, kde-tu boli kvetinové hriadky, ktoré dokonca i teraz hýrili farbami, rástli tam ruže, žlté fialy, dálie a nechtíky. Pred nemilosrdným slnkom ho tienili mohutné, vyše dvadsať metrov vysoké eukalypty so svetlými kmeňmi a tenkými trasúcimi sa listami, tam, kde sa na ne vyšplhala buganvilia, boli konáre ovenčené ružovo-fialovými kvetmi. Dokonca i nepekné vodné nádrže, bez ktorých sa človek vo vnútrozemí nezaobíde, husto obrástol dravý popínavý vinič, ruže wisterie, takže vyzerali skôr okrasné ako funkčne. Pokiaľ šlo o vodné nádrže, nebohý Michael Carson vďaka vášnivej láske k Droghede nešetril peniazmi, povrávalo sa, že na Droghede by si mohli dovoliť udržiavať trávniky zelené a záhony rozkvitnuté, aj keby nepršalo desať rokov.

Keď sa človek približoval k usadlosti pastvinami, najskôr mu padlo do oka panské sídlo obklopené eukalyptami, až potom si všimol za ním a vedľa neho veľa ďalších prízemných domov zo žltého pieskovca, spojených s hlavnou budovou zastrešenými chodníčkami. Striešky a nosné stĺpy ovíjali popínavé rastliny. Poľnú cestu rozbrázdenú vozmi vystriedala štrková príjazdová cesta, viedla okolo domu a mierila dolu k hospodárskym budovám – k stajniam, strižniam oviec a stodolám. Od domu sa ťahala odbočka k okrúhlemu parkovisku. Páter Ralph mal radšej obrovské pieprovníky, ktoré vrhali tieň na hospodárske budovy,

ako eukalypty pri dome. Pieprovníky mali husté, svetlozelené vejárovité listy, z ich vetiev sa ozýval živý včelí bzukot a dobre zapadli do prostredia vnútrozemskej farmy.

Páter Ralph odstavil auto a vykročil po trávniku. Na prednej verande už čakala slúžka, pehavú tvár mala usmiatu.

„Dobré ráno, Minnie," pozdravil ju.

„Ach, páter, som rada, že vás vidím v takéto krásne ráno," povedala so silným írskym prízvukom. Jednou rukou pridržiavala otvorené dvere, druhú vystierala, aby mu odložila ošúchaný civilný klobúk.

V prítmí haly s mramorovou dlážkou a širokým schodiskom s mosadzným zábradlím počkal, kým mu Minnie nekývla, že môže vojsť do salónu.

Mary Carsonová sedela v kresle pri otvorenom okne, ktoré siahalo od dlážky až po povalu a bolo vysoké takmer päť metrov, zjavne jej neprekážal studený vzduch prúdiaci do miestnosti. Hriva červených vlasov jej žiarila skoro ako za mladi, a hoci sa jej na drsnej pehavej pokožke zjavili starecké škvrny, na šesťdesiatpäťročnú ženu nemala veľa vrások. Vytvárali jej na tvári jemnú sieť vankúšikov, pripomínajúcu prešívanú prikrývku. Jedinými vonkajšími znakmi neskrotnej povahy boli dve hlboké ryhy, ktoré sa ťahali po bokoch rímskeho nosa a končili pri ovisnutých kútikoch úst, a kamenný pohľad svetlomodrých očí.

Páter Ralph ticho prešiel po aubussonskom koberci a pobozkal jej ruku, toto gesto vysokému príťažlivému mužovi, najmä keď mal na sebe elegantnú čiernu sutanu, veľmi pristalo. Bezvýrazné oči Mary Carsonovej sa zrazu ostýchavo rozžiarili a trochu afektované sa usmiala.

„Dáte si čaj, páter?" spýtala sa.

„To závisí od toho, či si želáte, aby som slúžil omšu." Sadol si na stoličku oproti nej a prekrížil nohy. Sutana sa vyhrnula, pod ňou sa ukázali jazdecké nohavice a vysoké čižmy, ústupok vyplývajúci z polohy jeho farnosti. „Priniesol som všetko potrebné na sväté prijímanie, ale ak chcete, aby som slúžil omšu, môžem o niekoľko minút začať. Pokojne si vypijem čaj neskôr."

„Ste ku mne priveľmi láskavý, páter," poznamenala

samoľúbo, veľmi dobre vedela, že tak ako všetci ostatní nevzdáva hold jej, ale jej peniazom. „Len si dajte čaj," pokračovala. „Úplne mi postačí sväté prijímanie."

Nepripustil, aby sa mu na tvári prejavila nevôľa, v tejto farnosti sa naučil skvelo ovládať. Keď sa mu konečne núka príležitosť povzniesť sa z temnoty, do ktorej ho uvrhla jeho vlastná povaha, neurobí ešte raz tú istú chybu. A ak to dobre *zahrá,* táto starena by mohla byť vyslyšaním jeho modlitieb.

„Musím sa priznať, páter, že tento rok som bola veľmi spokojná," povedala. „Ste oveľa lepší duchovný ako váš predchodca starý páter Kelly, boh zatraťjeho dušu." Pri poslednej vete sa jej v hlase náhle *ozvala,* drsná nevraživosť.

Pozrel jej do tváre a v očiach sa mu zaiskrilo. „Milá pani Carsonová! To nie je veľmi katolícke cítenie."

„Ale je to pravda. Bol to starý ožran a som presvedčená, že boh zatratí jeho dušu, tak ako pálenka zničila jeho telo." Naklonila sa dopredu. „Už vás dobre poznám a nazdávam sa, že mám právo položiť vám niekoľko otázok, nemyslíte? Napokon, pokojne používate Droghedu ako svoje súkromné ihrisko – učíte sa zaobchádzať s ovcami, zdokonaľujete sa v jazde na koni, utiekate sa sem pred vrtochmi osudu, ktorý vás priviedol do Gilly. Robíte to prirodzene na základe môjho pozvania, ale myslím, že mám právo žiadať od vás zopár odpovedí."

Nepáčilo sa mu, ako mu pripomína, že by jej mal byť vďačný, ale už dávno rátal s tým, že jedného dňa dôjde k názoru, že ho už dosť vlastní, aby si mohla naňho robiť nároky. „Určite máte na to právo, pani Carsonová. Ani neviem, ako vám poďakovať za to, že ste mi dovolili voľne sa pohybovať po Droghede, a za všetky dary – za kone, auto."

„Koľko máte rokov?" spýtala sa bez úvodu.

„Dvadsaťosem."

„Ste mladší, ako som si myslela. No aj tak, kňazov ako vy neposielajú do miest, ako je Gilly. Čo ste vyviedli, že vás poslali do takej zapadnutej diery?"

„Urazil som biskupa," usmial sa chladne.

„Asi poriadne! Ale podľa mňa kňaz vašich nezvyčajných

schopností nemôže byť šťastný na mieste ako Gillanbone.“

„Je to vôľa božia.“

„Hlúposti! Ste tu kvôli ľudským omylom – vášmu aj biskupovmu. Iba pápež je neomylný. V Gilly ste vytrhnutý zo svojho prirodzeného prostredia, to všetci vidíme. Sme samozrejme vďační, že namiesto vysvätených emigrantov, ktorých nám sem zvyknú posielať, tu pre zmenu máme človeka, ako ste vy. Ale vy patríte do niektorého centra cirkevnej moci, nie medzi kone a ovce. Úžasne by vám pristala kardinálska červeň.“

„Obávam sa, že to neprichádza do úvahy. Pokiaľ ide o výber kandidátov na postup, Gillanbone rozhodne nie je centrom záujmu nášho arcibiskupa. A mohlo by to byť aj horšie. Mám vás a Droghedu.“

Zámerne prijala do očí bijúcu lichôtku v tom istom duchu, v akom bola vyslovená, tešila ju kňazova krása a zdvorilosť, uštipačný a bystrý duch. Naozaj by bol z neho skvelý kardinál. V živote nevidela krajšieho muža ani nikoho, kto by so svojou krásou vedel narábať tak ako on. Musel si uvedomovať, ako vyzerá. Bol vysoký, mal dokonalú postavu a jemné aristokratické črty, všetky časti jeho tela boli pospájané s nesmiernym úsilím o dosiahnutie čo najlepšieho výsledku, akým boh iba málokedy obšťastňuje svoje výtvory. Od rovných čiernych vlasov a prekvapujúco modrých očí po štíhle nohy a jemné ruky bol dokonalý. Áno, musel si uvedomovať, ako vyzerá. A predsa v ňom bola istá blazeovanosť, dával jej najavo, že sa nikdy nedal, ani nedá svojou krásou zotročiť. Ak mu to pomôže, bude ju bez výčitiek svedomia používať, aby získal všetko, čo chce. Nikdy však nebol do svojej krásy zaľúbený, skôr akoby pohŕdal ľuďmi, ktorí sa ňou dajú ovplyvniť. Mary Carsonová by dala veľa za to, keby vedela, čo ho doviedlo k tomuto postoju.

Zvláštne, koľkí kňazi sú krásni ako Adonis a majú sexuálnu príťažlivosť dona Juana. Zvolili si azda celibát ako útočisko pred následkami svojej príťažlivosti?

„Prečo ste sa uspokojili s Gillanbone?“ spýtala sa. „Prečo ste sa radšej nevzdali kňazstva? S vašimi schopnosťami by ste mohli

byť bohatý a vplyvný v mnohých iných povolaniach, a nehovorte mi, že vás predstava moci ani trochu neláka.“

Zdvihol ľavé obočie. „Drahá pani Carsonová, ste predsa katolíčka. Viete, že môj kňazský sľub je posvätný. Do smrti ostanem služobníkom božím. Nemôžem svoj sľub zaprieť.“

Zasmiala sa. „Prosím vás! Naozaj veríte, že keby ste sa zriekli kňazskej dráhy, dopadol by na vás boží trest?“

„Prirodzene nie. Viem, že nie ste taká hlúpa, aby ste si mysleli, že ma medzi mojimi ovečkami drží strach pred trestom.“

„Fíha! To bola štipľavá poznámka, páter de Bricassart! Čo vás potom tak púta k cirkvi? Čo vás núti znášať prach, horúčavu a gillanbonské muchy? Iste je vám jasné, že tu môžete trčať do smrti.“

V modrých očiach sa mu mihol tieň, ale usmial sa, akoby ju ľutoval. „Ste predsa moja veľká útecha, či nie?“ Pootvoril pery, pozrel na povalu a vzdychol. „Od narodenia ma vychovávali k tomu, že zo mňa bude kňaz, ale to nie je všetko. Ako to mám vysvetliť žene? Som nádoba, do ktorej občas vstúpi boh. Keby som bol lepší kňaz, bol by vo mne vždy, nikdy by som nepociťoval prázdnotu. A to naplnenie, tá jednota s bohom nie je podmienená miestom. Je úplne jedno, či som v Gilanbone, alebo v biskupskom paláci. Ale dá sa to ťažko definovať, aj pre kňazov je to veľká záhada. Naplnenie bohom, ktoré ostatní ľudia nikdy nepoznajú. Azda to je ono. Vzdať sa toho? Nie, to by som nemohol.“

„Tak potom je to moc, alebo nie? A prečo by ju mali mať práve kňazi? Prečo si myslíte, že pomazanie svätým olejom za vyčerpávajúco dlhého obradu môže človeka obdariť niečím takým mimoriadnym?“

Odmietavo pokrútil hlavou. „Pozrite, trvá celé roky, kým človeka vôbec vysvätia. Musí sa dostať do takého duševného stavu, aby doňho mohol vstúpiť boh. Je to zaslúžené! Každý deň je zaslúžený. A to je účel kňazského sľubu, nechápete? Aby sa nijaké svetské veci nedostali medzi kňaza a jeho dušu – ani láska k žene, ani láska k peniazom, ani neochota plniť príkazy. Chudoba pre mňa nie je nič nové, nepochádzam z bohatej rodiny.

Celibát dodržiavam bez akýchkoľvek ťažkostí. A poslušnosť? Tá je pre mňa z tých troch vecí najťažšia. Ale poslúcham, lebo keby som sa pokladal za čosi viac ako za nádobu božiu, bol by som stratený. A ak to bude nevyhnutné, som ochotný vydržať v Gillanbone až do smrti.“

„Potom ste blázon,“ povedala. „Aj ja si myslím, že sú oveľa dôležitejšie veci ako milenky, ale byť nádobou božou medzi ne nepatrí. Zvláštne, nikdy som si neuvedomila, že tak fanaticky veríte v boha. Myslela som, že niekedy azda pochybujete.“

„Pochybujem. Každý mysliaci človek pochybuje. Preto v sebe občas pociťujem prázdnotu.“ Pozrel ponad ňu na niečo, čo nemohla vidieť. „Veríte, že by som sa asi vedel vzdať všetkých ambícií, všetkých túžob za možnosť byť dokonalým kňazom?“

„Dokonalosť je vo všetkom neznesiteľne nudná,“ povedala. „Mám radšej trochu nedokonalosti.“

Zasmial sa a pozrel na ňu s obdivom zmiešaným so závisťou. Mary Carsonová bola pozoruhodná žena. Ovdovela pred tridsiatimi tromi rokmi a jej jediný syn zomrel ako dieťa. Keďže mala v gillanbonskej spoločnosti zvláštne postavenie, nevyužila ani jednu ponuku ambicióznejších mužov zo svojho okolia. Ako vdova po Michaelovi Carsonovi bola nepopierateľné kráľovná, ako niečia manželka by musela všetok majetok zveriť do mužových rúk. Tak si Mary Carsonová svoj život nepredstavovala, nechcela hrať druhé husle. Zriekla sa telesných rozkoší v prospech moci. Bolo nemysliteľné, aby si našla milenca, lebo pokiaľ šlo o klebety, šírili sa Gillanbone ako elektrina drôtmi. Priznať sa k ľudským slabostiam nezodpovedalo jej povahe.

Ale teraz bola už vo veku, keď ju nemohli podozrievať z telesných túžob. Ak bol nový kňaz pri vykonávaní povinností nezvyčajne ochotný a ona ho za to odmieňala drobnými darčekmi ako napríklad autom, nebolo na tom nič neprístojne. Po celý život boía pevnou oporou cirkvi, primeraným spôsobom podporovala farnosť a jej duchovného predstaviteľa i za čias pátra Kellyho, ktorý bol večne opitý. Ale nielen ona pociťovala k jeho nástupcovi, pátrovi Ralphovi de Bricassart, ľudomilnú

náklonnosť. Páter Ralph bol zaslúžene obľúbený medzi všetkými ovečkami svojho stáda, bohatými aj chudobnými. Ak farníci zo vzdialených miest nemohli prísť za ním, vybral sa on za nimi, a kým mu Mary Carsonová nedarovala auto, jazdil všade na koni. Trpezlivosť a láskavosť mu vyslúžili obľúbenosť všetkých a lásku niektorých. Martin King z Bugely mu zariadil faru drahým nábytkom, Dominik O'Rourke z Dibban-Dibbanu mu platil svedomitú gazdinú.

Z piedestálu svojho veku a postavenia si Mary Carsonová pokojne mohla dožičiť potešenie z pátra Ralpha. Rada si merala vtip s mozgom rovnako inteligentným, ako mala sama, rada hádala, čo si myslí, lebo si nikdy nebola istá, či ho naozaj dobre odhadla.

„Vráťme sa k vašej poznámke, že Gilly nie je centrom arcibiskupovho záujmu," povedala a pohodlnejšie sa usalašila v kresle. „Čo by podľa vás pohlo tým ctihodným džentlmenom natoľko, aby sa Gilly stalo stredom jeho sveta?"

Kňaz sa smutne usmial. „Ťažko povedať. Niečo ohromujúce? Keby som náhle spasil tisíc duší alebo odrazu vedel vyliečiť chromých a slepých? Ale vek zázrakov sa už pominul."

„O tom pochybujem. Boh iba zmenil techniku. Dnes používa peniaze!"

„Aká ste cynická! Možno práve preto vás mám tak rád, pani Carsonová."

„Volám sa Mary. Volajte ma, prosím, Mary."

Vošla Minnie, pred sebou tisla servírovací stolík.

„Ďakujem vám, Mary," povedal páter de Bricasscart.

Mary Carsonová si vzdychla nad čerstvými ovsenými plackami a hriankami so sardelami. „Drahý páter, chcem, aby ste sa dnes ráno modlili za mňa vrúcnejšie ako zvyčajne."

„Volajte ma Ralph," povedal a šibalsky dodal: „Pochybujem, že sa môžem modliť ešte vrúcnejšie ako zvyčajne, ale pokúsim sa o to."

„Ste očarujúci človek! Alebo to bola narážka? U vás nikdy nie som si istá, či sa za tým, čo sa mi zdá jasné, neskrýva niečo iné. Ako keď somára lákajú mrkvou. Čo si vlastne o mne myslíte,

páter de Bricassart? Nikdy sa to nedozviem, lebo nikdy ku mne nebudete natoľko netaktný, aby ste mi to povedali, však? Fascinujúce, fascinujúce… Ale musíte sa za mňa modliť. Som stará, veľa som hrešila.“

„Staroba doľahne na nás všetkých a aj ja som hrešil.“

Z hrdla sa jej vydral suchý smiech. „Dala by som veľa za to, keby som vedela, ako ste hrešili! Naozaj.“ Chvíľu mlčala, potom zmenila tému. „Práve som zostala bez správcu.“

„Už zasa?“

„Po piaty raz za posledný rok. Je čoraz ťažšie nájsť slušného človeka.“

„Povráva sa, že nie ste veľmi veľkodušná a ohľaduplná zamestnávateľka.“

„To je neslýchané,“ zalapala so smiechom po dychu. „Kto vám kúpil úplne nový daimler, aby ste nemuseli jazdiť na koni?“

„No dobre, ale ako usilovne sa za vás modlím.“

„Keby bol mal Michael aspoň polovicu vášho vtipu a charakteru, bola by som ho mohla ľúbiť,“ povedala náhle. Potom sa jej na tvári zjavil zlomyseľný výraz. „Myslíte si, že nemám nijakého žijúceho príbuzného a musím svoje peniaze a pozemky odkázať matke cirkvi, však?“

„Nemám ani potuchy,“ odvetil pokojne a nalial si ďalšiu šálku čaju.

„V skutočnosti mám brata s veľkou, rozrastajúcou sa rodinou. Sú to samí chlapci.“

„To je výborné,“ povedal vážne.

„Keď som sa vydala, bola som chudobná. Už ako malé dievča som si uvedomila, že v írsku sa nikdy dobre nevydám. Tam musí mať žena výchovu a pochádzať z dobrej rodiny, aby sa jej ušiel bohatý manžel. A tak som drela ako kôň, aby som si nasporila na cestu do krajiny, kde boháči nie sú takí úzkostliví. Keď som sem prišla, nemala som nič, iba peknú tvár a postavu a bystrejší mozog, ako majú ženy podľa všeobecných predstáv mať. Stačilo mi to, aby som ulovila Michaela Carsona, bohatého blázna, ktorý ma do smrti zbožňoval.“

„A čo váš brat?“ skočil jej do reči Ralph, aby neodbiehala od

hlavnej témy.

„Môj brat je odo mňa o jedenásť rokov mladší, to znamená, že má päťdesiatštyri. Z rodiny sme ostali už iba my dvaja. Sotva ho poznám, keď som opustila Galway, bol ešte dieťa. Teraz žije na Novom Zélande. Ak sa ta vysťahoval, aby zbohatol, nepodarilo sa mu to.

Keď mi včera večer čeľadník oznámil, že Artúr Treviot si zbalil veci a odišiel, spomenula som si zrazu na Padraica. Nie som už najmladšia, deti nemám. Napadlo mi, že Paddy je skúsený gazda, ale nemá peniaze, aby si kúpil pozemky. Prečo nie, pomyslela som si, napíš mu a požiadaj ho, aby sem aj so synmi prišiel. Keď zomriem, zdedí Droghedu a Michar Limited.

Je predsa môj jediný žijúci príbuzný, bližší ako nejakí neznámi bratanci kdesi v írsku.“

Usmiala sa. „Bolo by hlúpe čakať, kým zomriem, nie? Rovnako dobre sem môžu prísť už teraz a zvyknúť si na chov oviec na černozemných pláňach, podľa mňa je to čosi celkom iné ako chovať ovce na Novom Zélande. A keď sa pominiem, môže Padraic bez ťažkostí prevziať moju úlohu.“ So sklonenou hlavou zblízka pozorovala pátra Ralpha.

„Čudujem sa, že vám to nenapadlo už skôr,“ povedal.

„Napadlo. Ale donedávna som ani najmenej netúžila po kŕdli supov, ktoré budú dychtivo čakať, kým naposledy vydýchnem. Od istého času sa mi však vidí, že deň môjho odchodu sa blíži rýchlejšie a cítim sa… ach, neviem. Zazdalo sa mi, že by mohlo byť pekné žiť obklopená ľuďmi vlastnej krvi.“

„Čo je s vami, ste vari chorá?“ rýchlo sa spýtal Ralph, v očiach mal skutočné obavy.

Pokrčila plecami. „Som úplne v poriadku. Ale keď človek prekročí šesťdesiatpäťku, je na tom niečo zlovestné. Staroba zrazu už nie je čosi, čo príde, ale čosi, čo je tu.“

„Viem, na čo myslíte, a chápem vás. Iste vás povzbudí, keď budete počuť v dome mladé hlasy.“

„Ach, bývať tu nebudú,“ povedala. „Môžu sa nasťahovať do domu pre správcu dolu pri riečke, ďaleko odo mňa. Nemám rada deti ani ich hlasy.“

„Nie je to nepekný spôsob, ako sa správať k jedinému bratovi, Mary? Aj keď je medzi vami taký vekový rozdiel?“

„Všetko po mne zdedí. Nech si to najskôr zaslúži,“ odvetila tvrdo.

Šesť dní pred Megginými deviatymi narodeninami porodila Fiona Clearyová ďalšieho chlapca, pokladala za šťastie, že medzitým mala iba niekoľko potratov. Deväťročná Meggie bola dosť veľká, aby mohla byť ozajstnou pomocou. Fee mala štyridsať, bola už pristará na to, aby rodila deti bez veľkej bolesti podkopávajúcej zdravie. Dieťa pomenované Harold bolo neduživé, po prvý raz k nim pravidelne chodil lekár.

A ako to už so starosťami býva, clearyovské problémy sa množili. Koniec vojny nepriniesol rozkvet, ale poľnohospodársku depresiu. Práca sa dala zohnať čoraz ťažšie. Jedného večera, len čo sa najedli, priniesol starý Angus MacWhirter telegram. Paddy ho otvoril trasúcimi sa rukami, v telegramoch nikdy nebývali dobré správy. Všetci chlapci sa okolo neho zhrčili, iba Frank si vzal čaj a vytratil sa. Fee ho sledovala pohľadom. Keď Paddy zastonal, obrátila sa k nemu.

„Čo je?“ spýtala sa.

Paddy hľadel na kus papiera ako na úmrtné oznámenie. „Archibald nás nechce.“

Bob zúrivo tresol päsťou do stola. Veľmi sa tešil, že pôjde s otcom a bude sa zaúčať za strihača, Archibaldova farma mala byť jeho prvým zamestnaním. „Prečo nám vyviedol takú špinavosť, ocko? Zajtra sme ta mali nastúpiť.“

„Nepíše prečo, Bob. Predpokladám, že to bol podraz nejakého dodávateľa lacných pracovných síl.“

„Ach, Paddy,“ vzdychla Fee.

Vo veľkom vozíku pri sporáku zaplakal Hal, ale skôr ako sa Fee pohla, vyskočila Meggie. Frank sa vrátil, v ruke držal šálku a prižmúrenými očami hľadel na otca.

„Asi ta zájdem a pozhováram sa s Archibaldom,“ povedal nakoniec Paddy. „Teraz je už neskoro hľadať si náhradnú prácu na inej ovčej farme, ale myslím, že mi dlhuje aspoň slušné

vysvetlenie. Musíme dúfať, že sa nám podarí pomáhať niekde pri dojení, kým nezačnú v júli strihať u Willoughbyho.“

Meggie vytiahla bielu štvorcovú plienku z kopy, ktorá sa zahrievala pri ohni, starostlivo ju rozprestrela na pracovný stôl a zdvihla z prúteného vozíka plačúce dieťa. Chlapčekovi sa na hlávke kde-tu ligotali clearyovské vlasy. Meggie mu vymenila plienku rýchlo a šikovne ako dospelá.

„Malá mamička Meggie,“ podpichoval ju Frank.

„Nehovor mi tak,“ ohradzovala sa rozhorčene. „Ja mame iba pomáham.“

„Viem,“ povedal jemne. „Si dobré dievča, Meggie.“ Potiahol bielu taftovú stužku v jej vlasoch, až sa rozviazala.

Z Megginej tváre naňho ponad hlavu dieťaťa obdivne hľadeli veľké sivé oči, podľa ich výrazu by odhadoval, že je rovnako stará ako on, možno aj staršia. Srdce sa mu zvieralo od žiaľu, že jej pribudla taká robota vo veku, keď jediné dieťa, o ktoré by sa mala starať, mala byť Agnesa, teraz zabudnutá a vyhostená do spálne. Kyslo pozrel na otca, pôvodcu nového života, ktorý vniesol do rodiny taký zmätok. Dobre mu tak, že ho nevzali do práce.

O ostatných chlapcoch ani o Meggie nikdy neuvažoval tak ako o Halovi, ale keď Fee tentoraz začalo rásť brucho, bol už dosť starý, aby mohol byť sám ženatý a mať rodinu. Všetkým okrem Meggie to bolo trápne, najväčšmi matke. Krčila sa pod kradmými pohľadmi chlapcov, nemohla pozrieť Frankovi do očí, nemohla v sebe potlačiť hanbu. Nijaká žena by nemala prežívať niečo také, povedal si Frank po tisíci raz, keď si spomenul na strašné vzdychy a výkriky, ktoré sa ozývali z matkinej spálne v tú noc, keď sa narodil Hal. Keďže bol už dospelý, tentoraz ho neposlali preč ako ostatných. Dobre mu tak, že ho nevzali do práce. Slušný muž by už dal svojej žene pokoj.

Matkina hlava bola v žiare nového elektrického svetla ako zo zlata. Pozerala na Paddyho na druhom konci stola a jej čistý profil bol dokonalý. Ako sa mohla taká pôvabná, jemná bytosť vydať za potulného strihača oviec z galwayských slatín? Jemný porcelán, damaškové obrusy a perzské koberce v salóne, ktoré

nikdy nik nepoužíval, ba ani sama Fee, vychádzali navnivoč, lebo bola celkom iná ako ženy Paddyho priateľov. V jej prítomnosti si priveľmi uvedomovali, aké majú vulgárne, krikľavé hlasy, aké boli ohúrené, keď zazreli Feeine kompletné príbory.

Niekedy v nedeľu vošla do opusteného salónu, sadla si k spinetu pod oknom a hrala, hoci jej prsty už stratili zručnosť, lebo nemala kedy cvičiť, a podarilo sa jej zahrať iba tie najjednoduchšie skladby. Frank sedel pod oknom medzi orgovánom a ľaliami a so zatvorenými očami načúval. Predstavoval si matku v svetloružových čipkových šatách, ako sedí pri spinete vo veľkej, slonovinou obloženej izbe a okolo nej sú samé sviečky. Vtedy sa mu chcelo plakať, ale už neplakával. Neplakal od tej noci v stodole, keď ho policajt priviedol domov.

Meggie položila Hala nazad do vozíka a postavila sa k matke. Ďalšia, ktorá vyjde navnivoč. Ten istý hrdý, citlivý profil, ruky podobné Fioniným, detské telo. Keď dospeje, bude sa na matku veľmi ponášať. A kto sa s ňou ožení? Ďalší neogabaný írsky strihač oviec alebo neotesaný dedinský tĺk z niektorej wahinskej farmy? Je hodna viac, ale nenarodila sa v lepšej rodine. Všetci vraveli, že sa proti tomu nedá nič robiť, a rok za rokom to čoraz väčšmi potvrdzoval.

Fee a Meggie si zrazu uvedomili, že Frank na ne uprene hľadí, a usmiali sa naňho s tou zvláštnou nehou, akú si ženy šetria pre muža, ktorého v živote najväčšmi milujú. Frank položil šálku na stôl a vyšiel nakŕmiť psy. Túžil po tom, aby sa mohol vyplakať alebo niekoho zavraždiť. Túžil po hocičom, čo by z neho vypudilo bolesť.

Tri dni po tom, ako Paddy prišiel o prácu u Archibalda, doručili mu list od Mary Carsonovej. Paddy ho otvoril hneď na wahinskej pošte a domov pribehol skackajúc ako dieťa.

„Ideme do Austrálie,“ kýval pred tvárami ohúrených členov rodiny hárkami drahého pergamenového papiera.

Zavládlo ticho a všetky oči sa naňho upreli. Feeine a Meggine prekvapene, ale chlapčenské, a najmä Frankove, žiarili od radosti.

„Ale, Paddy, prečo si na nás po toľkých rokoch zrazu spomenula?“ spýtala sa Fee, keď si prečítala list. „Že je bohatá, nezistila až teraz, ani to, že žije sama. Pokiaľ viem, nikdy predtým nám neponúkla pomoc.“

„Asi sa bojí, že zomrie opustená,“ odvetil, aby presvedčil seba aj Fee. „Veď si čítala, čo napísala: Už nie som mladá a ty a tvoji synovia ste moji dediči. Myslím, že by sme sa mali vidieť skôr, ako zomriem, a je načase, aby si sa naučil spravovať svoje dedičstvo. Chcela by som, aby si bol na mojej farme správcom, a aj chlapci, ktorí sú už dosť veľkí, aby mohli pracovať, sa môžu uplatniť pri ovciach. Drogheda bude rodinný podnik, ktorý si povedieme sami bez cudzích ľudí.“

„Píše niečo o tom, že nám pošle na cestu?“ ozvala sa Fee.

Paddy sa vystrel. „Ani vo sne by mi nenapadlo požiadať ju o to!“ zavrčal. „Môžeme ísť do Austrálie a nemusíme od nej nič žobrať, nasporené mám dosť.“

„Myslím, že by nám mala zaplatiť cestu,“ nástojila Fee tvrdohlavo a všetci stŕpli od prekvapenia, lebo nezvykla nahlas vyjadrovať svoje názory. „Prečo by si sa mal vzdať svojho tunajšieho života a ísť k nej pracovať iba na základe akéhosi sľubu v liste? Nikdy nepohla ani prstom, aby nám pomohla. Neverím jej. Vždy si hovoril, že takú žgrlošku ešte svet nevidel. Napokon, ani ty ju dobre nepoznáš, Paddy, bol medzi vami veľký vekový rozdiel. Keď odišla do Austrálie, nechodil si ešte do školy.“

„Neviem, čo to mení na veci, a ak je lakomá, aspoň viac zdedíme, nie? Pôjdeme do Austrálie a cestu si zaplatíme sami.“

Fee už nič nepovedala. Podľa výrazu jej tváre sa nedalo usúdiť, či sa hnevá, že ju tak nakrátko odbil.

„Hurá, ideme do Austrálie!“ vykríkol Bob a chytil otca za plece. Jack, Hughie a Stu poskakovali hore-dolu a Frank sa usmieval, nevidel to, čo sa robí v miestnosti, ale čosi veľmi vzdialené. Iba Fee a Meggie boli naľakané a dúfali, že z celej veci nič nebude, lebo ich život nemohol byť v Austrálii o nič ľahší, bola by to tá istá drina, lenže v iných podmienkach.

„Kde je Gillanbone?“ spýtal sa Stuart.

Vytiahli starý atlas. Hoci boli Clearyovci chudobní, v kuchyni za jedálenským stolom stálo niekoľko políc s knihami. Chlapci obracali zažltnuté stránky, kým nenašli Nový Južný Wales. Boli zvyknutí na malé vzdialenosti Nového Zélandu, ani na um im nezišlo pozrieť na mierku v ľavom dolnom rohu. Celkom prirodzene predpokladali, že Nový Južný Wales je rovnako veľký ako Severný ostrov Nového Zélandu. A naľavo hore bolo Gillanbone, podľa všetkého asi tak ďaleko od Sydney ako Wanganui od Aucklandu, hoci bodiek označujúcich mestá tam bolo oveľa menej než na mape Severného ostrova.

„To je veľmi starý atlas," vysvetľoval Paddy. „Austrália sa ponáša na Ameriku, rastie ako z vody. Určite je tam už oveľa viac miest."

Budú si musieť kúpiť kajutu najlacnejšej triedy, ale napokon plavba potrvá iba tri dni, a to nie je také hrozné ako niekoľkotýždňová cesta z Anglicka do krajiny protinožcov. Môžu si dovoliť vziať so sebou iba šatstvo, porcelán, príbory, posteľnú bielizeň, kuchynské potreby a knihy. Nábytok budú musieť predať, aby mohli zaplatiť prepravu Feeiných vecí zo salóna, spinetu, kobercov a niekoľkých kusov zariadenia.

„Nechcem počuť o tom, že ich tu necháš," povedal Paddy Fee.

„Môžeme si to dovoliť?"

„Určite. A pokiaľ ide o ostatný nábytok, Mary písala, že pre nás chystá dom, v ktorom býval správca, a že je tam všetko, čo budeme potrebovať. Som rád, že nemusíme bývať spolu s ňou."

„Aj ja," odvetila Fee.

Paddy šiel do Wanganui objednať osemlôžkovú kabínu najlacnejšej triedy na lodi Wahine, zhodou okolností sa loď a mesto, blízko ktorého tak dlho bývali, volali rovnako. Mali vyplávať koncom augusta, a tak si začiatkom toho mesiaca začali všetci uvedomovať, že ich veľké dobrodružstvo sa naozaj uskutoční. Psy museli darovať susedom, kone a koč predali, nábytok naložili na káru starého Angusa MacWhirtera a odviezli ho na dražbu do Wanganui. Niekoľko kusov Feeinho nábytku zabalili do debien spolu s porcelánom, posteľnou bielizňou,

knihami a kuchynskými potrebami.

Frank našiel matku, ako stojí pri krásnom starom spinete. Zľahka hladkala svetloružové žilkované drevo a neprítomné hľadela na zlatistý prach na končekoch prstov.

„Máš ho odjakživa, mama?“ spýtal sa.

„Áno. To, čo bolo naozaj moje, mi po svadbe nemohli vziať. Spinet, perzské koberce, pohovku, stoličky v štýle Ľudovíta Pätnásteho a empírový sekretár. Nebolo toho veľa, ale bolo to naozaj moje.“ Sivé zádumčivé oči pozerali ponad plece na olejomaľbu za jeho chrbtom. Obraz vekom už trochu sčernel, ale ešte vždy na ňom bolo jasne vidieť ženu so zlatými vlasmi v svetloružovej čipkovej krinolíne s bohatými volánmi.

„Kto to bol?“ spýtal sa zvedavo Frank a obrátil hlavu. „Vždy som to túžil vedieť.“

„Veľká dáma.“

„Musela to byť tvoja príbuzná, trochu sa na seba ponášate.“

„Moja príbuzná?“ Fee odvrátila zamyslený pohľad od obrazu a ironicky pozrela na syna. „Vyzerám na to, že som niekedy mohla mať takú príbuznú?“

„Áno.“

„To sa ti iba zdá, zabudni na to.“

„Chcem, aby si mi to povedala, mama.“

Vzdychla, zatvorila spinet a utrela si zlatistý prach z prstov. „Niet čo povedať. Poď, pomôž mi odtiahnuť tieto veci doprostred izby, aby ich ocko mohol zabaliť.“

Cesta bola strašná. Ešte skôr ako Wahine vyplávala z wellingtonského prístavu, dostali všetci morskú chorobu a trpeli ňou po celú tisícdeväťsto kilometrov dlhú plavbu po rozbúrenom zimnom mori. Paddy vyviedol chlapcov na palubu a nechal ich tam napriek vetru a neustálym spŕškam vody, na Fee, Meggie a bábätko sa šiel pozrieť, iba ak sa nejaká dobrá duša ponúkla, že mu medzitým dozrie na štyroch ubiedených, dáviacich synov. Aj Frank veľmi túžil po čerstvom vzduchu, ale rozhodol sa, že bude radšej dolu dávať pozor na matku a sestru. Malá, dusná kabína smrdiaca naftou bola pod ponorom v prednej časti lode, kde bolo

najväčšmi cítiť otrasy.

Niekoľko hodín potom, ako vyplávali z Wellingtonu, Frank a Meggie boli presvedčení, že matka zomrie. Lekár, ktorého vystrašený steward zavolal z paluby prvej triedy, nad ňou pesimisticky krútil hlavou.

„Šťastie, že je to iba krátka plavba," povedal a prikázal sestričke, aby obstarala mlieko pre dojča.

Medzi záchvatmi vracania sa Frankovi a Meggie podarilo nakŕmiť z fľaše Hala, ktorému sa to veľmi nepáčilo. Fee prestala vracať a upadla do akéhosi bezvedomia, z ktorého ju nemohli prebrať. Steward ju pomohol Frankovi vyložiť na horné lôžko, kde bol trochu lepší vzduch. Frank s uterákom na ústach, aby zachytil tekutú žič, ktorá z neho vychádzala, si k nej sadol a odhŕňal jej z čela zlepené svetlé vlasy. Celé hodiny sa od nej nepohol, hoci aj jemu bolo zle, a vždy keď Paddy zišiel dolu, Frank sedel pri matke a hladkal ju po vlasoch. Meggie, tiež s uterákom na ústach, ležala skrútená pri Halovi na dolnom lôžku.

Tri hodiny pred príchodom do Sydney sa more upokojilo, od ďalekej Antarktídy sa privalila hmla a rozložila sa okolo starej lode. Keď strašné kolísanie ustalo, Meggie trochu ožila a predstavovala si, že loď pravidelne bučí od bolesti. Pomaličky, kradmo ako prenasledovaný zbeh sa vliekli cez lepkavú sivú hmlu, až kým sa odniekiaľ zhora znovu neozvalo hlboké monotónne zabučanie, zúfalý, osamelý, neopísateľne smutný zvuk. Strašidelnou tmou vplávali do prístavu, kde sa smutné bučanie ozývalo zo všetkých strán. Meggie nikdy nezabudla na zvuk lodných hmlových sirén, bolo to jej prvé zvítanie s Austráliou.

Paddy vyniesol Fee z lode na rukách, za ním šiel Frank s bábätkom, Meggie s taškou a chlapci, ktorí sa unavene potkýnali pod ťarchou rozličných batožín. Pristáli v Pyrmonte, predmestí nezmyselného mena, jedného hmlistého zimného rána koncom augusta 1921. Pred plechovou búdou na prístavnej hrádzi stál nekonečný rad taxíkov. Meggie na ne vyjavene pozerala, jakživ nevidela toľko áut pokope. Paddymu sa nejako podarilo napchať ich všetkých do jedného taxíka, vodič sa ponúkol, že ich odvezie

do Ľudového paláca.

„Tam vám to bude vyhovovať, kamarát," povedal Paddymu. „Je to robotnícky hotel, vedie ho Armáda spásy."

Na uliciach bolo plno áut, ktoré uháňali všetkými smermi, kone tu boli vzácnosťou. Vo vytržení hľadeli cez okná taxíka na vysoké domy z tehál, na úzke kľukaté ulice, obdivovali rýchlosť, s akou sa davy ľudí stretávali a rozchádzali v akomsi zvláštnom veľkomestskom rituáli. Wellington v nich vzbudil úctu, ale v porovnaní so Sydney vyzeral ako malé vidiecke mestečko.

Zatiaľ čo Fee odpočívala v jednej z mnohých izieb bludiska, ktoré Armáda spásy s prepiatym nadšením pomenovala Ľudový palác, Paddy šiel na hlavnú stanicu zistiť, kedy pôjde najbližší vlak do Gillanbone. Chlapci sa už celkom zotavili a domŕzali, aby ich vzal so sebou, lebo sa dozvedeli, že je to dosť blízko a pri ceste sú obchody, dokonca s cukrovinkami. Paddy, ktorý im záviděl mladosť, ustúpil, lebo si nebol istý, či sa po troch dňoch morskej choroby udrží poriadne na nohách. Frank a Meggie zostali s Fee a bábätkom, aj oni sa túžili prejsť, ale väčšmi im záležalo na tom, aby matke bolo lepšie. A naozaj, len čo vystúpili z lode, Fee začala rýchlo naberať sily, zjedla misku polievky a kúsok chleba, ktoré jej priniesla žena z Armády spásy.

„Ak neodcestujeme dnes večer, Fee, ďalší vlak nám pôjde až o týždeň," oznámil Paddy, keď sa vrátil. „Myslíš, že by si mohla ísť?"

Fee si sadla. Triasla sa. „Zvládnem to," vyhlásila.

„Myslím, že by sme mali počkať," povedal Frank rozhodne. „Podľa mňa mame ešte nie je tak dobre, aby mohla cestovať."

„Zrejme si neuvedomuješ, Frank, že ak nepôjdeme dnes večer, budeme musieť čakať celý týždeň a ja jednoducho nemám peniaze na týždenný pobyt v Sydney. Toto je veľká krajina a tam, kam ideme, nejazdia vlaky každý deň. Zajtra idú tri, ktorými by sme sa mohli dostať do Dubba, ale potom by sme museli čakať na miestny prípoj a povedali mi, že by sme tak cestovali oveľa dlhšie, ako keby sa nám podarilo chytiť dnes večer expres."

„Zvládnem to, Paddy," zopakovala Fee. „Frank a Meggie mi pomôžu, budem v poriadku." Prosebné uprela na Franka oči, aby

mlčal.

„Potom idem poslať Mary telegram, aby nás zajtra večer čakala.“

Clearyovci ešte nikdy neboli v takej obrovskej budove ako hlavná železničná stanica. Bol to veľký sklený valec, ktorý súčasne odrážal a pohlcoval lomoz tisícov ľudí postávajúcich vedľa svojich otlčených, ošúchaných kufrov, uprene hľadiacich na obrovskú vývesnú tabuľu, na ktorej muži s dlhými palicami menili nápisy. V hustnúcej večernej tme sa zamiešali medzi dav, upierali oči na kovovú rozťahovaciu bránu piateho nástupiska. Bola zatvorená a rukou na nej bolo napísané POŠTOVÝ VLAK DO GILLANBONE. Na nástupiskách číslo jeden a dva horúčkovitá činnosť naznačovala, že o chvíľu odchádzajú nočné expresy do Brizbanu a Melbournu, cestujúci sa valili cez turnikety. O chvíľu prišli na rad Clearyovci, brána na piate nástupisko sa otvorila a ľudia sa ta začali dychtivo hrnúť.

Paddy našiel prázdne kupé druhej triedy, starších chlapcov posadil k oknu a Fee, Meggie a bábätko k posuvným dverám, ktoré viedli na dlhú chodbu spájajúcu jednotlivé kupé. Občas nakukla dnu tvár s nádejou, že uvidí prázdne sedadlo, ale ihneď zmizla zhrozená pri pohľade na toľko malých detí. Niekedy bola výhoda mať veľkú rodinu.

Noc bola taká chladná, že museli rozbaliť veľké kárované cestovné prikrývky, ktoré mali priviazané na všetkých taškách. Hoci sa vo vagóne nekúrilo, na dlážke ležali kovové škatule s horúcim popolom, nik však nepredpokladal, že by sa vo vlaku mohlo kúriť, v Austrálii a na Novom Zélande sa nikdy nič nevykurovalo.

„Ako je to ďaleko, ocko?“ spýtala sa Meggie, keď sa vlak pohol, jemne rinčal a hrkotal po nekonečných výhybkách.

„Oveľa ďalej, ako to vyzeralo v našom atlase, Meggie. Deväťstoosemdesiat kilometrov. Budeme tam zajtra podvečer.“

Chlapcov to ohúrilo, ale ihneď na to zabudli, lebo hľadeli von, kde sa zjavila rozprávková krajina svetiel. Všetci sa zhŕkli pri oknách a pozerali, ako ubiehajú prvé kilometre a domov stále neubúda. Vlak zrýchlil, svetiel bolo čoraz menej a nakoniec

zmizli celkom, vystriedal ich pravidelný príval iskier, ktoré v zavýjajúcom vetre lietali okolo okna. Keď Paddy vyviedol chlapcov von, aby Fee mohla dojčiť Hala, Meggie za nimi túžobne pozerala. Odkedy bábätko narušilo jej život a prikovalo ju k domácnosti tak pevne ako matku, vylúčili ju z kruhu mužských súrodencov. Poctivo si priznala, že ju to vlastne nemrzí. Je to zlatý drobček, najväčšia radosť jej života, a je ohromné, že sa k nej mama správa ako k dospelej. Nemala potuchy, čo spôsobilo, že sa mame narodilo bábätko, výsledok bol však rozkošný. Podala Hala Fee a krátko nato vlak so škrípaním a vŕzganím zastal. Meggie sa zdalo, že stojí celé hodiny a dychčí. Strašne túžila otvoriť okno a vykuknúť von, ale napriek horúcemu popolu na dlážke začalo byť v kupé chladno.

Paddy sa vrátil so šálkou horúceho čaju pre Fee. Položila nakŕmeného a ospalého Hala na sedadlo.

„Kde sme?“ spýtala sa.

„Vo Valley Heights. Dievča v bufete povedalo, že nám tu pridajú ďalšiu lokomotívu, aby vlak vládal vyjsť hore na Lithgow.“

„Ako rýchlo to musím vypiť?“

„Za štvrť hodiny. Frank ti prinesie nejaké chlebíčky a ja sa postarám, aby sa najedli chlapci. Ďalšia zastávka na občerstvenie bude v Blayney neskoro v noci.“

Meggie, zrazu neznesiteľne vzrušená, pila čaj spolu s mamou a hltavo jedla chlebíček, ktorý jej priniesol Frank. Uložil ju na dlhé sedadlo k Halovi a pevne ju zabalil do prikrývky, potom takisto zababušil Fee, ktorá si ľahla na sedadlá naproti. Stuarta a Hughieho dali spať na zem. Paddy povedal Fee, že Boba, Franka a Jacka vezme do neďalekého kupé, aby sa tam porozprávali s nejakými strihačmi oviec, a že noc strávia tam. Vo vlaku to bolo oveľa krajšie ako na lodi, kolesá klopkali do rytmického fučania lokomotív, bolo počuť hučanie vetra v telegrafných drôtoch, občasný škripot, keď sa oceľové kolesá kĺzali po stúpajúcich koľajniciach a celou silou sa do nich zapierali. Meggie zaspala.

Ráno užasnutí a rozčarovaní pozerali na krajinu, ktorá sa im zdala

úplne cudzia. Ani sa im neprisnilo, že by čosi také mohlo existovať na tej istej planéte ako Nový Zéland. Boli tam síce zvlnené kopce, ale inak im nič nepripomínalo domov. Všetko bolo hnedé a sivé, dokonca aj stromy! Žiariace slnko už zafarbilo do žltohneda zimnú pšenicu, vlnila sa a ohýbala vo vetre. Nekonečné kilometre polí iba kde-tu prerušovali tenké vysoké stromy s modrými listami a zaprášené zhluky zvädnutých sivých kríkov.

Fee si prezerala krajinu s odovzdaným pohľadom, výraz jej tváre sa nemenil, ale chuderka Meggie mala oči plné sĺz. Bola to strašná obrovská krajina bez stopy zelene.

Keď slnko vystúpilo na oblohu, mrazivá noc sa zmenila na horúci deň. Vlak sa rútil ďalej, občas zastal v nejakom malom mestečku plnom bicyklov a konských povozov, áut tu bolo zjavne málo. Napriek tomu, že do kupé lietali sadze a na všetkom sa usadzovali, Paddy otvoril obidve okná. Bola taká spara, že sa im ťažko dýchalo, hrubý novozélandský zimný odev sa im lepil na telo a škriabal. Zdalo sa im nepredstaviteľné, že okrem pekla môže byť v zime takáto horúčava aj niekde inde.

Slnko zapadalo, keď prišli do Gillanbone. Bola to čudesná malá zbierka schátraných budov z dreva a vlnitého plechu, rozložených po obidvoch stranách zaprášenej cesty, pri ktorej nerástol ani jeden strom. Zapadajúce slnko všetko pozlátilo a dodalo mestu prchavú zlatistú dôstojnosť, tá sa však pominula, len čo vystúpili z vlaku a začali sa okolo seba obzerať. Vyzeralo to tam ako v typickej zapadnutej diere pánubohu za chrbtom. Gillanbone bolo posledné mestečko v zužujúcom sa páse oblasti zrážok, o kúsok ďalej na západe sa začínala púšť, vyše tritisíc kilometrov pustatiny, kde nikdy neprší.

Pred stanicou stálo oslepujúco ligotavé čierne auto a niekoľkocentimetrovou vrstvou prachu sa k nim bezstarostným krokom blížil kňaz. V dlhej sutane vyzeral ako postava z iného sveta, nekráčal ako obyčajní ľudia, ale vznášal sa sťa vo sne. Okolo neho sa dvíhal a vlnil prach, červený v posledných lúčoch slnka.

„Dobrý deň, som páter de Bricassart,“ povedal a podal

Paddymu ruku. „Musíte byť Marin brat, veľmi sa na seba ponášate.“ Obrátil sa k Fee a pritisol si jej bezvládnu ruku k perám, usmieval sa s nepredstieraným prekvapením, nik nespoznal dámu z panskej rodiny rýchlejšie ako on. „Vy ste ale krásavica!“ povedal, akoby to bola pre kňaza najprirodzenejšia poznámka, a potom prebehol pohľadom po chlapcoch, zhrčených do kŕdľa. Jeho prekvapený zrak na chvíľu spočinul na Frankovi, ktorý niesol bábätko, a potom si prezeral chlapcov od najväčšieho po najmenšieho. Za nimi celkom sama stála Meggie a hľadela naňho s otvorenými ústami ako na boha. Nevšímal si, že sa mu seržová sutana vlečie po zemi v prachu, čupol si a chytil ju pevnými, jemnými a láskavými rukami. „Tak! A ty si kto?“ usmial sa.

„Meggie,“ odvetila.

„Volá sa Meghann,“ zachmúrene povedal Frank, ktorý k tomu krásavcovi nápadne vysokej postavy ihneď pocítil nenávisť.

„Meghann je moje obľúbené meno,“ vyhlásil kňaz. Vystrel sa, ale ešte vždy držal Meggie za ruku. „Bude pre vás lepšie, ak prespíte na fare,“ pokračoval a viedol Meggie k autu. „Ráno vás odveziem na Droghedu, je to priďaleko, aby ste ta šli teraz, po takej dlhej ceste vlakom zo Sydney.“

Okrem hotela Imperiál boli jedinými tehlovými stavbami v Gillanbone katolícky kostol, škola, kláštor a fara, dokonca aj stredná škola sa musela uspokojiť s drevenou budovou. Teraz keď sa zotmelo, vzduch sa neuveriteľne ochladil, ale v salóne fary horelo v kozube veľké poleno a odkiaľsi zozadu sa šírila dráždivá vôňa jedla. Gazdiná, scvrknutá stará Škótka, pobiehala s nevšednou energiou hore-dolu, ukazovala im, kde budú spať, a neprestajne švitorila kvetnatým nárečím západnej vysočiny.

Clearyovci zvyknutí na upätosť kňazov z Wahine boli zarazení nenútenou, veselou žoviálnosťou pátra Ralpha de Bricassart. Iba Paddy sa rozohrial, lebo si spomenul na srdečných kňazov v rodnom Galwayi, na ich úprimný vzťah k jednoduchým ľuďom. Ostatní zjedli večeru v obozretnom tichu, a len čo sa dalo, utiahli sa hore na poschodie. Paddy ich váhavo nasledoval. Preňho bolo náboženstvo teplom a útechou, ale pre zvyšok rodiny

predstavovalo čosi založené na strachu a nátlaku. Poslúchaj, lebo budeš zatratený!

Keď odišli, páter Ralph si sadol do svojho obľúbeného kresla, pozeral do ohňa, fajčil cigaretu a usmieval sa. V duchu si predstavoval jednotlivých Clearyovcov, ako ich prvý raz uvidel na stanici. Muž, taký podobný Mary, ale zhrbený od ťažkej roboty a zjavne bez jej zlomyseľnej povahy, jeho unavená krásna manželka, ktorá vyzerá, akoby vystúpila z koča ťahaného bielymi koňmi, tmavovlasý nevrlý Frank s čiernymi očami, synovia, ktorí sa okrem najmladšieho Stuarta ponášajú na otca, Stuart je po matke, keď vyrastie, bude z neho pekný muž, ako bude vyzerať bábätko, zatiaľ ťažko povedať, a Meggie. Najmilšie, najrozkošnejšie dievčatko, aké kedy videl. Jej vlasy majú farbu, ktorá sa nedá opísať, ani červenú, ani zlatú, ale dokonalú zmes obidvoch. A s akou žiarivou nevinnosťou hľadela naňho striebrosivými očami, pripomínajúcimi topiace sa drahokamy. Pokrčil plecami, hodil ohorok do ohňa a vstal. Na staré kolená sa stáva smiešny – topiace sa drahokamy, to iste! Asi dostal piesočnú slepotu.

Ráno odviezol svojich hostí na Droghedu, bol už na tunajšiu krajinu taký zvyknutý, že ho ich poznámky naozaj pobavili. Najbližší kopec je asi tristodvadsať kilometrov odtiaľto, vysvetľoval im, toto je čiernozemná rovina, obrovská, miestami zalesnená trávnatá plocha, rovná sťa doska. Deň bol horúci ako včera, ale v daimleri to bolo oveľa pohodlnejšie ako vo vlaku. A vyrazili bez raňajok zavčas rána, obradné rúcho pátra Ralpha a najsvätejšia sviatosť boli starostlivo uložené v čiernom kufríku.

„Ovce sú špinavé," povedala skormútene Meggie a hľadela na stovky hrdzavočervených zvierat s hlavami sliediacimi pri zemi.

„Ach, vidím, že som si mal radšej zvoliť Nový Zéland," povedal kňaz. „Musí to tam vyzerať ako v írsku, iste sú tam pekné béžové ovce."

„Áno, Nový Zéland sa v mnohom ponáša na Írsko, je tam rovnako krásna, zelená tráva. Ale je divší, oveľa divší," odvetil Paddy. Páter Ralph sa mu veľmi páčil.

Práve vtedy sa pozviechal na nohy kŕdeľ pštrosov, zrazu sa dali do behu, utekali rýchlo ako vietor, nepekné nohy sa im len tak mihali, dlhé krky mali natiahnuté. Deti prekvapene zhíkli a rozosmiali sa očarené, že tie obrovské vtáky behajú, namiesto aby lietali.

„Aké príjemné, že nemusím vystupovať a otravovať sa s bránami," povedal páter Ralph, keď prešli poslednou a Bob, ktorý ich otváral a zatváral, nasadol do auta.

Po šokoch, ktoré im Austrália s ohromujúcou rýchlosťou pripravovala, bola Drogheda s malebnou georgiánskou fasádou, rozkvitnutou wisteriou a tisícmi ruží ako dotyk domova.

„Tu budeme bývať?" zapišťala Meggie.

„Nie celkom," odvetil kňaz rýchlo. „Dom, v ktorom budete bývať, leží asi pol druha kilometra odtiaľto, pri riečke."

Mary Carsonová ich čakala vo velikánskom salóne. Nevstala, aby brata privítala, ale čakala, kým príde ku kreslu, v ktorom sedela.

„Vitaj, Paddy," povedala dosť milo a ponad jeho hlavu sa uprene zadívala ta, kde stál páter Ralph. V náručí držal Meggie, ktorá ho pevne objímala okolo krku. Mary Carsonová ťažkopádne vstala, Fee ani deti neprivítala.

„O chvíľu bude svätá omša," povedala. „Páter de Bricassart sa určite ponáhľa nazad."

„Ani najmenej, drahá Mary," zasmial sa. Modré oči mu žiarili. „Odslúžim omšu, všetci sa u vás poriadne naraňajkujeme a potom ukážem Meggie, kde bude bývať. Sľúbil som jej to."

„Meggie," povedala Mary Carsonová.

„Áno, toto je Meggie. Tým vlastne začíname predstavovanie od konca, však? Dovoľte, aby som začal od začiatku. Toto je Fiona, Mary."

Mary Carsonová zdvorilo kývla hlavou a chlapcom, ktorých jej páter Ralph postupne predstavoval, nevenovala skoro nijakú pozornosť. Bola priveľmi zaujatá pohľadom na kňaza a Meggie.

2 /

Dom, kde mali bývať, stál na pilieroch asi deväť metrov nad úzkou roklinou, rástlo okolo nej zopár roztrúsených eukalyptov a veľa smutných vŕb. V porovnaní s veľkolepým droghedským sídlom vyzeral holý a obyčajný, a pokiaľ šlo o príslušenstvo, neveľmi sa líšil od domu, v ktorom bývali na Novom Zélande. Izby boli prepchaté masívnym viktoriánskym nábytkom pokrytým jemnou vrstvou červeného prachu.

„Máte šťastie, že je tu kúpeľňa," povedal páter Ralph, keď ich viedol po drevených schodoch na prednú verandu. Boli dosť strmé, lebo piliere, na ktorých dom stál, merali asi štyri a pol metra. „Sú také vysoké kvôli riečke," vysvetľoval páter Ralph. „Dom leží rovno nad ňou a počul som, že za noc môže stúpnuť aj o pätnásť metrov."

Naozaj mali kúpeľňu, v oddelenom prístenku na konci zadnej verandy stála stará plechová vaňa a otlčená valcovitá pec na ohrievanie vody. Matka s Meggie však znechutene zistili, že záchod tvorí obyčajná jama v zemi tristo metrov od domu a že smrdí, bolo to primitívnejšie ako na Novom Zélande.

„Bývalý nájomník nebol veľmi čistotný." Fee prešla prstom po zaprášenom kredenci. Páter Ralph sa zasmial. „Proti tomu budete márne bojovať. Tu vo vnútrozemí sú tri veci, nad ktorými nikdy nezvíťazíte – horúčava, prach a muchy. Môžete robiť, čo chcete, nezbavíte sa ich."

Fee pozrela na kňaza. „Ste k nám veľmi dobrý, otče."

„A prečo nie? Ste jediní príbuzní mojej dobrej priateľky Mary Carsonovej."

Ľahostajne pokrčila plecami. „Nie som zvyknutá priateliť sa s kňazmi. Na Novom Zélande si udržiavali od ostatných odstup."

„Vy nie ste katolíčka, však?"

„Nie, Paddy je katolík. Prirodzene, všetky deti vychovávame ako katolíkov, ak vám ide o to."

„To mi ani nenapadlo. Pociťujete ku katolíckemu náboženstvu odpor?"

„Je mi úplne ľahostajné."

„Nekonvertovali ste?“

„Nie som pokrytec, páter de Bricassart. Prestala som veriť vo vlastné náboženstvo a netúžim prijať inú, rovnako nezmyselnú vieru.“

„Chápem.“ Hľadel na Meggie, ktorá stála na prednej verande a pozerala na cestu vedúcu k droghedskému sídlu. „Máte krásnu dcéru. Veľmi sa mi páčia jej červenozlaté vlasy. Keby ju uvidel Tizian, hneď by si bežal po štetce. Ešte nikdy som nevidel také vlasy. Je to vaša jediná dcéra?“

„Áno, v Paddyho aj v mojej rodine sa rodia samí chlapci, dievčatá sú zriedkavosťou.“

„Chuderka,“ povedal páter Ralph záhadne.

Keď priviezli zo Sydney debny, povykladali z nich knihy, porcelán, rozličné ozdobné predmety a do salónu postavili Feein nábytok, dom vyzeral hneď útulnejšie a pomaly si naň začali zvykať. Paddy a chlapci okrem Stuarta trávili väčšinu času s dvoma ovčiarmi, ktorým Mary Carsonová prikázala, aby im ukázali rozdiel medzi chovom oviec na severozápade Nového Južného Walesu a na Novom Zélande. Meggie a Stu objavovali rozdiely medzi domácimi prácami na Novom Zélande a životom na Droghede. Clearyovci dodržiavali tichú dohodu, že Mary Carsonovú nebudú obťažovať, ale gazdiná a slúžky veľmi ochotne pomáhali Fee a Meggie, tak ako ovčiari pomáhali Paddymu a chlapcom.

Všetci zistili, že Drogheda je svet sám pre seba, taký odrezaný od ostatnej civilizácie, že po istom čase bolo pre jej obyvateľov aj Gillanbone iba meno vo vzdialených spomienkach. Na droghedských pozemkoch stáli stajne, vyhňa, garáže, veľa stodôl, v ktorých skladovali všetko, od potravín až po stroje, obydlia a výbehy pre psy, a labyrinty rôznych dvorov. Stála tu strižňa oviec, v ktorej bolo oproti sebe dvadsaťšesť strihacích boxov, za ňou sa rozprestierala spleť ďalších dvorov, kde chovali hydinu, ošípané a dobytok. Stáli tu prechodné ubytovne pre dvadsiatich šiestich strihačov, malé chatrče pre nádenníkov, dva menšie domce pre predákov podobné Paddyho domu, baraky pre

začínajúcich ovčiarov, bitúnok a drevárne.

To všetko sa nachádzalo uprostred veľkého kruhu pastvín s polomerom okolo päť kilometrov: to bola farma Drogheda. Iba na mieste, kde stál Paddyho dom, budovy sa skoro dotýkali lesa. Okolo stodôl, dvorov a výbehov pre zvieratá však rástlo dosť stromov, ktoré poskytovali vítaný a potrebný tieň – väčšinou to boli veľké, rozložité, ospanlivo milé pieprovníky s hustým lístím. Za nimi sa vo vysokej tráve ľahostajne pásli kone a kravy.

Na dne hlbokej rokliny pod Paddyho domom pomaly tiekla plytká mútna riečka. Nik neveril rozprávke pátra Ralpha, že by jej hladina mohla cez noc stúpnuť o pätnásť metrov, zdalo sa im to nemožné. Ručne z nej pumpovali vodu do kuchyne a kúpeľne, matka a Meggie si ťažko zvykali umývať sa, umývať riad a prať v zelenohnedej vode. Na vysokých drevených podperách stálo šesť velikánskych plechových nádrží na vodu, ktoré zachytávali dážď a zásobovali rodinu pitnou vodou. Fee a Meggie sa naučili, že ňou musia veľmi šetriť, nikdy ju nesmú používať na pranie, lebo nik nevie, kedy najbližšie zaprší, aby sa nádrže opäť naplnili.

Ovce a dobytok napájali vodou z artézskej studne. Nepochádzala z ľahko prístupného podpovrchového rezervoára, ale získavali ju z hĺbky deväťsto metrov, bola to pravá artézska studňa. Horúca minerálna voda vystrekovala z potrubia a úzkymi žľabmi, popri ktorých rástla jedovato zelená tráva, ju rozvádzali po celej farme. Obsahovala veľa síry a ľudia ju nemohli piť.

Spočiatku ich miatli obrovské vzdialenosti, Drogheda mala rozlohu stotisíc hektárov, jej najdlhšia strana merala skoro stotridsať kilometrov. Od Gillanbone bola vzdialená šesťdesiatpäť kilometrov, medzi farmou a mestom stálo dvadsaťsedem brán. Všetky ostatné usadlosti, osady a mestá boli vzdialené od Droghedy najmenej stosedemdesiat kilometrov. Východnú hranicu farmy tvorila rieka Barwon, tak nazývali severný tok Darlingu, veľkej kalnej rieky, ktorá sa po tisícšesťsto kilometroch vlieva do rieky Murray, a tá o dvetisícštyristo kilometrov ďalej na juhu ústi do mora. Riečka Gillan, ktorá pretekala roklinou pod Paddyho domom, sa asi tri kilometre za hranicami Droghedy vlievala do Barwonu.

Paddymu a chlapcom sa tu náramne páčilo. Niekedy trávili celé dni v sedle, vzdialení na kilometre od domu, a spali vonku pod holou oblohou, takou vysokou a husto posiatou hviezdami, až sa im zdalo, že sú súčasťou vesmíru.

Sivohnedá krajina žila rušným životom. Obrovské stáda klokanov skákali medzi stromami a rúcali ploty, boli milé, pôvabné a bezstarostné. Uprostred trávnatých planín si stavali hniezda pštrosy emu, ako obri si vykračovali po hraniciach svojho územia, ale všetko ich ľahko vyplašilo, vtedy zabudli na svoje tmavozelené vajíčka, veľké ako futbalová lopta, a dali sa do behu rýchlejšie ako kone. Termity tu budovali hrdzavkasté veže, ktoré pripomínali miniatúrne mrakodrapy, do dier v zemi sa valili zástupy veľkých mravcov, ich uštipnutie bolo veľmi bolestivé.

Vyskytovalo sa tu toľko druhov vtákov, že ich nevedeli ani porátať, nežili po jednom alebo v pároch, ale v tisícových až desaťtisícových kŕdľoch. Boli tu drobné zelenožlté papagáje, ktoré Fee nazývala agapornisami, ale Austrálčania andulkami. Malé červeno-modré rozely, veľké svetlosivé papagáje s jasnou červenkastoružovou hruďou, spodkom krídel a hlavou, ktoré volali galahy, a belostné vtáky so žltými chocholmi, nazývané kakadu žltolíci. Krúžili a šuchotali tu krídlami drobučké kanáriky, takisto ako amadiny a ploskochvosty a veľké hnedé rybáriky, ktoré nazývali rybáriky obrovské, sa chichotali, štebotali, alebo lovili slimáky, svoju najobľúbenejšiu potravu. Všetky vtáky boli veľmi priateľské, vôbec sa nebáli a v húfoch posedávali na stromoch. Pozerali okolo seba jasnými inteligentnými očami, škriekali, rozprávali a napodobovali každý zvuk, ktorý začuli.

Po zemi sa mihali hrozivé, vyše poldruhametrové jašterice, svižne liezli do vysokých korún stromov, cítili sa rovnako dobre na zemi ako nad ňou. Okrem nich tu žilo ešte mnoho iných druhov jašteríc. Niektoré boli menšie, ale nemenej hrozivé, so zrohovatenými záhybmi za hlavou, iné mali jasnomodré napuchnuté jazyky. Človek tu mohol natrafiť na nespočetné druhy hadov a Clearyovci sa naučili, že tie najväčšie, čo vyzerajú najnebezpečnejšie, sú často neškodné, kým malý tridsaťcentimetrový hadík môže byť jedovatý. Žili tu kobercové

pytóny nazývané medené hlavy, stromové hady, čierne hady s červeným bruchom, hnedé hady a aj smrteľne jedovaté tajpany.

A čo tu bolo hmyzu! Koníky, kobylky, svrčky, včely, muchy všetkých druhov a veľkostí, cikády, komáre, vážky, velikánske nočné motýle, a koľko ostatných motýľov! Hmýrili sa tu obrovské chlpaté pavúky s niekoľkocentimetrovými nohami, ale aj klamlivo malé, smrteľne jedovaté čierne vdovy, pobiehajúce okolo záchodu. Niektoré pavúky sídlili vo veľkých kruhovitých pavučinách zavesených medzi stromami, iné sa hojdali na vláknach babieho leta medzi steblami trávy, ďalšie zasa zaliezali do malých dier v zemi a zatarasovali ich za sebou akýmisi záklopkami.

A boli tu aj dravce. Útočné mäsožravé štetinaté čierne diviaky, veľké ako dospelá krava, divé psy dingovia, ktoré sa plazili pri zemi a schovávali v tráve, stovky vrán, prenikavo krákajúcich na vybielených kostrách mŕtvych stromov, sokoly a orly nehybne plachtiace vzduchom.

Ovce a kravy, najmä keď mali mláďatá, bolo treba pred dravcami chrániť. Klokany a králiky spásali vzácnu trávu, diviaky a dingovia požierali jahňatá, teľce a choré zvieratá, vrany im vyďobávali oči. Clearyovci sa museli naučiť strieľať a vždy nosili so sebou pušky, niekedy na to, aby ukončili život trpiacemu zvieraťu, inokedy, aby zastrelili kanca alebo dinga.

Toto je skutočný život, jasali v duchu chlapci. Ani jeden nesmútil za Novým Zélandom. Keď sa im roje múch usádzali ako sirup v kútikoch úst, zaliezali im do nosa, úst a uší, vzali si príklad z domácich a okolo striešky klobúka si zavesili na nite kúsky korku. Aby im do vrecovitých nohavíc nenaliezol hmyz, previazali si ich pásikmi klokanej kože, nazývanej bowyangy. Smiali sa tomu čudnému menu, ale nedalo sa tu bez nich zaobísť. Nový Zéland bol v porovnaní s Austráliou veľmi mierny, toto bol naozajstný život.

Meggie a matke sa tu obzvlášť nepáčilo, boli pripútané k domu a najbližšiemu okoliu, nemali kedy ani prečo jazdiť na koni ako muži a nečakalo ich nič zaujímavé. Všetky ženské práce museli vykonávať za sťažených podmienok – variť, upratovať,

prať, žehliť. Aj starostlivosť o bábätko si vyžadovala väčšiu námahu. Bojovali s horúčavou, prachom a muchami, s množstvom schodov, kalnou vodou; trpeli skoro stále neprítomnosťou mužov, ktorí by im narúbali a nanosili drevo, napumpovali vodu, zarezali hydinu. Veľmi ťažko znášali horúce podnebie, a pritom bola ešte len jar. Teplomer v tieni verandy každý deň ukazoval okolo tridsaťsedem stupňov, v kuchyni pri sporáku muselo byť takmer päťdesiat.

Ich priliehavé šaty a množstvo bielizne sa hodili na Nový Zéland, kde bolo v domoch dosť chladno. Keď sa raz Mary vybrala navštíviť švagrinú, s povýšeneckou iróniou hľadela na Feein po krk zapnutý kalikový odev. Ona sa obliekala podľa najnovšej módy. Krémové hodvábne šaty, rovné ako vrece, jej siahali iba do pol lýtok, mali voľné rukávy po lakte a hlboký výstrih.

„Počujte, Fiona, ste beznádejne staromódna," povedala a obzerala sa po salóne, čerstvo vymaľovanom na béžovo. Prezerala si koberce a drahocenný nábytok.

„Teraz, keď sú muži tak často preč a nemusíte toľko variť, budete mať viac času. Skráťte si sukne a prestaňte nosiť spodničky a korzet, lebo sa v lete uvaríte. Teplota stúpne ešte najmenej o šesť, sedem stupňov." Pristavila sa pohľadom na portréte krásnej blondínky v krinolíne. „Kto to je?" ukázala naň.

„Moja stará mama."

„Naozaj? A odkiaľ máte ten nábytok a koberce?"

„Dostala som ich od nej."

„Naozaj? Drahá Fiona, vydali ste sa pod svoju úroveň, však?"

Fee sa ako vždy ovládala, ale úzke pery sa jej stiahli do ešte tenšej čiary. „Nemyslím, Mary. Mám dobrého manžela, to by ste mohli vedieť."

„Áno, ale bez groša. Ako ste sa volali za slobodná?"

„Armstrongová."

„Naozaj? Nie ste náhodou príbuzná Rodericka Armstronga?"

„Je to môj najstarší brat. Jeho menovec bol môj prapradedo."

Mary Carsonová vstala, bohato zdobeným klobúkom sa zahnala po muchách, ktoré jej neprejavovali nijakú úctu a

obťažovali ju takisto ako ostatných. „Musím priznať, že pochádzate z lepšej rodiny ako Clearyovci. Tak veľmi ste milovali Paddyho, že ste sa kvôli nemu všetkého vzdali?“

„To je moja vec, Mary, do toho vás nič nie je,“ povedala Fee pokojne. „O svojom manželovi s nikým nedebatujem, ani s jeho sestrou.“

Mary prekvapene vyvalila oči, vrásky pri nose sa jej prehĺbili. „No toto!“ zvolala.

Druhý raz už neprišla, ale jej gazdiná pani Smithová často navštevovala Fee a tiež ju presviedčala, aby sa obliekala inak.

„Mám doma šijací stroj, ktorý vôbec nepoužívam,“ povedala. „Pošlem vám ho po chlapcoch. Keď si budem chcieť niečo ušiť, zaskočím k vám.“ Pohľad jej zablúdil k malému Halovi, ktorý s úsmevom liezol po dlážke. „Mám rada deti, pani Clearyová.“

Raz za šesť týždňov priviezli z Gillanbone na voze ťahanom koňmi poštu, bolo to ich jediné spojenie so svetom. Na Droghede mali nákladnú fordku, ďalšiu špeciálne upravenú fordku s nádržou na vodu a dve osobné autá, fordku a rolls royce, ale okrem zriedkavých výletov Mary Carsonovej nik do Gilly nechodil, šesťdesiatpäť kilometrov sa im videlo rovnako ďaleko ako cesta na Mesiac.

V tomto okrese rozvážal poštu Bluey Williams a trvalo mu šesť týždňov, kým obišiel celý rajón. Priestranný voz s vysokými kolesami ťahal záprah dvanástich koni a bol na ňom naložený rozličný tovar, ktorý si na vnútrozemských farmách objednali. Bluey v službách Kráľovskej pošty privážal potraviny, dvadsaťlitrové sudy benzínu, petrolej v plochých poldruhalitrových plechoviciach, seno, vrecia kukurice, kalikové vrecká cukru a múky, debničky s čajom, zemiaky, farmárske náradie, poštou objednané hračky a odevy od Anthonyho Hordera zo Sydney a všetko ostatné, čo ešte bolo treba priviezť z Gilly alebo z vnútrozemia. Pohyboval sa úžasnou rýchlosťou tridsať kilometrov za deň. Všade kam prišiel, ho radostne vítali, vypytovali sa na novinky a počasie v jednotlivých oblastiach. Súčasne mu zverovali peniaze na nákup ďalších vecí uvedených v

dlhých zoznamoch a s námahou napísané listy, ktoré hádzal do plátenného vreca s nápisom Kráľovská pošta.

Na západ od Gilly mal po ceste iba dve zastávky, Droghedu a vzdialenejšiu Bugelu, za ňou sa rozprestieralo územie, kam poštu doručovali raz za pol roka. Bluey prešiel so svojou károu všetky farmy na juhozápade, západe a severozápade, potom sa vrátil do Gilly a vydal sa na východ. To bola kratšia trasa, lebo východným smerom do vzdialenosti deväťdesiatich kilometrov doručovali poštu z mesta Booroo. Niekedy privážal Bluey aj ľudí, sedávali vedľa neho na nekrytom koženom kozlíku. Boli to hostia prichádzajúci na návštevu alebo nezamestnaní, ktorí dúfali, že nájdu na farme prácu. Iní s ním zasa odchádzali – návštevníci vracajúci sa domov, nespokojní ovčiari, slúžky alebo farmárski pomocníci,. zriedkavo vychovávateľka. Majitelia fariem mali autá a odviezli sa, kam chceli, ale ich zamestnanci boli na Blueym závislí, pokiaľ šlo o dopravu, nákupy i poštu.

Keď prišli balíky látky, ktoré Fee objednala poštou, sadla si k darovanému šijaciemu stroju a ušila sebe a Meggie ľahké voľné šaty z tenkej bavlnenej látky, Paddymu a chlapcom ľahké nohavice a pracovné odevy, Halovi šatočky a okná ozdobila záclonami. Bez nepohodlnej bielizne a priliehavých šiat sa všetci cítili oveľa lepšie.

Meggie bola osamotená, lebo z chlapcov ostal doma iba Stuart; Jack a Hughie sa pridali k otcovi a priúčali sa práci s ovcami. Stuart nemohol byť pre Meggie takým spoločníkom ako Jack a Hughie. Tichý chlapec žil vo svojom vlastnom svete a vydržal celé hodiny pozorovať zástupy mravcov lezúce na strom. Meggie na stromy radšej liezla, austrálske eukalypty sa jej náramne páčili, rástlo ich tu niekoľko druhov a líšili sa obtiažnosťou lezenia. Pravda, keď sa to tak vezme, Meggie ani Stuart nemali veľa času liezť na stromy, ani ich pozorovať, obidvaja museli ťažko pracovať. Rúbali a nosili do domu drevo, kopali odpadové jamy, pestovali zeleninu, starali sa o hydinu a ošípané. Dokonca sa naučili zabíjať hady a pavúky, i keď sa ich nikdy neprestali báť.

Posledné roky pršalo dosť málo, hladina riečky bola nízka,

nádrže na vodu však ostávali dopoly plné. Tráva ešte celkom neuschla, ale zjavne už stratila šťavnatosť.

„Bude to ešte horšie," chmúrne prorokovala Mary Carsonová.

Ale skôr ako spoznali strašné sucho, prišla povodeň. V polovici januára tohto roku zasiahol krajinu južný okraj severozápadných monzúnov. Silné vetry boli nevyspytateľné a úskočné. Strašné dažde, ktoré so sebou monzúny prinášali, postihli niekedy iba severné okraje svetadiela, inokedy sa prehnali cez vnútrozemie a priniesli nešťastným obyvateľom Sydney vlhké leto. Toho roku v januári sa obloha zatiahla temnými mrakmi, potom sa prihnal vietor a začalo pršať. Nebol to príjemný dážď, ale vytrvalý, prudký lejak.

O tom, že sa blížia dažde, vedeli vopred. Jedného dňa sa zjavil Bluey Williams s vysoko naloženým vozom, za ním klusalo dvanásť náhradných koni. Uháňal, aby obišiel okres, skôr ako dažde znemožnia ďalšie zásobovanie fariem.

„Blížia sa monzúny," povedal. Ušúľal si cigaretu a ukázal bičom na kopu potravín. „V Cooperi, Barcoo a Diamantine sú záplavy a Overflow už preteká. Celé vnútrozemie Queenslandu je päť centimetrov pod vodou a tí úbožiaci sa usilujú nájsť nejakú vyvýšeninu, kam by zahnali ovce."

Na Droghede vypukla horúčkovitá činnosť. Paddy s chlapcami dreli ako kone, zaháňali ovce z nízko položených pasienkov pri vode tak ďaleko, ako sa len dalo. Prišiel páter Ralph, osedlal si koňa a vyrazil s Frankom a s najlepšou svorkou psov k dvom ohrozeným pasienkom pri rieke Barwon, Paddy a dvaja ovčiari sa podelili o chlapcov a rozišli sa ostatnými smermi.

Páter Ralph bol skvelý ovčiar. Niesol sa na čistokrvnej hnedej kobyle, ktorú mu darovala Mary Carsonová, na sebe mal dokonale ušité jazdecké nohavice, vyleštené hnedé čižmy a snehobielu košeľu. Rukávy na svalnatých ramenách si vyhrnul a rozopol golier, takže mu bolo vidieť hladkú hnedú hruď. Frank vo vrecovitých, sivých keprových nohaviciach podviazaných bowyangami a sivom flanelovom spodnom tričku sa pri ňom cítil ako chudobný príbuzný. Veď to aj som, pomyslel si trpko a sledoval vzpriamenú postavu na impozantnej kobyle, pohybujúcu

sa pozdĺž riečky medzi buxusmi a borovicami. Sám klusal na neskrotnom strakatom žrebcovi, bolo to zlé a vrtošivé zviera, ktoré nenávidelo ostatné kone. Psy brechali a nadšene vyskakovali, ruvali sa a vrčali, až kým ich od seba neoddelilo zlostné švihnutie biča pátra Ralpha. Zdalo sa, že neexistuje nič, čo by nevedel robiť. Vedel, ako zapískať na psy, aby sa dali do práce, a bičom narábal lepšie ako Frank, ten sa tomu austrálskemu exotickému umeniu ešte len priúčal.

Veľký queenslandský ovčiarsky pes, ktorý viedol svorku, sa k pátrovi Ralphovi otrocky primkol a bez námietok ho všade nasledoval, Franka pokladal s konečnou platnosťou za druhoradého. Frankovi to v hĺbke duše bolo ľahostajné, jediný z Paddyho synov si na droghedský život nezvykol. Kedysi po ničom tak veľmi netúžil, ako odísť z Nového Zélandu, predstavoval si to však celkom inak. Nenávidel nekonečné hliadkovanie na pastvinách, tvrdú zem, na ktorej skoro každú noc spávali, divé psy, s ktorými sa nedalo maznať ako s domácimi zvieratami a ktoré pri odmietnutí poslušnosti jednoducho zastrelili.

Ale jazda pod zachmúrenou oblohou mala v sebe čosi dobrodružné, dokonca aj skláňajúce sa koruny stromov vyzerali, sťaby tancovali od radosti. Páter Ralph pracoval ako posadnutý. Hnal psy za neviditeľnými kŕdľami oviec a ony naháňali tie hlúpe bľačiace vystrašené huňaté zvieratá, až kým ich nezohnali dokopy a neprinútili rozbehnúť sa. Iba dobre vycvičené psy umožňovali hŕstke mužov zvládnuť prácu na farme ako Drogheda. Boli to veľmi inteligentné čistokrvné ovčiaky, ktorým stačilo málo príkazov.

Do západu slnka páter Ralph so psami (Frank klusajúci za nimi sa zo všetkých síl usiloval tiež niečo urobiť) zahnal všetky ovce z prvej pastviny. Za normálnych okolností to bola práca na niekoľko dní. Neďaleko skupinky stromov pri bráne na druhý pasienok páter Ralph odsedlal kobylu a optimisticky vyhlásil, že kým začne pršať, zaženú ovce aj stadiaľ. Psy ležali rozvalené s vyplazenými jazykmi na tráve, veľký queenslandský ovčiak vrtel chvostom a krčil sa pri nohách pátra Ralpha. Frank vybral zo

sedlového vaku odpornú zmes klokanieho mäsa a hodil ju psom. Vrhli sa na ňu, zlostne sa po sebe oháňali a hrýzli sa.

„Prekliate beštie," povedal Frank. „Nesprávajú sa ako psy, ale ako šakaly."

„Myslím, že sa väčšmi blížia predstave, ktorú mal o psoch boh," poznamenal mierne páter Ralph. „Sú bystré, inteligentné, dravé a skoro neskrotené. Osobne ich mám radšej ako domácich maznáčikov." Usmial sa. „Alebo také mačky. Nevšimol si si ich v okolí ovčincov? Sú divé ako pantery, nedovolia, aby sa k nim človek priblížil. Ale skvelo poľujú a nie sú závislé na ľuďoch."

Vytiahol z vaku studenú baraninu, chlieb a maslo. Odkrojil si kus mäsa, zvyšok podal Frankovi. Chlieb a maslo položil na peň a so zjavným pôžitkom sa zahryzol do mäsa. Smäd zahasili vodou z plátenných vakov, potom si ušúľali cigarety.

Nablízku stála osamelá wilga. Páter Ralph ukázal na ňu cigaretou.

„Tamto sa vyspíme." Rozbalil si prikrývku a zdvihol sedlo.

Frank šiel za ním k stromu, ktorý ľudia pokladajú za najkrajší v tejto časti Austrálie. Má husté svetlozelené listy skoro dokonale okrúhleho tvaru. Wilga rastie tak nízko pri zemi, že na ňu ovce ľahko dosiahnu, a preto máva obhryzený spodok a pripomína živý plot. Keby sa rozpršalo, wilga by ich ochránila pred dažďom lepšie ako hociktorý iný strom, austrálske stromy majú totiž väčšinou oveľa redšie lístie ako dreviny vo vlhších krajinách.

„Frank, ty tu nie si šťastný, však?" Páter Ralph sa so vzdychom vystrel a ušúľal si ďalšiu cigaretu.

Frank ležiaci kúsok ďalej sa k nemu obrátil a podozrievavo naňho pozrel. „Kto je šťastný?"

„Napríklad tvoj otec a bratia. Ale ty, matka a sestra nie. Páči sa ti Austrália?"

„Nie táto časť. Chcem ísť do Sydney. Možno by sa mi tam podarilo niečo dosiahnuť."

„Do Sydney? To je semenisko hriechu," usmial sa páter Ralph.

„Mne je to jedno. Som tu spútaný takisto ako na Novom Zélande. Nemôžem sa od neho oslobodiť."

„Od koho?“

Ale Frank nechcel viac prezradiť a stíchol. Hľadel hore do koruny stromu.

„Koľko máš rokov, Frank?“

„Dvadsaťdva.“

„Aha. Bol si už niekedy preč od rodiny?“

„Nie.“

„Bol si niekedy tancovať alebo na schôdzke s dievčaťom?“

„Nie.“ Frank odmietal oslovovať pátra Ralpha jeho kňazským titulom.

„Potom ťa tu už nič dlhšie neudrží.“

„Bude ma to tu držať, kým nezomriem.“

„Dobrú noc,“ zívol páter Ralph a uložil sa spať.

Ráno boli mraky ešte nižšie, ale po celý deň sa nerozpršalo a podarilo sa im zahnať ovce aj z druhého pasienka. Pozemkami Droghedy sa zo severovýchodu na juhozápad ťahala vyvýšenina, tu zhromažďovali ovce, keď sa vylial z koryta Gillan a Barwon.

Za súmraku začalo pršať, Frank a kňaz rýchlo cválali k brodu poniže Paddyho domu.

„Teraz nemá zmysel šetriť kone,“ zakričal páter Ralph. „Požeň ho, kamarát, lebo sa utopíš v bahne.“

O niekoľko sekúnd boli na kosť premočení, takisto ako tvrdá, vysušená zem. Tuhá hlina sa zmenila na more blata, po kolená zafŕkané kone sa brodili bahnom. Tam, kde bola tráva, to ešte ako-tak šlo, ale pri riečke museli z koni zosadnúť. Len čo sa zvieratá zbavili bremena, kráčali bez ťažkostí, Frank však zistil, že sa nevie udržať na nohách. Bolo to horšie ako na klzisku. Štvornožky sa doplazili hore na svah a po zadkoch sa šmykli dolu. Kamenným korytom, ktorým zvyčajne pomaly tieklo asi tridsať centimetrov vody, rútil sa vyše metrový spenený prúd, Frank počul, ako sa kňaz smeje. Koňom, ktoré povzbudzovali výkrikmi a údermi premočených klobúkov, sa podarilo vyliezť na druhý breh, ale Frankovi a Ralphovi to nešlo, vždy sa po chvíli skĺzli nazad. Kňaz práve navrhol, aby sa vyškriabali na vŕbu, keď sa zjavil Paddy, znepokojený príchodom koni bez jazdcov, a pomocou lana ich vytiahol hore.

Páter Ralph s úsmevom odmietol Paddyho ponuku, aby u nich prenocoval.

„Čakajú ma vo veľkom dome," vysvetľoval.

Mary Carsonová ho počula prichádzať skôr ako slúžky, lebo Ralph sa rozhodol obísť dom a vojsť predným vchodom, predpokladal, že sa tak ľahšie dostane do svojej izby.

„Takto dnu nepôjdete," vyhlásila Mary Carsonová, ktorá stála na verande.

„Potom buďte taká dobrá a prineste mi niekoľko uterákov a cestovnú tašku."

Bez rozpakov pozerala, ako si vyzlieka košeľu, vyzúva čižmy a sťahuje nohavice. Keď zo seba uterákom zotrel hrubé blato, oprel sa o pootvorené okno salóna.

„Ste najkrajší muž, akého som kedy videla, Ralph de Bricassart," povedala Mary. „Prečo sú toľkí kňazi takí pekní? Pretože sú Íri? Íri sú väčšinou pekní. Alebo preto, že príťažliví muži pokladajú kňazský stav za útočisko pred následkami svojho výzoru? Stavím sa, že dievčatá z Gilly sú do vás zbláznené."

„Už dávno som sa naučil nevšímať si zamilované dievčatá," zasmial sa páter Ralph. „Pre väčšinu z nich je objektom lásky každý kňaz, ktorý má menej ako päťdesiat. Ale otvorene sa ma pokúšajú zviesť iba protestantky."

„Nikdy na moju otázku neodpoviete priamo, však?" Vystrela sa a položila mu dlane na nahú hruď. „Ste pokrytec, Ralph. Klamete, len sa tak práši. Ste taký opálený všade?"

S úsmevom sklonil hlavu, zasmial sa jej do vlasov a rozopol si plátenné spodky. Keď skízli na zem, odkopol ich a stál pred ňou ako Praxitelova socha. Pomaly prechádzala pohľadom po jeho tele.

Posledné dva dni ho vyčerpali a teraz si unavene uvedomil, že Mary Carsonová je pravdepodobne zraniteľnejšia, ako si myslel. Poznal ju však natoľko dobre, že sa jej mohol pokojne spýtať: „Chcete, aby som sa s vami miloval, Mary?"

Pozrela na jeho ochabnuté prirodzenie a so smiechom odfrkla. „Nikdy by mi nenapadlo žiadať od vás takú obeť. Potrebujete ženy, Ralph?"

Pohŕdavo mykol hlavou. „Nie!“

„A mužov?“

„Sú horší ako ženy. Nie, nepotrebujem ich.“

„Tak seba samého?“

„To už vôbec nie.“

„Zaujímavé.“ Vytiahla okno celkom hore a vošla do salónu. „Ralph, kardinál de Bricassart,“ podpichovala ho. Ale keď unikla jeho prenikavému pohľadu, hodila sa do kresla a zaťala päste v obrannom pohybe proti vrtkavosti osudu.

Páter Ralph zišiel dolu z verandy a zastal na pokosenom trávniku. Zdvihol ruky nad hlavu a zatvoril oči. Dážď mu v teplých potôčikoch stekal po holom tele, vzbudzovalo to v ňom príjemný pocit.

Riečka Gillan sa vyliala z koryta. Voda pri pilieroch Paddyho domu stúpala čoraz vyššie a šírila sa pasienkami k veľkému sídlu.

„Do zajtra klesne,“ povedala Mary Carsonová, keď jej to Paddy s obavami prišiel oznámiť.

Ako zvyčajne mala pravdu. Voda po celý týždeň klesala a nakoniec sa vrátila do pôvodného koryta. Vyšlo slnko, teplota vystúpila na štyridsaťšesť stupňov v tieni a čistá, vyše kolien vysoká tráva akoby sa chcela vzniesť do neba, žiarila sťa pozlátená, až to zraňovalo oči. Vyumývané stromy pokryté jemným prachom sa ligotali, húfy papagájov vyleteli zo svojich skrýš a tárali ešte hlasnejšie ako inokedy, ich dúhové telá iskrili medzi lístím.

Páter Ralph sa vrátil k svojim farníkom, ktorých v posledných dňoch zanedbával, vedel však, že mu to nadriadení nebudú zazlievať – pod snehobielou košeľou mu pri srdci odpočíval šek na tisíc dolárov. Biskup bude nadšený.

Ovce vyhnali nazad na staré pastviny a Clearyovci si museli zvyknúť na vnútrozemskú siestu. Vstávali ráno o piatej, ešte predpoludním urobili, čo bolo treba, potom sa niekde zvalili a prehadzovali sa tam a potili do piatej. Platilo to takisto pre ženy v dome ako pre mužov na pastvinách. Čo nemohli urobiť predpoludním, spravili po piatej. Večerali až po západe slnka

vonku na verande, a pretože horúčava nepoľavila ani v noci, vyniesli von aj postele. Ortuť akoby už celé týždne neklesla pod tridsaťpäť stupňov. O hovädzine mohli teraz iba snívať, jedli jahňatá, také malé, aby vydržali neskazené, kým ich dojedia. Ich chuťové poháriky túžili po zmene večného kolobehu pečenej jahňaciny, dusenej jahňaciny, jahňacích fašírok, jahňaciny na karí, pečeného jahňacieho stehna, vareného zaprávaného jahňaťa, jahňaťa na zelenine.

Ale začiatkom februára prišlo v Megginom a Stuartovom živote k náhlej zmene. Keďže nikde bližšie nebola škola, poslali ich do kláštornej školy v Gillanbone. Paddy vyhlásil, že keď Hal vyrastie, bude sa učiť na diaľku pomocou písomných kurzov, ktoré rozosiela poštou dominikánska škola v Sydney, ale pretože Meggie a Stuart boli zvyknutí na normálnu školu, Mary Carsonová sa veľkodušne ponúkla, že za nich zaplatí školné a ubytovanie v kláštore Svätého kríža. Navyše Fee mala dosť starostí s Halom a nemohla by na diaľkové učenie dozerať. Podľa tichej dohody Jack a Hughie nemali ďalej študovať, potrebovali ich na farme pri ovciach, a oni po inom ani netúžili.

Po živote na Droghede, ale najmä v porovnaní so školou Svätého kríža vo Wahine, Meggie a Stuartovi sa zdal život v kláštore Svätého kríža zvláštny a pokojný. Páter Ralph jemne naznačil rehoľným sestrám, že deti sú jeho obľúbenci a že ich teta je najbohatšia žena v Novom Južnom Walese. A tak sa z Megginej plachosti, ktorú vo Wahine zavrhovali ako zlú vlastnosť, stala cnosť a Stuartovi jeho osamotenosť a zvyk celé hodiny hľadieť do neznáma vyniesli prezývku svätý.

Život v kláštore bol naozaj pokojný, lebo v ňom bývalo iba niekoľko detí. Ľudia z okresu, ktorí boli natoľko majetní, aby mohli dať deti do internátnych škôl, posielali svojich potomkov radšej do Sydney. Kláštor voňal leštidlom na nábytok a kvetmi, na tmavých chodbách vládlo ticho a takmer hmatateľná pobožnosť. Všetci rozprávali tlmenými hlasmi a život plynul ako za tenkým čiernym závojom. Nik nebil deti palicou, nik na ne nekričal a vždy bol nablízku páter Ralph.

Často ich navštevoval a oni tak často spávali uňho na fare, že

sa rozhodol vymaľovať Megginu spálňu na svetlozeleno a kúpiť do nej nové záclony a prikrývku. Stuart aj naďalej spával v izbe, ktorá napriek dvom maľovkám bola ešte vždy nevkusná béžovohnedá. Pátrovi Ralphovi ani na um nezišlo uvažovať o tom, či je Stuart šťastný. Pokladal ho za nadbytočného, ale aby sa neurazil, musel ho pozývať spolu s Meggie.

Nevedel, prečo si Meggie tak obľúbil, a veľmi o tom nerozmýšľal. Začalo sa to ľútosťou, ktorú pocítil na zaprášenej stanici v deň príchodu Clearyovcov, keď si všimol, ako Meggie odstrčená stojí obďaleč za ostatnými, zjavne preto, lebo je dievča. Franka neľutoval, ani ho nezaujímalo, prečo má v rodine zvláštne postavenie. Chlapec mal v srdci čosi temné, jeho duši chýbalo vnútorné svetlo, a to v ľuďoch zabíjalo nežné city. Ale Meggie? Veľmi ho dojala a nevedel prečo. Páčila sa mu farba jej vlasov, pekné oči ponášajúce sa na matkine, len oveľa sladšie a výraznejšie, páčila sa mu jej typicky ženská povaha, pasívna, ale pritom nezvyčajne silná. Nie, Meggie nebola burička, práve naopak. Celý život bude poslúchať a pohybovať sa v ohraničenom priestore svojho ženského osudu.

Ale to nebolo všetko. Keby nazrel hlbšie do svojho vnútra, možno by zistil, že to, čo k nej cíti, je zvláštnou výslednicou času, miesta a ľudského faktora. Nik ju nepokladal za dôležitú, čo znamenalo, že v jej živote je miesto, kam môže vstúpiť, že si môže byť istý jej láskou. Bola dieťa, a preto neohrozovala jeho spôsob života a kňazskú povesť. Bola pôvabná a on krásu obdivoval. Najmenej zo všetkého si však uvedomoval, že svojím teplom a pevným charakterom zaplnila v jeho srdci istú prázdnotu, ktorú nemohol zaplniť boh. Keďže nechcel jej rodinu privádzať do rozpakov darčekmi, venoval Meggie čo najviac času. Dlho rozmýšľal, ako jej zariadiť izbu, ani nie preto, aby sa tešil z jej radosti, ale aby vytvoril fazetu pre svoj klenot. Meggie nesmie mať napodobeniny, Meggie musí mať všetko pravé.

Začiatkom mája prišli na Droghedu strihači. Mary Carsonová bola dokonale informovaná o všetkom, čo sa na farme robí, od triedenia oviec po posledné švihnutie bičom. Niekoľko dní pred

ich príchodom si zavolala Paddyho a zo svojho kresla mu vydala presné príkazy, čo a ako treba urobiť. Paddyho, zvyknutého na strihanie na Novom Zélande, ohúrila obrovská strižňa v ktorej bolo dvadsaťšesť strihacích boxov, po rozhovore so sestrou mu v hlave vírili údaje a čísla. Na Droghede nebudú strihať iba vlastné ovce, ale aj ovce z Bugely, Dibban-Dibbanu a Beel-Beelu. To znamenalo, že každého na farme, či už muža, alebo ženu, čaká kopa roboty. Spoločne strihali už roky, a prirodzene prídu pomáhať aj ľudia z ostatných fariem, ale najväčšie bremeno nevyhnutne dopadne na plecia domácich.

Strihači si privezú vlastnú kuchárku a potraviny si nakúpia u nich na farme, obrovské množstvá stravy však musia byť v stodolách pripravené. Budú musieť vymiesť a vyčistiť baraky s kuchynkami a primitívnymi kúpeľňami a nanosiť do nich matrace a prikrývky. Všade neboli k strihačom takí veľkorysí ako na Droghede, ale Drogheda sa pýšila svojou pohostinnosťou a povesťou „čertovsky dobrej farmy“. Keďže strihanie oviec bola jediná činnosť, na ktorej sa Mary Carsonová osobne zúčastňovala, nešetrila peniazmi. Drogheda bola jednou z najväčších fariem v Novom Južnom Walese, a preto potrebovali najlepších strihačov. Skôr ako si naložia batohy do nákladnej fordky svojho sprostredkovateľa a zamieria k ďalšej farme, musia ostrihať viac ako tristotisíc oviec.

Frank nebol doma dva týždne. So starým pastierom Petom Pivným sudom, svorkou psov, dvoma koňmi a ľahkým vozíkom, do ktorého bola zapriahnutá stará tvrdohlavá kobyla a na ktorom si viezli svoje skromné potreby, vydali sa k najvzdialenejším západným pasienkom, aby z nich pozháňali ovce. Sústreďovali ich na jedno miesto a triedili. Bola to pomalá, nudná práca, nedala sa porovnať s horúčkovitou činnosťou pred povodňou. Pri každom pasienku bolo priestranstvo, na ktorom ovce triedili a značkovali a kde muselo stádo počkať, kým neprišlo na rad. Na dvory okolo strižné sa zmestilo naraz iba desaťtisíc oviec, a kým všetky neostrihajú, bude tu vládnuť poriadny zmätok, v neustálom zhone bude treba vymieňať ostrihané stáda za neostrihané.

Keď Frank vošiel do kuchyne, matka ako vždy pracovala. Bielila zemiaky.

„Mama, tu som," zvolal veselo.

Keď sa obrátila, pozrel jej na brucho. Dvojtýždňová neprítomnosť mu zostrila zrak.

„Kristepane!" skríkol.

Z očí sa jej vytratila radosť nad jeho príchodom a tvár jej zalial rumenec. Položila si ruky na vydutú zásteru, akoby nimi mohla zakryť to, čo nezakryl odev.

Frank sa triasol od zúrivosti. „Ten starý špinavý cap!"

„Frank, nedovolím, aby si takto hovoril! Si už dospelý, mal by si to chápať. Ty si prišiel na svet takisto a toto dieťa si zasluhuje rovnakú úctu. Nie je na tom nič špinavé. Keď urážaš otca, urážaš aj mňa."

„Nemá na to právo! Mal ti dať pokoj!" zasipel Frank a utrel si penu z kútika rozochvených perí.

„Nie je na tom nič špinavé," zopakovala unavene a pozrela naňho jasnými utrápenými očami, akoby sa zrazu rozhodla, že sa už nikdy nebude hanbiť. „Nie je na tom nič špinavé, Frank. Ani na akte, ktorým človek dieťa splodí."

Tentoraz očervenel on. Nemohol jej pozrieť do očí, a tak sa obrátil a vošiel do izby, v ktorej bývali spolu s Bobom, Jackom a Hughiem. Holé steny a opustené postele akoby sa mu posmievali, chýbala im ľudská prítomnosť, ktorá by ich preteplila. V duchu sa mu zjavila matkina krásna tvár so svätožiarou zlatých vlasov, celá rozpálená od toho, čo robili s tým starým chlpatým capom v príšernej letnej horúčave.

Nemohol na to prestať myslieť, nemohol zahnať myšlienky na matku, nevedel sa odtrhnúť od potláčaných predstáv, od vlastných túžob primeraných svojmu veku a mužstvu. Väčšinou sa mu darilo odsúvať také myšlienky do úzadia, ale keď mu rovno pred očami vystavovala hmatateľný dôkaz svojej telesnej žiadostivosti, keď mu hodila do tváre svoju tajomnú činnosť s tým chlipným starým capom… Čo si má o tom myslieť, ako sa s tým má zmieriť, ako to má zniesť? Chcel v nej vidieť svätičku, čistú a nepoškvrnenú ako Panna Mária, bytosť povznesenú nad

veci, ktorými sa previňujú jej sestry na celom svete. Keď zistil, že sa mýlil, skoro zošalel. Aby si zachoval zdravý rozum, predstavoval si, že matka leží s tým starým hnusníkom v úplnej čistote, že s ním spí, lebo nemá kde inde spať, ale že sa v noci k sebe nikdy neobrátia, že sa jeden druhého nikdy nedotknú. Kristepane!

Začul škrípavý zvuk praskajúceho kovu, a keď pozrel dolu, zbadal, že v zúrivosti skrivil mosadzné zábradlie postele.

„Škoda, že nie si otec," zamrmlal.

„Frank," ozvala sa od dverí matka.

Pozrel na ňu a čierne oči sa mu ligotali ako uhlíky, ktoré skropil dážď. „Raz ho aj tak zabijem," povedal.

„Ak to urobíš, zabiješ aj mňa." Fee podišla k posteli a sadla si.

„Nie, oslobodím ťa," namietal divo, plný nádeje.

„Frank, nikdy nemôžem byť slobodná. Nechcem byť slobodná. Neviem, kde sa v tebe berie tá zaslepenosť. Po mne ani po otcovi ju nemáš. Viem, že si nešťastný, ale musíš si svoju zlosť vybíjať na mne a na ňom? Prečo mi všetko tak sťažuješ, prečo?" Pozrela si na ruky a potom sa zahľadela na syna. „Nechce sa mi o tom hovoriť, ale musím. Je načase, Frank, aby si si našiel dievča, oženil sa a založil si rodinu. Na Droghede je miesta dosť. O ostatných chlapcov som sa v tomto smere nikdy neobávala, ani jeden z nich nemá tvoju povahu. Ale ty potrebuješ ženu, Frank. Keby si ju mal, nezvyšovalo by ti toľko času rozmýšľať o mne."

Obrátil sa k nej chrbtom a nehýbal sa. Zo päť minút sedela na peľasti, dúfala, že niečo povie. Potom vzdychla, vstala a vyšla von.

3 /

Keď odišli strihači oviec a v okrese opäť zavládla zimná nečinnosť, nadišiel čas gillanbonského výročného jarmoku a konských dostihov. Bola to najdôležitejšia udalosť v miestnom spoločenskom kalendári a trvala dva dni. Fee sa necítila natoľko dobre, aby šla do mesta, a tak ta Paddy odviezol Mary rolls

royceom sám, bez manželky, ktorá by mu bola oporou a pomohla mu udržať na uzde Marin ostrý jazyk. Všimol si, že sestra z akéhosi záhadného dôvodu vo Feeinej spoločnosti zmĺkne a je nes voja.

Okrem Fee šli na jarmok všetci. Chlapci, ktorým pohrozili, že ak sa nebudú slušne správať, za živa z nich zderú kožu, sa odviezli s Petom Pivným sudom, Jimom, Tomom, pani Smithovou a slúžkami do mesta nákladiakom, Frank odišiel zavčasu ráno sám fordkou. Dospelí vždy zostávali v Gillanbone do druhého dňa, kedy sa konali dostihy. Z dôvodov, ktoré poznala iba sama, odmietla Mary Carsonová ponuku pátra Ralpha, aby prespala na fare, prinútila však Paddyho s Frankom ponuku prijať. Kde prespia ovčiari a záhradník Tom, nevedel nik, ale pani Smithová, Minnie a Cat mali v Gilly priateľov a nasťahovali sa k nim.

Kým Paddy pomohol sestre ubytovať sa v najlepšej izbe hotela Imperiál, bolo desať hodín. Zišiel dolu do baru a našiel tam Franka popíjajúceho pivo.

„Dovoľ, aby som ti ďalšie objednal ja," povedal Paddy srdečne synovi. „Musím ísť s tetou Mary na slávnostný obed usporiadaný na počesť dostihov, a ak mám to utrpenie bez mamy dajako prežiť, potrebujem morálnu podporu."

Zvyk a strach sú silnejšie, ako si ľudia uvedomujú, kým sa po mnohých rokoch nepokúsia zmeniť svoje správanie. Frank zistil, že nemôže urobiť to, po čom túži, nemôže pred ľuďmi v bare vychrstnúť obsah pohára otcovi do tváre. A tak na dúšok vypil zvyšok piva, trochu krivo sa usmial a povedal: „Prepáč, otec, ale sľúbil som niekoľkým známym, že sa s nimi stretnem na jarmoku."

„Tak potom choď. Tu máš, kúp si niečo. Dobre sa zabav a ak sa opiješ, nechoď mame na oči, kým nevytriezvieš."

Frank hľadel na novú šušťavú päťlibrovku v otcovej ruke a túžil ju roztrhať na kúsky a hodiť otcovi do tváre, ale zvyk opäť zvíťazil. Poskladal ju, vložil si ju do vrecka nohavíc, poďakoval a čo najrýchlejšie zmizol z baru.

Paddy mal na sebe svoj najlepší modrý oblek a vo vrecku

zapnutej vesty zlaté hodinky na retiazke s príveskom z lawrenceovského nuggetu. Poťahoval si celuloidový golier a hľadal nejakú známu tvár. Odkedy prišli na Droghedu, uplynulo trištvrte roka a Paddy nebol za ten čas v Gilly častým hosťom. Keďže bol však bratom a dedičom Mary Carsonovej, vždy keď prišiel do mesta, správali sa k nemu veľmi pohostinne a dobre si ho zapamätali. Zopár mužov sa naňho usmialo, niekoľkí ho ponúkli pivom a o chvíľu sa ocitol v strede príjemnej malej spoločnosti a na Franka zabudol.

V tom čase Meggie nosila vlasy zapletené, nijaká mníška (ani za peniaze Mary Carsonovej) nebola ochotná nakrúcať jej vlasy do lokní. Padali jej na plecia v dvoch hrubých vrkočoch previazaných modrými stužkami. Teraz kráčala v modrej rovnošate žiačok kláštora Svätého kríža po trávniku oddeľujúcom kláštor od fary. Sprevádzala ju rehoľná sestra, ktorá ju mala zveriť do rúk gazdinej pátra Ralpha. Tá Meggie zbožňovala.

„Och, tie jej červenkasté vlasy," vysvetľovala pátrovi Ralphovi, keď sa jej raz na to pobavene spýtal. Annie malé dievčatá ináč rada nemala a mrzelo ju, že fara leží tak blízko školy.

„Ale Annie! Vlasy sú predsa neživé, nemôžeme mať niekoho radi iba pre farbu jeho vlasov," doberal si ju.

„Ale keď to je taký kvietok úbohý, smolnička, však rozumiete?"

Páter Ralph tomu nerozumel, ale nespýtal sa, čo to znamená. Niekedy bolo lepšie nevedieť, čo si Annie myslí, a nepovzbudzovať ju tým, že by človek venoval pozornosť jej rečiam. Ako sama tvrdila, bola trochu bláznivá, a nechcel, aby mu povedala, že Meggie ľutuje – nie pre minulosť, ale pre jej budúcnosť.

Prišiel Frank, ešte roztrasený po stretnutí s otcom.

„Poď, Meggie, zoberiem ťa na jarmok," vystrel k nej ruku.

„Viete čo, ja vás ta zoberiem obidvoch," povedal páter Ralph a tiež k nej natiahol ruku.

Meggie, vtisnutá medzi dvoch mužov, ktorých mala najradšej, bola v siedmom nebi. Pevne sa ich držala.

Gillanbonský jarmok sa rozkladal na brehoch Barwonu, hneď vedľa jazdeckej dráhy. Hoci od povodne uplynulo už pol roka, blato ešte celkom nevyschlo a nohy prvých zvedavých návštevníkov ho rozšliapali na bahno. Za búdami pre ovce, prasatá a kozy – boli to všetko zvieratá vynikajúcej kvality, ktoré súťažili o ceny – stáli šiatre s rozličnými domácimi výrobkami a pochúťkami. Prezerali si zvieratá, koláče, háčkované šály, pletené detské šatočky, vyšívané obrusy, psy, mačky a kanáriky.

Celkom vzadu bola dostihová dráha. Mladí jazdci a jazdkyne tu pred porotou predvádzali svoje umenie na koňoch s kupírovanými chvostami. Meggie sa chichotala, zdalo sa jej, že porotcovia sa neuveriteľne ponášajú na kone. Dámy v nádherných seržových úboroch s cylindrami ozdobenými krásnymi závojmi sedeli bokom na vysokých koňoch. Meggie nevedela pochopiť, ako sa s takým klobúkom a v takej nebezpečnej póze môžu udržať na koni, ktorý sa pohybuje rýchlejšie ako krokom. Chvíľu pozorovala jednu takú úžasnú bytosť. Na vzpínajúcom sa koni skákala cez ťažké prekážky – a po pretekoch vyzerala rovnako dokonale ako pred nimi. Dáma zrazu netrpezlivo bodla zviera ostrohami, preklusala blatom a zatarasila pátrovi Ralphovi, Meggie a Frankovi cestu. Naozaj sedela na koni bokom, noha vo vyleštenej čižme jej voľne visela pri sedle. Panovačne vystrela pred seba ruky v rukavičkách.

„Páter Ralph, buďte taký dobrý a pomôžte mi zosadnúť.“

Kňaz sa načiahol, oblapil ju v drieku, dáma mu položila ruky na plecia a on ju zložil dolu. Len čo sa dotkla zeme, pustil ju, chytil koňa za uzdu a opäť vykročil. Dáma sa márne usilovala udržať s ním krok.

„Myslíte, že vyhráte preteky v poľovačke na líšku, slečna Carmichaelová?“ spýtal sa páter Ralph čo najľahostajnejším tónom.

Zošpúlila ústa. Bola mladá a krásna, kňazovo čudácke zdržanlivé správanie ju dráždilo. „Dúfam, že vyhrám, ale nemôžem si tým byť istá. Súťaží aj slečna Hopetonová a pani Kingová. Napokon, určite vyhrám drezúru, takže ak nevyhrám poľovačku, nezarmúti ma to.“

Starostlivo zaobľovala samohlásky a používala afektované vyberané slová, v jej reči nebol ani náznak srdečnosti a nepoužila jediný hovorový výraz. Pri rozhovore s ňou aj páter Ralph opatrne volil slová a z reči mu zmizol očarujúci írsky prízvuk, akoby mu pripomenula časy, keď takto rozprával aj on. Meggie sa zachmúrila, ich ľahká, obozretná konverzácia ju prekvapila a dotkla sa jej. Nevedela, čo sa to s pátrom Ralphom stalo, ale cítila, že sa niečo zmenilo a že sa jej to nepáči. Pustila Frankovu ruku, lebo v trojici iba ťažko udržiavali krok.

Kým prišli k veľkej mláke, Frank zaostal vzadu. Páter Ralph pozrel na obrovskú plytkú kalužu a v očiach mu zaiskrilo. Obrátil sa k Meggie, ktorú pevne držal za ruku, a sklonil sa k nej so zvláštnou nehou. Dáma si to musela všimnúť, lebo pri rozhovore s ňou bol celkom neosobný.

„Nemám kabát, drahá Meggie, takže nemôžem byť tvoj sir Walter Raleigh. Prosím o prepáčenie, slečna Carmichaelová," podal uzdu dáme, „ale nemôžem dopustiť, aby si môj najväčší miláčik zablatil topánky."

Zdvihol Meggie a slečna Carmichaelová, ktorá si jednou rukou pridržiavala sukňu a v druhej zvierala uzdu, musela sa bez pomoci brodiť kalužou. Frankov výbuch smiechu za jej chrbtom ju ešte väčšmi rozladil, a tak keď prešli kalužu, úsečné sa s nimi rozlúčila.

„Myslím, že keby mohla, zabila by vás," povedal Frank, len čo páter Ralph zložil Meggie na zem. Toto stretnutie a kňazova zámerná krutosť ho ohúrili. Podľa Franka bola slečna Carmichaelová taká krásna a vznešená, že jej nijaký muž, dokonca ani kňaz, nemohol odolať. Ale páter Ralph napriek tomu bezohľadne otriasol jej sebadôverou, jej opojnou ženskosťou, ktorú používala ako zbraň. A ak kňaz túto krásavicu a to, čo predstavuje, nenávidí, potom je svet žien dokonalou záhadou a Frank ju nikdy nerozlúšti. Poučený matkinými slovami túžil, aby si ho slečna Carmichaelová všimla, je predsa najstarší syn dediča Mary Carsonovej. Ale jej sa vôbec neuráčilo vziať Frankovu existenciu na vedomie. Všetku pozornosť venovala kňazovi, asexuálnemu, bezpohlavnému človeku, len preto, lebo bol

vysoký, tmavý a pekný.

„Neboj sa, vráti mi to podobným spôsobom," povedal páter Ralph cynicky. „Je bohatá. Na budúcu nedeľu vyzývavo položí na podnos v kostole desaťlibrovku." Zasmial sa Frankovmu výrazu. „Nie som oveľa starší ako ty, synak, ale napriek svojmu povolaniu som veľmi svetský človek. Nemaj mi to za zlé, ale vezmi si z toho ponaučenie."

Prešli okolo závodiska do zábavného centra. Pre Meggie a Franka to bolo čosi fantastické. Páter Ralph dal Meggie celých päť šilingov a Frank mal päť libier, mohli si teda dovoliť vojsť do všetkých lákavých stánkov. Bolo to úžasné. Všade sa tisli ľudia, deti pobehovali sem a ta a s vyvalenými očami hľadeli na krikľavé, neodborne namaľované nápisy nad ošarpanými stanmi: Najtučnejšia žena sveta, Hadia tanečnica princezná Huriska (Uvidíte, ako rozpaľuje zúrivosť kobry), Indický gumený muž, Goliáš – najsilnejší muž na svete, Thetis, morská panna. Všade zaplatili pencu a vo vytržení sa pozerali: nevšímali si smutné sčerneté Thetidine váhy ani bezzubý úsmev kobry.

Úplne na konci jarmočných atrakcií stál obrovský šiator po celom obvode pomaľovaný postavami hľadiacimi na zhromaždený dav. Pred ním sa ťahala vysoká drevená tribúna, na ktorej akýsi muž megafónom zvolával ľudí.

„Pristúpte bližšie, páni, uvidíte slávnu boxerskú skupinu Jimmyho Shermana! Osem najlepších svetových boxerov! Ten, kto nad nimi zvíťazí, dostane peňažnú odmenu!"

Dievčatá a ženy sa z obecenstva vytrácali rovnako rýchlo, ako sa k šiatru hrnuli muži a chlapci, tisli sa čo najbližšie k tribúne. Vážne ako gladiátori v starom Ríme vystúpili na ňu ôsmi muži. Stáli tu s rozkročenými nohami, zabandážované ruky si položili na stehná a kochali sa obdivnými vzdychmi davu. Meggie si myslela, že sú iba v spodnej bielizni, lebo mali na sebe dlhé čierne priliehavé nohavice, na nich tesné sivé trenírky siahajúce do pol stehien a tričká. Na prsiach im žiaril nápadný veľký nápis SKUPINA JIMMYHO SHERMANA. Boli rozlične vysokí, ale všetci mali veľmi dobré postavy. Zhovárali sa, bezstarostne sa smiali, aby dali najavo, že to pre nich nie je nič

nezvyčajné, napínali svaly a predstierali, že im je obdiv obecenstva ľahostajný.

„Poďme, chlapi! Kto sa o to pokúsi?“ vykrikoval vyvolávač.

„Kto si chce natiahnuť boxerské rukavice? Víťaz dostane päť libier!“ Jeho slová sprevádzali údery veľkého bubna.

„Ja! Ja idem!“ skríkol Frank a striasol zo seba ruky pátra Ralpha, ktoré ho zadržiavali. Keď ľudia naokolo uvideli Frankovu drobnú postavu, začali sa smiať a dobromyseľne ho strkali dopredu.

Ale vyvolávač sa tváril *vážne,* jeden z borcov pomohol Frankovi vyjsť hore po rebríku a on sa postavil na tribúnu k ôsmim boxerom. „Nesmejte sa, páni. Tento mládenec nie je síce veľmi vysoký, ale prihlásil sa prvý. Viete, že v boji nerozhoduje veľkosť psa, ale veľkosť jeho bojovnosti. Tak do toho! Tento neveľký mládenec to chce skúsiť, a čo vy väčší? Natiahnite si rukavice a pokúste sa vyhrať päť libier! Zmerajte si sily s boxermi Jimmyho Shermana!“

Postupne rad dobrovoľníkov vzrástol. Mládenci rozpačito zvierali v rukách klobúky a kradmo si obzerali profesionálov, ktorí stáli vedľa nich ako nejaké výnimočné bytosti. Páter Ralph zomieral túžbou ostať tu a vidieť, ako sa to skončí, uvedomil si však, že je najvyšší čas, aby Meggie odviedol. Chytil ju za ruku a obrátil sa na odchod. Vtom Meggie *začala* vrieskať, a čím väčšmi sa vzďaľovali od šiatra, tým hlasnejšie kričala. Ľudia sa za nimi obzerali – pátra Ralpha v Gillanbone dobre poznali. Bola to preňho veľmi zahanbujúca a nedôstojná situácia.

„Pozri, Meggie, nemôžem ťa ta vziať! Tvoj otec by zo mňa za živa stiahol kožu, a vôbec by som sa mu nečudoval!“

„Chcem zostať s Frankom! Chcem zostať s Frankom!“ revala Meggie z plného hrdla, kopala a pokúšala sa ho pohrýzť.

„Dofrasa!“ zahundral páter Ralph.

Potom sa vzdal, siahol do vrecka po drobné a zamieril ku vchodu do šiatra. Jedným okom poškuľoval okolo seba, či nezazrie niektorého z clearyovských chlapcov, ani jedného však nevidel, zjavne niekde skúšali hádzať podkovami alebo sa napchávali fašírkami a zmrzlinou.

„Otče, nemôžete ju vziať dnu!“ zhrozil sa uvádzač.

Páter Ralph prevrátil oči. „Keď mi poviete, ako ju stadiaľto dostaneme, aby nás polícia nezatkla pre obťažovanie dieťaťa, rád odídem. Jej brat sa prihlásil ako dobrovoľník a ona ho tu nechce nechať samého. Vaši mládenci budú pri ňom vyzerať ako amatéri.“

Uvádzač pokrčil plecami. „Nebudem sa s vami dohadovať, otče. Choďte dnu, ale držte ju, preboha, niekde bokom. Nie, nie, tie peniaze si schovajte, Jimmymu by sa to nepáčilo.“

V šiatri bolo veľa mužov a chlapcov, všetci sa tisli okolo ringu. Páter Ralph si našiel miesto vzadu pri plátennej stene a pevne držal Meggie za ruku. Vzduch bol hustý od dymu a smrdel pilinami, ktoré nahádzali na zem, aby blato stvrdlo. Frank ako prvý vyzývateľ mal už natiahnuté rukavice.

Hoci sa to bežne nestávalo, predsa boli známe prípady, že dobrovoľník vydržal boxovať s profesionálnym borcom všetky kolá. Samozrejme tu neboli najlepší boxeri sveta, ale niektorí z nich patrili k najlepším v Austrálii. Franka vzhľadom na jeho výšku postavili proti súperovi mušej váhy. Tretím úderom ho zrazil na zem a ponúkol sa, že bude bojovať s ďalším. Keď začal boxovať s tretím, rozneslo sa to po okolí a šiator bol na prasknutie plný.

Franka zatiaľ skoro nezasiahli, tých niekoľko úderov, ktoré inkasoval, iba rozpálilo jeho večne tlejúcu zúrivosť. Mal divý pohľad a bol takmer bez seba od šťastia. Všetci protivníci mali Paddyho tvár, nadšené výkriky davu sa mu v hlave zliali do jediného hromového *Do toho! Do toho! Do toho!* Ach, ako túžil biť sa, a odkedy prišli na Droghedu, nemal na to príležitosť. Iba v bitke sa vedel zbaviť hnevu a bolesti, a keď zasadil súperovi posledný úder, hlas v ušiach mu začal spievať *Zabi ho! Zabi ho! Zabi ho!*

Potom ho postavili proti skutočnému šampiónovi ľahkej váhy, ktorému prikázali, aby si ho držal ďalej od tela a zistil, či chlapec vie naozaj boxovať alebo iba udierať. Jimmymu Shermanovi žiarili oči. Stále hľadal nové talenty a pri vidieckych predstaveniach často nejaké *o*bjavil. Boxer sa riadil jeho

príkazmi, a hoci mal skvelý úder, nebolo to preňho jednoduché. Frank, posadnutý túžbou zabiť, neprestajne útočil a pri každom klinči, pri každom prívale rán zisťoval, že jeho súper patrí medzi tých zvláštnych ľudí, ktorí ani v najväčšom záchvate zúrivosti neprestanú myslieť. Ale napriek bitke, ktorú utŕžil, vydržal všetky kolá. Získal dvadsať libier a úctu všetkých prítomných.

Meggie sa vytrhla zo slabnúceho zovretia pátra Ralpha a vybehla zo šiatra skôr, ako ju stihol zadržať. Keď za ňou vyšiel von, zbadal, že vracala, maličkou vreckovkou sa pokúšala očistiť si zašpinené topánky. Bez slova jej podal vlastnú a pohladkal ju po svetlej hlave trasúcej sa od vzlykov. Ani on sa v šiatri necítil dobre a túžil uniknúť cudzím pohľadom.

„Chceš počkať na Franka, alebo radšej pôjdeme?“

„Počkám na Franka,“ zašepkala a oprela sa oňho, vďačná za jeho láskavosť a súcit.

„Keby som len vedel, prečo si mi tak opantala srdce,“ mrmlal si pod nos. Predpokladal, že Meggie je priveľmi zle, aby ho počúvala, ale ako mnohí ľudia, ktorí žijú sami, musel svoje myšlienky vysloviť nahlas. „Matku mi nepripomínaš, sestru nemám… Keby som tak vedel, čo je na tebe a tvojej nešťastnej rodine… Mala si ťažký život, maličká?“

Zo šiatra vyšiel Frank. Oko mal prelepené náplasťou, prstami si ohmatával poranené ústa. Po prvý raz odkedy ho páter Ralph poznal, vyzeral šťastný. Tvári sa ako väčšina mužov po príjemnej noci so ženou, pomyslel si kňaz.

„Čo tu robí Meggie?“ zavrčal Frank, ktorého ešte neprešlo vzrušenie z ringu.

„Nijako som ju nemohol odtiahnuť. Bol by som jej musel zviazať nohy a ruky a zapchať ústa,“ povedal páter Ralph ostro. Mrzelo ho, že sa musí ospravedlňovať, ale nevedel, či sa Frank nebude naňho hnevať. Ani najmenej sa ho nebál, obával sa však, že by mohol na verejnosti vyvolať scénu. „Mala o teba strach. Chcela byť pri tebe, aby na vlastné oči videla, že sa ti nič nestane. Nehnevaj sa na ňu, aj tak je jej už dosť zle.“

„Pred otcom ani nemukni, že si sa k tomu šiatru vôbec priblížila,“ varoval Frank Meggie.

„Ste za to, aby sme sa vrátili na faru?“ spýtal sa páter Ralph. „Myslím, že si všetci potrebujeme oddýchnuť a vypiť šálku čaju.“ Uštipol Meggie do nosa. „A ty sa musíš poumývať.“

Paddy mal za sebou strašný deň. Od rána obskakoval sestru, Fee od neho také niečo jakživ nežiadala. Pomáhal Mary, keď so vznešeným výrazom na tvári kráčala cez gillyské blato v topánkach z dovozu ozdobených čipkami, usmieval sa a rozprával s ľuďmi, ktorých vladársky pozdravovala, stál pri nej, keď víťazovi hlavných dostihov, Gillanbonskej trofeje, odovzdávala smaragdový náramok. Paddy nemohol pochopiť, prečo vyhadzujú peniaze na ženskú taľafatku, namiesto aby víťazovi dali pozlátený pohár a slušnú sumu v hotovosti. Nechápal čisto amatérsku povahu súťaže, nenapadlo mu, že tí, čo sa na nej zúčastňujú, nepotrebujú vulgárne peniaze, že si pokojne môžu dovoliť venovať výhru ženám. Horry Hopeton, ktorého hnedák Kráľ Eduard vyhral smaragdový náramok, získal už v minulých rokoch jeden rubínový, jeden diamantový a jeden zafírový. Horry mal ženu a päť dcér a vyhlasoval, že nemôže prestať, kým nevyhrá šesť náramkov.

Naškrobená košeľa a celuloidový golier Paddyho škrtili, v modrom obleku mu bolo priteplo a exotické živočíchy, ktoré priviezli zo Sydney a podávali ich na obed so šampanským, jeho žalúdku navyknutému na baraninu nerobili dobre. A navyše sa cítil ako hlupák, jeho najlepší oblek zaváňal lacným krajčírom a vidieckou staromódnosťou. Ľudia naokolo, sebavedomí farmári v tvídových oblekoch, dôstojné matróny, mladé dámy s konskými zubami, smotánka, v časopise *Bulletin* nazývaná „farmárska aristokracia“, patrili k inej spoločenskej triede ako on. Najradšej by boli zabudli na časy, keď sa tu v minulom storočí usadili a prisvojili si obrovské plochy pôdy, ktoré po vzniku samosprávy a federácie štát mlčky uznal za ich vlastníctvo. Stala sa z nich kasta, ktorej na kontinente najväčšmi závideli. Založili vlastnú politickú stranu, posielali deti do výberových škôl v Sydney a priateľsky sa stýkali s princom Waleským, keď prišiel do Austrálie na návštevu. On, prostý Paddy Cleary, bol príslušníkom pracujúcej triedy. S týmito koloniálnymi aristokratmi nemal nič

spoločné, priveľmi mu pripomínali rodinu jeho ženy, aby sa medzi nimi cítil dobre.

Keď teraz prišiel na faru a zistil, že páter Ralph, Meggie a Frank odpočívajú pri kozube a vyzerajú, akoby prežili nádherný, bezstarostný deň, popudilo ho to. Veľmi mu chýbala Feeina zdvorilá podpora, sestru nemal o nič radšej ako kedysi v útlom veku v írsku. Potom si všimol náplasť na Frankovom oku a jeho napuchnutú tvár. Bola to zámienka, ktorú mu zoslalo nebo.

„Ako si to predstavuješ? Ako sa chceš takto ukázať matke na oči?“ skríkol. „Človek ťa na chvíľu spustí z očí a už zasa si v tom! Pochytíš sa s každým, kto na teba nepekne pozrie!“

Prekvapený páter Ralph vyskočil z kresla a chcel povedať niečo upokojujúce, ale Frank ho predbehol.

„Dostal som za to peniaze!“ vyhlásil a ukázal na náplasť. „Dvadsať libier za niekoľkominútovú robotu. To je viac, ako nám dvom platí mesačne teta Mary. V šiatri Jimmyho Shermana som knokautoval troch dobrých boxerov a vydržal som bojovať všetky kolá so šampiónom ľahkej váhy. Zarobil som dvadsať libier. Možno máš iné predstavy o tom, čo by som mal robiť, ale ja som si dnes popoludní vyslúžil uznanie všetkých mužov, ktorí boli v šiatri.“

„Si celý bez seba z niekoľkých odpísaných bývalých veličín, čo vystupujú na vidieckych jarmokoch! Kedy už konečne dospeješ, Frank? Viem, že do výšky už narásť nemôžeš, ale kvôli matke by si sa mohol pokúsiť vyrásť aspoň duševne!“

Frank zbledol ako krieda. Bola to najväčšia urážka, akú mu kto mohol vmiesť do tváre, a urobil to jeho vlastný otec, na ktorého sa nemohol vrhnúť. Zhlboka dýchal a zo všetkých síl sa usiloval ovládnuť. „To neboli bývalé veličiny, otec. Poznáš Jimmyho Shermana takisto ako ja. A sám Jimmy povedal, že mám pred sebou skvelú boxerskú kariéru. Chce ma vziať do svojej skupiny a trénovať ma. A bude mi za to platiť! Možno už nenarastiem, ale som dosť veľký, aby som zmlátil každého, koho chcem. A to sa týka aj teba, ty smradľavý starý cap!“

Paddy ihneď pochopil, čo tým Frank myslí, a zbledol rovnako ako syn. „Neopováž sa ma tak nazývať!“

„A čo iné si? Si nechutný, si horší ako rujný baran! Nemôžeš ju nechať na pokoji, nemôžeš prestať na ňu liezť?“

„Nie, nie, nie!“ skríkla Meggie. Prsty pátra Ralpha sa jej zaťali do pliec ako pazúry a bolestivo ich zvierali. Po tvári jej tiekli slzy, zúrivo sa pokúšala vyslobodiť zo zovretia. „Nie, ocko, nie! Ach, Frank, prosím ťa! Prosím, prosím!“ kričala.

Ale tí dvaja ju nepočuli. Stáli oproti sebe, ich vzájomná nenávisť a strach konečne vyplávali na povrch. Priehrada spoločnej lásky k Fee sa pretrhla a začal sa o ňu trpký súboj.

„Som jej manžel. A boh nás vo svojej milosti požehnal deťmi.“ Paddy sa usiloval ovládnuť.

„Nie si o nič lepší ako starý poondiaty pes, čo hľadá sučku, do ktorej by to strčil!“

„A ty nie si o nič lepší ako ten starý poondiaty pes, čo ťa splodil! Vďakabohu ja som to nebol!“ skríkol Paddy a zarazil sa. „Ježišikriste!“ Zúrivosť sa z neho vytratila, ako keď náhle ustane vietor. Plecia mu ovisli, schúlil sa a rukami si zakryl ústa, akoby si chcel vytrhnúť jazyk, ktorý povedal, čo nemal. „Tak som to nemyslel! Nemyslel som to tak, naozaj!“

Len čo to Paddy vyslovil, páter Ralph pustil Meggie a vrhol sa na Franka. Skrútol mu pravú ruku za chrbát, ľavou ho chytil pod krk a škrtil ho. Páter Ralph bol silný a mal pevné zovretie. Frank sa pokúšal vyslobodiť, ale jeho odpor razom ochabol a pokrútil hlavou na znamenie, že sa vzdáva. Meggie sa s plačom zošuchla na dlážku, kľačala a s beznádejným zúfalstvom hľadela z brata na otca. Nechápala, čo sa stalo, ale vedela, že jedného z nich stratí.

„Myslel si to tak,“ povedal Frank chrapľavo. „Odjakživa som to tušil. Musel som to tušiť!“ Obrátil hlavu k pátrovi Ralphovi. „Pusťte ma. Ani sa ho nedotknem, nech mi pri tom pomáha sám boh.“

„Nech ti pri tom pomáha sám boh? Boh zatratí vaše duše! Ak sa tomu dieťaťu niečo stane, obidvoch vás zabijem!“ zreval rozzúrený kňaz. „Uvedomujete si, že tu musela zostať a počúvať vás, lebo som sa bál, že keby som ju odviedol, vy dvaja by ste sa pozabíjali? Mal som vás nechať, aby ste sa povraždili, vy mizerní

sebeckí idioti!“

„Tak dobre, odchádzam,“ povedal Frank čudným dutým hlasom. „Pridám sa k Jimmymu Shermanovi a už sa nevrátim.“

„Musíš sa vrátiť,“ zašepkal Paddy. „Čo poviem tvojej matke? Znamenáš pre ňu viac ako my všetci dokopy. Nikdy mi to neodpustí!“

„Povedz jej, že som sa pridal k skupine Jimmyho Shermana, lebo chcem byť slávny. To je pravda.“

„To, čo som povedal… to nebola pravda, Frank.“

Frankovi sa v zvláštnych čiernych očiach pohŕda vo zablyslo. V očiach, ktoré pátra Ralpha prekvapili, už keď ich po prvý raz uvidel. Kde vzali sivooká Fee a modrooký Paddy syna s čiernymi očami? Páter Ralph poznal Mendelove zákony a vedel, že čosi také by bolo veľmi nepravdepodobné.

Frank si vzal kabát a klobúk. „Ale áno, je to pravda. Vždy som to tušil. Spomínam si na mamu, ako hrala na spinete v izbe, ktorá by nikdy nemohla byť tvoja! Vždy sa mi zdalo, že si tu predtým nebol, že si prišiel až po mne. Že najskôr patrila mne.“ Nehlučne sa zasmial. „Celé roky som ti zazlieval, že si ju stiahol dolu, a pritom som to bol ja! Ja som to zavinil!“

„Nik to nezavinil, Frank! Nik!“ zvolal kňaz a usiloval sa ho zadržať. „Musíš to chápať ako súčasť nevyspytateľného božieho plánu!“

Frank striasol kňazovu ruku a ľahkým pružným krokom kráčal k dverám. Je to rodený boxer, prebleslo pátrovi Ralphovi kdesi v najodľahlejšom kúte mozgu.

„Nevyspytateľný boží plán!“ posmieval sa mu Frank od dverí. „Keď sa pokúšate hrať na kňaza, nie ste oveľa lepší ako papagáj, páter de Bricassart! Boh by mal pomôcť vám, lebo z nás troch ste tu jediný, čo o ňom nemá ani šajn.“

Popolavý Paddy sedel v kresle a upieral zhrozený pohľad na Meggie, ktorá sa kolenačky krčila pri kozube, plakala a knísala sa hore-dolu. Vstal a chcel k nej pristúpiť, ale páter Ralph ho drsne odstrčil.

„Dajte jej pokoj. Už ste toho narobili práve dosť! V sekretári je whisky, nalejte si. Uložím ju do postele, ale vrátim sa, aby sme

sa pozhovárali. Zostaňte tu, počujete?“

„Zostanem tu, páter Ralph. Uložte ju spať.“

Hore vo vkusnej svetlozelenej spálni páter Ralph porozopínal Meggie šaty a spodnú košieľku a prinútil ju sadnúť si na kraj postele, aby jej mohol vyzuť topánky a stiahnuť pančuchy. Nočná košeľa ležala na poduške, kam ju Annie položila. Pretiahol ju Meggie cez hlavu, starostlivo ju stiahol dolu a potom jej vyzliekol nohavičky. A celý čas rozprával o ničom, trápil sa s radmi drobných gombíkov, nešikovne rozväzoval šnúrky na topánkach a stužky bielizne. Nevedel, či Meggie vníma jeho slová. Hľadela mu ponad plece očami plnými nevysloviteľnej detskej tragédie, bolesti a trápenia, ktoré nepatrili k jej veku.

„Teraz si ľahni, zlatko, a skús zaspať. O chvíľu sa prídem na teba pozrieť. Ničoho sa neboj, dobre? Neskôr sa porozprávame.“

„Je v poriadku?“ spýtal sa Paddy, keď sa páter Ralph vrátil do salónu.

Kňaz siahol po fľaši whisky na sekretári a nalial si pol pohárika.

„Dúfam. Panebože, Paddy, keby som vedel, čo je väčším prekliatím Írov, či alkohol, alebo výbušná povaha. Čo vás to posadlo? Ako ste mu to mohli povedať? Nie, nenamáhajte sa na to nájsť odpoveď. Bola to vaša výbušná povaha. Je to pravda, to je jasné. Vedel som, že Frank nie je váš syn, len čo som ho prvý raz uvidel.“

„Vám toho veľa neujde, však?“

„Asi nie. Ale človeku stačia bežné pozorovacie schopnosti, aby zistil, čo trápi a bolí jeho farníkov. A keď to vidím, je mojou povinnosťou pomôcť.“

„V Gilly ste veľmi obľúbený, páter Ralph.“

„Bezpochyby za to vďačím svojej tvári a postave,“ odvetil kňaz trpko, jeho slová však nevyzneli tak ľahkovážne, ako chcel.

„Naozaj si to myslíte? S tým nesúhlasím, otče. Máme vás radi, lebo ste dobrý duchovný.“

„Zdá sa, že som sa zaplietol do vašich rodinných problémov,“ povedal páter Ralph váhavo. „Bude azda lepšie, keď sa mi zdôveríte.“

Paddy hľadel do ohňa. Kým páter Ralph ukladal Meggie, Paddy poháňaný výčitkami svedomia a potrebou niečo urobiť poriadne priložil do kozuba a v izbe bolo ako vo vyhni. Nervózne prevracal v rukách prázdny pohár, a tak kňaz vstal, priniesol whisky a nalial mu. Paddy si dobre prihol, vzdychol a utrel si z tváre zabudnuté slzy.

„Neviem, kto je Frankov otec. Frank sa narodil skôr, ako som sa s Fee zoznámil. Pochádza z najvýznamnejšej rodiny na Novom Zélande. Jej otec vlastnil na Južnom ostrove pri Ashburtone veľké hospodárstvo – choval ovce a pestoval obilie. Peňazí mal ako pliev a Fee bola jeho jediná dcéra. Ak som tomu dobre rozumel, presne jej naplánoval život: cesta do starej vlasti, predstavenie na kráľovskom dvore, vhodný vydaj. Samozrejme, doma jakživ prstom nepohla. Mali slúžky, sluhov, kone a veľké koče, žili si ako lordi.

Pracoval som pri dobytku a občas som z diaľky videl Fee, ako sa prechádza s chlapčekom, mohol mať pol druha roka. Potom si ma jedného dňa dal zavolať starý James Armstrong. Povedal, že jeho dcéra mala za slobodná dieťa a zneuctila rodinu. Prirodzene to tajili, ale keď ju chceli poslať preč, stará mama spustila taký cirkus, že ju museli nechať doma, hoci im to nebolo príjemné. Teraz starká zomiera a už im nič nebude stáť v ceste, aby sa Fee a dieťaťa zbavili. James vyhlásil, že ak sa s ňou ožením a zaručím sa, že ju odvediem z Južného ostrova, zaplatia nám cestu a pridajú k tomu päťsto libier.

Pre mňa to bol obrovský majetok a osamelého života som mal už po krk. Vždy som bol veľmi plachý a dievčat som sa hanbil. Ten nápad sa mi celkom pozdával a dieťa mi ani trochu neprekážalo, čestné slovo. Stará pani sa o tom dozvedela a poslala po mňa, hoci na tom bola už veľmi zle. Za mladi musela byť strašná tyranka, ale bola to ozajstná dáma. Niečo mi o Fee porozprávala, ale kto je Frankov otec, mi nepovedala, a ja som sa neopovážil na to spýtať. Musel som jej sľúbiť, že budem k Fee dobrý. Vedela, že len čo zomrie, rodina vy ženie jej vnučku z domu, a tak navrhla Jamesovi, aby jej našiel manžela. Ľutoval som ju, mala Fee veľmi rada.

Verili by ste, že som Fee po prvý raz uvidel zblízka až v deň našej svadby?“

„Áno, tomu verím,“ povedal kňaz ticho. Pozrel do pohárika, na dúšok ho dopil, siahol po fľaši a znovu nalial Paddymu aj sebe. „Takže ste sa oženili so ženou z oveľa vyššej spoločenskej vrstvy, Paddy.“

„Áno. Spočiatku som z nej mal panický strach. Bola vtedy taká krásna… taká… z iného sveta… viete, ako to myslím. Akoby tam ani nebola, akoby sa to všetko týkalo niekoho iného.“

„Ešte vždy je krásna, Paddy,“ povedal páter Ralph jemne. „Keď pozriem na Meggie, viem si predstaviť, ako musela vyzerať za mlada.“

„Nemala ľahký život, ale neviem, čo iné som mohol urobiť. Prinajmenšom bola so mnou v bezpečí a nik ju nemohol ohovárať. Trvalo mi dva roky, kým som sa opovážil… kým som sa stal jej skutočným manželom. Musel som ju naučiť variť, zametať, prať a žehliť.

A nikdy za celé tie roky nášho manželstva sa nesťažovala, nikdy sa nezasmiala, nikdy nezaplakala. Niekedy v tých najintímnejších chvíľach nášho spoločného života prejaví akýsi cit, ale ani vtedy nič nehovorí. Ešte vždy dúfam, že raz niečo povie, a zároveň sa toho bojím, lebo si myslím, že by vyslovila jeho meno. Netvrdím, že deti alebo mňa nemá rada. Ja ju však strašne ľúbim a ona podľa mňa takú lásku nepociťuje k nikomu. Okrem Franka. Vždy som vedel, že Franka ľúbi väčšmi ako nás všetkých dokopy. Musela jeho otca nesmierne milovať. Neviem o ňom vôbec nič. Neviem, kto to bol, ani prečo sa zaňho nemohla vydať.“

Páter Ralph si hľadel na ruky a žmurkal. „Ach, Paddy, aké peklo je život! Ďakujem bohu, že som nemal dosť odvahy bezhlavo sa doň vrhnúť.“

Paddy sa trochu neisto postavil. „Teraz som to zbabral, však, otče? Vyhnal som Franka a Fee mi to nikdy neodpustí.“

„Nesmiete jej to povedať! Za nijakých okolností jej to nesmiete povedať. Oznámte jej, že Frank ušiel s boxermi, nič viac. Vie, akú má Frank nepokojnú povahu, uverí vám.“

„To nemôžem urobiť!“ zvolal zhrozený Paddy.

„Musíte. Vari už neprežila dosť bolesti a trápenia?“ A v duchu si pomyslel: Ktovie? Možno sa teraz naučí dávať lásku vyhradenú Frankovi tebe a tej maličkej na poschodí.

„Myslíte to vážne?“

„Áno. Nik sa nesmie dozvedieť, čo sa tu dnes večer stalo.“

„Ale čo Meggie? Všetko počula.“

„Nebojte sa, o Meggie sa postarám. Pochybujem, že pochopila čosi viac ako to, že ste sa s Frankom pohádali. Vysvetlím jej, že Frank odišiel, a keby mame vyzradila, že ste sa poškriepili, zbytočne by jej spôsobila ďalšiu bolesť. Navyše myslím, že Meggie sa matke aj tak nezdôveruje.“ Vstal. „Choďte si ľahnúť, Paddy. Nezabudnite, že zajtra musíte vyzerať ako zvyčajne a obskakovať Mary.“

Na nočnom stolíku tlmene svietila malá lampka. Meggie nespala, ležala v posteli s otvorenými očami. Kňaz si k nej sadol a všimol si, že má ešte vždy zapletené vrkoče. Starostlivo rozviazal modré stužky a jemne jej rozplietol vlasy, až sa rozprestierali na poduške ako žiarivá vlnitá prikrývka.

„Meggie, Frank odišiel,“ začal.

„Viem.“

„A vieš prečo, zlatko?“

„Pohádal sa s ockom.“

„Čo urobíš?“

„Odídem s Frankom. Potrebuje ma.“

„To nemôžeš urobiť, Meggie.“

„Čoby nie, môžem. Chcela som ho ísť hľadať ešte dnes večer, ale nevládzem stáť na nohách a nemám rada tmu. Ale ráno ho pohľadám.“

„Nie, Meggie, to nesmieš. Frank si musí zariadiť život po svojom, je načase, že sa rozhodol odísť. Viem, nechceš, aby odišiel, on však po tom túžil už veľmi dlho. Nesmieš byť sebecká, musíš ho nechať, aby žil vlastným životom.“ Neustále opakovanie je účinné, pomyslel si, povedz jej to ešte niekoľko ráz. „Je prirodzené a správne, že keď človek dospeje, chce odísť z domu, v ktorom vyrástol. Frank je už dospelý, mal by mať

vlastný domov, ženu, deti. Rozumieš tomu, Meggie? Hádka medzi otcom a Frankom bola iba prejavom Frankovej túžby odísť. Nepohádali sa preto, že by sa nemali radi. Takto odchádzajú z domu mnohí mládenci, je to pre nich istý spôsob ospravedlnenia. Hádka bola pre Franka iba zámienka, aby mohol urobiť to, po čom už dlho túžil, zámienka, aby mohol odísť. Rozumieš tomu, maličká?“

Meggin pohľad mu skĺzol na tvár. Bolo v ňom vyčerpanie a bolesť, pozerali naňho oči starého človeka. „Viem,“ povedala. „Frank chcel odísť, už keď som bola malá, ale ocko ho priviedol nazad a prinútil ho zostať s nami.“

„Tentoraz ho neprivedie *nazad.* Už ho k tomu nemôže prinútiť. Frank odišiel navždy, Meggie. Nevráti sa.“

„Už ho nikdy neuvidím?“

„Neviem,“ odvetil úprimne. „Rád by som ti povedal, že ho určite uvidíš, ale ľudia nie sú jasnovidci, Meggie, ani kňazi.“ Zhlboka sa nadýchol. „Nesmieš povedať mame, že sa otec s Frankom pohádali. Počúvaš ma, Meggie? Mama by bola veľmi nešťastná a aj tak sa necíti dobre.“

„Pretože bude mať ďalšie dieťatko?“

„Ty to vieš?“

„Mama rada rodí deti, už ich porodila veľa. A všetky sú také pekné, aj keď sa necíti dobre. Aj ja budem mať dieťatko, také ako Hal, potom mi už Frank nebude tak veľmi chýbať, však?“

„Nepoškvrnené počatie,“ zahundral. „Veľa šťastia, Meggie. Ale čo ak nebudeš mať dieťatko?“

„Mám predsa Hala,“ zamrmlala ospanlivo a zatvorila oči. „Aj vy odídete, páter?“ spýtala sa po chvíli.

„Jedného dňa odídem aj ja, Meggie. Ale neboj sa, nebude to tak skoro. Myslím, že zostanem v Gilly ešte veľmi dlho,“ dodal kňaz s trpkosťou v očiach.

4 /

Nebolo inej pomoci, Meggie sa musela vrátiť domov. Fee ju potrebovala. Len čo Stuart zostal v kláštornej škole sám, zahájil hladovku, a tak sa vrátil na Droghedu aj on.

Bol mrazivo chladný august. Odkedy prišli do Austrálie, uplynul iba rok, zima však bola chladnejšia ako vlani. Nepršalo a vzduch bol taký ostrý, až pálil v pľúcach. Na vrcholkoch Great Divide, päťsto kilometrov na východ, ležala hrubšia vrstva snehu ako po iné roky, ale od vlaňajších monzúnových dažďov nespŕchla na západ od Burren Junction ani kvapka. Ľudia v Gilly hovorili o ďalšom suchu: už malo dávno prísť, musí prísť, možno príde teraz.

Keď Meggie uvidela matku, pocítila strašnú ťažobu. Azda to znamenalo koniec jej detstva, azda začala tušiť, čo znamená byť ženou. Okrem veľkého brucha nebolo na Fee zvonku vidieť nijakú zmenu, ale znútra bola ako staré hodiny, ktorých chod sa postupne spomaľuje, až celkom zastanú. Živosť, ktorá matke nikdy nechýbala, sa stratila. Chodila ako námesačná, do chôdze sa jej vkradla akási duševná otupenosť, vôbec sa netešila na ďalšie dieťa, dokonca neprejavovala ani tichú, odmeranú spokojnosť, ako keď čakala Hala.

Malý ryšavý chlapček sa motal po dome, neustále do niečoho vrážal, ale Fee sa nenamáhala naňho dozerať alebo ho vychovávať. Vliekla sa v nekonečnom kruhu medzi sporákom, pracovným stolom a umývadlom, akoby na svete nič iné neexistovalo. A tak musela Meggie zaplniť prázdne miesto v živote dieťaťa a starať sa oň namiesto matky. Nepokladala to za obeť, bračeka veľmi ľúbila, bol bezmocným, ochotným objektom lásky, ktorou potrebovala zahrnúť nejakú živú bytosť. Plakal, keď od neho odišla, naučil sa vyslovovať jej meno skôr ako ostatné, vystieral k nej ruky, aby ho vzala do náručia. Meggie to uspokojovalo a napĺňalo radosťou. Napriek drine, pleteniu, plátaniu, zašívaniu, praniu, žehleniu, starosti o hydinu a všetkým ostatným prácam, ktoré musela robiť, život sa jej zdal veľmi príjemný.

Nikto nikdy nespomenul Franka, ale každých šesť týždňov, keď Fee začula prichádzať Blueyho Williamsa, zdvihla hlavu a na chvíľu ožila. Potom im pani Smithová priniesla poštu, a keď v nej nebol list od Franka, nepatrný záblesk Feeinho záujmu odumrel.

Do domu pribudli dve nové stvorenia. Fee porodila dvojčatá,

ďalších dvoch drobných červenovlasých chlapcov, ktorých pokrstili menami James a Patrick. Boli to chutné deti, mali otcovu veselú, dobrosrdečnú povahu a každý si ich hneď obľúbil. Fee okrem dojčenia neprejavovala o ne nijaký záujem. Onedlho ich mená skrátili na Jims a Patsy a stali sa z nich miláčikovia žien z veľkého domu, dvoch starých dievok a bezdetnej ovdovenej gazdinej, ktoré veľmi túžili po deťoch. Fee sa synov nepochopiteľne ľahko zriekla – chlapci mali teraz tri oduševnené matky – a čoskoro pokladali všetci za samozrejmé, že väčšinu času trávia vo veľkom dome. Meggie bola natoľko zaneprázdnená Halom, že si ich nemohla vziať pod ochranné krídla. Pre Hala nezmyselné hlúpe maznanie pani Smithovej, Minnie a Cat neznamenalo vôbec nič. Stredom jeho sveta bola Meggie. Nechcel nikoho okrem Meggie, nemal nikoho okrem Meggie.

Bluey Williams zamenil pekné ťažné kone a veľký voz za nákladiak a privážal teraz poštu každé štyri týždne, od Franka však neprišiel ani riadok. Spomienka naňho postupne bledla, tak ako blednú spomienky aj na tie najvrúcnejšie milované bytosti, akoby v ľudských dušiach prebiehal podvedomý hojivý proces, ktorý v nich napriek zúfalému odhodlaniu nikdy nezabudnúť zacelí rany. V Megginej pamäti nadobudla Frankova podoba nejasné kontúry, zbožňované črty sa rozplynuli do akéhosi posvätného obrazu, ktorý nemal so skutočným Frankom spoločné viac ako Ježiš na svätých obrázkoch so svojou pozemskou podobou. A Fee si napokon kdesi v hĺbke svojej mĺkvej duše našla zaňho náhradu.

Prebehlo to tak nenápadne, že si nikto nie nevšimol. Do seba utiahnutá Fee sa obrnila mlčanlivosťou, zmena nastala v jej vnútri a nik nemal čas zbadať to, iba nový predmet jej lásky, a ten to nedal ničím najavo. Bola to tichá, nevyslovená dohoda medzi nimi dvoma, čosi, čo zmierňovalo ich osamelosť.

Azda v tom bola istá zákonitosť, že si Fee vybrala práve Stuarta, zo všetkých detí sa na ňu jediný ponášal. V štrnástich rokoch bol pre otca a bratov rovnako veľkou záhadou ako Frank,

ale na rozdiel od neho nevzbudzoval v ľuďoch nepriateľstvo ani hnev. Bez slova urobil všetko, čo mu prikázali, drel takisto ako ostatní a na hladine clearyovského života nesčeril ani vlnku. Hoci aj on mal hrdzavé vlasy ako ostatní, boli tmavé, skôr mahagónové. Jeho oči, priezračné ako voda v studničke, vedeli nazrieť do čias prvopočiatku a videli veci tak, ako pôvodne vyzerali. Zdalo sa, že Stuart je jediný z Paddyho synov, z ktorého vyrastie pekný muž, hoci Meggie bola v duchu presvedčená, že jej Hal bude v dospelosti ešte krajší. Nik nevedel, čo si Stuart myslí, tak ako Fee rozprával málo a nikdy sa k ničomu nevyjadroval. Mal schopnosť zotrvávať v úplnej telesnej a duševnej nehybnosti a Meggie, ktorá mu bola vekovo najbližšia, sa videlo, že sa vie preniesť do sveta, kam za ním nik nemôže. Páter Ralph to vyjadril inak.

„To nie je ľudská bytosť!“ zvolal, keď priviezol na Droghedu Stuarta, ktorý po Megginom odchode zo školy zahájil hladovku. „Povedal, že chce ísť domov? Povedal, že mu chýba Meggie? Nie! Jednoducho prestal jesť a trpezlivo čakal, kým nám v našich hlúpych makoviciach svitne. Ani raz neotvoril ústa, aby si posťažoval, a keď som sa doňho obul a spýtal sa ho, či chce ísť domov, iba sa usmial a prikývol!“

Postupne sa všetci mlčky zhodli na tom, že Stuart, hoci je už dosť starý, nepôjde s Paddym a ostatnými chlapcami k ovciam, ale zostane pri matke a Meggie, bude dozerať na dom, rúbať drevo, starať sa o zeleninovú záhradu, dojiť kravy a urobí všetky práce, na ktoré ženám pri troch malých deťoch nezostane čas. Oplatilo sa mať v dome muža, aj keď ešte nebol dospelý, naznačovalo to, že sú nablízku ďalší muži. Občas totiž prichádzali nečakaní návštevníci. Na drevených schodoch zadnej verandy zabuchotali baganče a cudzí hlas sa spýtal:

„Hej, panička, nenašlo by sa u vás trochu jedla?“

Vo vnútrozemí sa to tulákmi len tak hmýrilo, s batôžkami na pleciach putovali z farmy na farmu, prichádzali zdola z Queenslandu aj zhora z Victorie. Boli to muži, ktorí prišli o prácu, alebo sa im nechcelo pravidelne robiť a radšej prešli pešo tisícky kilometrov, hľadali čosi, a sami nevedeli čo. Väčšinou to

boli slušní chlapi, ktorí sa iba poriadne najedli, zabalili si do batôžkov trochu čaju, cukru a múky, ktoré im dali farmárky, a potom zmizli smerom do Barcooly alebo Narrengangu, na chrbtoch im hrkotali otlčené plechové misky a za nimi sa plazili vychudnuté psy s bruchami pri zemi. Austrálski tuláci len zriedka jazdili na koni, väčšinou chodievali peši.

Občas sa ukázal aj nejaký darebák, vyhľadával osamelé ženy, nie aby ich znásilnil, ale okradol. Preto mávala Fee v kúte kuchyne, tam kde sa k nej deti nemohli dostať, nabitú pušku. Vždy si dávala pozor, aby k nej stála bližšie ako jej návštevník, až kým skúsenými očami neodhadla, čo je zač. Odkedy Stuarta oficiálne určili za strážcu domu, Fee mu pušku vďačne prepustila.

Na farme sa nezastavovali iba tuláci, hoci tých bola väčšina. Občas sa zjavil napríklad Watkins na starej fordke. Privážal všetko, od konskej masti po voňavé mydlá, celkom iné ako tvrdá hmota, ktorú Fee varila vo veľkom vyváracom hrnci z tuku a lúhu. Watkins predával levanduľovú voňavku a kolínsku vodu, púdre a krémy na slnkom vysušené tváre. Niektoré veci by človeku ani nenapadlo kupovať od iného ako od Watkinsa: napríklad hojivú masť, ktorá bola oveľa lepšia ako hociktorá iná z obchodu alebo od lekára, vyliečila všetko od tržnej rany v boku ovčiarskeho psa po vred na nohe človeka. V každej kuchyni, kam prišiel, sa ženy vždy zhŕkli a dychtivo čakali, kým otvorí veľký kufor s tovarom.

Prichádzali aj ďalší podomoví obchodníci, v končinách, kde líšky dávajú dobrú noc, sa zjavovali zriedkavejšie ako Watkins, ale vítali ich rovnako srdečne. Predávali všetko, cigarety, všelijaké zvláštne fajky, rozličné látky, niekedy dokonca aj krikľavú spodnú bielizeň a bohato zdobené korzety. Ženy z vnútrozemia ich dychtivo očakávali, lebo do najbližšieho mesta chodievali iba raz, dva razy do roka, a žili ďaleko od nádherných sydneyských obchodov, ďaleko od módy a ženských čačiek.

Teraz všetko ovládli muchy a prach. Už dlho nepršalo, neprihnal sa ani krátky lejak, ktorý by zvlhčil prach a zahubil muchy, lebo čím menej pršalo, tým bolo viac prachu a múch.

Z povál viseli dlhé, lenivo sa krútiace mucholapky, pokryté

množstvom tiel už v deň, keď ich zavesili. Nič nemohli nechať ani chvíľu bez pokrievky, ihneď sa na to vrhli muchy. Mušince pokrývali nábytok, steny, ba aj kalendár gillanbonského obchodného domu.

A prach! Toho sa nemohli zbaviť nijako. Jemný hnedý prášok prenikol aj do pevne uzatvorených nádob, sadal na čerstvo umyté vlasy, na pokožku, ukladaj sa v záhyboch šiat a záclon, vytváral povlak na vyleštených stoloch, len čo ich utreli. Prach z*o* špinavých čižiem a topánok sa usadzoval v hrubých vrstvách na dlážke a otvorenými oknami a dverami vnikal do domu. Fee bola nútená skrútiť perzské koberce v salóne a Stuart musel pritĺcť na dlážku linoleum, ktoré potajme kúpila v Gilly.

Kuchyňa, kam sa zvonku najviac chodilo, mala dlážku z tíkových dosák. Od nekonečného drhnutia drôtenou kefou a lúhovým mydlom vybledli tak, že mali farbu starých kostí. Fee a Meggie ju posýpali pilinami, ktoré Stuart poctivo zbieral v drevárni, kropili ich kvapôčkami drahocennej vody a vymetali vlhkú, prenikavo zapáchajúcu masu von. Posýpali ňou zeleninové hriadky a zužitkovali ju ako hnojivo.

Ani tak sa im však nepodarilo zvíťaziť nad prachom. Riečka Gillan časom takmer vyschla, takže nemali skadiaľ pumpovať vodu do kuchyne a kúpeľne. Stuart sa odviezol fordkou k artézskej studni a nabral plnú cisternu. Vylial ju do prázdnej nádrže na dažďovú vodu a ženy si museli zvykať na ďalšiu príšernú tekutinu, ešte horšiu ako kalná voda z Gillanu. Riad umytý v smradľavej sírnatej minerálke museli starostlivo utierať, vlasy z nej mali po umytí matné a drsné ako slamu. Tú trošku dažďovej vody, ktorá im zvýšila, používali iba na pitie a varenie.

Ralph nežne pozoroval Meggie. Česala Patsyho červené kučeravé vlasy, Jims stál poslušne vedľa nej a čakal, kým príde na rad, mierne sa pritom pohojdával. Dva páry svetlomodrých detských očí sa zbožňujúco upierali na Meggie. Malá mamička. Ženy musia mať tú zvláštnu posadnutosť deťmi vrodenú, pomyslel si Ralph, ináč by to vo svojom veku pokladala skôr za povinnosť ako potešenie a rýchlo by sa usilovala robiť niečo lákavejšie.

Namiesto toho česanie zámerne preťahovala, skrúcala Patsyho vlasy medzi prstami, aby z nepoddajných pramienkov narobila kučierky. Ralph na ňu chvíľu očarene hľadel. Potom si poklopal bičíkom po zaprášených čižmách a namrzene pozeral na veľký dom ukrytý medzi pieprovníkmi a popínavým viničom, mnohými hospodárskymi budovami a eukalyptami, ktoré ho izolovali od farmárskeho života v Paddyho dome. Akú zápletku tam uprostred svojej velikánskej siete spriada stará pavúčica?

„Páter Ralph, nepozeráte sa," obvinila ho Meggie.

„Prepáč, Meggie. Rozmýšľal som." Obrátil sa k nej. Práve dočesala Jimsa a všetci traja naňho vyčkávavo hľadeli. Zohol sa a vzal dvojčatá na ruky. „Poďme navštíviť tetu Mary, dobre?"

Meggie s bičíkom v ruke kráčala za nimi a viedla hnedú kobylu, páter Ralph bez námahy niesol deti a zrejme mu neprekážalo, že k Marinmu sídlu je asi pol druha kilometra. V domčeku, kde bola umiestnená kuchyňa, zveril chlapcov nadšenej pani Smithovej a spolu s Meggie sa pobral po chodníku k hlavnej budove.

Mary Carsonová sedela v kresle. V poslednom čase z neho málokedy vstávala, lebo Paddy na všetko dozeral ako treba. Keď vošiel páter Ralph a za ruku držal Meggie, zmrazila dieťa zlomyseľným pohľadom. Páter Ralph cítil, ako sa Meggie rozbúchalo srdce, a stisol jej ruku. Dievčatko sa nešikovne uklonilo a nečujne zamrmlalo čosi na pozdrav.

„Choď do kuchyne, pani Smithová ti dá olovrant," povedala odmerane Mary Carsonová.

„Prečo ju nemáte rada?" spýtal sa páter Ralph, keď si sadol na svoje zvyčajné miesto.

„Lebo ju máte rád vy," odvetila.

„Prosím vás, Mary!" Zasa ho priviedla do rozpakov. „Je to iba osamelé dieťa."

„Nepozeráte na ňu tak a dobre to viete."

Jeho svetlomodré oči na nej výsmešné spočinuli, už sa upokojil. „Myslíte, že zneužívam deti? Som predsa kňaz!"

„V prvom rade ste muž, Ralph de Bricassart! To, že ste kňaz, vám dáva iba pocit, že ste imúnny voči istým pokušeniam, nič

iné.“

Prekvapene sa zasmial. Dnes akosi nevedel uhýbať pred jej útokmi, akoby našla v jeho pancieri štrbinu a prenikla ňou svojím pavúčím jedom. Zmenil sa, možno starne, zmieruje sa s bezvýznamnosťou svojho pôsobiska. Ohne dohorievajú. Alebo azda zahorel pre čosi iné?

„Nie som muž,“ povedal. „Som kňaz… Možno to má na svedomí horúčava, prach a muchy… Ale nie som muž, Mary. Som kňaz.“

„Ach, Ralph, ako ste sa zmenili,“ posmievala sa mu. „Je možné, že takto hovorí kardinál de Bricassart?“

„Nikdy nebudem kardinálom,“ povedal a v očiach sa mu mihol krátky záblesk smútku. „Myslím, že ním už ani nechcem byť.“

Rozosmiala sa. Hojdala sa v kresle a pozorovala ho. „Nechcete, Ralph? Naozaj? Ešte vás chvíľu nechám na pokoji, ale deň zúčtovania sa blíži. Nepríde teraz, možno ani o dva, ani o tri roky, určite však príde. Budem ako diabol a ponúknem vám… Ale už som toho povedala dosť! Rátajte s tým, že vám spôsobím utrpenie. Ste najúžasnejší človek, akého som kedy stretla. Hádžete nám pod nohy svoju krásu, pohŕdate naším bláznovstvom. Ale premôžem vás vašou vlastnou slabosťou, prinútim vás, aby ste sa predali ako hociktorá vymaľovaná fľandra. Pochybujete o tom?“

S úsmevom sa oprel dozadu. „Nepochybujem, že sa o to pokúsite. Myslím však, že ma nepoznáte tak dobre, ako sa nazdávate.“

„Nepoznám? To ukáže čas. Som stará, Ralph, už mi nezostalo nič iné ako čas.“

„A čo zostalo mne?“ spýtal sa. „Čas, iba čas, Mary. Čas, muchy a prach.“

Na nebi sa kopili mraky a Paddy začal dúfať, že sa rozprší. „To sú suché búrky,“ vyhlásila Mary Carsonová. „Z toho pršať nebude. Na dážď si ešte počkáme.“

Ak si Clearyovci mysleli, že pokiaľ ide o drsnosť podnebia,

spoznali už to najhoršie, čo môže Austrália človeku ukázať, bolo to iba preto, lebo ešte nezažili suché búrky na vyprahnutých pláňach. Vysušená zem a suchý vzduch zbavený chladivej vlhkosti sa o seba s iskrením treli. Bolo to dráždivé trenie, ktoré neprestajne narastalo, a nemohlo skončiť inak ako ohromným rozptýlením nahromadenej energie. Obloha klesla a nastala taká tma, že Fee musela zažať v dome lampy, kone na dvoroch sa triasli a pri najmenšom zvuku sa vzpínali, sliepky si posadali na hrady a ukryli si hlavy pod krídla, psy sa bili a vrčali. Krotké prasatá, ktoré ryli medzi odpadkami na smetisku, zaborili rypáky do prachu a vykukovali z neho jasnými plachými očami. Hrozivé sily kopiace sa na oblohe zasievali strach do všetkých živých bytostí, obrovské tmavé mračná pohltili slnko a chystali sa chrliť na zem oheň.

Z veľkej diaľky sa míľovými krokmi blížilo hrmenie, krátke záblesky na obzore osvetľovali jasné kontúry rozbúreného neba, nad tmavomodrými hĺbkami sa penili oslepujúco biele hrebene. Potom sa s revom prihnal vietor, ktorý im celou silou vmietal do očí, uší a úst pozbieraný prach a s ním prišla pohroma. Už sa nepokúšali predstaviť si biblický hnev boží, teraz sa ocitli uprostred neho. Keď zahrmelo, každý chtiac-nechtiac vyskočil. Hrom rachotil s revom a zúrivosťou sveta rozpadávajúceho sa na kusy, po chvíli si však na to tak zvykli, že vyšli na verandu a ponad riečku hľadeli na vzdialené pasienky. Oblohu pretínali ohnivé blesky, neprestajne sa ozývali tisíce hromových úderov a ohňostroje záblesков sa predierali pomedzi oblaky vo fantastickej hre na skrývačku. Osamotene stojace stromy, do ktorých udrel blesk, tleli a zapáchali a Clearyovci konečne pochopili, prečo sú títo osamelí strážcovia pastvín mŕtvi.

Vzduch rozochvievala strašidelná nadpozemská žiara, už nebol neviditeľný, ale znútra ožiarený ohňom, svetielkujúcou ružovou, fialovou a sírovožltou farbou, a vydával akúsi nedefinovateľnú, znepokojujúco sladkú, prchavú vôňu. Stromy sa chveli a Clearyovcom sa okolo červených vlasov vznášala svätožiara, chĺpky na rukách sa im ježili. Takto to pokračovalo celé popoludnie, búrka iba pomaly postupovala na východ. Pri

západe slnka sa jej hrozivého prekliatia konečne zbavili. Všetci boli nanajvýš vzrušení a nepokojní. Nespŕchla ani kvapka dažďa. Prežili tento atmosférický záchvat zúrivosti bez úhony, mali však pocit, akoby zomreli a znovu sa narodili. Asi týždeň o inom nehovorili.

„Bude ešte horšie," vyhlásila unudená Mary Carsonová.

A bolo. Druhá zima bola ešte studenšia, ako predpokladali. Zem sa v noci pokryla niekoľkocentimetrovou vrstvou námrazy, psy v psincoch sa triasli a tisli k sebe, aby sa zohriali, dávali im teraz žrať klokanie mäso a obrovské množstvá hovädzieho loja. Jedinou výhodou tohto počasia bolo, že Clearyovci jedli hovädzie a bravčové namiesto večnej baraniny. V dome stále udržiavali veľké blčiace ohne a muži chodievali domov vždy, ak sa len trochu dalo, lebo na pastvinách v noci strašne mrzli. Ale keď sa zjavili strihači, mali dobrú náladu: skončia rýchlejšie a menej sa spotia. V každom strihacom boxe veľkej strižné svietil na zemi svetlejší kruh, už vyše päťdesiat rokov na tom mieste stávali strihači a pot im stekal na drevenú dlážku.

Vďaka vlaňajším záplavám mali ešte vždy trávu, nebezpečne jej však ubúdalo. Obloha bola deň čo deň zatiahnutá tmavými mrakmi, ale nikdy nezapršalo. Na pasienkoch smutne zavýjal vietor, hnal pred sebou stĺpy hnedého prachu, ktoré pripomínali dážď a mučili mysle ľudí predstavou vody. Ten divý, ostrý, víriaci prach sa veľmi ponášal na dážď.

Deti mali na prstoch omrzliny, popukanými perami sa usilovali čo najmenej usmievať, ponožky si museli z krvácajúcich piat a lýtok doslova strhávať. Zoči-voči prudkému štipľavému vetru sa človek nijako nemohol zohriať, najmä preto, lebo domy boli stavané tak, aby do nich vnikol aj ten najslabší závan vzduchu, a nie aby pred ním ľudí chránili. Líhali si a vstávali v ľadových spálňach, trpezlivo čakali, kým im matka z veľkého kotla naleje trochu horúcej vody, aby raňajšie umývanie neboli muky, pri ktorých drkocú zuby.

Jedného dňa začal malý Hal kašlať a ťažko dýchať. Jeho stav sa rýchlo zhoršoval. Fee pripravila akýsi lepkavý teplý obklad a priložila mu ho na malý, prudko sa dvíhajúci hrudník, zdalo sa

však, že mu to neprináša úľavu. Spočiatku sa veľmi neznepokojovala, ale cez deň sa chlapčekov stav zhoršil natoľko, že si nevedela rady. Meggie pri ňom sedela so zaťatými päsťami a donekonečna sa modlila otčenáše a zdravasy. Keď o šiestej prišiel domov Paddy, dieťa dýchalo tak hlasno, že ho bolo počuť až na verandu, a malo modré pery.

Paddy sa ihneď vybral k Marinmu domu zatelefonovať lekárovi. Nanešťastie bol práve u iného pacienta, asi šesťdesiatpäť kilometrov od Droghedy. Ohriali na panvici síru a dali Halovi vdychovať vystupujúce pary, dúfali, že sa mu tým uvoľnia hlieny, ktoré ho dusia. Chlapček však nemal dosť síl, aby ich vykašlal, zmodral a chrčal. Meggie ho držala v náručí, a keď videla, ako úbožiačik bojuje o každé nadýchnutie, srdce jej zvierala hrozná úzkosť. Zo všetkých detí mala Hala najradšej, bola mu matkou. Nikdy predtým si tak zúfalo neželala byť dospelá, myslela si, že tak by akýmsi zázrakom získala silu uzdraviť ho. Fee to podľa nej nemohla urobiť, lebo nebola jeho matka. Zmätene a vystrašene tisla k sebe namáhavo dychčiace tielko v úsilí pomôcť Halovi dýchať.

Nikdy jej nenapadlo, že by mohol zomrieť, dokonca ani keď Fee a Paddy padli pri posteli na kolená a modlili sa, lebo nevedeli, čo iné by mohli robiť. O polnoci jej Paddy vzal nehybné dieťa z náručia a jemne ho položil na naukladané podušky.

Meggie otvorila oči. Zadriemala, keď sa Hal prestal zmietať. „Ach, ocko, je mu lepšie!“ povedala.

Paddy pokrútil hlavou. Vyzeral scvrknutý a starý, svetlo lampy mu postriebrilo vlasy a týždeň neholenú bradu. „Nie, Meggie. Halovi nie je lepšie tak, ako si myslíš, ale našiel pokoj. Odišiel k bohu, už ho nič nebolí.“

„Otec tým myslí, že Hal je mŕtvy,“ povedala Fee bezvýrazným hlasom.

„Ach nie, ocko, nie! Nemôže byť mŕtvy!“

Ale drobný človiečik na hŕbe podušiek bol naozaj mŕtvy. Meggie to pochopila, len čo naňho pozrela, hoci smrť nikdy predtým nevidela. Vyzeral ako bábika, a nie ako dieťa. Vstala a vyšla do kuchyne, kde pri ohni sedeli nervózni bratia. Neďaleko

nich na lavici pani Smithová dozerala na dvojčatá, postieľku im preniesli do kuchyne, aby im bolo teplo.

„Hal zomrel," povedala Meggie.

Stuart sa prebral zo zasnenia. „Je to tak lepšie," ozval sa. „Už netrpí." Keď vošla Fee, vstal, podišiel k nej, ale nedotkol sa jej. „Poď, mama, musíš byť unavená. Zakúrim ti v izbe, poď si ľahnúť."

Fee sa obrátila a bez slova šla za ním. Bob vstal a vyšiel na verandu. Ostatní chlapci ešte chvíľu v rozpakoch posedávali v kuchyni a potom sa vytratili aj oni. Paddy sa nezjavil. Pani Smithová mlčky priviezla z kúta verandy vozík a opatrne doň položila Jimsa a Patsyho, ktorí spali. Pozrela na Meggie, po tvári jej stekali slzy.

„Meggie, idem do veľkého domu a Jimsa s Patsym vezmem so sebou. Ráno sa vrátim, ale bude lepšie, keď malí zostanú nejaký čas s Minnie a Cat. Povedz to matke."

Meggie si sadla na stoličku a položila si ruky do lona. Ach, bol jej, a teraz je mŕtvy! Jej malý Hal, o ktorého sa starala, ľúbila ho a vychovávala! Miesto v jej duši, ktoré zaberal, nebolo ešte prázdne, dosiaľ cítila váhu jeho teplého tela na prsiach. Bolo strašné uvedomiť si, že ho už nikdy nebude držať v náručí tak ako celé tie štyri roky. Nie, nebola to vec, ktorú by mohla oplakať, prelievať slzy ako pre Agnesu, pre trhliny v krehkom plášti sebaúcty, pre detstvo, ktoré navždy nechala za sebou. Toto bolo bremeno, ktoré bude nosiť so sebou do smrti, a napriek nemu žiť ďalej. Vôľa prežiť je u jedných silnejšia, u iných slabšia. Meggie ju mala nezlomnú.

Páter Ralph, ktorý prišiel s lekárom, ju našiel sedieť v kuchyni. Bez slova ukázala na chodbu, ale nešla s nimi. A uplynulo dosť času, kým kňaz konečne mohol urobiť to, po čom túžil, odkedy mu Mary Carsonová zatelefonovala: ísť k Meggie, byť pri nej, poskytnúť tej malej vydedenkyni útechu. Pochyboval, že si niekto okrem neho naozaj uvedomuje, čo pre ňu Hal znamenal.

Trvalo však dlho, kým sa k tomu dostal. Musel dieťaťu udeliť posledné pomazanie pre prípad, že duša ešte neopustila telo,

musel sa pozhovárať s Fee a Paddym a dať im niekoľko praktických rád. Lekár odišiel. Bol skormútený, ale už dávno si zvykol na podobné tragédie, ktoré sa v jeho rozsiahlej praxi nevyhnutne vyskytovali. Podľa toho, čo mu povedali, by tak ďaleko od nemocnice a bez školeného zdravotníckeho personálu aj tak nebol mohol veľa urobiť. Takéto riziko bolo súčasťou údelu ľudí žijúcich v riedko osídlených oblastiach, ale oni ho dobrovoľne podstupovali. Do úmrtného listu napíše záškrt. Bola to choroba, na ktorú sa dalo zvaliť všeličo.

Konečne bol páter Ralph so všetkým hotový. Paddy šiel k Fee, Bob s chlapcami do drevárne, aby zhlobili malú rakvu. Stuart sedel na dlážke Feeinej spálne, jeho dokonalý profil, taký podobný matkinmu, sa črtal na pozadí temnej nočnej oblohy za oknom. Fee ležala a Paddy ju držal za ruku, ona však nespúšťala zrak z tmavej postavy krčiacej sa na studenej dlážke. Bolo päť hodín ráno a kohúty sa prebúdzali, ale ešte dlho nebude svitať.

Páter Ralph s purpurovou štólou, ktorú si zabudol zložiť, sa sklonil k ohňu a rozdúchal pahrebu, sklopil tienidlo lampy stojacej vzadu na stole, sadol si na drevenú lavicu oproti Meggie a zahľadel sa na ňu. Vyrástla, obula si sedemmíľové čižmy, hrozilo mu, že ho predbehne. Keď na ňu pozeral, cítil svoju nemohúcnosť pálčivejšie ako kedykoľvek predtým. Jeho život bol plný ťažkých, mučivých pochybností o vlastnej odvahe. Ale čoho sa vlastne bojí? Bol presvedčený, že raz príde čosi, čomu nebude môcť čeliť? Vedel byť silný, pokiaľ šlo o iných ľudí, nebál sa ich. V hĺbke duše však pociťoval strach z niečoho neznámeho, čo ho postihne vtedy, keď to bude najmenej očakávať. Na druhej strane Meggie, ktorá sa narodila o osemnásť rokov neskôr, *začínala* byť silnejšia.

Nebola svätica, azda ani lepšia ako väčšina dievčat, ale nikdy sa nesťažovala. Mala dar – alebo to bolo prekliatie? – všetko znášať. Nezáležalo na tom, čo sa stalo, alebo mohlo stať, postavila sa tomu tvárou v tvár a zmierila sa s tým, urobila z toho hnaciu silu svojho bytia. Kto ju to naučil? Dá sa tomu naučiť? Alebo sú to všetko iba výplody jeho fantázie? Záleží na tom vôbec? Čo je dôležitejšie? Aká je v skutočnosti, alebo akú ju vidí

on?

„Ach, Meggie,“ povedal bezmocne.

Obrátila k nemu zrak a z hĺbky svojej bolesti sa naňho usmiala s nekonečnou, prekypujúcou neskrývanou láskou. Otriaslo ním, že ho tak miluje, ohúrilo ho to a prosil boha, o existencii ktorého občas pochyboval, aby bol hocikým iným, iba nie Ralphom de Bricassart. Je toto tá strach vzbudzujúca tajomná vec? Ach, bože, prečo ju má tak rád? Ale ako zvyčajne mu nik neodpovedal a Meggie sa naňho ďalej usmievala.

Na svitaní Fee vstala, aby pripravila raňajky. Stuart jej pomáhal. Potom prišla pani Smithová s Minnie a Cat a všetky štyri ženy stáli pri sporáku a rozprávali tlmenými hlasmi, spriaznené akýmsi spoločným smútkom, ktorému Meggie ani kňaz nerozumeli. Po raňajkách šla Meggie upraviť maličkú drevenú rakvu, ktorú bratia medzitým zhlobili, ohobľovali a nalakovali. Fee jej bez slova podala biele saténové večerné šaty zažltnuté vekom, Meggie z nich nastrihala pásy a primerala ich k ostrým hranám rakvy. Kým páter Ralph zhotovoval výstelku, Meggie zošila na šijacom stroji kusy saténu do potrebného tvaru, potom rakvu vyčalúnili a okraje látky upevnili pripináčikmi. Nakoniec Fee obliekla svoje dieťa do jeho najkrajších zamatových šiat, učesala ho a uložila do vystlatej rakvy, na lôžko voňajúce jej vôňou, a nie vôňou Meggie, ktorá mu bola matkou. Paddy s plačom zatĺkol vrchnák, bolo to prvé dieťa, ktoré stratil.

Droghedský prijímací salón už roky slúžil ako kaplnka. Na jednom konci stál oltár prikrytý zlatou prikrývkou, za jej výšivku zaplatila Mary Carsonová mníškam zo St. Mary D’Urso tisíc libier. Pani Smithová ozdobila miestnosť a oltár zimnými kvetmi z droghedskej záhrady – ranými fialami a neskorými ružami. Bolo ich veľmi veľa a vyzerali ako ružové a hrdzavkasté maľby, v ktorých sa autorovi záhadne podarilo zachytiť aj dimenziu vône. Páter Ralph v jednoduchej bielej albe a čiernom ornáte bez ozdôb odslúžil zádušnú omšu.

Ako na väčšine vnútrozemských fariem aj na Droghede pochovávali svojich mŕtvych na vlastných pozemkoch. Cintorín bol za záhradami, na brehu riečky, porastenom vŕbami.

Ohraničoval ho na bielo natretý železný plot a zelenal sa dokonca aj teraz, v čase sucha, lebo ho zavlažovali vodou z nádrží. Michael Carson a jeho malý syn odpočívali v impozantnej mramorovej hrobke, ich pokoj chránil anjel v životnej veľkosti s vytaseným mečom. Ale okolo mauzólea bol zo tucet menej honosných hrobov, označených iba drevenými krížmi a po obvode bielymi kriketovými bránkami. Na niektorých nebolo ani meno. Bol tu napríklad pochovaný strihač oviec, ktorého príbuzných nik nepoznal a ktorého zabili pri bitke v baraku; dvaja alebo traja tuláci, pre ktorých sa Drogheda stala posledným miestom ich pozemskej púte, zakopali tu aj neznáme ľudské kosti, ktoré našli na jednom pasienku. Ďalej tu odpočíval čínsky kuchár Michaela Carsona, nad jeho pozostatkami stál smiešny purpurový slnečník s malými zvončekmi, ktoré akoby neustále oznamovali jeho meno Hee Sing, Hee Sing, Hee Sing; pastier, ktorý mal na kríži napísané iba TANKSTAND CHARLIE, BOL TO SPRÁVNY CHLAP; a niekoľko žien. Nepatrilo sa však, aby Hala, synovca majiteľky panstva, pochovali do takého prostého hrobu; doma zhlobenú rakvičku uložili do hrobky a potom zatvorili jej umelecky tepané bronzové dvere.

Zanedlho hovorili o Halovi už iba v minulom čase. Meggie svoj žiaľ navonok neprejavovala. Jej bolesť mala v sebe spočiatku trochu zveličenú, záhadnú a slepú detskú bezútešnosť, ale vďaka svojmu veku ju postupne pochovala pod každodenné udalosti a neprikladala jej prepiaty význam. Bratov, okrem Boba, ktorý bol už dosť starý, aby mal malého bračeka naozaj rád, sa Halova smrť veľmi nedotkla. Paddyho žiaľ bol strašný, ale či smúti Fee, nevedel nik. Zdalo sa, že sa manželovi a deťom čoraz väčšmi vzďaľuje, že uniká pred akýmikoľvek citmi. Paddy bol preto veľmi vďačný Stuartovi za melancholickú nehu, akou matku zahŕňal. Iba on vedel, ako vyzerala Fee v deň, keď sa vrátil z Gilly bez Franka. V jej miernych sivých očiach sa nezjavil ani záblesk citu, nijaká obžaloba, nenávisť či smútok. Akoby očakávala, že na ňu dopadne úder, tak ako čaká starý pes na smrtiacu guľku, akoby poznala svoj osud a vedela, že sa mu nemôže vzoprieť.

„Viem, že sa nevráti," povedala.

„Možno sa vráti, ak mu hneď napíšeš," presviedčal ju.

Pokrútila hlavou, ale ako zvyčajne ani teraz mu nič nevysvetľovala. Bude lepšie, ak si Frank zariadi život po svojom, ďaleko od Droghedy a od nej. Vedela dobre, že jej jediné slovo by ho priviedlo nazad, a práve preto ho nesmie nikdy vysloviť. Ak ju aj čakajú dlhé trpké dni s pocitom prehry, musí sa s nimi zmieriť, Paddyho si za manžela nevybrala, ale lepšieho muža na svete niet. Fee patrila k ľuďom, ktorých city sú také silné, že sa stávajú neznesiteľné a vedú k sebazáhube. A život sa s ňou nemaznal. Skoro dvadsaťpäť rokov potláčala city, presvedčená, že vytrvalosť nakoniec zvíťazí.

Dni plynuli ďalej v súlade s večným kolobehom prírody. Nastalo daždivé leto. Riečka Gillan a vodné nádrže sa naplnili, dážď zavlažil smädné korienky tráv, zmyl všadeprítomný prach. Muži sa pustili do roboty celí bez seba od radosti, že nebudú musieť ovce kŕmiť. Trávy bolo ešte dosť a potravu oviec dopĺňali konáre šťavnatejších stromov. Na všetkých farmách na okolí Gilly neboli však na tom tak dobre. O početnosti stád rozhodoval majiteľ pastvín: na Droghede mali v porovnaní s rozlohou dosť málo oviec, čo znamenalo, že im tráva vydržala oveľa dlhšie ako ostatným.

Bahnenie a hektické týždne, ktoré po ňom nasledovali, boli najrušnejším obdobím v ovčiarskom kalendári. Každé novonarodené mláďa museli chytiť, zakrúžkovať mu chvost, označkovať ucho, a ak baranček nebol určený na chov, vykastrovať ho. Bola to odporná, špinavá robota a chlapi sa pri nej zakrvavili, pretože jestvoval iba jediný spôsob, ako v čo najkratšom čase spracovať tisíce jahniat. Pohlavné žľazy chytili do ruky, odrezali ich a odhodili na zem. Chvosty im omotávali drôtikmi, a ako ovce rástli, postupne im do nich prestala prúdiť krv, napuchli, odumreli a nakoniec odpadli.

Austrálske ovce majú najjemnejšiu vlnu na svete. V porovnaní s ostatnými krajinami ich tu chovali neslýchané množstvá s pomerne malým počtom pracovných síl. Všetko bolo

prispôsobené dokonalej produkcii dokonalej vlny. Napríklad pristrihávanie: rúno okolo ovčích zadkov bolo špinavé od výlučkov a mušincov, zlepené do čiernych klkov. Túto časť tela bolo treba ovciam pravidelne nakrátko strihať. Nebola to namáhavá práca, ale jedna z najnepríjemnejších, zapáchajúca a strpčovaná dobiedzaním múch, dobre sa však za ňu platilo. Potom tu bolo dezinfikovanie: tisícky bľačiacich, vyplašených oviec nahnali do fenolových kúpeľov, v ktorých sa zbavili kliešťov, škodlivých cudzopasníkov a drobného hmyzu. Ďalej nasledovalo prečisťovanie: veľkou injekčnou striekačkou vstrekovali ovciam do krku liečivý prípravok, aby z nich vypudili črevné parazity.

Práce pri ovciach nemali konca-kraja, len čo sa jedna skončila, začala sa druhá. Ovce zhromažďovali a triedili, zaháňali z jedného pasienka na druhý, pripúšťali a odstavovali, pristrihávali, dezinfikovali, prečisťovali, zabíjali a odvážali na predaj.

Na Droghede chovali okrem oviec aj zo tisíc kusov prvotriedneho dobytka, ovce však boli oveľa výnosnejšie, a tak za dobrých podmienok pripadla na každých osem hektárov jedna, čo znamenalo dokopy asi stodvadsaťpäťtisíc oviec. Boli to merinky, a preto keď prestali dodávať vlnu, nepredávali ich na mäso, ale ako surovinu pre podniky garbiarskeho a tukového priemyslu, kde z nich vyrábali lanolín, loj a lepidlo.

A tak postupne začali Clearyovci rozumieť klasickým dielam vnútrozemskej literatúry. Čítanie znamenalo pre nich teraz oveľa viac ako predtým, na Droghede boli odlúčení od sveta a jediné spojenie s ním sprostredkovávalo písané slovo. Nebola tu však nablízku knižnica ako vo Wahine, nemohli ani chodiť každý týždeň do mesta po noviny a čerstvú zásobu kníh z knižnice. Pomohol im páter Ralph. Vyraboval gillanbonskú mestskú knižnicu, vlastnú i kláštornú, a s úžasom zistil, že pomocou Blueyho Williamsa prakticky zorganizoval výpožičnú službu. Blueyho nákladiak bol pravidelne naložený ošúchanými, obchytanými knihami, ktoré putovali medzi Droghedou a Bugelou, Dibban-Dibbanom a Braich y Pwllom, Connamuttou a

Each-Usigeou. Všade sa na ne dychtivo vrhali ľudia túžiaci po duševnej potrave a istej forme úniku. Obľúbené čítanie vracali iba veľmi neradi. Kňaz s mníškami však viedli presné záznamy, a keď zistili, ktoré knihy sú najžiadanejšie, páter Ralph objednal prostredníctvom gillyskej spravodajskej agentúry ďalšie výtlačky.

Zaúčtoval ich Mary Carsonovej ako dary v prospech knihovníckej spoločnosti Svätého kríža.

V tých časoch bolo zriedkavosťou, aby sa v beletrii vyskytol cudný bozk, zmysly čitateľov nevzrušovali nijaké erotické scény, takže neexistovala presná hranica medzi knihami pre deti a pre dospelých. Nebola hanba, keď muž v Paddyho veku najradšej čítal knihy, ktoré zbožňovali aj jeho deti: *Dot a klokan*, seriál *Billabong o* Jimovi, Nore a Wallym, nesmrteľný príbeh Aeneady Gunnovej *My z krajiny nikoho.* Večer sedávali v kuchyni a striedavo nahlas čítali básne Banja Petersona a C. J. Dennisa. Vzrušene prežívali dobrodružstvá *Muža od snežnej rieky*, smiali sa so *Sentimentálnym chlapíkom* a jeho Doreen, utierali si kradmé slzy, ktoré vyronili pre *Smejúcu sa Mary* Johna O'Haru.

Ale ich najobľúbenejšou básňou bol *Clancy z Overflowu* a ich najmilším básnikom Banjo.

Možno to boli kostrbaté verše, neboli však určené vzdelaným estétom, ale prostým ľuďom a ich autori boli takisto jednoduchí ľudia. V tom čase žilo v Austrálii rozhodne viac tých, čo ich vedeli recitovať spamäti, ako tých, čo poznali diela Tennysona a Wordswortha, zahrnuté do učebných osnov na všetkých školách. Týchto básnikov inšpirovalo Anglicko a jednoduchým čitateľom ako Clearyovci záhony narcisov a polia asfodelov nič nehovorili, lebo v ich krajine nič také nerástlo.

Clearyovci rozumeli básnikom divočiny lepšie ako väčšina ostatných, lebo podobnú rieku, ako opisoval básnik, mali hneď za domom a často vídali čriedy túlavých oviec, ktoré kočujúci pohoniči hnali po Dobytkárskej ceste. Oficiálna Dobytkárska cesta, skrátene nazývaná Décé, sa kľukatila pri rieke Barwon. Ťahala sa na pôde patriacej kráľovskej korune a bola určená na prepravu živého tovaru z jedného konca východnej časti svetadielu na druhý. Kedysi boli kočovníci a ich hladný, trávu

ničiaci dobytok nevítanými hosťami. Voly pokladali za prekliate plemeno, lebo pohoniči hnali veľké stáda cez najlepšie pasienky farmárov. Odkedy však oficiálne vyznačkovali prepravné cesty a nenávidené voly navždy zmizli z úrodných pastvín, vzťahy medzi kočovníkmi a osadníkmi sa zlepšili.

Keď sa sem-tam nejakí kočovníci zastavili na farme na kus reči, pohár piva a trochu domácej stravy, srdečne ich vítali. Niekedy si privážali aj ženy. Vozili sa na starých rozheganých kárach, do ktorých zapriahali vyradené farmárske kone, sprevádzal ich hrkot kastróíov, plechových misiek a fliaš. Manželky kočovníkov boli buď najveselšie, alebo najmrzutejšie ženy z celého vnútrozemia, večne putovali z Kynuny do Paroo, z Goonidwindi do Gundagai, z Katherine do Curry. Boli to zvláštne ženy, nikdy nepoznali, čo je to mať strechu nad hlavou, čo je vystrieť si stŕpnutú chrbticu na kapokovom matraci. Nedali sa zotročiť nijakým mužom, boli tvrdé a nezničiteľné ako krajina, ktorá im ubiehala pod nepokojnými nohami, a voľné ako vtáky v korunách slnkom vysušených stromov. Zatiaľ čo rodičia pri šálke čaju klebetili o rozličných udalostiach a knihách, sľubovali, že odovzdajú pozdravy Hoopironovi Collinsovi alebo Brum-bymu Watersovi, a spomínali fantastické príhody Pommyho z Gnarlungi, ich deti sa placho krčili za kolesami vozov alebo hľadali ochranu v tieni drevárne. A človek podvedome cítil, že títo tuláci bez koreňov kedysi vykopali hrob a pochovali svoje dieťa alebo ženu, manžela alebo kamaráta na niektorom mieste Dobytkárskej cesty, na ktoré nikdy nezabudli a ktoré sa mohlo zdať rovnaké ako ostatné miesta iba tým, čo nechápu, že srdce si vie zapamätať jeden a určitý strom uprostred pralesa.

Meggie nevedela o pohlavnom živote vôbec nič, lebo vyrastala v podmienkach, ktoré jej znemožňovali čokoľvek sa dozvedieť. Doma otec prísne dodržiaval deliacu čiaru medzi mužmi a ženami: o veciach ako rozmnožovanie a párenie sa pred ženami nehovorilo a nik z mužov sa pred nimi neukázal inak ako úplne oblečený. Knihy, z ktorých by mohla získať nejaké poznatky, na Droghede nemali a Meggie sa nepriatelila s vrstovníčkami, ktoré

by jej niečo prezradili. Jej život bol pevne spätý s domácnosťou a okolo domu neprebiehala nijaká sexuálna aktivita. Zvieratá na farme boli skoro doslova bezpohlavné. Mary Carsonová nechovala kone, kupovala ich od Martina Kinga z Bugely. Žrebce, ak ich človek nepoužíval na chov, boli iba na oštaru, a preto si zásadne vyberala kobyly. Mali tu síce divého, zúrivého býka, ale do jeho ohrady bol vstup prísne zakázaný a Meggie sa ho tak bála, že sa k nej ani nepriblížila. Psov držali vo výbehoch alebo priviazaných na reťaziach, ich párenie bola vedecká činnosť, ktorá sa odohrávala pod dohľadom orlieho zraku Paddyho a Boba a Meggie k nemu nemala prístup. Nezostával jej ani čas pozorovať ošípané, navyše ich nenávidela a kŕmila s odporom. Pravdu povediac, Meggie nezostával čas všímať si iné ako dvoch malých bratov. A nevedomosť plodí nevedomosť, neprebudené telo a duša driemu aj pri udalostiach, ktoré mozog automaticky zaznamenáva.

Krátko pred svojimi pätnástimi narodeninami, keď sa letná horúčava stávala neznesiteľnou, Meggie si všimla na nohavičkách hnedasté škvrny. O deň-dva zmizli, ale o šesť týždňov sa zjavili opäť a jej zahanbenie sa zmenilo na hrôzu. Prvý raz bola presvedčená, že si zle utrela zadok, a preto sa hanbila, ale teraz jednoznačne zistila, že je to krv. Nemala najmenšie tušenie, skadiaľ sa vzala, predpokladala však, že z konečníka. Slabé krvácanie po troch dňoch prestalo a nasledujúce dva mesiace bol pokoj. Nik si nevšimol, že si potajomky prala nohavičky, lebo väčšinu bielizne právala sama. Nasledujúci raz krvácanie sprevádzala bolesť, akú nikdy predtým nepoznala. A bolo silnejšie, oveľa silnejšie. Ukradla dvojčatám niekoľko dotrhaných plienok a poskladala si ich do nohavičiek, tŕpla však, že jej krv cez ne pretečie.

Smrť, ktorá si prišla po Hala, bola krátka nečakaná návšteva z akéhosi strašidelného sveta, ale to, čo prežívala, pokladala za pomalé umieranie. Bolo hrôzostrašné. Ako by mohla ísť za Paddym a Fee a povedať im, že zomiera na akúsi opovrhnutiahodnú hnusnú chorobu? Azda iba Frankovi by sa zdôverila so svojím utrpením, ale ten bol preč a nevedela, kde by

ho našla. Počula, ako ženy pri čaji rozprávali o nádoroch a rakovine, o strašnom pomalom umieraní priateliek, matiek alebo sestier. Meggie bola presvedčená, že čosi rozožiera jej vnútro, že sa to pomaly prehrýza k jej vyľakanému srdcu. Ach, ako sa jej nechcelo zomrieť!

Meggine predstavy o smrti boli hmlisté, nebola si nacistom ani s tým, čo ju na onom záhadnom druhom svete čaká. Náboženstvo znamenalo pre ňu skôr sústavu pravidiel ako duševnú potravu, a preto jej nijako nemohlo pomôcť. V hlave jej zmätene vírili slová a vety, ktoré vyslovovali jej rodičia, ich známi, mníšky, kňazi, zločinci z románov vyhrážajúci sa pomstou. Nijako sa nemohla zmieriť s myšlienkou na smrť, noc čo noc sa zmietala v nevýslovnej hrôze. Pokúšala sa predstaviť si ju, raz ako večnú tmu alebo ohnivú priepasť, cez ktorú musí preskočiť, aby sa dostala na zlaté polia na druhej strane, inokedy ako vnútro obrovského balóna, plného vznášajúcich sa hlasov a tlmeného svetla prenikajúceho oknami z farebného skla.

Uzavrela sa do seba, jej uzavretosť sa však veľmi líšila od Stuartovej pokojnej, zasnenej osamelosti – Meggie bola ako zviera zhypnotizované mrazivým hadím pohľadom. Keď sa jej niekto znezrady prihovoril, vyskočila ako postrelená, keď na ňu maličkí volali, nervózne ich obskakovala, plná výčitiek, že si ich málo všíma. Každú voľnú chvíľu využila na to, aby ušla dolu na cintorín k Halovi, bol to jediný mŕtvy, ktorého poznala.

Všetci si všimli, že sa Meggie zmenila, ale pripisovali to jej dospievaniu. Nik si nepoložil otázku, čo pre ňu toto obdobie znamená, veľmi dobre skrývala svoju úzkosť. Život ju poučil. Vedela sa majstrovsky ovládať a mala obdivuhodnú hrdosť. Nik sa nesmie dozvedieť, čo sa v nej odohráva, vonkajšok musí zostať neporušený. Mala pred očami príklady Fee, Franka a Stuarta, v žilách jej prúdila tá istá krv, schopnosť ovládať sa patrila k jej povahe, zdedila ju.

Ale Ralph pri svojich častých návštevách Droghedy zbadal, že to, čo sa s Meggie robí, nie je iba normálna premena dievčaťa v ženu. Všetka jej živosť sa stratila. Kňazova starostlivosť sa zmenila najskôr na obavy, potom na strach. Sledoval, ako upadá

na tele i na duši, ani čo by sa Meggie vzďaľovala, a povedal si, že nedopustí, aby sa z nej stala druhá Fee. V malej vychudnutej tváričke žiarili iba oči, ktoré hľadeli v ústrety akejsi strašnej budúcnosti. Meggina matná mliečna pokožka, ktorá sa nikdy neopálila a na ktorej nikdy nenaskákali pehy, bola čoraz priesvitnejšia. Pomyslel si, že ak to tak bude pokračovať, jedného dňa z nej zostanú len oči, stratí sa sama v sebe ako had, ktorý si zhltne chvost, rozplynie sa vo vesmíre ako tenučký lúč ligotavého sivého svetla, badateľný iba kútikom oka, ktorým človek vidí tiene a nejestvujúce chrobáky, lezúce nadol bielou stenou.

Zistí, čo je vo veci, aj keby to mal z nej vypáčiť násilím. Mary Carsonová si naňho v týchto dňoch robila veľké nároky, žiarlila na každú chvíľku, ktorú strávil v Paddyho dome, a iba nekonečná trpezlivosť mu bránila, aby sa nevzoprel jej vlastníckym chúťkam, ktoré si nechcela priznať. Ale ani strach o Meggie nemohol vždy premôcť jeho diplomatickú prefíkanosť a slastnú spokojnosť, akú cítil, keď videl, ako jeho osobný šarm pôsobí aj na takú nevraživú, panovačnú osobu ako Mary Carsonová. Uvedomil si, že zároveň s dlho utajovanou netrpezlivosťou a obavami o blaho iného človeka dušu mu napĺňa ešte čosi iné, mačacia krutosť, potešenie z toho, že si Mary Carsonovú okrútil okolo prsta, že si robí blázna z namyslenej, despotickej ženy. Ach, ako ho to tešilo od samého začiatku! Tá stará striga ho nikdy neprekabáti.

Napokon sa mu podarilo zbaviť sa jej a vybral sa hľadať Meggie. Našiel ju na cintoríne v tieni sochy mierumilovne vyzerajúceho anjela pomsty. Hľadela na jeho falošne sentimentálnu, pokojnú tvár a v očiach mala strach. Pátrovi Ralphovi prebleslo hlavou, že je to skvelý kontrast medzi živým stvorením a mŕtvou hmotou. Čo tu vlastne robím, pomyslel si. Naháňam ju ako stará kvočka, hoci ma do toho nič nie je. Jej rodičia by mali prísť na to, o čo ide. Ale tí si vôbec nevšimli, že s Meggie čosi nie je v poriadku, nezáležalo im na nej tak ako jemu. Je kňaz, to znamená, že musí poskytovať útechu osamelým a zúfalým. Nezniesol pohľad na jej nešťastie, zároveň sa však bránil tomu, ako ich udalosti jedna za druhou čoraz tesnejšie

pripútavali k sebe. Jeho láska k nej a kňazské nutkanie poskytovať duševnú pomoc v ňom bojovali s utkvelou hrôzou, že sa stane nenahraditeľný pre iného človeka a že tento človek sa stane nenahraditeľný pre neho.

Keď ho Meggie začula prichádzať, obrátila k nemu hlavu. Ruky mala zložené v lone a pohľad upretý na zem. Sadol si k nej, objal si kolená, záhyby sutany mu splývali po dlhom štíhlom tele. Rozhodol sa nechodiť okolo horúcej kaše, aby nemala kedy vykrúcať sa.

„Čo sa stalo, Meggie?“

„Nič, páter Ralph.“

„Neverím ti.“

„Nechajte ma, páter Ralph, prosím vás! Nemôžem vám to povedať!“

„Ach, Meggie, aká si malodušná! Mne môžeš povedať všetko. Všetko na *svete*. Preto som tu. Preto som kňaz. Som bohom vyvolený zástupca boží na zemi, počúvam v jeho mene, dokonca aj odpúšťam v jeho mene. Meggie, na svete nie je nič, čo by sme on a ja nemohli odpustiť. Musíš mi povedať, čo sa stalo, miláčik, lebo ak ti môže niekto pomôcť, tak som to ja. Odjakživa sa usilujem pomáhať ti, chránim ťa. Som tvoj anjel strážny, oveľa lepší ako ten mramorový nad tvojou hlavou.“ Zhlboka sa nadýchol a predklonil sa. „Meggie, ak ma máš rada, tak mi to povedz!“

„Zomieram, páter Ralph.“ Meggie zopäla ruky. „Mám rakovinu!“

Najskôr ho pochytila divá túžba rozosmiať sa, zaplavila ho obrovská vlna slasti úľavy, ale potom pozrel na jej tenkú modrastú pokožku, na chudé rúčky a zachcelo sa mu plakať. Nie, Meggie by si to len tak nevymyslela, musí mať vážnu príčinu.

„Odkiaľ to vieš, moja?“

Trvalo jej dlho, kým to zo seba dostala. Musel skloniť hlavu až k jej ústam v neúmyselnej paródii spovednej pózy, rukou si zaclonil tvár pred jej pohľadom, ucho obrátil k jej perám.

„Začalo sa to pred polrokom, páter Ralph. Mám v bruchu strašné kŕče, ale iné, ako keď mi je zle od žalúdka, a… vyteká zo

mňa veľa krvi!“

Mykol hlavou dozadu, to sa mu nestalo ani v spovednici. Hľadel na jej zahanbene sklonenú hlavu a bojovalo v ňom toľko protichodných pocitov, že nevedel, čo si počať; naplnila ho nezmyselná, ohromujúca úľava, a taký hrozný hnev na Fee, že by ju zabil, obdiv k drobnému stvoreniu, ktoré toho vedelo toľko zniesť, a zároveň strašné, zahanbujúce rozpaky.

Bol väzňom svojej doby rovnako ako ona. V každom meste od Dublinu po Gillanbone chodievali k nemu na spoveď ľahkomyseľné dievčatá a šepkali mu výplody svojej fantázie, ktoré vydávali za skutočnosť. Zaujímalo ich na ňom iba jedno – to, že je chlap, a nechceli si priznať, že nie je v ich silách prebudiť v ňom túžbu. Šepkali mu o mužoch, ktorí porušovali všetky prikázania, o nedovolených hrách s inými dievčatami, o žiadostivosti a cudzoložstve. Jedna alebo dve s obrovskou predstavivosťou zašli dokonca tak ďaleko, že mu podrobne popisovali svoje styky s kňazom. Počúval ich bez akéhokoľvek vzrušenia, pociťoval k nim iba ľútosť. Mal za sebou dlhé roky asketického života v seminári a nebolo mu ťažko dodržiavať celibát. Ale ani tieto dievčatá nikdy nespomenuli tú intímnu vec, ktorá ich odlišovala od mužov a ponižovala.

Takto však Meggie nepomôže. Keď opäť nadobudol rozvahu, vstal, zdvihol ju a vysadil na plochý mramorový schodík, takže mali tváre v rovnakej výške.

„Meggie, pozri na mňa! No tak, pozri na mňa!“

Zdvihla umučené oči a videla, že sa usmieva. Dušu jej zaplavila nesmierna radosť. Keby zomierala, neusmieval by sa. Vedela, čo preňho znamená, nikdy to pred ňou neskrýval.

„Meggie, nezomieraš, ani nemáš rakovinu. Nie je najvhodnejšie, aby som ti práve ja vysvetľoval, o čo vlastne ide, ale bude najlepšie, ak to urobím. Matka ťa o tom mala poučiť už pred niekoľkými rokmi a nechápem, prečo to nespravila.“

Pozrel na záhadnú tvár anjela nad svojou hlavou a neisto, prišikrtené sa zasmial. „Panebože! Aké bremená mi to kladieš na plecia!“ Potom sa obrátil k vyčkávajúcej Meggie. „Nechcem, aby si o niekoľko rokov, keď budeš vedieť o živote viac ako teraz,

spomínala na tento deň s rozpakmi alebo dokonca s hanbou. To nesmieš. Na našom rozhovore nie je nič, za čo by sa musel človek hanbiť alebo kvôli čomu by musel byť v rozpakoch.

Robí sa s tebou iba to, čo s ostatnými ženami, Meggie. Raz do mesiaca budeš niekoľko dní krvácať. Zvyčajne sa to dievčatám prvý raz stane, keď majú okolo dvanásť, trinásť rokov… koľko máš vlastne rokov?“

„Pätnásť, páter Ralph.“

„Pätnásť? Čože?“ Neveriaco pokrútil hlavou. „No ak to tvrdíš, musím ti veriť. Dostala si to teda neskôr ako väčšina dievčat. Ženy krvácajú každý mesiac približne do päťdesiatich rokov. U niektorých je to pravidelné ako fázy mesiaca, u iných nie. Niektoré pri tom nemajú bolesti, iné si veľa vytrpia. Nik nevie, prečo je to u každej ženy iné. Ale toto pravidelné mesačné krvácanie znamená, že si dozrela. Vieš, čo znamená byť zrelá?“

„Pravdaže! Veď čítam! To znamená byť dospelá.“

„Správne. Kým žena krváca, môže rodiť deti. Krvácanie je súčasťou rozmnožovacieho cyklu. Hovorí sa, že pred vyhnaním z raja Eva nemenštruovala. Správne sa to volá menštruácia. Ale keď Adam a Eva zhrešili, boh potrestal ženu väčšmi ako muža, lebo ona bola pôvodkyňou hriechu. Ona muža naviedla. Pamätáš si, čo sa píše v biblii? V bolestiach budeš rodiť deti. Boh tým myslel, že všetko, čo súvisí s deťmi, bude prinášať žene bolesť. Veľkú radosť, ale aj veľkú bolesť. Je to tvoj údel, Meggie, a musíš sa s ním zmieriť.“

Meggie netušila, že by rovnakú útechu a pomoc poskytol hociktorému zo svojich farníkov. Urobil by to s menším osobným zaujatím, ale veľmi milo, a ako vždy s nadhľadom. Nikdy sa nestotožňoval s problémami iných ľudí, ale útecha, ktorú im poskytol, bola o to väčšia. Akoby to, že je povznesený nad také maličkosti, znamenalo, že sa musia pominúť. Páter Ralph si to neuvedomoval. Nik, kto si k nemu prišiel po útechu, však nemal pocit, že naňho pozerá zhora, alebo že ho zavrhuje pre jeho slabosť. Mnohí kňazi zámerne vzbudzovali vo svojich veriacich pocit viny, bezvýznamnosti alebo úbohosti, ale on nikdy. Nechával ich v domnienke, že má tiež svoje žiale a starosti, azda

trochu iné, ale o nič menej trýznivé. Nevedel a asi by nikdy nepochopil, že väčšina jeho príťažlivosti nespočíva vo fyzických danostiach, ale v čomsi láskavom v jeho duši.

Pokiaľ šlo o Meggie, hovoril s ňou tak, ako by s ňou hovoril Frank, ako rovný s rovným. Bol však starší, múdrejší, oveľa vzdelanejší ako Frank, a tak oveľa lepší dôverník. A aký mal príjemný hlas, s ľahkým írskym prízvukom a okrúhlymi britskými samohláskami. Pri jeho počúvaní spadol z človeka všetok strach a úzkosť. A Meggie, ktorá bola mladá a zvedavá, zatúžila zrazu dozvedieť sa všetko. Nelámala si hlavu nad chúlostivosťou situácie. Páter Ralph bol jej priateľ, nové slnko na jej nebi.

„Páter Ralph, prečo nie je najvhodnejšie, aby ste mi to vysvetľovali práve vy? Prečo mi to mala povedať mama?“

„Lebo to je čisto ženská vec, Meggie. Pred mužmi a chlapcami sa o tom nehovorí.“

„Prečo?“

Pokrútil hlavou a zasmial sa. „Medzi nami, neviem. Bol by som radšej, keby to tak nebolo. Ale musíš mi veriť, že je to tak. Nikdy o tom s nikým okrem matky nehovor a nepriznaj sa, že sme sa o tom zhovárali.“

„Dobre, páter Ralph, nepoviem jej to.“

Bolo náramne ťažké nahrádzať jej matku, spomenul si na toľko praktických vecí! „Musíš ísť za matkou, Meggie, povedať jej to a spýtať sa, čo máš robiť.“

„Aj mama krváca?“

„Áno, tak ako všetky zdravé ženy. Iba keď čakajú dieťa, krvácanie až do jeho narodenia prestane. Podľa toho spoznajú, že sú ťarchavé.“

„Prečo prestanú krvácať, keď čakajú dieťa?“

„Neviem, Meggie. Mrzí ma to, ale naozaj neviem.“

„A prečo mi krv vyteká zdola, páter Ralph?“

Pozrel na anjela, ktorý naňho hľadel pokojným zrakom, nevzrušený ženskými starosťami. Začínalo to byť priveľmi chúlostivé. Zvláštne, že naňho nalieha, hoci inokedy je taká zdržanlivá. Potom si uvedomil, že je pre ňu jediným zdrojom

informácií. Poznal ju pridobre, aby nevedel, že keby pocítila čo len náznak zahanbenia alebo rozpakov, stiahla by sa do seba a už nikdy by sa ho na nič nespýtala.

„Lebo tam vznikajú deti," vysvetľoval pokojne.

„Aha, tade sa dostávajú von, však? Vždy som bola zvedavá, kade vychádzajú!"

Uškrnul sa a zdvihol ju zo schodíka. „No vidíš, teraz to už vieš. A vieš, ako vznikajú deti?"

„Samozrejme," povedala dôležito, potešená, že aspoň niečo vie. „Rastú v bruchu."

„A prečo tam začnú rásť?"

„Lebo si to žena želá."

„Kto ti to povedal?"

„Nikto, na to som prišla sama."

Páter Ralph privrel oči a povedal si, že ho nik nemôže pokladať za zbabelca, ak túto tému nebude ďalej rozvádzať. Bolo mu Meggie ľúto, ale väčšmi jej už nemohol pomôcť. Napokon, všetko má svoje medze.

5 /

Blížili sa sedemdesiate druhé narodeniny Mary Carsonovej a ona sa rozhodla usporiadať na Droghede najväčšiu oslavu, akú za posledných päťdesiat rokov pamätali. Narodeniny mala začiatkom novembra, vtedy sa už začínali horúčavy, ale ešte sa to dalo, aspoň podľa gillyských rodákov, vydržať.

„Len si pomyslite, pani Smithová!" šepkala Minnie. „Len si pomyslite, tá stará striga sa narodila v novembri!"

„Čo tým chceš povedať, Minnie?" spýtala sa gazdiná. Minnina keltská záhadnosť odjakživa dráždila jej pevné anglické nervy.

„To znamená, že sa narodila v znamení Škorpióna, drahá pani Smithová. To sú deti diabla," vyvalila oči a prežehnala sa.

Na pani Smithovú to neurobilo ani najmenší dojem. „Vy dve ste najpomätenejšie osoby, aké som kedy videla."

Ale všade zavládlo vzrušenie, ktoré sa zo dňa na deň stupňovalo. Stará striga udeľovala zo svojho kresla nové a nové

rozkazy – to bolo treba urobiť, tamto zariadiť, toto museli odniesť do skladu, tamto zas z neho priniesť. Dve írske slúžky leštili striebro a umývali najvzácnejší havilandský porcelán, kaplnku opäť premenili na salón a priľahlé jedálne upratali.

Stuart s niekoľkými pomocníkmi, ktorým dvojčatá skôr prekážali ako pomáhali, pokosili trávniky, vypleli kvetinové hriadky, posypali verandu pilinami, aby spomedzi dlaždičiek vymietli prach, a nakriedovali dlážku v salóne, aby sa na nej dalo tancovať. Zo Sydney objednali orchester Clarencea O'Toola, ustrice, garnáty, raky a kraby a v Gilly najali niekoľko žien na výpomoc. V celom okrese od Rudna Hunish po Inishmurray, od Bugely po Narrengang to vrelo ako v kotli.

Na mramorových chodbách sa ozývali nezvyčajné zvuky: hrmot premiestňovaného nábytku a pokriky. Mary Carsonová sa presunula z kresla k písaciemu stolu, položila pred seba pergamenový papier, namočila pero do kalamára a pustila sa do písania. Ani na chvíľu nezaváhala, ani sekundu nemusela rozmýšľať, mala premyslenú každú čiarku. Za posledných päť rokov si v duchu dokonale sformulovala aj tie najzložitejšie vety. Zakrátko bola hotová. Popísala dva hárky, ale druhý bol zaplnený iba do troch štvrtín. Keď dopísala, zostala nehybne sedieť. Písací stôl stál pri okne, takže jej stačilo obrátiť hlavu, aby mohla pozorovať, čo sa robí okolo domu. Zrazu začula smiech. Pomaly ta pozrela a zmeravela od zlosti. Bodaj by ho čert vzal aj s jeho posadnutosťou!

Páter Ralph učil Meggie jazdiť na koni. Hoci vyrastala na vidieku, nikdy nesedela na koni, až kým sa páter Ralph nerozhodol tento nedostatok napraviť. Aj keď sa to mohlo zdať čudné, dcéry z chudobných farmárskych rodín na koňoch nejazdili. Jazdenie bolo v meste aj na vidieku zábavkou bohatých mladých dám. Dievčatá z chudobných rodín vedeli poháňať ťažné kone zapriahnuté do voza, chodiť na traktore alebo dokonca na aute, ale iba zriedkakedy jazdili na koni. Stálo to veľa peňazí.

Jedného dňa priniesol páter Ralph nízke čižmičky, keprové jazdecké nohavice a plesol to všetko u Clearyovcov na stôl. Paddy prekvapene zdvihol zrak od knihy.

„Čo to tam máte, páter Ralph?“

„Jazdecký úbor pre Meggie.“

„Čože?“ zvolal Paddy.

„Čo?“ zapišťala Meggie.

„Jazdecký úbor pre Meggie. Namojdušu, Paddy, ste neuveriteľný blázon. Dedič najbohatšej farmy v celom Novom Južnom Walese nenaučí dcéru jazdiť na koni! Ako podľa vás zaujme neskôr svoje miesto po boku slečny Carmichaelovej, slečny Hopetonovej a pani Kingovej? Sú to všetko výborné jazdkyne! Meggie sa musí naučiť jazdiť bokom aj obkročmo, počujete? Chápem, že máte veľa roboty, a preto budem Meggie učiť sám, či sa vám to páči, alebo nie. Keď prídem a bude mať náhodou prácu v domácnosti, nič sa nestane. Fee sa bude musieť niekoľko hodín do týždňa bez nej zaobísť.“

Paddy sa nemohol dohadovať s kňazom, a tak sa Meggie ihneď *začala* učiť jazdiť. Už roky po tom túžila. Raz sa placho pokúsila spýtať otca, ale ten na jej prosbu vzápätí zabudol a Meggie nenaliehala, pokladala to za odmietnutie. Bola nadšená, že sa učí pod dohľadom pátra Ralpha, lebo jej obdiv k nemu sa medzitým zmenil na oduševnenú dievčenskú zaľúbenosť, ktorú pred ním dôsledne skrývala. Bola si nacistom, že jej city nemajú budúcnosť, a tak o ňom iba snívala, predstavovala si, aké by to bolo, keby ju zovrel do náručia a pobozkal. Ďalej jej sny nesiahali, lebo netušila, čo nasleduje potom, dokonca ani nevedela, či vôbec niečo nasleduje. Hoci si uvedomovala, že nie je dovolené snívať o kňazovi, nemohla naňho nemyslieť. Mohla urobiť iba jedno, nijako mu nedávať najavo, aké myšlienky jej víria hlavou.

Keď Mary Carsonová pozerala cez okno obývacej izby, páter Ralph a Meggie sa práve vracali zo stajní na opačnej strane Marinho sídla ako Paddyho dom. Ľudia z farmy jazdili na pracovných koňoch, ktoré neboli nikdy ustajnené; keď ich potrebovali, nechávali ich na dvoroch, ak pre ne nemali prácu, vypúšťali ich na pasienky. Stajne používal len páter Ralph. Mary Carsonová mu kúpila dve čistokrvné kobyly, nemohol predsa jazdiť na starých vyziabnutých mitrhách. S kňazovou žiadosťou,

pokiaľ šlo o Meggie, musela súhlasiť. Bola to jej neter a patrilo sa, aby sa naučila poriadne jazdiť.

Každým kúskom svojho tučného tela túžila, aby mohla jeho prosbu odmietnuť alebo jazdiť spolu s nimi. Nemohla však urobiť ani jedno, ani druhé, a keď ich teraz videla kráčať po trávniku, znovu ju zaliala strašná trpkosť. Kňaz vyzeral v jazdeckých nohaviciach, vysokých čižmách a bielej košeli ako tanečník, dievča bolo v rajtkách štíhle a chlapčenský pôvabné. Vyžarovalo z nich priateľstvo. Mary už vari po tisíci raz uvažovala, ako je možné, že si nik okrem nej nevšimol ich blízky, takmer dôverný vzťah. Paddy ich pokladal za dobrých priateľov, Fee ako zvyčajne nič nehovorila a chlapci sa k nim správali ako k bratovi a sestre. Videla vari Mary to, čo nevideli iní, preto, lebo bola do Ralpha de Bricassart zaľúbená? Alebo to bol iba výplod jej fantázie a medzi kňazom tridsiatnikom a dievčaťom, ktoré ešte nedospelo v ženu, nebolo nič iné ako priateľstvo? To určite! Nijaký muž, ani Ralph de Bricassart, si nemohol nevšimnúť ružový púčik a odolať mu. Ani Ralph de Bricassart? Haha! Práve Ralph de Bricassart! Tomu nikdy nič neujde.

Ruky sa jej roztriasli, z pera odfrkli na spodok papiera tmavomodré kvapôčky. Sukovitým prstom vytiahla z priehradky ďalší hárok papiera, znovu namočila pero a prepísala všetko s rovnakou istotou ako predtým. Potom sa sťažka postavila a odknísala k dverám.

„Minnie! Minnie!“

„Pomôž nám pánboh, to je stará!“ zahundrala slúžka v neďalekom prijímacom salóne. Vystrčila z dverí tvár neurčitého veku. „Čo si želáte, drahá pani Carsonová?“ Rozmýšľala, prečo starena ako zvyčajne nezazvonila na pani Smithovú.

„Nájdi toho chlapa, čo opravuje plot, a Toma, a ihneď ich pošli ku mne.“

„Mám to ísť najskôr povedať pani Smithovej?“

„Nie! Rob, čo ti kážem!“

Záhradník Tom bol starý zvráskavený chlap, ktorý sa kedysi potuloval po kraji s batohom a miskou na jedlo, a pred sedemnástimi rokmi sa tu na chvíľu zastavil. Zaľúbil sa do

droghedských záhrad a nemohol sa od nich odtrhnúť. Opravár plotov bol tulák tak ako všetci plotiari. Pred niekoľkými dňami ho odvolali od nekonečného naťahovania pletiva na pasienkoch, aby dal do poriadku biely latkový plot pri dome. Obidvaja muži, celí vystrašení, že ich volá Mary Carsonová, zjavili sa o niekoľko minút. Mali na sebe pracovné nohavice a flanelové spodné tričká. Stali si do pozoru, v rukách stískali klobúky.

„Viete písať?“ spýtala sa Mary Carsonová.

Prikývli a prehltli.

„Dobre. Chcem, aby ste sa pozerali, ako podpíšem tento papier, a potom pod môj podpis pripísali svoje mená a adresy. Rozumiete?“

Opäť prikývli.

„Dávajte pozor, aby ste sa podpísali tak, ako sa vždy podpisujete, a napíšte čitateľne svoju adresu. Je mi jedno, či to bude hlavná pošta, alebo dačo iné, dôležité je, aby vás v prípade potreby zohnali.“

Muži pozerali, ako sa Mary podpisuje. Teraz sa jej po prvý raz zachvela ruka. Najskôr pristúpil k stolu Tom a s námahou pozliepal z písmen svoje meno a bydlisko, potom plotiar veľkými okrúhlymi literami napísal „Chás. Hawkins“ a sydneyskú adresu. Mary Carsonová ich ostražito sledovala. Keď boli hotoví, každému dala tmavočervenú desaťlibrovku a prepustila ich s dôrazným varovaním, aby držali jazyk za zubami.

Meggie a kňaz medzitým odišli. Mary si sadla na stôl, položila pred seba ďalší hárok papiera a opäť sa pustila do písania. Teraz nepísala tak ľahko a plynulo ako predtým. Viac ráz sa zastavila, premýšľala a potom s ústami stiahnutými do ironického úškľabku pokračovala. Mala toho iste dosť na srdci, lebo slová boli na seba natisnuté, medzi riadkami nechala iba úzke medzery a aj tak potrebovala ešte druhý hárok. Napokon celý list prečítala, všetky papiere poskladala na kopu, preložila ich, vopchala do obálky a zapečatila ju červeným voskom.

Na oslavu išli iba Paddy, Fee, Bob, Jack a Meggie. Keď sa Hughie a Stuart dozvedeli, že budú varovať mladších súrodencov,

v hĺbke duše pocítili úľavu. Mary Carsonová sa prvý raz v živote plesla po vrecku, a tak dostal každý nové šaty, najlepšie, aké sa dali v Gilly kúpiť.

Paddy, Bob a Jack sa cítili vo fraku a bielej veste s naškrobenou bielou náprsenkou, vysokým golierom a bielym motýlikom ako v pancieri. Hostiteľka nástojila na prísne formálnej oslave – predpísaný úbor pre mužov bol frak s bielym motýlikom, pre ženy dlhé večerné šaty.

Fee mala šaty z krepu zvláštnej sýtej modrosivej farby. Veľmi jej pristali. Padali na zem v mäkkých záhyboch, mali hlboký výstrih, ale úzke dlhé rukávy a boli husto pošité korálkami. Ponášali sa na odev z čias kráľovnej Mary. Aj Fee mala rovnako ako táto panovníčka vlasy vyčesané na temeno, z ktorého viseli pôvabné lokne. V gillyskom obchode si kúpila náhrdelník a náušnice z umelých perál, ktoré z diaľky vyzerali ako pravé. Jej úbor dopĺňal vejár z pštrosích pier tej istej farby, akú mali šaty. Deň bol nezvyčajne horúci a večer o siedmej teplomer ukazoval ešte vždy viac ako tridsaťosem stupňov.

Keď Fee a Paddy vyšli zo svojej izby, chlapci na nich vypliešťali oči. Jakživ nevideli rodičov takých vznešených, takých cudzích. Paddy síce nemohol odtajiť svojich šesťdesiatjeden rokov, ale vyzeral dôstojne ako nejaký štátnik, zatiaľ čo Fee bola krásna, plná života, tajomne sa usmievala, akoby jej zrazu zo štyridsiatich ôsmich rokov desať ubudlo. Jims a Patsy sa rozplakali, odmietali čo len pozrieť na mamu a otca, kým nebudú vyzerať ako zvyčajne. Vzrušení a ohromení rodičia však vzápätí zabudli na okázalú dôstojnosť, začali sa správať tak ako vždy a dvojčatá ich o chvíľu s nadšením obdivovali.

Ale najdlhšie hľadeli všetci na Meggie. Gillyská krajčírka, ktorá si zjavne spomenula na vlastnú mladosť, a navyše ju hnevalo, že všetky ostatné pozvané mladé dámy si objednali šaty v Sydney, vložila do Megginých šiat celé srdce. Boli bez rukávov a mali hlboko nariasený výstrih. Fee bola proti tomu, ale Meggie ju úpenlivo prehovárala a krajčírka ju napokon presvedčila, že všetky dievčatá budú mať také šaty – chce azda, aby sa jej dcére vysmievali, že vyzerá ako staromódna vidiečanka? A tak Fee

ustúpila. Meggine šaty boli z krepového žoržetu, v drieku iba mierne vytvarované, ale na bokoch bohato rozšírené. Mali svetlú sivoružovú farbu, ktorú v tom čase nazývali popol z ruží, a krajčírka spolu s Meggie ich celé povyšívali drobučkými ružovými púčikmi. A ešte čosi – Meggie si ostrihala vlasy na mikádo, ktoré už preniklo aj medzi gillyské dievčatá. Prirodzene, jej vlasy nezodpovedali požiadavkám súčasnej módy, lebo sa priveľmi kučeravili, ale krátke jej pristali väčšmi ako dlhé.

Paddy otvoril ústa a chcel sa rozosmiať, to predsa nie je jeho malá Meggie, ale potom ich bez slova zatvoril. Poučil sa zo scény s Frankom pred niekoľkými rokmi na fare. Nie, nemôže v nej donekonečna vidieť malé dievčatko. Meggie je mladá žena, vyplašená pri pohľade na ohromujúcu zmenu, ktorú jej ukázalo zrkadlo. Prečo by to mal tej malej chuderke sťažovať?

Vystrel k nej ruky a nežne sa usmial. „Ach, Meggie, aká si chutná! Poď, pôjdeš so mnou. Bob a Jack si vezmú na starosť mamu.“

O mesiac mala mať Meggie sedemnásť rokov a Paddy sa prvý raz v živote cítil starý. Ale dcéra bola jeho miláčik, nič jej nesmie skaziť prvý večierok.

Pomaly kráčali k Marinmu sídlu. Do príchodu prvých hostí zvyšovalo ešte dosť času, Mary ich však pozvala na obed, aby potom spoločne s ňou vítali prichádzajúcich. Dávali pozor, aby si nezašpinili topánky, no po poldruhakilometrovej ceste prachom museli sa zastaviť v kuchynskom domčeku, kde si vyčistili obuv a okefovali prach zo spodkov nohavíc a šiat.

Páter Ralph mal na sebe ako zvyčajne sutanu. Nijaký večerný úbor by mu ani zďaleka nepristal tak ako strohá, mierne sa rozširujúca sutana s nespočetným množstvom drobných gombíkov, prepásaná šerpou s purpurovočerveným okrajom.

Mary Carsonová si vybrala biele saténové šaty s bielymi čipkami a bielymi pštrosími perami. Fee sa na ňu zhrozene zahľadela, Marin výzor ju vyburcoval zo zvyčajnej nezúčastnenosti. Boli to veľmi nevhodné šaty, naozaj veľmi nevhodné – prečo sa tá namaľovaná stará babizňa vyobliekala ako nevesta? V poslednom čase veľmi stučnela, a to ešte

zhoršovalo celkový dojem.

Paddymu sa sestrine šaty nevideli vôbec nevhodné, s rozžiarenou tvárou jej šiel podať ruku. Aký je ten Paddy milý človek, pomyslel si páter Ralph, keď napoly pobavene a napoly ľahostajne pozoroval scénu.

„Mary! Ako výborne vyzeráš! Celkom ako dievčatko!“

V skutočnosti pripomínala skôr kráľovnú Viktóriu na známej fotografii vyhotovenej krátko pred smrťou. Po obidvoch stranách panovačného nosa sa jej ťahali hlboké vrásky, vzdorovité ústa mala stiahnuté do nepekného úškľabku a trochu vypúlenými očami si chladne premeriavala Meggie. Oči pátra Ralpha poskakovali z netere na tetu.

Mary Carsonová sa usmiala na Paddyho a položila mu ruku na plece. „Môžeš ma odprevadiť do jedálne, Padraic. Páter de Bricassart odvedie Fionu a Meghann sa musí uspokojiť s bratmi.“ Cez plece vrhla pohľad na Meggie. „Budeš večer tancovať, Meghann?“

„Je primladá, Mary, nemá ešte sedemnásť,“ odvetil rýchlo Paddy, keď si uvedomil ďalší svoj a Feein výchovný nedostatok: ani jedno z ich detí sa nenaučilo tancovať.

„Škoda,“ povedala Mary Carsonová.

Bol to nádherný, prepychový, oslňujúci, skvelý večierok: prinajmenšom ho za taký označovali ľudia v rozhovoroch. Z Inishmurray, vzdialeného vyše tristo dvadsať kilometrov, prišiel Royal O’Mara so ženou, synmi a jedinou dcérou, boli to návštevníci z najvzdialenejšieho miesta, i keď neprekonali oveľa dlhšiu cestu ako ostatní. Ľuďom z okolia Gilly neprekážalo cestovať tristo kilometrov na kriketový zápas, nehovoriac už o večierku. Prišiel Duncan Gordon z Each-Uisgey: nikdy sa nikomu nepodarilo presvedčiť ho, aby mu prezradil, prečo pomenoval svoju farmu hlboko vo vnútrozemí názvom, ktorý po galský znamená morský koník. Prišiel Martin King so ženou, synom Anthonym a jeho manželkou, bol to najstarší osadník v tejto oblasti, ak Mary ako ženu do toho nerátali. Prišiel Evan Pugh z Braich y Pwllu, čo miestni obyvatelia vyslovovali ako Brakeypull, Dominik O’Rourke z Dibban-Dibbanu, Horry Hope-

ton z Beel-Beelu a mnohí ďalší.

Skoro všetky rodiny boli katolícke, niektoré z nich mali anglosaské mená, hojne však boli zastúpené aj mená írske, škótske a waleské. Nie, ako katolíci nemohli v domovine dúfať v svojprávnosť, a kým žili v Škótsku alebo Walese, ani tam sa im neušlo veľa sympatií protestantskej väčšiny. Ale tu na tisícoch štvorcových kilometrov okolo Gillanbone boli pánmi, ktorí sa mohli vysmievať britským lordom: Drogheda, najväčšia miestna usadlosť, bola rozsiahlejšia ako niekoľko európskych kniežatstiev dokopy. A tak sa vznášali v rytme valčíka pri hudbe sydneyského orchestra, zhovievavo postávali a pozerali, ako ich deti tancujú charleston, jedli krabie paštéty a chladené ustrice, pili pätnásť rokov staré francúzske šampanské a dvadsaťročnú sladovú whisky. Keby mali byť úprimní, radšej by si dali pečené jahňacie stehno alebo nasolenú hovädzinu a oveľa radšej by pili lacné nápoje ako silný bundaberský rum alebo sudové pivo grafton bitter. Bolo však príjemné vedieť, že si môžu dožičiť to najlepšie.

Áno, prežili aj chudobné roky, a nebolo ich málo. To, čo utŕžili v dobrých, výnosných rokoch, starostlivo odkladali na horšie časy, lebo nik nemohol vedieť, kedy bude opäť pršať. Ale teraz už dlhší čas vládli priaznivé podmienky a napokon v Gilly bolo len málo príležitostí utratiť peniaze. Keď sa raz pripútali k čiernozemným pláňam Veľkého Severozápadu, pokladali ich za najlepšie miesto na svete. Nelákali ich nostalgické cesty do starej vlasti, ktorá im v podstate nikdy nič nedala a kde zakúsili iba prenasledovanie pre svoje náboženské presvedčenie. V Austrálii bolo priveľa katolíkov, aby mohli byť diskriminovaní. A Veľký Severozápad bol ich skutočným domovom.

Navyše, dnes večer všetko platila Mary Carsonová. Mohla si to dovoliť. Povrávalo sa, že má viac peňazí ako anglický kráľ. Jej bohatstvo pochádzalo z ocele, striebra, olova, zinku, medi, zlata a zo stovky ďalších vecí, väčšinou takých, ktoré doslova aj obrazne vynášali peniaze. Drogheda už dávno prestala byť zdrojom Mariných príjmov, bol to pre ňu iba výnosný koníček.

Páter Ralph pri stole ani neskôr s Meggie nehovoril, celý večer jej zámerne nevenoval pozornosť. Meggie sa cítila

dotknutá, vždy keď bol v miestnosti, visela na ňom pohľadom. Všimol si to, zastavil sa pri nej a vysvetlil jej, že by pre jej ani pre jeho povesť nebolo dobré, keby jej venoval viac pozornosti ako povedzme slečnám Carmichaelovej, Gordonovej alebo O'Marovej. Tak ako Meggie, ani on netancoval, a tak ako na Meggie aj naňho sa upierali mnohé oči – tvorili najkrajší pár z celej spoločnosti.

Jednej časti jeho bytosti nebol po chuti Meggin dnešný vzhľad: krátke vlasy, pôvabné šaty, elegantné ružové črievičky s päťcentimetrovými podpätkami – Meggie sa vytiahla do výšky a mala teraz veľmi ženskú postavu. Druhá časť jeho bytosti však bola veľmi pyšná, že zatienila všetky ostatné mladé dámy. Slečna Carmichaelová mala aristokratické črty, ale chýbali jej Meggine zvláštne zlatočervené vlasy, slečna Kingová mala utešené zlaté kučery, ale nemala také pružné telo, slečna Mackailová mala dokonalú postavu, ale konskú tvár. Predovšetkým však cítil rozčarovanie a túžil vrátiť sa do minulosti. Nechcel, aby Meggie dospela, chcel, aby bola stále malým dievčatkom, ku ktorému sa mohol správať ako k milovanému dieťaťu. Na Paddyho tvári zbadal výraz, ktorý odrážal jeho vlastné myšlienky, a jemne sa usmial. Aké by bolo príjemné aspoň raz v živote prejaviť svoje city. Lenže zvyk, sebaovládanie a diskrétnosť v ňom boli hlboko zakorenené.

Tanec bol čoraz veselší, namiesto šampanského a whisky sa začal popíjať rum a pivo a onedlho to tam vyzeralo ako na vidieckom plese. O druhej ráno už iba neprítomnosť farmárskych pomocníkov a pracujúcich dievčat odlišovala večierok od zvyčajných zábav v okolí Gilly, ktoré boli veľmi demokratické.

Bob, Jack a Meggie odišli presne o polnoci. Fee ani Paddy si to nevšimli, výborne sa zabávali. Na rozdiel od detí vedeli tancovať a dobre si zatancovali, väčšinou spolu. Pátrovi Ralphovi sa zdalo, že sú si odrazu akísi bližší, azda preto, lebo len zriedkakedy mali príležitosť oddýchnuť si a spolu sa zabaviť, vždy sa okolo nich motalo nejaké dieťa. Kňaz si pomyslel, že mnohodetní rodičia to musia mať ťažké, nikdy sa im nepodarí uchmatnúť si chvíľku pre seba. Paddy bol vždy veselý a zábavný,

ale Fee dnes doslova žiarila, a keď si Paddy šiel zo slušnosti zatancovať so ženou niektorého farmára, o tanečníkov nemala núdzu, na stoličkách posedávali oveľa mladšie ženy, o ktoré nebol taký záujem ako o ňu.

Ale páter Ralph nemal veľa času pozorovať Clearyovcov. Keď zistil, že Meggie odišla, akoby o desať rokov omladol. Rozveselený ohúril slečnu Hopetonovú, Mackailovú, Gordonovú a O'Marovú, ktoré prvé vyzval do tanca, a s oduševnením si zatancoval black bottom so slečnou Carmichaelovou. Postupne vykrútil všetky slobodné dievčatá, dokonca aj chuderku nepeknú slečnu Pughovú, a keďže hostia boli už uvoľnení a mali dobrú náladu, nik mu to nezazlieval. Ani jeden z rodičov si nemohol sťažovať, že si páter de Bricassart nezatancoval s jeho dcérou. Prirodzene, na inom ako na súkromnom večierku by sa k parketu nemohol ani priblížiť, ale takto celú spoločnosť tešilo, že sa dobre zabáva.

O tretej sa Mary zdvihla a zívla. „Nie, len sa pokojne zabávajte ďalej! Ak som unavená, a to teda som, môžem si ísť ľahnúť, a aj to urobím. Ale je tu ešte dosť jedla i pitia, orchester bude hrať, dokedy sa vám bude chcieť tancovať, a trochu hluku ma iba ukolíše k spánku. Páter Ralph, pomôžte mi, prosím, hore schodmi."

Len čo vyšli zo salóna, Mary nezamierila k veľkolepému širokému schodisku, ale viedla kňaza do svojej obývacej izby.

Podala mu kľúč, počkala, kým odomkne, a vošla prvá.

„Bol to vydarený večierok."

„Môj posledný."

„Nehovorte tak."

„Prečo nie? Mám života po krk, a preto nebudem dlhšie žiť." Výsmešne sa naňho zahľadela. „Neveríte mi? Sedemdesiat rokov som robila iba to, čo som chcela a kedy som chcela, a ak si smrť myslí, že hodinu môjho odchodu určí ona, veľmi sa mýli. Zomriem vtedy, keď budem chcieť, a nemám na mysli samovraždu. Pri živote nás drží len vôľa žiť, nie je ťažké zomrieť, ak po tom naozaj túžime. Som unavená a nechcem viac žiť. Je to veľmi jednoduché."

Aj on bol unavený, ale nie životom. Unavovalo ho, že musí večne niečo predstierať, unavovalo ho podnebie, nedostatok priateľov so spoločnými záujmami, bol unavený sám zo seba. Izbu slabo osvetľovala veľká petrolejová lampa z drahého rubínového skla, ktorá vrhala červenkasté tiene na Marinu vzdorovitú tvár a dodávala jej čosi diabolské, Pátra boleli nohy a chrbát, už dávno toľko netancoval, ale bol rád, že nezaostal za módnymi novinkami. Má tridsaťpäť rokov a stal sa z neho vidiecky farár, jeho cesta na vrchol cirkevnej moci sa skončila skôr, ako sa začala. Ach, tie mladícke sny! Tá neopatrnosť mladíckeho jazyka, výbušnosť mladej povahy. Nebol dosť silný, aby zložil skúšku. Ale už nikdy neurobí tú istú chybu. Nikdy, nikdy…

Nepokojne sa pohol a vzdychol. Čo na tom záleží? Už nikdy sa mu nenaskytne taká príležitosť, s tým sa už dávno zmieril, dávno prestal dúfať a snívať.

„Spomínate si, Ralph, ako som vám povedala, že nad vami zvíťazím, že vás porazím vašou vlastnou zbraňou?“

Chrapľavý starecký hlas ho prebral zo snenia, do ktorého ho ukolísala únava. Pozrel na Mary Carsonovú a usmial sa.

„Drahá Mary, nikdy som nezabudol na nič, čo ste povedali. Neviem, čo by som bol robil posledných sedem rokov bez vás. Váš ostrovtip, vaša zlomyseľnosť, vaša vnímavosť…“

„Keby som bola mladšia, premohla by som vás iným spôsobom. Nikdy sa nedozviete, ako strašne som túžila vyhodiť von oknom tridsať rokov svojho života. Keby mi diabol ponúkol mladosť za to, že mu upíšem dušu, hneď by som to urobila a nikdy by som to neoľutovala ako ten hlupák Faust. Ale nijaký diabol za mnou neprišiel. Vlastne ani nemôžem veriť v existenciu boha alebo diabla. Nikdy som sa nestretla s nijakým dôkazom, že jestvujú. Vy áno?“

„Nie. Ale viera nespočíva v dôkaze existencie, Mary. Spočíva vo vnútornom presvedčení človeka, a táto viera je skúšobný kameň cirkvi. Bez viery neexistuje nič.“

„To je veľmi krehká dogma.“

„Možno. Myslím, že s vierou sa človek musí narodiť.

Pripúšťam, že pre mňa je to nekonečný boj, ale nikdy sa nevzdám.“

„Chcela by som vás zničiť.“

Jeho modré oči, v prítmí sivasté, sa na ňu smiali. „Drahá Mary! To predsa viem.“

„Ale viete prečo?“

Zaplavila ho akási zvláštna hrozivá neha, ktorej sa celou silou bránil. „Viem prečo, Mary, a verte mi, že je mi to ľúto.“

„Koľko žien vás ľúbilo okrem vašej matky?“

„Niekedy sa pýtam sám seba, či ma vôbec ľúbila. Nakoniec ma nenávidela. Tak ako väčšina žien. Mal by som sa volať Hyppolytos.“

„Aha. Teraz som veľa pochopila.“

„Pokiaľ ide o iné ženy, myslím, že iba Meggie… Ale to je dievčatko. Pravdepodobne nebudem zveličovať, keď poviem, že stovky žien po mne túžili – ale či ma mali rady? O tom veľmi pochybujem.“

„Ja som vás ľúbila,“ povedala Mary pateticky.

„Nie, neľúbili ste ma. Som iba čímsi, čo provokuje vašu starobu. Keď na mňa pozeráte, pripomínam vám, čo nemôžete urobiť, lebo ste stará.“

„Mýlite sa. Ľúbila som vás. Panebože, ako som vás ľúbila! Myslíte, že to môj vek vylučuje? Čosi vám poviem, páter de Bricassart. Moja duša v tomto hlúpom tele je ešte vždy mladá – ešte vždy cítim, ešte vždy chcem, snívam, ešte vždy mám svoje túžby a rozčuľuje ma, že ma telo obmedzuje. Staroba je najtrpkejšia pomsta nášho pomstychtivého boha. Prečo sa nepostará, aby nám zároveň s telom starla aj duša?“ Oprela sa dozadu, zatvorila oči a ironicky sa usmiala. „Samozrejme prídem do pekla. Ale dúfam, že predtým budem mať možnosť povedať bohu, za akú zlomyseľnú, poľutovaniahodné nevydarenú napodobeninu ho pokladám!“

„Boli ste pridlho vdova. Boh vám dal možnosť výberu, Mary. Mohli ste sa znovu vydať. Ak ste sa rozhodli nevydať a boli ste preto neznesiteľne osamotená, nie je to božia vina, ale vaša.“

Chvíľu mlčala, rukami pevne zvierala operadla kresla, potom

sa pomaly uvoľnila a otvorila oči. V svetle lampy sa jej červenkasto ligotali, nie však od sĺz, bolo v nich čosi tvrdšie, jasnejšie. Zhlboka sa nadýchol. Mal strach. Mary Carsonová vyzerala ako pavúk.

„Ralph, na písacom stole leží obálka. Buďte taký dobrý a prineste ju.“

Vstal. Bolelo ho celé telo a zmocnil sa ho strach. Podišiel k písaciemu stolu, vzal list a zvedavo naň pozrel. Na prednej strane obálky nebolo nič, zadná bola zapečatená. Na pečiatke si všimol baraniu hlavu a veľké písmeno D. Priniesol list Mary, ale nevzala si ho a kývla mu, aby si sadol.

„Je váš,“ zachichotala sa. „Je to nástroj vášho osudu, Ralph. Môj posledný a najtvrdší útok v našom dlhotrvajúcom boji. Škoda, že tu nebudem a neuvidím, čo sa stane. Hoci ja viem, čo sa stane, lebo vás poznám, poznám vás lepšie, ako si myslíte. Neznesiteľná domýšľavosť! V tej obálke je skrytý osud, váš a vašej duše. Musím vás stratiť kvôli Meggie, ale postarala som sa, aby vás ani ona nedostala.“

„Prečo Meggie tak nenávidíte?“

„Už som vám to raz povedala. Lebo ju ľúbite.“

„Nie tak, ako si myslíte. Je to dieťa, ktoré mi nikdy nebude patriť, kvet môjho života. Meggie je predstava, Mary, predstava!“

Mary si pohŕdavo odfrkla. „Nechcem hovoriť o vašej drahej Meggie! Už nikdy vás neuvidím, a tak nemienim strácať čas rečami o nej. Ide o ten list. Chcem, aby ste mi odprisahali na svoj kňazský stav, že ho neotvoríte, kým na vlastné oči neuvidíte moju mŕtvolu, ale potom ho otvoríte hneď, skôr ako ma pochovajú. Prisahajte!“

„Nemusím prisahať, Mary. Urobím, čo chcete.“

„Prisahajte, lebo si ten list vezmem nazad!“

Pokrčil plecami. „Tak dobre. Prisahám na svoj kňazský stav, že tento list neotvorím, kým vás neuvidím mŕtvu, a potom ho otvorím skôr, ako vás pochovajú.“

„V poriadku.“

„Mary, prosím vás, upokojte sa. Je to iba vrtoch, nič viac. Ráno sa tomu budete smiať.“

„Ja sa rána nedožijem. Dnes v noci zomriem. Nie som natoľko slabá, aby som čakala na potešenie znovu vás uvidieť. Aký antiklimax! Teraz si idem ľahnúť. Odprevadíte ma hore schodmi?“

Neveril jej, ale videl, že nemá zmysel dohadovať sa s ňou, a nebola v takej nálade, aby to mohol celé obrátiť na žart. Iba boh rozhoduje o tom, kedy človek zomrie, okrem prípadov, keď si niekto z vlastnej vôle, ktorú mu dal boh, vezme život. A ona povedala, že to neurobí. Pomohol jej vyjsť hore schodmi, tam jej vzal ruky do svojich a zohol sa, aby ich pobozkal.

Odtiahla ich. „Nie, dnes večer nie. Na ústa, Ralph. Pobozkajte ma na ústa, ako keby sme boli milenci!“

V jasnom svetle svietnika, v ktorom na počesť oslavy horelo štyristo sviečok, mu na tvári uvidela nechuť a inštinktívny odpor. V tej chvíli túžila zomrieť, tak strašne túžila zomrieť, že sa toho už nemohla dočkať.

„Mary, som kňaz! Nemôžem to urobiť!“

Prenikavo, strašidelne sa zasmiala. „Ach, Ralph, aký ste klamár! Falošný muž a falošný kňaz! Keď si spomeniem, ako ste sa raz opovážili ponúknuť mi, že sa so mnou budete milovať! Boli ste si taký istý, že odmietnem? Škoda, že som to urobila. Dala by som dušu za to, keby som mohla vidieť, ako by ste sa boli z toho vykrútili! Klamár, klamár, klamár! Ste obyčajný klamár, Ralph! Neschopná, bezcenná napodobenina! Nepravý muž a nepravý kňaz!“

Vonku ešte nesvitalo. Droghedu obklopovala mäkká, hustá, horúca tma. Zábava bola čoraz hlučnejšia, keby vedľa bývali nejakí susedia, už dávno by zavolali políciu. Na verande ktosi dlho vracal, pod riedkym krikom sa objímali dve nejasné postavy. Páter Ralph sa im vyhol a ticho kráčal po sviežej, čerstvo pokosenej tráve. Prežíval také duševné muky, že nevedel, kam ide, a bolo mu to úplne jedno. Chcel byť čo najďalej od tej príšernej pavúčej stareny, ktorá verí, že si v túto nádhernú noc utká rubáš. Zavčas ráno nebola horúčava ešte taká vyčerpávajúca, vzduch sa jemne chvel a vznášala sa v ňom ťaživá vôňa boronií a

ruží, vládol tu pokoj, aký poznajú len v tropickom a subtropickom pásme.

Zastal na druhej strane trávnika a pozeral na oblohu, podvedome hľadal boha kdesi tamhore medzi žmurkajúcimi bodmi jasného, nadpozemského svetla. Čo je také zvláštne na nočnej oblohe? To, že sa nadvihla belasá pokrievka dňa a ľudský tvor zazrel záblesky večnosti? Iba pohľad na hviezdami obsypanú oblohu môže človeka presvedčiť, že jestvuje večnosť a boh.

Samozrejme má pravdu, pomyslel si. Nie som ani poriadny muž, ani poriadny kňaz. Iba ktosi, kto sa túži dozvedieť, ako sa nimi skutočne stať. Nie! Nemôže byť obidvoma! Kňaz a muž nemôžu spolu existovať v jednej osobe – byť mužom znamená nebyť kňazom. Prečo som sa len zaplietol do jej pavučiny? Jej jed je silný, možno silnejší, ako som predpokladal. Čo môže byť v tom liste? Typická Mary, takto ma navnadiť! Koľko tá žena vie a koľko si iba domýšľa? A je tu vôbec niečo, čo by mohla vedieť alebo domyslieť si? Iba prázdnota a osamelosť. Pochybnosti, bolesť. Čoraz viac bolesti. Mýlite sa, Mary. Keby som chcel, som muž. Lenže ja nechcem, roky som si dokazoval, že človek sa môže ovládať, opanovať, že môže potlačiť svoje pudy. Lebo povoliť uzdu pudom môže iba muž, a ja som kňaz.

Z cintorína začul plač. To môže byť len Meggie. Komu inému by to zišlo na um? Nadvihol si sutanu a prekročil zábradlie z tepaného železa, cítil, že sa musí s Meggie pozhovárať. Keď dnes večer čelil jednej žene, ktorá mu vstúpila do života, musí dať do poriadku aj svoj vzťah k druhej. Pomaly opäť nadobúdal stratený odstup od vlastnej osoby, starene s pavúčími očami sa nepodarilo zdeptať ho nadlho. Zlomyseľná stará striga. Čert aby ju vzal!

„Meggie, miláčik, neplač," povedal a sadol si k nej na zarosenú trávu. „Stavím sa, že nemáš ani poriadnu vreckovku. Ženy ich nikdy nemávajú. Na, vezmi si moju, utri si oči a buď dobré dievčatko."

Poslúchla ho.

„Ani si sa neprezliekla? Sedíš tu od polnoci?"

„Áno."

„Vedia Bob a Jack, kde si?“

„Povedala som im, že idem spať.“

„Čo sa stalo, Meggie?“

„Večer ste si ma ani nevšimli.“

„Aha! Myslel som si, že to bude preto. Meggie, pozri na mňa!“

Na východe sa obloha perlovosivo ligotala, tma pomaly ustupovala a droghedské kohúty kikiríkaním vítali nový deň. Páter Ralph v pribúdajúcom svetle videl, že Meggine oči neskalil ani dlhý plač.

„Meggie, bola si najkrajšie dievča na večierku a všetci vedia, že chodievam na Droghedu častejšie, ako musím. Som kňaz, a preto by ma ľudia nemali z ničoho podozrievať, podobne ako Cézarovu manželku, ale obávam sa, že všetci nezmýšľajú tak čisto. Som síce kňaz, ale mladý, a nevyzerám zle.“ Odmlčal sa, rozmýšľal, ako by Mary Carsonová prijala toto jeho zdržanlivé hodnotenie seba samého, a v duchu sa zasmial. „Keby som si ťa bol všímal len o trochu viac, v rekordnom čase by o tom klebetilo celé Gilly. Bola by to najobľúbenejšia téma každého večierka. Vieš, ako to myslím.“

Pokrútila hlavou, jej ostrihané kučery vyzerali v pribúdajúcom svetle stále svetlejšie.

„Si ešte primladá, aby si vedela, ako to v živote chodí, ale budeš sa to musieť naučiť. A odjakživa som ťa o všetkom musel poučiť ja. Vieš, Meggie, ľudia by hovorili, že sa o teba zaujímam ako muž, a nie ako kňaz.“

„Páter Ralph!“

„Strašné, čo?“ Usmial sa. „Ale ubezpečujem ťa, že presne to by si všetci mysleli. Pozri, nie si už dieťa, je z teba mladá dáma. Ešte si sa však nenaučila skrývať svoju náklonnosť ku mne. Nemohol som sa s tebou rozprávať pred všetkými ľuďmi, lebo by si sa na mňa pozerala tak, že by si to mohli nesprávne vysvetľovať.“

Upierala naňho zvláštny, nevyspytateľný pohľad, potom rýchlo odvrátila hlavu. „Áno, rozumiem. Bola som hlúpa, že som si to neuvedomila.“

„Myslím, že je načase, aby si šla domov, Meggie. Všetci už určite spia, ale keby sa niekto zobudil zavčas ráno ako zvyčajne, mala by si nepríjemnosti. A nikomu nemôžeš povedať, že si bola so mnou, dokonca ani vlastnej rodine.“

Vstala. „Idem. Škoda, že vás ľudia nepoznajú lepšie, potom by si o vás nič také nemohli myslieť. Vo vás to predsa nie je, však?“

Nevedno prečo sa ho to dotklo v hĺbke duše, tak ako sa ho nemohli nikdy dotknúť kruté posmešky Mary Carsonovej. „Nie, Meggie, máš pravdu. Vo mne to nie je.“ Vyskočil a trpko sa usmial. „Pokladala by si za čudné, keby som ti povedal, že by som chcel, aby to vo mne bolo?“ Pritisol si ruku na čelo. „Nie, vôbec po tom netúžim! Choď domov, Meggie, choď už!“

Meggina tvár bola smutná. „Dobrú noc, páter Ralph.“

Vzal jej ruky do svojich, sklonil sa a pobozkal ich. „Dobrú noc, drahá Meggie.“

Pozeral za ňou, ako kráča medzi hrobmi a prekračuje zábradlie. Jej vzďaľujúca sa postava v šatách s ružovými púčikmi bola pôvabná, ženská a trochu neskutočná. Popol z ruží. „Aké výstižné,“ povedal anjelovi.

Keď kráčal po trávniku nazad k domu, začul motory odchádzajúcich áut. Večierok sa konečne skončil. Hudobníci si balili nástroje, motali sa pritom od rumu a vyčerpania. Unavené slúžky a najaté pomocníčky sa usilovali ako-tak poupratovať. Páter Ralph kývol hlavou pani Smithovej.

„Pošlite všetkých do postele. Oveľa ľahšie to zvládnete neskôr, keď sa dobre vyspíte. Som presvedčený, že sa pani Carsonová nebude hnevať.“

„Nechcete si niečo zajesť, páter Ralph?“

„Panebože, nie! Idem spať.“

Neskoro popoludní ho čiasi ruka potriasla za plecia. Siahol po nej so zatvorenými očami a usiloval sa pritisnúť si ju k lícu.

„Meggie!“ zamrmlal.

„Páter, páter Ralph! Prosím vás, zobuďte sa!“

Uvedomil si, že je to hlas pani Smithovej, a hneď sa prebral.

„Čo sa stalo, pani Smithová?“

„Pani Carsonová. Je mŕtva.“

Pozrel na hodinky a zistil, že je šesť večer. Bol omámený a krútila sa mu hlava z ťažkej otupenosti, ktorú zavinila neznesiteľná horúčava. Vyzliekol si pyžamu, natiahol sutanu, na krk si zavesil úzku červenú štólu, vzal si olej na posledné Pomazanie, svätenú vodu, veľký strieborný kríž a ruženec z ebenového dreva. Ani na okamih nepochyboval, že pani Smithová hovorí pravdu: vedel, že stará bosorka je mŕtva. Vari sa nakoniec predsa len niečím otrávila? Ak áno, nedaj bože, aby v izbe zostali nejaké stopy, alebo aby to konštatoval lekár. Páter Ralph nevedel, aký zmysel má v takomto prípade udeľovať posledné pomazanie, ale musel to urobiť. Keby odmietol, pitvali by ju a vznikli by rôzne komplikácie. A predsa jeho nechuť nemala nič spoločné s tým, že ju podozrieval zo samovraždy, pomazávať svätým olejom telo Mary Carsonovej sa mu jednoducho protivilo.

Bola mŕtva už dávno, musela zomrieť chvíľu potom, ako si šla ľahnúť, asi pred pätnástimi hodinami. Okná boli zatvorené a v izbe bolo veľmi vlhko, lebo v každom kúte museli byť nenápadne umiestené veľké nádoby s vodou, aby si jej pokožka udržala mladistvú sviežosť. Spálňou sa rozliehal zvláštny zvuk. Chvíľu ohúrene uvažoval, čo to je, a potom si uvedomil, že sú to muchy. Húfy múch, ktoré sa na Marinom tele so šialeným bzučaním popásali, párili a kládli vajíčka.

„Pre Kristove rany, pani Smithová, otvorte okná!“ zalapal po dychu a s bledou tvárou pristúpil k posteli.

Rigor mortis už ustúpil a telo Mary Carsonovej bolo opäť vláčne, nechutne poddajné. Na otvorených očiach sa jej vytvorili škvrny, tenké pery mala čierne a celé telo pokryté muchami. Kým jej dával posledné pomazanie a mrmlal nad ňou staré latinské formuly, pani Smithová ich musela neprestajne odháňať. Aká fraška! Prekliata žena! A ten zápach! Kristepane! Smrdela horšie ako konská zdochlina na pasienku. Nechcel sa jej dotýkať ani po smrti, najmä tých muchami pokrytých pier, tak ako sa jej nechcel dotknúť, kým ešte žila. O niekoľko hodín sa na nej budú hmýriť

červy.

Konečne bol hotový. Vystrel sa. „Pani Smithová, bežte za pánom Clearym a povedzte mu, aby chlapci hneď zhlobili rakvu. Niet kedy objednať ju v Gilly, pani Carsonová by sa nám tu rozložila pred očami. Idem sa okúpať a šaty si nechám pred dverami. Spáľte ich. Jakživ by nevypáchli."

Keď si vo svojej izbe obliekol jazdecké nohavice a košeľu – náhradnú sutanu si nevzal – spomenul si na jej list a svoj sľub. Odbilo sedem. Z chodieb sa ozýval tlmený ruch, keď sa slúžky a pomocníčky usilovali upratať, premeniť salón opäť na kaplnku a pripraviť celý dom na zajtrajší pohreb. Nedá sa nič robiť, bude si musieť zájsť ešte dnes do Gilly po sutanu a rúcho na zádušnú omšu. Keď odchádzal z fary na niektorú vzdialenú farmu, isté veci si nikdy nezabudol vziať so sebou. V jednotlivých priehradkách neveľkej čiernej tašky mal starostlivo poukladané potreby na krst, na udelenie sviatosti posledného pomazania, na požehnanie, a omšové rúcho predpísané na dané obdobie roka. Bol však Ír, a nosiť so sebou smútočné čierne rúcho používané pri zádušnej omši by pokladal za pokúšanie osudu. Z diaľky počul Paddyho hlas, ale nemal silu teraz sa s ním stretnúť, vedel, že pani Smithová sa o všetko postará.

Sedel pri okne a hľadel na Droghedu zaliatu lúčmi zapadajúceho slnka. Eukalypty sa zlatisto ligotali, koberce jasnočervených, ružových a bielych ruží v záhrade boli sfarbené do purpurovočervena. Vytiahol z tašky Marin list, Mary naliehala, aby si ho prečítal skôr, ako ju pochovajú, a čosi v hĺbke duše mu našepkávalo, že to musí urobiť hneď, skôr ako uvidí Paddyho a Meggie, skôr ako vôbec niekoho uvidí.

V obálke boli štyri hárky papiera. Oddelil ich od seba a hneď videl, že na posledné dva napísala závet. Horné dva tvorili list *adresovaný jemu.*

Drahý Ralph,

iste ste si všimli, že táto obálka obsahuje okrem listu aj môj závet. V kancelárii Harryho Gougha v Gilly sa už nachádza jeden môj právoplatný závet, ale tento je novší, a preto prirodzene ruší platnosť predchádzajúceho.

Spísala som ho vlastne iba nedávno. Tom a opravár plotov ho podpísali ako svedkovia. Pokiaľ viem, bolo by po právnej stránke neprípustné, aby svedkami boli osoby majúce prospech zo závetu. Určite je právoplatný, aj keď mi ho nespísal Harry. Môžete si byť istý, že nijaký súd v krajine by ho nevyhlásil za neplatný.

Zaujíma Vás, prečo som tento testament nedala spísať Harrymu, keď som chcela zmeniť svoju poslednú vôľu? Z jednoduchého dôvodu, môj drahý Ralph. Nechcela som, aby sa okrem Vás a mňa o jeho existencii niekto dozvedel. Pripojený exemplár je jediný a v rukách ho máte Vy. Nik to nevie. To je veľmi dôležitá súčasť môjho plánu.

Poznáte predsa kapitolu Písma svätého, v ktorej sa píše, že diabol zaviedol nášho pána Ježiša Krista na horu, aby ho pokúšal tým, že mu sľúbil celý svet. Aký príjemný pocit je vedieť, že vlastním trošku diablovej moci a môžem teda pokúšať všetkými lákadlami sveta toho, koho milujem (pochybujete, že diabol miloval Krista? Ja nie). Pozorovanie Vašej dilemy v posledných rokoch veľmi oživilo moje myšlienky a čím väčšmi sa blížim k smrti, tým lákavejšími sa stávajú moje predstavy.

Čo mám na mysli, pochopíte, keď si prečítate môj závet. Kým ja horím v tamtom pekle, Vy budete horieť v pekle na tomto svete a plamene Vášho pekla budú strašnejšie než pekelný oheň, ktorý azda stvoril boh. Ach, Ralph môj, ako nádherne Vás môžem mučiť! Ak som v živote nič iné nevedela, jedno som ovládala výborne, nechať trpieť tých, ktorých milujem. A Vy ste oveľa vďačnejšia obeť, ako bol kedy môj nebohý Michael.

Len čo sme sa spoznali, hneď ste zatúžili po Droghede a mojich peniazoch, však? Videli ste v mojom bohatstve prostriedok, ktorým si budete môcť získať nazad svoje postavenie. Ale potom prišla Meggie a Vy ste sa vzdali pôvodného plánu udržiavať a prehlbovať naše priateľstvo. Stala som sa Vám iba zámienkou pre návštevy Droghedy, aby ste mohli byť s Meggie. Uvažujem, či by ste tak ľahko zmenili svoj postoj, keby ste vedeli, aké je v skutočnosti moje bohatstvo. Viete to, Ralph? Som presvedčená, že o tom nemáte ani potuchy. Nie je veľmi vhodné pre dámu menovať presnú sumu, na ktorú sa vzťahuje obsah

závetu, ale aby som sa ubezpečila, že pri rozhodovaní budete mať k dispozícii všetky informácie, chcem Vám už na tomto mieste povedať, že môj majetok má hodnotu trinásť miliónov libier.

Ako vidím, blížim sa ku koncu druhého hárku papiera, ale nemienim písať nijaké litánie. Prečítajte si teda môj závet, Ralph, a rozhodnite sa, čo s ním urobíte. Odnesiete ho Harrymu Goughovi, aby ho uznali za právoplatný, alebo ho spálite a nikdy o ňom nikomu nepoviete? Pre jednu z týchto možností sa musíte rozhodnúť. Zostáva mi ešte dodať, že závet v Harryho kancelárii som spísala rok po Paddyho príchode a ustanovila som v ňom svojho brata za jediného dediča. Teraz viete, čo musíte vziať do úvahy.

Ľúbim Vás, Ralph, a bola by som Vás zavraždila, lebo ste ma nechceli; táto forma odplaty je však oveľa lepšia. Nikdy som nebola šľachetná. Ľúbim Vás, ale chcem, aby ste sa zmietali v mukách. Lebo viem, ako sa rozhodnete. Viem to tak presne, ako keby som bola teraz s Vami a mohla to pozorovať. Budete kričať od bolesti, Ralph. Skúsite ozajstné muky. Čítajte teda ďalej, môj krásny, ctižiadostivý kňaz. Prečítajte si môj závet a rozhodnite o svojom osude.

List nebol podpísaný. Cítil, ako mu na čelo vystupuje pot, ako mu steká dolu šijou. Mal sto chutí vyskočiť a obidva doklady spáliť, aby sa nikdy nedozvedel, čo je v tom druhom. Ale tá odporná stará striga dobre poznala svoju obeť. Prirodzene si závet prečíta, bol priveľmi zvedavý, aby mohol odolať. Panebože! Čo urobil, že sa ho rozhodla takto mučiť? Prečo mu ženy spôsobujú toľké utrpenie? Prečo sa nenarodil malý, chromý, škaredý? Vtedy by možno bol šťastný.

Zvyšné dva hárky boli popísané tým istým tvrdým drobným rukopisom, ktorý bol zrkadlom nemilosrdnej, krutej duše.

Ja Mary Elizabeth Carsonová, telesne a duševne zdravá, týmto vyhlasujem, že toto je moja posledná vôľa a závet, ktorým sa ruší platnosť všetkých predchádzajúcich závetov.

Odkazujem celý svoj majetok, s výnimkou nižšie uvedených

individuálnych odkazov, rímskokatolíckej cirkvi, a to za predpokladu splnenia nasledovných podmienok:

1 Želám si, aby rímskokatolícka cirkev (ďalej len cirkev) vzala na vedomie, ako veľmi si ctím a vážim jej kňaza, pátra de Bricassart. Dôvodom môjho rozhodnutia o pozostalosti j_e výlučne ním preukázaná dobrota, duchovná rada a neúnavná pomoc.

2 Cirkev môže mnou zanechaným majetkom disponovať, len kým bude menovaného pátra Ralpha de Bricassart uznávať za dôstojného a schopného kňaza.

3 Páter Ralph de Bricassart zodpovedá za správu celého môjho majetku a má výhradné právo rozhodovať o mojich nehnuteľnostiach.

4 Po smrti pátra Ralpha de Bricassart ostane môj majetok síce vlastníctvom cirkvi, ale menovaný je povinný už teraz upraviť jeho ďalšie spravovanie formou závetu. Určiť svojho nástupcu, pokiaľ ide o správu majetku, je výlučne v právomoci pátra Ralpha de Bricassart, pričom to nemusí byť duchovný ani laický príslušník cirkvi.

5 Farmu Droghedu neslobodno nikdy predať ani rozdeliť.

6 Môj brat Padraic Cleary ostane správcom farmy Drogheda s právom bývať v mojom dome a bude dostávať plat, o výške ktorého môže rozhodnúť iba páter Ralph de Bricassart.

7 V prípade úmrtia môjho brata Padraica Clearyho majú jeho vdova a deti právo naďalej zostať na farme Drogheda; funkcia správcu farmy pripadne v uvedenom poradí jeho synom Róbertovi, Johnovi, Hughovi, Stuartovi, Jamesovi a Patrickovi – vylúčený je iba syn Francis.

8 Po smrti posledného zo synov, s výnimkou Francisa, prechádzajú rovnaké práva na vnukov menovaného Padraica Clearyho.

Odkazy:

Padraicovi Clearymu: všetko, čo sa nachádza v mojich domoch na farme Drogheda.

Eunice Smithovej, mojej gazdinej: pokiaľ si to bude želať, môže ostať na svojom mieste za primeranú odmenu; jednorazovo sa jej vyplatí suma päťtisíc libier; po odchode na odpočinok bude

dostávať primeranú rentu.

Minerve O'Brienovej a Kataríne Donellyovej: môžu ostať na svojich miestach, dokedy si budú želať, a to za primeranú odmenu; každej z nich sa jednorazovo vyplatí suma tisíc libier; na odpočinku budú dostávať primeranú rentu.

Pátrovi Ralphovi de Bricassart: doživotne sa mu bude vyplácať desaťtisíc libier ročne, ktoré môže použiť na súkromné účely a ľubovoľne nimi nakladať.

Závet bol riadne podpísaný, datovaný a overený podpismi svedkov.

Okná izby viedli na západ. Na obzor sadalo slnko. Prach, ktorý sa zjavil každý rok s príchodom leta, ticho víril vo vzduchu a slnečné lúče sa odrážali od jeho drobučkých častíc, takže celý svet vyzeral zlatopurpurový. Útržky mrakov s ohnivými okrajmi ako strieborné šípy prepichovali obrovskú krvavú guľu, visiacu nad stromami na vzdialených pasienkoch.

„Výborne!" povedal. „Priznávam, že ste ma dostali, Mary. Bol to majstrovský ťah. Ja som bol hlupák, nie vy!"

Pre slzy nevidel na papier. Odtiahol ruku, aby závet nezamočil. Trinásť miliónov libier. Trinásť miliónov! Skôr ako prišla na Droghedu Meggie, naozaj pachtil po Mariných peniazoch, ale keď ju spoznal, prestal sa tým zaoberať, nemohol ju predsa bezohľadne pripraviť o dedičstvo. Ale čo keby bol vedel, aký majetok má tá stará striga v skutočnosti? Čo keby to bol vedel? Neodhadoval ho ani na desatinu tejto sumy. Trinásť miliónov!

Už sedem rokov bývali Paddy a jeho rodina v dome hlavného správcu a do úmoru dreli na Mary Carsonovú. Prečo? Pre žobrácku mzdu, ktorú im platila? Pokiaľ Ralph vedel, Paddy sa nikdy nesťažoval, že sa k nemu sestra správa nepekne. Bezpochyby bol presvedčený, že keď zomrie, mnohonásobne sa mu vráti, že jej vedie farmu za plat obyčajného ovčiara a jeho synovia pracujú ako ovčiari za nádennícku mzdu. Obľúbil si Droghedu, akoby mu patrila, a predpokladal, že mu bude patriť.

„Výborne, Mary," zopakoval Ralph. Slzy, prvé, ktoré vyronil od detstva, dopadali mu na chrbty rúk, nie však na hárky papiera.

Trinásť miliónov a príležitosť stať sa kardinálom. Na úkor Paddyho Clearyho, jeho ženy, synov – a Meggie. Ako diabolsky dokonale ho Mary poznala! Keby Paddymu neodkázala nič, Ralph by sa nemusel rozhodovať: jednoducho by odniesol závet do kuchyne a bez váhania ho hodil do kachieľ. Ale ona sa poistila. Postarala sa, aby Paddy netrpel núdzou, aby si po jej smrti žil na Droghede pohodlnejšie ako predtým a aby mu Droghedu nemohol nik vziať. Príde o výnosy z nej a titul majiteľa, to áno, ale nie o pozemky. Nezdedí bájnych trinásť miliónov libier, ale bude sa tešiť úcte a prežije zvyšok života v pohodlí. Meggie nikdy nepocíti hlad, ani nezostane bez vena. Nestane sa však slečnou Clearyovou, rovnocennou partnerkou slečny Carmichaelovej a jej podobných. Budú si ju vážiť, prijímať ju v lepšej spoločnosti, ale nezaradia ju medzi smotánku. Nikdy nebude patriť k smotánke.

Trinásť miliónov libier. Príležitosť dostať sa z Gillanbone a večného zabudnutia, príležitosť zaujať miesto v cirkevnej hierarchii, získať priateľstvo kolegov a predstavených. Mary Carsonová jedinečným spôsobom zariadila, aby sa Gillanbone stalo centrom záujmu arcibiskupa, a ozvena jej činu prenikne až do Vatikánu. Hoci cirkev je bohatá, trinásť miliónov je trinásť miliónov. Tými nepohrdne nik, ani cirkev. A celý tento obrovský majetok jej prinesie on sám vďaka jedinému podpisu Mary Carsonovej. Vedel, že Paddy závet nenapadne, a vedela to aj Mary, boh zatrať jej dušu. Prirodzene, bude zúriť, jakživ ho už nebude chcieť vidieť ani s ním hovoriť, ale jeho nespokojnosť nevyústi do súdneho sporu.

Má vari na výber? Nevedel ihneď, len čo závet prečítal, čo urobí? Slzy mu vyschli. Vstal, presvedčil sa, či má košeľu poriadne zastrčenú do nohavíc, a zamieril k dverám. Musí si ísť do Gilly po sutanu a obradné rúcho. Ale predtým sa chcel ešte raz pozrieť na Mary Carsonovú.

Hoci nechali okná otvorené, zápach v miestnosti bol ešte neznesiteľnejší, záclony nezvlnil ani najmenší vánok. Pevným

krokom podišiel k posteli, zastal a pozrel dolu. Na Marinej mokvajúcej tvári sa z muších vajíčok začali liahnuť červy, nahromadené plyny jej nafúkli tučné ruky, zelenkavými škvrnami pokrytá pokožka pomaly podliehala hnilobe. Kristepane! Ty nechutná stará striga. Vyhrala si, ale aké je to víťazstvo? Triumf jednej rozkladajúcej sa ľudskej karikatúry nad druhou. Nemôžeš zvíťaziť nad mojou Meggie, ani jej nemôžeš vziať to, čo ti nikdy nepatrilo. Možno sa budem škvariť v pekle vedľa teba, ale viem, aké muky ti tam prichystali: uvidíš, že moja ľahostajnosť k tebe pretrvá, aj keď budeme spolu hniť celú večnosť…

Skľúčený a zmätený Paddy čakal naňho dolu v hale.

„Ach, otče!“ pristúpil k nemu. „Nie je to strašné? Taký otras! Ani vo sne mi nenapadlo, že sa takto pominie. Včera večer bola ako rybička! Môjtybože, čo mám robiť?“

„Videli ste ju?“

„Kristepane, áno!“

„Potom viete, čo treba urobiť. Jakživ som nevidel, aby sa mŕtvola tak rýchlo rozkladala. Ak ju čím skôr neuložíte do rakvy, o niekoľko hodín ju budete musieť vliať do benzínového suda. Hneď ráno ju musíme pochovať. Nestrácajte čas výzdobou rakvy, pokryte ju ružami alebo čím. Ale poponáhľajte sa! Ja idem do Gilly pre pohrebné rúcho.“

„Vráťte sa čo najrýchlejšie, otče,“ prosil ho Paddy.

Páter Ralph sa však zdržal v meste dlhšie, ako si vyžadovala krátka zastávka na fare. Najskôr sa po jednej z pôvabných gillanbonských bočných ulíc zaviezol k prepychovému domu obklopenému rozľahlou záhradou.

Harry Gough sa práve chystal večerať, ale keď mu slúžka ohlásila návštevu, vyšiel do salónu.

„Vitajte, páter Ralph, zostanete u nás na večeru? Máme hovädzie s kapustou, varené zemiaky a petržlenovú omáčku. Mäso dnes výnimočne nie je presolené.“

„Ďakujem, Harry, ale nemôžem. Prišiel som vám iba oznámiť, že Mary Carsonová dnes ráno zomrela.“

„Panebože, včera večer som bol u nej! Vyzerala výborne!“

„Viem. Asi o tretej ráno som ju odprevadil do spálne a zdalo

sa, že je úplne v poriadku. Musela zomrieť krátko na to, ako si ľahla do postele. Pani Smithová ju našla okolo šiestej večer. Vtedy bola už mŕtva tak dlho, že vyzerala príšerne. V jej izbe v tej horúčave celý deň uzavretej, bolo ako v peci. Drahý bože modlím sa, aby som na ten pohľad zabudol. Bolo to hrozné!“

„Pochovajú ju zajtra?“

„Musia.“

„Koľko je hodín? Desať? V tejto horúčave večeriame čo najneskôr, ako Španieli, a tak si myslím, že môžeme o tomto čase bez obáv zatelefonovať všetkým známym. Chcete, aby som sa o to postaral ja?“

„Ďakujem vám, budem rád, ak to urobíte. Prišiel som si do Gilly iba po pohrebné rúcho. Keď som išiel na Droghedu, netušil som, že budem musieť slúžiť zádušnú omšu. Musím sa ta čo najrýchlejšie vrátiť, potrebujú ma. Omša bude ráno o deviatej.“

„Povedzte Paddymu, že prinesiem so sebou Marin závet, aby som ho mohol ihneď po pohrebe prečítať. Aj vy ste v ňom uvedený, páter Ralph, a chcel by som, aby ste boli pri tom.“

„Obávam sa, že je tu jeden malý problém, Harry. Mary spísala nový závet. Včera po oslave mi dala zalepenú obálku a musel som jej sľúbiť, že ju otvorím, len čo uvidím jej mŕtvolu. Keď som to urobil, našiel som v nej závet.“

„Mary spísala ďalší závet? Bezo mňa?“

„Zdá sa. Myslím, že o tom uvažovala už veľmi dlho, ale neviem, prečo s tým robila toľké tajnosti.“

„Nemáte ho náhodou tu?“

„Mám.“ Kňaz siahol do vrecka košele a podal advokátovi poskladané hárky papiera, ten si ich bez váhania hneď prečítal. Keď došiel na koniec, pozrel na pátra Ralpha a mnohé v jeho pohľade by bol kňaz najradšej nevidel. V advokátových očiach sa zračil obdiv, hnev, pohŕdanie.

„Gratulujem, páter Ralph! Nakoniec dostanete všetko!“ Mohol si to dovoliť, nebol katolík.

„Verte mi, Harry, že ma to prekvapilo väčšmi ako vás.“

„Toto je jediný exemplár?“

„Pokiaľ viem, áno.“

„A dala vám ho iba včera v noci?“

„Hej.“

„Prečo ste ho teda nezničili a nepostarali sa, aby chudák Paddy dostal, čo mu patrí? Cirkev nemá nijaké právo na majetok Mary Carsonovej.“

Kňazove oči boli bezvýrazné. „Ale to by nebolo správne, Harry. Boli to jej peniaze a mohla s nimi urobiť, čo chcela.“

„Poradím Paddymu, aby závet napadol.“

„Myslím, že by ste to mali urobiť.“

Rozlúčili sa. Keď sa ráno zišli na pohrebe Mary Carsonovej smútoční hostia, celé Gillanbone a okolie vedelo, kto dostane Marine peniaze. Kocky boli hodené, nemohol už cúvnuť.

Keď páter Ralph prešiel poslednou bránou a blížil sa k domu, boli štyri hodiny ráno. Na spiatočnej ceste sa nenáhlil. Po celý čas zaháňal myšlienky. Nechcel myslieť na Paddyho, na Fee či Meggie, ani na tú zapáchajúcu horu mäsa, ktorú (ako vrúcne dúfal) už uložili do rakvy. Namiesto toho sa opájal nocou, hľadel na strašidelné striebristé kontúry vyschnutých stromov, na temné tiene, ktoré vrhali skupinky blahovičníkov, na okrúhly mesiac, čo plával po nebi ako mydlová bublina. Raz zastal a vystúpil z auta, podišiel k plotu, oprel sa o pružné drôtené pletivo a vdychoval vôňu eukalyptov a omamnú arómu divých kvetov. Príroda bola nádherná. Čistá, ľahostajná k osudom tvorov, ktoré si namýšľajú, že ju ovládajú. Môžu sa o to pokúšať, ale nakoniec ovláda ona ich. Kým sa ľudia nenaučia regulovať počasie a privolávať dážď, bude vždy mocnejšia ako oni.

Zaparkoval auto dosť ďaleko od domu a pomaly k nemu vykročil. Všetky okná boli vysvietené, nejasne počul hlas pani Smithovej, ktorá sa s dvoma írskymi slúžkami modlila ruženec. V tieni pod wisteriou sa čosi pohlo. Zastal a obišla ho hrôza z mátoh. Tá stará striga nad ním vyhrala vo viacerých veciach nielen v jednej. Ale bola to iba Meggie, trpezlivo čakala na jeho návrat. Mala na sebe rajtky, jazdecké čižmy a prekypovala životom.

„Poriadne si ma vystrašila.“

„Prepáčte, páter Ralph, to ma mrzí. Nevydržala som vnútri s otcom a bratmi a mama zostala v našom dome s malými. Asi by som sa mala pridať k pani Smithovej, Minnie a Cat, ale nechce sa mi za tetu modliť. Je to hriech, však?“

Nemal náladu ospevovať pamiatku Mary Carsonovej. „Nazdávam sa, že to nie je hriech, Meggie. Hriechom je pokrytectvo. Ani mne sa nechce za ňu modliť. Nebola… nebola veľmi dobrá.“ Krátko sa usmial. „Ak si zhrešila tým, že si sa k tomu priznala, ja som zhrešil ešte väčšmi. Mojou povinnosťou je milovať všetkých bez výnimky, na tvojich pleciach také bremeno nespočíva.“

„Ste v poriadku, páter Ralph?“

„Áno, som.“ Pozrel na dom a vzdychol. „Len sa mi nechce ísť dnu. Nechcem byť pri nej, kým nezačne svitať a démoni tmy nezmiznú. Ak osedlám kone, budeš so mnou jazdiť do rána?“

Dotkla sa jeho čierneho rukáva, potom ruku odtiahla. „Ani mne sa nechce dnu.“

„Počkaj na mňa, odnesiem si sutanu do auta.“

„Pôjdem zatiaľ do stajne.“

Po prvý raz sa zhovárali ako rovnocenní partneri, ako dvaja dospelí. Cítil zmenu, ktorá sa s ňou stala, tak ako cítil vôňu ruží v Marinej pestovanej záhrade. Ruže. Popol z ruží. Ruže, ruže, samé ruže. Lupienky v tráve. Červené, biele a žlté letné ruže. Ich vôňa, v noci ťažká a sladká. Ružové ruže, ktoré mesiac vybielil do popolava. Popol z ruží, popol z ruží. Meggie moja, opúšťam ťa. Ale nevidíš, že si sa pre mňa stala hrozbou? Preto som ťa rozšliapol podpätkom svojich ambícií, teraz už nie si pre mňa bytostnejšia ako rozšliapnutá ruža v tráve. Vôňa ruží. Vôňa Mary Carsonovej. Ruže a popol, popol z ruží.

„Popol z ruží,“ povedal a vysadol na koňa. „Poďme čo najďalej od tejto vône. Zajtra jej bude plný dom.“

Popchol gaštanovú kobylu, a keď zamieril k riečke, chcelo sa mu plakať. Kým nezacítil vôňu budúcej výzdoby Marinej rakvy, neuvedomil si, že jeho odchod je bezprostredná skutočnosť. Zakrátko odíde. V hlave mu vírilo priveľa myšlienok, prenasledovalo ho priveľa pocitov a nevedel ich ovládnuť. Keď

sa jeho predstavení dozvedia o podmienkach toho neuveriteľného závetu, nenechajú ho v Gilly už ani deň, hneď ho povolajú do Sydney. Ihneď! Usiloval sa uniknúť bolesti, ktorú pociťoval, takúto bolesť ešte nikdy nezažil, ale nemohol sa jej zbaviť. Nie, nebude to niekedy v ďalekej budúcnosti, bude to hneď. Pred očami sa mu zjavila Paddyho tvár, videl, ako sa od neho s odporom odvracia. Už nikdy nebude na Droghede vítaný, už nikdy neuvidí Meggie.

Potom ho dupot koni a pocit, že sa vznáša, začal upokojovať. Takto je to lepšie, takto je to lepšie, takto je to lepšie. Nesmie prestať cválať. Určite to bude bolieť menej, keď sa skryje do bezpečia biskupského paláca, bolesť bude čoraz menšia, až sa nakoniec celkom stratí. Bude to lepšie, ako keby zostal v Gilly a pozeral, ako sa mu Meggie pred očami mení na bytosť, akú z nej nechce mať, a ako sa jedného dňa vydáva za cudzieho muža. Zíde z očí, zíde z mysle.

Čo tu s ňou potom robí? Prečo potom cvála ďaleko od domu pomedzi stromy a košiare? Nevedel nájsť odpoveď, cítil iba bolesť. Nie z toho, že ju zradil, tá v jeho srdci nemala miesto. Bolesť, že ju opúšťa.

„Páter Ralph, nestačím! Spomaľte, prosím!“

Meggino volanie ho vrátilo do skutočnosti a k jeho povinnostiam. Ako v spomalenom filme obrátil koňa. Zostal na ňom nehybne sedieť, až kým sa neupokojil. Čakal, kým ho Meggie doženie. To bol celý jeho problém. Meggie ho doháňala.

Obďaleč bolo počuť bublanie artézskej studne. Z pariaceho sa jazierka smrdiaceho sírou vytŕčala ako lodný vetrák rúra, ktorá z hĺbok privádzala vrelú vodu. Po jeho obvode sa ako špice kolesa tiahli cez neuveriteľne, smaragdovozelenú trávu trúbky. Brehy jazierka tvorilo klzké sivé bahno, žil v ňom zvláštny druh rakov.

Páter Ralph sa rozosmial. „Smrdí tu ako v pekle, Meggie. Mary mala síru rovno na svojich pozemkoch, kúsok od domu. Keď sa dostane tadolu, prikrytá ružami, mala by ten zápach spoznať. Ach, Meggie…“

Kone boli naučené zostať stáť, aj keď im pustia liace – nikde

v blízkosti neboli ploty ani stromy.

Na druhom brehu jazierka, kde bola voda chladnejšia, lebo bol vzdialenejší od vrtu, ležal kmeň stromu. Slúžil ľuďom, ktorí sa sem chodili v zime kúpať, ako sedadlo, keď si utierali nohy.

Páter Ralph si naň sadol, Meggie sa usadila kúsok od neho a obrátila sa, aby mu videla do tváre.

„Čo sa robí, páter Ralph?“

Otázka, ktorú tak často kládol on jej, znela z jej úst čudne. Usmial sa. „Predal som ťa, Meggie moja. Predal som ťa za trinásť miliónov strieborniakov.“

„Ako predal?“

„To sa tak hovorí. Na tom nezáleží. Poď, sadni si bližšie. Možno sa už nikdy nebudeme mať kedy pozhovárať.“

„Myslíte, kým budeme držať smútok za tetou?“

„Nie, tak to nemyslím.“

„Tak preto, lebo som už veľká a ľudia by mohli o nás klebetiť?“

„Nie, Meggie. Odídem.“

Už je to tu. Problémy sa začínajú kopiť. Musí vziať na seba ďalšie bremeno. Čakal výkrik, plač, búrku námietok, ale Meggie sa iba zhrbila, akoby jej náklad na chrbte sedel nakrivo, akoby ho nemala správne rozložený a nemohla ho pohodlne niesť.

„Kedy?“

„O niekoľko dní.“

„Ach, páter Ralph! To bude horšie, ako keď odišiel Frank.“

„Pre mňa to bude najťažšia vec v živote. Nemám nijakú útechu. Ty máš aspoň rodinu.“

„Vy máte svojho boha!“

„To si povedala správne, Meggie. Naozaj sa z teba stáva dospelý človek.“

Meggie však bola húževnatá žena a v duchu sa ihneď vrátila k otázke, ktorá ju po celú jazdu zamestnávala, a nemala mu ju kedy položiť. Keď odíde, bude sa jej bez neho žiť ťažko, ale táto otázka mala pre ňu nesmierny význam.

„Páter Ralph, v stajni ste povedali ‚popol z ruží‘. Mysleli ste tým farbu mojich šiat?“

„Istým spôsobom áno. Ale nazdávam sa, že v skutočnosti som tým myslel niečo iné.“

„Čo?“

„Tomu by si nerozumela, Meggie moja. Bola to smrť myšlienky, ktorá nemala právo narodiť sa, a už vôbec nie právo ďalej žiť.“

„Všetko má právo narodiť sa, dokonca aj myšlienka.“

Obrátil k nej hlavu a pozrel na ňu. „Vieš, o čom hovorím, však?“

„Asi áno.“

„Nie všetko, čo sa narodí, je dobré, Meggie.“

„Nie. Ale ak sa to narodilo, tak to bola vôľa božia.“

„Argumentuješ ako jezuita. Koľko máš rokov?“

„O mesiac budem mať sedemnásť.“

„A celé tie roky si ťažko pracovala. To robí človeka oveľa starším. O čom rozmýšľaš vo voľnom čase, Meggie?“

„O Jimsovi, Patsym a ostatných bratoch, o mame a otcovi, o Halovi a tete Mary. Niekedy o deťoch. Strašne rada by som mala deti. A o jazdení na koni. O ovciach, o rozličných veciach, o ktorých rozprávajú muži. O počasí, o daždi, o zeleninovej záhrade, o sliepkach, o tom, čo budem robiť na druhý deň.“

„Snívaš o svojom budúcom manželovi?“

„Nie, ale predpokladám, že ak chcem mať deti, budem musieť nejakého mať. Nie je dobré, ak dieťa vyrastá bez otca.“

Napriek bolesti, ktorú cítil, sa usmial: v Meggie sa akosi zvláštne spájala nevedomosť s mravnými zásadami. Chytil ju za bradu a zahľadel sa jej do očí. Ako má urobiť to, čomu sa nemôže vyhnúť?

„Meggie, nedávno som si uvedomil niečo, čo som si mal všimnúť už dávno. Keď si hovorila, o čom premýšľaš, nebola si celkom úprimná, však?“

„Ja…“ zajachtala a zmĺkla.

„Nepovedala si mi, že rozmýšľaš o mne. Keby tvoje myšlienky boli nevinné, spomenula by si ma zároveň s otcom. Možno je napokon dobre, že odchádzam. Si už pristará na detské lásky, ale nie si ešte dospelá, nemáš ani sedemnásť. Páči sa mi

tvoja neskúsenosť, viem však, aké trýznivé môžu byť detské lásky, sám som ich niekoľko prežil.“

Zdalo sa, že Meggie chce niečo povedať, ale napokon prižmúrila zaslzené oči a pokrútila hlavou.

„Pozri, Meggie, ony sú iba míľnikom na ceste k dospelosti. Keď sa staneš ženou, stretneš muža určeného stať sa tvojím manželom, a budeš mať plno vlastných starostí. Na mňa budeš spomínať ako na starého priateľa, ktorý ti pomohol prekonať problémy dospievania. Nesmieš na mňa myslieť ako na romantického hrdinu. Nemôžem sa k tebe správať tak, ako sa k tebe bude správať tvoj manžel. Ja na teba takým spôsobom nemyslím. Rozumieš mi, Meggie? Keď hovorím, že ťa ľúbim, neznamená to, že ťa ľúbim ako muž. Som kňaz, a nie muž, takže o mne nesnívaj. Odídem a nebudem mať čas ani len na návštevu.“

Plecia mala zhrbené, akoby bremeno, ktoré na nich niesla, bolo priťažké. Potom však zdvihla hlavu a pozrela mu rovno do očí.

„Nebudem o vás snívať, nebojte sa. Viem, že ste kňaz.“

„Myslím, že som si zvolil povolanie správne. Uspokojuje vo mne potrebu, ktorú nemôže t uspokojiť nijaká ľudská bytosť, ani ty.“

„Viem. Vidím to na vás, keď slúžite omšu. Je vo vás sila.“

„V kostole počujem každý zadržaný dych, Meggie! Každý deň mám pocit, že zomieram a ráno pri omši sa znovu narodím. Neviem, či preto, lebo som Bohom vyvolený, alebo preto, že cítim ich posvätnú bázeň a uvedomujem si, že mám moc nad dušami všetkých prítomných. Kiežby som to vedel!“

„Záleží na tom? Jednoducho to tak je.“

„Tebe na tom asi nikdy nebude záležať, mne však áno. Mám pochybnosti, veľké pochybnosti.“

Obrátila reč na to, čo zaujímalo ju. „Neviem, čo si bez vás počnem, páter Ralph. Najskôr Frank a teraz vy. S Halom to bolo iné: viem, že je mŕtvy a nikdy sa nevráti. Ale vy s Frankom ste živí! Vždy budem rozmýšľať o tom, ako sa máte, čo robíte, či ste v poriadku, či vám nemôžem nejako pomôcť. Dokonca sa budem musieť trápiť otázkou, či ste vôbec ešte nažive.“

„Budem cítiť to isté, Meggie, a určite je na tom rovnako aj Frank.“

„Nie, Frank na nás zabudol… Aj vy zabudnete…“

„Nikdy na teba nezabudnem, nikdy v živote. A za trest sa dožijem vysokého veku.“ Vstal, zdvihol ju zo zeme a zľahka ju s láskou objal. „Toto je naša rozlúčka, Meggie. Dnes sme naposledy sami.“

„Keby ste neboli kňaz, páter, oženili by ste sa so mnou?“

Jej oslovenie sa ho tentoraz dotklo. „Nehovor mi tak! Volám sa Ralph.“ Na jej otázku však neodpovedal.

Hoci ju držal v náručí, vôbec nemal v úmysle pobozkať ju. Mesiac sa skryl za mraky a Meggina tvár zdvihnutá k nemu bola v tme skoro neviditeľná. Na hrudi cítil jej drobné prsia, bol to zvláštny, znepokojujúci pocit. Ešte znepokojujúcejšie však bolo, že Meggie, akoby mala skúsenosti s mužmi, zdvihla ruky a pevne ho objala okolo krku.

Nikdy nikoho nepobozkal mileneckým bozkom. Nechcel to urobiť ani teraz a bol presvedčený, že ani Meggie po tom netúži. Postačí srdečný bozk na líce a krátke objatie, ako keby sa s ňou lúčil otec. Meggie je citlivá a hrdá, musel ju raniť do hĺbky duše, keď tak vecne hovoril o jej najtajnejších snoch. Utešilo by ju, keby vedela, že jeho bolesť je oveľa väčšia ako jej vlastná? Keď sklonil hlavu, aby ju pobozkal na líce, postavila sa na prsty a skôr náhodou ako zámerne perami sa mu dotkla úst. Mykol hlavou dozadu, akoby ochutnal pavúčí jed, a s ústami pritisnutými na jej teplé pery chcel niečo povedať. Meggie ich ako na odpoveď pootvorila. Telo jej zvláčnelo, bola to horúca, poddajná temnota. Jednu ruku mal ovinutú okolo jej drieku, druhú zaborenú do jej vlasov. Tisol ju k sebe, akoby sa bál, že od neho odíde, skôr než sa mu podarí zistiť, kto je táto neuveriteľná bytosť, ktorá kedysi bývala Meggie. Bola to ona, a predsa to nebola ona. Jeho Meggie nebola žena, nemohla cítiť ako žena, nikdy v nej nemohol vidieť ženu, tak ako ona v ňom nemôže vidieť muža.

Táto myšlienka schladila jeho rozbúrené city. Odstrčil ju a usiloval sa pozrieť jej do tváre. Mala však sklonenú hlavu.

„Musíme ísť, Meggie.“

Bez slova zamierila ku koňovi, vysadla a čakala naňho: zvyčajne čakal on na ňu.

Páter Ralph sa nemýlil. V tomto ročnom období bola Drogheda zaplavená ružami, takže nimi ozdobili celý dom. O ôsmej ráno nekvitla už v záhrade skoro ani jedna. Prví trúchliaci sa začali schádzať krátko nato, ako odstrihli z kríka poslednú ružu. V malej jedálni ponúkli hostí kávou a čerstvými rohlíkmi. Keď Mary Carsonovú uložia do hrobky, bude sa vo veľkej jedálni podávať výdatnejšie občerstvenie, aby sa odchádzajúci smútoční hostia posilnili pred dlhou spiatočnou cestou. Správa o Marinom novom závete sa rozšírila rýchlosťou blesku, gillyská sériová telefónna linka bola bezpochyby výkonná. Zatiaľ čo pery vyslovovali konvenčné frázy, oči jastrili a mozgy špekulovali.

„Počula som, že nás opustíte, páter Ralph," povedala slečna Carmichaelová uštipačne.

Páter Ralph nikdy nevyzeral taký vzdialený, taký nepozemsky ako teraz, keď tu stál v jednoduchej albe a čiernom ornáte so strieborným krížom. Akoby tu s nimi bola iba jeho telesná schránka a duch blúdil kdesi ďaleko. Neprítomné pozrel na slečnu Carmichaelovú, potom sa spamätal a usmial sa na ňu s nepredstieranou veselosťou.

„Cesty božie sú nevyspytateľné, slečna Carmichaelová," odvetil a dal sa do reči s ďalším hosťom.

Nik nemohol vedieť, čím sa zaoberá jeho myseľ: uvažoval o nadchádzajúcom čítaní závetu. Bál sa stretnutia s Paddym, bál sa jeho zúrivosti a zároveň túžil, aby sa Paddy naňho nahneval, aby ním pohŕdal.

Skôr ako začal slúžiť zádušnú omšu, obrátil sa k zúčastneným. Miestnosť bola preplnená, a hoci otvorili všetky okná, zalievala ju prenikavá ťažká vôňa ruží.

„Nemienim tu prednášať dlhú chválorečˇ," povedal páter Ralph jasným hlasom. „Mary Carsonovú ste všetci poznali. Bola pilierom spoločnosti, pilierom cirkvi, ktorú milovala väčšmi ako ktorúkoľvek ľudskú bytosť."

Neskôr podaktorí tvrdili, že sa mu v tej chvíli v očiach

posmešne zablyslo, iní boli zasa skalopevné presvedčení, že sa mu v nich mihol nefalšovaný žiaľ.

„Pilierom cirkvi, ktorú milovala väčšmi ako ktorúkoľvek ľudskú bytosť," zopakoval ešte raz hlasnejšie. Nebol z tých, čo sa vyhýbajú nepríjemným situáciám. „Vo svojich posledných chvíľach bola sama, a predsa nebola sama. Lebo v hodine našej smrti pri nás stojí Ježiš Kristus, je v nás, nesie bremeno našej agónie. Nik, ani najváženejší, ani najponíženejší tvor nezomiera sám a smrť je sladká. Zišli sme sa tu, aby sme sa pomodlili za nesmrteľnú dušu Mary Carsonovej, aby tá, ktorú sme ľúbili, kým žila, sa dočkala spravodlivej a večnej odmeny. Modlime sa."

Doma zhlobená rakva bola pokrytá toľkými ružami, že ju pod nimi nebolo takmer vidieť. Ležala na vozíku, ktorý chlapci stĺkli z rozličných súčastí farmárskeho zariadenia. Hoci okná boli otvorené dokorán a v miestnosti sa vznášala omamná vôňa ruží, predsa cez ňu prenikal hnilobný zápach. Ľudia sa to dozvedeli už od lekára.

„Keď som prišiel na Droghedu, bola už v takom štádiu rozkladu, že mi prišlo zle," povedal do telefónu Martinovi Kingovi. „Jakživ mi nebolo nikoho tak ľúto ako Paddyho Clearyho. Nielen preto, že príde o Droghedu, ale najmä preto, že musí tú príšernú rozkladajúcu sa kopu mäsa uložiť do rakvy."

„V tom prípade nebudem robiť nosiča," povedal Martin ticho, aby ho nepočuli ostatní účastníci telefónnej linky. Musel to tri razy zopakovať, kým mu lekár porozumel.

Preto ten vozík, nik nechcel niesť na pleciach pozostatky Mary Carsonovej. A nikomu nebolo ľúto, keď sa za ňou zatvorili dvere hrobky a ľudia sa konečne mohli normálne nadýchnuť.

Len čo sa smútoční hostia zhromaždili v jedálni a pustili sa do jedla, alebo aspoň predstierali, že jedia, Harry Gough odviedol Paddyho s rodinou, pátra Ralpha, pani Smithovú a dve slúžky do salónu. Nik z hostí nechcel hneď odísť, preto predstierali, že jedia. Všetci chceli vidieť, ako sa bude tváriť Paddy, keď vyjde po Prečítaní závetu. Z jeho správania na pohrebe usudzovali, že ešte nič nevie. Paddy, dobrosrdečný ako vždy, úprimne žialil za sestrou a Fee vyzerala rovnako ako zvyčajne, akoby jej bolo

jedno, čo sa okolo nej robí.

„Paddy, chcem, aby ste závet napadli," vyhlásil Harry Gough rozhorčene, keď dočítal ohromujúci dokument.

„Prekliata stará striga," zahundrala pani Smithová. Pátra Ralpha mala rada, ale oveľa väčšmi ľúbila Clearyovcov. Priviedli jej do života deti a bábätká.

Paddy však pokrútil hlavou. „Nie, Harry! To nemôžem urobiť. Bol to Marin majetok, mala právo urobiť s ním, čo chcela. Keď chcela, aby ho dostala cirkev, tak ho dostane cirkev. Nepopieram, že je to pre mňa malé rozčarovanie, ale som iba jednoduchý človek, a azda je to tak najlepšie. Priznám sa, že by som veľmi nerád niesol zodpovednosť za takú veľkú farmu ako Drogheda."

„Nerozumiete tomu, Paddy," povedal advokát pomaly a zreteľne, akoby hovoril s dieťaťom. „Tu nejde iba o Droghedu. Drogheda predstavuje len malú časť pozostalosti vašej sestry. Verte mi! Bola najväčšou podielnickou stovky veľmi výnosných podnikov, vlastnila oceliarne a zlaté bane, patrila jej spoločnosť Michar Limited, ktorá má v Sydney desaťposchodovú administratívnu budovu. Bola najväčšou boháčkou v celej Austrálii! Sotva pred mesiacom ma požiadala, aby som sa spojil s riaditeľmi firmy Michar Limited a zistil presnú hodnotu jej majetku. Keď zomrela, mal hodnotu trinásť miliónov libier!"

„Trinásť miliónov libier!" zvolal Paddy tónom, akým človek hovorí o vzdialenosti Zeme od Slnka, o niečom úplne nepredstaviteľnom. „To rozhoduje o všetkom, Harry. Nechcem niesť zodpovednosť za toľké peniaze."

„To nie je zodpovednosť, Paddy. Ešte vždy tomu nerozumiete? Všetky tie peniaze sa starajú samy o seba. Nemusíte ich siať ani žať, sú tu stovky ľudí, ktorí sa budú o ne starať namiesto vás. Paddy, prosím vás, napadnite závet! Získam pre vás najlepších advokátov z celej krajiny, a ak to bude potrebné, poženieme to až na najvyšší súd!"

Paddy si zrazu uvedomil, že to všetko sa netýka iba jeho, ale celej rodiny. Obrátil sa k Bobovi a Jackovi, ktorí ohúrené sedeli vedľa seba na florentskej mramorovej lavičke. „Čo poviete,

chlapci? Chcete bojovať o trinásť miliónov tety Mary? Ak áno, napadnem závet, inak nie.“

„Ale v závete sa píše, že môžeme zostať na Droghede, však?“ spýtal sa Bob.

„Áno, nik vás stade nemôže vysťahovať, kým bude nažive čo len jediný z vnukov vášho otca,“ vysvetľoval Harry.

„Budeme bývať v Marinom dome, pani Smithová s dievčatami sa o nás budú starať a všetci dostaneme pekný plat,“ povedal Paddy, akoby ani nemohol uveriť toľkému šťastiu a obsah závetu vôbec nepokladal za tragédiu.

„Nič viac predsa nepotrebujeme. Čo povieš, Jack?“ spýtal sa Bob brata.

„Mne to stačí.“

Páter Ralph sa nepokojne pomrvil. Nemal si kedy vyzliecť obradné rúcho a ako čarodejník stál osamotene v polotieni na druhej strane miestnosti. Ruky mal skryté pod čiernym ornátom, tvár pokojnú, ale v hĺbke navonok ľahostajných očí mu iskrilo zdesenie, úžas, hnev. Nakoniec ho nestihne ani trest, po ktorom túžil. Paddy sa nerozzúri, nebude ním pohŕdať, veľkoryso mu podá celý majetok na zlatom podnose a poďakuje mu, že zbaví Clearyovcov ťažkého bremena.

„A čo Fee a Meggie?“ spýtal sa zachrípnutým hlasom. „Nevážite si svoje ženy natoľko, aby ste sa poradili aj s nimi?“

„Fee?“ spýtal sa Paddy úzkostlivo.

„Mne je to jedno, Paddy. Rozhodni sa, ako chceš.“

„Meggie?“

„Nechcem jej trinásť miliónov strieborniakov,“ povedala Meggie a uprela zrak na pátra Ralpha.

Paddy sa obrátil k advokátovi. „Tým je to rozhodnuté, Harry. Nik z nás nechce napadnúť závet. Nech si len Marine peniaze vezme cirkev.“

Harry spľasol ruky. „Čert aby to vzal! Je mi nanič, keď vidím, ako vás okradla!“

„Ďakujem osudu za Mary,“ povedal Paddy mierne. „Keby som ju nemal, ešte vždy by som sa horko-ťažko pretĺkal na Novom Zélande.“

Keď vychádzali zo salónu, Paddy pristavil pátra Ralpha a pred očami zarazených hostí, ktorí sa zhromaždili vo dverách jedálne, Podal mu ruku.

„Páter Ralph, prosím vás, nemyslite si, že vám niečo zazlievame. Mary robila po celý život iba to, čo chcela. Neposlúchla nikoho na svete. Boli ste k nej veľmi láskavý a boli ste láskavý aj k nám. Nikdy vám to nezabudneme."

Vina. Bremeno. Páter Ralph sa najskôr nevládal pohnúť, aby stisol mozoľnatú dlaň, potom však jeho kardinálsky mozog zvíťazil: horúčkovito chytil Paddyho za ruku a utrápené sa usmial.

„Ďakujem vám, Paddy. Verte mi, že sa postarám, aby vám nikdy nič nechýbalo."

O týždeň odcestoval z Gillanbone. Na Droghede sa už neukázal. Niekoľko dní si balil svoj skromný majetok a navštívil všetky okolité farmy, na ktorých žili katolíci – okrem Droghedy.

Na uvoľnené miesto farára gillanbonského okresu nastúpil páter Tomáš Watkins z Walesu. Páter Ralph de Bricassart sa stal osobným sekretárom arcibiskupa Clunyho Darka. Jeho práca nebola namáhavá: mal dvoch tajomníkov. Väčšinou zisťoval, koľko čoho Mary Carsonová vlastnila, a v mene cirkvi sa ujal vlády nad jej majetkom.

III

1929-1932 PADDY

1 /

Nadišiel nový rok s tradičnou silvestrovskou oslavou u Angusa MacQueena na Rudna Hunish a Clearyovci sa ešte vždy nepresťahovali do nového domu. Nedalo sa to urobiť zo dňa na deň, museli pobaliť všetky veci, ktoré nadobudli za sedem rokov, a Fee vyhlásila, že kým nebude nanovo zariadený aspoň salón, nepresťahujú sa. Nik sa nenáhlil, hoci sa všetci tešili. Bývanie v starom a novom dome sa od seba v mnohom nelíšilo – ani v Marinom dome nezaviedli elektrinu a bolo tam rovnako veľa múch. Ale v lete, vďaka hrubým múrom a eukalyptom tieniacim strechu, bývalo v ňom asi o sedem stupňov menej ako vonku. Pri dome stál aj luxusný kúpeľný domček, kde po celú zimu tiekla horúca voda. Privádzali ju sem z neďalekej kuchyne. Za obrovským naftovým sporákom sa tiahli potrubia plné čistej dažďovej vody. Hoci sa museli chodiť kúpať a sprchovať do tejto budovy s desiatimi oddelenými sprchovacími kútmi, vo veľkom dome, ba aj v priľahlých domčekoch mali splachovacie záchody. Mnohí závistliví gillanbonskí občania to pokladali za prílišné plytvanie. Na Droghede si vďaka množstvu nádrží a striech zachytávajúcich dážď mohli tieto záchody dovoliť. Museli však dodržiavať prísne pravidlá: nič sa do nich nesmelo hádzať a do mís nalievali pravidelne dezinfekčný prípravok pre ovce. Ale v porovnaní s jamami v zemi to bol raj.

Páter Ralph ešte začiatkom decembra poslal Paddymu šek na päťtisíc libier a v pripojenom liste napísal, že čoskoro pošle ďalšie. Paddy s ohromným výkrikom podal šek Fee.

„Myslím, že toľko som nezarobil za celý život!“

„Čo mám s ním urobiť?“ Fee hľadela na šek a potom rozžiarenými očami pozrela na Paddyho. „Peniaze, Paddy! Konečne máme peniaze, uvedomuješ si to? Kašlem na Mariných trinásť miliónov, to je neskutočná suma. Ale tieto peniaze sú skutočné! Čo mám s nimi urobiť?“

„Miň ich,“ povedal Paddy krátko. „Nakúp sebe a deťom šaty. A nechcela by si nejaký nový nábytok do veľkého domu? Neviem si spomenúť, čo by sme potrebovali.“

„Ani ja. Nie je to čudné?“ Fee vstala od raňajok a veliteľský Prikázala Meggie: „Poď, ideme sa pozrieť do Marinho domu!“

Hoci od rušných dní po Marinej smrti uplynuli už tri týždne nik z Clearyovcov sa k jej domu ani nepriblížil. Terajšia návšteva všetko vynahradila. S Meggie, pani Smithovou, Minnie a Cat prechádzala z izby do izby. Prekvapená Meggie jakživ nevidela matku takú vzrušenú. Neustále si hundrala čosi pod nos; toto bolo strašné, tamto príšerné, Mary musela byť farboslepá, nemala vari vôbec vkus?

V salóne sa Fee zdržala najdlhšie a dôkladne si ho prezerala skúseným zrakom. Iba prijímacia miestnosť bola väčšia ako salón s rozlohou dvanásťkrát deväť metrov a štyriapolmetrovou povalou. V jeho zariadení sa miešalo najlepšie s najhorším. Ožltnutá a fádna béžová maľovka nedala vyniknúť umelecky zdobenej povale a vyrezávanému drevenému obkladu stien. Na vysokých francúzskych oknách siahajúcich od dlážky po povalu, ktoré sa ťahali pozdĺž celej miestnosti a viedli na verandu, boli ťažké hnedé zamatové závesy. V salóne bolo preto stále šero, skúpe svetlo dopadalo na ošúchané hnedé kreslá, dve vzácne malachitové lavičky, ďalšie dve rovnako krásne z florentského mramoru, a veľký, krémový mramorový kozub popretkávaný ružovými žilkami. Na vyleštenej tíkovej dlážke boli s geometrickou presnosťou rozprestreté tri aubussonské koberce a z povaly visel obrovský waterfordský svietnik.

„Zaslúžite si pochvalu, pani Smithová,“ povedala Fee. „Salón síce v terajšom stave vyzerá strašne, ale je tu dokonalá čistota. Postarám sa, aby sme tu mali niečo, o čo sa vám vyplatí starať. Také drahocenné lavičky, a vôbec nevyniknú, to je hanba! Odkedy som po prvý raz uvidela túto miestnosť, túžila som ju zariadiť tak, aby ju každý, kto do nej vstúpi, obdivoval a zároveň si v nej túžil posedieť.“

Potom Fee pristúpila k ohavnému viktoriánskemu písaciemu stolu s tmavým dreveným povrchom, na ktorom stál telefón, a pohŕdavo naň ukázala. „Tu dobre vynikne môj empírový sekretár. Najprv začnem zariaďovať túto miestnosť a presťahujeme sa sem, až keď bude hotová. Skôr nie. Musíme mať aspoň jedno miesto,

kde sa budeme môcť všetci stretávať a príjemne sa cítiť.“ Sadla si za písací stôl a zdvihla slúchadlo.

Meggie, gazdiná a slúžky, ktoré sa začudovane zhŕkli do kŕdľa, počúvali, ako dáva príkazy Harrymu Goughovi. Nech sa láskavo postará, aby jej zo Sydney poslali vzorky všetkého, čo potrebuje, Mark Foys nech pošle vzorky látok, firma Nock a Kirby vzorkovnicu farieb a bratia Graceovci tapety. Okrem toho si želá, aby jej ďalšie sydneyské obchody zostavili špeciálny katalóg s ponukou nábytku. Harry sa so smiechom v hlase zaručil, že zoženie aj šikovného čalúnnika a maliarov, ktorí prirodzene odvedú dokonalú prácu, akú Fee vyžaduje. Nemal pochybnosti, že pani Clearyová vymetie z domu posledné zvyšky Mary Carsonovej.

Keď Fee dotelefonovala, prikázala ženám, aby ihneď zvesili hnedé zamatové závesy. V ošiali márnotratnosti, na ktorý Fee osobne dozerala, vyhodili ich na smetisko a Fee ich dokonca vlastnoručne podpálila.

„Nepotrebujeme ich,“ vyhlásila, „a nemienim ich vnucovať gillanbonskej chudobe.“

„Áno, mama,“ zajachtala ohúrená Meggie.

„Nebudeme mať na oknách nijaké záclony.“ Fee ani najmenej neprekážalo, že týmto rozhodnutím poruší vžité konvencie. „Veranda je dosť široká, aby sem nesvietilo slnko, tak načo by nám boli záclony? Chcem, aby bolo túto miestnosť vidieť!“

Pošta doručila materiály, prišli maliari a čalúnnici. Meggie a Cat museli vyliezť na rebríky a umyť horné sklá okien, pani Smithová s Minnie sa postarali o dolné. Fee chodila hore-dolu a na všetko dozerala orlím zrakom.

Koncom druhého januárového týždňa boli hotoví. Po celom okrese sa telefonicky rozletela správa, že pani Clearyová premenila droghedský salón na palác. Zdvorilosť rozhodne vyžadovala, aby sa pani Hopetonová pripojila k pani Kingovej a pani O’Roukovej a šli spoločne na prvú návštevu do veľkého domu.

Nik nemohol poprieť, že výsledkom Feeinho úsilia bola

ozajstná nádhera. Krémové aubussonské koberce s kyticami ružových a červených ruží so zelenými lístkami boli nepravidelne rozložené na dokonale vyleštenej dlážke. Steny a povalu vymaľovali krémovou farbou, štuky a drevené ozdoby boli pozlátené. Veľké oválne plochy v obložení stien potiahli čiernymi hodvábnymi tapetami s takmer rovnakým kvetinovým vzorom, ako mali koberce. Vyzerali ako japonské obrazy v zlatom a béžovom ráme. Waterfordský svietnik spustili nižšie, takže jeho najspodnejší prívesok cengal teraz necelé tri metre nad zemou, každý z tisícky sklených hranolov bol vyleštený, až žiaril ako dúha. Na krémovo-zlatých stolíkoch s tenkými prehnutými nohami stáli waterfordské lampy a waterfordské popolníky vedľa waterfordských váz so žltými a ružovými ružami. Všetky veľké pohodlné kreslá prečalúnili béžovým moarovaným hodvábom a rozmiestili do útulných skupiniek spolu s dlhými podnožkami, ktoré k nim boli lákavo pritiahnuté. V jednom rohu stál starý spinet a na ňom váza s kyticou žltých a ružových ruží. Nad kozubom visel portrét Feeinej starej mamy v svetloružovej krinolíne a na náprotivnej stene ešte väčší obraz, z ktorého hľadela mladá červenovlasá Mary Carsonová, ponášajúca sa na kráľovnú Viktóriu, v upätých čiernych šatách, podľa vtedajšej módy vzadu nariasených.

„Tak, a teraz sa môžeme presťahovať," vyhlásila Fee. „Ostatné izby zariadim, keď budem mať čas. Nie je to úžasné mať peniaze a dom, na ktorý ich človek môže míňať?"

Stalo sa to asi tri dni pred sťahovaním, tak zavčasu, že ešte ani slnko nevyšlo. Kohúty pyšne kikiríkali.

„Naničhodné vtáky," povedala Fee, ktorá balila porcelán do starých novín. „Neviem, čo si o sebe myslia, že sa tak vystatujú. Nemáme v dome ani jedno vajíčko na raňajky, a kým sa nepresťahujeme, všetci chlapi sú tu a chcú jesť. Meggie, budeš musieť miesto mňa zájsť na hydinový dvor, mám veľa práce." Prebehla očami po zažltnutej stránke novín *Sydney Morning Herald* a pohŕdavo si odfrkla nad reklamou na korzety. „Neviem, prečo Paddy nástojí, aby sme odoberali všetky noviny, keď ich nik nemá kedy čítať. Hromadia sa tu, ani ich nestačíme páliť. No

nech, na balenie sa zídu.“

Keď Meggie zbehla po zadných schodoch a náhlivo kráčala cez dvor, uvažovala, aké je ohromné, že je mama taká veselá. Hoci sa prirodzene všetci tešili, že budú bývať vo veľkom dome, mama po tom priam dychtila, ako keby si spomínala, aké to bolo žiť v takom panskom sídle. Bola taká múdra a mala vynikajúci vkus! Nik si to predtým nevšimol, lebo nebol čas ani peniaze, aby sa jej schopnosti prejavili. Meggie sa celá triasla od vzrušenia. Otec kúpil mame u klenotníka v Gilly perlový náhrdelník a perlové náušnice s malými diamantmi. Chcel jej ich dať pri prvej slávnostnej večeri v novom dome. Keď Meggie videla, ako sa matkina tvár konečne zbavila zvyčajnej trpkosti, nemohla sa dočkať, ako sa zatvári, keď dostane perly. Všetky deti, počnúc Bobom a končiac dvojčatami, dychtivo čakali na ten okamih, lebo Paddy im ukázal veľkú plochú koženú kazetu a otvoril ju, aby si mohli obzrieť mliečne opalizujúce perly na čiernom zamate. Matkino šťastie ich hlboko dojalo. Až doteraz si neuvedomili, aká musela byť po celé tie roky nešťastná.

Hydinový dvor bol rozľahlý. Chovali tu štyri kohúty a skoro štyridsať sliepok. Na noc sa uchyľovali do starej šopy, jej dlážka bola vždy do čistá vyzametaná, v kútoch stáli slamou vystlané debničky od pomarančov na znášanie vajíčok a vzadu sa v rozličnej výške ťahali bidlá. Cez deň sa však hydina s kvokaním motala vo veľkom výbehu oplotenom drôtom. Keď Meggie otvorila bránku, sliepky sa okolo nej dychtivo zhŕkli, čakali, že ich nakŕmi, ale Meggie im sypala vždy večer. Zasmiala sa ich hlúposti a pretlačila sa pomedzi ne do šopy.

„Namojdušu, vy ste ale beznádejný kŕdeľ,“ karhala ich prísne, keď nazrela do debničiek. „Je vás tu štyridsať, a iba pätnásť vajec! To nestačí ani na raňajky, nieto na koláč! Varujem vás! Buď sa polepšíte, alebo vás čaká klát, a to platí pre pánov rovnako ako pre dámy, takže, džentlmeni, nerozťahujte chvosty a nenadúvajte sa, akoby o vás nešlo!“

Opatrne si poukladala vajcia do zástery a so spevom sa rozbehla do kuchyne.

Fee sedela v Paddyho kresle, upierala meravo oči na stránku

novín *Smith's Weekly*, tvár mala bielu ako krieda, pery sa jej triasli. Meggie počula obďaleč kroky otca a bratov, z detskej izby sa ozýval smiech šesťročných dvojčiat Jimsa a Patsyho. Nikdy im nedovolili vstať skôr, ako muži odišli z domu.

„Čo sa stalo, mama?" spýtala sa Meggie.

Fee neodpovedala. Skleným pohľadom hľadela pred seba, nad hornou perou sa jej ligotali kvapôčky potu a v očiach sa jej zračila zúfalá bolesť, akoby v sebe zbierala všetky sily, aby ne vykríkla.

„Ocko, ocko!" prenikavo zvolala vystrašená Meggie.

Paddy vybehol z izby, zastrkoval si do nohavíc flanelové spodné tričko. Za ním sa tisli Bob, Jack, Hughie a Stu. Meggie bez slova ukázala na matku.

Paddymu bilo srdce až v krku. Zohol sa k Fee a chytil ju za bezvládne zápästie. „Čo sa stalo, drahá?" spýtal sa jej tak nežne, ako ho ešte ani jedno dieťa nepočulo hovoriť, a predsa akosi tušili, že týmto tónom s ňou hovorí, keď sú sami a nik ich nepočuje.

Fee sa pri zvuku jeho hlasu prebrala zo šoku a veľkými sivými očami, ktoré zrazu strašne zostarli, sa mu zahľadela do láskavej unavenej, už nemladej tváre.

„Tam," ukázala na stĺpce správ naspodku novín.

Stuart si stal za matku a jemne jej položil ruku na plece.

Skôr ako začal Paddy čítať, pozrel synovi do očí, ktoré sa tak veľmi ponášali na Feeine. Syn prikývol. Na Stuarta Paddy nežiarlil ako na Franka: spoločná láska k Fee ich nerozdeľovala, ale spájala.

Paddy pomaly nahlas čítal a tón jeho hlasu bol čoraz smutnejší. Článok mal nadpis: BOXER ODSÚDENÝ NA DOŽIVOTIE.

Goulburnský okresný súd odsúdil včera dvadsaťšesťročného profesionálneho boxera Francisa Armstronga Clearyho za vraždu tridsaťdvaročného robotníka Alberta Cumminga, ktorú spáchal vlani v júli. Porota sa radila iba desať minút a doporučila najprísnejší trest. Ako povedal sudca Fitz-Hugh

Cunneally, bol to jednoznačný prípad. Cummmg a Cleary sa dvadsiateho tretieho júla pohádali v bare hotela Harbor. Neskôr v ten večer majiteľ hotela pán James Ogilvie zavolal seržanta Toma Beardsmora z goulburnskej polície, ktorý sa dostavil v sprievode dvoch strážnikov. V uličke za hotelom našli Clearyho, ktorý kopal do hlavy v bezvedomí ležiaceho Cumminga. Na zakrvavených pästiach mal prilepené chumáče Cummingových vlasov. Keď Clearyho zatkli, bol opitý, ale pri zmysloch. Obžalovali ho z ťažkého ublíženia na tele, no na druhý deň, keď Cumming v goulburnskej nemocnici na následky poškodenia mozgu zomrel, okresný prokurátor obžalobu zmenil na trestný čin vraždy.

Clearyho obhajca pán Artúr Whyte namietal, že obžalovaný za svoj čin nezodpovedá, lebo ho spáchal v stave nepríčetnosti, štyria lekári vypočutí ako súdni znalci však zhodne vyhlásili, že podľa McNaughtenových zákonov nemožno Clearyho pokladať za nepríčetného. Sudca Fitz-Hugh Cunneally vo svojej reči k porotcom povedal, že o vine obžalovaného niet pochýb, lebo bola jednoznačne dokázaná, majú však starostlivo zvážit, či doporučia miernejší, alebo prísnejší trest.

Pri vyhlásení rozsudku sudca Fitz-Hugh Cunneally označil Clearyho čin za „neľudskú surovosť“ a ľutoval, že vzhľadom na okolnosti prípadu – opitosťou znížené rozumové a vôľové schopnosti – nemôže obžalovaného odsúdiť na trest smrti obesením, pretože Clearyho päste sú podľa neho rovnakou smrtiacou zbraňou ako pištoľ alebo nôž. Clearyho odsúdili na doživotné odňatie slobody a ťažké nútené práce. Trest si odpyká v goulburnskej väznici vyhradenej pre väzňov s násilníckou povahou. Keď sa Clearyho spýtali, či sa chce k rozsudku vyjadriť, odvetil: „Len to nepovedzte mojej matke.“

Paddy pozrel na dátum: 6. decembra 1925. „Stalo sa to pred tromi rokmi,“ povedal bezmocne.

Všetci nehybne stáli a mlčali, nik nevedel, čo má urobiť. Z priedomia sa ozývali veselé hlasy a smiech dvojčiat.

„Len… to… nepovedzte… mojej matke,“ zopakovala Fee

bezvýrazne. „A nik mi to nepovedal. Ach, bože! Chudák Frank! Chudáčik Frank!“

Paddy si chrbtom ruky utrel slzy, potom si čupol k Fee a jemne ju potľapkal po kolenách.

„Zbaľ si veci, drahá, pôjdeme za ním.“

Zdvihla sa, ale vzápätí znovu klesla do kresla. Oči v drobnej tvári mala meravé a sklené ako oči mŕtveho.

„Nemôžem ísť za ním,“ povedala bezfarebným hlasom, ale všetci vedeli, aká bolesť sa skrýva za jej slovami. „Pohľad na mňa by ho zabil. Ach, Paddy, zabilo by ho to! Dobre ho poznám – jeho hrdosť, ctižiadostivosť, túžbu stať sa niekým. Keď to tak chcel, nech znáša svoju hanbu sám. Veď si to čítal: ‚Len to nepovedzte mojej matke.‘ Musíme ho nechať s jeho tajomstvom samého. Čo z toho bude mať, keď nás uvidí?“

Paddy ešte vždy plakal. Nie pre Franka, ale pre život, ktorý sa stratil z Feeinej tváre, pre zomieranie v jej očiach. Ten chlapec bol odjakživa ich nešťastím: prinášal im iba trpké sklamania, večne stál medzi ním a Fee a kvôli nemu si Fee nikdy nenašla cestu k jeho srdcu a k srdciam jeho detí. Vždy keď sa zdalo, že je konečne šťastná, Frank to zmaril. Ale Paddy svoju ženu vášnivo ľúbil a nemohol si ju vytrhnúť zo srdca, tak ako ona nemohla prestať ľúbiť Franka, Spomenul si na tú noc na fare. Nie, už nikdy by nebol schopný vybiť si zlosť na Frankovi.

„Nuž dobre, ak myslíš, že bude lepšie, ak sa s ním nestretneme, tak sa o to nebudeme pokúšať. Ale odľahlo by mi, keby som vedel, že sa má dobre, že sme preňho urobili všetko, čo je v našich silách. Čo keby som napísal pátrovi de Bricassart a poprosil ho, aby Franka navštívil?“

Feeine oči zostali meravé, do líc sa jej však vkradla jemná červeň, „Áno, Paddy, napíš mu. Ale nech Frankovi neprezradí, že sme sa to dozvedeli. Azda sa mu uľaví, keď bude presvedčený, že nič nevieme.“

O niekoľko dní Fee nadobudla väčšinu stratenej energie a naďalej sa venovala zariaďovaniu veľkého domu. Bola opäť mĺkva a obklopila sa múrom bezvýrazného chladu. Zdalo sa, že ju väčšmi zaujíma dom ako blaho rodiny. Možno sa nazdávala, že

duševnú potravu si všetci nájdu sami a o ich telesné potreby sa postará pani Smithová a slúžky.

Správa o Frankovom odsúdení sa hlboko dotkla všetkých súrodencov. Starší chlapci sa kvôli matke veľmi trápili, za bezsenných nocí si predstavovali jej tvár vo chvíli, keď sa to dozvedela. Ľúbili ju a nemohli zabudnúť, aká bola veselá v posledných týždňoch. Vášnivo si želali, aby bola taká aj naďalej. K otcovi, okolo ktorého sa doteraz krútil ich život, postavili odrazu aj matku. Boli k nej nežní a starostliví, aj keď si to vôbec nevšímala. Všetci mužskí príslušníci clearyovskej rodiny sa spoločnými silami usilovali zabezpečiť jej život, po akom túžila, a dôsledne to vyžadovali aj od ostatných. Už nik jej nesmie ublížiť. Keď jej Paddy daroval perly, prijala ich so stručným, bezvýrazným poďakovaním, nedala najavo radosť ani záujem a všetci mysleli na to, ako by bola zareagovala nebyť Franka.

Meggie mala šťastie, že sa presťahovali do veľkého domu, ináč by bola trpela ešte väčšmi. Otec a starší bratia ju neprijali do výlučne mužského spolku na ochranu Fee (azda cítili, že ju neľutuje až tak veľmi ako oni) a očakávali, že prevezme všetky jej úlohy, ktoré Fee pokladala za nepríjemné. Nakoniec sa o ne s Meggie podelila pani Smithová a slúžky. Podľa všetkého bola pre Fee najnepríjemnejšia starostlivosť o dvoch najmladších synov, pani Smithová sa však Jimsa a Patsyho ujala s takým nadšením, že ju Meggie ani neľutovala, keď jej pribudlo toľko práce. Naopak, tešila sa, že dvojčatá majú niekoho, kto ich z celej duše ľúbi. Aj Meggie sa pre matku trápila, ale nie natoľko ako muži, lebo jej silne vyvinutý materský pud urážala Feeina vzrastajúca ľahostajnosť k Jimsovi a Patsymu. Keď ja budem mať deti, uvažovala Meggie často, nikdy nebudem jedno ľúbiť väčšmi ako ostatné.

Život rodiny vo veľkom sídle sa podstatne líšil od predchádzajúceho. Predovšetkým bolo zvláštnosťou, že každý mal svoju spálňu a že ženy sa nemuseli starať o domáce práce. Minnie, Cat a pani Smithová si poradili so všetkým, od prania a žehlenia až Po varenie a upratovanie, a zhrozili sa, keď sa Fee s Meggie Ponúkli, že im budú pomáhať. Na farme vždy pracovalo

za stravu a malú mzdu množstvo potulných nádenníkov – rúbali drevo, kŕmili hydinu, dojili kravy a pomáhali starému Tomovi, ktorý sa staral o nádherné záhrady.

Paddy udržiaval čulú korešpondenciu s pátrom Ralphom.

„Vďaka tomu, že spoločnosť Michar Limited je súkromná a väčšina jej podnikania sa zameriava na oceľ, lode a bane, predstavuje ročný výnos z Marinho majetku zhruba štyri milióny libier," písal páter Ralph. „To, čo som sa vám rozhodol prideliť, je z toho iba kvapôčka, a nerovná sa ani desatine ročného príjmu z Droghedy. Neznepokojujte sa ani pre zlé roky. Drogheda je natoľko výnosná, že vám v prípade potreby môžem príslušné čiastky vyplácať z úrokov. Peniaze, ktoré budete dostávať, si zasluhujete a spoločnosť Michar Limited tým nebude nijako poškodená. Sú to peniaze zo ziskov farmy, a nie spoločnosti. Žiadam vás iba o to, aby ste statočne viedli účtovné knihy a včas ich predkladali kontrolórom."

Krátko po obdržaní tohto listu zvolal Paddy raz večer celú rodinu do salónu. Sedel vo veľkom kresle, s nohami pohodlne vyloženými na čalúnenej podnožke rovnakej farby, na rímskom nose mal posadené okuliare v kovovom rámiku. Fajku si odložil do waterfordského popolníka.

„Ako je tu krásne!" usmial sa a šťastne sa poobzeral okolo seba. „Myslím, že by sme sa mali za to mame pekne poďakovať, čo poviete, chlapci?"

Chlapci súhlasne zamrmlali. Fee sediaca v bývalom Marinom kresle, nanovo potiahnutom krémovým hodvábnym moaré, sklonila hlavu. Meggie sa krčila na podnožke, vybrala si ju namiesto kresla, a urputne pozerala na ponožku, ktorú látala.

„Páter de Bricassart finančne usporiadal Marin majetok a bol k nám veľmi štedrý," pokračoval Paddy. „Na moje meno uložil v banke sedemtisíc libier a každému z vás otvoril účet s dvoma tisíckami. Ja budem ako vedúci farmy dostávať ročný plat štyritisíc libier, Bob ako môj zástupca tritisíc. Všetci pracujúci chlapci – Jack, Hughie a Stu budú mať ročný plat dvetisíc libier a Jims a Patsy dostanú ročne tisíc, až kým nebudú dosť veľkí, aby rozhodli, čo chcú robiť.

Ako dospelí budú mať zaručený ročný príjem v tej istej výške ako ostatní bratia pracujúci na Droghede, aj keď tu nezostanú pracovať. Keď dovŕšia dvanásť rokov, pôjdu do internátnej školy Riverview College v Sydney.

Mama bude dostávať dvetisíc libier ročne rovnako ako Meggie. Na domácnosť nám budú ročne vyplácať päťtisíc, hoci neviem, prečo si páter Ralph myslí, že potrebujeme tak veľa. Vraj pre prípad, že by sme tu chceli urobiť nejaké väčšie zmeny. Dostal som od neho aj pokyny, pokiaľ ide o platy pani Smithovej, Minnie a Cat, a musím povedať, že páter Ralph bol veľkorysý. O mzdách ostatných zamestnancov budem rozhodovať sám. Predovšetkým však prijmeme aspoň šesť ovčiarov, aby som mohol viesť Droghedu tak, ako sa patrí. Tá hŕstka ľudí na ňu nestačí."

To bola prvá Paddyho kritická poznámka o spôsobe, akým viedla farmu jeho nebohá sestra.

Nik z nich jakživ nepočul o toľkých peniazoch. Ticho sedeli a usilovali sa stráviť myšlienky na svoje bohatstvo.

„Neminieme z toho ani polovicu, Paddy," ozvala sa Fee.

Paddy na ňu nežne pozrel. „Viem, mamička. Ale nie je to nádherný pocit vedieť, že už sa jakživ nemusíme znepokojovať pre peniaze?" Odkašlal si. „Ja som nikdy nebol dobrý počtár, ale mama vie sčítať, odčítať, násobiť a deliť ako učiteľ matematiky. Preto bude viesť droghedskú účtovnú agendu namiesto kancelárie Harryho Gougha. Nevedel som, že Harry zamestnával jedného pracovníka len nato, aby viedol účty Droghedy. Teraz mu práve jeden zamestnanec chýba, takže nám to ochotne prepustí. On vlastne prišiel na nápad, že by z mamy bola dobrá účtovníčka. Pošle sem niekoho z Gilly, mamička, aby ťa to všetko naučil. Asi je to dosť zložité. Budeš musieť viesť účtovné knihy, účtovný denník, robiť zápisy do farmárskeho prevádzkového denníka a podobne. Je toho dosť, ale aspoň ťa to nebude vyčerpávať tak ako varenie a pranie, však?"

A čo ja? chcelo sa skríknuť Meggie. Ja som tiež varila a prala rovnako ako mama!

Fee sa usmievala, naozaj sa usmievala, po prvý raz, odkedy

sa dozvedela o Frankovom odsúdení. „To je výborné, Paddy. Konečne budem mať pocit, že som súčasťou Droghedy.“

„Bob ťa naučí viesť nový rolls royce, aby si mohla jazdiť do Gilly do banky a k Harrymu. Budeš si môcť chodiť, kam sa ti zachce, a nebudeš závislá od nás mužov. Sme tu priveľmi odtrhnutí od sveta. Už dávno som chcel teba a Meggie naučiť šoférovať, ale nikdy na to nebol čas. Súhlasíš, Fee?“

„Áno, Paddy,“ povedala šťastne.

„A teraz sa musíme postarať o teba, Meggie.“

Meggie položila ponožku a ihlu a pozrela na otca pohľadom, v ktorom sa miešala zvedavosť s namrzenosťou – vedela presne, čo povie. Matka bude zaneprázdnená účtovníctvom, takže ona bude musieť dozerať na domácnosť.

„Nerád by som, aby sa z teba stala záhaľčivá, namyslená farmárska dcéra, akých tu poznáme dosť,“ začal Paddy s úsmevom, „a preto som sa rozhodol zamestnať ťa ako ostatných. Budeš mať na starosti najbližšie pasienky – Borehead, Creek, Carson, Winnemurru a North Tank. Okrem toho budeš dozerať aj na hospodárske dvory okolo domu a dbať, aby sa kone striedali v práci a v oddychu. Prirodzene, v čase zháňania kŕdľov a bahnenia ti pomôžeme, ale inak sa budeš musieť starať o všetko sama. Jack ťa naučí pracovať so psami a používať bič. Si ešte strašný vetroplach, a tak som si povedal, že budeš iste radšej vonku na pasienkoch, ako keby si sa mala motať okolo domácnosti,“ usmial sa Paddy nezvyčajne srdečne.

Všetka Meggina namrzenosť a nespokojnosť razom zmizli: bol to opäť jej ocko, ktorý ju ľúbil a myslel na ňu. Čo sa to s ňou stalo, že o ňom zapochybovala? Tak sa zahanbila, že by sa najradšej pichla látacou ihlou do nohy. Bola však priveľmi šťastná, aby dlhšie uvažovala o tomto dobrovoľnom treste, ktorý bol iba zveličeným prejavom výčitiek.

„Ach, ocko, to je ohromné!“ Celá sa rozžiarila.

„A čo ja, otec?“ spýtal sa Stuart.

„Dievčatá ťa teraz v domácnosti nepotrebujú. Pôjdeš s nami von na pasienky, Stu.“

„Dobre, otec.“ Túžobne pozrel na Fee, ale nepovedal už ani

slovo.

Fee a Meggie sa naučili jazdiť na novom aute, ktoré Mary Carsonová kúpila týždeň pred smrťou, Meggie sa priúčala, ako zaobchádzať so psami, Fee vnikala do tajov účtovníctva.

Keby tu bol páter Ralph, Meggie by nič nechýbalo k dokonalému šťastiu. Odjakživa túžila po takom živote: preháňať sa na koni po pastvinách a pracovať ako ovčiar. Stále sa však trápila pre pátra Ralpha, spomínala na jeho bozk, neprestajne o ňom snívala a táto drahocenná spomienka ju vždy znovu rozochvievala. Nijaká spomienka sa však nedala porovnať so skutočnosťou. Hoci sa zo všetkých síl usilovala, nemohla privolať nazad ozajstné vzrušenie, ktoré vtedy pociťovala, ale iba jeho tieň, pripomínajúci smutný, prchavý obláčik.

Dúfala, že páter Ralph použije ako zámienku návštevu Franka a príde na Droghedu, keď však namiesto toho poslal list, jej nádeje sa rozplynuli. Starostlivo volenými slovami im opísal, ako navštívil Franka v goulburnskom väzení, zamlčal, aký smútok v ňom to stretnutie vyvolalo, a ani slovom sa nezmienil o Frankovej zhoršujúcej sa psychóze. Márne sa pokúšal dosiahnuť, aby Franka premiestnili do Morrisetovho ústavu pre duševne chorých väzňov, jeho žiadosti nik nevenoval pozornosť. A tak vykreslil Clearyovcom idealistický obraz Franka, ktorý pyká za spáchaný hriech. V časti, ktorú hrubo podčiarkol, ich ubezpečil, že Frank ani netuší, že rodina všetko vie. Páter Ralph mu povedal, že sa o jeho odsúdení dočítal v sydneyských novinách a postará sa, aby sa to rodina nedozvedela. Pri tých slovách sa vraj Frank upokojil.

Myšlienka na pátra Ralpha priviedla Paddyho k rozhodnutiu predať gaštanovú kobylu, na ktorej kňaz jazdieval. Meggie používala pri práci čierneho valacha, na ktorom kedysi jazdila s pátrom Ralphom, lebo sa dal ľahšie ovládať a mal lepšiu povahu ako náladové kobyly a zlomyseľné valachy.

„Ocko, prosím ťa, nepredaj ju, budem na nej jazdiť?“ prosila Meggie Paddyho. „Predstav si, aké by to bolo strašné, keby k nám páter Ralph prišiel na návštevu a zistil by, že napriek všetkej láskavosti, ktorú nám preukázal, sme mu predali koňa!“

Paddy ju zamyslene pozoroval. „Pochybujem, že sa sem páter Ralph niekedy vráti, Meggie.“

„Prečo nie? To nemôžeš vedieť.“

Nevydržal jej pohľad, taký podobný Feeinmu, nemohol ju ešte väčšmi raniť. „Tak dobre, Meggie, kobylu si necháme, ale musíš jazdiť striedavo na nej a na svojom valachovi. Nechcem mať na Droghede tučné kone, jasné?“

Až dovtedy Meggie nechcela jazdiť na kobyle pátra Ralpha, teraz sa rozhodla dať obidvom ustajneným koňom príležitosť zarobiť si na seba.

Meggie strávila veľa času na pasienkoch, Fee sedela celé hodiny v salóne za písacím stolom, ale pani Smithová, Minnie a Cat našťastie dvojčatá bezhranične ľúbili a chlapci sa pri nich mali výborne. Stále čosi vyvádzali, boli však takí chutní a veselí, že sa na nich nik nemohol dlho hnevať. Pani Smithová, ktorá už dávno prestúpila na katolícku vieru, sa v noci vo svojom domčeku kľačiačky modlila a srdce jej zaplavovala nesmierna radosť. Kým Bob žil, pánboh im nepožehnal potomstvo a v Marinom sídle po celé roky nebývali nijaké deti. Služobníctvo sa nesmelo stýkať s obyvateľmi správcovského domu pri riečke, zmenilo sa to, až keď prišli Clearyovci, lebo boli príbuzní Mary Carsonovej. Konečne vstúpili do jej života deti. Najšťastnejšia bola, keď sa Jims a Patsy natrvalo presťahovali do veľkého domu.

Zima bola suchá a ani v lete neprišli dažde. Hustá, po kolená vysoká, hnedožltá tráva vädla na prudkom slnku, až kým nebolo vysušené každé steblo. Keď sa chcel človek rozhliadnuť po pasienkoch, musel prižmúriť oči a stiahnuť si klobúk hlboko do čela. Tráva sa na slnku ligotala a v chvejúcom sa modrastom vzduchu sa prudko dvíhali malé špirálovité vzdušné víry, ktoré prenášali úlomky stebiel a suché lístie z jednej kôpky na druhú. Ale aké to bolo sucho! Dokonca aj stromy vysychali a ich kôra sa v tuhých, zosušených pásoch odlupovala z kmeňov. Ovciam zatiaľ nehrozil hlad – tráva vydrží ešte rok, možno aj dlhšie – ale nik nevidel rád sucho. Museli rátať s tým, že na budúci rok, ba

ani ďalší, nebude pršať. Keď bol rok dobrý, napadlo dvadsaťpäť až štyridsať centimetrov zrážok, keď bol zlý, desať alebo nič.

Napriek horúčave a muchám mala Meggie život na pasienkoch rada. Niesla sa na gaštanovej kobyle za bľačiacim kŕdľom, psy ležali na zemi s vyplazenými jazykmi a zdalo sa, že si nič nevšímajú. Keď však čo len jediná ovca odbočila, najbližší pes sa za ňou zúrivo rozbehol a zahryzol sa jej do nohy.

Teraz šla Meggie za kŕdľom, bola to vítaná úľava po kilometroch, keď musela vdychovať prach, ktorý ovce rozvírili. Otvorila bránu pasienka a trpezlivo čakala, kým psy, celé bez seba od radosti, že jej môžu ukázať, čo vedia, zaženú ovce dnu. Dobytok sa zaháňal ťažšie, lebo kravy kopali a útočili, neraz sa stalo, že neopatrného psa aj udupali: vtedy musel byť človek pripravený zasiahnuť, použiť bič, psy však príchuť nebezpečenstva pri práci s dobytkom mali rady. Meggie dobytok zaháňať nemusela, to mal na starosti Paddy.

Nikdy ju neprestávala fascinovať neuveriteľná inteligencia psov. Na Droghede väčšinou používali kelpie. Mali hustú hnedú srsť so svetlými fľakmi na labách, hrudi a nad očami. Chovali však aj väčšie queenslandské ovčiaky s modrosivou srsťou a čiernymi škvrnami a veľa krížencov obidvoch druhov. Dômyselne ich parili, a keď šteňatá trochu odrástli, vypustili ich skúšobne na pasienky. Dobré si nechali, alebo predali, tie, ktoré sa na prácu nehodili, zastrelili.

Meggie hvízdaním zvolala psy, zavrela bránu, zasunula závoru a obrátila kobylu smerom domov. Nablízku sa ťahala skupinka stromov, rástli tu rozličné druhy eukalyptov a kde-tu pri okraji wilga. Vďačne zabočila do tieňa, a keď mala konečne čas, s potešením sa poobzerala okolo seba. V korunách stromov sedeli kŕdle papagájov, škriekali a vypiskovali svoje paródie na vtáčí spev. Rozely preletovali z konára na konár, dva žltolíce kakadu s hlavami naklonenými nabok ju pozorovali iskrivými očami, trasochvosty hľadali v prachu mravce a smiešne zadočky im nadskakovali, vrany neustále smutne krákali. Zo všetkých vtákov v buši vydávali najškaredšie zvuky. Bolo to neradostné, zúfalé krákanie, ktoré až zvieralo srdce, hovorilo o hnijúcom mäse,

zdochlinách a muchách mäsiarkach. Človek si vôbec nevedel predstaviť, že by vrany mohli vydávať podobné zvuky ako spevné vtáky: ich škrek presne zodpovedal spôsobu, akým sa živili.

Prirodzene, všade bolo plno múch. Meggie mala cez klobúk prevesenú hustú sieťku, ale na holé ramená jej stále sadali muchy a kobyla ani na sekundu neprestávala švihať chvostom a otriasať sa. Meggie prekvapovalo, že napriek hrubej koži a srsti môžu kone cítiť čosi také drobné a ľahké. Muchy preto tak trápili kone a ľudí, lebo pili ich pot, ľudia im však nedovolili to, čo ovce, a tak tieto používali na intenzívnejšie úkony: do vlny pri zadku alebo hocikde, kde bola vlhká a špinavá, kládli vajíčka.

Všade sa ozývalo bzučanie včiel, vo vzduchu sa mihali žiarivé vážky a hľadali artézske studne, vznášali sa tu fantasticky sfarbené motýle. Kobyla kopytom prevrátila zhnitý kmeň. Meggie podeň nazrela a naskočili jej zimomriavky. Hmýrili sa tam odpudzujúce tučné biele larvy, veľké stonožky a pavúky. Z dier vybiehali králiky, hopkali a poskakovali, vzápätí skočili nazad a bolo vidno iba ich biele huňaté chvostíky, o chvíľu sa opäť obrátili, vykukovali von a krčili ňucháče. Obďaleč prenasledovala komická ježura vyľakané mravce. Labami so silnými pazúrmi bleskurýchlo hrabala, odhadzovala zem a zavŕtavala sa pod veľký peň. Ostne mala pritisnuté k telu, aby sa ľahšie dostala dnu.

Meggie vyšla z lesíka na hlavnú cestu vedúcu k usadlosti. Zem pred ňou odrazu vyzerala, akoby ju pokrývala sivastá prikrývka – obrovské množstvá galahov vyzobávali z prachu hmyz a červíky. Bruška a vnútornú stranu krídel mali ružové, a keď sa vyplašené vzniesli do vzduchu, Meggie sa zdalo, že sa jej nad hlavou prevalila sýtoružová vlna. Pomyslela si, že keby zajtra odišla z Droghedy a už nikdy sa ta nevrátila, v spomienkach by ju vždy videla v záplave ružových brušiek galahov.

Galahy vyplašili obrovské, takmer dvojtisícové stádo klokanov, zvieratá sa rýchle vzďaľovali dlhými ladnými skokmi. Nik nebol taký rýchly ako ony, ani kone s nimi nevládali udržať krok, iba pštrosy emu behali rýchlejšie. Vo vnútrozemí musí byť

strašné sucho, uvažovala Meggie, lebo klokanov na okolí zo dňa na deň pribúda.

Tak ako vždy aj pri pozorovaní prírody myslela na pátra Ralpha. To, čo k nemu cítila, nikdy nepokladala za detskú zaľúbenosť, bola to skutočná láska, akú opisovali v knihách, Meggine pocity sa ničím nelíšili od pocitov hrdiniek románov Ethel M. Dellovej. Zdalo sa jej nespravodlivé, že medzi ňou a jej túžbou vydať sa zaňho stojí taká umelo vytvorená prekážka, akou je kňazstvo. Chcela s ním žiť v rovnakej harmónii ako otec s mamou, chcela, aby ju obdivoval rovnako ako otec mamu. Meggie sa vždy videlo, že matka sa nijako zvlášť neusiluje získať otcov obdiv, a on ju predsa zbožňuje. Ralph by čoskoro prišiel na to, že žiť s ňou je oveľa lepšie ako žiť sám. Nenapadlo jej, že páter Ralph nemôže vyzliecť sutanu. Vedela, že nie je dovolené mať kňaza za manžela alebo milenca, ale v myšlienkach to obchádzala tak, že si ho predstavovala oslobodeného od kňazského úradu. Jej povrchné katolícke vzdelanie nesiahalo až k podstate kňazského stavu a ona sama nikdy necítila potrebu dobrovoľne sa zaoberať náboženstvom. Modlitba jej neposkytovala vnútorné uspokojenie, a tak dodržiavala božie zákony len preto, aby sa po celú večnosť neškvarila v pekle.

Teraz snívala o tom, ako blažené si budú spolu nažívať, ako budú spolu spávať, tak ako otec s mamou. Predstavovala si ich spoločné dôverné chvíle ako záplavu bozkov, to bolo všetko, čo poznala. Práca na pasienkoch ani trochu nerozšírila jej vedomosti z oblasti sexuálneho života, pretože už aj vzdialené zavrčanie psa utlmilo v ovciach všetok pud. Tak ako na ostatných farmách ani na Droghede nedovoľovali, aby sa ovce voľne parili. Keď na niektorý určený pasienok pustili barany, poslali Meggie inde. Pohľad na psa vyskakujúceho na druhého bol pre ňu iba signálom na švihnutie bičom, aby sa prestali „hrať“.

Ťažko povedať, čo je horšie: nejasná túžba, ktorá má za následok nepokoj a podráždenosť, alebo mučivé úsilie získať náklonnosť konkrétneho človeka. Chuderka Meggie nevedela Presne, po čom túži, ale čosi ju nezadržateľne priťahovalo k Ralphovi de Bricassart. A tak o ňom snívala a smútila, lebo aj

keď sa priznal, že ju ľúbi, neznamenala preňho ani toľko, aby ju prišiel navštíviť.

Z myšlienok ju vyrušil Paddy, ktorý sa vracal domov. Usmiala sa a počkala naňho.

„Aké milé prekvapenie," povedal a pomaly klusal vedľa nej na grošovanom koni.

„Áno, otec," odvetila. „Je na vzdialených pasienkoch veľké sucho?"

„Horšie ako tu. Pri Malparinke musí byť všetko spálené od slnka, jakživ som na okolí nevidel toľko klokanov! Martin King vyhlásil, že ich bude strieľať, ale tu by nepomohla ani celá armáda."

Bol taký milý, pozorný a zhovievavý, mal ju rád a iba málokedy mala príležitosť byť s ním sama. Skôr ako si to stihla lepšie rozmyslieť, položila mu otázku, ktorá ju už dlho sužovala:

„Ocko, prečo nás páter de Bricassart nikdy nepríde navštíviť?"

„Má veľa práce, Meggie," odvetil Paddy vyhýbavo.

„Ale aj kňazi mávajú dovolenku, či nie? Páter Ralph si Droghedu veľmi obľúbil, určite by tu rád strávil niekoľko dní."

„Kňazi síce majú dovolenku, Meggie, ale vždy si pritom musia plniť povinnosti. Každý deň musia napríklad odslúžiť omšu, aj keď iba sami pre seba. Myslím, že páter de Bricassart je veľmi múdry muž a vie, že sa k predchádzajúcemu spôsobu života nemôže nikdy vrátiť. Preňho je Drogheda už iba časťou minulosti. Keby sem opäť prišiel, už by sa tu necítil tak dobre ako predtým."

„Chceš povedať, že na nás zabudol," poznamenala bezvýrazne.

„Nie, to nie. V tom prípade by tak často nepísal a nezaujímalo by ho, čo je u nás nové." Obrátil sa a ľútostivo pozrel na Meggie. „Podľa mňa bude najlepšie, keď sa sem nikdy nevráti, preto ho ani nepozývam."

„Ocko!"

Paddy sa strmhlav vrhol do mútnej vody. „Pozri, Meggie, nie je správne, že snívaš o kňazovi, a je načase, aby si to pochopila.

Svoje tajomstvo si veľmi dobre skrývala, takže okrem mňa asi nik nevie, čo k nemu cítiš. Mňa si sa naňho vypytovala, a tak som sa dovtípil. Nesmieš naňho myslieť, rozumieš? Páter de Bricassart zložil kňazský sľub a nemá v úmysle porušiť ho. Jeho náklonnosť si si vysvetľovala mylne. Keď ťa spoznal, bol dospelý muž a ty malé dievčatko. A tak na teba myslí dodnes."

Neodpovedala a výraz jej tváre sa nezmenil. Celá Fee, pomyslel si Paddy.

Po chvíli sa napäto ozvala: „Ale mohol by predsa prestať byť kňazom, iba som sa s ním o tom ešte nemala možnosť pozhovárať."

Paddymu sa zjavil na tvári nefalšovaný úžas, pohľad naňho zapôsobil na Meggie presvedčivejšie ako jeho naliehavé slová.

„Meggie! Bože dobrý, toto je na živote v buši hádam to najhoršie. Mala by si chodiť do školy, dievčatko, a keby bola teta Mary zomrela skôr, bol by som ťa poslal do Sydney. Ale teraz si na to už pristará. Nechcem, aby si tam vo svojom veku bola ostatným na posmech. Páter de Bricassart je kňaz, Meggie," pokračoval jemnejšie a starostlivo oddeľoval jednotlivá slová. Zneli ostro ako plieskanie biča, hoci k nej nechcel byť krutý, chcel iba navždy rozptýliť jej ilúzie. „Pochop, že nikdy neprestane byť kňazom. Kňazský sľub je posvätný a večný, človek ho nemôže zrušiť. Keď sa raz stane kňazom, už nikdy od toho nemôže odstúpiť. Skôr ako sľub zloží, jeho učitelia v seminári sa postarajú, aby vedel, čo ho čaká. Muž, ktorý zloží kňazský sľub, dobre vie, že zostane kňazom po celý život. Teraz už vieš, ako to je, Meggie. Odteraz už nič neospravedlňuje tvoje sny o pátrovi Ralphovi."

Blížili sa k usadlosti spredu, takže stajne boli bližšie ako hospodárske staviská. Meggie bez slova zabočila k stajni a nechala Paddyho, aby šiel ďalej sám. Chvíľu sa za ňou obzeral, ale keď zmizla za plotom, popchol koňa a pokračoval v ceste drobným klusom. Nenávidel sa za to, čo musel urobiť. Čert aby vzal vzťahy medzi pohlaviami! Zjavne sa riadia úplne inými Pravidlami ako všetko ostatné.

Páter de Bricassart mal ľadový hlas, ale pohľad, ktorý nespúšťal z bledej tváre mladého kňaza, bol ešte ľadovejší.

„Nesprávali ste sa tak, ako náš pán Ježiš Kristus vyžaduje od svojich kňazov. Dozaista to sám viete najlepšie, ale aj tak vás musím pokarhať v mene arcibiskupa, ktorý je nielen služobník boží ako vy, ale zároveň aj váš predstavený. Musíte ho bezvýhradne poslúchať a nesmiete pochybovať o správnosti jeho stanovísk a rozhodnutí.

Uvedomujete si, akú hanbu ste uvalili na seba, na svoju farnosť, a najmä na cirkev, hoci ste prisahali, že ju budete ľúbiť väčšmi ako ktorúkoľvek ľudskú bytosť? Váš sľub dodržiavania svätej čistoty je rovnako záväzný ako všetky ostatné, a keď ste ho porušili, ťažko ste zhrešili. Prirodzene, tú ženu už nikdy neuvidíte, ale je našou úlohou, aby sme vám boli nápomocní pri premáhaní pokušenia. Preto sme zariadili, že ihneď odídete na svoje nové pôsobisko do Darwinu, ktorý leží v Severnom Teritóriu. Dnes v noci pôjdete vlakom do Brizbane, odkiaľ budete pokračovať v ceste do Longreach. Tam nasadnete na lietadle spoločnosti QANTAS, ktorým sa dostanete do Darwinu. Vaše veci zabalia a doručia pred odchodom vlaku, takže sa vôbec nemusíte vracať na svoju faru.

Teraz choďte s pátrom Johnom do kaplnky a modlite sa. Zostanete tam, až kým nebude čas ísť na vlak. Pre povzbudenie a útechu vás páter John odprevadí až do Darwinu. Môžete odísť.“

Cirkev je múdra a bdelá: nedopustí, aby sa hriešnik ešte raz stretol so svojou milenkou. Pokiaľ ide o dievča, nech čaká a zhrýza sa. Odteraz až do Darwinu bude mladého kňaza strážiť obozretný páter John, ktorý dostal presné príkazy. Potom každý hriešnikov list, ktorý pošle z Darwinu, otvoria a znemožnia mu medzimestsky telefonovať. Dievča sa nikdy nedozvie, kam odišiel, a on nebude mať nijakú možnosť oznámiť jej to. Rovnako nebude mať príležitosť začať si s iným dievčaťom, lebo Darwin je pri hraniciach a žien tam takmer niet. Kňazov sľub je večný: ak je slabý a nevie sa ovládať, musí to zaňho urobiť cirkev.

Páter Ralph hľadel za odchádzajúcim mladým kňazom a jeho strážcom, potom vstal spoza písacieho stola a vošiel do vedľajšej

izby. Arcibiskup Cluny Dark odpočíval vo svojom obľúbenom kresle, oproti nemu sedel jeho návštevník, kňaz s purpurovou Štólou a čiapočkou. Arcibiskup bol vysoký muž s hrivou bielych vlasov a prenikavými modrými očami, temperamentný, so zmyslom pre humor, veľký labužník. Návštevník bol jeho pravý opak: mal drobnú štíhlu postavu, hranatú asketickú tvár, veľké tmavé oči, pokožku s modrastým nádychom a spod čiapočky mu vytŕčalo niekoľko chumáčov riedkych vlasov. Mohol mať práve tak tridsať ako päťdesiat rokov, v skutočnosti mal tridsaťdeväť, bol o tri roky starší ako páter Ralph de Bricassart.

„Sadnite si, páter, a nalejte si čaj," vyzval ho srdečne arcibiskup. „Ešte tam čosi zvýšilo, ale už som si myslel, že budem musieť poslať po novú kanvicu. Prepustili ste toho mládenca s primeraným pokarhaním, aby sa polepšil?"

„Áno, Vaša milosť." Páter Ralph si sadol do tretieho kresla. Na čajovom stolíku ležali tenučké obložené chlebíčky s uhorkami, zákusky poliate ružovou a bielou polevou, teplé maslové koláčiky, krištáľové misky s džemom a šľahačkou, strieborná čajová súprava a pozlátené šálky z aynsleyského porcelánu.

„Také prípady sú poľutovaniahodné, môj drahý arcibiskup, ale aj my, vysvätení kňazi nášho drahého Pána, sme iba slabé ľudské bytosti. Úprimne toho mladého muža ľutujem a budem sa zaňho večer modliť, aby v budúcnosti našiel v sebe viac sily," povedal návštevník.

Mal mäkký hlas s badateľným cudzím prízvukom a ostrými sykavkami. Pochádzal z Talianska a prislúchal mu titul Jeho milosť arcibiskup – pápežský vyslanec pre Austrálsku katolícku cirkev. Volal sa Vittorio Scarbanza di Contini-Verchese. Mal delikátnu úlohu zabezpečovať styk medzi austrálskou cirkevnou hierarchiou a vatikánskou kúriou, čo znamenalo, že bol najvýznamnejším kňazom v tejto časti sveta.

Pôvodne dúfal, že ho pošlú do Spojených štátov amerických, ale napokon si povedal, že Austrália je azda ešte výhodnejšia. Hoci má menej obyvateľov ako USA, žije tu oveľa viac katolíkov. Na rozdiel od mnohých iných anglofónnych krajín byť

katolíkom tu neznamená nižšie spoločenské postavenie, nepokladá sa to za nevýhodu, keď sa chce človek stať politikom obchodníkom alebo sudcom. A je to bohatá krajina, veľkoryso podporuje cirkev. Nemusel sa obávať, že kým bude v Austrálii v Ríme naňho zabudnú.

Vittorio Scarbanza di Contini-Verchese bol veľmi bystrý muž. Ponad zlatý okraj šálky upieral zrak na pátra Ralpha de Bricassart, ktorý sa onedlho stane jeho sekretárom. Bolo všeobecne známe, že arcibiskup Dark ho má veľmi rád, uvažoval, ako sa bude páčiť jemu. Títo austrálski kňazi írskeho pôvodu sú všetci takí vysokí! Už ho unavovalo večne dvíhať hlavu, aby im videl do tváre. Správanie pátra de Bricassart k svojmu doterajšiemu predstavenému bolo bezchybné: uvoľnené, úctivé, ale úprimné a plné humoru. Ako sa prispôsobí službe pre celkom odlišného človeka? Bolo zaužívaným zvykom menovať za sekretára pápežského vyslanca Taliana, ale o pátra de Bricassart mal Vatikán mimoriadny záujem. Nielenže bol bohatý (na rozdiel od všeobecne rozšíreného názoru laikov duchovní predstavení nemohli siahnuť na jeho súkromné finančné prostriedky a on zjavne nemal v úmysle venovať im ich), ale jeho zásluhou pripadol cirkvi veľký majetok. A tak sa vo Vatikáne rozhodli, že z pátra de Bricassart urobia osobného sekretára pápežského vyslanca, ktorého poverili úlohou zistiť, čo sa v ňom skrýva.

Jedného dňa bude musieť Svätý otec odmeniť austrálsku cirkev kardinálskym biretom, ale tak skoro to ešte nebude. Preto mal pozorovať kňazov vekovej kategórie pátra de Bricassart a hľadať vhodného kandidáta. Zatiaľ bol páter de Bricassart najvhodnejší. No dobre, nech si pre zmenu skúsi skrížiť meče s Talianom. Možno to bude zaujímavé. Ale prečo nie je aspoň o kúsok nižší?

Páter Ralph popíjal čaj a bol nezvyčajne tichý. Pápežský vyslanec si všimol, že zjedol iba malý chlebíček a pohrdol ostatnými lahôdkami, vypil však štyri šálky čaju bez cukru a bez mlieka. Aj v jeho posudku písali, že žije veľmi striedmo, jeho jedinou slabosťou je dobré (a rýchle) auto.

„Máte francúzske meno, páter," ozval sa ticho pápežský

vyslanec, „ale pokiaľ viem, ste Ír. Ako je to možné? Pochádza vaša rodina z Francúzska?“

Páter Ralph s úsmevom pokrútil hlavou. „To je normanské meno, Vaša milosť, veľmi staré a vážené. Som priamy potomok Ranulfa de Bricassart, ktorý bol barónom na dvore Williama Dobyvateľa. V roku 1606 s ním prišiel do Anglicka a jeden z jeho synov sa tam usadil. Za vlády normanských kráľov sa moji predkovia mali dobre a za panovania Henricha Štvrtého sa niektorí z nich preplavili do írska. Tam sa usadili v oblasti, ktorá bola pod anglickou správou. Keď Henrich Ôsmy odlúčil anglikánsku cirkev od Ríma, držali sa Williamovej viery, to znamená, že zachovávali vernosť Rímu, a nie Londýnu. Za Cromwellovho Commonwealthu však prišli o majetky a tituly a nikdy im ich nevrátili. Kráľ Charles obdaroval pozemkami v írsku svojich anglických obľúbencov. Nie bez príčiny Íri nenávidia Anglicko.

Naša rodina upadla do zabudnutia, hoci sme boli stále verní cirkvi a Rímu. Môj starší brat vlastní výnosný žrebčinec v County Meath a dúfa, že vychová budúceho víťaza Derby alebo Veľkej liverpoolskej. Ja som druhorodený syn, a ten podľa rodinnej tradície, ak sa na to cíti povolaný, vstupuje do služieb cirkvi. Som veľmi hrdý na svoje meno a predkov. Meno de Bricassart je známe už tisícpäťsto rokov.“

To bolo vynikajúce. Staré aristokratické meno a istota, že sa rod Bricassartovcov neodklonil od pravej viery ani v emigrácii a za prenasledovania.

„A meno Ralph?“

„To je skratka Ranulfa, Vaša milosť.“

„Aha, rozumiem.“

„Veľmi mi budete chýbať, páter,“ povedal arcibiskup Cluny Dark, natrel si na polovičku koláča hrubú vrstvu džemu a šľahačky a vopchal si ho celý do úst.

„Staviate ma pred dilemu, Vaša milosť,“ zasmial sa páter Ralph. „Sedím tu medzi svojím starým a novým predstaveným, a keď odpoviem tak, aby som uspokojil jedného, musím tým uraziť druhého. Ale čo keby som povedal, že mi bude chýbať Vaša

milosť a zároveň sa teším na službu u Jeho milosti?“

To bola dobrá, diplomatická odpoveď. Arcibiskup di Contini-Verchese si pomyslel, že s takýmto sekretárom by mohol byť spokojný. Ale vyzerá pridobre.

Páter Ralph zmĺkol. Upieral zrak na stolík, ale nevidel ho. Videl mladého kňaza, ktorého pred chvíľou pokarhal, videl pohľad jeho utrápených očí, keď si uvedomil, že mu ani nedovolia, aby sa s tým dievčaťom rozlúčil. Dobrotivý bože, čo keby bol na jeho mieste on a tým dievčaťom Meggie? Pokiaľ bol kňaz diskrétny, jeho krátke aféry so ženami mohli zostať nepovšimnuté. Ak sa zaplietol so ženou na dovolenke, ďaleko od svojej farnosti, nedozvedel sa to nik. Ale len čo sa nejaký kňaz vážne zaľúbil, vždy na to prišli.

Niekedy kľačal na mramorových schodoch palácovej kaplnky tak dlho, až celkom stuhol, iba to mu zabránilo nasadnúť na prvý vlak a odviezť sa do Gilly a na Droghedu. Nahováral si, že je obeťou osamelosti, že mu chýba ľudské teplo, ktoré cítil na Droghede. Nahováral si, že sa nič nezmenilo, keď sa oddal prechodnej slabosti a opätoval Meggin bozk, že jeho láska k nej ešte vždy patrí len do sveta fantázie a nevinnej radosti. Nechcel si pripustiť, že na jeho vzťahu k Meggie sa čosi zmenilo, myslel na ňu ako na dievčatko a všetko, čo tej predstave protirečilo, vylúčil.

Mýlil sa. Bolesť nezmizla. Zdalo sa mu, že je čoraz väčšia a mrazivejšia. Predtým bola jeho osamelosť neosobná, nemohol si povedať, že by ju azda vyliečila prítomnosť nejakého človeka. Teraz však mala jeho osamelosť meno: Meggie.

Prebral sa zo zasnenia a zistil, že ho arcibiskup di Contini-Verchese uprene pozoruje. Jeho veľké tmavé oči boli oveľa nebezpečnejšie, vševedúcejšie ako okrúhle, živé oči jeho terajšieho predstaveného. Páter Ralph bol priveľmi inteligentný, aby predstieral, že do hlbokej zamyslenosti upadol bez príčiny. Pozrel na pápežského vyslanca rovnako prenikavo, usmial sa a pokrčil plecami, akoby chcel povedať: Každý v sebe nosí smútok a nie je hriech spomenúť si na to, čo človeka trápi.

„Povedzte mi, páter, neovplyvnila hospodárska depresia vašu finančnú situáciu?“ spýtal sa taliansky prelát naoko nezúčastnene.

„Zatiaľ sa niet prečo znepokojovať, Vaša milosť. Spoločnosti Michar Limited sa zmeny na trhu tak ľahko nedotknú. Viem si predstaviť, že ľudia, ktorí investovali menej obozretne ako pani Carsonová, prídu o veľa. Prirodzene, farma Drogheda nebude vynášať toľko ako voľakedy, lebo cena vlny klesá. Pani Carsonová však bola primúdra na to, aby investovala do poľnohospodárstva. Dávala prednosť kovu. Hoci ja sa nazdávam, že práve teraz je najpríhodnejší čas na nákup nehnuteľností, nielen poľnohospodárskych usadlostí, ale aj domov vo veľkých mestách. Ceny sú smiešne nízke, ale neostanú také naveky. Kríza sa jedného dňa pominie. Na tom, čo teraz kúpime, môžeme v nasledujúcich rokoch iba získať.“

„Máte pravdu,“ povedal pápežský vyslanec. Takže páter de Bricassart je nielen diplomat, ale aj dobrý obchodník! Veru, najlepšie bude, keď ho Rím nespustí z očí.

2 /

Písal sa však rok 1930 a na Droghede dobre poznali hospodársku krízu. V celej Austrálii vládla nezamestnanosť. Ľudia čoskoro prišli na to, že je zbytočné hľadať prácu, ktorá neexistuje. Keď už nemali z čoho zaplatiť nájomné, ženy a deti, odkázané samy na seba, žili v chatrčiach na obecných pozemkoch a stáli v radoch na podporu v nezamestnanosti, otcovia a manželia sa túlali po cestách. Spravidla si muž zbalil najnevyhnutnejšie veci do plachty, zaviazal ju na uzol a prehodil si batôžtek cez plece. Potom sa vydal na potulky s nádejou, že na farmách, cez ktoré bude prechádzať, nájde aspoň príležitostnú prácu za stravu, ak už nie riadne zamestnanie. Putovanie cez vnútrozemie bolo predsa len užitočnejšie ako vyčkávanie v Sydney.

Ceny potravín boli nízke a Paddy sa postaral, aby droghedské zásobárne a sklady boli vždy plné. Ktokoľvek prišiel na Droghedu, mohol si byť istý, že mu tu naplnia batoh jedlom. Bolo zvláštne, že nekonečný prúd pocestných sa stále obmieňal, len čo sa muži dosýta najedli teplej stravy a pobalili si potraviny na cestu, nemali záujem tu zostať dlhšie. Azda ani sami nevedeli, čo

vlastne hľadajú. Na mnohých iných farmách neboli ani zďaleka takí pohostinní a veľkorysí, tým ťažšie sa dalo pochopiť, čo ženie pútnikov z Droghedy ďalej. Vari ich poháňala myšlienka, že nemajú domov, že ich putovanie je bezcieľne, život nezmyselný? Väčšine sa však podarilo prežiť, iba podaktorí zomreli. Ak ich niekto našiel, pochoval ich, skôr ako ich vrany a diviaky obhrýzli na kosť. Vnútrozemie bolo obrovské a osamelé.

Stuart sa opäť zdržiaval stále doma a puška nikdy nestála ďaleko od dverí kuchynského domčeka. Bolo ľahké nájsť dobrých ovčiarov a Paddy prijal sedem nových mužov, ktorých ubytovali v barakoch, takže Stuarta mohli na pasienkoch oželieť. Fee nikdy nenechávala ležať peniaze vonku a prinútila Stuarta, aby za oltárom kaplnky urobil tajnú skrýšu, do ktorej ukladal cennosti. Ale iba máloktorí z tulákov boli zlí ľudia. Tí radšej zostávali vo veľkomestách alebo väčších vidieckych mestách, kde mohli skôr niečo uchmatnúť, ako pri dlhých osamelých potulkách po nekonečnom vnútrozemí. Aj tak však bolo pochopiteľné, že Paddy, najmä z ohľadu na ženy, nechcel riskovať: Drogheda bolo veľmi známe meno a mohlo lákať nežiaducich tulákov.

Zima priniesla nepríjemné búrky, niektoré suché, iné s dažďom, a nasledujúcu jar a v lete toľko pršalo, že droghedská tráva ešte nikdy nebola taká svieža a vysoká.

Jims a Patsy sa u pani Smithovej morili s úlohami, ktoré dostávali poštou, a nahlas dumali, aké to bude v internátnej škole v Riverview. Pani Smithová však bola pri ich rečiach taká namrzená a skľúčená, že sa naučili nespomínať odchod z Droghedy, keď ich mohla počuť.

A znovu sa vrátilo sucho. Tráva, ktorá siahala mužom do polovice stehien, zoschla a mala striebrosivú farbu. Chlapi, zvyknutí na desať rokov života na čiernozemných pláňach, na striedanie záplav a sucha, iba pokrčili plecami a každý deň sa dávali do práce, akoby na ničom inom nezáležalo. Mali pravdu: najdôležitejšie bolo prežiť obdobie medzi jednotlivými daždivými rokmi, hoci človek nikdy netušil, kedy príde nasledujúci. Nik nevedel predvídať dážď. V Brizbane síce istý Inigo Jones dosť úspešne predpovedal počasie, vychádzal z novej

teórie aktivity slnečných škvŕn, ale vonku na pláňach mu nik veľmi neveril. Nech predpovedá počasie sydneyským a melbournským nevestám, ľudia z čiernozemných plání sa budú radšej naďalej riadiť vlastnou intuíciou.

V zime roku 1932 opäť nastali suché búrky a kruté mrazy, vďaka hustej tráve však nebolo toľko prachu a nelietalo toľko múch ako zvyčajne. Ale to neposkytovalo nijakú útechu čerstvo ostrihaným ovciam trasúcim sa od chladu. Pani O'Rourková, ktorá bývala v obyčajnom drevenom dome, nadšene vítala hostí zo Sydney: jedným zo zlatých klincov jej programu bola vždy návšteva Droghedy. Chcela ukázať svojim známym, že aj na pláňach žijú niektorí ľudia obklopení pohodlím a vkusom. A každý návštevník si hneď všimol vychudnuté ovce pripomínajúce zmoknuté myši, ktoré museli čeliť zime ostrihané. Pätnásť až osemnásť centimetrov dlhé rúno dorastie práve vtedy, keď sa začnú letné horúčavy. Ale ako Paddy vážne vysvetľoval jednému hosťovi, vlna je potom kvalitnejšia. Tu bola dôležitá vlna, nie ovce. Krátko nato v novinách S*ydney Morning Herald* uverejnili list čitateľa. Dožadoval sa bezodkladného vydania zákona, ktorý by skoncoval s „krutosťou chovateľov". Pani O'Rourková bola zhrozená, ale Paddy sa smial, až ho zadúšalo.

„Ešte dobre, že ten hlupák nevidel, ako strihač niekedy náhodou rozpára ovci brucho a potom jej ho zašije hrubou ihlou na vrecia," upokojoval zahanbenú pani O'Rourkovú. „Nestojí to za to, aby ste sa trápili. Ľudia v mestách ani nevedia, ako žije druhá polovica obyvateľstva, a môžu si dovoliť prepych zbožňovať svoje zvieratá ako deti. Tam je to iné. U nás sa však nikdy nestane, aby človek nepomohol druhému v núdzi. V mestách si tí istí ľudia, ktorí sú zbláznení do svojich miláčikov, vôbec nevšimnú človeka prosiaceho o pomoc."

Fee zdvihla hlavu. „Paddy má pravdu, pani O'Rourková," povedala. „Všetci pohŕdame tým, čoho je veľa. U nás sú to ovce, v meste ľudia."

V ten augustový deň, keď sa prihnala strašná búrka, bol na pasienkoch iba Paddy. Zosadol z koňa, pevne ho priviazal k stromu a sadol si pod wilgu, aby tam búrku prečkal. Jeho päť

psov trasúcich sa od strachu sa schúlilo vedľa neho, ovce, ktoré chcel zahnať na susedný pasienok, sa v malých hlúčikoch bezcieľne rozutekali na všetky strany. A bola to strašná búrka, to najhoršie si nechala na chvíľu, keď sa jej stred dostal presne nad Paddyho. Zapchal si uši, zatvoril oči a modlil sa.

Krčil sa pod nízko visiacimi konármi wilgy, ktoré o seba vo vetre neprestajne tĺkli, neďaleko trčalo v tráve niekoľko suchých pňov a mŕtvych kmeňov. Uprostred sa vypínal do výšky dvadsiatich metrov mohutný vysušený eukalyptus a ostrým koncom akoby prepichoval temné oblaky.

Modrý plameň, taký jasný, že pálil v očiach aj cez zatvorené mihalnice, prinútil Paddyho vyskočiť, prudký výbuch ho však odhodil nazad. Keď zdvihol tvár, zazrel posledné zablysnutie, modro-purpurová žiara blesku zaliala kmeň mŕtveho eukalyptu. Potom, tak rýchlo, že si ani nestihol uvedomiť, čo sa robí, všetko naokolo vzbĺklo. Posledná kvapka vlhkosti sa z vlákien odumretých stromov už dávno vyparila a vysoká tráva bola suchá ako papier. Zem akoby chcela dať nebu vzdorovitú odpoveď – z vrchovca obrovského stromu vyšľahol stĺpovitý plameň. Zároveň začali horieť okolité kmene a pne, v nárazoch vetra sa plamene šírili na všetky strany. Paddy nemal ani kedy dobehnúť ku koňovi.

Vtom sa rozhorela rozložitá wilga a v jej mäkkom kmeni vybuchla nahromadená živica. Kam Paddy pozrel, všade sa týčili vysoké ohnivé stĺpy, stromy blčali a pod nohami mu s hučaním horela zem. Kôň zaerdžal a Paddymu zovrelo srdce. Nedovolí, aby to úbohé zviera zahynulo priviazané a bezmocné. Nato zavyl pes, ale ten zvuk sa v okamihu zmenil na zúfalý výkrik plný utrpenia, podobný ľudskému. Pes chvíľu skákal a zmietal sa ako živá pochodeň, potom klesol na horiacu trávu. Ozvalo sa ďalšie zavýjanie, rýchlo postupujúci oheň obkolesil ostatné utekajúce psy. Kým Paddy na zlomok sekundy zastal a rozmýšľal, kade sa najľahšie dostane ku koňovi, vlasy mu oškvrkol ohnivý meteor. Pozrel dolu a uvidel, ako sa mu pri nohách škvarí kakadu.

Odrazu mu prebleslo hlavou, že je to koniec. On ani jeho kôň sa z toho pekla nedostanú. Vzápätí nato vzbĺkol vysušený

blahovičník za jeho chrbtom a vybuchla v ňom živica. Pokožka na ramene sa mu zošúverila a očernela, plameň na jeho hlave bol ohnivejší ako vlasy. Taká smrť je príšerná, lebo oheň sa prehrýza zvonku dovnútra. Posledný prestane fungovať mozog a srdce. Paddy v horiacich šatách bežal a kričal. Volal svoju ženu.

Ostatní muži sa vrátili na Droghedu ešte pred búrkou. Zaviedli kone na dvor a náhlili sa do veľkého domu alebo do nádenníckych barakov. Clearyovci sedeli v jasne osvetlenom salóne, v krémovo-ružovom kozube praskal oheň. Počúvali hrmenie, ale už ich nelákalo ísť sa von pozerať. Príjemná vôňa horiaceho eukalyptového polena na kozubovej mriežke a kopy pečiva a obložených chlebíčkov na servírovacom stolíku boli priveľmi vábivé. Nik nepredpokladal, že by sa Paddy do vypuknutia búrky stihol vrátiť.

Asi o štvrtej sa mraky presunuli na východ a všetci si v duchu vydýchli. Keď zúrila suchá búrka, človek sa akosi nemohol uvoľniť, hoci všetky domy na Droghede mali hromozvod. Jack a Bob vstali a povedali, že sa idú prevetrať, v skutočnosti však chceli uniknúť z tiesnivého prostredia.

„Pozri!“ ukázal Bob na západ.

Nad stromami vrúbiacimi usadlosť sa týčil bronzový dymový stĺp.

„Kristeježiši!“ skríkol Jack a rozbehol sa k telefónu. „Požiar! Požiar!“ reval do slúchadla. Ostatní v miestnosti hľadeli naňho s otvorenými ústami a potom vybehli von. „Veľký požiar na Droghede!“ Jack plesol slúchadlo na vidlicu, gillyskej spojovateľke ani tým, ktorí obyčajne po prvom zazvonení zdvihli slúchadlo spoločnej telefónnej linky, nemusel viac povedať. Hoci odkedy Clearyovci prišli na Droghedu, na okolí Gilly nevypukol ani jeden veľký požiar, presne vedeli, čo treba v takom prípade robiť.

Chlapci sa rozbehli ku koňom, z barakov vybiehali ovčiari. Pani Smithová odomkla sklad a začala vynášať kopy jutových vriec. Dym bolo vidieť na západe a práve stade fúkal vietor, čo znamenalo, že požiar bude postupovať k usadlosti. Fee si

vyzliekla dlhú sukňu, natiahla si Paddyho jazdecké nohavice a spolu s Meggie sa ponáhľali k stajniam. Teraz sa zíde každá ruka.

Pani Smithová priložila do sporáka a slúžky zvesili z hákov vysoko pod povalou veľké hrnce.

„Dobre, že sme včera zabili býka," povedala gazdiná. „Minnie, tu máš kľúč od skladu s liehovinami. Prineste s Cat všetko pivo a rum. Potom začnite piecť chlebové posúchy, ja zatiaľ udusím mäso. A pohnite sa. Pohnite sa!"

Kone znepokojené búrkou zacítili dym a nechceli sa dať osedlať. Fee s Meggie vyviedli zo stajne dva dupotajúce tvrdohlavé plnokrvníky. Keď Meggie sedlala gaštanovú kobylu, po odbočke z gillyskej cesty prichádzali dvaja pocestní.

„Horí, slečna, horí! Nemáte pre nás dva voľné kone? A dajte nám zopár vriec."

„Dostanete ich oproti na dvore. Dobrotivý bože, dúfam, že nik z vás tam nepríde o život," povedala Meggie, ktorá nevedela, kde má otca.

Muži dostali od pani Smithovej jutové vrecia a vaky s vodou a vydali sa za Bobom a ostatnými, ktorí odišli asi pred piatimi minútami. Na konci cválali Fee a Meggie.

Záhradník Tom naplnil veľkú cisternu nákladiaka vodou z artézskej studne a naštartoval motor. Taký veľký požiar by mohol zahasiť iba poriadny lejak, ale vodu budú potrebovať na namáčanie vriec, ktoré si chlapi prehodia cez seba. Zaradil najnižšiu rýchlosť a chystal sa vyjsť na breh naproti. Potom pozrel na dom hlavného správcu a dva prázdne domčeky stojace obďaleč: iba sem by sa z neďalekých stromov mohol preniesť oheň. Zahľadel sa na západ a náhle sa rozhodol. Požiar na pasienkoch sa im určite nepodarí zahasiť a vrátia sa.

Zabočil k správcovskému domu, v ktorom teraz býval, pripevnil k cisterne hadicu a začal ho kropiť, potom postriekal aj dva menšie domčeky. Tu bude užitočnejší. Musí budovy udržiavať vlhké, aby sa nechytili, ak sa oheň priblíži.

Kým Meggie s Fee cválali vedľa seba, hrozivý mrak sa rozrastal a vietor k nim prinášal čoraz silnejší zápach spáleniska. Stmievalo sa. Zo západu sem utekalo stále viac zvierat: tisícky

klokanov, diviakov, vyľakaných oviec, dobytka, pštrosov, goan a králikov. Na Droghede mal každý pasienok meno. Keď prechádzali z Boreheadu na Billa-Billu, Meggie si všimla, že Bob nechal otvorenú bránu. Ovce však boli také hlúpe, že vrazili do plota, zastali pol druha metra od brány a nevideli ju.

Keď sa jazdci priblížili k ohňu, zistili, že požiar postúpil o pätnásť kilometrov a rozrástol sa aj do šírky. Vysoká suchá tráva a silný vietor prenášali oheň z porastu na porast. Chlapi sedeli na vyplašených koňoch a bezmocne pozerali na západ. Nemalo zmysel pokúšať sa oheň zahasiť, to by nedokázala ani celá armáda. Musia sa vrátiť a pokúsiť sa zachrániť aspoň usadlosť. Ak sa rýchlo neobrátia a nedonútia unavené kone rýchlejšie cválať, oheň ich dostihne. Úbohé ovce sú na tom zle, ale nemôžu im nijako pomôcť.

Keď prechádzali cez plytký brod, starý Tom ešte vždy kropil domy pri riečke.

„Výborne, Tom!“ zvolal Bob. „Pokračuj, ale keď sa oheň priblíži, už sa tu nezdržuj. Tvoj život je dôležitejší ako trochu dreva a sklo.“

Pred domom stálo veľa áut, po ceste z Gilly prichádzali ďalšie, a keď Bob zabočil do výbehu pre kone, čakalo ho tam niekoľko chlapov.

„Ako to vyzerá, Bob?“ spýtal sa Martin King.

„Myslím, že požiar je priveľký, aby sme ho mohli zastaviť,“ odvetil Bob zúfalo. „Podľa mňa sa rozrástol do šírky aspoň ôsmich kilometrov a pri tom vetre strašne rýchlo postupuje. Neviem, či sa nám podarí zachrániť usadlosť, ale Horry by mal byť pripravený na najhoršie. Od nás bude oheň postupovať k nemu. Neviem si predstaviť, čo by sme mohli podniknúť.“

„Mali sme dlho pokoj. Posledný veľký požiar vypukol v devätnástom. Pošlem na Beel-Beel zopár ľudí. Našťastie je nás dosť a prídu ešte ďalší. Z Gilly sa zíde takmer päťsto mužov. Niekoľkí z nich vám tu zostanú pomáhať. Ešte šťastie, že moja farma leží západne od Droghedy.“

„Vy ale viete človeka utešiť, Martin,“ zaškeril sa Bob.

Martin King sa poobzeral. „Kde máš otca, Bob?“

„Kdesi na Bugele. Zháňal z pasienka Wilga ovce, ktoré sa majú bahniť. Je to asi osem kilometrov na západ od ohniska požiaru.“

„Iných ľudí vonku nemáte?“

„Vďakabohu nie.“

Trochu to pripomína vojnu, pomyslela si Meggie, keď vošla do domu. Všetko sa muselo robiť s rozvahou, každú akciu dôkladne premysleli a zabezpečili. Bolo sa treba postarať o jedlo a pitie, aby si muži zachovali silu a odvahu. Ale ustavične hrozilo aj bezprostredné nebezpečenstvo katastrofy.

Stále prichádzali ďalšie posily a pridávali sa k mužom, ktorí už pracovali. Rúbali stromy neďaleko riečky, kosili vysokú trávu. Meggie si spomenula, že keď prvý raz uvidela svoj nový domov, pomyslela si, o koľko by bola usadlosť krajšia, keby okolo nej neboli povytínali stromy. Teraz chápala, prečo to urobili. Domy vrúbené dvormi tvorili obrovský protipožiarny kruh.

Všetci rozprávali o požiaroch, ktoré Gilly zažilo za sedemdesiat rokov svojej existencie. Bolo zaujímavé, že nikdy nevznikali v časoch dlhotrvajúceho sucha, lebo vtedy nebolo dosť trávy, ktorá by umožnila ohňu šíriť sa. Najväčšie požiare, ktoré nekontrolovateľne zachvátili stovky kilometrov, vyskytli sa vždy rok či dva po prudkých dažďoch, keď narástla vysoká, bujná tráva.

Na čelo troch stoviek mužov, ktorí zostali brániť Droghedu, sa postavil Martin King. Bol najstarší osadník v okrese a proti požiarom bojoval už päťdesiat rokov.

„Bugela má šesťdesiat hektárov,“ povedal, „v tisícdeväťsto piatom som prišiel o všetky ovce a nezostal mi jediný strom. Trvalo pätnásť rokov, kým som sa z toho spamätal, a dlho som bol presvedčený, že sa mi to vôbec nepodarí, lebo v tých časoch vlna ani dobytok veľa nevynášali.“

Vietor ešte vždy neustal a všade bolo cítiť zápach spáleniny. Nadišla noc, ale obloha na západe bola hrozivo jasná, klesajúci dym dráždil ľuďom priedušky a nútil ich kašlať. O chvíľu uvideli prvé plamene a začuli hukot, ktorý znel ako výkriky davu rozvášnených futbalových fanúšikov. Stromy na západnej strane

lesa vrúbiaceho usadlosť vzbĺkli a rozhoreli sa. Ohúrená Meggie stála na verande a hľadela, ako sa na pozadí ohňa črtajú drobné ľudské siluety, ktoré vyskakovali a skrúcali sa ani trpiace duše v pekle.

„Meggie, prosím ťa, poď sem a poukladaj taniere na servírovací stolík! Nie sme na pikniku!“ prenikol k nej matkin hlas. Zdráhavo sa obrátila.

O dve hodiny sa dotackala prvá skupinka vyčerpaných chlapov, aby sa rýchlo najedli, napili, nazbierali sily a vrátili sa k ohňu. Ženy na farme sa lopotili, aby pripravili mäso, chlebové posúchy, dostatok čaju, rumu a piva pre tristo ľudí. Pri požiari každý robil to, čo vedel najlepšie: ženy varili, aby udržali mužov v dobrej fyzickej kondícii. Súdky rumu sa vyprázdňovali jeden za druhým. Chlapi, začiernení od sadzí a tackajúci sa od vyčerpania, sa najskôr poriadne napili, potom sa napchali posúchmi a kusiskami studeného mäsa, a keď dopili posledný pohárik rumu, šli opäť hasiť.

Vyľakaná Meggie, ktorá musela stále chodiť do kuchynského domčeka, pozorovala požiar. Svojím spôsobom bol nadpozemsky krásny a fascinoval ju. Oheň sa rozšíril už aj na východ, obkľúčil Droghedu a Meggie teraz jasne videla podrobnosti predtým nedefinovateľného pekla. Miešali sa tu čierna, oranžová, červená, biela a žltá farba. Temnú siluetu vysokého stromu akoby obrubovala žiarivá pomarančová kôra; vo vzduchu sťa rozihraní duchovia poletovali a tancovali žeravé uhlíky; vyčerpané srdcia spálených stromov žlto pulzovali, a keď v nich vybuchla živica, do vzduchu sa vzniesla spŕška karmínovočervených iskier. Bolo to hrozivo nádherné a Meggie vedela, že na to jakživ nezabudne.

Náhle vietor zosilnel, a keďže v dome nezostali nijakí chlapi, museli po konároch wisterie vyliezť na strechu ženy. Hoci mali ruky aj nohy omotané mokrými vrecami, predsa cítili, aká je rozpálená. Dusili iskry a žeravé uhlíky, báli sa, aby sa strecha od žiaru neroztavila a jej časti nepopadali na drevené trámy. Najprudší oheň však teraz zúril asi osem kilometrov na východ odtiaľto, na Beel-Beele, ďalej na východe bola farma Narrengang.

Keď vietor dosiahol rýchlosť šesťdesiat až deväťdesiat kilometrov za hodinu, všetkým bolo jasné, že iba dážď môže zabrániť ohňu, aby vyčíňal celé týždne a zničil stovky hektárov prvotriednej pôdy.

Domy pri riečke odolali sálaniu ohňa, lebo Tom ako šialený neprestajne napĺňal cisternu a polieval ich. Ale len čo vietor zosilnel, vzbĺkli ako papier a plačúci Tom sa musel vzdať.

„Radšej sa modli a ďakuj bohu, že vietor nezosilnel vtedy, keď oheň zúril západne od nás," povedal Martin King. „Bola by zhorela nielen usadlosť, ale aj my. Kristepane, dúfam, že na Beel-Beele sú v poriadku!"

Fee podala Martinovi Kingovi veľký pohár čistého rumu. Hoci nebol už najmladší, pri hasení pomáhal, kým bolo treba, a celú akciu vynikajúco riadil.

„Možno sa vám to bude zdať hlúpe," obrátila sa k nemu Fee, „ale keď som si predstavila, že nám zhorí aj dom, zišli mi na um samé čudné veci. Nemyslela som na smrť, na deti, ani na to, že z tejto krásnej budovy nič nezostane. Spomenula som si však na košík so šicími potrebami, na nedopletený sveter, na škatuľu gombíkov, ktoré už roky zbieram, na koláčové formy v tvare srdca, čo mi kedysi vyrobil Frank. Ako by som mohla žiť bez všetkých tých drobností, ktoré sa nedajú nahradiť ani kúpiť v obchode?"

„Takto uvažuje väčšina žien. Je naozaj zvláštne, ako človek reaguje, však? Spomínam si, že v tisícdeväťsto piatom sa moja žena rozbehla nazad do horiaceho domu, hoci som na ňu reval ako šialený, aby ta nešla, len aby vyniesla kruhový rám s akousi výšivkou. Dostali sme sa včas do bezpečia, ale dom zhorel. Keď som postavil nový, ihneď dokončila výšivku. Mala staromódnu vzorku s nápisom *Všade dobre, doma najlepšie.*" Položil prázdny pohárik a pokrútil hlavou. „Musím ísť. Gareth Davies nás bude potrebovať na Narrengangu a ak sa nemýlim, aj Angus na Rudna Hunish."

Fee zbledla. „Ach, Martin! Dôjde to až tak ďaleko?"

„O požiari vedia všade. Už aj na Booroo a Bourke majú

pohotovosť.“

Besniaci požiar sa ešte tri dni šíril na východ, potom sa zrazu spustil prudký lejak, ktorý trval štyri dni, a zahasil aj poslednú iskru. Oheň zanechal za sebou tridsať kilometrov širokú a vyše stopäťdesiat kilometrov dlhú spálenú plochu. Viedla cez Droghedu až k Rudna Hunish, poslednej farme gillanbonského okresu.

Kým nezačalo pršať, Clearyovci nečakali, že sa dozvedia niečo o Paddym. Boli presvedčení, že je v bezpečí na druhej strane spáleniska, odrezaný od nich rozžeravenou zemou a ešte vždy slabo horiacimi stromami. Bob sa nazdával, že keby oheň nebol zničil telefónne vedenie, otec by im bol už dávno zatelefonoval z Bugely. Bolo logické, že sa Paddy vyberie na západ a prečká požiar u Martina Kinga. Ale keď pršalo už šesť hodín a nebolo po ňom ani chýru, začali sa znepokojovať. Skoro štyri dni sa presviedčali, že sa niet prečo obávať.

„Už by tu mal byť,“ povedal napokon Bob, ktorý sa prechádzal po salóne. Ostatní naňho mĺkvo hľadeli. Po daždi sa ochladilo a na mramorovom kozube opäť blkotal oheň.

„Čo urobíme, Bob?“ spýtal sa Jack.

„Myslím, že je najvyšší čas vybrať sa ho hľadať. Možno je ranený, alebo ide domov pešo. Azda sa mu splašil kôň a zhodil ho, azda niekde leží a nevládze chodiť. Mal so sebou jedlo na dva dni, na štyri mu síce nevystačí, ale hladom nezomrie. Nechcem robiť zbytočnú paniku, takže našich ovčiarov nechám zatiaľ na Narrengangu. Ale ak otca do večera nenájdeme, pôjdem za Dominikom a zajtra zvoláme mužov z celého okresu. Kristepane, keby už konečne opravili telefónne vedenie!“

Fee sa triasla a v očiach mala horúčkovitý, skoro šialený výraz. „Vezmem si nohavice a pôjdem s vami. Nevydržím tu sedieť a čakať.“

„Mama, zostaň doma!“ prosil ju Bob.

„Ak je ranený, môže byť hocikde, navyše nevieme v akom stave. Bez ovčiarov je nás málo. Vo dvojici s Meggie si už nejako poradíme. Ináč by som musela ísť s niekým z vás, a tým by sme

vám veľmi nepomohli.“

„Tak dobre,“ ustúpil Bob. „Môžeš si vziať Megginho valacha. Všetci si zoberte pušky a veľa nábojov.“

Prešli cez riečku a vošli do srdca znivočenej krajiny. Nič tu nezostalo zelené ani hnedé, pred nimi sa rozprestieralo obrovské územie mokrej zuhoľnatenej hmoty, z ktorej sa ešte aj po niekoľkohodinovom daždi dymilo. Bolo to neuveriteľné. Každý spálený lístok na strome sa zošúveril a tam, kde kedysi rástla tráva, ležali kde-tu malé čierne kôpky – ovce, čo neušli ohňu. Občas narazili na väčšiu kopu, ešte nedávno vola alebo divú s vinu.

Vpredu cválali Bob a Meggie, za nimi Jack a Hughie a nakoniec Fee so Stuartom. Poslední dvaja šli miernym klusom, čerpali útechu zo vzájomnej blízkosti, mlčali, obidvaja spokojní v spoločnosti toho druhého. Kone sa zavše pri pohľade na ďalšiu hrôzu zhŕkli alebo rozpŕchli, ale poslednej dvojice jazdcov akoby sa to netýkalo. Všade bolo blato, a preto postupovali pomaly a namáhavo, ale spálená tráva našťastie pokrývala zem ako koberec z kokosového vlákna, takže poskytovala koňom oporu. Dúfali, že každú chvíľu sa na obzore zjaví Paddy, ale čas plynul a jeho nebolo.

Zhrození si všimli, že požiar vypukol až na pasienku Wilga, oveľa ďalej, ako predpokladali. Dym zrejme zakrývali búrkové mraky, až kým sa oheň nerozšíril oveľa ďalej. Kontrast hraničnej čiary bol ohromujúci. Na jednej strane čierna zuhoľnatená púšť, na druhej krajina ako vždy – žltohnedá, modrá, v daždi pustá, ale živá. Bob zastal a obrátil sa k ostatným.

„Tu začneme. Ja pôjdem na západ, tam to vyzerá najsľubnejšie a som z vás najsilnejší. Máte všetci dosť streliva? Dobre. Ak niečo objavíte, vystreľte trikrát do vzduchu. Tí, ktorí výstrely začujú, odpovedia jedným výstrelom. Potom budú čakať. Ten, čo vypálil tri výstrely, o päť minút vystrelí zase tri rany a bude to opakovať každých päť minút. Ostatní odpovedia jedným výstrelom.

Jack, ty sa vydáš po hranici požiaru na juh, Hughie pôjde na juhozápad, ja, ako som už povedal, na západ a mama s Meggie na

severozápad. Stu, ty choď po hranici požiaru na sever. Postupujte, prosím vás, pomaly. V daždi je viditeľnosť zlá, najmä medzi stromami. Často na otca volajte, nemusí vás vidieť, ale môže vás počuť. Zbytočne nestrieľajte. Otec nemal so sebou pušku, a keby začul naše výstrely a bol tak ďaleko, že jeho volanie by sme nepočuli, mohol by prepadnúť zúfalstvu. Veľa šťastia a boh s vami.“

Padal vytrvalý sivý dážď. Na poslednej križovatke sa ako pútnici rozišli na všetky strany. Čoraz väčšmi sa od seba vzďaľovali, boli menší a menší, až sa jeden druhému stratili z očí.

Stuart prešiel sotva pol kilometra, keď si tesne pri hraničnej čiare požiaru všimol niekoľko obhorených stromov. Stála tam nízka čierna zvráskavená wilga a zvyšky vysokého eukalyptového pňa. Potom zbadal Paddyho koňa pripečeného ku kmeňu a dva psy, malé čierne stuhnuté predmety, z ktorých ako paličky vytŕčali nahor nohy. Zosadol z koňa a čižmy sa mu po členky zaborili do blata. Zo sedlového puzdra vybral pušku. Kráčal po klzkom spálenisku a šepkal si tichú modlitbu. Keby tam nebol kôň a psy, mohol by dúfať, že nájde tuláka alebo pocestného, ktorému sa nepodarilo ujsť pred ohňom. Nijaký pocestný však nemal koňa a viac ako jedného psa. Paddy mal koňa a päť psov. Bolo to prihlboko vo vnútrozemí Droghedy, aby mohol predpokladať, že tu zahynul pohonič alebo ovčiar z Bugely. Našiel ešte zvyšky troch psov: bolo tam päť psov, presne päť. Stuart vedel, že ďalšieho už nenájde.

Neďaleko koňa za pňom ležalo to, čo kedysi bývalo človekom. Nebolo o tom nijakých pochybností. Čierne spálené telo ligotavé od dažďa, prehnuté ako luk. Iba plecia a zadok sa dotýkali zeme. Nabok rozhodené, v lakťoch ohnuté ruky akoby prosili nebesá o pomoc, skrivené prsty, z ktorých opadalo mäso a obnažilo obhorené kosti, sa zatínali do prázdna. Nohy s pokrčenými kolenami boli roztiahnuté a hlava bez očí vyvrátená k oblohe.

Stuartov jasný, prenikavý pohľad spočinul na otcovi. Nevidel zmrzačené telo, ale otca takého, aký bol za živa. Namieril pušku hore a tri razy vystrelil. O chvíľu mu z diaľky odpovedal výstrel

potom z väčšej diaľky druhý, tlmenejší. Uvedomil si, že najbližšie sú k nemu Meggie s matkou, ktoré šli na severovýchod. Nečakal dohodnutých päť minút, nabil pušku, zacielil južným smerom a opäť tri razy vystrelil. Položil pušku na zem, obrátil sa na juh a nachýlenou hlavou načúval. Tentoraz sa prvá odpoveď ozvala zo západu, bol to Bob, druhý výstrel prichádzal od Jacka alebo Hughieho a tretí od matky. S úľavou si vydýchol, nechcel, aby ženy prišli prvé.

Hľadel smerom na juh, preto nezbadal, ako sa spomedzi stromov na severnej strane vynoril diviak – zacítil ho však. Bol veľký ako krava, so sklonenou hlavou sa valil na krátkych mocných nohách a hrabal spálenú zem. Bol ranený a výstrely ho vyplašili. Riedke čierne chlpy na boku mal spálené, kožu červenkastú, holú: to, čo Stuart pred chvíľou zavoňal, bola aróma pečenej bravčoviny s chrumkavou kôrkou. Chlapec vytrhnutý zo zvláštneho pokojného smútku, ktorý mal vrodený, obrátil hlavu a pomyslel si, že tu už kedysi musel byť, že toto vodou presiaknuté, čierne miesto sa mu navždy vtislo do mozgu v deň jeho narodenia.

Zohol sa po pušku a vtom si spomenul, že nie je nabitá. Diviak sa nehýbal. Malé červené očká mal zúrivé od bolesti, ostré žlté tesáky sa mu v poloblúkoch vykrúcali nahor. Konečne ho zaňuchal aj kôň a zaerdžal. Diviak k nemu obrátil mohutnú hlavu. Uprel zrak na koňa a chystal sa zaútočiť. Stuartovi prebleslo mysľou, že toto je jeho jediná príležitosť. Rýchlo sa zohol po pušku, otvoril uzáver a druhou rukou siahol do vrecka po náboj.

Ešte vždy pršalo a bubnovanie dažďa prehlušovalo všetky ostatné zvuky. Diviak však začul šťuknutie uzáveru a v poslednej chvíli zmenil smer útoku z koňa na Stuarta. Bol už takmer pri ňom, keď mu chlapec strelil do hrude. Ale zviera nezastavil.

Sklonilo hlavu a vrazilo mu tesáky do slabín. Stuart spadol a akoby niekto otvoril kohútik vodovodu, začala sa z neho valiť krv, premočila mu šaty a striekala na zem.

Postrelený diviak sa nemotorne obrátil, chcel svoju obeť ešte raz nabrať tesákmi, ledva sa však už držal na nohách. Zrazu sa celým telom zvalil na Stuarta a vtisol mu tvár do blata. Stuart v

zúfalom, márnom úsilí vyslobodiť sa, na okamih zaťal prsty do zeme. Vždy to vedel. Preto nikdy v nič nedúfal, nerobil si plány do budúcnosti, iba ticho sedel a vdychoval živý svet tak naplno, že nemal kedy smútiť pre osud, ktorý ho čakal. Mama, mama, pomyslel si, nemôžem zostať u teba, a srdce mu prestalo biť.

„Som zvedavá, prečo Stu nevystrelil viac ráz," povedala Meggie matke, keď klusali za zvukom výstrelov. V blate postupovali veľmi pomaly, boli nepokojné a strašne túžili byť na mieste.

„Možno si myslí, že sme ho všetci počuli," odvetila Fee. Predstavila si však Stuartovu tvár, keď sa rozchádzali, ako ju chytil za ruku a ako sa na ňu usmial. „Už nemôžeme byť ďaleko."

Jack a Bob prišli na miesto prví, a keď Meggie s matkou prechádzali cez posledné metre živej krajiny k spálenisku, zastavili ich.

„Nechoď ta, mama." Bob zosadol z koňa.

Jack podišiel k Meggie a objal ju.

Dva páry sivých očí sa zahľadeli na mužov. Nebol v nich údiv ani strach, akoby všetko vedeli, akoby im nič nemuseli vysvetľovať.

„Paddy?" spýtala sa Fee cudzím hlasom.

„Áno. A Stu."

Ani jeden zo synov nevládal na ňu pozrieť.

„Stu? Stu! Čo tým myslíš? Ježišikriste, čo sa stalo? Nie! Obidvaja nie!"

„Otcovi sa nepodarilo ujsť pred ohňom. Je mŕtvy. Stu asi vyplašil diviaka a ten ho napadol. Stu doňho strelil, ale umierajúce zviera sa naňho zvalilo a zadlávilo ho. Aj on je mŕtvy, mama."

Meggie skríkla a pokúsila sa vyslobodiť z Jackovho zovretia. Fee akoby skamenela.

„To je priveľa," povedala po chvíli a pozrela na Boba. Dážď jej stekal po tvári a vlasy sa jej v mokrých pramienkoch ovíjali okolo krku ako zlaté potôčiky. „Chcem ísť k nim, Bob. Som žena jedného a matka druhého. Nemáš právo nepustiť ma k nim. Chcem ich vidieť."

Meggie si položila hlavu Jackovi na plece. Pozerala, ako Fee, ktorú Bob objímal okolo drieku, kráča po spálenisku, ale nepokúsila sa ísť za nimi. Z dažďa sa vynoril Hughie. Jack kývol hlavou smerom k matke a Bobovi.

„Zostaň tu s nimi, Hughie," povedal. „Ja sa vrátim s Meggie na Droghedu a priveziem nejaký vozík." Pustil Meggie a pomohol jej vysadnúť na koňa. „Poď, Meggie, o chvíľu bude tma. Nemôžeme ich tu nechať celú noc a oni nepôjdu domov, kým sa nevrátim s vozíkom."

S vozíkom ani s ničím iným na kolesách sa nemohli v blate pohnúť. Nakoniec Jack so starým Tomom pripevnili k dvom ťažným koňom reťazami kus vlnitého plechu. Prvý šiel Jack s najväčším lampášom, aký na Droghede mali, za ním klusal Tom a viedol záprah s improvizovanými márami.

Meggie zostala doma. Sedela pri kozube nehybná ako v tranze, neschopná vyroniť jedinú slzu. Pani Smithová sa ju pokúšala presvedčiť, aby niečo zjedla, ale pri pohľade na ňu sa rozplakala. Zrazu začula, že ktosi klope na vchodové dvere. Dumala, komu sa sem mohlo podariť dostať cez toľké blato, a ako zvyčajne ju prekvapila rýchlosť, akou sa šíria správy medzi jednotlivými farmami.

Na verande stál mokrý, zablatený páter Ralph v jazdeckom úbore a nepremokavom plášti.

„Môžem ísť ďalej, pani Smithová?"

„Ach, páter Ralph!" zvolala a vrhla sa začudovanému kňazovi do náručia. „Odkiaľ ste sa to dozvedeli?"

„Pani Clearyová mi ako správcovi majetku poslala telegram, bolo to od nej veľmi láskavé. Arcibiskup di Contini-Verchese mi dal voľno, aby som mohol prísť. Aké dlhé meno! Verili by ste, že ho musím vyslovovať aj sto ráz za deň? Moje lietadlo sa pri pristavaní zaborilo do blata a uviazlo v ňom celým trupom, takže som vedel, aká je zem, ešte skôr, ako som na ňu stúpil. Drahé, krásne Gilly! Nechal som si batožinu na fare u pátra Wattyho a od výčapníka v hoteli Imperiál som si požičal koňa. Stavil sa so mnou o fľašu whisky, že sa sem cez to blato nedostanem. Veď už toľko neplačte, pani Smithová! Milá moja, svet sa nezrúti pre

jeden požiar, aj keď bol veľký a strašný!“ Potľapkal ju po pleciach. „Ja sa to usilujem zľahčovať, ako môžem, a vy to beriete tak vážne. Neplačte, prosím vás!“

„Teda ešte neviete,“ vzlykala.

„Čo neviem? Čo sa stalo?“

„Pán Cleary a Stuart sú mŕtvi.“

Zbledol a odstrčil ju. „Kde je Meggie?“

„V salóne. Pani Clearyová je na pasienkoch pri mŕtvych. Jack a Tom šli po ich telá. Ach, páter, nemôžem si pomôcť, ale aj keď som veriaca, niekedy si myslím, že boh je priveľmi krutý! Prečo si ich musel vziať obidvoch?“

Len čo sa páter Ralph dozvedel, kde je Meggie, rozbehol sa do salónu. Cestou zhodil plášť a nechával za sebou mokré stopy.

„Meggie!“ Vrhol sa ku kreslu, v ktorom sedela, kľakol si a pevne chytil jej ľadové ruky do svojich.

Skĺzla na zem a hodila sa mu do náručia. Položila mu hlavu na premočenú košeľu a zavrela oči. Napriek bolesti a žiaľu bola šťastná, túžila, aby táto chvíľa trvala večne. Prišiel. To je dôkaz, že má nad ním moc. Podarilo sa jej to!

„Som premočený, Meggie, budeš mokrá,“ zašepkal a zacítil na líci jej vlasy.

„Na tom nezáleží. Prišiel si.“

„Áno. Chcel som si byť istý, že ste v poriadku. Cítil som, že ma potrebujete, že sa musím na vlastné oči presvedčiť, čo sa tu robí. Ach, Meggie! Otec a Stu! Ako sa to stalo?“

„Otec nestihol ujsť pred ohňom a Stu našiel jeho mŕtvolu. Vyplašil pritom raneného diviaka, ktorý naňho zaútočil. Stu doňho strelil, ale zviera naňho spadlo a zadlávilo ho. Jack a Tom šli po ich telá.“

Mlčal, držal ju v náručí a hojdal ako bábätko, až kým mu oheň z kozuba sčasti nevysušil košeľu a kým necítil, že Meggina meravosť trochu povolila. Potom ju chytil za bradu, zdvihol jej tvár a bez rozmýšľania ju pobozkal. Bol to nejasný impulz, ktorý nepramenil z túžby, urobil to inštinktívne, keď uvidel výraz jej sivých očí. Bol to istý druh slávnostnej prísahy. Keď ho Meggie objala a pritisla sa k nemu, mykol sa a nemohol potlačiť výkrik

bolesti.

Trochu sa odtiahla. „Čo je ti?“

„Asi som si pri pristavaní udrel rebrá. Trup lietadla sa zaboril do blata, náraz bol veľmi prudký. Vyletel som a dopadol na sedadlo predo mnou.“

„Ukáž, pozriem sa.“

Pevnými prstami mu rozopla vlhkú košeľu, stiahla mu ju z pliec a vytiahla z nohavíc. Na hladkej hnedej pokožke sa mu krížom cez prsia ťahala purpurová podliatina.

„Ach, Ralph! S týmto si šiel na koni až z Gilly? Ako ťa to muselo bolieť! Nie je ti zle? Možno máš nejaké vnútorné zranenie!“

„Nemám, je mi dobre. Ani som to necítil, čestné slovo! Tak som už túžil byť na Droghede, že som si na to ani nespomenul. Keby som mal vnútorné krvácanie, bolo by sa to už dávno nejako prejavilo. Preboha, Meggie, nie!“

Sklonila hlavu a jemne sa mu ústami dotýkala podliatiny, hladkala ho po hrudi a pleciach so zámernou zmyselnosťou, ktorá ho ohrozila. Bol fascinovaný a zhrozený a za každú cenu sa chcel vyslobodiť. Odtisol jej hlavu, ale akýmsi záhadným spôsobom mal Meggie opäť v náručí a prestal sa ovládať. Zabudol na bolesť, zabudol na cirkev, zabudol na boha. Našiel Meggine ústa a dychtivo sa na ne vrhol, chcel z nej čoraz viac, tisol ju k sebe a nevládal potlačiť nutkanie, ktoré v ňom vzrastalo. Stiahla si blúzku z pliec, pokožku mala chladivú, hladkú a lesklú ako satén. Zdalo sa mu, že sa topí, ponáral sa stále hlbšie, bezmocne lapal dych. Doľahol naňho pocit smrteľnosti. Ako strašná ťažoba zovrel mu dušu. ako povodeň odplavil trpké temné opojenie. Chcelo sa mu plakať a posledné zvyšky jeho túžby sa rozplynuli pod ťarchou smrteľnosti. Odstrčil Meggine ruky zo svojho nešťastného tela, zostal sedieť na pätách so sklonenou hlavou a uprene pozoroval, ako sa mu ruky položené na kolenách trasú. Čo si to so mnou urobila, Meggie? Čo by si bola so mnou urobila, keby som ti v tom nebol zabránil?

„Mám ťa rád, Meggie. Vždy ťa budem mať rád. Ale som kňaz, nemôžem… naozaj nemôžem!“

Rýchlo vstala a upravila si blúzku. Stála nad ním s čudným, krivým úsmevom, ktorý iba zvýrazňoval bolesť v jej očiach.

„To je v poriadku, Ralph. Poviem pani Smithovej, aby ti pripravila nejaké jedlo, a prinesiem ti konskú masť. Na podliatiny je výborná, utišuje bolesť lepšie ako bozky.“

„Telefón funguje?“ podarilo sa mu vyjachtať.

„Áno. Pomedzi stromy natiahli provizórne vedenie a pred niekoľkými hodinami ho zapojili.“

Keď Meggie odišla, trvalo mu niekoľko minút, kým sa spamätal, a sadol si k Feeinmu písaciemu stolu.

„Spojte ma, prosím, s medzimestskou ústredňou. Tu je Drogheda, páter de Bricassart. Haló, Doreen, ešte vždy ste tam vy? Aj ja rád počujem váš hlas. V Sydney nikdy neviete, kto vás prepojí, je to iba anonymný unudený hlas. Chcem si objednať súrny hovor s jeho excelenciou arcibiskupom pápežským vyslancom v Sydney. Je to číslo XX-2324. A kým dostanete spojenie, prepojte ma na Bugelu, Doreen.“

Sotva stihol dopovedať Martinovi Kingovi, čo sa stalo, ohlásilo sa Sydney. Tých niekoľko slov však stačilo. Od Martina Kinga sa to dozvie celé Gilly a tí, čo tajne odpočúvajú hovory na spoločnej linke a budú ochotní brodiť sa blatom, prídu na pohreb.

„Excelencia? Tu páter de Bricassart… Áno, ďakujem, docestoval som dobre, ale lietadlo sa pri pristavaní zaborilo do blata a budem sa musieť vrátiť vlakom… Do blata, excelencia, do-bla-ta! Nie, excelencia, keď prší, všetky cesty sú nezjazdné. Z Gillanbone som musel prísť na Droghedu na koni, to je v takom prípade jediný možný spôsob. Práve preto volám, excelencia. Dobre, že som sem prišiel. Musela to byť predtucha… Áno, je to veľmi zlé. Padraic Cleary a jeho syn Stuart sú mŕtvi. Otec zahynul pri požiari a chlapca zabil kanec. Ka-nec, excelencia, diviak, divá sviňa… Áno, máte pravdu, používajú tu trocha zvláštne výrazy.“

V slúchadle začul, ako účastníci spoločnej linky zalapali po dychu, a nevdojak sa zaškeril. Človek na nich nemohol skríknuť, aby zložili – bola to jediná hromadná zábava, ktorú Gilly ponúkalo svojim obyvateľom dychtiacim po spoločenskom styku

– ale keby zložili, arcibiskup by lepšie počul. „Ak dovolíte, excelencia, niekoľko dní sa tu zdržím, odbavím pohreb a postarám sa o vdovu a deti… Áno, excelencia, ďakujem. Vrátim sa do Sydney, len čo to bude možné.“

Bolo jasné, že načúva aj spojovateľka. Stisol vidlicu a ihneď ju oslovil. „Dajte mi ešte raz Bugelu, prosím.“ Chvíľu hovoril s Martinom Kingom a rozhodol sa, že pohreb odložia na pozajtra, lebo teraz v auguste je dosť zima. Napriek blatu sa na ňom bude chcieť zúčastniť veľa ľudí. Prídu na koňoch, takže to bude dlhá a namáhavá cesta.

Meggie priniesla konskú masť, ale neponúkla sa, že mu podliatinu natrie, iba mu bez slova podala nádobku. Stručne mu oznámila, že pani Smithová mu asi o hodinu podá v malej jedálni teplú večeru. Medzitým sa môže okúpať. Mal nepríjemný pocit, že Meggie akosi sklamal, nechápal však, čo od neho očakávala. Na akom základe ho posudzuje? Vedela, čím je, tak prečo sa hnevá?

Malá skupinka jazdcov, ktorá privážala telá Paddyho a Stuarta, prišla na úsvite k riečke a zastala. Hoci voda ešte nevystúpila z brehov, Gillan sa premenil na rozvodnený tok hlboký deväť metrov. Páter Ralph k nim preplával na gaštanovej kobyle, v sedlovom vaku mal cirkevné potreby. Fee, Bob, Jack, Hughie a Tom pozerali, ako sťahuje z tiel ich najdrahších plachtu, aby im dal posledné pomazanie. Po mŕtvej Mary Carsonovej sa mu už sotva niečo mohlo protiviť, na Paddym a Stuartovi sa mu nič nevidelo odpudzujúce. Obidvaja boli očernetí, Paddy od ohňa a Stu od zadusenia, ale kňaz ich pobozkal s láskou a úctou. Máry z vlnitého plechu hrkotali a vŕzgali za párom ťažných koni celých dvadsaťpäť kilometrov, vyryli do blata hlboké brázdy, ktoré bude vidieť ešte roky, aj keď narastie nová tráva. Teraz sa však zdalo, že ďalej sa nedostanú, hoci usadlosť bola vzdialená už iba pol druha kilometra – rieka sa valila divým prúdom. Stáli pri brehu a hľadeli na vrchovce eukalyptov pri dome, viditeľné dokonca aj v daždi.

„Mám nápad,“ Bob sa obrátil k pátrovi Ralphovi. „Vy jediný

máte čerstvého koňa, naše by nevládali preplávať rieku viac ako raz, lebo sa museli dlho brodiť blatom a sú premrznuté. Vráťte sa nazad, nájdite nejaké prázdne dvadsaťlitrové plechové sudy a pevne ich zatvorte, aby do nich nevnikla voda. Ak bude treba, zaletujte ich. Zoberte ich dvanásť, alebo aspoň desať. Pripevníme ich pod plech a vytvoríme plť, na ktorej telá prevezieme.“

Nik nemal lepší nápad. Páter Ralph sa bez slova vydal nazad. Na Droghede ho čakal Dominik O’Rourke a jeho dvaja synovia, ktorí prišli z Dibban-Dibbanu, vzhľadom na tunajšie vzdialenosti bývali dosť blízko. Keď im páter Ralph vysvetlil, čo treba urobiť, rýchlo sa dali do práce. Prehľadávali stodoly, z prázdnych sudov od petroleja, ktoré na farme používali na skladovanie, vysýpali rezanku a ovos a vrchnáky, ktoré sa im videli pevné a neboli hrdzavé, k nim priletovali. Vytrvalo pršalo, bolo zjavné, že dážď neprestane ešte aspoň dva dni.

„Dominik, nerád vás o to žiadam, ale keď sa clearyovskí chlapci dostanú domov, budú na smrť unavení. Zajtra musíme Paddyho a Stuarta pochovať, a aj keby gillyský hrobár zhotovil za ten čas rakvy, nijako by sme ich sem cez to blato nedopravili. Mohli by ste zhlobiť dve rakvy? Stačí, ak sa so mnou k rieke vráti jeden z vás.“

O’Rourkovi synovia súhlasne prikývli, netúžili vidieť, čo urobil oheň s Paddym a diviak so Stuartom.

„My sa o to postaráme, otec,“ povedal Liam.

Páter Ralph a Dominik O’Rourke odcválali, sudy ťahali za sebou.

„Aké šťastie, páter,“ zvolal Dominik, keď plávali na druhú stranu, „že nemusíme v tomto prekliatom blate kopať hroby. Vždy som pokladal za prepiate, že Mary Carsonová dala Michaelovi postaviť mramorovú hrobku, ale keby tu teraz bola hneď by som ju za to pobozkal.“

„Máte pravdu,“ odvetil páter Ralph.

Pod vlnitý plech pripevnili z každej strany šesť sudov, plachtu, ktorou boli mŕtvoly zakryté, dôkladne pouvažovali. Dominik a Tom vysadli na vyčerpané ťažné kone a preplávali na droghedský breh, za nimi sa ťahali dlhé laná na pritiahnutie plte.

Muži na druhej strane priviazali potom konce lán k plti a spustili ju na vodu. Ťažné kone pomaly vykročili, Tom s Dominikom ich usmerňovali výkrikmi. Plť sa knísala zboka nabok, ale udržala sa na vode a nakoniec ju bezpečne vytiahli na breh. Nestrácali čas odstraňovaním sudov, ihneď pokračovali v ceste – improvizované máry sa na nich pohybovali rýchlejšie.

K širokým dverám strižné viedla rampa, a tak vtiahli plť aj s nákladom do veľkej prázdnej budovy, páchnucej dechtom, potom, lanolínom a hnojom. Pribehli Minnie a Cat v nepremokavých plášťoch, aby prvé držali stráž pri mŕtvych. Každá si kľakla k máram z jednej strany, prstami preberali zrnká ruženca a monotónnymi hlasmi odriekali modlitby.

Dom sa pomaly zapĺňal. Prišiel Duncan Gordon z Each Uisgey, Gareth Davies z Narrengangu, Horry Hopeton z Beel-Beelu a Eden Carmichael z Barcooly. Starý Angus MacQueen sa priviezol do Gilly v strojvodcovskej kabíne nákladného vlaku, od Harryho Gougha si požičal koňa a pricválal na Droghedu.

„Som odpísaný, páter Ralph," povedal Horry kňazovi neskôr pri večeri, keď siedmi muži sedeli v malej jedálni a jedli obličkový nákyp. „Požiar sa prehnal cez moju farmu z jedného konca na druhý. Nezostali mi takmer nijaké ovce a zhoreli mi skoro všetky stromy. Našťastie posledné roky boli výnosné, mám si za čo kúpiť nové ovce, a ak bude pršať, tráva rýchlo narastie. Ale daj boh, aby ďalších desať rokov nenastala nijaká pohroma, druhý raz by som už nemohol začínať odznova."

„Nuž, ty máš menšiu farmu ako ja, Horry," poznamenal Gareth Davies a s očividnou chuťou zahryzol do krehkého koláča z lístkového cesta. Nijaká pohroma nemohla vziať farmárom nadlho chuť do jedla, potrebovali silu, aby mohli čeliť nešťastiam. „Nazdávam sa, že som prišiel o polovicu pastvín, a čo je horšie, aj o dve tretiny oviec. Páter, musíte sa za nás modliť."

„Mňa to nepostihlo natoľko ako Horryho a Garryho," ozval sa starý Angus, „ale aj tak mi to stačí. Prišiel som o dvetisícštyristo hektárov a o polovicu oviec. Vždy keď sa niečo také stane, vravím si, že som mal radšej zostať doma v Skye."

Páter Ralph sa usmial. „To je len pominuteľné želanie, Angus, a vy to dobre viete. Odišli ste zo Skye z toho istého dôvodu ako ja z Clunamary. Bolo vám primalé.“

Keď sa páter Ralph poobzeral okolo seba, pomyslel si, že to bude čudný pohreb: všetci smútoční hostia sú muži, jediné ženy budú obyvateľky Droghedy. Pani Smithová vyzliekla Fee, vyšúchala ju dosucha a uložila do veľkej manželskej postele. Kňaz jej doniesol silnú dávku upokojujúceho lieku. Odmietala ho vypiť a hystericky nariekala, takže jej nakoniec musel stisnúť nos a nemilosrdne vliať tekutinu do krku. Pretože dvadsaťštyri hodín nič nejedia, laudanum rýchlo zaúčinkovalo. Presvedčil sa, že pokojne spí, a vydýchol si. Na Meggie dával pozor, teraz bola v kuchynskom domčeku a pomáhala pani Smithovej pri varení. Všetci clearyovskí chlapci spali. Boli takí vyčerpaní, že si ledva vyzliekli mokré šaty a padli do postele. Minnie a Cat vystriedali v hodinovom nočnom bdení pri mŕtvych – modlenie vyžadoval zvyk, lebo telá ležali na opustenom, neposvätenom mieste – Gareth Davies so synom Enochom. Po nich nasledovali ďalšie dvojice. Ostatní trávili prestávky medzi jednotlivými hliadkami spoločne: zhovárali sa a jedli.

Mládenci nesedeli s mužmi v jedálni. Všetci naoko pomáhali pani Smithovej v kuchyni, v skutočnosti tam však boli preto, aby mohli pozerať na Meggie. Keď si to páter Ralph všimol, nahnevalo ho to, ale zároveň sa mu uľavilo. Meggie si musí vybrať za manžela niektorého z nich, a určite to urobí. Enoch Davies mal dvadsaťdeväť rokov a bol to „čierny Walesan“, čo znamenalo, že mal čierne vlasy a oči, a bol veľmi pekný. Dvadsaťšesťročný Liam O’Rourke, rovnako ako jeho dvadsaťpäťročný brat Rory, mal svetlé vlasy a modré oči. Najstarší zo všetkých, tridsaťdvaročný Connor Carmichael akoby z oka vypadol svojej sestre. Bol tiež krásavec, ale trochu arogantný. Pátrovi Ralphovi sa najväčšmi pozdával vnuk starého Angusa, Alastair. Vekom bol Meggie najbližší, mal dvadsaťštyri rokov. Vynikal neobyčajnou milotou po starom otcovi zdedil krásne modré škótske oči a tak ako všetci v ich rodine mal už sivé vlasy. Kiežby sa len do niektorého z nich zaľúbila, vydala sa

zaňho a mala s ním deti, po ktorých tak túži! Ach, Pane, ak to pre mňa urobíš, vďačne budem znášať utrpenie lásky k Meggie, naozaj vďačne…

Rakvy nezdobili nijaké kvety a aj vázy v kaplnke boli prázdne. Kvety, čo prežili ohnivú horúčavu pred dvoma dňami, zničil dážď a teraz ležali v blate ako mŕtve motýle. Nezostala ani vetvička rozmarínu, ani jediná skorá ruža. A všetci boli unavení, strašne unavení: tí, ktorí prešli kilometre blatom, aby ukázali, že mali Paddyho radi, rovnako ako tí, ktorí dopravili na Droghedu mŕtve telá, a tí, čo ako otroci varili a upratovali. Páter Ralph bol taký vyčerpaný, že sa cítil, akoby sa pohyboval vo sne. Odvracal zrak, aby nevidel Feeinu strhanú zúfalú tvár, Meggin výraz, v ktorom sa miešal smútok s hnevom, hlboký žiaľ Boba, Jacka a Hughieho…

Martin King predniesol zhromaždeným krátku spomienkovú reč a páter Ralph začal hneď slúžiť zádušnú omšu. Mal so sebou kalich, najsvätejšiu sviatosť a štólu, lebo bez nich nijaký kňaz nešiel poskytovať pomoc či útechu, ale nevzal si smútočné rúcho a na Droghede nijaké nemali. Starý Angus sa však cestou zastavil v Gilly na fare a v nepremokavom plášti prevesenom cez sedlo priviezol čierny ornát. A tak páter Ralph odslúžil omšu v predpísanom odeve, dážď pritom šľahal do okien a bubnoval na plechovú strechu.

Po omši museli vyjsť von a prejsť po trávniku k cintorínu ohradenému nízkym bielym plotom. Tentoraz sa muži sami ponúkli, že odnesú rakvy na pleciach. Šmýkali sa, zabárali sa do blata a dážď ich oslepoval, takže nevideli takmer na krok. Malé zvončeky na hrobe čínskeho kuchára ako vždy monotónne spievali: Hee Sing, Hee Sing.

Zrazu bolo po všetkom. Smútoční hostia vysadli na kone a rozišli sa: niektorí s vyhliadkou na možný úpadok, iní ďakujúc bohu, že unikli ohňu a smrti. Páter Ralph si pobalil veci a prichystal sa na odchod. Vedel, že musí odísť, kým má na to ešte dosť síl.

Najskôr sa šiel rozlúčiť s Fee. Sedela pri písacom stole a

nemo si hľadela na ruky zložené v lone.

„Dostanete sa z toho, Fee?“ spýtal sa a sadol si tak, aby na ňu videl.

Obrátila sa k nemu, taká tichá a meravá, až sa zľakol a zatvoril oči.

„Áno, páter Ralph, dostanem. Musím viesť účtovné knihy a zostalo mi päť synov, ak rátam aj Franka, šesť, ale myslím, že toho rátať nemôžem, však? Ani neviem, ako vám poďakovať. Je pre mňa veľkou útechou, keď viem, že vaši ľudia naňho dozerajú, že mu aspoň trochu uľahčujú život. Ach, keby som ho tak mohla vidieť! Aspoň raz, jedinký raz!“

Pomyslel si, že je ako maják: vyžaruje záblesky žiaľu vtedy, keď ju zaplaví cit, ktorý je primocný, aby ho mohla v sebe udržať. Silný záblesk a potom dlho tma.

„Chcem vám niečo pripomenúť, Fee.“

„Čo?“ Znovu upadla do apatie.

„Počúvate ma?“ spýtal sa ostro, znepokojený a zrazu vystrašený väčšmi ako predtým.

Dlho si myslel, že sa utiahla tak hlboko do seba, že k nej neprenikne ani jeho drsný hlas, ale plameň sa znovu rozhorel a zanariekala: „Úbohý Paddy! Úbohý Stuart! Úbohý Frank!“

Vzápätí sa však silou vôle ovládla, zdalo sa, že chce predĺžiť intervaly temnoty, aby v jej živote už nikdy nezažiarilo svetlo.

Blúdila očami po miestnosti, akoby ju nespoznávala. „Áno, páter Ralph, počúvam.“

„A čo vaša dcéra, Fee? Spomeniete si niekedy, že máte aj dcéru?“

Takmer ľútostivo mu pozrela do tváre. „Spomenie si vari niektorá žena? Čo je to dcéra? Iba pamiatka na bolesť, mladšia verzia matky, ktorá bude žiť rovnako ako ona, ktorá bude plakať rovnako ako ona. Nie, páter Ralph. Usilujem sa zabudnúť, že mám dcéru. Ak na ňu myslím, tak iba ako na jedného zo synov. Každá matka myslí na synov.“

„Plačete niekedy, Fee? Videl som vás plakať iba raz.“

„A nikdy viac ma plakať neuvidíte. So slzami som navždy skoncovala.“ Celá sa roztriasla. „Viete čo, páter Ralph? Pred

dvoma dňami som si uvedomila, ako veľmi som Paddyho mala rada, ale tak ako vždy v mojom živote, bolo už prineskoro. Prineskoro preňho, prineskoro pre mňa. Keby ste vedeli, ako som ho túžila objať a povedať mu, že ho ľúbim. Ach, bože, dúfam, že nik nikdy nebude musieť prežiť moju bolesť!“

Odvrátil zrak od jej skrivenej tváre, aby mala čas upokojiť sa a on mal čas pochopiť záhadnú bytosť, akou bola Fee.

„Nik nikdy nemôže prežiť vašu bolesť.“

Kútiky úst sa jej zdvihli do trpkého úsmevu. „Áno, to je istá útecha, však? Možno to nie je nič závideniahodné, ale moja bolesť je iba moja.“

„Sľúbite mi, niečo, Fee?“

„Ak chcete.“

„Myslite na Meggie, nezabúdajte na ňu. Postarajte sa, aby chodila na tanečné zábavy, aby sa stretávala s mladými mužmi, podporujte ju v myšlienke na vydaj a vlastný domov. Videl som, ako ju dnes mládenci hltali očami. Dajte jej príležitosť, aby sa s nimi stretávala za priaznivejších okolností.“

„Ako si želáte, páter Ralph.“

So vzdychom odišiel a nechal ju meditovať, s tenkými bielymi rukami zloženými v lone.

Meggie ho odprevadila do stajne, kde sa hnedý valach výčapníka z hotela Imperiál dva dni napchával senom a cítil sa ako v konskom raji. Páter Ralph mu hodil na chrbát zodraté sedlo a zohol sa, aby mu zapol podbrušník. Meggie sa opierala o žoch sena a pozorovala ho.

„Pozrite, čo som našla, páter Ralph,“ povedala, keď sa vzpriamil. Vystrela ruku, na dlani jej ležala bledá, ružovosivá ruža. „Bola jediná. Našla som ju vzadu pod nádržami na vodu. Asi ju nezasiahla horúčava požiaru a pred dažďom bola skrytá. Odtrhla som ju pre vás, aby ste mali na mňa pamiatku.“

Roztrasenou rukou vzal napoly rozvitý púčik. „Meggie, nepotrebujem nijakú pamiatku, aby som si na teba spomenul. Nosím ťa v srdci a ty to vieš. Nemôžem to pred tebou zatajiť.“

„Ale niekedy je v takomto darčeku ukrytý kus skutočnosti,“ nástojila. „Môžete naň pozerať a pripomenúť si udalosti, na ktoré

by ste inak zabudli. Prosím vás, vezmite si ju, páter.“

„Volám sa Ralph!“ Otvoril kufrík a vybral z neho veľký misál v drahých perleťových doskách, ktorý dostal pred trinástimi rokmi pri vysviacke od otca. Kniha sa roztvorila na mieste založenom hrubou bielou stuhou. Obrátil ešte niekoľko strán, vložil medzi ne ružu a misál zatvoril. „Aj ty chceš niečo na pamiatku odo mňa, však, Meggie?“

„Áno.“

„Ale ja ti nič nedám. Chcem, aby si na mňa zabudla. Chcem, aby si sa poobzerala okolo seba, našla si dobrého muža, vydala sa zaňho a mala deti, po ktorých tak túžiš. Si rodená mamička. Nesmieš sa upínať na mňa, je to nesprávne. Cirkev nikdy neopustím. Pre tvoje dobro budem k tebe úprimný. Nechcem opustiť cirkev, lebo ťa neľúbim tak, ako ťa bude ľúbiť tvoj manžel, rozumieš mi? Zabudni na mňa, Meggie!“

„Nepobozkáš ma na rozlúčku?“

Namiesto odpovede vysadol na koňa a zamieril k dverám, na hlavu si nasadil starý plstený klobúk, ktorý mu taktiež požičal výčapník. V modrých očiach sa mu na okamih zablyslo. Potom kôň vykročil do dažďa a zdráhavo zamieril na cestu do Gilly. Meggie zostala v šere vlhkej stajne, vdychovala vôňu hnoja a sena. Pripomenula jej stodolu na Novom Zélande a Franka.

O tridsať hodín vošiel páter Ralph do komnaty arcibiskupa pápežského vyslanca. Pristúpil k svojmu predstavenému, pobozkal mu prsteň a unavene sa hodil do kresla. Až keď na sebe zacítil jeho milé, vševedúce oči, uvedomil si, ako čudne musí vyzerať a prečo sa naňho odvtedy, ako vystúpil na hlavnej stanici z vlaku, zahľadelo toľko ľudí. V náhlivosti zabudol na cestovnú tašku, ktorú nechal na fare u pátra Wattyho, k vlaku dobehol dve minúty pred odchodom a viezol sa skoro tisíc kilometrov v studenom vagóne iba v košeli, jazdeckých nohaviciach a čižmách. Hoci bol premočený, chlad vôbec necítil. So smutným úsmevom si obzrel svoj odev, potom pozrel na arcibiskupa.

„Prepáčte, excelencia. Toľko sa toho prihodilo, že som si vôbec neuvedomil, ako čudne vyzerám.“

„Neospravedlňujte sa, Ralph.“ Arcibiskup na rozdiel od svojho predchodcu oslovoval sekretára krstným menom. „Nazdávam sa, že vyzeráte náramne romanticky a švihácky. Iba trochu priveľmi svetsky, nemyslíte?“

„Svetsky, to áno. Ale pokiaľ ide o romantiku a šviháctvo, zdá sa vám to iba preto, lebo nie ste zvyknutý na bežný gillanbonský odev.“

„Milý Ralph, aj keby ste si obliekli vrece a posypali sa popolom, vyzerali by ste romanticky a švihácky. Jazdecký úbor vám však naozaj pristane. Skoro tak ako sutana, a nepokúšajte sa mi nahovoriť, že si neuvedomujete, ako dobre v nej vyzeráte. Máte krásne držanie tela a štíhlu postavu, vy určite nikdy nepriberiete. Rozhodol som sa, že keď ma povolajú do Ríma, vezmem vás so sebou. S potešením budem sledovať, ako zapôsobíte na našich malých tučných talianskych prelátov. Krásny kocúr medzi ohúrenými vypasenými holubmi.“

Rím! Pátra Ralpha až nadvihlo v kresle.

„Bolo to veľmi zlé, milý Ralph?“ spýtal sa arcibiskup a bielou rukou s prsteňom rytmicky hladkal hodvábnu srsť pradúcej etiópskej mačky.

„Strašné, excelencia.“

„Máte tých ľudí veľmi rád.“

„Áno.“

„Máte ich rád všetkých rovnako, alebo ľúbite niektorých väčšmi ako ostatných?“

Páter Ralph bol takisto prefíkaný ako arcibiskup a pracoval uňho ako sekretár už dosť dlho, aby poznal spôsob jeho myslenia. A tak čelil prebitej otázke klamlivou čestnosťou – bol to trik, ktorý vždy ukolísal podozrenia jeho excelencie. Arcibiskupovi nikdy nenapadlo, že otvorený prejav úprimnosti môže byť klamlivejší ako rozličné výhovorky.

„Mám ich rád všetkých, ale ako ste povedali, niektorých väčšmi ako ostatných. Najväčšmi ľúbim Meggie. Vždy som sa za ňu cítil do istej miery zodpovedný, lebo v rodine sú okrem nej iba samí chlapci a niekedy akoby zabudli, že vôbec existuje.“

„Koľko rokov má tá Meggie?“

„Ani neviem. Okolo dvadsať. Ale skôr ako som odišiel, musela mi jej matka sľúbiť, že sa postará, aby sa dievča občas dostalo na tanečnú zábavu a zoznámilo s nejakými mládencami. Bola by škoda, keby zostala na Droghede slobodná a skazila si život."

Hovoril čistú pravdu, arcibiskupov mimoriadne citlivý nos to ihneď zacítil. Hoci boli takmer rovesníci, jeho kariéra neprešla zaťažkávacími skúškami tak ako Ralphova a v niektorých ohľadoch sa cítil podstatne starší. Ak sa mladý kňaz dostane do Vatikánu priskoro, vycicia z neho všetku životnú energiu. Ralph jej mal nadbytok.

Arcibiskupova ostražitosť trochu ochabla. No aj tak neprestával Ralpha pozorovať a pokračoval vo svojej zaujímavej hre: usiloval sa objaviť jeho slabé miesto. Spočiatku si bol takmer istý, že to bude telesná náklonnosť, či už k ženám, alebo mužom. Vďaka nápadne peknej tvári a postave musel byť predmetom mnohých túžob. Primnohých, aby si zachoval nevinnosť, alebo aby si neuvedomoval svoju príťažlivosť. Časom zistil, že mal pravdu iba sčasti. Páter Ralph si bezpochyby uvedomoval, že je príťažlivý, bol však naozaj nevinný. Ak po niečom túžil, rozhodne to nebolo nič telesné. Arcibiskup ho zámerne zoznámil so skúsenými a neodolateľnými homosexuálmi, pre prípad, že by sa mu páčili muži – výsledok bol nulový. Prizeral sa, ako sa zabáva s najkrajšími ženami krajiny – a opäť nič. Ani záblesk záujmu či túžby, hoci nemohol vedieť, že ho pozorujú bdelé oči. Lebo arcibiskup ho nesledoval iba osobne, zamestnával aj rôznych špehov, ale páter Ralph sa to nikdy nedozvedel.

Nakoniec arcibiskup dospel k tomu, že slabosťou pátra Ralpha je pýcha na kňazské poslanie a ctižiadostivosť. Obidve tieto povahové črty dobre poznal, lebo ich mal sám. V cirkvi, tak ako vo všetkých veľkých dobre vybudovaných inštitúciách, sa vždy nájde miesto pre cieľavedomých mužov. Povrávalo sa, že tých Clearyovcov, ktorých údajne tak ľúbi, pripravil páter Ralph o veľkú časť oprávneného dedičstva. Ak je to tak, stojí za to, aby si ho cirkev všímala. A ako sa mu zablyslo v očiach, keď pred ním spomenul Rím! Azda je načase, aby zahral ďalší gambit.

Udržiaval pomaly plynúci rozhovor, oči pod privretými mihalnicami mal však ostražité.

„Kým ste boli preč, dozvedel som sa novinky z Vatikánu.“ poznamenal a jemne odstrčil mačku. „Ty si ale sebecká, Sheba! Kvôli tebe mám celé nohy meravé!“

„Prosím?“ Páter Ralph sa zosúval v kresle čoraz nižšie a iba s najväčším vypätím síl udržiaval otvorené oči.

„O chvíľu si môžete ísť ľahnúť, Ralph, ale najskôr si vypočujte, čo som sa dozvedel. Prednedávnom som poslal dôverné hlásenie Svätému otcovi a dnes som dostal odpoveď od svojho priateľa kardinála Monteverdiho. Často uvažujem, či nie je potomkom toho renesančného skladateľa, ale vždy, keď sa s ním stretnem, zabudnem sa ho na to spýtať. Sheba, musíš vždy, keď si spokojná, zarývať do mňa pazúry?“

„Počúvam, excelencia, ešte som nezaspal,“ usmial sa páter Ralph. „Nečudujem sa, že máte rád mačky. Ste ako ony, aj vy sa rád pre pobavenie pohráte so svojou korisťou.“ Luskol prstami. „Poď ku mne, Sheba! Nechaj ho tak, nie je prívetivý!“

Mačka bleskurýchle zoskočila z purpurového lona, prešla po koberci a svižne vyskočila pátrovi Ralphovi na kolená. Kývala chvostom a nadšene vdychovala vôňu koni a blata.

„Ako to robíte?“ spýtal sa arcibiskup. „Mačky nikdy neprídu k človeku na zavolanie, ale Sheba ide za vami, akoby ste jej dali kaviár s valeriánskymi kvapkami. Nevďačné zviera.“

„Čakám, vaša excelencia.“

„A trestáte ma za to tým, že ste mi odvábili mačku. No dobre, vyhrali ste, vzdávam sa. Prehrávate vôbec niekedy? Zaujímavá otázka. Musím vám zablahoželať, môj milý Ralph. Budete nosiť mitru a pluviál a budú vás oslovovať vaša excelencia biskup de Bricassart.“

S radosťou si všimol, že páter Ralph naširoko roztvoril oči. Tentoraz sa výnimočne nepokúšal pretvarovať ani skrývať svoje pravé pocity. Jednoducho žiaril.

IV

1933-1938 LUKE

1 /

Bolo úžasné, ako rýchlo sa krajina spamätávala. O týždeň už vykukovali z lepkavého bahna malé zelené chumáče trávy a o dva mesiace na obhorených stromoch vyrašili prvé listy. Obyvatelia buša boli tvrdí a odolní, lebo príroda im nedovoľovala byť inými; malodušní alebo tí, ktorým chýbala fanatická húževnatosť, nikdy nezostali na Veľkom Severozápade dlho. Potrvá však celé roky, kým sa jazvy zacelia. Zo zvyškov eukalyptov musí kôra odpadnúť a musí na nich narásť veľa vrstiev, kým budú kmene opäť biele, červené alebo zelené, ale časť stromov nikdy neožije, zostanú mŕtve a tmavé. Roky bude na pasienkoch padať rosa na roztrúsené kostry, ktoré sa časom rozpadnú, zaveje ich prach a rozdupú malé kopýtka. Droghedou sa ťahali na západ ostré hlboké brázdy, ktoré vyryli v blate hrany provizórnych már. Pocestní, ktorí celý príbeh poznali, ich ukazovali ostatným a história Paddyho a Stuarta sa stala súčasťou bušových legiend.

Drogheda prišla pri požiari asi o pätinu pasienkov a dvadsaťpäťtisíc oviec, nič strašné pre farmu, na ktorej ich v dobrých rokoch chovali stodvadsaťpäťtisíc. Nemalo zmysel nadávať na nepriazeň osudu alebo trest boží, hoci mnohí postihnutí prírodnú katastrofu takto nazývali. Jediné rozumné riešenie bolo prestať s nárekmi a začať odznova. Nestalo sa to po prvý raz a nik nepredpokladal, že to bolo naposledy.

Pohľad na holé, ožltnuté droghedské záhrady bol smutný. Doteraz sa vďaka vodným nádržiam Michaela Carsona vždy ubránili suchu, ale ohňu neodolalo nič. Nekvitla dokonca ani wisteria. Tesne pred požiarom vykvitli na nej jemné zhluky púčikov, ktoré sa v horúčave zošúverili. Ruže uschli, sirôtky zahynuli, fialky pripomínali sivastú slamu, fuchsie na tienistých miestach zvädli a už sa nespamätali, popínavý hrachor vyschol a nevoňal. Nádrže, z ktorých pri hasení vyčerpali vodu, boli opäť plné, lebo po požiari výdatne pršalo. Každý, kto mal chvíľku voľného času, pomáhal Tomovi kriesiť záhradu.

Bob sa držal Paddyho zásady, že na Droghede treba viac rúk, a prijal ďalších troch ovčiarov. Mary Carsonová nechcela okrem

Clearyovcov na farme nijakých stálych zamestnancov, na zaháňanie, bahnenie a strihanie oviec najímala radšej dočasné pracovné sily. Paddy bol presvedčený, že chlapi pracujú lepšie, keď majú trvalé zamestnanie, ale pokiaľ šlo o dĺžku ich pobytu na farme, výsledok bol skoro rovnaký. Väčšina ovčiarov trpela chronickým svrbením chodidiel – nikdy nikde dlho nevydržali.

Nové domy, ktoré tentoraz postavili ďalej od riečky, obývali ženatí zamestnanci. Starý Tom mal nový útulný domček pod pieprovníkom za konskými výbehmi a majetnícky sa rozžiaril vždy, keď doň vošiel. Meggie sa ako predtým starala o niektoré blízke pasienky a jej matka o účtovníctvo.

Fee prevzala aj Paddyho úlohu podávať pravidelné správy biskupovi Ralphovi. Vďaka svojej povahe mu oznamovala zásadne iba to, čo súviselo s vedením farmy. Meggie strašne túžila uchmatnúť jeho listy a prečítať si ich, matka jej však k tomu nedala príležitosť a zamykala ich do kovovej skrinky. Pokiaľ šlo o Fee, po Paddyho a Stuartovej smrti sa jej nebolo možno priblížiť. Len čo biskup Ralph odišiel, zabudla na sľub, ktorý mu dala. Meggie naďalej zdvorilo odmietala pozvania na tanečné zábavy a večierky a Fee jej to nevyčítala, ani ju nepohádala, aby niekam chodila. Liam O'Rourke využíval všetky príležitosti na návštevy Droghedy, Enoch Davies, Connor Carmichael a Alastair MacQueen Meggie pravidelne telefonovali. Bola k nim však zdvorilo odmeraná, až pomaly stratili nádej, že by o nich mohla mať záujem.

Hoci leto bolo vlhké, dažde netrvali tak dlho, aby hrozila povodeň. Zem pokrývala vrstva blata a tisícpäťstokilometrový tok Barwon-Darlingu sa rozlial do šírky a valil sa mohutným prúdom. Aj v zime hodne pršalo, a tak mužov, ktorých hospodárska depresia nútila putovať z miesta na miesto, stále ubúdalo. Nebolo nič príjemné vláčiť sa blatom po čiernozemných pláňach, ale keď sa k vlhkú pridal aj chlad, mnohí z tých, čo nemali možnosť vyspať sa v teple pod strechou, podľahli zápalu pľúc.

Bob sa znepokojoval a povedal, že ak to bude s počasím tak pokračovať, ovciam odhnijú kopytá. Meriny neznášali mokrú

zem a kopytá im napadala pieseň. Na farme takmer vôbec nemohli strihať, lebo strihači odmietli pracovať s mokrou vlnou. Ak blato do bahnenia nevyschne, veľa mláďat zdochne na studenej zemi od vlhka a chladu.

Ozval sa telefón. Zazvonil dva razy dlho a raz krátko, to bolo znamenie, že volajú Droghedu. Fee zdvihla a obrátila sa k Bobovi:

„To je pre teba, AML & F."

„Haló, Jimmy, tu Bob… Áno, fajn… Výborne! Odporúčania má v poriadku?… Tak ho pošli hneď ku mne… Ak je naozaj taký dobrý, povedz mu, že to miesto s najväčšou pravdepodobnosťou dostane, ale aj tak sa s ním chcem najskôr pozhovárať. Človek nemá kupovať mačku vo vreci a slepo veriť odporúčaniam… Fajn, ďakujem. Do videnia."

Bob si opäť sadol. „Príde nový ovčiar, podľa Jimmyho správny chlap. Pracoval na západných queenslandských pláňach v okolí Longreachu a Charlevillu. Navyše robil pohoniča. Má dobré odporúčania. Osedlá všetko, čo má štyri nohy a chvost, lebo istý čas zabehá val kone. Ešte predtým strihal ovce. Jimmy vraví, že keď pracoval s elektrickou strihačkou, zarábal dva a pol libry denne. To sa mi akosi nepozdáva. Prečo chce elitný strihač pracovať za ovčiarsku mzdu? Málokedy sa stáva, aby muž vymenil strihačku za sedlo."

S pribúdajúcimi rokmi bol Bobov prízvuk čoraz pretiahnutejší, austrálskejší, a jeho vety kratšie. Šlo mu na tridsiatku. Meggie mrzelo, že neprejavil náklonnosť ani k jednému z dievčat, s ktorými sa stretol na zriedkavých oslavách, kde sa zo slušnosti musel zúčastniť. Predovšetkým bol strašne plachý a po druhé ho mala úplne v moci príroda, očividne ju mal rád a netúžil sa ničím rozptyľovať. Jack a Hughie sa naňho z roka na rok čoraz väčšmi ponášali. Keď sedeli vedľa seba na mramorových lavičkách, človek ich mohol pokladať za trojčatá. Bratia spávali radšej vonku na pasienkoch ako vnútri, a keď boli doma, políhali si na dlážku, lebo sa báli, že by v posteli schúlostiveli. Slnko, vietor a sucho im sfarbili svetlú pehavú

pokožku, až vyzerala ako škvrnitý mahagón. V tvárach im žiarili svetlé priezračné modré oči, okolo ktorých mali hlboké vrásky, následkom toho, že pri pohľade do diaľky a na striebrosivú trávu museli prižmurovať oči. Len ťažko sa dalo odhadnúť, koľko majú rokov, alebo ktorý z nich je najstarší a ktorý najmladší. Všetci zdedili Paddyho rímsky nos a všednú tvár, nemali však zohnuté chrbty a vyťahané ruky od strihania oviec ako ich otec, ale pekné súmerné jazdecké postavy. A predsa netúžili po ženách, pohodlí a príjemných veciach.

„Je ten nový ženatý?“ spýtala sa Fee a kreslila podľa pravítka úhľadné červené linky.

„Neviem, nespýtal som sa. Zistíme to zajtra, keď príde.“

„Ako sa sem dostane?“

„Jimmy ho dovezie. Ide sa pozrieť na staré barany na pasienku Tankstand.“

„Dúfajme, že tu ten nový nejaký čas vydrží. Ale ak nie je ženatý, o pár týždňov určite zdúchne. Strašní ľudia, tí ovčiari,“ vzdychla si Fee.

Jims a Patsy boli v internátnej škole v Riverview a prisahali, že tam nezostanú dlhšie ako do štrnástich rokov, keď sa končí povinná školská dochádzka. Strašne túžili jazdiť po pasienkoch s Bobom, Jackom a Hughiem. Potom bude na Droghede opäť dosť domácich pracovných síl a privandrovalci si budú môcť prichádzať a odchádzať, ako sa im zachce. Tak ako ostatní členovia rodiny aj oni vášnivo radi čítali a ani v tomto im škola nevyhovovala. Doma si človek mohol vložiť knihu do sedlového vaku alebo do vrecka kazajky a čítať ju s oveľa väčším pôžitkom v poludňajšom tieni wilgy ako v triede jezuitského internátu. Škola pre nich znamenala nepríjemnú zmenu. Triedy s vysokými oknami, rozľahlé zelené ihriská, nádherné školské záhrady im nehovorili nič, rovnako ako sydneyské múzeá, koncertné sály a galérie. Kamarátili sa so synmi ostatných farmárov a v čase voľna snívali o domove, alebo vychvaľovali veľkosť a krásu Droghedy. Spolužiaci ohúrené načúvali, ale verili im – každý na západ od Burren Junction počul o úžasnej Droghede.

Trvalo niekoľko týždňov, kým sa Meggie konečne stretla s

novým ovčiarom. Volal sa Luke O'Neill a čoskoro sa o ňom hovorilo vo veľkom dome oveľa častejšie ako o iných zamestnancoch. Po prvé, odmietol sa ubytovať v domcoch pre námedzných robotníkov a usadil sa v poslednom voľnom dome pri riečke. Po druhé, votrel sa do priazne pani Smithovej, ktorá si ho veľmi obľúbila, hoci zvyčajne sa o ovčiarov nezaujímala. Meggie bola naňho zvedavá už dávno predtým, ako ho uvidela.

Keďže gaštanovú kobylu a čierneho valacha nechávala radšej v stajniach ako vo výbehu a ráno väčšinou odchádzala z domu až po chlapoch, často sa s najatými ovčiarmi nestretla celé týždne. S Lukom O'Neillom sa zoznámila jedného neskorého popoludnia, keď sa červené slnko strácalo za stromami a tiene sa predlžovali. Vracala sa z Boreheadu a mierila k brodu, Luke sa k nemu blížil z juhovýchodu.

Slnko mu svietilo do očí, takže Meggie ho zbadala skôr ako on ju. Niesol sa na veľkom vrtošivom hnedákovi s čiernou hrivou, chvostom a čiernymi škvrnami, ktorého Meggie dobre poznala, lebo k jej povinnostiam patrilo prideľovať pracovné kone. Nedávno práve uvažovala, že tohto koňa vída teraz málokedy. Nik z chlapov ho nemal rád, jazdili na ňom, iba keď museli. Novému ovčiarovi to bolo zjavne jedno. To znamenalo, že jazdí dobre, lebo kôň bol agresívny a každého zosadajúceho jazdca sa pokúšal pohrýzť.

Keď muž sedí na koni, iba ťažko možno odhadnúť jeho výšku, lebo austrálski ovčiari používajú malé anglické sedadlá bez vysokej zadnej rázsochy a sedia vzpriamene so zohnutými kolenami. Zdalo sa, že nový ovčiar je vysoký, tento dojem však mohol byť klamný, niekedy mal jazdec iba dlhý trup a nohy neprimerane krátke. Meggie si preto povedala, že s úsudkom počká. Na rozdiel od väčšiny ovčiarov dával prednosť bielej košeli a bielym moleskinovým nohaviciam pred sivým flanelom a keprom. Meggie si pobavene pomyslela, že to bude nejaký švihák. Ak ho baví stále prať a žehliť, jeho vec.

„Dobrý deň, milosťpani," povedal, keď sa priblížili. Zdvihol starý dokrkvaný sivý klobúk a frajersky si ho posotil do tyla.

Šli na koňoch vedľa seba a on pozeral na Meggie usmiatymi

bodrými očami s neskrývaným obdivom.

„Vy určite nie ste milosťpani, musíte byť jej dcéra,“ ozval sa. „Som Luke O’Neill.“

Meggie čosi zahundrala, ale nepozrela naňho. Bola taká zmätená a nahnevaná, že jej nenapadlo nič, čo by mu mohla odvetiť. To nie je férové! Ako sa môže opovážiť mať oči a tvár pátra Ralpha! Z pohľadu mu však vyžarovala veselosť, a nie láska, ktorú Meggie vídala v očiach pátra Ralpha od prvej chvíle keď si na gillyskej stanici čupol k nej do prachu. Pozerať do Ralphových očí a nevidieť ho! Bol to krutý žart. Bol to trest.

Luke O’Neill klusal na zlomyseľnom hnedákovi vedľa Megginej pokojnej kobyly a nevedel, aké myšlienky sa preháňajú hlavou jeho spoločníčke. Prebrodili sa cez riečku, ktorá po nedávnych dažďoch ešte vždy tiekla prudko. Je to ozajstná krásavica, pomyslel si Luke. Tie vlasy! Neboli mrkvovočervené ako vlasy jej bratov, ale zvláštne žiarivé. Keby len naňho pozrela, aby jej mohol lepšie vidieť do tváre! Vtom Meggie zdvihla hlavu a uprela naňho pohľad, ktorý ho zarazil a prekvapil: Nebola v ňom nenávisť, ale akýsi údiv a hnev, akoby chcela uvidieť niečo neexistujúce, alebo akoby uvidela čosi, čo vidieť nechcela. Rozhodne bola zmätená. Luke nebol zvyknutý, aby ho ženy skúmali a nehodnotili ako vynikajúceho muža. Prirodzene, uchvátili ho jej zlaté vlasy a nevinné oči, ale jeho záujem iba prehĺbil Megginu neľúbosť a rozčarovanie. Uprene ho pozorovala, ružové ústa mala pootvorené, nad hornou perou a na čele sa jej od horúčavy perlili kvapôčky potu, červenkastozlaté obočie sa dvíhalo v spýtavom úžase.

Usmial sa a medzi perami sa mu zaleskli biele zuby podobné zubom pátra Ralpha. Jeho úsmev však nebol Ralphov. „Viete, že vyzeráte ako ohúrené dieťa?“

Odvrátila sa. „Prepáčte, nechcela som na vás zízať, ale veľmi mi niekoho pripomínate.“

„Pozerajte na mňa, koľko chcete. Vždy je to lepšie, ako keď vám musím hľadieť na temeno, hoci ho máte pekné. Koho vám pripomínam?“

„Nikoho dôležitého. Je to iba čudný pocit vidieť niekoho

známeho a zároveň strašne neznámeho.“

„Ako sa voláte krstným menom, slečna Clearyová?“

„Meggie.“

„Meggie… V tom mene niet ani trocha dôstojnosti, vôbec vám nepristane. Páčilo by sa mi, keby ste sa volali Belinda alebo Madeline, ale musím sa uspokojiť s Meggie. To je od Margaréty?“

„Nie, Meghann.“

„Aha, to je už lepšie. Budem vás volať Meghann.“

„Nie, nebudete,“ odvrkla. „Bridí sa mi to.“

Krátko sa zasmial. „Zjavne ste si zvykli, že je všetko vždy po vašom, malá slečna Meggie. Ak sa mi zachce volať vás Sofrónia Eustácia Augusta, tak vás tak budem nazývať.“

Prišli ku konskému výbehu a on skĺzol z koňa, ktorý ho chcel pritom uhryznúť. Udrel zviera po hlave a kôň ju poslušne sklonil. Luke zostal stáť, čakal, že mu Meggie podá ruky, aby jej pomohol zosadnúť, ale ona popohnala kobylu ďalej.

„Nenechávate svoju elegantnú kobylu s obyčajnými starými pracovnými koňmi?“ zavolal za ňou.

„Pravdaže nie!“ odvetila, ale neobrátila sa.

Ach, to nebolo férové! Dokonca aj keď sa postavil, bol to celý páter Ralph. Rovnako vysoký, so širokými plecami a úzkymi bokmi, s rovnakou fyzickou príťažlivosťou. Páter Ralph sa pohyboval ako tanečník, Luke O’Neill ako atlét. Mal také isté husté čierne kučeravé vlasy, modré oči, rovný nos, jemne krojené ústa. A predsa sa líšil od pátra Ralpha ako prízračný eukalyptus, ktorý je vysoký, svetlý a pôsobivý, od modrého eukalyptu, ktorý je tiež vysoký, svetlý a pôsobivý.

Po tomto náhodnom stretnutí Meggie sa usilovala dozvedieť o Lukovi čo najviac. Bob a ostatní bratia boli spokojní s jeho prácou a zdalo sa, že si dobre rozumejú. Podľa Boba bol Luke mimoriadne pracovitý. Dokonca aj Fee ho raz večer spomenula a poznamenala, že vyzerá veľmi dobre.

„Nepripomína ti niekoho?“ spýtala sa Meggie. Ležala na bruchu na koberci a čítala.

Fee chvíľu uvažovala. „Trochu pátra de Bricassart. Má jeho

postavu, farbu očí a vlasov. Ale nedá sa hovoriť o zarážajúcej podobe, lebo duševne sa veľmi líšia.

Prosím ťa, Meggie, sadni si do kresla ako dáma. Zato, že más jazdecké nohavice, nemusíš zabúdať na slušné správanie!“

„Pch!“ odvetila Meggie. „Nik ma tu nevidí.“

Fee mala pravdu. Luke O’Neill a páter Ralph sa na seba do istej miery ponášali, ale ich povahy boli také odlišné, že ich iba Meggie stále porovnávala, lebo do jedného z nich bola zaľúbená a odmietala uznať príťažlivosť druhého. Zistila, že Luke je v kuchynskom domčeku ako doma, a prišla na to, prečo si môže dovoliť nosiť do práce biele košele a nohavice. Prala a žehlila mu ich pani Smithová, ktorá podľahla jeho šarmu.

„Ach, je to pravý Ír!“ vzdychala nadšene Minnie.

„Je to Austrálčan,“ namietala Meggie vyzývavo.

„Narodil sa tu, slečna Meggie, to je pravda, ale meno O’Neill je typicky írske. A čo tie čierne vlasy a modré oči? V dávnych časoch bývali O’Neillovci írskymi kráľmi!“

„Myslela som, že to boli O’Connorovci,“ podpichla ju Meggie.

Minnie zažmurkala malými okrúhlymi očkami. „No… veď to bola veľká krajina, slečna Meggie.“

„Ale Minnie! Asi ako Drogheda! A navyše O’Neill je protestantské meno, mňa neprekabátiš.“

„To je pravda. Ale je to slávne meno a O’Neillovci žili v írsku ešte skôr, ako vzniklo protestantské náboženstvo. To meno sa hojne vyskytuje v okolí Ulsteru, a je logické, že tam museli byť aj protestanti, no nie? Slávni O’Neill z Clandeboy a O’Neill Mor žili predsa už predtým, milá slečna Meggie.“

Meggie sa vzdala. Minnie už dávno prestala pociťovať voči protestantom bojovnú nenávisť, ba dokonca vedela o nich hovoriť bez záchvatu zúrivosti.

Asi o týždeň sa Meggie znovu stretla s Lukom O’Neillom pri riečke. Podozrievala ho, že tam na ňu zámerne čakal, ale nevedela, ako sa má zatváriť, ak je to pravda.

„Dobrý deň, Meghann.“

„Dobrý deň,“ odvetila a hľadela kobyle pomedzi uši.

„Na budúcu sobotu bude na Braich y Pwlle ovčiarsky ples. Pôjdete ta so mnou?“

„Ďakujem za pozvanie, ale netancujem. Nemá zmysel, aby som chodila na ples.“

„Tancovať vás naučím raz-dva, to nie je nijaká prekážka, Myslíte, že mi Bob požičia rolls royce, keď vezmem so sebou jeho sestru?“

„Povedala som, že nepôjdem,“ precedila Meggie cez zaťaté zuby.

„Povedali ste, že neviete tancovať, a ja som vyhlásil, že vás naučím. Nehovorili ste, že nepôjdete so mnou, a tak som predpokladal, že máte výhrady voči tancu, a nie voči mne. Chcete sa z toho vy krútiť?“

Podráždene naňho pozrela, ale on sa jej iba smial.

„Ste strašne rozmaznaná, slečna Meghann, je načase, aby vás niekto skrotil!“

„Nie som rozmaznaná!“

„Ale nevravte! Jediné dievča, ktoré obskakujú toľkí bratia! Navyše máte veľkú farmu, peniaze, parádny dom a sluhov. Viem, že Drogheda patrí katolíckej cirkvi, ale ani Clearyovci nie sú chudáci.“

To je ten obrovský rozdiel medzi nimi, pomyslela si Meggie víťazoslávne. To ju miatlo od samého začiatku. Páter Ralph by sa nikdy neuspokojil s vonkajším dojmom, ale Lukovi O’Neilíovi chýbala kňazova citlivosť a predstavivosť, ktoré by mu prezradili, čo sa nachádza pod povrchom. Prechádzal životom bez jedinej myšlienky na jeho zložitosť, bolesti a trápenia.

Prekvapený Bob bez slova podal Lukovi kľúče od nového auta. Chvíľu naňho hľadel a potom sa uškrnul.

„Nikdy mi nenapadlo, že by Meggie mala ísť na zábavu. Len ju ta vezmi! Iste bude rada, úbožiatko. Nikdy sa nikam nedostane. Mali sme na to myslieť už skôr a niekam ju vziať. Nuž, akosi nám to zatiaľ nevyšlo.“

„A prečo nejdete aj vy – ty, Jack a Hughie?“ spýtal sa Luke, ktorý zjavne nemal námietky proti väčšej spoločnosti.

Bob zhrozene pokrútil hlavou. „Nie, ďakujem. Nás tancovanie veľmi nezaujíma.“

Meggie si obliekla sivoružové šaty, iné nemala. Nikdy jej ani na um nezišlo, aby si z peňazí, ktoré jej páter Ralph uložil do banky, vybrala niekoľko libier a dala si ušiť šaty na večierky a plesy. Doteraz sa jej darilo odmietať všetky pozvania, lebo mužov ako Enoch Davies a Alastair MacQueen ľahko odradila pevným nie. Chýbala im bezočivosť Luka O’Neilla.

Ale keď sa teraz pozerala do zrkadla, rozhodla sa, že na budúci týždeň pôjde do Gilly s mamou, ktorá ta chodievala pravidelne, navštívi starého Gerta a dá si ušiť niekoľko nových šiat.

Obliekala sa s nechuťou, keby mala hocijaké iné šaty, čo len trochu vhodné na tanečnú zábavu, tieto by ihneď vyzliekla. Pripomínali jej iné časy, iného tmavovlasého muža, boli natoľko spojené s láskou, snami, slzami a osamelosťou, že obliecť si ich kvôli človeku ako Luke O’Neill pokladala za svätokrádež. Naučila sa skrývať svoje city, vyzerať navonok vždy pokojná a šťastná. Obrnila sa sebaovládaním, a keď si niekedy v noci spomenula na matku, striasla sa.

Skončí tak ako ona, bez akýchkoľvek citov? Začalo sa to u Fee vtedy dávno, v časoch, keď v jej živote ešte existoval Frankov otec? Čo by urobila, keby tušila, že sa Meggie dozvedela pravdu o Frankovi? Ach, presne si pamätala tú scénu na fare! Zdalo sa jej, akoby to bolo včera: otec s Frankom stáli oproti sebe a vykrikovali tie strašné veci a páter Ralph ju držal tak pevne, až to bolelo. Odrazu do seba všetko zapadalo. Pomyslela si, že to vlastne musela vedieť odjakživa. Bola už dosť stará, aby pochopila, že na to, aby mala žena dieťa, treba čosi viac, ako si pôvodne myslela: že jestvuje akýsi fyzický styk, prísne zakázaný všetkým okrem manželov. Akú hanbu a poníženie si musela úbohá Fee vytrpieť pre Franka! Nečudo, že je teraz takáto. Meggie usúdila, že keby sa to stalo jej, radšej by zomrela. V románoch mali nemanželské deti len tie najhoršie, najnemravnejšie dievčatá, a mama predsa nebola nemravná, nikdy nemohla byť nemravná. Meggie si z celého srdca želala,

aby sa s ňou matka o tom pozhovárala, alebo aby ona sama našla dosť odvahy začať o tom hovoriť. Azda by jej mohla trochu pomôcť.

Ale Fee nie je typ človeka, ku ktorému by sa niekto mohol priblížiť, a sama nikdy neurobí prvý krok. Meggie pozrela na seba do zrkadla, vzdychla a dúfala, že jej sa nič podobné nestane.

Bola však mladá. Vo chvíľach ako táto, keď pozerala na svoj obraz v sivoružových šatách, chcela cítiť, chcela, aby ju ako teplý príval zaplavili city. Nebude sa po celý život pohybovať ako bezduchý robot, túžila po zmene, oživení, po láske. Po láske, manželovi a deťoch. Aký zmysel má túžiť po mužovi, ktorého nikdy nemôže mať? Nechce ju a nikdy ju nebude chcieť. Povedal, že ju má rád, ale nie ako manžel. Pretože sa oženil s cirkvou. Sú vari všetci takí? Milujú myšlienku väčšmi ako ženu? Nie, určite nie sú všetci takí. Azda tí zložitejší, ktorí sa zmietajú v mori pochybností, výhrad a mučivého sebaspytovania. Musia však existovať aj jednoduchší muži, ktorí vedia ľúbiť predovšetkým ženu. Muži ako napríklad Luke O'Neill.

„Ste najkrajšie ďievča, aké som kedy videl," povedal Luke, keď naštartoval auto.

Lichôtky boli čímsi mimo Megginho chápania. Prekvapene naňho pozrela.

„Nie je to ohromné?" pokračoval Luke, ktorého zjavne neodradil nedostatok jej nadšenia. „Človek iba skrútne kľúč, stisne gombík na prístrojovej doske a auto naštartuje. Nemusí krútiť kľukou a dúfať, že motor naskočí skôr, ako bude úplne vyšťavený. Tomu hovorím život, Meghann."

„Nenecháte ma tam sedieť samu?" spýtala sa.

„Preboha, ani nápad! Idete ta predsa so mnou. To znamená, že mi celý večer patríte, a nemienim dať príležitosť nikomu inému."

„Koľko máte rokov, Luke?"

„Tridsať. A vy?"

„Budem mať dvadsaťtri."

„Už? Vyzeráte ako dievčatko."

„Nie som dievčatko!"

„Fíha! Boli ste už niekedy zaľúbená?“

„Raz.“

„A to je všetko? V dvadsiatich troch rokoch? Kristepane! Vo vašom veku som bol zaľúbený stále.“

„Aj ja by som možno bola, ale na Droghede sa človek stretne s málo ľuďmi, do ktorých by sa mohol zaľúbiť. Vy ste prvý ovčiar, ktorý sa odhodlal na čosi viac ako na plachý pozdrav.“

„Keď odmietate chodiť na zábavy, lebo neviete tancovať, nemáte veľký výber, to je pravda. S tým tancom to dáme čoskoro do poriadku. Dnes večer sa naučíte tancovať a o pár týždňov z vás bude preborníčka.“ Rýchlo na ňu pozrel. „Nevravte, že mládenci z okolitých fariem sa vás neusilovali nahovoriť, aby ste s nimi chodili na zábavy. Chápem, že pre ovčiarov ste priveľké sústo, ale farmári na vás museli vrhať zaľúbené pohľady.“

„Ak som pre ovčiarov priveľké sústo, prečo ste sa neostýchali vy?“

Zaškeril sa. „Lebo som najbezočivejší chlap na svete. Ale neodbiehajme od témy. V gillyskom okolí sa muselo nájsť zopár chlapcov, čo vás pozývali na tancovačky.“

„To hej,“ pripustila. „Nikdy som však nechcela ísť. Vy ste ma prinútili.“

„Potom sú ešte hlúpejší, ako som si myslel,“ poznamenal Luke. „Kvalitu poznám na prvý pohľad.“

Na ovčiarsky ples prišli všetci, od farmárskych synov a dcér až po ovčiarov a ich ženy, ak dajaké mali, slúžky, vychovávateľky a rozliční ľudia z mesta. Pri takých príležitostiach sa mohli napríklad učiteľky zoznámiť s farmárskymi agentmi, zamestnancami bánk a ozajstnými tvrdými chlapmi.

Stretnutia prebiehali v neformálnom ovzduší. Z Gilly prišiel starý huslista Mickey O’Brien a vždy sa našiel niekto ochotný sprevádzať ho na klavíri alebo akordeóne. Starý Mickey sedel na plechovom sude alebo na bale vlny a bez oddychu hral aj niekoľko hodín, z ovisnutej dolnej pery mu stekali sliny, lebo prehĺtanie by ho rušilo pri dodržiavaní rytmu.

Netancovali tu tance, ktoré Meggie obdivovala na oslave

narodenín Mary Carsonovej. Toto boli rýchle kolové dupáky, gigy, polky, štvorylky, mazúrky. Tanečné páry sa pri nich takmer nedotýkali, alebo sa divo krútili dookola v nešikovnom objatí.

Nebol v tom ani náznak dôvernosti či romantiky. Všetci pozerali na tanec ako na zábavu, ľúbostné pletky sa odohrávali vonku, ďaleko od hluku a ľudí.

Meggie onedlho zistila, že jej dievčatá veľmi závidia pekného, urasteného spoločníka. Bol terčom zvodných, lichotivých, ale oveľa otvorenejších pohľadov ako kedysi páter Ralph. Ako kedysi páter Ralph. Aké strašné myslieť naňho v minulom čase!

Luke dodržal slovo a nechal ju samu, len keď musel ísť na záchod. Na zábavu prišli aj Enoch Davies a Liam O'Rourke a dychtili po tom, aby mohli zaujať jeho miesto po Megginom boku. Luke im však nedal príležitosť a Meggie bola priveľmi omámená, aby si uvedomila, že môže tancovať aj s inými, nielen s Lukom. Nezačula ich poznámky, Luke však áno, a v duchu sa smial. Ten chlap je ale bezočivý! Obyčajný ovčiar, a vyfúkne im ju spred nosa! Lukovi bolo jedno, čo hovoria. Mali takú istú možnosť ako on, ich chyba, že ju prepásli.

Posledný tanec bol valčík. Luke chytil Meggie za ruku, objal ju okolo drieku a pritisol k sebe. Bol vynikajúci tanečník. Prekvapená Meggie zistila, že stačí, ak sa dá viesť. Bol to zvláštny pocit, tisnúť sa k chlapovi, cítiť jeho svalnatý hrudník a stehná, vnímať teplo jeho tela. Jej krátky kontakt s pátrom Ralphom bol taký náruživý, že si nemala kedy všímať podrobnosti a bola úprimne presvedčená, že to, čo cíti v jeho náručí, nikdy nepocíti v náručí druhého. A hoci to teraz bolo čosi celkom iné, vzrušilo ju to. Zrýchlil sa jej pulz a vedela, že to Luke vycítil, lebo ju zrazu privinul tesnejšie k sebe a pritisol si líce k jej vlasom.

Cestou domov väčšinou mlčali. Rolls royce ticho priadol a osvetľoval hrboľatú cestu. Braich y Pwll bol od Droghedy vzdialený vyše sto kilometrov. Farmy oddeľovali od seba pasienky, na ktorých nestál nijaký domček, nežiarilo jediné svetielko. Horský hrebeň, ktorý sa ťahal cez Droghedu, nebol

vyšší ako tristo metrov, ale vyjsť na jeho vrchol znamenalo na čiernozemných pláňach asi toľko ako vyškriabať sa na vrcholky švajčiarskych Álp. Luke zastal, vystúpil z auta a otvoril Meggie dvere. Aj ona vystúpila a striaslo ju. Pokazí všetko tým, že sa ju Pokúsi pobozkať? Bolo tu také ticho a všetci boli tak ďaleko!

Neďaleko sa nakláňal polorozpadnutý plot. Luke držal Meggie zľahka za lakeť a viedol ju pomedzi králičie nory, aby sa v ľahkých topánkach nepotkla. Meggie sa pevne chytila plota a rozhliadla sa po pastvinách. Stála tam neschopná slova, najskôr od strachu, a potom, keď sa jej Luke nepokúsil dotknúť a jej panika sa pominula, od úžasu.

Pokojné, bledé mesačné svetlo, jasné skoro ako slnečné lúče, zalievalo nekonečné plochy striebristej trávy, ktorá sa trblietala a vlnila. Pod skupinkou stromov sa mihali čudesné tiene pripomínajúce tajomné vchody do podsvetia. Meggie zdvihla hlavu a chcela zrátať hviezdy, ale nešlo to, boli jemné ako kvapky rosy na pavučine, zažiarili, zhasli, zase zažiarili a opäť zhasli v nekonečnom vesmírnom rytme. Bolo počuť iba šuchot trávy a šum lístia, občas sa z auta ozvali kovové zvuky chladnúceho motora a obďaleč sa sťažoval ospanlivý vták, že ho vyrušili zo spánku. Z pôdy stúpala nedefinovateľná vôňa buša.

Luke sa obrátil k svetlu a z vrecka vytiahol meštek s tabakom a zväzok ryžových papierikov.

„Narodili ste sa tu, Meghann?“ spýtal sa a nenáhlivo mrvil dlaňami tabakové listy.

„Nie, na Novom Zélande. Prisťahovali sme sa sem pred trinástimi rokmi.“

Nasypal tabak na papierik, ktorý skúsené zakrútil a pošúchal medzi palcom a ukazovákom, potom ho oblizol, zalepil, koncom zápalky zastrčil dnu niekoľko vytŕčajúcich kúskov tabaku a zapálil si.

„Však sa vám to dnes večer páčilo?“

„Áno.“

„Rád vás budem sprevádzať na všetky tanečné zábavy.“

„Ďakujem.“

Znovu zmĺkol. Ticho fajčil a hľadel ponad strechu auta na

skupinu stromov, odtiaľ sa ešte vždy hašterivo ozýval nahnevaný vták. Keď mu zostal v prstoch už iba malý ohorok, hodil ho na zem a starostlivo prišliapol podpätkom, až kým sa nepresvedčil, že v ňom niet ani iskierky. Nik nezháša cigaretu tak dôkladne ako obyvateľ austrálskeho buša.

Meggie sa so vzdychom odvrátila od mesiaca a Luke jej pomohol nastúpiť do auta. Mal dosť rozumu na to, aby ju teraz nezačal bozkávať. Rozhodol sa, že ak to pôjde, ožení sa s ňou. pokojne počká, kým po bozkoch zatúži ona.

V to leto bolo veľa zábav a pomaly si celá Drogheda zvykla na to, že si Meggie našla priateľa. Bratia ju nepodpichovali, lebo ju mali radi a Luke sa im páčil. Bol to najusilovnejší ovčiar, akého tu kedy mali, lepšie odporúčanie pre nich neexistovalo. Dušou patrili skôr k pracujúcej triede ako k farmárom, nijakému Clearymu by nezišlo na um hodnotiť chlapa podľa majetku. Fee, ktorá by mohla posudzovať Luka aj z inej stránky, sa oňho nezaujímala. Tak či tak, Lukovi jeho skalopevné presvedčenie, že sa líši od obyčajných ovčiarov, začalo prinášať plody; Clearyovci sa k nemu správali, takmer akoby bol jedným z nich.

Každý večer, keď nebol vonku na pasienkoch, chodieval pravidelne na návštevu do veľkého domu. Bob čoskoro usúdil, že je nezmysel, aby Luke jedol sám, keď na clearyovskom stole je hojnosť všetkého, a tak začal jedávať s nimi. Potom sa Bobovi zasa videlo hlúpe, že musí v noci šliapať pol druha kilometra domov, keď je taký milý a vždy sa baví s Meggie, a preto mu ponúkol, aby sa nasťahoval do jedného z malých hosťovských domčekov za veľkým domom.

Meggie o Lukovi dosť rozmýšľala a už naňho nehľadela tak pohŕdavo ako spočiatku, keď ho porovnávala s pátrom Ralphom. Stará rana sa pomaly hojila.

Časom ich prestala porovnávať a nedumala už nad tým, že sa páter Ralph usmieval inak ako Luke, hoci ústa majú rovnaké, že v živých modrých očiach pátra Ralpha sa odzrkadľoval vzdialený pokoj, kým v Lukových sa ligoce nepokojná vášeň. Meggie bola mladá a ešte nikdy nevychutnala lásku do dna, aj keď ju jeden či dva razy na krátky okamih okúsila. Chcela ju prevaľovať na

jazyku, rozplývať sa nad jej chuťou, chcela sa ňou dať opojiť. Z pátra Ralpha sa stal biskup Ralph a nikdy sa k nej nevráti. Predal ju za trinásť miliónov strieborniakov, a to bolelo. Keby v tú noc pri artézskej studni nebol sám použil tú vetu, nikdy by sa tým nezaoberala, ale on ju vyslovil a ona nekonečné noci uvažovala, čo tým chcel povedať.

Keď sa pri tanci dotýkala Lukovho chrbta, keď ňou prenikla jeho silná vitalita, vzrušovalo ju to. Ale nikdy pri ňom nepocítila temný spaľujúci oheň žiadostivosti, ani jej nezišlo na um, že ak ho už jakživ neuvidí, zomrie od žiaľu. Nikdy sa nemykla a nezachvela, keď na ňu pozrel. Luke ju však čoraz častejšie vodil na zábavy, a tak mala možnosť bližšie spoznať mužov typu Enocha Daviesa, Liama O'Rourka a Alastaira MacQueena. Ani jeden z nich na ňu nezapôsobil tak ako Luke O'Neill. Ak boli dosť vysokí, ukázalo sa, že nemajú Lukove oči, ak mali také oči, mali zasa iné vlasy. Vždy im niečo chýbalo, hoci sama nevedela, čo sa jej na Lukovi vlastne páči, samozrejme okrem toho, že jej pripomína pátra Ralpha. Odmietala však pripustiť, že jej náklonnosť k nemu nemá hlbší základ.

Často sa zhovárali, ale iba o bežných veciach: o strihaní oviec, o prírode, o tom, čo chce Luke v živote dosiahnuť, o miestach, ktoré navštívil, alebo o politike. Luke si sem-tam prečítal nejakú knihu, nebol však vášnivý čitateľ ako Meggie, a aj keď sa veľmi usilovala, nemohla ho prinútiť, aby si niektorú knihu prečítal iba preto, lebo jej sa videla zaujímavá. Ich rozhovor nikdy nedosiahol nijakú intelektuálnu výšku. Čo Meggie najväčšmi prekvapilo a pobúrilo, bolo, že neprejavil ani najmenší záujem o jej vlastné problémy, ba ani sa jej nespýtal, čo čaká od života ona. Niekedy túžila hovoriť o veciach, ktoré boli jej srdcu bližšie ako ovce alebo dážď, ale ak o niečom podobnom začala, Luke ihneď zaviedol rozhovor na niečo neosobné.

Luke O'Neill bol bystrý a domýšľavý, neobyčajne húževnato pracoval a túžil zbohatnúť. Narodil sa v drevenej chatrči za mestom Longreach v západnom Queenslande, presne na obratníku Kozorožca. Jeho otec bol čierna ovca bohatej, ale

prísnej írskej rodiny a matka dcéra nemeckého mäsiara z Wintonu. Keď nástojila na tom, že sa vydá za Luka O'Neilla, rodičia ju vydedili. O'Neillovci žili v chatrči s desiatimi deťmi, z ktorých ani jedno nemalo topánky, ale v horúcom Longreachi na tom vôbec nezáležalo. Aby Luke starší uživil rodinu, keď sa mu občas chcelo, strihal ovce, ale väčšinou sa mu nechcelo a popíjal rum. Zahynul pri požiari v blackallskej krčme, keď mal Luke dvanásť rokov. Len čo bol dosť starý, aby mohol pracovať, pridal sa k vandrujúcim strihačom oviec ako smolník. To znamenalo, že vždy keď sa strihačovi pošmykla ruka a ovcu porezal, chlapec jej nalial na ranu roztopenú smolu.

Tvrdej práce sa nikdy nebál. Nik sa nenamáhal zistiť, či sa stal pracovitý preto, lebo jeho otcovi, známemu opilcovi, sa posmievalo celé mesto, alebo preto, že po matke zdedil nemeckú usilovnosť.

Onedlho sa vypracoval zo smolníka na pomocníka strihačov. Zbieral veľké ťažké rúna, ktoré sa neprestajne valili spod strihačiek, a nosil ich na manipulačný stôl, kde z nich odstraňovali nekvalitné časti. Neskôr sa sám naučil orezávať bezcenné, od špiny stvrdnuté okraje. Rúna potom hádzali do pripravených nádrží, kde ich preberal triedič. To bol v strihačskej branži aristokrat. Musel mať vrodený inštinkt tak ako ochutnávači vín alebo testovači parfumov, nedalo sa to naučiť. A Lukovi triedičský inštinkt chýbal. Ak chcel zarobiť viac, a to rozhodne chcel, musel sa dať buď na lisovanie, alebo strihanie. Bol dosť silný, aby obsluhoval lis a stláčal rúna do veľkých balov, ale strihačov platili lepšie.

Medzitým bol už Luke známy v celom západnom Queenslande ako neobyčajne usilovný pracovník, takže so zaučením nemal problémy. Ak bol človek šikovný, silný a vytrvalý, a to Luke našťastie bol, mohol sa stať strihačom. Onedlho už strihal šesť dní v týždni vyše dvesto oviec denne, za každú stovku dostával libru. Austrálski strihači používali malé strihačky s úzkou rúčkou pripomínajúcou jaštericu boggi, podľa ktorej ich nazývali. Veľké novozélandské strihačky so širokými, ostrými zubami boli v Austrálii zakázané, hoci sa nimi dalo

nastrihať dva razy toľko.

Bola to úmorná drina. Pri svojej výške sa musel Luke hlboko skloniť ku každej ovci, ktorú si pridŕžal kolenami, a dlhými plynulými ťahmi prechádzať strihačkou od hlavy až po chvost, aby odlupujúce sa rúno ostalo vcelku. Musel dbať na to, aby bola ovca ostrihaná až na kožu, ako to vyžadovali dozorcovia, ktorí sa ihneď vrhli na strihača nedodržiavajúceho prísne normy. Neprekážala mu horúčava, pot ani smäd, čo ho nútil vypiť vyše desať litrov vody denne, dokonca ani nepríjemné, dobiedzavé muchy, lebo sa narodil v kraji zamorenom muchami. Nerobil si nič z oviec, na ktoré väčšina strihačov nadávala. Niektoré boli primalé, iné priveľké, niektoré zasa premočené, špinavé a plné mušincov, ale všetko to boli meriny. To znamenalo, že boli pokryté srsťou od ňucháčov po kopytá a ich strihanie si vyžadovalo veľkú námahu. Okrem toho mali jemnú kožu, ktorá sa v rukách kĺzala ako hodvábny papier.

Nie, ťažká práca mu neprekážala, lebo čím ťažie pracoval, tým lepšie sa cítil. Rozčuľoval ho však hluk a zápach, ľutoval, že nemôže pracovať vonku. Máloktoré miesto je také odporné ako ovčiarska strižňa. A tak si jedného dňa povedal, že sa stane farmárom. Bude sa prechádzať hore-dolu okolo zohnutých strihačov a pozorovať, ako plynulými pohybmi strihajú ovce.

V jednej strihačskej pesničke sa spievalo:

Farmár vždy v strižní postáva pri dverách
a ostrým zrakom všetko si obzerá.

Preto sa Luke rozhodol, že si kúpi farmu. Nechcel byť zhrbený a mať vyťahané ruky ako strihači, ktorí sa touto prácou živia celý život. Chcel sa tešiť z práce v prírode, vidieť, ako sa mu sypú peniaze. V strižni by ho mohla udržať iba vyhliadka, že by sa stal preborníkom. To boli výnimočne šikovní muži, ktorým sa strihačkou boggi podarilo denne ostrihať vyše tristo oviec. Veľa si privyrobili aj rozličnými stávkami. Ale nanešťastie mu prekážala jeho výška, práve v tých niekoľkých sekundách, kým sa k ovci zohol a potom opäť vystrel, spočíval rozdiel medzi

obyčajným strihačom a preborníkom.

V rámci svojho obmedzeného myslenia začal sa v duchu zaoberať inými spôsobmi, ako dosiahnuť to, po čom túži. Vtedy si prvý raz uvedomil, že priťahuje ženy. Najskôr to skúsil ako ovčiar na farme Gnarlunga, kde mali dosť mladú a peknú dcéru, ktorá raz všetko zdedí. Mal smolu, nakoniec dala prednosť anglickému prisťahovalcovi, ktorého dobrodružstvá boli známe v celom buši. Z Gnarlungy odišiel na Bingelly, kde žila nepekná starnúca dedička s ovdoveným otcom. Tam zabehával kone. Chuderka Dot, skoro ju dostal, ale napokon poslúchla otca a vydala sa za čulého šesťdesiatnika, majiteľa susednej farmy.

Tie dva pokusy ho stáli viac ako tri roky života. Povedal si, že dvadsať mesiacov na jednu dedičku je priveľa a navyše je to nuda. Bude lepšie, ak sa vydá na cesty a usadí tam, kde narazí na niečo sľubné. S nesmiernym nadšením putoval po dobytkárskych cestách západného Queenslandu až dolu k riekam Cooper, Diamantine, Barcoo a Bulloo a prešiel krížom-krážom hornú časť západného Nového Južného Walesu. Mal tridsať rokov a bol najvyšší čas, aby si našiel sliepku, ktorá mu znesie zlaté vajíčka.

Ako každý, aj on už počul o Droghede, ale zbystril pozornosť, keď sa dozvedel o jedinej dcére na farme. Tú síce nezdedí, je však možné, že rodina bude ochotná dať dievčaťu do vena kdesi pri Kynune alebo Wintone skromných päťdesiattisíc hektárov pasienkov. Krajina okolo Gilly bola pekná, ale na Lukov vkus priveľmi ohraničená a lesnatá. Túžil po nekonečných pláňach západného Queenslandu, kde sa, kam až oko dovidí, rozprestiera tráva a po stromoch niet ani stopy. Iba nekonečné trávnaté pasienky bez začiatku a bez konca. Tráva, slnko, horúčava a muchy. Každý si predstavuje raj inak: takto si ho predstavoval Luke O'Neill.

Ďalšie podrobnosti o Droghede vytiahol z Jimmyho Stronga, agenta farmárskej sprostredkovateľskej firmy AML&F, ktorý ho ta viezol autom. Prežil trpké sklamanie, keď sa dozvedel, že Drogheda patrí katolíckej cirkvi. Dedičiek však bolo málo, a keď Jimmy dodal, že jediná dcéra na Droghede má slušnú vlastnú hotovosť a veľa milujúcich bratov, zaumienil si vo svojom pláne

pokračovať.

Aj keď sa Luke rozhodol, že jeho životným cieľom je päťdesiattisíc hektárov pôdy v okolí Kynuny alebo Wintonu, v skutočnosti oveľa väčšmi miloval peniaze v hotovosti ako to, čo si za ne mohol kúpiť. Nevzrušovalo ho vlastníctvo pozemkov ani moc, ktorú so sebou prinášalo, ale vyhliadka na vzrastajúce vlastné bankové konto. Netúžil tak veľmi po Gnarlunge ani Bingelly ako po ich hodnote v hotovosti. Muž, ktorý by sa naozaj chcel stať farmárom, nikdy by sa neupriamil na Meggie Clearyovú, ktorá nevlastnila nijakú pôdu. Ani by sa tak nevyžíval vo fyzickej drine ako Luke O'Neill.

Tanečná zábava v sále Svätého kríža v Gilly bola v poradí už trinásta, na ktorú Luke zaviedol Meggie za posledných trinásť týždňov. Vo svojej naivite vôbec neuvažovala o tom, ako vždy zistí, kde sa niečo koná, a ako sa mu zakaždým podarí zohnať pozvanie. Každú sobotu však Luke poprosil Boba o kľúče od auta a zaviezol Meggie niekam do okruhu dvestopäťdesiatich kilometrov.

Teraz stála pri plote a pozerala na bezmesačnú krajinu. Bolo chladno a cítila, ako jej pod nohami škrípe inovať. Blížila sa zima. Luke ju objal okolo pliec a pritiahol si ju k sebe.

„Je ti zima," povedal. „Pôjdeme radšej domov."

„To nič, už mi začína byť teplejšie," povedala napäto.

Spozorovala zmenu v jeho správaní, ruka, ktorou ju doteraz uvoľnene, zľahka objímal, mu stuhla. Bolo príjemné opierať sa oňho, vnímať teplo, ktoré sálalo z jeho tela. Aj cez sveter cítila, ako ju krúživými pohybmi váhavo a neisto hladká po chrbte. Keby teraz povedala, že jej je zima, ihneď by prestal. Ak nič nepovie, bude to pokladať za tichý súhlas. Bola mladá a túžila poriadne vychutnať lásku. Okrem Ralpha bol Luke jediný muž, ktorý ju zaujímal, tak prečo neskúsiť, aké budú jeho bozky. Len nech sa neponášajú na Ralphove!

Luke si jej mlčanie vysvetlil ako súhlas, obrátil ju tvárou k sebe a sklonil sa k nej. Naozaj takto chutia ústa? Nič to predsa nie je, iba akýsi tlak. Čo má robiť, aby mu naznačila, že sa jej to

páči? Pohla perami a hneď to oľutovala. Tlak zosilnel, Luke ju prinútil otvoriť ústa a vnikol jej do nich končekom jazyka. Bolo to nechutné. Prečo sa jej to zdalo celkom iné, keď ju pobozkal Ralph? Vtedy sa jej to nevidelo vlhké a odporné, vtedy o ničom nerozmýšľala, iba sa poddávala. Preboha, čo to Luke robí? Prečo sa jej telo tak trasie, prečo sa k nemu tisne, hoci v duši sa túži od neho odtrhnúť?

Luke objavil citlivé miesto na jej boku a hladkal ju tam, aby ju vzrušil, veľké nadšenie zatiaľ neprejavovala. Pritisol jej ústa na krk, to sa jej zjavne páčilo väčšmi. Objala ho okolo krku a zalapala po dychu, ale keď sa jej pokúsil stiahnuť z pliec šaty, prudko ho odstrčila a rýchlo sa od neho odtiahla:

„To stačilo, Luke!“

Keď jej pomáhal nasadnúť do auta a šúľal si vytúženú cigaretu, bolo mu jasné, že ju to do istej miery sklamalo a že jej to bolo nepríjemné. Pokladal sa za dobrého milenca, zatiaľ si ani jedno dievča nesťažovalo, ale neboli to dámy ako Meggie. Aj Dot MacPhersonová, dedička Bingelly, oveľa bohatšia ako Meggie, bola len obyčajná stará škatuľa. Nechodila do nijakej snobskej sydneyskej školy a nemala nijakú výchovu. Pokiaľ šlo o sexuálne skúsenosti, Luke bol napriek svojmu oslňujúcemu zjavu na rovnakej úrovni ako každý iný poľnohospodársky robotník. O tom, ako uspokojiť ženu, nevedel skoro nič. Robil iba to, čo sa páčilo jemu, a chýbali mu akékoľvek teoretické vedomosti. Mnohé dievčatá, s ktorými sa miloval, ho ubezpečovali, že sa im to páčilo, ale ich vyhlásenia nemuseli byť úprimné. Keď stretli takého príťažlivého a pracovitého muža ako Luke, v nádeji na vydaj boli ochotné na všetko, takže pravdepodobne odušu klamali, len aby mu zalichotili. A mužovi nič tak nelichotí, ako keď mu ženy vravia, že je skvelý milenec. Lukovi sa pochopiteľne ani len nesnívalo, koľkých mužov okrem neho už takto oklamali.

Spomenul si na starú Dot, ktorá sa nakoniec podvolila a poslúchla otca, ale musel ju najskôr na týždeň zavrieť do strihačského baraku so zdochlinou pokrytou muchami. Luke [v] duchu pokrčil plecami. Meggie bude tvrdý oriešok, nemôže si ju

dovoliť vyľakať alebo znechutiť. Zábavka a ľúbostné hry musia [e]šte chvíľu počkať. Bude jej dvoriť spôsobom, ktorý od neho Podľa všetkého očakáva – bude jej nosiť kvety a venovať Pozornosť, oblápanie si nechá na neskôr.

Chvíľu vládlo v aute nepríjemné ticho, potom Meggie vzdychla a oprela sa o sedadlo.

„Prepáč, Luke."

„Ty prepáč. Nechcel som ťa uraziť."

„Nie, nie, neurazil si ma, vážne. Nie som na také veci zvyknutá… Neurazilo ma to, ale zľakla som sa."

„Ach, Meghann!" Položil jej dlaň na zopnuté ruky. „Vieš čo, neznepokojuj sa tým. Si ešte dieťa a ja som na to šiel prirýchlo. Zabudnime na to."

„Áno, zabudnime."

„On ťa nebozkával?"

„Kto?"

Zaznieval z jej hlasu strach? Prečo? „Povedala si, že si už bola zaľúbená, nuž som si myslel, že máš nejaké skúsenosti. Prepáč, Meghann. Mal som si uvedomiť, že tu na farme, ďaleko od ľudí a v rodine, ako je vaša, si mala na mysli nejakú detskú lásku, že si bola zaľúbená do akéhosi mládenca, ktorý si ťa ani nevšimol."

Áno, áno, áno! Len nech si to myslí! „Máš pravdu, Luke, bola to iba detská zaľúbenosť."

Pred domom si ju opäť pritiahol k sebe a vtisol jej na pery nežný bozk. Nedalo sa povedať, že by naň reagovala, ale zjavne sa jej to páčilo. Šiel spať spokojný, že si nepokazil vyhliadky.

Meggie si ľahla do postele a pozerala na mäkký okrúhly tieň, ktorý vrhala lampa na povalu. Jedno bolo konečne isté: Lukove bozky ničím nepripomínali Ralphove. Keď ju hladkal po boku a bozkával na krk, raz alebo dva razy pocítila záblesk vzrušenia, ktoré ju vyľakalo. Nemá zmysel porovnávať Luka s Ralphom. Ani nevedela, či po tom ešte túži. Bude lepšie, ak na Ralpha zabudne. Nemôže byť jej manželom. Luke môže.

Keď ju pobozkal druhý raz, tvárila sa úplne inak. Vracali sa z

vydareného večierka na Rudna Hunish, to bolo najďalej, kam ju Bob pustil. Luke mal výbornú náladu a už cestou ta toľko žartoval, že sa stále smiala. Celý večer k nej bol milý a pozorný. A ako sa jej ho slečna Carmichaelová pokúšala prebrať! Urobila to, na čo si netrúfli Alastair MacQueen a Enoch Davies – prisadla si k nim, otvorene s Lukom flirtovala, a ak nechcel byť nezdvorilý, musel si s ňou ísť zatancovať. Bol to formálny večierok, čosi ako ples, a Luke tancoval so slečnou Carmichaelovou valčík. Hneď po tanci sa však vrátil k Meggie. Nepovedal nič, iba vyvrátil oči k povale, čím jej naznačil, že so slečnou Carmichaelovou bola nuda. A Meggie si tým veľmi získal: slečnu Carmichaelovú neznášala odo dňa, keď sa zamiešala medzi ňu a Ralpha na gillanbonskom jarmoku. Meggie nikdy nezabudla, ako Ralph sebavedomú slečnu ignoroval a ju preniesol cez mláku. Dnes večer sa Luke ukázal v tom istom svetle. Výborne, Luke! Si úžasný!

Cesta domov trvala dlho a vonku bola zima. Luke vymámil od starého Angusa MacQueena zopár obložených chlebíčkov a fľašu šampanského, a keď mali za sebou asi dve tretiny cesty, zastavil. Kúrenie v autách bolo v tom čase v Austrálii rovnakou vzácnosťou ako dnes, ale rolls royce ho mal. Teraz sa im zišlo, lebo zem pokrývala hrubá vrstva inovate.

„Nie je nádherné sedieť v takúto noc bez kabáta?“ usmiala sa Meggie, vzala si od Luka strieborný skladací pohárik so šampanským a zahryzla do šunkového chlebíka.

„To veru áno. Dnes si krásna, Meghann.“

Čo bolo také zvláštne na farbe jej očí? Sivé oči sa mu nikdy veľmi nepáčili, pokladal ich za nevýrazné, ale keď pozrel do Megginých, bol by odprisahal, že sa v nich miešajú všetky farby z modrého konca spektra: fialová, atramentová, sýtomodrá, dokonca tmavozelená s nádychom zlatohnedej. Žiarili ako opály a vrúbili ich dohora vykrútené mihalnice, ktoré sa ligotali, akoby si ich poprášila zlatom. Vystrel ruku a jemne jej prešiel prstom po mihalniciach, potom si vážne pozrel na konček ukazováka.

„Čo je, Luke?“

„Musel som sa presvedčiť, či na nich nemáš zlatý púder.

Vieš, že som ešte nikdy nevidel dievča s pravými zlatými mihalnicami?“

Dotkla sa ich, potom si aj ona pozrela na prst a zasmiala sa. „Sú naozaj zlaté. Nepúšťa to.“ Šampanské ju šteklilo v nose a v žalúdku sa jej rozlievalo teplo. Cítila sa vynikajúco.

„Máš pravé zlaté mihalnice a nádherné pravé zlaté vlasy. Vždy som si myslel, že musia byť tvrdé ako drôty, ale sú mäkké a hebké ako detské… A celkom iste sa pudruješ zlatým práškom lebo aj pokožka ti žiari ako zlato… A máš tie najkrajšie ústa stvorené na bozkávanie…“

Meggie naňho hľadela s pootvorenými ružovými ústami, ako keď sa stretli prvý raz. Siahol po jej prázdnom poháriku.

„Tuším potrebuješ ešte trochu šampanského,“ povedal a nalial jej.

„Musím priznať, že je to príjemné, takto si oddýchnuť. Bol to výborný nápad, vypýtať od pána MacQueena chlebíčky a šampanské.“

Motor ticho priadol a dnu skoro nehlučne vnikal teplý vzduch. Pôsobilo to uspávajúco. Luke si rozviazal kravatu a odložil ju, potom si rozopol gombík na golieri. Sako si vyzliekol už predtým, lebo v aute bolo teplo. Meggie mala kabát položený na zadnom sedadle.

„Zaplať pánboh!“ vydýchol. „Neviem, kto vymyslel kravatu a potom začal tvrdiť, že človek je poriadne oblečený, len keď ju má na krku, ale keď ho niekedy stretnem, zaškrtím ho jeho vlastným vynálezom.“

Zrazu sa obrátil, sklonil sa k Meggie a pritisol si ústa na jej pery, až k sebe pevne priľahli ako dva kúsky skladačky. Hoci sa jej inak nedotýkal, cítila sa k nemu pripútaná, a keď sa oprel dozadu a pritiahol si jej hlavu k sebe, nebránila sa. Zovrel jej tvár do dlaní, aby mohol lepšie vychutnať tie omamné, povoľné pery. Vzdychol a na nič iné už nemyslel. Konečne si poradil s tými hodvábnymi detskými ústami, konečne k nemu dokonale priliehajú. Meggie ho objala okolo krku, roztrasené prsty mu zaborila do vlasov a druhú ruku mu položila na hladký hnedý zátylok. Tentoraz sa nenáhlil, hoci bol vzrušený už skôr, ako jej

nalial druhý pohár šampanského len z toho, že na ňu pozeral. Ďalej jej zvieral rukami hlavu a bozkával ju na líca, na zatvorené mihalnice, na obočie, potom opäť na hladučké líca a ústa, ktorých detský tvar ho šialene vzrušoval od prvej chvíle, ako ju uvidel.

Potom prišiel rad na krk, malá priehlbinka pod ním a jemná chladiaca pokožka pliec… Už sa nevedel ovládať. Skoro bez seba od strachu, že mu zasa povie, aby prestal, začal jej rozopínať dlhý rad gombíkov na chrbte. Stiahol jej z pliec šaty a ramienka voľného saténového kombiné, zaboril tvár do Žliabku medzi krkom a plecom a končekmi prstov jej prechádzal po nahom chrbte. Cítil, ako sa zachvela a bradavky jej stuhli. Sklonil tvár ešte nižšie a pootvorenými perami jej prechádzal po tele, až ústami zachytil bradavku. Prisal sa k nej a v záchvate blaženosti objal Meggie pevne okolo chrbta, a sal, hrýzol, bozkával ju… Bolo to také krásne! Nádherné! Nevykríkol, iba sa na okamih striasol a sťažka prehltol.

Potom ako nasýtené zviera vypustil bradavku z úst a s nekonečnou láskou a vďačnosťou jej pobozkal prsník. Chvíľu nehybne ležal a ticho oddychoval. Cítil vo vlasoch Meggine ústa, cítil jej ruku pod košeľou a náhle sa prebral a otvoril oči. Rýchlo si sadol, vytiahol jej ramienka kombiné a šaty a šikovne pozapínal gombíky.

„Mala by si sa za mňa vydať, Meghann.“ Oči mal nežné a veselé. „Pochybujem, že by sa tvojim bratom páčilo, čo sme práve robili.“

„Asi máš pravdu,“ začervenala sa a sklopila mihalnice.

„Poviem im to zajtra ráno.“

„Dobre. Čím skôr, tým lepšie.“

„Na budúcu sobotu ťa odveziem do Gilly. Pôjdeme za pátrom Tomášom – predpokladám, že chceš svadbu v kostole – zariadime ohlášky a kúpim ti snubný prsteň.“

„Ďakujem, Luke.“

A je to. Oddala sa mu, teraz už niet cesty nazad. O niekoľko týždňov alebo koľko to potrvá do ohlášok, sa vydá za Luka O’Neilla. Bude pani O’Neillová! Aké čudné! Prečo súhlasila so sobášom? Lebo on mi povedal, že musím, on povedal, že to mám

urobiť. Ale prečo? Aby som ho chránila pred nebezpečenstvom? Koho? Jeho alebo seba? Ralph de Bricassart, niekedy sa mi zdá, že ťa nenávidím…

Zážitok v aute bol prekvapujúci a vzrušujúci, ani najmenej sa to neponášalo na predchádzajúci. Toľko omamných, šokujúcich pocitov! Dotyk jeho rúk, elektrizujúca triaška, keď sa jej prisal k prsiam a zaplavilo ju vzrušenie. A urobil to práve vo chvíli, keď sa jej začala vracať rozvaha, keď si uvedomila, že jej vyzlieka šaty, že musí kričať, udrieť ho, ujsť! Ale náhle vzrušenie ju ochromilo, umlčalo jej zdravý rozum a zahnalo myšlienky na útek. Pritisla sa k nemu bokmi a stehnami, chcela tak zostať naveky, rozochvená do hĺbky duše, očakávajúca… čo? To nevedela. Keď ju od seba odtisol, nechcela sa od neho odtrhnúť, najradšej by sa bola k nemu opäť divo vrhla.

Toto všetko umocnilo jej dozrievajúce rozhodnutie vydať sa za Luka O'Neilla. Nehovoriac o jej presvedčení, že takto sa robia deti.

Meggino rozhodnutie nikoho veľmi neprekvapilo a nikomu nenapadlo niečo namietať. Bolo však nepochopiteľné, prečo nástojila na tom, aby Ralphovi nič nepovedali. Skoro hystericky odmietla Bôbov návrh, že ho pozvú na Droghedu a vystroja veľkú domácu svadbu. Nie, nie, nie! Meggie, ktorá nikdy nezvýšila hlas, na nich kričala. Zjavne bola urazená, že ich biskup Ralph nikdy neprišiel navštíviť, tvrdila, že svadba je jej súkromná vec, a ak nemal toľko slušnosti, aby prišiel na Droghedu len tak bez príčiny, nechce, aby sem chodil pre nepríjemnú povinnosť, ktorú by nemohol odmietnuť.

A tak jej Fee sľúbila, že mu to v listoch ani nespomenie. Nezáležalo jej na tom, tak ako jej bolo ľahostajné, koho si Meggie vybrala za manžela. Celé dni ju zamestnávalo vedenie účtovných kníh a farmárskych denníkov. Feeine zápisky by mohli poslúžiť historikovi, aby si utvoril presný obraz o živote na ovčej farme. Fee zaznamenávala presuny jednotlivých stád, zmeny ročných období, každodennú teplotu vzduchu, dokonca aj to, čo podáva pani Smithová na obed. Zápis vo farmárskom denníku z nedele 22. júla 1934 vyzeral takto: *Obloha jasná, teplota na*

svitaní 2 stupne. Omša sa nekonala. Bob je doma, Jack s dvoma ovčiarmi na pasienku Murrimbah, Hughie s jedným na West Dame, Pete Pivný sud ženie trojročné barany z Budginu na Winnemurru. Teplota o tretej popoludní 21 stupňov. Barometer ustálený. Možno čakať západný vietor. Obed: hovädzie, varené zemiaky, mrkva a kapusta, potom slivkové knedlíky. Meghann Clearyová sa v sobotu 25. augusta v kostole Svätého kríža v Gillanbone vydá za ovčiara Luka O'Neilla. Zapísané o deviatej hodine večer, teplota 7 stupňov, mesiac v poslednej štvrtine.

2 /

Luke kúpil Meggie skromný, ale celkom pekný snubný prsteň. Boli na ňom dva štvrťkarátové brilianty zasadené do dvoch platinových srdiečok. Dohodli sa, že svadba bude v sobotu 25. augusta v kostole Svätého kríža. Po nej bude nasledovať obed v hoteli Imperial, prirodzene sa na ňom zúčastnia aj pani Smithová, Minnie a Cat. Jims a Patsy zostanú v Sydney, lebo Meggie vyhlásila, že nemá zmysel, aby sa terigali vyše deväťsto kilometrov na obrad, ktorému ani poriadne nerozumejú. Od obidvoch dostala blahoprajné listy. Jimsov bol dlhý, kostrbatý a detský, Patsy napísal iba dve slová „Veľa šťastia!" Luka samozrejme poznali, lebo cez prázdniny chodievali na pasienky.

Pani Smithová veľmi žialila, že Meggie nástojí na tichej svadbe, dúfala, že jediné dievča na Droghede sa bude vydávať s veľkou slávou a hostina potrvá niekoľko dní. Ale Meggie bola taká tvrdohlavá, že si dokonca odmietla dať ušiť biele svadobné šaty, a povedala, že sa bude vydávať v popoludňajších a obyčajnom klobúku, aby v nich hneď po svadbe mohla odcestovať.

Raz v nedeľu, keď mali už všetko naplánované, Luke sa hodil do kresla oproti nej a oznámil: „Drahá, už som sa rozhodol, kam ťa zoberiem na svadobnú cestu."

„Kam?"

„Do severného Queenslandu. Kým si bola u krajčírky, zastavil som sa v hostinci a dopočul som sa, že mocný chlap,

ktorý sa nebojí práce, si tam môže dobre zarobiť.“

„Ale, Luke, ty máš predsa dobrú prácu tu!“

„Nikomu nie je príjemné byť závislý od manželkiných príbuzných. Musím zarobiť veľa peňazí, aby sme si mohli kúpiť farmu v západnom Queenslande, a chcem ju získať skôr, ako budem pristarý, aby som na nej mohol pracovať. Človek bez vzdelania teraz za krízy iba ťažko nájde dobre platené miesto, ale v severnom Queenslande je nedostatok pracovných síl a zarobím tam aspoň desať ráz toľko ako ovčiar na Droghede.“

„A čo tam budeš robiť?“

„Sekať cukrovú trstinu.“

„Sekať cukrovú trstinu? To je práca pre Číňanov.“

„To sa teda mýliš. Číňania na to nemajú dosť síl. A navyše, vieš veľmi dobre, že austrálske zákony nedovoľujú zamestnávať černochov alebo Číňanov, ktorí by boli ochotní vykonávať otrockú robotu za nižšiu mzdu ako belosi a odtŕhali by nám chlieb od úst. V Queenslande je nedostatok sekáčov a dajú sa tam zarobiť úžasné peniaze. Len málo chlapov je dosť vysokých a silných, aby mohli sekať trstinu. Ja som! Ja to vydržím!“

„Znamená to, že chceš, aby sme sa usadili v severnom Queenslande, Luke?“

„Áno.“

Pozerala ponad jeho hlavu cez veľké okná na prízračné eukalypty, na hospodárske budovy a stromy za nimi. Odísť niekam, kde ju Ralph nikdy nenájde! Už nikdy ho neuvidieť, pripútať sa tak neodvolateľné k tomuto cudzincovi sediacemu oproti nej, že už nebude cesty nazad… Jej sivé oči spočinuli na Lukovej netrpezlivej tvári. Boli ešte krajšie ako inokedy, ale bezpochyby smutnejšie. Luke to vycítil, hoci v nich nemala slzy, nesklopila mihalnice, ani jej neklesli kútiky úst. Meggine smútky ho však nezaujímali. Nedopustí, aby sa mu stala taká dôležitá, že by sa musel pre ňu znepokojovať. Meggie bola rozhodne mimoriadne príjemná odmena pre muža, ktorý sa chcel oženiť s Dot MacPhersonovou z Bingelly, ale jej fyzická príťažlivosť a poddajná povaha iba prispeli k tomu, že si začal dávať ešte väčší pozor na svoje srdce. Nijaká žena, ani taká sladká a krásna ako

Meggie Clearyová, nezíska nad ním takú moc, aby mu prikazovala, čo má robiť.

A tak, verný svojej povahe, vrhol sa rovno do toho, čo bolo preňho najdôležitejšie. Usúdil, že v tomto prípade mu neotesaná úprimnosť poslúži lepšie ako lož.

„Som staromódny muž, Meghann," utrúsil.

Prekvapene naňho pozrela. „Naozaj?" spýtala sa tónom, ktorý naznačoval: Vari na tom záleží?

„Áno," odvetil. „Nazdávam sa, že keď sa muž so ženou zosobáša, celý ženin majetok má pripadnúť mužovi. Tak ako to bývalo kedysi s venom. Viem, že máš nejaké peniaze, a preto ti vopred oznamujem, že keď sa zoberieme, budeš ich musieť prepísať na mňa. Chcem ti svoje úmysly čestne oznámiť už teraz, kým si ešte slobodná, aby si sa mohla rozhodnúť."

Meggie nikdy nenapadlo, že by si svoje peniaze mala nechať, jednoducho predpokladala, že keď sa vydá, budú patriť Lukovi. Všetky austrálske ženy okrem niekoľkých vzdelaných a svetaskúsených sa viac-menej pokladali za majetok svojho manžela. Ani Meggie nebola výnimkou. V ich rodine vždy vládol otec a po jeho smrti sa tejto úlohy ujal Bob. Muž vlastnil peniaze, dom, ženu a deti. Meggie nikdy nepochybovala, že má na to právo.

„Ach!" zvolala. „Nevedela som, že musím niečo prepisovať, Luke. Myslela som, že to, čo je moje, po svadbe sa automaticky stane tvojím vlastníctvom."

„Voľakedy to tak bývalo, ale tí mizerní babráci v Canberre to zmenili, keď dali ženám volebné právo. Záleží mi na tom, aby medzi nami bolo všetko jasné, Meghann, a tak ti hovorím už teraz, ako to bude u nás vyzerať."

Zasmiala sa. „Dobre, Luke, mne je to jedno."

Zachovala sa ako typická staromódna žena. Dot by sa nebola svojho dedičstva vzdala tak rýchlo. „Koľko máš vlastne peňazí?" spýtal sa.

„Teraz asi štrnásťtisíc libier. Dostávam každý rok dvetisíc."

Zahvízdal. „Štrnásťtisíc libier! Fíha! To je kopa peňazí, Meghann. Bude lepšie, ak si ich vezmem do opatery ja. Na

budúci týždeň môžeme zájsť za riaditeľom banky. Pripomeň mi, nech zároveň zariadim, aby v budúcnosti ukladali tvoje peniaze na moje meno. Vieš predsa, že sa ich ani nedotknem. O pár rokov si za ne kúpime farmu. Odteraz budeme obidvaja tvrdo pracovať a všetky peniaze si odložíme, dobre?“

„Áno, Luke,“ prikývla Meggie.

Lukovou vinou sa svadba nakoniec skoro prekazila. Nikdy nespomenul, že nie je katolík. Keď to páter Watty zistil, zhrozene zdvihol ruky.

„Bože drahý, prečo ste mi to nepovedali skôr? Budeme mať čo robiť, aby sme vás do svadby stihli obrátiť na našu vieru a pokrstiť.“

Luke sa naňho s úžasom zahľadel. „Kto hovorí o prestúpení, páter? Ja som takto spokojný. Ak vás to znepokojuje, napíšte, že som mohamedán alebo budhista. Ale katolíka zo mňa nespravíte.“

Darmo ho prosili, Luke o tom odmietol čo i len uvažovať. „Nemám nič proti katolíckemu náboženstvu ani írskej republike a uznávam, že katolíci v Ulsteri to majú ťažké. Som však protestant, a nie odpadlík. Keby som bol katolík a chceli by ste ma obrátiť na metodizmus, zachoval by som sa takisto. Problém nie je v tom, že nechcem byť katolík. Nechcem byť odpadlík. Mňa medzi svoje ovečky nedostanete, páter.“

„Potom sa nemôžete oženiť.“

„Prečo? Ak nás nechcete zosobášiť vy, neviem, prečo by to nemohol urobiť anglikánsky kňaz alebo Harry Gough ako zmierovací sudca.“

Fee sa kyslo usmiala, spomenula si na svoj dávny spor s Paddym a kňazom, ktorý vyhrala.

„Ale ja musím mať sobáš v kostole, Luke,“ namietala bojazlivo Meggie. „Ináč budem žiť v hriechu!“

„Nuž, pokiaľ ide o mňa, je lepšie žiť v hriechu ako prevracať kabát,“ povedal Luke, v ktorého povahe sa niekedy prejavovali zvláštne protiklady. Hoci veľmi túžil po Megginých peniazoch, zaťatosť mu nedovoľovala ustúpiť.

„Prestaňte s tými hlúposťami,“ ozvala sa Fee, svoje slová

však neadresovala Lukovi, ale kňazovi. „Urobte to ako my s Paddym a nedohadujte sa. Ak páter Tomáš nechce poškvrniť svoj kostol môže vás zosobášiť na fare.“

Všetci na ňu prekvapene pozreli, ale poslúchli. Páter Watty ustúpil a súhlasil, že ich zosobáši na fare, odmietol však požehnať prstene.

Toto čiastočné cirkevné posvätenie ich zväzku vyvolalo v Meggie pocit, že hreší, ale nie natoľko, aby sa dostala do pekla. Stará farská gazdiná Annie sa zo všetkých síl pousilovala vyzdobiť pracovňu pátra Wattyho tak, aby pripomínala kostol. Nanosila do nej veľké vázy s kvetmi a mnoho mosadzných svietnikov. Bol to však napätý obrad, mrzutý kňaz dával všetkým najavo, že to robí iba preto, aby sa vyhol trápnej situácii, že by Meggie nedajbože uzavrela civilný sobáš. Neodslúžil pri svadbe omšu, ani im nedal požehnanie.

Konečne bolo po všetkom. Z Meggie sa stala pani O’Neillová a ihneď sa vydala na cestu do severného Queenslandu. Medové týždne odložili, kým neprídu na miesto. Luke odmietol stráviť sobotňajšiu noc v hoteli Imperiál, lebo vlak do Goondiwindi vypravovali z Gillanbone iba raz do týždňa, a to v sobotu večer. V nedeľu naň nadväzoval poštový vlak na trase Goondiwindi-Brizbane, ktorý prichádzal do Brizbane v pondelok, takže mohli včas chytiť expres do Cairnsu.

Vlak do Goondiwindi bol preplnený. Nemali nijaké súkromie a celú noc museli sedieť, lebo v ňom neboli lôžkové vozne. Nekonečné hodiny sa vliekol po kľukatých koľajniciach na severovýchod a každú chvíľu zastavoval. Občas preto, aby si rušňovodič mohol zohriať jedlo alebo uvariť čaj, inokedy zasa musel čakať, kým cez trať prejde stádo oviec, a pritom sa zhováral s ovčiarom.

„Ktovie prečo to vyslovujú Goondiwindi a nie Gundiwindi, ako by sa to správne malo?“ spýtala sa Meggie, keď sedeli na tvrdých čiernych drevených laviciach v strašnej, na zeleno vymaľovanej železničnej čakárni, bolo to jediné miesto v Goondiwindi otvorené v nedeľu. Úbohej Meggie sa zmocnila nervozita.

„Odkiaľ to mám vedieť?“ zahundral Luke, ktorý nemal chuť zhovárať sa a umieral od hladu. Keďže bola nedeľa, nemohli si nikde kúpiť ani šálku čaju a až do pondelňajšieho rána, keď vlak na chvíľu zastal, aby sa cestujúci mohli naraňajkovať, nemali možnosť najesť sa a napiť. Z brizbanskej južnej stanice museli Meggie s Lukom prejsť cez celé mesto na stanicu Roma Street kde nastúpili na vlak do Cairnsu. Až vtedy Meggie zistila, že Luke pre nich rezervoval dve miesta vo vozni druhej triedy

„Luke, máme predsa dosť peňazí!“ povedala vyčítavo. Bola unavená a podráždená. „Ak si zabudol vybrať niečo z banky, mám v peňaženke sto libier, ktoré mi dal Bob. Prečo nekúpiš lôžka?“

Luke sa na ňu ohromene zahľadel. „Ale veď do Dungloe sú to iba tri dni a tri noci! Prečo by sme míňali peniaze na spací vagón, keď sme obidvaja mladí, zdraví a silní? Trochu sedenia vo vlaku ťa nezabije, Meghann! Je načase, aby si si uvedomila, že si sa vydala za obyčajného pracujúceho človeka, a nie za dajakého poondiateho farmára!“

A tak si Meggie sadla k oknu, podoprela si rukami trasúcu sa bradu a pozerala von oknom, aby Luke nevidel jej slzy. Hovoril s ňou ako s dieťaťom, ako s nesvojprávnou bytosťou, a to ju prinútilo uvažovať, či ju za takú naozaj nepokladá. Začala v nej vrieť vzbura, ale nezlomná hrdosť jej nedovoľovala pustiť sa s ním do hádky. Namiesto toho si povedala, že je Lukova žena a preňho je to zjavne novinka, na ktorú si ešte nezvykol. Musí byť trpezlivá. Budú spolu bývať, bude mu variť, obšívať šatstvo, starať sa oňho, porodí mu deti, bude mu dobrou manželkou. Veď ako si otec vážil mamu, ako ju zbožňoval! Potrebuje to len čas.

Mali namierené do Dungloe, mestečka vzdialeného iba osemdesiat kilometrov od Cairnsu, poslednej stanice železničnej trate, ktorá sa ťahala pozdĺž celého queenslandského pobrežia. Museli prejsť vyše tisícšesťsto kilometrov. Vlak sa knísal a hrkotal po úzkych koľajniciach, všetky miesta v kupé boli obsadené, takže Meggie si nemohla ľahnúť, ba ani pretiahnuť sa. Hoci krajina za oknom vyzerala osídlenejšia ako okolie Gilly a oveľa pestrejšia, nemohla sa prinútiť, aby o ňu prejavila záujem.

Bolela ju hlava a vládla tu ešte neznesiteľnejšia horúčava ako v Ciilly. Rozkošné, ružové hodvábne šaty mala špinavé od sadzí a vlhkú pokožku lepkavú od potu, ktorý ani na chvíľu nevysychal. Trýznivejšie ako všetko telesné nepohodlie bolo však to, že Luka teraz skoro nenávidela. Nebol ani trochu unavený alebo rozladený. Bezstarostne sa bavil s dvoma mužmi, ktorí cestovali do Cardwellu. Na Meggie pozrel, iba keď vstal a naklonil sa ponad ňu – tak neopatrne, že sa musela prikrčiť – a vyhodil von oknom zložené noviny. Hneď nato sa na ne vrhla skupinka otrhaných mužov stojacich pri koľajniciach s kladivami v rukách.

„To sú traťoví robotníci," vysvetlil jej, keď ich uvideli prvý raz, „starajú sa, aby koľajnice boli vždy v poriadku."

Luke podľa všetkého predpokladal, že Meggie je šťastná a cíti sa vo vlaku rovnako príjemne ako on, že pobrežná planina, cez ktorú prechádzajú, ju privádza do úžasu tak ako jeho. Ona zatiaľ meravým pohľadom pozerala von oknom a nič nevnímala. Nenávidela túto krajinu skôr, ako na ňu položila nohu.

Muži v Cardwelli vystúpili. Oproti stanici stál stánok s rybami a zemiakovými hranolkami, Luke ta zašiel a o chvíľu sa vrátil s balíčkom zabaleným do novín.

„Vraví sa, drahá Meghann, že človek neuverí, aké chutné sú cardwellské ryby, kým ich sám neochutná; Sú to najlepšie ryby na svete. Tu máš, vezmi si. Bude to tvoje prvé ozajstné tunajšie jedlo. Môžem ti povedať, že lepšia krajina ako Queensland neexistuje."

Meggie pozrela na mastné kúsky vysmaženej ryby, pritisla si k ústam vreckovku a utekala na záchod. Keď po chvíli popolavá a roztrasená vyšla, Luke ju čakal na chodbe.

„Čo je? Nie je ti dobre?"

„Nie je mi dobre, odkedy sme odišli z Goondiwindi."

„Kristepane! Prečo si mi to nepovedala?"

„Mal si si to všimnúť!"

„Zdalo sa mi, že vyzeráš ako inokedy."

Meggie sa vzdala. „Ako ďaleko je to ešte?"

„Tri až šesť hodín. Vlaky tu málokedy jazdia podľa cestovného poriadku. Teraz, keď tí chlapi vystúpili, tu bude dosť

miesta. Ľahni si a vylož mi nožičky na kolená.“

„Nehovor so mnou ako s malým dieťaťom,“ oborila sa naňho Meggie. „Bolo by bývalo oveľa lepšie, keby boli vystúpili už pred dvoma dňami v Bundabergu!“

„No tak, Meghann. Buď dobrá. Už sme skoro na mieste. Ešte Tully, Innisfail a potom už príde Dungloe.“

Z vlaku vystúpili neskoro popoludní. Meggie sa zúfalo tisla k Lukovmu ramenu, priveľmi hrdá, aby priznala, že nevládze chodiť. Luke sa spýtal náčelníka stanice, kde nájde robotnícky hotel, vzal batožinu a vyšiel na ulicu. Meggie sa za ním tackala ako opitá.

„Je to na konci bloku na druhej strane ulice,“ utešoval ju. „Tá biela dvojposchodová budova.“

Hoci izbička bola malá a prepchatá ťažkým viktoriánskym nábytkom, pre Meggie znamenala raj. Klesla na peľasť manželskej postele.

„Pred večerou si trochu zdriemni, zlatko. Ja si zatiaľ idem poprezerať známe miesta.“ Keď Luke vyšiel z izby, vyzeral rovnako svieži a oddýchnutý ako v deň svadby. To bolo v sobotu a teraz bol štvrtok podvečer: päť dní sedela v preplnených vlakoch a dusila sa cigaretovým dymom a sadzami.

Posteľ akoby sa monotónne hojdala v rytme klopkania oceľových kolies vlaku, ale Meggie vďačne zaborila hlavu do podušky a zaspala.

Niekto jej vyzul topánky, stiahol pančuchy a prehodil cez ňu prikrývku. Pomrvila sa, otvorila jedno oko a poobzerala sa okolo seba. Luke sedel na podobločnici, jednu nohu mal vyloženú hore a fajčil. Keď sa pohla, obrátil sa, pozrel na ňu a usmial sa.

„Ty si mi ale pekná nevesta! Ja sa teším na medové týždne, a moja žena prespí skoro dva dni! Keď som ťa nemohol zobudiť, trochu som sa vyľakal, ale hostinský vravel, že dlhá cesta vlakom a tunajšie vlhké ovzdušie často ženy takto zmoria. Mám ťa vraj nechať poriadne vyspať, potom ti bude dobre. Ako sa cítiš?“

Meggie si meravo sadla, pretiahla sa a zívla. „Už je mi oveľa lepšie, ďakujem. Ach, Luke! Viem, že som mladá a silná, ale som

žena! Nevydržím také vypätie ako ty.“

Sadol si k nej na peľasť a kajúcne ju pohladkal po ruke. „Mrzí ma to, Meghann, naozaj. Ani vo sne mi to nenapadlo. Nie som zvyknutý cestovať so ženou. Si hladná, miláčik?“

„Umieram od hladu. Uvedomuješ si, že som skoro týždeň nejedia?“

„Vieš čo? Okúp sa, obleč si Čisté šaty a pôjdeme si obzrieť mesto, dobre?“

Luke vzal Meggie do čínskej reštaurácie vedľa hotela, na orientálne jedlo, ktoré okúsila prvý raz v živote. Bola taká hladná, že by zjedla všetko, ale to, čo jej predložili, bolo naozaj vynikajúce. Nezáležalo jej na tom, či pripravujú pokrmy z potkaních chvostov, žraločích plutiev alebo kuracích vnútorností, ako sa povrávalo v Gillanbone, kde mali iba jednu reštauráciu patriacu akémusi Grékovi a podávali v nej mäso so zemiakovými hranolkami. Luke priniesol z hotela v hnedom vrecúšku dve litrové fľaše piva a nástojil, aby si za pohárik vypila, hoci Meggie nemala pivo rada.

„Tunajšiu vodu zatiaľ radšej nepi,“ radil jej. „Z piva aspoň nedostaneš hnačku.“

Potom ju chytil pod pazuchu a previedol po Dungloe tak hrdo, akoby mu patrilo. Nuž, Luke bol rodený Queenslandčan. Dungloe sa vzhľadom a atmosférou vôbec neponášalo na západné mestá. Bolo asi také veľké ako Gilly, ale neťahala sa cezeň jedna hlavná ulica, domy boli postavené tak, že vytvárali štvorcové bloky, a všetky obytné budovy a obchody boli natreté na bielo, nie na hnedo. Namiesto okien tu všade mali iba akési zvislé priečky, ktoré prepúšťali vzduch. Kde to bolo možné, obišli sa bez strechy. Napríklad kino tvorilo premietacie plátno, mriežkované drevené latkové steny a stoličky potiahnuté lodným plátnom, strechu nemalo.

Celé mesto obklopovala pravá džungľa. Po stĺpoch, strechách a múroch sa ťahali popínavé rastliny. Hocikde uprostred cesty vyrastal strom. Niekedy okolo neho postavili dom, neraz však vyrástol až neskôr, cez dom, ktorý bol už postavený. Nevedno, či tu boli skôr ľudia, alebo stromy. Krajina však vzbudzovala

dojem, že tu vládne nekontrolovateľne, horúčkovito bujnejúca vegetácia. Na pozadí tmavomodrej oblohy pokyvovali vejárovitými listami kokosové palmy, vyššie a rovnejšie ako droghedské prízračné eukalypty. Všade, kam Meggie pozrela, žiarili jasné farby. Všetky stromy kvitli, ich kvety hýrili purpurovými oranžovými, šarlátovočervenými, ružovými, modrými a bielymi farbami.

Na uliciach stretávali veľa Číňanov v čiernych hodvábnych nohaviciach, malých čierno-bielych topánkach, bielych ponožkách a bielych košeliach s ozdobnými goliermi, na chrbtoch im viseli vrkôčiky. Meggie len horko-ťažko rozoznala muža od ženy, všetci sa jej videli rovnakí. Číňania mali v rukách skoro celý tunajší obchod. Na veľkom obchodnom dome, v ktorom bol oveľa väčší výber ako v Gilly, sa skvel nápis U AH WONGA.

Všetky domy, podobne ako bývalý dom hlavného správcu na Droghede, stáli na vysokých pilieroch. Luke jej vysvetlil, že je to jednak preto, aby si obyvatelia zabezpečili v bytoch čím najlepšie prúdenie vzduchu, a jednak preto, aby zabránili termitom dostať sa do domu a za rok ho rozožrať. Navrchu každého piliera bol pribitý plech s nadol zahnutými okrajmi. To preto, lebo termity majú neohybné telá, takže nemôžu túto prekážku prekonať a dostať sa do domu. Rozožierajú síce piliere, tie sa však dajú ľahko nahradiť novými. Väčšina tunajších záhrad pripomínala džungľu, rástol v nich bambus a palmy, akoby sa už ľudia vzdali akéhokoľvek úsilia pestovať kvety v hriadkach.

Obyvatelia mesta Meggie šokovali. Na večeru a prechádzku sa obliekla, ako bola zvyknutá: vzala si vzdušné hodvábne šaty s opaskom a trištvrťovými rukávmi, hodvábne pančuchy a topánky s vysokými podpätkami. Na hlave mala veľký slamený klobúk, na rukách rukavičky. Najväčšmi ju rozčuľovalo, že ľudia na ňu pozerali, akoby ona bola oblečená neprimerane!

Muži chodili bosí a takmer nahí, iba v béžových šortkách. Len máloktorí mali spodné tričká. Ženy boli oblečené ešte horšie. Nosili krátke bavlnené sukne, pod ktorými zjavne nemali nijakú bielizeň ani pančuchy, a špinavé sandále. Väčšinou však chodili

bosé, tiež len v šortkách a neslušne krátkych vestičkách bez rukávov. Hoci Dungloe bolo civilizované mesto, a nie pláž, jeho bieli obyvatelia sa tu bezostyšne prechádzali skoro nahí, dokonca aj Číňania boli lepšie oblečení!

A všade boli bicykle, stovky bicyklov. Auto videli iba kde-tu, kone nijaké. Áno, Dungloe sa veľmi líšilo od Gilly. Vládla tu príšerná horúčava. Prešli okolo teplomeru, ktorý ukazoval iba tridsaťdva stupňov, v Gilly bolo pri štyridsiatich šiestich chladnejšie ako tu. Meggie mala pocit, akoby prechádzala zhmotneným vzduchom, ktorý jej telo musí krájať ani vlhké, sparené maslo, a keď sa nadýchla, akoby sa jej pľúca naplnili vodou.

„Luke, už to nevydržím! Prosím ťa, vráťme sa," zajachtala, keď prešli asi pol druha kilometra.

„Ako chceš. To je tá vlhkosť. Takmer nikdy, v zime ani v lete nebýva nižšia ako deväťdesiat percent a teplota tu zriedkakedy klesne pod dvadsaťdeväť stupňov. Nezvykne však ani stúpnuť nad tridsaťpäť. Tu nie je veľký rozdiel medzi jednotlivými ročnými obdobiami, ale následkom monzúnov je vlhkosť v lete skoro stopercentná."

„Prší tu v lete, nie v zime?"

„Prší tu po celý rok. Ak nefúkajú monzúny, dujú juhovýchodné vetry, a aj tie prinášajú veľa dažďa. V Dungloe napadne ročne sedemstopäťdesiat centimetrov zrážok."

Sedemstopäťdesiat centimetrov za rok! V Gilly boli radi, keď napadlo vzácnych štyridsať, a tu, o tritisícdvesto kilometrov ďalej, je to až sedemstopäťdesiat.

„Ani v noci sa neochladí?" spýtala sa Meggie, keď sa vrátili do hotela. Horúce noci v Gilly neboli nič v porovnaní s týmto parným kúpeľom.

„Neveľmi. Budeš si musieť na to zvyknúť." Luke otvoril dvere a pridržal ich, aby Meggie mohla vojsť. „Idem dolu na pivo, vrátim sa asi o pol hodiny. To by ti malo stačiť."

Prekvapene naňho pozrela. „Áno, Luke."

Dungloe ležalo sedemnásť stupňov južne od rovníka, a preto noc nastala nečakane rýchlo. V jednej chvíli sa zdalo, že slnko

ešte ani nezačalo zapadať, a v nasledujúcej už všetko prikryla noc. Bola čierna ako smola, hustá a teplá ako sirup. Keď sa Luke vrátil, Meggie ležala potme v posteli a prikrývku mala vytiahnutú až po bradu. So smiechom ju z nej strhol a hodil na zem.

„Je tu dosť teplo, miláčik. Nebudeme potrebovať prikrývku.“

Počula ho, ako kráča okolo, videla kontúry jeho postavy, keď zo seba zhadzoval odev. „Položila som ti pyžamu na nočný stolík,“ zašepkala.

„Pyžamu? V tejto horúčave? Viem, že v Gilly by ľudia omdleli pri predstave, že by niekto mohol spať bez pyžamy, ale teraz sme v Dungloe! Naozaj máš na sebe nočnú košeľu?“

„Áno.“

„Tak si ju vyzleč. Aj tak by nám iba prekážala.“

Meggie sa s námahou vysúkala z batistovej nočnej košele, ktorú jej pani Smithová láskyplne vyšila osobitne pre svadobnú noc. Bola rada, že je tma a Luke ju nevidí. Mal pravdu, keď ležala nahá a cez otvorené žalúzie fúkal na ňu vetrík, bolo to príjemnejšie. Ale myšlienka na druhé rozhorúčené telo v posteli ju skľučovala.

Pružiny zavŕzgali. Meggie zacítila, ako sa jej o ruku obtrela vlhká pokožka, a mykla sa. Luke sa k nej obrátil bokom, vzal ju do náručia a pobozkal. Najskôr iba pasívne ležala a usilovala sa nemyslieť na jeho široko roztvorené ústa a skúmavý, odporný jazyk, ale potom sa začala vzpierať. Nechcela byť v tejto horúčave tak blízko neho, nechcela, aby ju bozkával. Ani trochu sa to neponášalo na noc, keď sa vracali z Rudna Hunish. Tentoraz sa jej zdalo, že Luke k nej nič necíti. Zaťatými prstami jednej ruky jej zvieral zadok a akási časť jeho tela ju vytrvalo tlačila do stehien. Ohúrila ju jeho sila, nástojčivosť a absolútny nedostatok ohľaduplnosti. Jej strach sa zmenil na hrôzu. Zrazu ju pustil, sadol si a s čímsi zápolil.

„Radšej pôjdeme naisto,“ zafučal. „Ľahni si na chrbát, už to bude. Nie, nie tak! Kristepane! Nevieš, ako sa to robí?“

Nie, nie! Nechcem to, Luke! žiadalo sa jej zakričať. Je to strašné! To, čo so mnou robíš, nemôžu predsa dovoľovať božské ani ľudské zákony! Ľahol si na ňu, nadvihol jej boky, jednu ruku

vsunul pod zadok a druhou ju tak pevne držal za vlasy, že sa neopovážila ani pohnúť. Mykal sa a nadskakoval a Meggie cítila medzi nohami tú čudnú vec. Pokúšala sa ho poslúchnuť a roztiahnuť nohy, ale Luke bol oveľa mocnejší ako ona a z nezvyčajnej polohy a váhy, ktorá na ňu doliehala, svaly slabín sa jej kŕčovito stiahli. Aj cez temnejúci opar hrôzy cítila, ako sa v ňom hromadí akási nesmierna sila, a keď do nej vnikol, prenikavo vykríkla.

„Čuš!“ zastonal a prikryl jej rukou ústa. „Chceš, aby si celý hotel myslel, že ťa idem zavraždiť? Nehýb sa a nebude ťa to bolieť viac ako treba! Nehýb sa! Nehýb sa!“

Bojovala ako divá, aby sa zbavila tej odpornej veci, ktorá jej spôsobovala toľkú bolesť, ale jeho ťažké telo ju prikovalo k posteli, jeho ruka umlčala jej krik a strašná agónia pokračovala. Pohyboval sa čoraz rýchlejšie, až sa zrazu zatriasol, uvoľnil a hlasno prehltol. Bolesť poľavila. Potom sa z nej konečne odvalil, ľahol si na chrbát a rýchlo dýchal.

„Nabudúce to bude pre teba už lepšie,“ podarilo sa mu zajachtať. „Prvý raz to ženu vždy bolí.“

Tak prečo si nemal toľko slušnosti, aby si mi to vopred povedal, chcela odvrknúť, ale nemala síl. Túžila zomrieť. Nielen pre bolesť, ale aj preto, lebo zistila, že pre Luka nič neznamená, poslúžila mu iba ako nástroj.

Bolelo ju to po druhý, aj po tretí raz. Namrzený Luke, ktorý bol presvedčený, že jej nepríjemný pocit sa po prvom raze magicky rozplynie, vôbec nechápal, prečo sa aj naďalej bráni a narieka. Nakoniec sa nahneval, obrátil sa jej chrbtom a zaspal. Meggie ležala horeznačky, bdela a slzy jej stekali dolu tvárou do vlasov. Túžila zomrieť alebo žiť tak ako predtým na Droghede.

Toto mal pred rokmi na mysli Ralph, keď jej rozprával o priechode, ktorý má niečo spoločné s deťmi? Veru krásne zistila, čo tým myslel! Nečudo, že jej to vtedy podrobnejšie nevysvetlil. Ale Lukovi sa táto činnosť očividne veľmi páčila, lebo ju robil tri razy za sebou. Jeho to zjavne nebolelo. A zrazu si uvedomila, že ho za to nenávidí.

Meggie bola taká vyčerpaná a unavená, že každý pohyb bol

Pre ňu utrpením. Odtiahla sa na kraj postele, odvrátila sa od Luka a plakala do podušky. Nemohla zaspať. Luke spal tak hlboko, že nevedel o ničom. Nechrápal, nepreväľoval sa a Meggie čakajúca na svitanie si pomyslela, že nebyť tamtej veci, keby iba takto vedľa seba spávali, mohla by sa s ním cítiť príjemne Svitanie prišlo rýchlo a neradostne, tak ako večer tma. Bol to zvláštny pocit nepočuť kikiríkame droghedských kohútov, zvuky prebúdzajúcich sa oviec, koni, ošípaných a psov.

Luke sa zobudil a obrátil sa k nej. Pobozkal ju na plece, ale Meggie bola taká ubitá a tak túžila po domove, že nedbala na cudnosť a nenamáhala sa prikryť.

„Ukáž sa, Meghann, nech sa na teba pozriem," prikázal jej. „Poslúchni ma a obráť sa."

Dnes ráno na ničom nezáležalo. Meggie sa obrátila, zažmurkala a meravo sa naňho zahľadela. „Nepáči sa mi meno Meghann." To bol jediný protest, na ktorý sa zmohla. „Volaj ma Meggie."

„Mne sa zasa nepáči Meggie. Ale ak naozaj tak veľmi neznášaš Meghann, budem ti hovoriť Meg." Zasnenými očami jej blúdil po tele. „Akú máš peknú postavu." Dotkol sa jej ružovej bradavky. „Najmä tieto tvary sa mi páčia." Opieral sa o podušky a usmieval sa. „Pobozkaj ma, Meg. Teraz je rad na tebe, aby si ma milovala. Možno sa ti to bude väčšmi páčiť."

Jakživ ťa už nechcem pobozkať, pomyslela si Meggie a pozerala na jeho dlhé, svalnaté telo, na tmavé chlpy, čo mu pokrývali hrudník, zužovali sa do tenkej čiary, ktorá sa mu ťahala dolu bruchom a strácala sa v hustom poraste. Stadiaľ vyrastal ten klamlivo malý a nevinný šíp, čo jej spôsobil toľko bolesti. A aké mal chlpaté nohy! Meggie vyrástla medzi mužmi, ktorí v prítomnosti žien nikdy neodložili jediný kus odevu, ale v horúčavách im bolo v rozopnutých košeliach vidieť zarastené hrudníky. Všetci boli svetlovlasí a Meggie sa na tom nevidelo nič protivné. Tento čierny muž jej však bol cudzí a odporný. Aj Ralph mal tmavé vlasy, ale Meggie si dobre pamätala jeho hladké nezarastené hnedé prsia.

„Rob, čo som ti povedal, Meg! Pobozkaj ma!"

Naklonila sa a pobozkala ho. Zdrapil jej obidvoma rukami prsia a prinútil ju, aby ho ďalej bozkávala. Potom jej chytil ruku a priložil si ju na slabiny. Prekvapená Meggie zdvihla hlavu, aby videla, čo sa jej to dvíha pod dlaňou.

„Ach nie! Luke, prosím ťa, nie!“ vykríkla. „Prosím ťa, nie! prosím ťa, prosím!“

Lukove modré oči si ju skúmavo prezerali. „Naozaj ťa to tak bolí? No dobre, tak to teraz budeme robiť ináč, ale pokús sa preboha prejaviť aspoň trochu nadšenia!“

Pritiahol si ju k sebe a prisal sa jej k bradavke tak ako v tú noc v aute, keď pristala, že sa zaňho vydá. Meggie, prítomná iba telom, to nemo znášala. Aspoň do nej nestrkal tú odpornú vec a nebolelo to. Aké čudné tvory sú muži! Bláznia po tom, akoby to bola najpríjemnejšia činnosť na svete. A pritom je to nechutné, je to výsmech lásky. Keby nedúfala, že sa takto dostane k dieťaťu, rozhodne by to odmietla ešte niekedy robiť.

„Našiel som ti prácu,“ vyhlásil Luke pri raňajkách v hotelovej jedálni.

„Čože? Skôr ako budem môcť zariadiť náš spoločný domov? Skôr ako vôbec budeme mať nejaký domov?“

„Nemá zmysel prenajímať si nejaký dom, Meg. Pôjdem sekať trstinu, mám to už vybavené. Najlepšia partia sekáčov v Qeenslande je skupina Švédov, Poliakov a Írov, ktorú vedie istý Arne Swenson. Bol som za ním, kým si po ceste spala. Má málo mužov a je ochotný vziať ma na skúšku. To znamená, že budem bývať v barakoch s ostatnými sekáčmi. Chlapi pracujú šesť dní v týždni od rána do večera. A nielen to, presúvajú sa po pobreží z miesta na miesto. Môj zárobok bude závisieť od toho, koľko nasekám. Ak mi to pôjde a Arne si ma nechá v partii, zarobím vyše dvadsať libier týždenne. Dvadsať libier týždenne! Vieš si to predstaviť?“

„Chceš povedať, že nebudeme bývať spolu, Luke?“

„Nejde to, Meg. Ženy nemôžu bývať v barakoch, a aký by to malo zmysel, aby si žila sama v prenajatom dome? Takto budeš môcť pracovať aj ty.“

„Ale kde budem bývať? A čo tu môžem robiť? Tu nechovajú ovce.“

„Žiaľbohu nie. Preto som ti našiel prácu aj s ubytovaním, Meg. Byt a stravu dostaneš zadarmo, takže ma nebudeš nič stáť. Budeš Pracovať ako slúžka na Nebeských výšinách u Ludwiga Müllera.

Je to majiteľ najväčších trstinových plantáží v okrese. Jeho žena je mrzáčka, nemôže udržiavať dom sama. Zavediem ťa ta zajtra ráno.“

„Ale kedy sa budeme stretávať, Luke?“

„V nedeľu. Luddie vie, že som ženatý, nemá nič proti tomu aby si mala v nedeľu voľno.“

„Určite si spokojný, že si to všetko tak dobre zariadil, však?“

„To teda áno. Ach, Meg, budeme bohatí! Musíme tvrdo pracovať a odkladať každú pencu. Onedlho si budeme môcť kúpiť najlepšiu farmu v západnom Queenslande. V gillyskej banke mám štrnásťtisíc a každý rok ta pribudnú ďalšie dva tisíce. Spolu môžeme ročne zarobiť okolo tisíctristo. Nebude to trvať dlho, zlatko. Prečo by sme sa mali uspokojiť s prenajatým domom? Čím usilovnejšie budeme pracovať, tým skôr sa budeš môcť obracať vo vlastnej kuchyni.“

„Ako myslíš.“ Pozrela do peňaženky. „Počuj, Luke, vzal si mi mojich sto libier?“

„Uložil som ich do banky. Nemôžeš predsa nosiť pri sebe toľko peňazí.“

„Ale teraz nemám ani pencu. Za čo si niečo kúpim?“

„Čo by si si chcela kupovať, prosím ťa? Od zajtra budeš na Nebeských výšinách a tam niet kde utrácať. Účet za hotel zaplatím. Je načase, aby si si uvedomila, že si sa vydala za pracujúceho človeka, Meg. Nie si už rozmaznaná farmárska dcérka, ktorá môže rozhadzovať peniaze. Pani Müllerová bude posielať tvoju mzdu rovno na môj bankový účet. Ja ta budem ukladať svoju. Vieš, že na seba nič neminiem. Tých peňazí sa nedotkneme. Je to naša budúcnosť, naša farma.“

„Chápem. Si veľmi praktický, Luke. Ale čo ak budeme mať dieťa?“

Na okamih bol v pokušení povedať jej, že nijaké dieťa nebude, kým si nekúpia farmu, ale čosi vo výraze jej tváre ho od toho odradilo.

„To vyriešime, až keď k tomu dôjde. Bol by som radšej, keby sme mali deti, až keď sa usadíme. Dúfajme, že sa nám to podarí."

Nijaký domov, nijaké peniaze, nijaké deti. A keď sa to tak vezme, nijaký manžel. Meggie sa rozosmiala. Luke sa k nej pridal a zdvihol na prípitok šálku s čajom.

„Nech žijú prezervatívy!"

Ráno sa miestnym autobusom – bola to stará fordka s nezasklenými oknami a dvanástimi sedadlami – odviezli na Nebeské výšiny. Meggie sa už cítila lepšie, lebo Luke jej dal večer pokoj, uspokojil sa s tým, že mu nastavila prsník, zdalo sa, že sa mu to páči rovnako ako tá protivná činnosť. Hoci Meggie nadovšetko túžila po deťoch, opustila ju odvaha. Povedala si, že prvú nedeľu, keď ju už nebude nič bolieť, pokúsi sa to vydržať znovu. Azda je už dieťa na ceste, v tom prípade to nebude musieť podstupovať, ak nebude chcieť ďalšie. Keď sa autobus terigal po červenej zaprášenej ceste, veselo a so záujmom sa obzerala okolo seba.

Krajina doslova vyrážala dych. Meggie musela uznať, že oplýva veľkoleposťou a krásou, o akej sa Gilly ani nesníva. Na prvý pohľad bolo vidieť, že tu nie je núdza o vodu. Pôda mala farbu čerstvo vyliatej krvi, bola žiarivo šarlátová. Dokonalý kontrast k nej tvorila cukrová trstina: štyri až päť metrov nad tmavočervenými byľami, hrubými ako Lukovo rameno, kývali sa dlhé bledozelené stebla. Nikde na svete nenarastie trstina do takej výšky a nie je taká cukornatá ako tu, básnil Luke, v tejto oblasti dosahujú najvyššie výnosy. Červená pôda siaha do hĺbky tridsiatich metrov a obsahuje všetky potrebné živiny. Keď sa k tomu pridá dostatok vlahy, je logické, že trstina musí byť dokonalá. A nikde inde na svete ju nesekajú belosi tým jedinečným, belošským, po peniazoch bažiacim tempom.

„Bol by z teba dobrý rečník,"– poznamenala Meggie ironicky.

Luke na ňu úkosom podozrievavo pozrel, ale nič nepovedal,

lebo autobus zastal a oni vystúpili.

Nebeské výšiny bol veľký biely dom na kopci, obklopený kokosovými, banánovými a ďalšími utešenými menšími palmami. Ich listy sa vejárovité rozširovali a pripomínali páví chvost. Pred najprudšími severozápadnými monzúnovými vetrami chránili stavbu dvanásťmetrové bambusy, a hoci stála na kopci, podopierali ju skoro päťmetrové piliere.

Luke niesol Megginu batožinu a Meggie sa zadychčaná vliekla vedľa neho po červenej ceste. Ešte vždy mala topánky s vysokými podpätkami, pančuchy a klobúk, ktorý jej padal do tváre. Trstinový magnát nebol doma, ale keď vychádzali hore schodmi zjavila sa jeho žena opierajúca sa o dve palice. Usmievala sa. Keď Meggie uvidela jej milú, láskavú tvár, pookriala.

„Poďte ďalej, len poďte," povedala žena so silným austrálskym prízvukom.

Meggie, ktorá čakala Nemku, sa veľmi potešila. Luke položil kufor, podal žene ruku a hneď sa rozbehol dolu schodmi, aby stihol autobus, keď sa bude vracať. O desiatej sa mal stretnúť pred hostincom s Arnem.

„Ako sa voláte krstným menom, pani O'Neillová?"

„Meggie."

„Ach, aké chutné meno. Ja som Anna a chcem, aby ste ma tak volali. Odkedy mi pred mesiacom odišla slúžka, bola som veľmi osamelá, ale človek nenájde tak ľahko dobrú pomocnicu do domácnosti, nuž som si musela poradiť sama. Bývame tu iba my dvaja s Luddiem, deti nemáme. Dúfam, že sa vám bude u nás páčiť, Meggie."

„Určite, pani Müllerová, teda Anna."

„Ukážem vám vašu izbu. Vládzete si odniesť kufor? Ja vám, žiaľbohu, veľmi nepomôžem."

Tak ako celý dom, aj Meggina izba bola zariadená celkom jednoducho, ale okná mala obrátené na jedinú stranu, kde výhľad nerušil nijaký vetrolam, a dalo sa z nej, tak ako z obývačky, vyjsť na verandu. Meggie sa izba s bambusovým nábytkom bez záclon zdala strašne holá.

„Je tu prihorúco, aby sme mohli mať na oknách zamatové alebo kartúnové závesy," vysvetľovala Anna. „Preto máme iba ľahký bambusový nábytok a chodíme oblečení tak skromne, ako nám to slušnosť dovolí. Budete sa tomu musieť prispôsobiť, lebo zahyniete. Máte na sebe beznádejne veľa šatstva."

Anna mala tričko bez rukávov s hlbokým výstrihom a krátke šortky, z ktorých jej vytŕčali neduživé, pokrútené nohy. O chvíľu bola podobne oblečená aj Meggie. Kým Luka nepresvedčí, aby jej kúpil nové oblečenie, bude si ho musieť požičiavať od Anny. Bolo ponižujúce vysvetľovať Anne, že jej manžel nedal ani pencu, ale pomohlo jej to prekonať rozpaky z toho, že je polonahá.

„Rozhodne vyzeráte v tých šortkách lepšie ako ja," povedala Anna. Potom milo pokračovala: „Luddie vám nanosí do kuchyne drevo, nechceme, aby ste ho rúbali a nosili hore schodmi sama. Škoda, že ešte nemáme elektrinu ako v domoch bližšie k Dungloe, vláda je v tomto strašne pomalá. Na budúci rok už azda konečne natiahnu vedenie až sem na Nebeské výšiny. Zatiaľ tu máme iba starý sporák. Ale len počkajte! Len čo zavedú elektrinu, kúpime si moderný elektrický sporák, lampy a chladničku."

„Som zvyknutá zaobísť sa aj bez nich."

„Áno, lenže tam, odkiaľ ste prišli, je suché teplo. Tu u nás je to neporovnateľne horšie. Bojím sa o vaše zdravie. Ženy, ktoré sa tu nenarodili a nevyrástli, často chorľavejú. Súvisí to nejako s krvou. Sme na tej istej zemepisnej šírke ako na severnej pologuli Bombaj a Rangún. Táto krajina vyhovuje iba tomu, kto sa tu narodil." Usmiala sa. „Veľmi sa teším, že ste už tu. Bude nám spolu dobre. Rada čítate? My s Luddiem sme vášniví čitatelia."

Meggie sa rozžiarila: „Aj ja!"

„Výborne! Budete tu taká spokojná, že vám váš pekný urastený manžel ani nebude chýbať."

Meggie mlčala. Bude jej Luke chýbať? Je pekný? Pomyslela si, že keby ho už jakživ neuvidela, bola by dokonale šťastná. Lenže Luke je jej manžel, podľa svetských a cirkevných zákonov s ním musí žiť. Vstúpila do manželstva s otvorenými očami,

nikomu okrem seba nemôže nič vyčítať. Keď si našetria peniaze a kúpia farmu, budú mať možno dosť času žiť spolu, usadiť sa, spoznať sa.

Luke nie je zlý ani zlomyseľný, ale žil tak dlho sám, že sa nevie o seba s nikým podeliť. Je to jednoduchý človek, ktorý sa zaťato ženie za svojím cieľom a nedá sa ničím odradiť. Túži po konkrétnej veci a celkom iste ju dosiahne. Bude to zaslúžená odmena za nepretržitú lopotu a odriekanie. Za to si ho treba vážiť. Ani na okamih jej nenapadlo, že by ich spoločné peniaze mohol použiť pre seba, dožičiť si za ne nejaký prepych. To, čo povedal, myslel vážne. Peňazí v banke sa nedotkne.

Problém spočíval v tom, že Luke nemal čas a ani necítil potrebu pochopiť ženskú povahu, akoby nevedel, že ženy sú iné ako muži, že sa im žiada iné ako jemu, a naopak. No mohlo by to byť aj horšie. Mohol ju poslať do zamestnania k niekomu oveľa odmeranejšiemu a menej láskavému ako je Anna Müllerová. Na tomto kopci sa jej nič zlé nestane. Ale je to tak ďaleko od Droghedy!

Posledná myšlienka jej opäť preletela hlavou, keď ju Anna po vodila po dome a potom stáli spolu na verande. Pred nimi sa rozprestierali veľké polia jasnozelenej cukrovej trstiny (neboli také rozľahlé ako pasienky, lebo človek dovidel z jedného konca na druhý), vlnili sa vo vetre a zvažovali sa k zarasteným brehom veľkej rieky, oveľa širšej ako Barwon. Za riekou pokračovali ďalej, štvorce ostrej zelene sa striedali s krvavou červeňou ladom ležiacich polí až po úpätie vysokej hory, kde končila kultivovaná pôda a začínala sa džungľa. V diaľke za horou sa v purpurovej žiare týčili ďalšie vrcholky. Obloha tu bola sýtejšie modrá ako v Gilly, vznášali sa na nej mohutné vlny bielych oblakov.

„To je Mount Bartle Frere," ukázala Anna na osamotený štít. „Je vysoký tisícosemstotridsať metrov a povráva sa, že je z čistého cínu. Ťažba tam však neprichádza do úvahy, lebo všade naokolo je džungľa."

Pomalý závan vetra k nim privial odporný prenikavý zápach, ktorý sa Meggie usilovala nebrať na vedomie, odkedy vystúpila z vlaku. Pripomínal jej rozklad, bol neznesiteľne sladký, skoro

hmatateľný, a nezmizol, ani keď zafúkal vietor.

„To je melasa," povedala Anna, keď si všimla, ako sa Meggie rozšírili nozdry, a zapálila si cigaretu.

„Odporné."

„Viem. Preto fajčím. Ale človek si na to do istej miery zvykne, hoci na rozdiel od všetkých ostatných zápachov nikdy celkom nezmizne. Vo dne v noci všade cítiť melasu."

„Čo je v tamtých budovách s čiernymi komínmi pri rieke?"

„To je cukrovar. Z cukrovej trstiny tam vyrábajú nerafinovaný cukor. To, čo zostane, suché zvyšky trstiny bez obsahu cukru, sa nazýva výlisok. Nerafinovaný cukor a výlisky posielajú do Sydney na ďalšie spracovanie. Z nerafinovaného cukru sa získava melasa, takzvaný zlatý sirup, hnedý cukor, biely cukor a tekutá glukóza. Z výliskov sa vyrábajú vláknité stavebné materiály. Nič nevyjde nazmar. Preto je pestovanie cukrovej trstiny aj v čase krízy veľmi výnosné."

Arne Swenson bol vysoký presne ako Luke, stoosemdesiatsedem centimetrov, a aj rovnako pekný. Telo mal zlatistohnedé od neustáleho pobytu na slnku, na hlave sa mu kučeravili svetlé vlasy a bol aj ten istý typ ako Luke, očividný dôkaz severskej krvi kolujúcej v žilách Škótov a Írov.

Luke vymenil moleskinové nohavice a bielu košeľu za šortky. Nasadol s Arnem do starého rozhrkotaného nákladniaka a zamierili ku Goondi, kde sekala Arneho partia. Starý bicykel, ktorý si kúpil, ležal na korbe spolu s jeho batožinou. Luke sa náramne tešil na prácu.

Ostatní muži už od svitania sekali, a keď sa Arne s Lukom priblížili, ani hlavy nezdvihli. Pracovný odev sekáčov tvorili šortky, čižmy, hrubé vlnené ponožky a plátenný klobúk. Luke hľadel prižmúrenými očami na zvŕtajúcich sa mužov. Bol to zvláštny pohľad. Od hlavy po päty boli celí čierni a pot im stekal po prsiach, rukách a chrbtoch vo svetloružových potôčikoch.

„To sú sadze a blato," vysvetľoval Arne. „Trstinu musíme vždy najskôr zapáliť, až potom sekáme."

Zohol sa a zdvihol dva nástroje. Jeden podal Lukovi, druhý si

nechal. „To je nôž na sekanie trstiny. Pracuje sa s ním veľmi jednoducho, ak vieš, ako na to.“ Zaškeril sa a ukázal Lukovi, ako sa seká. Navonok to vyzeralo podstatne ľahšie, ako to bolo v skutočnosti.

Luke pozrel na vražednú zbraň v svojej ruke. Ani trochu sa neponášala na západoindickú mačetu. Nezužovala sa do hrotu, ale rozširovala do veľkého trojuholníka a na jednom z dvoch ostrí mala výčnelok podobný kohútej ostrohe.

„Mačeta je na queenslandskú trstinu primalá,“ povedal Arne.

„Čoskoro zistíš, že toto je tá pravá hračka. Musíš ju však mať vždy dokonale ostrú. Tak veľa šťastia.“

Odišiel a Luke chvíľu nerozhodne postával na mieste. Potom pokrčil plecami a dal sa do roboty. O niekoľko minút pochopil prečo túto prácu vykonávajú zväčša otroci a príslušníci rás, ktoré nie sú dosť bystré, aby si uvedomili, že existujú aj ľahšie spôsoby, ako si zarobiť na živobytie. Napríklad strihanie oviec, pomyslel si s humorom. Zohnúť sa, seknúť, vystrieť sa, pevne chytiť ťažký, vratký zväzok, odseknúť z neho listy, hodiť ich na kopu, podísť k ďalšiemu trsu, zohnúť sa, seknúť, vystrieť sa, odseknúť listy, odhodiť ich na hŕbu…

V trstine sa to hmýrilo nebezpečnou háveďou. Ukrývali sa tam potkany, bandikuty, šváby, ropuchy, pavúky, hady, osy, muchy a včely. Bolo tu hojne zastúpené všetko, čo zúrivo hrýzlo, alebo neznesiteľne štípalo. Preto sekáči vždy najskôr trstinu zapálili a až potom začali pracovať. Aj tak však boli doštípaní, dohryzení a dosekaní. Keby Luke nemal čižmy, jeho nohy by boli v ešte horšom stave ako ruky. Sekáči nikdy nenosili rukavice. Človek v nich pracoval pomalšie a práve pri tejto práci platilo, že čas sú peniaze. Navyše muži pokladali rukavice za čosi zženštené.

Pri západe slnka Arne vyhlásil, že končia, a prišiel sa pozrieť na Luka.

„Hej, kamoš, nie je to zlé!“ potľapkal ho po chrbte. „Päť ton. Na prvý deň to naozaj nie je zlé!“

Do barakov to bol iba kúsok, ale tropická noc nastala tak náhle, že kým ta prišli, celkom sa zotmelo. Najskôr sa všetci

osprchovali v spoločnej sprchárni a potom sa s uterákmi okolo bokov nahrnuli do baraku, kde jeden z mužov, ktorý mal tento týždeň službu v kuchyni, už nachystal na stôl svoje špeciality. Dnes to bolo hovädzie so zemiakmi, chlebové posúchy a lekvárová roláda. Chlapi sa vrhli na jedlo ako vlci a zhltli všetko do poslednej omrvinky.

Steny barakov boli z vlnitého plechu a ich zariadenie tvorili dva rady kovových príč, ktoré sa ťahali pozdĺž celej miestnosti. So vzdychmi a nadávkami na cukrovú trstinu, ktorých originalitu by mohol závidieť aj pohonič dobytka, nahí muži sa hodili na zrebné plachty, stiahli dolu siete proti hmyzu a v okamihu zaspali.

Arne zastavil Luka. „Ukáž ruky.“ Prezrel si jeho krvácajúce rezné rany, pľuzgiere a štípance. „Najprv si ich dobre očisti a potom namaž touto masťou. A ešte ti niečo poradím. Každý večer si votri do dlaní kokosový olej. Máš veľké ruky, ak to vydrží chrbát, bude z teba dobrý sekáč. Za týždeň si zvykneš a nebudeš už taký dolámaný.“

Trvalo presne týždeň, kým si Luke zvykol a naučil sa nasekať denne osem ton, koľko vyžadoval Arne od svojich chlapov. Potom sa rozhodol, že bude lepší ako Arne. Chcel zarábať najviac zo všetkých a neskôr sa stať Arneho partnerom. Najväčšmi však túžil po tom, aby aj naňho vrhali ľudia obdivné pohľady ako na Arneho. Arne bol pre nich boh, najlepší sekáč trstiny v celom Queenslande, čo pravdepodobne znamenalo, že aj najlepší na celom svete. Keď sa v sobotu večer vybrali do mesta, miestni obyvatelia ho pozývali na rum a pivo a ženy ho obletovali. Arne a Luke mali veľa spoločného. Obaja boli samoľúbi a tešilo ich vzbudzovať v ženách obdiv, ale to bolo všetko. Nemali im čo dať, všetko dali cukrovej trstine.

Luke zistil, že táto práca je kombináciou krásy a bolesti, na ktorú čakal celý život. Zohýbať sa a vystierať v nekonečnom rituálnom rytme znamenalo zúčastňovať sa na záhade, ktorá je nad sily obyčajných ľudí. Lebo ako sa poučil pri pozorovaní Arneho, byť prvotriednym sekáčom znamenalo stať sa členom naj elitnej sej pracovnej skupiny na svete. Človek mohol byť na

seba hrdý všade, kam vstúpil, lebo vedel, že väčšina mužov by na trstinovom poli nevydržala ani deň. Ani anglický kráľ nie je lepší ako on, aj ten by ho obdivoval, keby ho poznal. Luke pozeral na lekárov, advokátov, úradníkov a farmárov s ľútosťou a súcitom. Človek predsa nemôže dosiahnuť v živote viac ako sekať trstinu tak, ako ju sekajú belosi túžiaci po peniazoch.

Sedával na peľasti postele a cítil, ako sa mu na ramenách vzdúvajú povrazovité svaly, hľadel na svoje stvrdnuté zjazvené dlane, na svoje krásne dlhé opálené nohy a usmieval sa. Chlap, ktorý vedel sekať trstinu a mať pritom z tej práce radosť, bol ozajstný chlap. Luke často uvažoval, či niečo také môže o sebe povedať anglický kráľ.

Kým Meggie znovu uvidela Luka, uplynuli štyri týždne. Každú nedeľu si napudrovala spotený nos, obliekla si pekné hodvábne šaty – kombiné a pančúch sa už zriekla – a čakala manžela, ktorý neprichádzal. Anna a Luddie mlčky hľadeli, ako jej oživenie každú nedeľu dramaticky pohasína, ako keď sa na prázdne, jasne osvetlené javisko spustí opona. Nedalo sa povedať, že by po Lukovi túžila, ale patrili k sebe. Predstava, že si Luke na ňu ani nespomenie, zatiaľ čo ona naňho celé dni a týždne myslí a čaká, napĺňala ju zúrivosťou, pocitmi sklamania, trpkosti, poníženia a smútku. Hoci sa jej tie dve noci v dungloeskom hoteli strašne sprotivili, aspoň o ňu stál. Teraz si vyčítala, že si vtedy namiesto nariekania neodhryzla radšej jazyk. Prirodzene, v tom je celý problém. Jej utrpenie ho unavilo, pokazila mu rozkoš. Od hnevu na Luka, na jeho ľahostajnosť voči nej, postupne sa dopracovala k výčitkám a sebaobviňovaniu.

Štvrtú nedeľu sa už nenamáhala prezliecť. Bosá, v šortkách a tričku motala sa v kuchyni a pripravovala teplé raňajky pre Luddieho a Annu, prepych, ktorý si dožičili raz za týždeň. Keď začula kroky na zadných schodoch, obrátila sa a chvíľu prekvapene hľadela na vysokého zarasteného muža vo dverách. Luke? Je to Luke? Vyzeral ako vytesaný zo žuly, ani nie ako človek. Ale socha vošla do kuchyne, mľaskavo ju pobozkala a sadla si za stôl. Meggie pridala do panvice slaninu a hodila na ňu

niekoľko vajec.

Keď Anna Müllerová zbadala Luka, zdvorilo sa naňho usmiala, ale v duchu sa naňho oborila. Chlap mizerný, ako si to predstavuje, nechávať svoju mladú ženu tak dlho opustenú?

„Konečne ste si spomenuli, že máte manželku," ozvala sa. „Poďte si sadnúť k nám na verandu, naraňajkujeme sa spolu. Pomôžte Meggie odniesť vajíčka. Podnos s hriankami môžem vziať do zubov."

Ludwig Müller sa narodil v Austrálii, ale nezaprel svoj nemecký pôvod. Mal červenú pokožku, ktorá zjavne neznášala kombináciu piva a slnka, hranatú sivovlasú hlavu a svetlomodré vodové oči. On i jeho manželka si Meggie veľmi obľúbili a boli šťastní, že ju získali. Najmä Luddie, keď videl, o čo je Anna šťastnejšia, odkedy im v dome žiari Meggina zlatá hlava.

„Ako vám ide sekanie, Luke?" spýtal sa Luddie a nabral si na tanier vajíčka.

„Budete mi veriť, keď vám poviem, že sa mi veľmi páči?" zasmial sa Luke a tiež si naložil.

Luddieho bystré oči spočinuli na jeho peknej tvári. „Ale áno," prikývol. „Máte na to vhodnú postavu aj povahu." Luddie, ktorého zdedené trstinové plantáže donútili žiť ďaleko od škôl, bol horlivý bádateľ ľudskej povahy. Čítal hrubé knihy v safiánovej koži, na ktorej boli vytlačené mená autorov ako Freud, Jung, Huxley a Russell.

„Už som si myslela, že neprídete Meggie ani pozrieť." Anna si natierala pierkom na hrianku polotekuté maslo, bola to jediná forma, v akej tu mohli maslo udržať, ale bolo to lepšie ako nič.

„S Arnem sme sa rozhodli, že začas budeme pracovať aj v nedeľu. Zajtra odchádzame do Inghamu."

„To znamená, že chuderka Meggie vás často neuvidí."

„Meg to chápe. Potrvá to iba niekoľko rokov a v lete sa neseká. Arne vraví, že by mi na ten čas možno zohnal prácu v Sydney. Ta by som mohol vziať Meg so sebou."

„Prečo musíte tak drieť, Luke?" spýtala sa Anna.

„Aby som si nasporil na pozemok v okolí Kynuny. Meg vám to nepovedala?"

„Žiaľbohu, naša Meggie o sebe veľa nerozpráva. Povedzte nám to, Luke.“

Traja poslucháči mlčky sledovali, ako sa mení výraz jeho opálenej, ostro rezanej tváre, ako sa mu ligocú sýtomodré oči. Nadšene sa rozhovoril o nádhernej krajine, o veľkých sivých vtákoch nazývaných brolgy, ktoré pôvabne cupkajú v prachu jedinej kynunskej ulice, o tisíckach klokanov, o horúcom suchom slnku.

„A jedného dňa kusisko toho všetkého bude moje. Meg na to už prispela nejakými peniazmi a pri tempe, akým pracujeme, to nepotrvá dlhšie ako štyri, päť rokov. Predtým by som sa bol uspokojil aj so skromnejšou farmou, ale keď teraz viem, koľko môžem zarobiť sekaním trstiny, láka ma to sekať trochu dlhšie a kúpiť si potom pekný kus zeme.“ Naklonil sa dopredu, veľkými zjazvenými rukami objímal šálku čaju. „Viete, že som nedávno skoro prekonal Arneho rekord? Nasekal som jedenásť ton za deň!“

Luddieho zahvízdanie bolo prejavom úprimného obdivu a muži sa pustili do rozhovoru o rekordných výkonoch. Meggie chlipkala silný čaj bez mlieka. Ach, Luke! Najskôr to bol rok dva, teraz sú to štyri, päť a ktovie, koľko to bude nabudúce, keď o tom začneš hovoriť. Luke svoju prácu bezpochyby miluje. Bude sa jej ochotný vzdať, keď nastane čas? A chce s ním ona vôbec zostať tak dlho, aby to zistila? Müllerovci sú veľmi milí a bohvieako sa u nich nenadrie, ale ak má žiť bez manžela, lepšie by jej bolo na Droghede. Za mesiac pobytu na Nebeských výšinách sa necítila dobre ani deň: nechutilo jej jesť, trpela úpornými hnačkami a zachvátila ju letargia, ktorej sa nemohla zbaviť. Doteraz bola po celý život vo vynikajúcej kondícii a terajšia čudná nevoľnosť ju vystrašila.

Po raňajkách jej Luke pomohol umyť riad a potom sa s ňou šiel prejsť k najbližšiemu trstinovému poľu. Po celý čas rozprával o tom, aké úžasné je sekať trstinu, aký nádherný život je na čerstvom vzduchu, akí skvelí chlapi sú v Arneho partii, ako sa sekanie líši od strihania oviec a o koľko je lepšie.

Potom sa obrátili a vracali nazad. Luke zaviedol Meggie do

príjemne chladnej jaskynky pod piliermi domu. Anna si tu založila záhradku. Rozostavila terakotové nádoby rozličných tvarov a veľkostí, ktoré naplnila zeminou a zasadila do nich plazivé a popínavé rastliny: orchidey rozličných druhov a farieb, papraď, exotické liany a všelijaké kríky. Zem tu bola mäkká a voňala drevenými pilinami, z hrád viseli drôtené košíky plné papradí ch listov, orchideí a tuberóz. Piliere pokrývala zeleň, okolo nich rástli nádherné pestrofarebné begónie. Bolo to Meggino obľúbené útočisko, jediné miesto, ktoré sa jej na Nebeských výšinách páčilo väčšmi ako na Droghede. Tam by na takejto malej ploche nikdy nenarástlo toľko rastlín, droghedskému vzduchu chýbala potrebná vlhkosť.

„Nie je tu krásne, Luke? Nemohli by sme si časom prenajať dom, v ktorom by som bývala, kým budeš sekať? Strašne túžim po podobnej záhradke."

„Prečo chceš, preboha, bývať sama v dajakom dome? Toto nie je Gilly, Meg. Tu nie je žena sama v bezpečí. Ver mi, na Nebeských výšinách ti je oveľa lepšie. Nie si tu šťastná?"

„Som taká šťastná, aký môže byť človek šťastný v cudzom dome."

„Pozri, Meg, kým neodídeme na východ, musíš sa uspokojiť s tým, čo máme. Nemôžeme utrácať za dom. A ak chceme niečo nasporiť, musíš pracovať aj ty, rozumieš?"

„Áno, Luke."

Bol taký znechutený, že ju ani nepobozkal, ako chcel, keď ju sem zaviedol. Namiesto toho ju plesol po zadku, až ju to zabolelo (trochu prisilno, aby to bolo iba zo žartu), a pustil sa dolu kopcom k bicyklu, ktorý si oprel o strom. Radšej prešiel vyše tridsať kilometrov na bicykli, ako keby mal utrácať na vlak a autobus, to však znamenalo, že musí šliapať ďalších tridsať kilometrov nazad.

„Úbožiatko," povedala Anna Luddiemu. „Najradšej by som ho zabila."

Prešiel január, mesiac, keď majú sekáči najmenej práce, po Lukovi však nebolo ani chýru. Spomenul síce, že vezme Meggie

do Sydney, ale namiesto toho sa ta vybral sám s Arnem. Arne bol starý mládenec a jeho teta mala dom v Rozelle, neďaleko Koloniálnych cukrovarov (netreba platiť za električku, ušetria sa peniaze). Ak mal sekáč známosti, mohol v tých obrovských betónových stavbách na kopci, pripomínajúcich pevnosti, dostať prácu. Luke a Arne sa tam udržiavali v dobrej fyzickej kondícii nosením vriec s cukrom, vo voľnom čase plávali a surfovali. Meggie zostala v Dungloe s Müllerovcami a prežívala tu vlhko, ako nazývali monzúnové obdobie. Sucho trvalo od marca do novembra a v tejto časti svetadiela to nebolo ozajstné sucho, v porovnaní s vlhkom to však bola nádhera. V období vlhka sa obloha rozostúpila a niekoľko ráz za deň chrlila vodu, medzi jednotlivými lejakmi vystupovala z trstinových polí, pôdy džungle a hôr biela para.

Čas plynul a Meggie čoraz väčšmi túžila po domove. Teraz už vedela, že severný Queensland sa nikdy nemôže stať jej domovom. Nevyhovovalo jej najmä tunajšie podnebie, azda preto lebo väčšinu života strávila v suchých oblastiach. A neznášala osamelosť, opustenosť, pocit ubíjajúcej letargie. Nenávidela hmyz a plazy, každá noc bola pre ňu utrpením, všade sa to hmýrilo veľkými ropuchami, tarantulami, švábmi, potkanmi, zdalo sa, že im nič nezabráni vniknúť do domu. Boli obrovské, bojovné, hladné a Meggie sa ich bála. Ale najväčšmi zo všetkého nenávidela záchody. Človeku sa z nich dvíhal žalúdok. V tomto horúcom vlhkom podnebí neprichádzali do úvahy jamy vyhĺbené do zeme, lebo ustavične hrozilo nebezpečenstvo týfusu a iných horúčkových črevných ochorení. Používali preto smolou vymazané plechové nádoby, ktoré strašne zapáchali a čím boli plnšie, tým viac sa v nich hmýrilo nechutných červíkov a lariev. Raz do týždňa plechovice odvážali a nahrádzali novými, podľa Meggie to však nebolo dosť často.

Celou bytosťou sa bránila pokojne prijímať tieto skutočnosti a pokladať ich za normálne tak ako miestni obyvatelia. Ani keby prežila v severnom Queenslande celý život, nemohla by sa s tým zmieriť. Skľúčene uvažovala, že potrvá večnosť alebo prinajmenšom dlhé roky, kým bude Luke na sekanie trstiny

pristarý. Hoci nevýslovné túžila po Droghede a snívala o nej, bola prihrdá, aby pred svojou rodinou priznala, že ju manžel zanedbáva. Pevne sa rozhodla, že napriek všetkému bude žiť radšej do smrti na Nebeských výšinách, ako keby im to mala prezradiť.

Mesiace sa míňali jeden za druhým a blížil sa koniec druhého roka. Iba nekonečná láskavosť Müllerovcov pomohla Meggie vydržať na Nebeských výšinách. Po celý čas sa usilovala rozriešiť svoju dilemu. Keby napísala Bobovi, že potrebuje peniaze na cestu, obratom by jej ich telegraficky poslal, ale úbohá Meggie sa hanbila rodine povedať, že jej Luke nič nenechal. Povie im to až v deň, keď od neho odíde, a už sa nikdy k nemu nevráti. Zatiaľ sa však k takému kroku nerozhodla. Bola to predovšetkým jej výchova, ktorá jej bránila Luka opustiť: zdržiavala ju posvätnosť manželského sľubu a nádej, že jedného dňa bude mať dieťa. Ďalšie dôvody pramenili v jej povahe: tvrdohlavá pýcha a úzkoprsé presvedčenie, že táto situácia vznikla skôr jej ako Lukovou vinou. Keby nebola chyba v nej, Luke by sa možno správal ináč.

Za pol druha roka služby u Müllerovcov ho videla šesť ráz a často si myslela, hoci ani netušila, že existuje čosi ako homosexualita, že Luke sa mal radšej oženiť s Arnem – býval s ním a očividne uprednostňoval jeho spoločnosť. Stali sa z nich plnoprávni spoločníci a presúvali sa hore-dolu po tisícšesťstokilometrovom pobreží vždy ta, kde sa sekala trstina. Podľa všetkého žili iba pre prácu. Keď za ňou Luke občas prišiel, nepokúšal sa o nijaké dôvernosti. Hodinku-dve posedel, poklebetil s Luddiem a Annou, potom sa s Meggie chvíľu prechádzal, na rozlúčku ju kamarátsky pobozkal a zmizol.

Luddie, Anna a Meggie trávili všetok voľný čas čítaním. Na Nebeských výšinách mali oveľa väčšiu knižnicu ako na Droghede a knihy v nej boli oveľa náročnejšie, rôznorodejšie a erotickejšie. Meggie sa pri nich mnohému priučila.

Raz v nedeľu v júni 1936 sa zjavil Luke spolu s Arnem, obidvaja vo výbornej nálade. Vyhlásili, že prišli po Meggie, aby ju vzali na ceilidh a dožičili jej poriadnu zábavu.

Na rozdiel od všeobecnej tendencie etnických skupín v Austrálii rozptýliť sa a stať sa pravými Austrálčanmi, rozličné národnosti na severoqueenslandskom polostrove sa zo všetkých síl usilovali zachovať si svoje tradície. Väčšinu tunajšieho obyvateľstva tvorili Číňania, Taliani, Nemci, Škóti a Íri. A keď mali Škóti ceilidh, zúčastnili sa na ňom všetci Škóti zo širokého okolia.

Meggie s úžasom pozerala na Luka a Arneho v károvaných sukniach, a keď sa trochu spamätala, pomyslela si, že vyzerajú fantasticky. Nič nie je na chlapovi mužnejšie ako škótska sukňa, vzadu sa vlní v množstve záhybov a vpredu sa ani nepohne, na boku visí kožušinová kapsa a spod dolného okraja, ktorý siaha dopoly kolien, vyčnievajú pevné štíhle nohy v károvaných pančuchách a topánkach s ozdobnými sponami. Bolo priteplo aby si obliekli kabátce a prehodili plédy, uspokojili sa s bielymi košeľami rozopnutými do polovice hrudníka a s rukávmi vyhrnutými nad lakte.

„Čo je to vlastne ceilidh?“ spýtala sa Meggie, keď sa vydali na cestu.

„To je galské slovo a znamená stretnutie, tanečnú zábavu.“

„Ale prečo máte sukne?“

„Inak by nás nepustili dnu. My dvaja sme veľmi dobre známi na všetkých ceilidhoch medzi Brisom a Cairnsom.“

„Naozaj? Asi ste už boli na mnohých, ináč by Luke určite nevyhadzoval peniaze na škótsky kroj. Nemám pravdu, Arne?“

„Človek potrebuje nejakú zábavu,“ povedal Luke ospravedlňujúco.

Ceilidh sa konal v drevenici, ktorá vyzerala, akoby sa mala čoskoro rozpadnúť. Stála uprostred mangrovových močiarov rozprestierajúcich sa okolo ústia rieky Dungloe. Takúto smradľavú krajinu som ešte nevidela, pomyslela si Meggie zúfalo, keď zacítila ďalší neopísateľne odporný zápach. Najskôr melasa, potom záchody, teraz mangrovy. Všetky hnilobné zápachy pobrežia sa tu zliali do jedného.

A naozaj, všetci muži na ceilidhu mali škótske sukne, a keď sa poobzerala okolo seba, pochopila, ako sa musí cítiť nenápadná

pávica oslnená žiarivou nádherou svojho partnera. Ženy boli také nevýrazné, že ich skoro nebolo vidieť, tento dojem s pribúdajúcimi hodinami ešte silnel.

Na vratkom pódiu na konci miestnosti stáli dvaja gajdoši v svetlomodrom kockovanom kroji klanu Andersonovcov, v dokonalom súlade hrali akýsi veselý tanec, vlasy pieskovej farby mali zlepené, pot im stekal po červených tvárach.

Niekoľko párov tancovalo, ale najväčší ruch bol okolo skupinky mužov, medzi ktorými kolovali poháre so škótskou whisky. Meggie sa ocitla spolu s niekoľkými ďalšími ženami v kúte a fascinovane sa odtiaľ prizerala. Ani jedna žena nemala škótsky kroj, lebo Škótky nenosia kárované sukne, iba ťažké plédy, a tu bola priveľká horúčava, aby si ich prehodili cez plecia. A tak mali na sebe zvyčajné ošúchané bavlnené šaty, ktoré úplne zanikali vedľa mužských sukní. V ich vzorkách sa striedali žiarivá červená a biela klanu Menziesovcov, veselá čierno-žltá kombinácia klanu Mac Leodovcov z Lewisu, svetlomodré a červené kocky klanu Skene, jasavé farby klanu Ogilvyovcov, čierno-sivo-čierne káro klanu MacPhersonovcov. Luke mal na sebe farby klanu Mac Neilovcov, Arne sa vystatoval farbami sassenachských jakubovcov. Bolo to nádherné!

Luke a Arne boli v tejto spoločnosti očividne známi a obľúbení. Ako často chodievali na zábavy bez nej? A čo ich to pochytilo, že ju dnes vzali so sebou? Vzdychla a oprela sa o stenu. Ostatné ženy si ju zvedavo obzerali, upierali oči najmä na obrúčku na jej prstenníku. Luke a Arne boli predmetmi ich obdivu, Meggie závisti. Čo by asi povedali, keby som im prezradila, že ten vysoký tmavovlasý muž, ktorý je mojím manželom, ma za posledných osem mesiacov navštívil dva razy a ani raz sa so mnou nevyspal? Len pozrite na tých dvoch domýšľavých šviháckych horalov! Ani jeden z nich nie je Škót, iba sa na Škótov hrajú, lebo vedia, že v sukniach vyzerajú skvelo, a sú radi stredobodom pozornosti. Dvaja podvodníci! Priveľmi milujete sami seba, aby ste chceli alebo potrebovali lásku druhého.

O polnoci museli ženy opustiť parket a ustúpiť k stene.

Gajdoši zabľačali „Caber Feidh“ a začal sa pravý tanec. Odvtedy si Meggie vždy, keď začula zvuk gájd, spomenula na túto drevenicu.

Na zem položili prekrížené meče a dvaja muži v kroji klanu MacDonaldovcov zdvihli ruky nad hlavu, krútili dlaňami ako klasickí tanečníci a veľmi vážne, sťaby im tými mečmi mali nakoniec prepichnúť hrude, opatrne začali tancovať medzi čepeľami.

Zvuk gájd prehlušil vysoký prenikavý výkrik, hudci spustili Pieseň *Všetky modré barety*, ktosi odložil meče a všetci muži v miestnosti sa dali do tanca. Dupot ich nôh sa odrážal od podstrešných hrád, spony na topánkach sa im ligotali. Vždy keď sa začal nový tanec, jeden z mužov mykol hlavou a zaujúkal hneď nato sa ozvalo ujúkanie z ďalších hrdiel. Ženy, ktoré si nik nevšímal, sa prizerali.

Keď sa ceilidh skončil, boli takmer štyri hodiny ráno. Vonku ich neprivítala ostrá sviežosť Blair Athollu alebo Skey, ale nehybná tropická noc. Veľký ťažký mesiac plával po obrovskej oblohe posiatej hviezdami a všetko prenikol ťažký zápach mangrovov. Keď sa viezli nazad v Arneho starej rozhrkotanej fordke, posledné, čo Meggie počula, bol žalospev *Kvety lesa* strácajúci sa v diaľke, ktorý sprevádzal mužov domov. Domov. Kde je domov?

„Tak čo, bavila si sa?“ spýtal sa Luke.

„Bola by som sa bavila lepšie, keby som bola viac tancovala.“

„Na ceilidhu? Neblázni, Meg! Tam smú tancovať iba muži. Zachovali sme sa k vám ženám vlastne veľmi láskavo, keď sme vás vôbec pustili na parket.“

„Zdá sa mi, že je veľa vecí, ktoré smú robiť iba muži, najmä ak sú to príjemné veci.“

„Tak prepáč,“ povedal Luke namrzene. „Myslel som, že ťa malá zmena poteší, preto som ťa ta vzal. Nemusel som to predsa robiť. Ale ak si mi nie za to vďačná, druhý raz ťa nevezmem.“

„Pochybujem, že si to mal v úmysle. Za tých pár hodín som veľa pochopila, hoci o to ti nešlo. Teraz ma už tak ľahko

neprekabátiš, Luke. Ak to chceš vedieť, mám ťa plné zuby, mám plné zuby tohto života, všetkého!“

„Pst!“ zasipel rozhorčene. „Nie sme sami!“

„Tak príď niekedy sám!“ oborila sa naňho. „Kedy mám možnosť byť s tebou sama dlhšie ako niekoľko minút?“

Arne zastal pri úpätí Nebeských výšin a chápavo sa na Luka zaškeril. „Choď ju odprevadiť, kamarát, počkám tu na teba. Nemusíš sa náhlil“

„Myslím to vážne, Luke,“ povedala Meggie, len čo sa od Arneho dosť vzdialili. „Aj najmenší červíček sa bráni. Áno, sľúbila som, že ťa budem poslúchať, ale ty si sľúbil, že ma budeš ľúbiť a s láskou sa o mňa starať, takže sme klamári obidvaja! Chcem sa vrátiť domov na Droghedu!“

Pomyslel si na dvetisíc libier ročne, ktoré by prestali nabiehať na jeho bankový účet.

„Ach, Meg!“ zvolal bezmocne. „Pozri, zlatko, nebude to naveky! Sľubujem ti to! A toto leto ťa zoberiem so sebou do Sydney, čestné slovo! Arneho teta bude mať vo svojom dome voľný byt, môžeme tam tri mesiace bývať a mať sa výborne. Vydrž ešte rok-dva, potom si kúpime pozemok a usadíme sa, dobre?“

Mesiac ožiaril Lukovu tvár. Vyzeral úprimne, zmätene, dychtivo, skľúčene. A neuveriteľne sa ponášal na Ralpha de Bricassart.

Meggie sa dala obmäkčiť, lebo ešte vždy chcela deti. „Dobre teda,“ súhlasila. „Ešte rok. Ale nezabudni, že si sľúbil vziať ma do Sydney, Luke!“

3 /

Raz do mesiaca Meggie pravidelne písala Fee, Bobovi a chlapcom, vo svojich listoch zábavným štýlom opisovala severný Queensland a nikdy ničím nenaznačila, že medzi Lukom a ňou sú nejaké rozpory. Opäť tá hrdosť. Na Droghede boli presvedčení, že Müllerovci sú Lukovi priatelia, u ktorých Meggie býva, lebo Luke je často na cestách. Z každého slova, ktoré o nich napísala, zaznievala nefalšovaná náklonnosť, a

tak sa nik na Droghede neznepokojoval. Zarmucovalo ich iba to, že ich ani raz neprišla navštíviť. Ale ako by sa mohla priznať, že nemá peniaze na cestu, a zároveň im neprezradiť, aké nešťastné je jej manželstvo s Lukom O'Neillom?

Len zriedkakedy si trúfla nenápadne sa spýtať na Ralpha a Bobovi skoro nikdy nenapadlo napísať jej aspoň to málo, čo sa o ňom od Fee dozvedel. Potom však Meggie dostala list plný vytúžených správ.

„Jedného dňa sa tu z ničoho nič zjavil," písal Bob, „vyzeral vzrušený a zároveň skľúčený. Musím Ti povedať, že ho úplne vyviedlo z rovnováhy, keď Ťa tu nenašiel. Strašne sa hneval, že sme mu nedali o Tebe a Lukovi vedieť, ale keď mu mama vysvetlila, že si nechcela, aby sme mu to oznámili, zmĺkol a viac o tom nehovoril. Myslím, že si mu chýbala väčšmi ako ktokoľvek z nás. To je však podľa mňa prirodzené, lebo si s ním strávila najviac času a vždy na Teba pozeral ako na svoju malú sestričku. Chudák, stále sa nervózne prechádzal hore-dolu, akoby nemohol uveriť, že sa zrazu niekde nezjavíš. Chcel, aby sme mu ukázali svadobné fotografie, vtedy som si uvedomil, že ste sa ani nedali odfotografovať, a preto sme jeho žiadosti nemohli vyhovieť. Potom sa spýtal, či máš deti. Povedal som, že pokiaľ viem, nie. Nemáš deti, však? Ako dlho si už vlastne vydatá, Meggie? Budú to vari dva roky? Tak nejako, lebo teraz je júl. Čas múch, spomínaš si? Dúfam, že čoskoro budeš mať nejaké deti, myslím, že biskupa by to potešilo. Ponúkol som sa, že mu dám Tvoju adresu, ale odmietol. Povedal, že by to aj tak nemalo zmysel, lebo ide na čas do Atén, to je v Grécku, s tým arcibiskupom, u ktorého pracuje. Má nejaké nekonečne dlhé makarónske meno, ktoré si nijako neviem zapamätať. Vieš si predstaviť, Meggie, že ta poletia lietadlom? Páni! Keď zistil, že nie si na Droghede a nemá s kým jazdiť, dlho sa tu nezdržal. Raz, dva razy sa prebehol na koni, ráno nám vždy odslúžil omšu a po šiestich dňoch odišiel."

Meggie položila list. Vie to, vie to! Konečne to vie! Čo si pomyslel, nakoľko ho to ranilo? A prečo ju k tomu dohnal? Nič sa tým nezlepšilo. Neľúbi Luka, nikdy ho nebude ľúbiť. Nie je pre ňu viac ako náhrada, muž, po ktorom jej deti možno zdedia

podobné črty, ako by ich boli mohli zdediť po Ralphovi de Bricassart. Božemôj, aký je to zmätok!

Arcibiskup di Contini-Verchese sa ubytoval radšej v hoteli, ako by využil priestory, ktoré mu ponúkli v aténskom paláci patriacom gréckokatolíckej cirkvi. Poverili ho delikátnou a dôležitou úlohou: prerokovať s najvyššími predstaviteľmi tejto cirkvi viaceré, dlhší čas odkladané záležitosti. Vatikán prejavoval voči gréckej a ruskej pravoslávnej cirkvi isté sympatie, čo sa nedalo povedať o protestantizme. Ale napokon príslušníci ortodoxných cirkví boli odštiepenci, a nie kacíri, línia ich biskupov, rovnako ako rímskokatolíckych, viedla v nepretržitom rade nazad až k svätému Petrovi.

Arcibiskup vedel, že táto úloha je previerkou jeho diplomatických schopností, odrazový mostík k oveľa väčším úlohám v Ríme. A znovu sa ukázalo, akou výhodou je jeho jazykový talent, lebo práve to, že hovoril plynné po grécky, rozhodlo napokon v jeho prospech pri výbere kandidáta. Povolali ho až z Austrálie a dopravili lietadlom do Grécka.

Bolo nemysliteľné, že by cestoval bez biskupa de Bricassart, lebo s pribúdajúcimi rokmi si čoraz väčšmi zvykal spoliehať sa na tohto mimoriadneho muža. Mazarin, ozajstný Mazarin. Jeho excelencia obdivovala kardinála Mazarina väčšmi ako kardinála Richelieua, takže takéto prirovnanie bolo veľkým uznaním. Ralph predstavoval všetko, čo cirkev rada videla u svojich vysokých hodnostárov. Jeho postoj, pokiaľ šlo o teológiu rovnako ako o etiku, bol konzervatívny, vedel rýchlo uvažovať, na tvári sa mu nikdy neodrážalo nič z toho, čo sa mu odohrávalo v hlave, a mal vynikajúcu schopnosť nadväzovať kontakty s ľuďmi, s ktorými sa dostával do styku. Nebolo pritom rozhodujúce, či ich má rád, alebo ich nenávidí, či s nimi súhlasí, alebo zastáva opačný názor. Nebol pätolizač, bol diplomat. Ak ho budú mať významné vatikánske osobnosti často na očiach, určite postúpi na rebríčku cirkevnej hierarchie. A to poteší Jeho excelenciu arcibiskupa di Contini-Verchese, ktorý za nijakých okolností nechce stratiť kontakt s Jeho excelenciou de Bricassart.

V Aténach bolo horúco, ale biskup Ralph vďačne zamenil sydneyský vlhký vzduch za suchý aténsky. V sutane, pod ktorou mal ako zvyčajne jazdecké nohavice a čižmy, kráčal rýchlym krokom po vysokých schodoch na Akropolu. Prešiel cez Propylaje okolo Erechteionu apo kamenistej ceste vystúpil až k Parthenonu.

Pri jeho múre zastal, hľadel ponad biele mesto na jasné kopce a na čisté, oslepujúco modré Egejské more. Vietor mu strapatil tmavé vlasy, ktoré na spánkoch začínali šedivieť. Rovno pod ním sa rozkladala malebná Pláka s kaviarničkami a kolóniami bohémov. Na jednej strane strmého svahu bol do skaly vyhĺbený amfiteáter, o niečo ďalej videl rímske stĺpy, križiacke pevnosti a benátske kaštiele – nikde však ani stopy po niečom tureckom Akí úžasní ľudia sú títo Gréci! Keď sa oslobodili spod vyše sedemstoročného tureckého jarma, nenechali stáť jedinú mešitu jediný minaret. Prastarý národ s nesmierne bohatým kultúrnym dedičstvom! Keď Perikles obnovoval Akropolu, Rimania boli ešte obyčajní dedinčania a Ralphovi normanskí predkovia v kožušinách odetí barbari.

Až teraz, vzdialený osemnásťtisíc kilometrov od Meggie, mohol na ňu myslieť a neplakať. No aj tak sa mu na chvíľu, kým neovládol svoje city, vzdialené kopce zahmlili pred očami. Ako jej mohol niečo vyčítať, keď jej sám radil, aby to urobila? Ihneď pochopil, prečo sa rozhodla nepovedať mu nič o svojej svadbe: nechcela, aby sa zoznámil s jej manželom, aby sa stal súčasťou jej nového života. Prirodzene predpokladal, že keď sa vydá, privedie si muža do Gillanbone, ak už nie na Droghedu, a že bude aj naďalej bývať tam, kde si mohol byť istý, že sa jej nič nestane, že jej nehrozia nijaké nebezpečenstvá a starosti. Ale keď o tom teraz premýšľal, uvedomil si, že práve to by Meggie nikdy neurobila. Nie, rozhodla sa odísť, a kým bude žiť s týmto Lukom O'Neillom, nikdy sa už nevráti. Bob povedal, že Meggie s manželom sporia, aby si kúpili farmu v severnom Queenslande. Táto správa bola preňho zvonením umieračika. Meggie sa nikdy nechce vrátiť domov. Chce byť preňho mŕtva.

Si aspoň šťastná, Meggie? Je k tebe dobrý? Máš ho rada, toho

Luka O'Neilla? Aký je to človek, že si sa s ním zblížila po tom, čo si kedysi cítila ku mne? Čo bolo na ňom, obyčajnom ovčiarovi, že sa ti zapáčil väčšmi ako Enoch Davies alebo Liam O'Rourke, či Alastair MacQueen? Išlo ti o to, že som ho nepoznal a nemohol porovnávať? Urobila si to preto, Meggie, aby si ma mučila, aby si sa mi odplatila? Prečo však nemáte deti? A prečo tvoj muž stále vandruje hore-dolu ako tulák a nechá ťa bývať u známych? Nečudo, že nemáš deti, je s tebou málo. Prečo, Meggie? Prečo si sa vydala za toho Luka O'Neilla?

Obrátil sa, zišiel dolu z Akropoly a kráčal po preplnených aténskych uliciach. Pristavil sa na rušnom trhu pri ulici Euripidov očarený hľadel na ľudí, na veľké koše s kalmármi a rybami, ktorých pach sa prenikavo šíril ovzduším v slnečnom jase, na zeleninu a brokátové papuče visiace svorne vedľa seba. Pobavilo ho srdečné, neskrývané lichotenie žien, dedičstvo kultúry vo svojich základoch veľmi odlišnej od puritánskeho myslenia spoločnosti, v ktorej vyrastal. Keby v ich zjavnom obdive bola žiadostivosť (nevedel si spomenúť na výstižnejší výraz), uviedlo by ho to do rozpakov, ale takto ho prijímal v takom istom duchu, aký mali ženy na mysli, ako poctu výnimočnej fyzickej kráse.

Hotel, veľmi luxusný a drahý, stál na námestí Omonia. Arcibiskup di Contini-Verchese sedel v kresle pri balkónových dverách a rozmýšľal. Keď biskup Ralph de Bricassart vošiel, obrátil hlavu a usmial sa.

„Prišli ste v príhodnom čase, Ralph. Chcel by som sa pomodliť."

„Myslel som, že je všetko vybavené. Vyskytli sa nejaké komplikácie, Vaša excelencia?"

„Nie také, ako myslíte. Dostal som dnes list od kardinála Monteverdiho, ktorým mi tlmočí želanie Svätého otca."

Biskupovi Ralphovi stuhli plecia a koža za ušami ho čudne zasvrbela. „Povedzte mi, prosím, čo píše."

„Len čo skončíme tunajšie rokovania – a tie sme už skončili – mám sa odobrať do Ríma. Tam mi udelia kardinálsky biret a budem pokračovať vo svojej práci v Ríme pod priamym dohľadom Svätého otca."

„A ja?“

„Vy sa stanete arcibiskupom a vrátite sa do Austrálie, kde nastúpite na moje miesto pápežského vyslanca.“

Svrbiaca koža za ušami mu očervenela a zakrútila sa mu hlava. On, kňaz inej ako talianskej národnosti, bude pápežským vyslancom! Neslýchané! Nakoniec sa z neho predsa ešte stane aj kardinál!

„Prirodzene najskôr prejdete inštruktážou v Ríme. Potrvá asi Pol roka. V tom čase sa vám budem venovať aj ja a zoznámim vás So svojimi priateľmi. Chcem, aby vás poznali, lebo jedného dňa po vás pošlem, aby ste mi pomáhali v mojej práci vo Vatikáne“

„Vaša excelencia! Neviem, ako vám poďakovať! Iba vám vďačím za takúto príležitosť!“

„Chvalabohu som dosť inteligentný, aby som rozoznal človeka prischopného na to, aby zostával v ústraní. Kľaknime si Ralph, a modlime sa. Pánboh je dobrotivý.“

Ralphov ruženec a misál ležali na stolíku obďaleč. Roztrasenou rukou siahol po ruženci a zhodil pritom misál na zem. Kniha sa uprostred otvorila. Arcibiskup, ktorý bol k nej bližšie, ju zdvihol a zvedavo pozrel na hnedý zoschnutý predmet, ktorý bol kedysi ružou.

„Aké zvláštne! Prečo ju tu máte založenú? Je to pamiatka na váš domov alebo azda na matku?“ Oči, ktoré odhalili každý podvod a pretvárku, hľadeli rovno na Ralpha, takže nemal kedy skryť svoje pocity a obavy.

„Nie,“ zvraštil tvár. „Nechcem si spomínať na matku.“

„Ale táto ruža musí pre vás veľa znamenať, keď si ju s takou láskou uchovávate medzi stránkami knihy vášmu srdcu najdrahšej. O čom svedčí?“

„O láske, ktorá je rovnako čistá ako moja láska k bohu, Vittorio. Tú knihu to iba ctí.“

„Myslel som si to, lebo vás poznám. Ale neohrozuje táto láska vašu lásku k cirkvi?“

„Nie. Kvôli cirkvi som sa jej navždy zriekol. Prešiel som odvtedy dlhú cestu a už nikdy sa nemôžem vrátiť.“

„Konečne chápem váš smútok, drahý Ralph. Nie je to také strašné, ako si myslíte, naozaj nie. Vykonáte v živote ešte veľa dobrého pre mnohých ľudí, ktorí vás budú ľúbiť. A ani jej, ktorá vám túto nežnú, krehkú pamiatku darovala, nebude láska chýbať. Lebo vy ste si spolu s ružou uchovali aj lásku a uchováte si ju navždy.“

„Pochybujem, že to pochopí.“

„Ale áno. Ak ste ju vy ľúbili, musí to byť žena, ktorá to pochopí. Ináč by ste boli na ňu zabudli a túto pamiatku dávno zahodili.“

„Boli časy, keď mi iba hodiny kľačania a modlitby zabránili, že som sa všetkého nevzdal a nešiel za ňou.“

Arcibiskup vstal z kresla a kľakol si vedľa svojho priateľa, ktorého mal rád tak ako málokoho okrem boha a cirkvi.

„Nikdy sa svojho kňazstva nevzdáte, Ralph, a dobre to viete, patríte cirkvi, vždy ste jej patrili a budete jej patriť. Ste povolaný byť sluhom božím. Teraz sa pomodlíme. A po zvyšok života zahrniem do svojich modlitieb aj Ružu. Pán zosiela na nás na našej ceste k večnému životu veľa žiaľu a bolestí. Musíme sa ich naučiť znášať, ja rovnako ako vy.“

Koncom augusta dostala Meggie list od Luka, v ktorom jej oznamoval, že leží v townsvillskej nemocnici a má Weilovu chorobu. Nie je to však nič vážne, čoskoro ho prepustia.

„Zdá sa, že nebudeme musieť čakať na spoločnú dovolenku až do konca roka, Meg. Nemôžem sekať trstinu, kým nebudem celkom fit, a myslím, že najlepší spôsob ako sa zotaviť, je urobiť si peknú dovolenku. Asi o týždeň prídem po teba a pôjdeme k jazeru Eacham na Athertonskej náhornej planine. Zostaneme tam, kým nebudem opäť súci do roboty.“

Meggie tomu nemohla uveriť.

Teraz, keď sa jej naskytla táto príležitosť, nevedela, či stojí o to byť s Lukom, alebo nie. Hoci jej duševná bolesť sa hojila pomalšie ako telesná, spomienka na utrpenie svadobnej noci v dungloeskom hoteli vybledla a prestala ju strašiť. Pretože medzitým prečítala množstvo kníh, pochopila, že veľa

nepríjemných skúseností zapríčinila ich obojstranná nevedomosť. Daj, panebože, aby táto dovolenka znamenala dieťa! Keby mala dieťa, ktoré by mohla ľúbiť, všetko by bolo jednoduchšie. Anne ani Luddiemu by dieťa v dome neprekážalo, naopak, tešili by sa mu. Povedali to Meggie aspoň stokrát a dúfali, že Luke niekedy Príde na dlhšie, aby dal zmysel prázdnemu, neveselému životu svojej manželky.

Keď im Meggie oznámila, čo jej Luke napísal, navonok Prejavili nadšenie, ale vnútri zostali skeptickí.

„Stavím sa, o čo chceš, že ten darebák si zasa nájde nejakú výhovorku, aby ta mohol ísť bez nej," povedala Anna Luddiemu.

Luke si od niekoho požičal auto a jedného dňa sa zavčas ráno zastavil po Meggie. Schudol, bol akýsi unavený, zožltnutý. Vyľakaná Meggie mu podala kufor a nasadla.

„Čo je to Weilova choroba, Luke? Tvrdil si, že to nie je nič vážne, ale vyzeráš ako po ťažkej chorobe."

„Je to druh žltačky, na ktorú skôr či neskôr ochorejú všetci sekáči. Prenášajú ju potkany a človeku sa do tela dostane otvorenými ranami. Ja som kus chlapa, takže v porovnaní s inými som na tom dosť dobre. Lekári vravia, že onedlho budem zdravý ako repa."

Viezli sa do vnútrozemia cez veľkú roklinu obklopenú džungľou. Na jednej strane s hukotom tiekla široká rieka. Prišli na miesto, kde z vysokého skalného útesu na druhej strane padal vodopád. Prúdy vody, ktoré sa valili do rieky, vytvárali nad cestou mohutný oblúk. Keď podeň prechádzali, očarila ich fantastická hra svetla a tieňa. Čím vyššie stúpali, tým chladnejší a osviežujúcejší bol vzduch. Všade naokolo sa rozprestierala džungľa, taká hustá a nepreniknuteľná, že nik nemal odvahu do nej vstúpiť. Liany sa ťahali z vrchovca jedného stromu na druhý a pokrývali celý les ako obrovská zelená zamatová prikrývka. Meggie zazrela kde-tu nádherné kvety a motýle, pavučiny veľké ako kolesá vozov, v ktorých odpočívali elegantné bodkované pavúky. Na kmeňoch obrastených machom žiarili cudzopasné huby, medzi stromami poletovali vtáky s dlhými červenými alebo žltými chvostami.

Na náhornej planine sa uprostred panenskej prírody idylicky rozkladalo jazero Eacham. Skôr ako sa zotmelo, Meggie s Lukom vyšli na verandu penziónu a hľadeli na pokojnú vodnú hladinu. Meggie pozorovala obrovské kalone, nazývané lietajúce líšky, ktoré sa ako poslovia temnoty znášali ta, kde videli potravu. Boli veľké a odporné, ale nezvyčajne plaché a neškodné.

A aké bolo nádherné klesnúť do mäkkej chladnej postele! Človek tu nemusel nehybne ležať na jednom mieste, až kým plachta pod ním nebola celkom prepotená, a potom sa opatrne presunúť o kúsok ďalej, hoci vedel, že vlhké miesto aj tak nevyschne. Luke vybral z kufra plochý hnedý balíček, vytiahol z neho niekoľko malých okrúhlych predmetov a rozložil ich na nočnom stolíku.

Meggie vzala jeden do ruky a prezerala si ho. „Čo je to?“ spýtala sa zvedavo.

„Prezervatív.“ Luke už zabudol na svoje rozhodnutie spred dvoch rokov nepovedať jej, že používa prezervatívy. „Ten si natiahnem predtým, ako do teba vniknem. Ináč by si mohla oťarchavieť a dieťa si nemôžeme dovoliť, kým nebudeme mať vlastnú farmu.“ Sedel na posteli nahý, rebrá a panvové kosti mu vyčnievali. Ale keď sa vystrel a zovrel Meggie ruku, oči mu žiarili. „Už sme skoro v cieli, Meg! Myslím, že keď dáme dokopy ešte päťtisíc, budeme si môcť kúpiť najlepšiu farmu západne od Charters Towers.“

„Tých päťtisíc môžeme mať hneď,“ povedala chladne Meggie. „Napíšem biskupovi de Bricassart a požiadam ho o pôžičku. Nebude od nás žiadať úroky.“

„Nič také neurobíš!“ oboril sa na ňu Luke. „Dočerta, Meg, kam sa podela tvoja hrdosť? Na svoj majetok si zarobíme sami. Nikdy som nikomu nič nedlhoval a ani nebudem!“

Meggie naňho pozerala cez opar červenej hmly a sotva vnímala jeho slová. Jakživ nebola taká rozzúrená! Klamár! Podvodník! Sebec! Ako sa jej to opovážil urobiť? Oklamal ju s dieťaťom a usiloval sa ju presvedčiť, že sa chce stať farmárom, hoci našiel svoju životnú náplň po Arneho boku medzi sekáčmi trstiny.

Skrývala svoju zúrivosť tak majstrovsky, až ju to samu prekvapilo, a opäť obrátila pozornosť na malé gumené koliesko v ruke. „Povedz mi niečo o tomto. Ako to zabráni tomu, aby som mala dieťa?“

„Nevieš o týchto veciach vôbec nič, Meg?“

„Nie,“ klamala. Bola to pravda, aspoň pokiaľ šlo o prezervatívy. Nespomínala si, že by bola o nich niekde čítala.

Postavil sa za ňu a pri dotyku ich tiel sa Meggie zachvela. Myslel, že od vzrušenia, ale bol to hnus.

Začal jej hladkať prsníky. „Pozri, keď dosiahnem vyvrcholenie a nebudem mať ochranu, tak to – neviem, ako to nazvať – tá šťava zostane v tebe. A keď tam zostane dosť dlho alebo dosť často, vznikne z toho dieťa.“

Tak je to teda! Je to čosi podobné ako šupka na párku! Klamár!

Luke zhasol a stiahol ju na posteľ. Netrvalo dlho, a už hmatkal po tom vynáleze, počula pri tom také isté zvuky ako v hoteli v Dungloe. Teraz už vedela, že si navlieka prezervatív. Klamár! Ako ho len preľstí?

Usilovala sa neukázať bolesť a vydržala to. Prečo to tak bolí, keď je to prirodzené?

„Nebolo ti to príjemné, však, Meg?“ spýtal sa neskôr. „Musíš byť strašne úzka, keď ťa to ešte vždy bolí. No, po druhý raz to nebudeme robiť takto. Vadilo by ti, keby som to skúsil na prsiach?“

„Ach, čo na tom záleží,“ povedala unavene. „Ak mi tým neublížiš, tak dobre.“

„Mohla by si však prejavovať trochu viac radosti, Meg.“

„Prečo?“

Ale už bol opäť vzrušený. Dva roky nemal na nič podobné ani čas, ani silu. Ach, bolo krásne byť so ženou, bolo to vzrušujúce a malo to príchuť čohosi zakázaného. Vôbec sa mu nezdalo, že je s Meg ženatý, mal pri tom rovnaký pocit ako pri milovaní na pasienku za hostincom v Kynune alebo pri stene strižné s namyslenou slečnou Carmichaelovou.

Pritiahol si ju k sebe, takže ležala na ňom. Chytil do úst jej

bradavku a cítil, ako sa mu na jazyku zväčšuje a tvrdne. Meggie zaplavilo pohŕdanie: aké smiešne tvory sú muži! Chrochcú, prisávajú sa ženám na prsia, tisnú sa k nim a majú z toho potešenie. Luke bol čoraz vzrušenejší. Hnietol jej zadok a prsníky a celou silou jej sal bradavku ako odrastené mača, ktorému sa podarilo prešmyknúť nazad k matke. Boky sa mu trhane, rytmicky pohybovali, ale Meggie túto činnosť priveľmi nenávidela, aby mu vyšla v ústrety. Ležala na ňom v čudnej polohe a zrazu zacítila, ako jej medzi nohy vkĺzol konček jeho nahého údu.

Keďže ju to celé veľmi nevzrušovalo, začala chladne uvažovať a o chvíľu jej napadlo, čo má robiť. Pomaly a čo najnenápadnejšie nasmerovala Lukovo prirodzenie rovno oproti svojmu najboľavejšiemu miestu, potom sa zhlboka nadýchla a so zaťatými zubami sa k nemu pritisla. Bolelo to, ale ani zďaleka nie tak ako predtým. Tá Lukova vec sa bez gumeného obalu oveľa lepšie kĺzala, ľahšie do nej vnikla a nebolo to až také hrozné.

Luke otvoril oči. Pokúšal sa ju odtisnúť, ale kristepane, bolo to čosi neuveriteľné! Ešte nikdy to nerobil bez prezervatívu, nevedel, aký je to rozdiel. Bol taký vzrušený, že sa nemohol prinútiť rázne ju odstrčiť. Nakoniec ju pevne objal a hoci to bolo nemužné, vykríkol. Keď bolo po všetkom, jemne ju pobozkal.

„Luke?“

„Čo je?“

„Prečo to nemôžeme robiť vždy takto? Potom by si nemusel mať prezervatív.“

„Vôbec sme to nemali takto robiť, Meg. Bol som v tebe, keď to zo mňa vystreklo.“

Naklonila sa nad neho a hladkala ho po prsiach. „Nechápeš to? Ja som pri tom sedela! Vôbec to vo mne nezostane, celé to zasa vytečie! Ach, Luke, prosím ťa! Takto je to oveľa krajšie a ani zďaleka to tak nebolí. Určite je to v poriadku, cítim, ako to zo mňa vyteká. Prosím ťa!“

Ktorá ľudská bytosť by mohla odolať dokonalej slasti, keď jej ju ponúkajú s takým presvedčivým vysvetlením? Luke, tak ako kedysi Adam, prikývol, lebo v tomto bol oveľa menej

informovaný ako Meggie.

„Asi máš pravdu, a pre mňa je to príjemnejšie, keď sa nebrániš. Dobre, Meg, odteraz to budeme robiť takto.“

Spokojná Meggie sa v tme usmiala. Pretože všetko nevytieklo. Len čo z nej vykĺzol, stiahla svaly, ľahla si na chrbát, bezstarostne prekrížila nohy vo vzduchu a rozhodla sa, že dosiahne svoje. Oho, milý pane, predsa vás dostanem! Len počkaj, Luke O’Neill! Budem mať dieťa, aj keby ma to malo stáť krk!

Ďaleko od horúčavy a vlhkosti pobrežných planín sa Luke rýchlo zotavoval. Výdatne jedol, začal priberať a opäť získal zvyčajnú hnedú farbu. Dychtivej, ochotnej Meggie nedalo veľkú námahu presvedčiť ho, aby si predĺžili pobyt z dvoch týždňov na tri a potom na štyri. Ale koncom mesiaca sa Luke vzbúril.

„Už nemám nijakú výhovorku, Meg. Som v rovnakej kondícii ako predtým. Sedíme si tu na vrchole sveta ako kráľ s kráľovnou a utrácame peniaze. Arne ma potrebuje.“

„Nerozmyslíš si to, Luke? Keby si naozaj chcel, mohol by si kúpiť farmu už teraz.“

„Ešte chvíľu s tým počkajme, Meg.“

Samozrejme to neprizná, ale bola v ňom zakorenená túžba po trstinových poliach, mal v sebe tú zvláštnu posadnutosť, ktorá ženie niektorých mužov, aby takmer neľudsky dreli. Kým bude mať silu, zostane verný cukrovej trstine. Meggie však dúfala, že keď mu porodí dieťa, dediča farmy, všetko sa zmení.

Vrátila sa na Nebeské výšiny, čakala a dúfala. Bože, prosím ťa, nech mám dieťa! Dieťa by všetko vyriešilo, tak prosím ťa, daj, aby som mala dieťa! A želanie sa jej splnilo. Keď to povedala Anne a Luddiemu, boli od nadšenia celí bez seba. Ukázalo sa, že Luddie je neoceniteľný pomocník. Ušil a povyšíval krásnu detskú výbavičku – Meggie nikdy nemala kedy šiť a vyšívať. Zatiaľ čo mozoľnatými kúzelníckymi prstami prepichoval drobnou ihlou jemnú látku, Meggie pomáhala Anne zariaďovať detskú izbu.

Jediný problém bol v tom, že dieťa asi nemalo správnu polohu. Meggie bolo zle po celý deň, nielen ráno, ale aj potom,

keď sa už bolesť mala dávno pominúť. Hoci pribrala iba málo, začala trpieť rozličnými ťažkosťami. Z organizmu sa jej nevylučovalo dosť vody a krvný tlak jej natoľko stúpol, že to doktora Smitha vážne znepokojilo. Najskôr nástojil na tom, aby zvyšok ťarchavosti strávila v nemocnici v Cairnse, ale keď si uvedomil, v akej je situácii, že tu nemá manžela ani nijakých priateľov, rozhodol sa, že jej predsa len bude lepšie s Annou a Luddiem, ktorí sa o ňu vzorne starajú. Posledné tri týždne však musí bezpodmienečne stráviť v Cairnse.

„A pokúste sa prinútiť manžela, aby sa na ňu prišiel pozrieť," povedal Luddiemu.

Len čo Meggie zistila, že je ťarchavá, napísala to Lukovi. Bola presvedčená, že vezme jej stav na vedomie ako neodškriepiteľnú skutočnosť a bude nadšený. Jeho list rozptýlil všetky jej ilúzie. Luke zúril. Byť otcom znamenalo preňho iba toľko, že bude musieť kŕmiť dva krky, ktoré si na seba nezarobia. Pre Meggie to bola horká pilulka, ale prehltla ju, nemala na výber. Ich spoločné, ešte nenarodené dieťa ju teraz pútalo k nemu rovnako pevne ako hrdosť.

Cítila sa bezmocná, nemilovaná, ani to dieťa ju nemalo rado. Nechcelo byť počaté a nechce sa narodiť. Cítila vo svojom vnútri slabé, sotva badateľné protesty drobného tvora, ktorý odmieta stať sa ľudskou bytosťou. Keby vydržala tritisíckilometrovú cestu vlakom, šla by domov, ale doktor Smith bol neoblomný. Vyše dvojtýždňová cesta, aj keby ju Meggie absolvovala s prestávkami, by mohla dieťa zabiť. Hoci Meggie bola sklamaná a nešťastná, nechcela dieťaťu ublížiť. Jej počiatočné nadšenie a túžba mať niekoho, koho by mohla mať rada, však postupne poľavili: predstava dieťaťa ju čoraz väčšmi ľakala.

Doktor Smith navrhoval skorší presun do Cairnsu, nebol si istý, či by Meggie pôrod v Dungloe prežila, lebo tu mali iba obyčajnú ošetrovňu. Meggin krvný tlak neklesal, v tele sa jej hromadila voda, lekár spomínal toxémiu, eklampsiu a ďalšie dlhé latinské názvy, ktoré Annu a Luddieho tak vystrašili, že súhlasili, aby šla do nemocnice, hoci túžili po tom, aby sa dieťa narodilo na Nebeských výšinách.

Koncom mája zvyšovali už iba štyri týždne do termínu, keď sa Meggie zbaví svojho neznesiteľného bremena, nevďačného dieťaťa. Naučila sa ho nenávidieť rovnako silno, ako po ňom túžila, skôr než zistila, aké starosti jej môže spôsobiť. Prečo predpokladala, že sa Luke bude dieťaťu tešiť? Odkedy sa vzali, nič v jeho správaní a postojoch nenaznačovalo niečo podobné.

Časom si priznala, že ich manželstvo bol omyl. Odhodila hlúpu pýchu a pokúšala sa zachrániť z trosiek, čo sa dalo. Zosobášili sa z celkom opačných dôvodov: on pre peniaze, ona aby unikla Ralphovi de Bricassart a zároveň si ho pre seba uchovala. Nikdy nepredstierali, že sa majú radi, a iba láska by im mohla pomôcť prekonať obrovské ťažkosti, ktoré vyplynuli z ich rozdielnych cieľov a túžob.

Aj keď to bolo čudné, Meggie nemohla Luka nenávidieť, zistila však, že zo dňa na deň čoraz väčšmi nenávidí Ralpha de Bricassart. A pritom k nej bol oveľa láskavejší a čestnejší. Nikdy ju nepobádal, aby o ňom uvažovala inak ako o kňazovi a priateľovi, dokonca aj v tých dvoch prípadoch, keď ju pobozkal, iniciatívu mala ona.

Prečo je potom naňho taká nahnevaná? Prečo nenávidí Ralpha, a nie Luka? Pripisovala to svojmu strachu a neschopnosti, bola rozhorčená, že ju odmietol, hoci ho ľúbila a túžila po ňom, A preklínala hlúpy popud, ktorý ju doviedol k tomu že sa vydala za Luka O'Neilla. Zradila tým seba aj Ralpha. Nebolo rozhodujúce, že by sa zaňho nemohla vydať, spať s ním a mať s ním dieťa. Nebolo dôležité, že ju nechcel. Dôležité bolo iba to, že Meggie túžila po ňom a nemala sa uspokojiť s úbohou náhradou.

Ale na tom sa nedalo už nič zmeniť. Vydala sa za Luka O'Neilla a bude mať dieťa Luka O'Neilla. Ako môže byť šťastná pri myšlienke na Lukovo dieťa, keď ho nechce ani vlastný otec? Až sa ten malý úbožiačik narodí a stane sa samostatnou ľudskou bytosťou, azda ho bude ľúbiť. Lenže… Čo všetko by dala za dieťa od Ralpha de Bricassart? Ralph však slúži ustanovizni, ktorá nástojí na tom, že ho musí mať celého, dokonca aj tú jeho časť, ktorá jej je nanič – jeho mužstvo. Matka cirkev ho od neho

vyžaduje ako obeť svojej moci, chce, aby jeho mužstvo vyšlo navnivoč, aby po sebe nemohol nič zanechať, aby sa ubezpečila, že keď zomrie, nič po ňom neostane. Ale raz na svoju chamtivosť doplatí. Jedného dňa sa už nenájde nijaký Ralph de Bricassart, muži si budú ceniť svoje mužstvo natoľko, že začnú jej požiadavky pokladať za nezmyselnú obeť…

Zrazu vstala a ťarbavo vošla do obývačky, kde Anna dychtivo čítala tajne rozmnožený, zakázaný román Normana Lindsaya Bojovníci.

„Myslím, že sa ti splní želanie, Anna."

Anna bezmyšlienkovite zdvihla zrak. „Čo moja?"

„Zavolaj doktora Smitha. Porodím to mizerné dieťa tu a ihneď."

„Kristepane! Choď do spálne a ľahni si! Nie do svojej, do nasej!"

Doktor Smith, preklínajúc vrtochy osudu a tvrdohlavosť novorodencov, bleskovo vyrazil so starým rozhrkotaným autom z Dungloe. Vzadu sedela miestna pôrodná asistentka s nástrojmi, ktoré mal k dispozícii vo svojej skromnej ošetrovni. Nemalo zmysel, aby ta Meggie prevážal, to isté mohol pre ňu urobiť aj na Nebeských výšinách. Najlepšie by jej však bolo v Cairnse.

„Oznámili ste to aj manželovi?" spýtal sa Anny, keď sa náhlil hore schodmi. Asistentka rýchlo kráčala za ním.

„Poslala som mu telegram. Meggie je v mojej izbe, nazdávala som sa, že tam budete mať viac miesta."

Anna pomaly dokrivkala za nimi do spálne. Meggie ležala na posteli. Oči mala doširoka roztvorené, nevzdychala, iba občas kŕčovito zovrela päste a telo sa jej naplo. Obrátila hlavu, usmiala sa na Annu, ale oči mala vystrašené.

„Som rada, že som tu, a nie v Cairnse," povedala. „Moja mama nikdy nerodila v nemocnici a otec vravel, že pri Halovi bola na tom veľmi zle. Ale prežila to a prežijem to aj ja. Clearyovské ženy len tak ľahko niečo nezničí."

O niekoľko hodín vyšiel doktor Smith zo spálne a zamieril k Anne na verandu.

„Na takú drobnú ženu je pôrod pridlhý a ťažký. Prvé dieťa sa

nikdy nerodí ľahko, ale toto má navyše zlú polohu a celé sa to bezvýsledne vlečie. Keby bola v Cairnse, mohli by jej urobiť cisársky rez, tu taký zákrok neprichádza do úvahy. Bude musieť dieťa vytlačiť sama.“

„Je pri vedomí?“

„Áno. Je to statočná žena, nekričí, ani si nesťažuje. Zo skúseností viem, že tie najslušnejšie si vždy najviac vytrpia. Stále sa ma vypytuje, či už prišiel Ralph. Musel som si vymyslieť, že [v] Johnstone je povodeň. Myslel som, že jej manžel sa volá Luke.“

„Volá sa Luke.“

„Hm. Možno práve preto sa vypytuje na toho Ralpha, nech je to, kto chce. Luke jej nie je veľkou oporou, však?“

„Luke je pankhart.“

Anna, ktorá sa rukami opierala o zábradlie, sa zrazu naklonila dopredu. Z Dungloe sa blížil taxík a zabočil na cestu k Nebeským výšinám. Ostrým zrakom rozoznala na zadnom sedadle čiernovlasého muža. Zajasala od úľavy a radosti.

„Neverím vlastným očiam, ale Luke si tuším konečne spomenul, že má ženu!“

„Najlepšie bude, ak pôjdem za ňou a vy sa s ním pozhovárate sama. Zatiaľ jej nič nepoviem, možno to predsa nie je on. Ak je to Luke, ponúknite ho čajom, pálenku si nechajte na neskôr. Bude ju potrebovať.“

Taxík zastal a na Annino prekvapenie vodič vystúpil z auta, podišiel k zadným dverám a otvoril ich.

„Nebeské výšiny, Vaša excelencia,“ povedal s hlbokou poklonou.

Z auta vystúpil muž vo vlajúcej čiernej sutane prepásanej purpurovou šerpou. Keď sa obrátil, Anna si na okamih pomyslela, že je to Luke O’Neill, ktorý si z nej chce vystreliť. Potom však zbadala, že sa mýli, tento muž bol aspoň o desať rokov starší. Panebože, pomyslela si, keď vykročil hore schodmi. Jakživ som nevidela príťažlivejšieho chlapa! Musí to byť aspoň arcibiskup. Čo môže chcieť katolícky arcibiskup od dvoch starých luteránov?

„Pani Müllerová?“ spýtal sa a usmial sa na ňu milými, skoro

nadpozemskými modrými očami. Akoby nimi v živote videl už veľa toho, čo by bol radšej nevidel, a akoby sa z neho už pred rokmi vytratila schopnosť niečo cítiť.

„Som arcibiskup Ralph de Bricassart, pápežský vyslanec v Austrálii. Dozvedel som sa, že u vás býva pani O'Neillová."

„Áno." Ralph. Ralph? Je toto Ralph?

„Som jej dávny priateľ. Mohol by som ju vidieť, prosím?"

„Za normálnych okolností by bola určite šťastná, pán arcibiskup …" nie, tak nie, človek ho nemôže oslovovať pán arcibiskup, ale Vaša excelencia, tak ako Joe Castiglione, „teraz však práve rodí a prežíva ťažké chvíle."

Vtom si Anna uvedomila, že cit sa z neho nevytratil, že ho potláča iba obrovskou silou vôle. Oči mal také žiarivo modré, až sa jej zdalo, že sa v nich utopí. To, čo v nich zazrela, prinútilo ju uvažovať, čím mu je Meggie a čo znamená on pre ňu.

„Vedel som, že niečo nie je v poriadku! Už dlho som to cítil, v poslednom čase ma stále prenasledovali obavy. Musel som sem prísť a presvedčiť sa na vlastné oči. Prosím vás, pusťte ma k nej. Ak pre nič iné, tak preto, že som kňaz."

Anne ani na um nezišlo odmietnuť jeho prosbu. „Poďte ďalej, Vaša excelencia. Tadiaľto, prosím." A keď pred ním krivkala so svojimi dvoma palicami, uvažovala: Je všade poriadok a čisto? Poutierala som prach? Nezabudli sme vyhodiť to smradľavé jahňacie stehno? Necítiť zápach v celom dome? Taká vzácna návšteva! A práve dnes! Luddie, kedy už konečne zlezieš z traktora a prídeš? Poslala som po teba chlapca pred niekoľkými hodinami!

Arcibiskup prešiel okolo doktora Smitha a pôrodnej asistentky, akoby tam neboli, kľakol si k posteli a vzal Meggine ruky do svojich.

„Meggie!"

Prebrala sa z hrôzostrašného sna a uvidela pred sebou milovanú tvár. Husté čierne vlasy s dvoma striebornými pásmi, jemné aristokratické črty, pribúdajúce vrásky a modré oči, ktoré na ňu pozerali s láskou a túžbou. Ako ho mohla vymeniť za Luka? Nik nie je ako on a nikdy nebude. Zradila všetko, čo k

nemu cítila. Luke bol temná strana zrkadla. Ralph bol žiarivý ako slnko – a rovnako vzdialený. Ach, aké krásne znovu ho vidieť!

„Ralph, pomôž mi!“ povedala.

Vrúcne jej pobozkal ruku a pritisol si ju k lícu. „Vždy ti pomôžem, Meggie moja, to predsa vieš.“

„Modli sa za mňa a za dieťa. Ak nás môže niekto zachrániť, si to ty. Si oveľa bližšie k bohu ako my. Nik nás nechce. Nik nás nikdy nechcel, ani ty.“

„Kde je Luke?“

„Neviem, a je mi to jedno.“ Zatvorila oči, obracala hlavu zboka nabok, ale pevne mu zvierala ruku, nechcela, aby odišiel.

Vtom sa mu dotkol pleca doktor Smith. „Excelencia, myslím že by ste mali ísť von.“

„Zavoláte ma, keby bol jej život v nebezpečenstve?“

„Prirodzene.“

Konečne prišiel Luddie. Nervózne chodil hore-dolu, lebo nikde nikoho nenašiel a do spálne sa neopovážil.

„Je Meggie v poriadku?“ spýtal sa manželky, keď vyšla.

„Zatiaľ áno. Doktor nič nehovorí, ale myslím, že sa nevzdáva nádeje. Máme návštevu, Luddie. Toto je Meggin dávny priateľ arcibiskup Ralph de Bricassart.“

Luddie, vzdelanejší ako jeho žena, si kľakol na jedno koleno a pobozkal prsteň na Ralphovej vystretej ruke. „Sadnite si, prosím, Excelencia, a pozhovárajte sa s Annou. Ja zatiaľ pripravím čaj.“

„Vy ste teda Ralph.“ Anna oprela palice o bambusový stolík.

Kňaz sedel oproti nej a záhyby sutany mu mäkko splývali okolo tela. Keď prekrížil nohy, uvidela vyleštené, čierne jazdecké čižmy. Sedieť s preloženými nohami sa u muža pokladalo za zženštené, ale Ralph bol kňaz a navyše v ňom bolo čosi intenzívne mužské. Pravdepodobne nebol taký starý, ako si Anna spočiatku myslela, mohol mať okolo štyridsiatky. Aká škoda, že sa takýto krásavec dal na cirkevnú dráhu!

„Áno, som Ralph.“

„Meggie sa od začiatku pôrodu vypytovala na Ralpha. Musím sa priznať, že ma to prekvapilo. Nikdy predtým nijakého Ralpha

nespomínala.“

„To ma neprekvapuje.“

„Odkiaľ poznáte Meggie, Vaša excelencia? A ako dlho?“

Kňaz sa trpko usmial a zopol krásne štíhle prsty. „Spoznal som Meggie, keď mala desať rokov, prišla vtedy s celou rodinou z Nového Zélandu. Možno povedať, že sme spoločne prešli vodou i ohňom, citovým utrpením, životom a smrťou. Prežili sme spolu všetko, čo musí človek v živote pretrpieť. Meggie je zrkadlo, v ktorom sa odráža moja smrteľnosť.“

„Vy ju máte rád?“ zvolala s údivom.

„Odjakživa.“

„To je pre vás obidvoch tragédia.“

„Dúfal som, že iba pre mňa. Povedzte mi, čo robila, odkedy sa vydala. Nevidel som ju niekoľko rokov, ale vždy keď som na ňu myslel, zmocnili sa ma obavy.“

„Všetko vám porozprávam, ale najskôr mi vy musíte prezradiť niečo o Meggie. Nemám na mysli dôvernosti, ale to, ako žila predtým, než prišla na Dungloe. Vieme iba, že bývala niekde pri Gillanbone. Chceli by sme sa dozvedieť čosi viac, lebo sme si ju veľmi obľúbili. Nikdy nám o sebe nepovedala ani slovo – je na to priveľmi hrdá.“

Luddie priniesol podnos s čajom a občerstvením a kňaz im stručne opísal Meggin život pred vydajom.

„To by mi nikdy nebolo zišlo na um! A Luke bol taký bezočivý, že ju odtiaľ odviedol a prinútil pracovať ako slúžku! A opovážil sa dať si posielať jej mzdu na svoj bankový účet! Viete, že odkedy je to úbožiatko u nás, nemala jedinú pencu, aby si mohla kúpiť niečo pre seba? Minulé Vianoce som povedala Luddiemu, aby jej dal do daru nejaké peniaze, ale potrebovala toho toľko, že ich za deň minula a odvtedy si od nás nič nevzala.“

„Meggie nemusíte ľutovať,“ povedal arcibiskup. „Myslím, že ona sama sa neľutuje, rozhodne nie pre nedostatok peňazí. Koniec koncov, veľa radosti jej nepriniesli. Vie, na koho sa obrátiť, keď ich bude potrebovať. Povedal by som, že väčšmi ako nedostatok peňazí ju ranila Lukova ľahostajnosť.“

Anna a Luddie rozprávali potom Ralphovi o Megginom

tunajšom živote. Arcibiskup sedel so zopnutými prstami a upieral oči na utešený vejár palmových listov za oknom. Na tvári sa mu nepohol ani sval, jeho modré oči nič neprezrádzali. Odkedy vstúpil do služieb Vittoria Scarbanzu, kardinála di Contini-Verchese, mnohému sa priučil.

Keď Anna s Luddiem skončili, vzdychol a pozrel na ich spýtavé tváre. „Musíme jej pomôcť my, Luke jej nepomôže. Ak o ňu naozaj nestojí, bude jej lepšie na Droghede. Viem, že ju nechcete stratiť, ale skúste ju, prosím, presvedčiť, aby sa vrátila domov. Pošlem vám pre ňu zo Sydney šek, takže nebude musieť žiadať peniaze od brata a vyhne sa nepríjemným rozpakom. Keď sa vráti domov, môže im porozprávať, čo bude chcieť.“ Pozrel na spálňu a nervózne sa pomrvil. „Dobrotivý bože, daj, nech sa to dieťa už narodí!“

Ale uplynulo skoro ďalších dvadsaťštyri hodín a dieťa ešte vždy neprichádzalo na svet. Meggie bola polomŕtva od vyčerpania a bolesti. Doktor Smith jej dával silné dávky laudana, podľa jeho staromódneho presvedčenia najúčinnejšieho upokojujúceho prostriedku. Meggie akoby sa vznášala v krútňave strašidelných vidín, v ktorých ju čosi zvonku aj znútra trhalo a driapalo, zavýjalo, pišťalo a revalo. Niekedy sa jej hmla pred očami rozplynula a uvidela Ralphovu tvár, potom sa znovu prepadla do sna, ale spomienka na Ralpha v nej zostávala, vedela, že kým je pri nej, ona ani dieťa nezomrú.

Keď sa doktor Smith na chvíľu vzdialil od Meggie, aby sa rýchlo najedol, vypil si za pohárik rumu a telefonicky sa presvedčil, že nik z jeho pacientov sa nechystá zomrieť, vypočul si časť Megginho príbehu, ktorú mu Anna s Luddiem uznali za vhodné povedať.

„Máte pravdu, Anna,“ poznamenal. „Jedna z príčin Megginých terajších ťažkostí je pravdepodobne jazda na koni. Odkedy prestali používať dámske sedadlá, jazdenie pre ženy je veľmi nezdravé. Sedenie obkročmo posilňuje nesprávne svaly.“

„Počul som, že sú to iba povery,“ ozval sa mierne arcibiskup.

Doktor Smith naňho prefíkane pozrel. Nemal rád katolíckych kňazov, pokladal ich za svätuškárskych tárajov.

„Ako myslíte," zamrmlal. „Ale povedzte mi, Vaša excelencia, keby bolo treba rozhodnúť, či udržať pri živote Meggie, alebo dieťa, čo by na to povedalo vaše svedomie?"

„Cirkev je v tomto bode neoblomná, zastáva jednoznačný postoj. Človeku o tom neprislúcha rozhodovať. Nik nesmie odsúdiť dieťa na smrť, aby zachránil matku, ani obetovať matku, aby udržal nažive dieťa." Usmial sa na doktora rovnako lišiacky ako on naňho. „Ale keby k takej situácii naozaj došlo, povedal by som vám: Zachráňte Meggie a dočerta s dieťaťom."

Doktor Smith zalapal po dychu, zasmial sa a potľapkal ho po pleci. „Jedna nula pre vás. Neznepokojujte sa, nebudem nikde rozhlasovať, čo ste mi povedali. Ale zatiaľ je dieťa živé a situácia nevyzerá tak, aby sme museli uvažovať o jeho smrti."

Zaujímalo by ma, čo by ste povedali, keby to dieťa bolo vaše, pán arcibiskup, pomyslela si Anna.

Asi o tri hodiny, keď sa popoludňajšie slnko pomaly skláňalo k vrcholku Mount Bartle Frere, vyšiel doktor Smith zo spálne.

„Tak, a je to," povedal s uspokojením. „Meggie sa bude musieť dlhší čas zotavovať, ale ak boh dá, bude v poriadku. Narodilo sa jej chudé, mrzuté, dvaapolkilové dievčatko. Má strašne veľkú hlavu a temperament, ktorý sa dokonale hodí k jej krikľavočervenému vlasom. Jakživ som také u novorodenca nevidel. To dieťa by ste nezabili ani sekerou, a ja to viem, lebo som sa o to už skoro pokúsil."

Naradovaný Luddie otvoril fľašu šampanského, ktorú na túto príležitosť odložil. Kňaz, lekár, pôrodná asistentka, farmár a mrzáčka pripili na zdravie matky a jej čudného dieťaťa. Bol prvý jún, prvý deň austrálskej zimy.

Pôrodnú asistentku vystriedala zdravotná sestra – zostane tu, kým Meggie nebude mimo nebezpečenstva. Doktor a asistentka sa rozlúčili, Anna, Luddie a Ralph sa šli pozrieť na Meggie.

Vo veľkej manželskej posteli vyzerala drobná a stratená. Arcibiskup musel zatisnúť do podvedomia ďalší bolestivý zážitok, ku ktorému sa vráti až neskôr. Meggie, moja úbohá Meggie… Vždy ťa budem mať rád, ale nemôžem ti dať to, čo ti dal Luke O'Neill, hoci nerád.

Bledý človiečik, zodpovedný za Meggino utrpenie, ležal v prútenej kolíske pri náprotivnej stene a vôbec si nevážil ich pozornosť. Dievčatko neprestajne revalo. Nakoniec ho sestra zdvihla aj s kolískou a odniesla do vedľajšej izby, ktorú zariadili ako detskú.

„Pľúca má rozhodne v poriadku," usmial sa arcibiskup, sadol si na peľasť a chytil Megginu ruku do svojich.

„Myslím, že sa jej na svete veľmi nepáči," povedala Meggie a tiež sa usmiala. O koľko starší Ralph vyzerá! Bol pekný a svieži ako vždy, ale oveľa starší. Obrátila hlavu k Anne a Luddiemu a vystrela k nim druhú ruku. „Moji najdrahší priatelia! Čo by som bola robila bez vás? Ozval sa už Luke?"

„Poslal telegram, že nemá čas prísť, ale želá ti veľa šťastia."

„Pekné od neho," odvetila Meggie.

Anna sa rýchlo zohla a pobozkala ju na líce. „Necháme vás teraz s pánom arcibiskupom samých, aby ste sa mohli pozhovárať. Som presvedčená, že si máte veľa čo povedať." Oprela sa o Luddieho a zakývala na sestru, ktorá s otvorenými ústami hľadela na kňaza, akoby nemohla uveriť vlastným očiam. „Poďte si s nami vypiť trochu čaju, Nettie. Jeho excelencia vás zavolá, keď vás bude Meggie potrebovať."

„Ako pomenuješ svoju krikľúnsku dcéru?" spýtal sa Ralph, keď zostali sami.

„Justína."

„Pekné meno, ale prečo si vybrala akurát Justínu?"

„Čítala som nejakú knihu, v ktorej sa toto meno vyskytovalo, a páčilo sa mi."

„Ty ju nechceš, Meggie?"

Celá tvár akoby sa jej zošúverila a ostali z nej iba oči. Pohľad mala nežný, zahmlený, nebola v ňom nenávisť, ale ani láska. „Myslím, že ju chcem. Áno, chcem. Dlho som rozmýšľala, ako to zariadiť, aby som ju mala. V ťarchavosti som k nej však necítila nič, zdalo sa mi, že ma odmieta. Nazdávam sa, že Justína nikdy nebude patriť mne, Lukovi ani nikomu inému. Vždy bude patriť sama sebe."

„Musím ísť, Meggie," povedal Ralph ticho.

Pohľad jej stvrdol a zjasnel, skrivila ústa. „To som čakala! Zvláštne, všetci muži v mojom živote odo mňa utekajú!“

Ralph zažmurkal. „Nebuď zatrpknutá, Meggie. Nemôžem od teba odísť s takouto spomienkou. Kedysi, nech sa ti stalo čokoľvek, uchovala si si vždy svoju milotu, a to som na tebe pokladal za najkrajšie. Zostaň taká, aká si bola, nezatrpkni. Viem, aká strašná musí byť pre teba predstava, že Lukovi nestojíš ani za to, aby sa na teba prišiel pozrieť, ale nezmeň sa. Potom by si už nebola moja Meggie.“

Meggie naňho pozerala ešte vždy tvrdým, neústupným pohľadom. „Prestaň, Ralph! Nie som tvoja Meggie, nikdy som ňou nebola! Nechcel si ma! Ty si ma zahnal k Lukovi. Čo si o mne myslíš? Že som svätica alebo mníška? Nie! Som obyčajná žena a ty si mi zničil život! Celé tie roky som ťa mala rada, nechcela som nikoho okrem teba, čakala som na teba… Zo všetkých síl som sa pokúšala na teba zabudnúť, ale potom som sa vydala za muža, o ktorom som si myslela, že sa na teba trochu ponáša, a ten ma nechce a nepotrebuje. Je to tak veľa, keď človek vyžaduje od muža, aby ho potreboval a chcel?“

Rozplakala sa, vzápätí sa však ovládla. Na tvári mala jemné vrásky, ktoré jej ta vyrylo utrpenie. Vedel, že ani oddych, ani postupné zotavovanie jej ich už nevyhladia.

„Luke nie je zlý človek,“ pokračovala. „Je to jednoduchý muž. Všetci ste rovnakí. Ste ako veľké chlpaté nočné motýle, ktoré tlčú krídlami o sklo, lebo sa chcú dostať k plameňu, čo žiari za ním. Ak sa vám podarí dostať ta, vletíte do ohňa, spálite si krídla a zahyniete. A zatiaľ tam von, v chladnej noci je dostatok potravy a lásky. Ale ste slepí, nevidíte nič, iba ten plameň. Vždy znovu a znovu vrážate do skla, vrháte sa do plameňa, kým nezhoríte, kým nezomriete!“

Nevedel, čo má odpovedať, z tejto stránky ju nepoznal. Bolo to v nej vždy, alebo je to dôsledok starostí a osamelosti? Ako môže Meggie čosi také povedať? Ani ju poriadne nepočúval, jej slová ho strašne rozrušili, a tak nepochopil, že sú prejavom jej samoty a pocitu viny.

„Spomínaš si na ružu, ktorú si mi dala v ten večer, keď som

odišiel z Droghedy?“ spýtal sa nežne.

„Áno, spomínam.“ Z hlasu sa jej vytratil život a z očí jas. Teraz naňho hľadeli bez nádeje, bezvýrazné a sklené ako oči jej matky.

„Ešte vždy ju mám v modlitebnej knižke. A vždy keď vidím ružu podobnej farby, spomeniem si na teba. Ľúbim ťa, Meggie. Si moja ruža, si najkrajšia predstava a myšlienka môjho života.“

Kútiky úst jej opäť klesli, v očiach sa zablysla nenávisť. „Predstava, myšlienka! Áno, to je pravda! Pokladáš ma za Predstavu, za myšlienku! Si obyčajný romantik, zasnený blázon, Ralph de Bricassart! Nevieš o živote viac ako ten nočný motýľ, ku ktorému som ťa prirovnala! Nečudo, že si sa stal kňazom! Keby si bol obyčajný muž, nevedel by si sa vyrovnať so všednosťou života o nič lepšie ako jednoduchý Luke O’Neill!

Hovoríš, že ma ľúbiš, ale ani netušíš, čo je láska! Iba opakuješ slová, ktoré si sa naučil naspamäť, lebo si myslíš, že pekne znejú. Nechápem, ako je možné, že vy muži ste sa nás žien ešte celkom nezbavili. Túžite po tom predsa, nie? Mali by ste si vymyslieť spôsob, ako sa ženiť navzájom, boli by ste dokonale šťastní!“

„Meggie, nehovor tak, prosím ťa!“

„Choď preč! Nechcem ťa už vidieť! A pokiaľ ide o tvoje milované ruže, Ralph, na niečo si zabudol – majú nepríjemné, pichľavé tŕne.“

Vyšiel z izby a ani sa neobzrel.

Luke sa neunúval odpovedať na telegram, ktorým mu oznámili, že sa stal otcom dvaapolkilovej dcéry menom Justína. Meggie sa pomaly zotavovala a malá rástla. Azda keby bola mohla svoje dieťa dojčiť, vytvorila by si k tomu vychudnutému zlostnému stvoreniu hlbší vzťah, ale vo veľkých prsiach, ktoré sa Lukovi tak páčili, nemala ani kvapku mlieka. Aká irónia osudu!

Poctivo si plnila materské povinnosti, prevíjala a kŕmila z fľaše dieťatko s červenou tvárou a červenými vlasmi a čakala na príval nádherného, úžasného citu, ktorý neprichádzal. Nikdy nezatúžila zasypať drobnú tváričku bozkami, hryzkať maličké

prstíky alebo urobiť niektorú z tisícky hlúpostí, ktorými sa matky tak rady maznajú s bábätkami. Nemala pocit, že je to jej dieťa, a ono ju nechcelo a nepotrebovalo o nič väčšmi ako ho potrebovala žena, ktorá ho porodila. Ono, ono! Je to ona, ona! Meggie svoje dieťa v myšlienkach dokonca nenazývala menom.

Luddiemu a Anne ani vo sne nenapadlo, že Meggie Justínu nezbožňuje, že k nej necíti ani toľko, ako cítila k mladším súrodencom. Vždy keď Justína zaplakala, Meggie vyskočila a vzala ju do náručia, spievala jej, kolísala ju a vzorne sa o ňu starala. Bolo zvláštne, že Justína vôbec nestála o to, aby ju nosili na rukách a spievali jej, oveľa rýchlejšie sa upokojila, keď ju nechali samu.

Ako čas plynul, opeknievala. Pokožku mala teraz tenkú, priesvitnú, popretkávanú modrými žilkami tak ako väčšina červeno vlások, rúčky a nôžky sa jej chutne zaokrúhlili. Vlasy jej zhustli, začali sa kučeraviť a nadobudli ten istý ohnivý odtieň ako vlasy jej starého otca Paddyho. Všetci netrpezlivo čakali, aké bude mať oči. Luddie sa stavil, že modré po otcovi. Anna tvrdila, že sivé po matke, a Meggie sa nevyjadrovala. Ale Justína mala oči svojské a znepokojujúce. Keď mala šesť týždňov, začali sa jej meniť a v deviatich získali svoju stálu farbu a tvar. Nik ešte podobné oči nevidel. Vonkajší okraj dúhovky vrúbil tmavosivý prstenec, ale dúhovka bola taká svetlá, že sa nedalo určiť, či je modrá, alebo sivá, najpresnejší výraz bol temnobiela. Boli to čudné, nedetské oči, pohľad ktorých človeka znervózňoval. Pripomínal pohľad slepca, ale čoskoro sa ukázalo, že Justína vidí veľmi dobre.

Hoci to doktor Smith ničím nedal najavo, Justínina neprimerane veľká hlava mu robila starosti, takže prvých šesť mesiacov ju pozorne sledoval. Keď si všimol zvláštne oči, uvažoval, či u nej azda nejde o to, čo ešte vždy nazýval vodou v mozgu, hoci odborná literatúra v tom čase už používala termín hydrocefália. Ale zdalo sa, že Justína nemá nijakú mozgovú poruchu ani deformáciu, mala iba veľkú hlavu a s pribúdajúcimi mesiacmi sa nepomer medzi hlavou a telom pomaly zmenšoval.

Luke sa neukazoval. Meggie mu viac ráz napísala, na listy

však neodpovedal a na dieťa sa neprišiel pozrieť. Meggie to vlastne ani nemrzelo, nevedela, čo by si mohli povedať, a pochybovala, že by ho to čudné malé stvorenie, jeho dcéra, nadchlo. Keby bola Justína pekný veľký chlapec, azda by ho to obmäkčilo, ale Meggie sa tešila, že to tak nie je. Justína bola živý dôkaz toho, že veľký Luke O'Neill nie je dokonalý, lebo v tom prípade by plodil iba synov.

Dieťaťu sa darilo lepšie ako Meggie, rýchlejšie sa spamätávalo z pôrodného šoku. Keď mala Justína štyri mesiace, plakala už menej a vedela sa sama dobre zabaviť. Ležala v kolíske a hrala sa s farebnými guľôčkami zavesenými nad hlavou. Nikdy sa však na nikoho neusmiala.

Vlhko prišlo tento rok skoro, už v októbri, a bolo naozaj veľmi vysoké. Hladina vlhkosti dosiahla sto percent a neklesala. Každý deň štyri hodiny lialo, dážď rozmočil červenú pôdu, zavlažil trstinu a naplnil mohutnú hlbokú rieku Dungloe, ktorá sa však nikdy nevyliala z brehov, lebo jej tok bol krátky a voda rýchlo odtiekla do mora. Zatiaľ čo Justína ležala v kolíske a zvláštnymi očami si obzerala svet, Meggie sedela na verande a bez záujmu hľadela, ako sa Bartle Frere stráca za clonou dažďa a znovu sa z nej vynára.

Potom vyšlo slnko, zo zeme začali stúpať oblaky pary, mokrá trstina sa trblietala všetkými farbami a rieka vyzerala ako veľký zlatý had. Na pravej strane oblohy sa zjavila dvojitá dúha, obidva oblúky boli dokonale klenuté a ich farby žiarili na pozadí tmavých, zachmúrených oblakov tak intenzívne, že všetko okrem severoqueenslandskej prírody by pri nich muselo vyblednúť. Ale toto bol severný Queensland a príroda sa nadpozemskou žiarou dúhy nedala zatieniť. Meggie už chápala, prečo je krajina okolo Gilianbone taká nevýrazná: severný Queensland si pre seba uchvátil všetky farby.

Jedného dňa začiatkom decembra vyšla Anna na verandu, sadla si k Meggie a zahľadela sa na ňu. Aká je len chudá a apatická! Dokonca aj jej krásne zlatisté vlasy stratili lesk.

„Meggie, neviem, či som spravila dobre, ale neodporuj mi, kým ma nevypočuješ."

Meggie s úsmevom odvrátila tvár od dúhy. „Si akási vážna, Anna. Čo si mám vypočuť?“

„Robíme si s Luddiem o teba starosti. Odkedy sa narodila Justína, ešte si sa poriadne nezotavila, a teraz v období vlhká vyzeráš horšie ako predtým. Neješ a chudneš. Vždy som vedela, že ti tunajšie podnebie neslúži, ale kým si bola zdravá, ako-tak si ho znášala. Nazdávame sa, že nie si v poriadku, a ak niečo nepodnikneme, vážne ochorieš.“

Nadýchla sa a zadržala dych. „A tak som pred niekoľkými týždňami napísala priateľke do turistickej kancelárie a zabezpečila som ti dovolenkový pobyt. A nezačni mi hovoriť o výdavkoch, nebude to z Lukových ani z našich peňazí. Arcibiskup nám pre teba poslal šek na veľkú sumu a brat ti v mene celej rodiny poslal ďalší – asi tým chcú naznačiť, že by si sa mala prísť pozrieť domov. Keď sme to s Luddiem všetko zvážili, rozhodli sme sa, že bude najlepšie, ak si z časti tých peňazí dožičíš dovolenku. Keby si šla na Droghedu, nebol by to pre teba ozajstný oddych. Podľa nás potrebuješ predovšetkým čas na rozmýšľanie. Potrebuješ byť sama. Bez nás, bez Justíny, bez Luka, bez Droghedy. Bola si už niekedy celkom sama, Meggie? Teraz je najvyšší čas. A tak sme ti na dva mesiace, január a február, prenajali chatku na ostrove Matlock. O Justínu sa postaráme. Vieš, že nám ju môžeš zveriť bez obáv. Keby niečo nebolo v poriadku, hneď ti to oznámime. Na ostrove majú telefón, takže to nie je nijaký problém.“

Zmizla dúha, zmizlo slnko a opäť sa schyľovalo k dažďu.

„Keby som v posledných rokoch nemala teba a Luddieho, bola by som sa zbláznila. Niekedy sa v noci prebudím a rozmýšľam, čo by sa bolo stalo, keby ma Luke bol zaviedol k menej láskavým ľuďom. Vždy ste sa o mňa starali väčšmi ako on.“

„Hlúposti! Keby ťa bol Luke zaviedol k nesympatickým ľuďom, už dávno by si sa bola vrátila na Droghedu a ktovie, či by to nebolo bývalo lepšie.“

„Nie. Moje manželstvo s Lukom nestálo za nič, ale je lepšie, že som zostala tu a pokúsila sa všetko nejako vyriešiť.“

Cez trstinové polia sa blížil dážď, rozrážal si cestu ako sivá, ostrá sekera.

„Máš pravdu, necítim sa najlepšie," pokračovala Meggie. „Nie je mi dobre už od začiatku ťarchavosti. Usilovala som sa pozviechať, ale myslím, že človek sa niekedy dostane do štádia, keď mu už nezostanú nijaké sily. Ach, Anna, som taká unavená a skľúčená. Ani Justíne nie som dobrou matkou, hoci je to moja povinnosť. Ona sa na svet nepýtala, ocitla sa tu mojím pričinením. Ale najväčšmi ma trápi, že Luke mi vôbec nechce dať príležitosť, aby som ho urobila šťastným. Nechce so mnou žiť, nechce, aby sme si zariadili spoločný domov, nechce deti. Nemám ho rada, nikdy som ho nemala rada tak, ako má žena ľúbiť svojho muža, a azda to hneď na začiatku vycítil. Keby som ho bola naozaj ľúbila, možno by sa bol správal ináč. Všetko som si zavinila sama."

„Máš rada Ralpha, však?"

„Áno, od malička. Keď sem prišiel za mnou, bola som k nemu krutá. Nemala som právo povedať mu to, čo som mu povedala lebo ma v mojej láske nikdy nepovzbudzoval. Časom azda pochopil, že som strašne trpela a že som bola vyčerpaná a nešťastná. Nevedela som vtedy myslieť na nič iné iba na to, že dieťa malo byť vlastne jeho a že od neho dieťa nikdy mať nemôžem. To je nespravodlivosť! Prečo sa protestantskí kňazi môžu ženiť, a katolícki nie? A nepokúšaj sa mi nahovoriť, že pastori sa o svoje ovečky nestarajú tak dobre ako katolícki kňazi, lebo tomu neverím. Stretla som už bezcitných kňazov a láskavých pastorov. Ale pretože sú katolícki kňazi viazaní celibátom, musela som sa vzdať Ralpha, vydať sa za iného a mať s ním dieťa. Vieš čo, Anna? Je to rovnako strašný hriech, ako keby bol Ralph porušil svoj kňazský sľub, možno ešte strašnejší. Neverím tvrdeniam cirkvi, že na mojej láske k Ralphovi alebo na jeho láske ku mne je niečo zlé!"

„Odíď na pár týždňov, Meggie. Oddýchni si, veľa jedz a spi, prestaň sa znepokojovať. Keď sa vrátiš, azda sa ti podarí presvedčiť Luka, aby namiesto prázdnych rečí naozaj kúpil farmu. Viem, že ho nemáš rada, ale myslím, že keby ti dal

príležitosť, mohla by si s ním byť celkom šťastná.“

Meggine oči boli sivé ako prúdy dažďa, ktoré bičovali zem okolo domu. Ženy museli takmer kričať, aby prehlušili bubnovanie dažďa na plechovú strechu.

„Ale práve v tom to je, Anna! Keď sme boli s Lukom v Athertone, pochopila som, že má silu, nikdy neprestane sekať trstinu. Zbožňuje sekáčsky život. Rád sa pohybuje v spoločnosti mužov rovnako silných a nezávislých ako on, rád putuje z miesta na miesto. Keď o tom teraz rozmýšľam, odjakživa sa túlal. Ženy potrebuje iba pre svoje potešenie a na to je po práci priveľmi vyčerpaný. Čím by som ho mohla k sebe privábiť? Luke patrí k ľuďom, ktorým nevadí, že jedia na drevenej debničke, alebo spia na zemi. Nechápeš? Nemožno ho nalákať ani na pohodlie ako človeka, ktorý má rád pekné veci, lebo jemu na nich nezáleží. Niekedy mám pocit, že nimi dokonca pohŕda. Sú znakom prejemnenosti, mohli by ho rozmaznať. Nemám nijaké dosť silné vnadidlo, aby som ho odtiahla od terajšieho spôsobu života.“

Netrpezlivo pozrela na strechu verandy, akoby ju už unavovalo kričať. „Neviem, či mám dosť síl znášať osamelosť a žiť bez vlastného domova ďalších desať, pätnásť rokov alebo bohvieako dlho, kým Lukovi ubudnú sily. Je mi tu u vás dobre, nechcem, aby ste si mysleli, že som nevďačná. Ale chcem vlastný domov! Chcem ešte deti, chcem si ušiť záclony na vlastné okná, chcem variť na vlastnom sporáku pre svojho muža. Ach, Anna! Som obyčajná žena, nie som ctižiadostivá, inteligentná ani veľmi vzdelaná. Chcem iba manžela, deti a domov. A chcem, aby ma niekto aspoň trochu ľúbil!“

Anna vytiahla vreckovku, utrela si oči a pokúšala sa zasmiať. „Sme to ale plačky! Chápem ťa, Meggie, naozaj ťa chápem. Som za Luddieho vydatá desať rokov a sú to jediné skutočne šťastné roky môjho života. Päťročná som ochorela na detskú obrnu a zostala som takáto. Bola som presvedčená, že na mňa nijaký muž nepozrie. A boh mi je svedok, že ani nepozrel. Keď som stretla Luddieho, mala som tridsať rokov a živila som sa ako učiteľka. Bol odo mňa o desať rokov mladší. Keď povedal, že ma ľúbi a chce sa so mnou oženiť, nemohla som to brať vážne. Nezničím

predsa život mladému chlapcovi! Päť rokov som ho tvrdošijne odmietala, ale vždy sa vrátil. Tak som sa zaňho vydala a som šťastná. Luddie tvrdí, že on takisto, nie som však o tom presvedčená. Musel sa mnohého vzdať, medziiným aj myšlienky na deti. Chudák, dnes vyzerá starší ako ja.“

„To má na svedomí tunajší život a podnebie, Anna.“

Pršať prestalo rovnako náhle, ako začalo. Vyšlo slnko, na oblohe v plnej kráse žiarila dúha a z hustých mrakov sa vynoril ružovkastý Mount Bartle Frere.

Po chvíli sa Meggie ozvala. „Som vám veľmi vďačná, že ste to zariadili, ja asi naozaj potrebujem zmenu. Ale nebude vás Justína priveľmi zaťažovať?“

„Vôbec nie. Luddie to všetko dôkladne premyslel. Anna Mária, ktorá u nás predtým pracovala, má mladšiu sestru Annunziatu. Tá chce ísť za ošetrovateľku do Townsvillu, ale bude mať šestnásť rokov až v marci. O niekoľko dní sa jej skončí škola a kým budeš preč, nasťahuje sa k nám. Vie sa výborne starať o deti. V tesorierovskej rodine ich majú celú kopu.“

„Kde vlastne leží ten ostrov Matlock?“

„Neďaleko Svätodušného prielivu pri Veľkej koralovej bariére. Budeš tam mať pokoj a súkromie, chodievajú ta väčšinou mladomanželia na svadobnú cestu. Nie je tam hotel, hostia bývajú v chatkách. Nebudeš musieť chodiť na večeru do preplnenej jedálne a byť zdvorilá k ľuďom, ktorých by si najradšej nevidela. V tomto ročnom období je ostrov skoro opustený, ľudia sa boja letných cyklónov. Dokonca aj v čase vlhká tam majú dosť návštevníkov, ale v lete sa ta tuším nikomu nechce. Asi preto, lebo väčšina dovolenkárov je zo Sydney a Melbournu a v týchto mestách je v lete tak krásne, že nemusia nikam chodiť. Pobyty na jún, júl a august však rezervujú tri roky dopredu.“

4 /

Posledný deň roku 1937 odcestovala Meggie vlakom do Townsvillu. Hoci sa jej dovolenka ešte ani poriadne nezačala, len čo nechala za sebou Dungloe a jeho melasový zápach, hneď sa

cítila oveľa lepšie. Townsville, najväčšie mesto severného Queenslandu, malo niekoľko tisíc obyvateľov, väčšinou bývali v bielych drevených domoch na pilieroch. Meggie mala medzi príchodom vlaku a odchodom lode iba málo času, takže si ho nemohla prezrieť, ale keď sa to tak vzalo, ani neľutovala, že sa musí ponáhľať do prístavu a nemá kedy rozmýšľať. Po strašidelnej plavbe cez Tasmanovo more pred šestnástimi rokmi sa nijako netešila na tridsaťšesť hodín, ktoré bude musieť teraz stráviť na lodi oveľa menšej ako Wahine.

Tentoraz to však bolo všetko celkom iné. Loď sa mäkko kĺzala po zrkadlovej hladine a ona mala dvadsaťšesť rokov, a nie desať. Vzduch bol svieži, more pokojné, a hoci ešte neminulo poludnie, Meggie si ľahla a tvrdo spala, kým ju na druhé ráno o šiestej nezobudil steward, ktorý jej priniesol čaj a biskvit.

Hore na palube sa jej naskytol nečakaný pohľad, bola to Austrália, akú doteraz nepoznala. Vysokú, jasnú, akoby bezfarebnú oblohu zaplavovala ružovkastá žiara vystupujúca z východného okraja oceána, potom sa zrazu slnko vyhuplo nad obzor, obloha zjasnela a nastal nový deň. Loď nehlučne rozrážala číru vodu, takú priezračnú, že človek videl dolu v hĺbke purpurovočervené koralové jaskynky a tiene rýb, ktoré sa mihali medzi nimi. More v diaľke bolo zelenomodré a tam, kde dno pokrývali rastliny alebo koraly, tmavočervené. Všade naokolo sa rozprestierali ostrovy s bielymi pieskovými plážami s palmami, vzbudzujúce dojem, že vyrastajú z ničoho ako kryštály silice. Niektoré boli hornaté a zmocnila sa ich džungľa, iné iba máličko vyčnievali nad hladinou a rástli na nich nízke kríky.

„Tamtie ploché sú pravé koralové ostrovy," vysvetľoval Meggie námorník. „Ak majú kruhovitý tvar a je pri nich lagúna, nazývajú sa atoly, ale ak sú to len hroty bariéry vyčnievajúce z vody, hovorí sa im útesy. Hornaté ostrovy sú vlastne vrcholky podmorských hôr, ktoré obklopujú koralové útesy a lagúny."

„Kde je ostrov Matlock?" spýtala sa Meggie.

Námorník na ňu zvedavo pozrel: nestávalo sa, žeby sa na ostrov vybrala osamelá žena, väčšinou ta chodievali manželské páry na svadobnú cestu. „Teraz sa plavíme cez Svätodušný

prieliv, potom zamierime k tichomorskému okraju bariéry. Z tej strany, ktorá je obrátená k oceánu, narážajú na ostrov Matlock silné príbojové vlny. Valia sa stovky kilometrov z hlbín mora a narobia taký hukot, že človek nepočuje vlastné slovo. Viete si predstaviť, že by ste sa viezli stovky kilometrov na tej istej vlne?“ Vzdychol. „Na Matlocku budeme pred západom slnka.“

A naozaj, hodinu pred západom slnka si loď razila cestu príbojom, ktorého pena sa ako hmlistá stena dvíhala k východnej oblohe. Ponad koralový útes, ktorý teraz pri odlive vyčnieval z vody, viedlo z mora na pobrežie staré prístavné mólo na vretenovitých pilieroch, dlhé vyše pol kilometra. Skalnaté pobrežie sa vôbec nezhodovalo s Megginou predstavou tropickej krásy, akú si o ostrove vytvorila. Na móle ju čakal starší muž, Pomohol jej vystúpiť z lode a vzal jej batožinu.

„Dobrý deň, pani O’Neillová,“ privítal ju. „Som Rob Walter Dúfam, že váš manžel sem za vami predsa len napokon príde V tomto ročnom období nie je na ostrove veľa ľudí, väčšina návštevníkov uprednostňuje zimu.“

Kráčali vedľa seba po prehýbajúcich sa drevených latách koraly, čo trčali z vody, boli rozpálené od dohasínajúceho slnka ako roztavený kov a nad morom vírila hrôzostrašná, ale zároveň fascinujúca karmínovočervená svätožiara príboja.

„Našťastie je odliv, ináč by ste mali oveľa búrlivejšiu plavbu. Vidíte ten opar na východe? To je okraj Veľkej koralovej bariéry. Sme tu na Matlocku takpovediac zakvačení pazúrmi a nechtami, však aj vy pocítite, ako sa ostrov neustále trasie od nárazov vín, ktoré udierajú o bariéru.“ Pomohol jej nastúpiť do auta. „Toto je náveterná strana ostrova. Je trochu divá a nehostinná, však? Ale počkajte, až uvidíte záveternú! Tá stojí zato!“

Jediné matlocké auto uháňalo po úzkej ceste pokrytej úlomkami koralov, vedúcej šesť až sedem kilometrov pomedzi palmy a hustý porast. Na jednej strane sa týčil vysoký kopec.

„To je krása!“ zvolala Meggie.

Zabočili na ďalšiu cestu, ktorá sa ťahala okolo piesčitých brehov veľkej lagúny polmesiacovitého tvaru. V diaľke, tam, kde sa oceán lámal o hrany útesov, dvíhala sa do výšky oslepujúco

biela čipkovaná spŕška, ale v lagúne vrúbenej koralovými stenami bola voda pokojná ako vyleštené strieborné zrkadlo s bronzovým nádychom.

„Ostrov je široký šesť a pol a dlhý trinásť kilometrov," vysvetľoval Meggie jej sprievodca. Prešli okolo rozľahlej bielej budovy so širokou verandou a oknami ako výkladné skrine. „Toto je obchod s rozličným tovarom," povedal hlasom, z ktorého zaznievala pýcha majiteľa. „Bývam tu s manželkou. Keď sa dozvedela, že sem príde osamelá žena, nebola veľmi nadšená. Je presvedčená, že ma budete zvádzať. Našťastie nám cestovná kancelária oznámila, že chcete mať úplný pokoj, a keď som pre vás vybral chatku na najvzdialenejšom konci ostrova, trochu sa utíšila. Nestretnete tam živú dušu, okrem vás trávi dovolenku na ostrove iba jeden manželský pár, a ten je ubytovaný na druhej strane. Môžete tam chodiť celkom nahá, nik vás neuvidí. Kým tu budete, manželka ma nespustí z očí. Keby ste niečo potrebovali, stačí zdvihnúť telefón. Priveziem vám, čokoľvek budete chcieť, Nemá zmysel, aby ste chodili také kusisko pešo. A nech si žena hovorí, čo chce, každý deň pri západe slnka sa preveziem okolo vašej chatky, aby som #sa ubezpečil, či ste v poriadku. Bude dobre, ak sa vtedy normálne oblečiete, pre prípad, že manželka pôjde so mnou."

Budova, pri ktorej sa cesta končila, bola prízemná, mala tri miestnosti a patrila k nej súkromná pláž v zátoke ohraničenej dvoma horskými výbežkami, siahajúcimi až do mora. Chatka bola zariadená jednoducho, ale pohodlne. Na ostrove mali generátor, takže tu bolo elektrické svetlo, malá chladnička, telefón a dokonca aj bezdrôtové rádio. Záchod bol splachovací, v kúpeľni tiekla čerstvá voda. Meggie si pobavene pomyslela, že je to tu prepychovejšie ako na Droghede a na Nebeských výšinách. Všetko nasvedčovalo tomu, že väčšina návštevníkov prichádza zo Sydney a z Melbournu a títo ľudia sú takí zvyknutí na civilizáciu, že sa bez nej nemôžu zaobísť.

Rob sa vrátil k svojej podozrievavej manželke, Meggie sa vybalila a prezrela si svoje kráľovstvo. Manželská posteľ bola oveľa pohodlnejšia ako ležadlo, na ktorom strávila s Lukom

svadobnú noc. Ale toto bol ozajstný novomanželský raj a hosťom šlo predovšetkým o to, aby mali poriadnu posteľ: hoteloví hostia v Dunny boli zvyčajne priveľmi opití, aby im prekážali vytŕčajúce pružiny. V chladničke a v kredenci sa nachádzali hojné zásoby potravín, na stole stál veľký kôš, plný banánov, ananásov a mangových plodov. Meggie mala ideálne podmienky na to, aby sa dobre vyspala a najedia.

Prvý týždeň naozaj iba jedla a spala. Nikdy predtým si neuvedomovala, že je stále strašne unavená a že dungloeské podnebie jej berie chuť do jedla. V pohodlnej posteli zaspala, len čo si ľahla, spala desať až dvanásť hodín a odkedy odišla z Droghedy, nechutilo jej tak ako teraz. Zdalo sa jej, že celý deň iba je, ešte aj do mora si nosila so sebou mango. Okrem vane to však bolo najvhodnejšie miesto na ich konzumáciu, lebo boli samá šťava Keďže pláž ležala pri lagúne, more tu bolo pokojné a plytké Meggie to vyhovovalo, lebo nevedela plávať. Ale slaná voda ju nadnášala, a tak sa pokúšala udržať na hladine. Keď sa jej to podarilo desať sekúnd, bola nadšená. Pocit, že je zbavená zemskej príťažlivosti, vzbudzoval v nej túžbu pohybovať sa ľahko a prirodzene ako ryby.

Ak občas ľutovala, že je sama, tak iba preto, lebo by privítala niekoho, kto by ju naučil plávať. Ináč bola samota nádherná. Anna mala pravdu. Celý život žila obklopená ľuďmi. Samota jej priniesla úľavu, nevýslovný pokoj. Vôbec sa necítila osamelá, nechýbala jej Anna, Luddie, Justína ani Luke, a prvý raz po troch rokoch netúžila po Droghede. Starý Rob ju v jej samote nevyrušoval. Vždy podvečer prišiel s autom tak blízko, aby videl, ako mu Meggie z verandy priateľsky zakýva na znak, že nič nepotrebuje, potom sa obrátil a odišiel. Jeho prekvapujúco pekná manželka sedela s puškou v ruke namosúrené vedľa neho. Raz jej zatelefonoval a spýtal sa, či sa nechce pridať k ďalším dvom hosťom, ktorí sa s ním idú previezť po mori v člne so skleným dnom.

Keď Meggie pozerala cez sklo do fantastického, krehkého podmorského sveta, v ktorom sa to hmýrilo živočíchmi a pohyb

vody skresľoval všetky tvary, cítila sa ako na inej planéte. Zistila, že živé koraly nie sú tak výrazne sfarbené ako tie, ktoré videla na pultoch obchodov so suvenírmi. Boli svetloružové, béžové alebo sivomodré a okolo každého trsu alebo vetvičky vlnili sa húfy morských tvorov žiariacich dúhovými farbami. Sasanky s priemerom tridsať centimetrov trepotali rozstrapkanými modrými, červenými, oranžovými alebo purpurovými úponkami, biele ryhované mušle, pripomínajúce veľké kamene, lákali, aby ste nazreli pomedzi vrúbkované okraje do ich záhadného vnútra, jasnozelené stuhy rias sa vo vode voľne vznášali a hojdali. Nikoho zo štvorice v člne by neprekvapilo, keby sa im zrazu zjavila morská panna: záblesk pŕs, švihnutie ligotavého šupinatého chvosta, husté dlhé kučery a omamujúci úsmev, ktorým sirény zvádzajú a vábia námorníkov. A čo tu bolo rýb! Plávali ich tu tisícky, vyzerali ako živé šperky. Niektoré boli okrúhle ako čínske lampióny, iné štíhle ako šípy, ligotali sa v svetle a hrali všetkými možnými farbami, od zlatošarlátovej po striebristosivú, ba niektoré boli dokonca krikľavejšie ako papagáje. Plávali tu rohozubé morské ihly, ploskonosé ramenoplutvé ryby, zubaté barakudy, kanice, skrývajúce sa v jaskyniach, a raz dokonca zazreli štíhleho sivého žraloka. Zdalo sa im to nekonečne dlho, kým ticho prekĺzol pod člnom.

„Nemusíte sa ničoho báť," vysvetľoval im Rob. „Morské osy sa takto ďaleko na juhu nevyskytujú, a ak by vás tu mohlo niečo smrteľne poraniť, tak najskôr synacea. Nikdy nechoďte po koraloch bosí."

Áno, Meggie bola rada, že šla na túto dovolenku. Netúžila však prísť sem znovu, ani sa priateliť s dvojicou, s ktorou ju zoznámil Rob. Čľapkala sa vo vode, prechádzala sa, opaľovala. Udivilo ju, že jej nechýbajú ani knihy – tu bolo stále na čo pozerať.

Poslúchla Robovu radu a nenosila šaty. Najskôr sa správala ako králik, ktorý v závane vetra zaňuchá, že sa blíži dingo. Vždy keď zapraskal konár, alebo z palmy spadol kokosový orech, utekala sa niečím zakryť, ale po niekoľkých dňoch samoty sa presvedčila, že široko-ďaleko naozaj nikoho niet. Rob mal

pravdu, keď jej povedal, že je to jej súkromné kráľovstvo. Hanblivosť tu bola zbytočná. Keď sa prechádzala po úzkych cestách, ležala na piesku, pľačkala sa v teplej slanej vode, cítila sa ako zviera, ktoré sa narodilo a žilo v klietke a zrazu ho vypustili do láskavého, slnečného, šíreho a pohostinného sveta.

Ďaleko od Fee, bratov a Luka, neobmedzených a neodmysliteľných vládcov jej doterajšieho života, Meggie objavila sladké ničnerobenie. Prvý raz v živote sa nemusela podrobovať nijakému pracovnému rozvrhu. Prekvapene zistila, že výdatná fyzická činnosť je najúčinnejšia zábrana proti duševnej aktivite.

Pred rokmi sa jej Ralph spýtal, o čom rozmýšľa, a vtedy mu odpovedala: o otcovi a mame, o Bobovi, Jackovi, Hughiem a Stuartovi, o malých dvojčatách, o Frankovi, o Droghede, o dome, práci, o suchu. Jeho nespomenula, hoci vždy kraľoval nad všetkými ostatnými. Teraz sa jej myšlienky obracali aj k Justíne, Lukovi, Luddiemu a Anne, k cukrovej trstine, túžbe po domove, dažďu. A prirodzene ku knihám, v ktorých vždy nachádzala útechu. Všetko sa jej to však v hlave pomiešalo, lebo nemala dosť cviku, aby si myšlienky usporiadala a objasnila si kto vlastne je Meggie Clearyová, Meggie O'Neillová. Čo chce? Prečo je na svete? Ľutovala, že nemá širšie vzdelanie, to bola chyba, ktorú nemôže napraviť ani čas. Teraz však mala voľno, pokoj, dobre sa cítila, mohla vylihovať na slnku a pokúsiť sa premýšľať.

Je tu Ralph. Trpko, zúfalo sa zasmiala. To nie je najlepší začiatok, ale v istom zmysle je Ralph ako boh, ním sa všetko začína a končí. Od chvíle, keď si k nej na slnkom zaliatej gillyskej stanici čupol do prachu a chytil jej ruky do svojich, stal sa súčasťou jej života, a aj keby ho už do smrti neuvidela, jej posledná myšlienka na tomto svete by pravdepodobne patrila jemu. Aké strašné, že jeden človek môže pre druhého toľko znamenať.

Čo to povedala Anne? Že má celkom obyčajné túžby a potreby – chce manžela, deti, vlastný domov. Niekoho, koho by mohla ľúbiť. Nežiada veľa, väčšina žien to napokon má. Ale koľko z nich je naozaj spokojných? Ona by bola, lebo pre ňu to

boli všetko skoro nedosiahnuteľné veci.

Priznaj si to, Meggie Clearyová. Meggie O'Neillová! Priznaj si, že ten, po kom túžiš, je Ralph de Bricassart, a toho nemôžeš mať. Ale ty okrem neho nechceš nikoho iného. No dobre. Vychádzajme z toho, že muža, ktorého by si mohla ľúbiť, nemôžeš mať. Budeš musieť ľúbiť deti a ony sa ti odplatia svojou láskou. To znamená, že musíš žiť s Lukom a budú to Lukove deti.

Dobrý bože, dobrý bože! Nie! Čo pre mňa boh kedy urobil okrem toho, že ma pripravil o Ralpha? S bohom sa nemáme veľmi radi. Ale vieš čo, bože? Už sa ťa nebojím tak ako kedysi. A ako som sa bála tvojho trestu! Celý život som zo strachu pred tebou kráčala po úzkom chodníku. A kam ma priviedol? Iba k tomu, že som porušila tvoje prikázanie. Si podvodník, si démon strachu. Správaš sa k nám ľuďom ako k malým deťom, stále nad nami visí tvoj trest. Ale ja sa ťa už nebojím. Teba musím nenávidieť, a nie Ralpha. Je to tvoja vina, nie toho úbožiaka. On iba žije v strachu pred tebou, tak ako som vždy žila ja. Neviem si predstaviť, že by ťa mohol mať rád. Nechápem, prečo by ťa mal niekto mať rád.

Ale ako môžem prestať mať rada človeka, ktorý ľúbi boha? Nemôžem, aj keď sa o to zo všetkých síl usilujem. Netúžim po inom, iba po ňom. Nuž, budeš s tým musieť prestať, Meggie O'Neillová. Nedá sa nič robiť. Budeš sa musieť uspokojiť s Lukom a Lukovými deťmi. Budeš musieť po dobrom či po zlom odtiahnuť Luka od jeho trstiny a žiť s ním v kraji, kde nerastú ani stromy. Napíšeš riaditeľovi gillyskej banky, aby odteraz ukladal tvoj ročný príjem na tvoj osobný účet a za tie peniaze si dožičíš pohodlie, ktoré by ti Luke ináč neposkytol. Použiješ ich na vzdelávanie Lukových detí a postaráš sa, aby im nič nechýbalo.

A to je všetko, Meggie O'Neillová. Som Meggie O'Neillová, nie Meggie de Bricassartová. Znie to dokonca hlúpo, Meggie de Bricassartová. Musela by som byť Meghann de Bricassartová, a meno Meghann som odjakživa nenávidela. Vari nikdy neprestanem ľutovať, že to nebudú Ralphove deti? To je otázka, však? Musíš si stále opakovať: Tvoj život patrí iba tebe, Meggie O'Neillová, a nemá zmysel mrhať ho na sny o mužovi a deťoch,

ktoré nikdy nemôžeš mať.

Tak! Len si to dobre uvedom! Nemá zmysel rozmýšľať o minulosti, tú treba pochovať. Dôležitá je budúcnosť, a tá patrí Lukovi a jeho deťom. Nepatrí Ralphovi de Bricassart. Ralph je minulosť.

Meggie sa prevrátila na brucho, zaborila tvár do piesku a plakala tak usedavo, ako neplakala od svojich troch rokov. Srdcervúco vzlykala. Jediní svedkovia jej zúfalstva boli kraby a vtáky.

Anna Müllerová zámerne vybrala pre Meggie ostrov Matlock, lebo sa chystala prehovoriť Luka, aby sa ta vybral za ňou. Len čo Meggie odcestovala, poslala mu telegram, aby ihneď prišiel, lebo Manželka ho súrne potrebuje. Nemala vo zvyku miešať sa iným do života, ale Meggie si obľúbila, ľutovala ju a zbožňovala to čudné vrtošivé dieťa, ktoré porodila Meggie a ktorého otcom bol Luke. Justína musí mať domov a obidvoch rodičov. Keď odídu, Anna bude trpieť, ale bude to lepšie ako teraz.

Luke prišiel o dva dni. Zastavil sa tu cestou do sydneyských cukrovarov, takže nestratil veľa času. Patrí sa pozrieť na dieťa. Keby to bol chlapec, bol by sa naňho prišiel pozrieť hneď po narodení, ale správa, že má dcéru, ho rozladila. Keď už Meggie nástojí na deťoch, nech sú aspoň schopné prevziať po ňom jedného dňa farmu. Z dievčat človek nemá nijaký úžitok: iba Čo ho vyjedajú, a keď vyrastú, odídu a pracujú pre niekoho iného, namiesto aby zostali doma ako chlapi a pomáhali na staré kolená otcovi.

„Ako sa má Meg?“ spýtal sa, keď vyšiel na verandu. „Dúfam, že nie je chorá.“

„Dúfate? Nie je chorá. Hneď vám všetko porozprávam, ale najskôr sa poďte pozrieť na svoju krásnu dcéru.“

Luke hľadel na dieťa pobavene a so záujmom, ale bez akéhokoľvek citu.

„Také čudné oči som jakživ nevidel,“ povedal. „Ktovie, po kom ich zdedila.“

„Meggie vraví, že nik v ich rodine nemal také oči.“

„Ani v mojej. Asi ich má po nejakom pradávnom predkovi. Veľmi šťastne sa však netvári.“

„Prečo by mala vyzerať šťastne?“ oborila sa naňho Anna. „Nikdy nevidela otca, nemá poriadny domov a nie je pravdepodobné, že ho bude mať, ak mienite žiť naďalej tak, ako žijete!“

„Musím sporiť, Anna!“ namietal Luke.

„Hlúposti! Viem, koľko máte peňazí. Priatelia z Charter Towers mi občas posielajú tamojšie noviny, čítala som v nich inzeráty ponúkajúce na predaj farmy. Je veľa fariem ležiacich bližšie ako Kynuna, a navyše oveľa úrodnejších. Čo mi to chcete nahovoriť, Luke? Máme predsa depresiu! Mohli by ste si kúpiť krásny pozemok za podstatne nižšiu sumu, ako máte v banke, a vy to dobre viete.“

„To je práve ono! Je depresia a západne od Junee až po Isu vládne strašné sucho. Už druhý rok tam nezapršalo. Stavím sa, že aj na Droghede majú ťažké časy, a čo potom pri Wintone a Blackalle? Nie, myslím, že by som mal ešte počkať.“

„Počkať až ceny stúpnu, keď príde dobrý a vlhký rok? Prosím vás, Luke! Teraz je príhodný čas na kúpu! S Megginým každoročným dvojtisícovým prínosom by ste prečkali aj desať rokov sucha! Nesmeli by ste si však kúpiť ovce hneď teraz. Žili by ste z Megginých dvoch tisícoviek, kým by nezačalo pršať, zvieratá by ste si obstarali až potom.“

„Zatiaľ ešte nemôžem prestať sekať,“ zahundral Luke, ktorý stále hľadel do zvláštnych očí svojej dcéry.

„A to je celá pravda, však? Prečo si to nepriznáte, Luke? Nechcete mať pocit, že ste ženatý, radšej budete žiť ako doteraz, v nepohodlí, medzi mužmi, a drieť ako kôň, tak ako každý druhý Austrálčan, ktorého poznám. Čo je na tejto mizernej krajine, že muži radšej žijú s inými mužmi, namiesto aby boli doma so ženou a s deťmi? Keď naozaj túžia po mládeneckom živote, načo sa potom, preboha, ženia? Viete, koľko je v Dunny osamelých manželiek, ktoré žijú z ruky do úst a usilujú sa vychovávať svoje deti bez otca? Nuž, viete, seká niekde trstinu, ale čoskoro sa vráti, nie je tam nadlho. Ha! A vždy keď chodí pošta, čakajú vonku pri

bráne a dúfajú, že im ten pankhart pošle aspoň trochu peňazí. Väčšinou im nepošle nič, iba sem-tam maličkú sumu, aby neumreli od hladu!“

Triasla sa od zúrivosti, z krotkých hnedých očí jej sršali blesky. „Čítala som v brizbanských novinách, že Austrália má najvyššie percento opustených žien z celého civilizovaného sveta. To je jediné, v čom vedieme pred ostatnými krajinami – a na takéto prvenstvo veru nemôžeme byť hrdí!“

„Upokojte sa, Anna. Ja som Meggie neopustil. Má sa dobre a nezomiera od hladu. Čo vás to pochytilo?“

„Je mi nanič z toho, ako sa správate k svojej manželke. Preboha, Luke, vzchopte sa a uvedomte si, že máte aj nejakú zodpovednosť! Máte ženu a dieťa! Mali by ste im zabezpečiť domov, byť im manželom a otcom, nie mizerným cudzincom!“

„Samozrejme, že budem! Budem! Ale zatiaľ to nejde! Ešte niekoľko rokov musím sekať, aby som mal dosť peňazí. Nechcem, aby mi niekto vyčítal, že žijem z Megginých peňazí, a to by som bol nútený robiť, kým by sa neskončilo sucho.“

Anna pohŕdavo ohrnula pery. „Táraniny! Oženili ste sa s ňou predsa pre peniaze, či nie?“

Hnedú tvár zaplavil temný rumenec. Rozpačito odvrátil zrak. „Priznávam, že peniaze pri tom zohrali istú úlohu, ale oženil som sa s ňou, lebo sa mi páčila väčšmi ako ostatné.“

„Páčila sa vám! A čo láska?“

„Láska! Čo je to láska? Nič, iba výplod ženskej fantázie.“ Odvrátil sa od kolísky a tých znepokojujúcich očí, nebol si istý, či dieťa s takými očami náhodou nerozumie tomu, čo hovorí. „Ak ste už skončili s výčitkami, poviete mi, kde je Meg?“

„Necítila sa dobre. Poslala som ju na istý čas preč. Čo sa plašíte? Nie za vaše peniaze. Dúfala som, že vás presvedčím, aby ste ta šli za ňou, ale vidím, že to nepôjde.“

„Vylúčené. Zajtra večer odchádzam s Arnem do Sydney.“

„Čo mám povedať Meggie, keď sa vráti?“

Pokrčil plecami, zmieral túžbou čo najrýchlejšie zmiznúť. „To je jedno. Povedzte jej, aby ešte nejaký čas vydržala. A keď sa už pustila do zakladania rodiny, nemal by som námietky proti

synovi.“

Anna sa oprela o stenu, naklonila sa ku kolíske a vybrala z nej dieťa, potom sa jej podarilo došuchtať k posteli a sadnúť si. Luke sa nepokúsil pomôcť, ani vziať jej dieťa, iba vystrašene hľadel na svoju dcéru.

„Choďte už, Luke. Nezasluhujete si to, čo máte. Keď vás vidím, je mi nanič. Vráťte sa k tomu svojmu mizernému Arnemu, prekliatej trstine a drine!“

Luke pri dverách zastal. „Ako to decko pomenovala? Zabudol som.“

„Justína, Justína, Justína!“

„To je ale hlúpe meno,“ povedal a odišiel.

Anna položila Justínu na posteľ a rozplakala sa. Čert aby vzal všetkých mužov okrem Luddieho, čert aby ich vzal! Ako to, že Luddie vie ľúbiť? Je to vari čosi jemné, sentimentálne, skoro ženské v jeho povahe? Mal Luke pravdu? Je láska iba výplod Ženskej fantázie? Alebo je to čosi, čo vedia cítiť iba ženy a muži, v ktorých je niečo ženské? Luka k sebe nepripúta žiadna žena. To, po čom túži, mu nijaká žena nemôže dať.

Na druhý deň sa Anna upokojila, už sa jej nezdalo, že jej úsilie bolo márne. Ráno prišla pohľadnica z Matlocku. Meggie ospevovala krásu ostrova a písala, že sa má vynikajúco. Z jej slov vyžarovala pohoda. Meggie sa teda cíti lepšie. Vráti sa po monzúnovom období a bude schopná vyrovnať sa so svojím údelom. Anna sa rozhodla, že Lukovu návštevu pred ňou nespomenie.

Annunziata, ktorú volali Nancy, odniesla Justínu na prednú verandu a Anna krivkala za ňou, v zuboch *držala* košík, bola v ňom čistá plienka, škatuľa zásypu a hračky. Sadla si na bambusovú stoličku, vzala dieťa a začala ho kŕmiť mliekom, ktoré Nancy pred chvíľou ohriala. Cítila sa dobre, život sa jej zdal príjemný. Urobila, čo bolo v jej silách, aby priviedla Luka k rozumu, a to, že sa jej to nepodarilo, znamená, že Meggie a Justína zostanú na Nebeských výšinách o niečo dlhšie. Meggie si časom uvedomí, že niet nádeje na zlepšenie vzťahu medzi ňou a Lukom, a vráti sa na Droghedu. Toho dňa sa bála.

Po ceste z Dunny sa blížilo športové auto, zjavne anglickej značky, a zabočilo na dlhú, strmú príjazdovú cestu. Auto bolo nové a akiste veľmi drahé, strieborné výfuky a šarlátovočervený lak sa len tak ligotali. V prvej chvíli nespoznala muža, ktorý preskočil nízke dvierka auta, lebo mal na sebe severoqueenslandskú rovnošatu – okrem šortiek bol úplne nahý. To je ale krásny chlap, pomyslela si, a keď sa rozbehol hore schodmi, ktoré bral po dvoch, preblesla jej hlavou nejasná spomienka. Škoda, že Luddie toľko je, zišlo by sa mu trochu svižnosti tohto muža. A nie je to nijaký mládenec – vlasy na sluchách má zaujímavo postriebrené. Jakživ som nevidela sekáča trstiny v lepšej kondícii, pomyslela si Anna.

Keď muž na ňu uprel pokojné oči, uvedomila si, kto to je.

„Môjtybože!“ zvolala a fľaša s mliekom jej vypadla z ruky.

Zdvihol ju, podal jej ju a oprel sa o zábradlie verandy tvárou k nej. „Cumeľ sa nedotkol zeme, môžete maličkú ďalej kŕmiť.“

Dieťa začalo práve nariekať. Anna mu vopchala cumeľ do úst a medzitým sa natoľko spamätala, že mohla prehovoriť. „To je ale prekvapenie, Excelencia!“ Pobavene si ho obzerala. „Musím vám povedať, že nevyzeráte ako arcibiskup. Nikdy ste tak ani nevyzerali, aj keď ste mali na sebe predpísaný odev. Arcibiskupov som si vždy predstavovala tučných a samoľúbych.“

„Momentálne nie som arcibiskup, ale iba kňaz na zaslúženej dovolenke, a preto ma môžete volať Ralph. Tak toto je drobček, čo spôsobil Meggie toľko ťažkostí, keď som tu bol naposledy? Môžem si ho vziať? Viem držať fľašu v správnom uhle.“

Sadol si na stoličku oproti Anne, vzal od nej dieťa a fľašu a s pohodlne prekríženými nohami ho začal kŕmiť.

„Naozaj sa volá Justína?“

„Áno.“

„To meno sa mi páči. A aké má červené vlasy! Celý starý otec.“

„Aj Meggie to vraví. Obávam sa však, že toto úbožiatko bude neskôr samá peha.“

„Meggie je predsa tiež červenovláska a nemá pehy. Pravda, Meggie má pokožku odlišnej farby aj štruktúry, oveľa matnejšiu.“

Položil prázdnu fľašu, posadil si dieťa na koleno tvárou k sebe, predklonil ho a rytmicky mu šúchal chrbát. „Medzi moje povinnosti patria aj návštevy sirotincov, takže viem celkom dobre zaobchádzať s deťmi. Matka Gonzaga z jedného takého ústavu tvrdí, že toto je najlepší spôsob, ako si dieťa odgrgne. Ak si ho človek oprie o plece, nemá dostatočný predklon a vzduch nemôže zo žalúdka ľahko vyjsť. Keď sa nakoniec predsa len dostane von, dieťa s ním zvyčajne vyvráti aj dosť mlieka. V tejto polohe vzduch rýchlo vyjde a dieťa nevracia.“ Akoby Justína chcela dokázať, že má pravdu, niekoľko ráz grgla. Ralph sa zasmial, znovu ju pošúchal po chrbte, a keď sa už nič nestalo, pohodlne si ju oprel o rameno. „Aké nádherné exotické oči! Krásne, však? Dalo sa čakať, že Meggie bude mať nezvyčajné dieťa.“

„Bol by z vás skvelý otec, páter.“

„Odjakživa mám rád bábätká a deti. Radujem sa z nich väčšmi ako ostatní muži, lebo ma nezaťažujú nijaké nepríjemné otcovské starosti.“

„Nie. Je to preto, lebo sa v niečom ponášate na Luddieho. Máte v sebe čosi ženské.“

Justíne, ktorá bola väčšinou najradšej sama, sa Ralph očividne zapáčil, lebo mu zaspala v náručí. Pohodlnejšie si ju oprel o rameno a z vrecka vytiahol škatuľku cigariet.

„Ukážte, zapálim vám.“

„Kde je Meggie?“ spýtal sa a vzal si od Anny zapálenú cigaretu. „Ďakujem. Prepáčte, zabudol som vás ponúknuť. Nech sa páči.“

„Nie je tu. Po pôrode sa akosi nemohla zotaviť a obdobie vlhka jej zrejme ešte dodalo. A tak sme ju s Luddiem poslali na dvojmesačnú dovolenku. Vráti sa okolo prvého marca, o sedem týždňov.“

Len čo Anna dohovorila, všimla si, že Ralph je ako vymenený.

Zhlboka sa nadýchol. „Už je to po druhý raz, čo som ju nenašiel, keď som sa s ňou prišiel rozlúčiť… najskôr, keď som šiel do Atén, a teraz znovu. Vtedy som bol preč vyše roka a mohlo to trvať aj dlhšie. Od Paddyho a Stuartovej smrti som

nenavštívil Droghedu, ale bolo mi jasné, že nemôžem opustiť Austráliu bez rozlúčky s Meggie. A ona sa medzitým vydala a odišla. Pôvodne som chcel ísť za ňou, potom som si však uvedomil, že by to nebolo správne voči nej ani Lukovi. Tentoraz som prišiel, lebo viem, že nemôžem zničiť niečo, čo neexistuje.“

„Kam sa chystáte?“

„Do Ríma, do Vatikánu. Kardinál di Contini-Verchese nastúpil na miesto kardinála Monteverdiho, ktorý prednedávnom zomrel, a vyžiadal si ma za spolupracovníka. Vedel som, že to urobí. Je to veľká pocta a jeho ponuku nemôžem odmietnuť.“

„Ako dlho budete preč?“

„Obávam sa, že veľmi dlho. V Európe sa schyľuje k vojne, aj keď tu v Austrálii sa nám to všetko zdá vzdialené. Rímskokatolícka cirkev potrebuje každého diplomata a vďaka kardinálovi di Contini-Verchese ma zaradili medzi diplomatov. Nebude to ľahké. Viem veľmi dobre po nemecky, keď som bol v Aténach, naučil som sa po grécky a v Ríme po taliansky. Okrem toho hovorím plynne po francúzsky a španielsky.“ Vzdychol. „Vždy som mal talent na jazyky a cieľavedome som ho rozvíjal. Rátal som s tým, že ma jedného dňa povolajú do Ríma.“

„Vaša excelencia, ak neodchádzate hneď zajtra, môžete sa s Meggie stretnúť.“

Vyletelo to z nej skôr, ako si stihla uvedomiť, čo hovorí. Prečo by ho Meggie predtým, ako odíde, nemala ešte raz vidieť, najmä ak bude preč veľmi dlho?

Obrátil k nej hlavu. V modrých očiach, ktoré vyzerali také vzdialené, zračila sa inteligencia, človek ho len tak neprekabáti. Áno, rodený diplomat! Presne vedel, čo chcela povedať, a ihneď odhalil skryté dôvody, ktoré ju k tomu viedli. Anna si uvedomila, že napäto čaká na jeho odpoveď. Dlhý čas neprehovoril, mlčky hľadel ponad smaragdovú trstinu na rieku so spiacou Justínou v náručí. Anna fascinovane pozorovala jeho profil – krivku obŕv, rovný nos, tajnostkárske ústa, rozhodnú bradu. Aké sily mobilizoval v sebe, zatiaľ čo pozoroval krajinu? Aké zložité bremená lásky, túžby, povinnosti, sebeckých záujmov, sily vôle zvažoval v duchu na vážkach mysle a čo staval proti čomu? Keď

zdvihol ruku s cigaretou k ústam, Anna si všimla, že sa mu trasie, a nečujne vydýchla. Takže nie je taký chladnokrvný, ako sa tvári.

Asi desať minút mlčal. Anna mu zapálila ďalšiu cigaretu. Aj tú pomaly vyfajčil, ani na chvíľu neodtrhol zrak od vzdialených hôr a ťažkých monzúnových oblakov.

„Kde je?“ spýtal sa nakoniec normálnym hlasom a odhodil ohorok ponad zábradlie verandy.

Anna vedela, že na tom, čo odpovie, bude záležať jeho rozhodnutie, teraz si to musí dobre rozmyslieť. Má človek právo postrčiť iných na cestu, ktorá ich zavedie nevedno kam? Šlo jej iba o Meggie, vôbec jej nezáležalo na tom, čo sa stane s ním. Svojím spôsobom nebol o nič lepší ako Luke. Aj on sa hnal za nejakým mužským snom, nemal čas, ani netúžil postaviť predeň na prvé miesto ženu, vrhal sa za preludom, ktorý pravdepodobne existuje iba v jeho zmätenej hlave a nie je o nič hmotnejší ako dym z rafinérie, čo sa rozplynie v ťažkom vzduchu nasýtenom melasou. Ale túžil po ňom a celý život sa za ním bude naháňať.

Nech už preňho Meggie znamená čokoľvek, ani na chvíľu nestratil zdravý úsudok. Ani kvôli nej – a Anna si začala byť istá, že Meggie naozaj ľúbi väčšmi ako čokoľvek iné, okrem toho zvláštneho ideálu – by sa nezriekol príležitosti uchopiť jedného dňa do rúk to, po čom túži. Nie, ani pre ňu by to neurobil. Keby mu povedala, že Meggie je v nejakom preplnenom hoteli, kde by ho mohli spoznať, nešiel by za ňou. Veľmi dobre vie, že patrí k ľuďom, ktorí neujdú pozornosti. Anna si oblizla pery.

„Meggie je na ostrove Matlock.“

„Kde?“

„Na ostrove Matlock. Je to neďaleko Svätodušného prielivu. Návštevníci sú ubytovaní v chatkách, aby mali čo najväčšie súkromie. Navyše v tomto ročnom období tam niet skoro živej duše.“ Nemohla odolať a dodala: „Nebojte sa, nik vás tam neuvidí!“

„Aké upokojujúce!“ Nežne zdvihol spiace dieťa a podal ho Anne. „Ďakujem vám,“ povedal a zamieril k schodom. Keď sa obrátil, v očiach mal patetickú prosbu. „Mýlite sa,“ dodal, „chcem ju iba vidieť, nič viac. Nikdy nezatiahnem Meggie do

niečoho, čo by mohlo ohroziť jej nesmrteľnú dušu.“

„Alebo vašu, však? Potom bude lepšie, keď sa predstavíte ako Luke O’Neill, jej manžela tam očakávajú. Budete mať istotu, že nevznikne nijaký škandál, ktorý by mohol uškodiť Meggie alebo vám.“

„A čo ak sa zjaví Luke?“

„To je vylúčené. Odišiel do Sydney a nevráti sa skôr ako v marci. To, že je Meggie na Matlocku, by sa mohol dozvedieť iba odo mňa, a ja som mu to nepovedala.“

„Meggie vie, že Luke ta má prísť?“

Anna sa trpko usmiala. „Ani náhodou.“

„Neublížim jej,“ presviedčal ju Ralph. „Chcem ju iba vidieť, to je všetko.“

„Veľmi dobre si to uvedomujem, Vaša excelencia,“ povedala Anna. „Pravda je však taká, že by ste jej ublížili oveľa menej, keby ste chceli viac.“

Keď sa na ceste zjavilo auto starého Roba, Meggie ako zvyčajne sedela na verande. Zdvihla ruku na znamenie, že je všetko v poriadku a nič nepotrebuje. Rob zastal, ale skôr ako obrátil auto, vyskočil z neho muž v šortkách, košeli a sandáloch.

„Do videnia, pán O’Neill!“ zavolal za ním Rob a odfrčal.

Ale Meggie ihneď vedela, že to nie je Luke, dokonca ani na takú diaľku a v hustnúcom šere súmraku sa nedala oklamať. Ohúrene stála a hľadela, ako sa k nej blíži Ralph de Bricassart. Nakoniec sa predsa len rozhodol, že ju chce. Ináč by sem za ňou nechodil a nevydával by sa za Luka O’Neilla.

Zdalo sa jej, že stuhla, že ju prestali poslúchať nohy, rozum i srdce. Prišiel si po ňu Ralph, prečo nič necíti? Prečo mu nebeží v ústrety a nevrhne sa mu do náručia celá bez seba od šťastia? Je tu Ralph, nič okrem neho predsa od života nežiadala. Vari nestrávila celý týždeň tým, že sa usilovala vyhnať si túto skutočnosť z hlavy? Nech ho čert vezme! Prečo musel prísť práve teraz, keď ho konečne vypudila z mysle, hoci sa jej ho nepodarilo vytrhnúť zo srdca? Všetko to začne odznova! Zmätená, spotená, nahnevaná Meggie meravo stála a čakala, videla, ako sa jeho urastená

postava približuje.

„Ahoj, Ralph,“ precedila pomedzi zaťaté zuby a pozerala pomimo neho.

„Ahoj, Meggie.“

„Odnes si tašku dnu. Dáš si šálku čaju?“ Viedla ho do obývačky, ale ešte vždy naňho nepozrela.

„Veľmi rád,“ povedal rovnako meravý ako ona.

Šiel za ňou do kuchynky a díval sa, ako zapína elektrický varič, dáva ohriať vodu a vyberá z kredenca šálky s tanierikmi. Potom mu podala veľkú, dvaapolkilovú plechovicu Arnottových keksov, za hrsť ich vybral a položil na tanier. Keď voda zovrela, Meggie nasypala do čajníka lyžicu čaju a sparila ho. Čaj a keksy odniesla do obývačky, Ralph šiel za ňou so šálkami a tanierikmi. Izby boli spojené, z obývačky viedli dvere do spálne a do kuchyne, za ňou bola kúpeľňa. Chatka mala dve verandy, jednu s výhľadom na cestu a druhú na pláž, a tak mohol každý z nich pozerať inam a nemusel hľadieť na toho druhého. Tropická noc sa zniesla veľmi rýchlo, zvonku k nim doliehal šplechot mora a hukot vzdialeného príboja, narážajúceho do koralovej bariéry. Cez otvorené posuvné dvere povieval teplý vietor.

Mlčky pili čaj, nevládali zjesť ani keks, a keď dopili, zavládlo úplné ticho. Ralph pozrel na Meggie. Uprene hľadela na palmu knísucu sa vo vetre za dverami verandy obrátenej na cestu.

„Čo sa robí, Meggie?“ spýtal sa tak jemne a nežne, že sa jej srdce divo rozbúchalo a zdalo sa jej, že zomrie od bolesti. Bola to stará známa otázka, ktorú položil dospelý muž malému dievčatku. Neprišiel na Matlock za ženou, ale za dieťaťom. Ľúbil dieťa, nie ženu. Ženu v nej nenávidel od chvíle, ako sa ňou stala.

Pozrela naňho zhrozene, rozhorčene, zúrivo – nič sa nezmenilo! Čas sa zastavil. Meggie naňho hľadela a on s úžasom zistil, že naňho pozerá dospelá žena. Tie oči! Kristepane, aké má oči!

To, čo povedal Anne Müllerovej, bola pravda, naozaj chcel Meggie iba vidieť, nič viac. Hoci ju ľúbil, neprišiel sem s nijakými inými úmyslami. Chcel ju jednoducho vidieť, pozhovárať sa s ňou ako priateľ. Chcel sa ešte raz pokúsiť odhaliť

korene toho večného čara, ktorým ho k sebe púta. Nazdával sa, že keby ich objavil, podarilo by sa mu nazbierať dosť duševných síl, aby ich vyvrátil.

Bolo ťažké zvyknúť si na Meggie s prsiami, driekom, bokmi, ale podarilo sa mu to, lebo keď jej pozrel do očí, ako svetlo v svätyni tam žiarila jeho malá Meggie. Jej myseľ a duša, ktoré ho mali v moci od ich prvého stretnutia, zostali nezmenené, takže keď videl dôkaz ich nepretržitého jestvovania v tých očiach, mohol vziať na vedomie aj jej zmenené telo a ovládať túžbu, ktorú v ňom vzbudzovalo.

A pretože vždy stotožňoval svoje a jej želania a sny, až kým naňho pri Justíninom pôrode nevyskočila ako zúrivá mačka, nikdy nezapochyboval, že túži po tom istom ako on. Dokonca aj potom, keď sa jeho hnev a bolesť vytratili, pripisoval jej správanie utrpeniu skôr duševnému ako telesnému, ktoré musela prežiť. Teraz ju konečne videl takú, aká je v skutočnosti, zrazu vedel na sekundu presne určiť, kedy sa z dieťaťa stala žena: bolo to pri ich stretnutí na droghedskom cintoríne po oslave narodenín Mary Carsonovej, keď jej vysvetľoval, že jej nemôže preukazovať osobitnú pozornosť, lebo ľudia by sa mohli nazdávať, že sa o ňu zaujíma ako muž. Pozrela naňho pohľadom, v ktorom bolo čosi, čomu nerozumel, potom na okamih odvrátila zrak, a keď naňho znovu pozrela, bolo to preč. Teraz vedel, že od tej chvíle myslela naňho ináč. Nepobozkala ho z náhlej, prechodnej slabosti, aby potom naňho myslela opäť po starom, tak ako to urobil on. On si chránil svoje ilúzie, stali sa súčasťou jeho nezmeneného života, obrnil sa nimi ako pancierom. A Meggie ho zatiaľ po celý ten čas ľúbila ako žena.

Musel si priznať, že po nej fyzicky túžil, odkedy sa prvý raz pobozkali, ale táto túžba ho nikdy netrápila tak ako jeho láska k nej. Telesnú túžbu a duševné muky videl ako čosi plne oddelené a od seba vzdialené, nie ako dve strany tej istej veci. Meggie takému klamu nikdy nepodľahla.

Keby sa v tejto chvíli mohol nejako dostať z ostrova, bol by od nej ušiel ako Orestes pred Eumenídami. Ale stadeto odísť nemohol, a tak pozbieral odvahu a rozhodol sa zostať radšej s ňou

ako bezcieľne blúdiť nocou. Čo urobiť, ako to napraviť? Ľúbim ju! A ak ju ľúbim, tak preto, lebo je taká, aká je teraz, nie aká bola v detstve. Odjakživa v nej ľúbil ženskosť, schopnosť niesť svoje bremeno. Otvor oči, Ralph de Bricassart, a uvidíš ju takú, aká je naozaj. Spoznal ju pred šestnástimi rokmi, pred neuveriteľne dlhými šestnástimi rokmi… Teraz mám štyridsaťštyri a ona dvadsaťšesť. Ani jeden z nás nie je dieťa, ale ja som oveľa menej zrelý ako ona, pomyslel si.

Bola si o tom presvedčená od chvíle, keď som vystúpil z Robovho auta, však, Meggie? Pomyslela si si, že som nakoniec podľahol. A skôr ako si sa mohla spamätať, musel som ti ukázať, ako strašne sa mýliš. Roztrhol som závoj tvojho sebaklamu ako starú špinavú handru. Ach, Meggie! Čo som ti to urobil? Ako som mohol byť taký slepý, taký nepochopiteľne sebecký? Svojím príchodom som nič nevyriešil, iba som ti ublížil. Celé tie roky bola naša láska nedorozumenie.

Stále ho uprene pozorovala, v očiach sa jej zračila hanba a poníženie, ale keď mu tvárou preletel výraz zúfalej ľútosti, akoby si uvedomila veľkosť svojho omylu, zaplavila ju hrôza. A čo bolo ešte horšie, pochopila, že on o jej omyle vie!

Bež! Bež, Meggie, ujdi odtiaľto aspoň s tým zvyškom hrdosti, ktorý ti nechal! Len čo jej to prebleslo hlavou, vyskočila a rozbehla sa.

Skôr ako stihla dobehnúť na verandu, chytil ju. Narazili do seba tak prudko, až sa zatackal. Na ničom už nezáležalo. Vyčerpávajúce úsilie zachovať si mravnú čistotu, nekonečné potláčanie túžby železnou vôľou, to všetko zrazu stratilo zmysel. Stačil jediný dotyk, aby sa prebudila sila, ktorá v ňom driemala, a vášeň premohla rozum, duša podľahla telu. Meggie sa mu hodila okolo krku, on ju kŕčovito objal, sklonil hlavu, hľadal ústami jej ústa, až ich našiel. Už preňho neboli nechcenou, nevítanou spomienkou, ale skutočnosťou. Meggie ho zvierala v náručí, akoby sa bála, že zrazu zmizne. Bola tajomná ako noc, spleť spomienok a túžob, neželaných spomienok a nevítaných túžob. Roky musel túžiť práve po tomto, túžil po nej a nechcel uznať jej moc, nechcel na ňu ani pomyslieť ako na ženu!

Odniesol ju do postele, alebo ta šli? Asi odniesol, ale nebol si tým istý, uvedomoval si iba, že ležia spolu v posteli a navzájom sa dotýkajú. Ach, bože! Moja Meggie, moja Meggie! Ako ma mohli už od detstva presviedčať, aby som ťa pokladal za čosi znesväcujúce?

Čas prestal existovať, prelial sa cez neho ako vlna, až stratil zmysel, zostala z neho iba hĺbka dimenzie, skutočnejšia ako reálny čas. Už nechápal Meggie ako oddelenú bytosť, chcel, aby sa navždy stala jeho súčasťou. Naozaj bola stvorená preňho, lebo on sám ju stvoril, šestnásť rokov ju formoval a brúsil a nevedel, že to robí, a už vôbec nie, prečo to robí. Zabudol, že sa jej zriekol, že ju iný muž doviedol na koniec toho, čo on začal a čo vždy túžil zavŕšiť, lebo ona bola jeho pád, jeho ruža, jeho výtvor. Bol to sen, z ktorého sa už nikdy nezobudí, aspoň kým bude chlapom s mužským telom. Viem to, teraz to už viem! Viem, prečo som na ňu hľadel iba ako na dieťa, ako na myšlienku, aj keď dospela, ale prečo som sa to musel naučiť takto?

Lebo konečne pochopil, že vlastne nikdy netúžil byť mužom. Nikdy nechcel byť mužom, chcel čosi, čo prekračuje osud obyčajného muža, obyčajného človeka. A predsa jeho osudom bolo toto chvejúce sa rozpálené telo pod jeho rukami. Je muž vždy bude mužom. Božemôj, nemohol si ma toho ušetriť? Som človek, nikdy nebudem bohom, život v hľadaní božskej prirodzenosti bol klam. Sú všetci kňazi takí? Vari sa všetci túžime stať bohmi, a preto sa zriekame jedinej činnosti, ktorá nezvratné dokazuje, že sme muži?

Pevne ju objal a zaslzenými očami pozeral na jej slabo osvetlenú tvár, na ružové ústa, pootvorené v rozkoši. Objímala ho rukami aj nohami, boli to hodvábne, živé povrazy, ktoré ho k nej pútali a nežne mučili. Zaboril si bradu do jej pleca, pritisol líce k jej mäkkému lícu a poddal sa závratnému boju človeka zápasiaceho s osudom. V hlave mu vírilo, pred očami sa mu zotmelo, potom sa rozžiarilo oslepujúce svetlo, po chvíli zoslablo a zhaslo. Takéto je byť mužom. Väčšmi ním už nemohol byť. Toto však nebola príčina jeho bolesti. Bolesť ho zasiahla v poslednom, konečnom okamihu, v prázdnom, zúfalom poznaní,

že extáza sa stráca. Keď ju už raz pocítil, keď ju zažil, nechcel, aby sa pominula. Držal sa jej ako topiaci slamky a čoskoro sa v ňom opäť zdvihol povznášajúci príliv a on sa podvolil nevyspytateľnému ľudskému údelu.

Čo je spánok? uvažovala Meggie. Požehnanie, odpočinok, ozvena smrti, nepríjemná nevyhnutnosť? Nech to bolo čokoľvek, Ralph sa tomu poddal, ležal vedľa nej a vlastnícky ju objímal. Aj ona bola unavená, ale nechcela spať. Bála sa, že kým bude spať, zmizne. Vyspí sa neskôr, keď sa Ralph zobudí a jeho mlčanlivé ústa vyrieknu prvé slová. Čo jej povie? Bude to ľutovať? Vynahradila mu všetko, čoho sa pre ňu vzdal? Toľko rokov proti tomu bojoval, prinútil bojovať aj ju. Nemohla uveriť, že sa nakoniec poddal, ale v noci, zmietaný utrpením, povedal jej veci, pri ktorých zabudla, že ju tak dlho odmietal.

Bola šťastná ako nikdy predtým. Bola som stvorená preňho, iba preňho… Preto som s Lukom cítila tak málo, preto medzi nami nemohlo nikdy nič vzniknúť! Dôležitejšie ako celý jej život je dať Ralphovi všetko, čo je v jej silách. Nikdy to nesmie oľutovať, nikdy. Ako trpel! V niektorých okamihoch prežívala jeho utrpenie ako svoje vlastné. A to iba prispelo k jej šťastiu: v jeho utrpení bola istá spravodlivosť.

Zobudil sa. Pozrela mu do očí a uvidela v nich tú istú lásku, ktorá ju hriala a dávala zmysel jej životu už od detstva, teraz k nej pribudla veľká únava. Nebola to však únava tela, ale únava duše.

Ralphovi napadlo, že sa ešte nikdy v živote nezobudil s nikým v spoločnej posteli, istým spôsobom to bolo dôvernejšie ako predchádzajúci sexuálny akt, bol to dôkaz ich citového spojenia, duševného súladu. Cítil sa ľahký a prázdny ako vzduch, presýtený vôňou mora a slnkom zaliatych rastlín. Konečne bol oslobodený od nevyhnutnosti bojovať proti nej, skončil sa dlhý, neuveriteľne ťažký zápas. Zistil, že porážka je sladšia ako všetky bitky. Ale som s tebou udatné bojoval, Meggie moja! Lenže z tejto bitky si nakoniec vyšla víťazne ty, a nie ja! Vstúpila si do môjho života preto, aby si mi ukázala, aká falošná, domýšľavá môže byť pýcha kňazov podobných mne: ako Lucifer som aj ja

chcel to, čo patrí iba bohu, a tak ako Lucifer som padol. Kým som nespoznal Mary Carsonovú, bol som nevinný, poslušný, ba dokonca chudobný. Ale až do dnešného rána som nepoznal pokoru. Keby Meggie pre mňa nič neznamenala, znášal by som to ľahšie, ale niekedy si myslím, že ju milujem oveľa väčšmi ako boha a že i to je súčasť jeho trestu. O nej nepochybujem. A o bohu? Je kúzlo, prízrak, žart. Ako môžem milovať žart? A predsa ho milujem.

„Keď sa pozviecham, pôjdem si zaplávať a potom urobím raňajky," ozval sa, lebo túžil niečo povedať, a na prsiach zacítil, ako sa jej ústa roztiahli do úsmevu.

„Choď si zaplávať, raňajky pripravím ja. A nemusíš sa obliekať, nik sem nepríde."

„Ozajstný raj!" Prehodil nohy cez peľasť, sadol si a preťahoval sa. „Nádherné ráno. Ktovie, či je to dobré znamenie!"

Len čo vstal, jeho duševná bolesť sa pominula. Meggie sa z postele dívala, ako podišiel k posuvným dverám vedúcim na pláž, vyšiel von a zastal. Potom sa obrátil a vystrel k nej ruku.

„Poď so mnou. Raňajky môžeme pripraviť neskôr spolu."

Príliv zaplavil útesy, skoré ranné slnko pálilo, ale neúnavný vietor ochladzoval vzduch a ostré stebla trávy sa zachvievali nad jemným pieskom, v ktorom kraby a hmyz hľadali zvyšky potravy.

„Zdá sa mi, akoby som nikdy predtým vlastne nevidel svet," povedal Ralph a obzeral sa okolo seba.

Meggie ho držala za ruku a toto ráno sa jej zdalo ešte nepochopiteľnejšie ako noc. Bol to neskutočný čas, neskutočný svet.

„Tento svet si ani nevidel," povedala. „Ako by si mohol? Toto je náš svet, až do konca jeho trvania."

„Aký je Luke?" spýtal sa jej pri raňajkách.

Naklonila hlavu nabok a rozmýšľala. „Fyzicky sa na teba až tak neponáša, ako som si spočiatku myslela. Vtedy si mi veľmi chýbal a nemohla som si zvyknúť, že ťa niet. Vydala som sa zaňho, lebo mi ťa pripomínal. Bola som rozhodnutá vydať sa a on prevyšoval všetkých ostatných. Nie krásou alebo niektorou z

vlastností, ktoré si ženy cenia na manželoch – neviem ti to vysvetliť. Možno to bolo preto, že sa v niečom predsa len na teba ponáša. Ani on nepotrebuje ženy.“

Skrivil tvár. „Naozaj si to o mne myslíš, Meggie?“

„Áno. Neviem prečo, ale je to tak. Obidvaja si myslíte, že potrebovať ženu je slabosť. Nemám tým na mysli fyzickú, ale duševnú potrebu.“

„A napriek tomu nás chceš?“

Pokrčila plecami a trochu smutne sa usmiala. „Ach, Ralph! Nehovorím, že to nie je dôležité, a prinieslo mi to už veľa nešťastia, ale je to tak. Bola by som blázon, keby som sa pokúšala vykoreniť to, čo sa vykoreniť nedá. Najlepšie, čo môžem urobiť, je zo slabosti ťažiť, a nie ignorovať jej existenciu. Lebo aj ja niečo chcem a potrebujem. A zjavne chcem a potrebujem mužov, ako si ty a Luke, lebo ináč by som sa nebola obetovala pre vás dvoch, ale bola by som sa vydala za dobrého, milého, jednoduchého človeka, ako bol môj otec, ktorý by po mne túžil a potreboval ma. Myslím, že v každom mužovi je kúsok Samsona. Lenže v mužoch, ako si ty a Luke, je táto črta výraznejšia.“

Ralph nevyzeral vôbec urazene. Usmieval sa. „Moja múdra Meggie!“

„To nie je múdrosť, Ralph. Iba zdravý rozum. Vôbec nie som múdra, to predsa vieš. Ale pozri na mojich bratov. Pochybujem, že sa tí starší niekedy oženia, alebo si nájdu dievčatá. Sú strašne plachí, boja sa moci, ktorou by ich mohla žena ovládať, a nadovšetko zbožňujú mamu.“

Deň sa míňal za dňom, noc za nocou. Dokonca aj prudké letné spŕšky boli nádherné. Prechádzali sa a načúvali, ako dážď, teplý a nežný ako slnečné lúče, bubnuje na plechovú strechu. A keď vyšlo slnko, zasa sa prechádzali, ležali na pláži, čľapkali sa vo vode a Ralph ju učil plávať.

Občas ho Meggie potajme pozorovala a zúfalo sa usilovala vtisnúť si do mozgu jeho tvár, uvažovala o tom, že hoci Franka veľmi ľúbila, rokmi jej jeho predstava v mysli celkom vybledla. Pozorovala Ralphove oči, nos, ústa, čierne, na sluchách

postriebrené vlasy, dlhé svalnaté telo, ktoré si uchovalo štíhlosť a pevnosť mladosti, ale predsa už trochu ochabovalo, strácalo pružnosť. Keď sa Ralph obrátil a zbadal, že ho Meggie pozoruje, v očiach sa mu zjavil znepokojujúci smútok a skľúčenosť. Rozumela tej nevyslovenej správe, aspoň si myslela, že jej rozumie: musí sa vrátiť k cirkvi a svojim povinnostiam. Asi už nikdy nebude taký ako predtým, ale o to lepšie bude slúžiť bohu. Lebo len tí, čo sa pošmykli a spadli, vedia, aká krivolaká je cesta.

Jedného dňa, keď spolu ležali na pláži a zapadajúce slnko sfarbilo more do červená a piesok do žlta, obrátil sa k nej.

„Jakživ som nebol šťastnejší a zároveň nešťastnejší, Meggie."

„Chápem to, Ralph."

„Verím, že to chápeš. Azda preto ťa tak ľúbim. Nelíšiš sa veľmi od ostatných ľudí, a predsa si iná. Vedel som to po celé tie roky? Asi áno. Mám ťa rád, Meggie."

„Odchádzaš?"

„Áno, zajtra. Musím. Moja loď vypláva do Janova o necelý týždeň."

„Do Janova?"

„Idem vlastne do Ríma. Ostanem tam dlho, azda po celý zvyšok života. Neviem."

„Neboj sa, Ralph. Nebudem ti robiť scény. Aj ja sa čoskoro musím vrátiť. Odídem od Luka a vrátim sa na Droghedu."

„Božemôj! Vari nie pre to, čo sa medzi nami stalo, nie kvôli mne?"

„Nie, pravdaže nie," zaluhala. „Rozhodla som sa ešte predtým, ako si prišiel. Luke ma nechce a nepotrebuje, vôbec mu nebudem chýbať. Túžim po vlastnom domove a myslím, že ním pre mňa bude vždy Drogheda. Nie je správne, aby chuderka Justína vyrastala v dome, kde slúžim, hoci viem, že Anna a Luddie ma za slúžku nepokladajú. Ja sa však za ňu pokladám a to isté by si myslela aj Justína, keby vyrástla natoľko, aby pochopila, že nemá domov ako ostatní. Svojím spôsobom ho ani nikdy nebude mať, ale musím pre ňu urobiť všetko, čo je v mojich silách. Preto sa vrátim na Droghedu."

„Budem ti písať, Meggie.“

„Nie, nepíš. Nazdávaš sa, že po tomto všetkom potrebujem listy? Nesmieme robiť nič, čo by ťa mohlo ohroziť, listy by sa mohli dostať do rúk bezohľadným ľuďom. Nepíš mi. Ak niekedy prídeš do Austrálie, nebude nič nezvyčajné na tom, že navštíviš Droghedu. Ale varujem ťa: Dobre si to rozmysli, Ralph. Sú dve miesta na svete, kde patríš najskôr mne a až potom bohu – Matlock a Drogheda.“

Zovrel ju do náručia a hladkal jej vlasy. „Meggie, z celého srdca by som si želal, aby som sa mohol s tebou oženiť, aby sme sa nikdy nemuseli rozlúčiť. Nechcem ťa opustiť… Istým spôsobom sa od teba už nikdy neoslobodím. Prečo som len chodil na Matlock!? Ale sami seba nezmeníme a to je azda dobre. Dozvedel som sa o sebe všeličo, na čo by som ináč nikdy nebol prišiel. Je lepšie, keď človek bojuje proti tomu, čo pozná, ako proti tomu, čo nepozná. Ľúbim ťa. Vždy som ťa ľúbil a vždy ťa budem ľúbiť. Nezabudni na to.“

Nasledujúci deň sa zjavil Rob, po prvý raz odvtedy, čo priviezol Ralpha, a trpezlivo čakal, kým sa rozlúčia. Očividne to nie sú mladomanželia, pomyslel si, pretože on prišiel neskôr a odchádza skôr. Ani tajní milenci. Sú manželia, vyžaruje to z nich. A majú sa radi, veľmi radi. Je medzi nimi veľký vekový rozdiel, podobne ako medzi ním a jeho ženou, a to je záruka dobrého manželstva.

„Zbohom, Meggie“.

„Zbohom, Ralph. Dávaj na seba pozor.“

„Dám. Aj ty dávaj na seba pozor.“

Sklonil sa, aby ju pobozkal. Napriek svojmu predsavzatiu sa mu hodila okolo krku, ale keď jej odtisol ruky, meravo si ich založila za chrbát.

Nastúpil do auta, a kým ho Rob obracal, usadil sa. Potom uprel zrak pred seba. Ani raz sa neobzrel. A Rob, hoci nikdy nepočul o Orfeovi, si pomyslel, že to vie urobiť iba málo ľudí. Mlčky sa viezli cez dažďový les, až kým neprišli k pobrežiu a dlhému mólu. Keď si podali ruky, Rob pozrel Ralphovi do tváre. Jakživ nevidel také smutné oči.

Keď sa Meggie vrátila na Nebeské výšiny, Anna ihneď pochopila, že ju stratí. Bola to tá istá, a predsa celkom iná Meggie. Akékoľvek úmysly mal arcibiskup pred odchodom na Matlock, udalosti tam prebiehali podľa Megginho scenára, nie podľa jeho. A bolo už načase.

Meggie vzala do náručia Justínu, akoby až teraz pochopila, čo pre ňu znamená, kolísala ju a s úsmevom sa obzerala po izbe. Jej šťastný pohľad sa stretol s Anninym a Annine oči sa od radosti zaliali slzami.

„Neviem, ako ti mám poďakovať, Anna."

„Za čo, prosím ťa?"

„Za to, že si za mnou poslala Ralpha. Musela si vedieť, že to bude znamenať môj odchod od Luka, a preto ti ďakujem dvojnásobne. Nevieš si predstaviť, čo si pre mňa urobila! Predtým som bola rozhodnutá, že zostanem s Lukom. Teraz sa vrátim na Droghedu a už nikdy stade neodídem."

„Ľutujem, že nás opustíš, mrzí ma najmä, že prídem o Justínu, ale bude to pre vás obe najlepšie. S Lukom by si nikdy nebola šťastná."

„Nevieš, kde je?"

„Už sa vrátil zo Sydney. Seká trstinu pri Inghame."

„Pôjdem za ním a poviem mu to. A hoci sa mi to z duše bridí, musím sa s ním vyspať."

„Čože?"

Meggine oči žiarili. „Už dva týždne mi meška menštruácia, inokedy ju dostávam na deň presne. Jediný raz, keď sa to stalo, bola som ťarchavá s Justínou. Som ťarchavá, Anna, viem to!"

„Kristepane!" Anna hľadela na Meggie, akoby ju videla po prvý raz v živote. Oblizla si pery a zajachtala. „Môže to byť iba planý poplach."

Meggie rozhodne pokrútila hlavou. „Nie, nie… Som ťarchavá. Niektoré veci človek cíti."

„To je teda smola," zamrmlala Anna.

„Ach, Anna, nebuď slepá! Nechápeš, čo to pre mňa znamená? Nikdy nemôžem mať Ralpha, vždy som vedela, že ho nikdy nebudem mať. Ale mám ho, mám!" Smiala sa a stískala

Justínu tak silno, až sa Anna zľakla, že sa dieťa rozplače, ale na počudovanie ani nemuklo. „Mám časť Ralpha, ktorú cirkev nikdy nebude mať, tú časť, ktorá prechádza z generácie na generáciu. Mojím prostredníctvom bude žiť ďalej, lebo viem, že budem mať syna! A môj syn bude mať synov a oni budú mať synov – predsa zvíťazím nad bohom. Ľúbim Ralpha od svojich desiatich rokov a myslím, že ho budem ľúbiť, aj keby som sa dožila stovky. Ale nepatrí mi, kým jeho dieťa mi bude patriť. Bude moje, Anna, moje!“

„Ach, Meggie!“ vyhŕkla Anna bezmocne.

Rozjarenosť sa pominula a opäť to bola stará známa Meggie, pokojná, sladká, ale s nádychom tvrdosti a so schopnosťou veľa vydržať. Anna uvažovala, čo spôsobila tým, že poslala Ralpha na Matlock. Je možné, aby sa niekto takto zmenil? O tom pochybovala. Muselo to v nej byť po celý čas tak dobre ukryté, že to nik ani netušil. V Meggie nebol iba náznak tvrdosti, bola pevná ako oceľ.

„Ak ma máš rada, Meggie, tak kvôli mne nezabudni na to, čo ti teraz poviem.“

Meggine sivé oči sa zúžili. „Pokúsim sa.“

„Keď som prečítala celú svoju knižnicu, pustila som sa do Luddieho kníh. Čítala som najmä staré grécke báje, lebo ma fascinovali. Hovorí sa, že Gréci majú pomenovanie pre všetko na svete a neexistuje ľudská situácia, ktorú by neopísali.“

„Viem. Aj ja som čítala niektoré Luddieho knihy.“

„A nespomínaš si na to? Gréci tvrdia, že šialene niekoho ľúbiť je previnenie proti bohom. Keď smrteľník zahrnie druhého smrteľníka takou láskou, bohovia naňho žiarlia a zrazia ho v plnom rozkvete. Z toho vyplýva ponaučenie, Meggie. Šialene niekoho ľúbiť je rúhanie.“

„Anna, Ralphovo dieťa nebudem ľúbiť rúha vo, ale s čistotou a nezištnosťou Panny Márie!“

Anna mala v očiach smútok. „Ľúbila ona svojho syna naozaj nezištnou láskou? Zahynul predsa v plnom rozkvete, či nie?“

Meggie položila Justínu do kolísky. „Nik neujde tomu, čo sa má stať. Nemôžem mať Ralpha, tak budem mať jeho dieťa. Zdá

sa mi, akoby môj život konečne nadobudol zmysel. To bolo na posledných troch rokoch najhoršie, Anna. Bola som presvedčená, že môj život nemá zmysel.“ Rázne sa usmiala. „Budem to dieťa chrániť zo všetkých síl. Predovšetkým sa postarám, aby mu nik, ani Luke, nemohol uprieť právo na meno, lebo iba to mu môžem dať. Je mi nanič pri myšlienke, že sa musím s Lukom vyspať, ale urobím to. Vyspala by som sa aj s diablom, keby to bolo v prospech budúcnosti dieťaťa. Potom sa vrátim na Droghedu a dúfam, že Luka už jakživ neuvidím.“ Odvrátila sa od kolísky. „Prídeš sa s Luddiem na nás pozrieť? Na Droghede sú priatelia vždy vítaní.“

„Budeme vás navštevovať raz do roka, až kým neumrieme. Chceme predsa vidieť, ako Justína vyrastá.“

Keď malý vláčik s hrkotaním prekonával dlhé kilometre do Inghamu, Megginu klesajúcu odvahu posilňovala iba myšlienka na Ralphovo dieťa. Keby si nebola istá, že v nej rastie nový život vyspať sa teraz s Lukom by pokladala za najhoršie previnenie, akého by sa voči sebe mohla dopustiť. Pre šťastie Ralphovho dieťaťa však bola rozhodnutá spolčiť sa hoci s diablom.

Vedela, že ani z praktického hľadiska to nebude jednoduché. Ale všetko si vopred naplánovala a na počudovanie jej pri tom najväčšmi pomohol Luddie. Nedalo sa pred ním veľa zatajiť, bol priveľmi bystrý a Anna sa mu so všetkým zdôverovala. Smutne pozrel na Meggie, pokrútil hlavou a potom jej dal niekoľko vynikajúcich rád. Pravda, o skutočnej príčine Megginej cesty nehovorili, ale Luddie, tak ako väčšina sčítaných ľudí, si vedel zrátať dva a dva.

„Nesmieš Lukovi oznámiť, že od neho odchádzaš, keď bude vyčerpaný a unavený po namáhavej práci,“ povedal Luddie jemne. „Musíš ho zastihnúť v dobrej nálade. Najlepšie bude, ak za ním pôjdeš koncom týždňa, keď má službu v kuchyni. Luke je vraj najlepší kuchár zo všetkých sekáčov – naučil sa variť, keď začínal medzi strihačmi oviec, a strihači sú oveľa náročnejší stravníci ako sekáči. To znamená, že Lukovi varenie nie je na ťarchu, je to preňho hračka. To je pre teba príhodný čas. Oznámiš

mu tú novinu, keď bude mať dobrú náladu.“

Meggie si uvedomila, že časy, keď sa ešte červenala, sú nenávratne preč. Hľadela Luddiemu rovno do očí a ani trochu sa nečervenala.

„Mohol by si zistiť, ktorý týždeň má Luke službu v kuchyni, Luddie?“

„To je maličkosť. Mám uši všade,“ odvetil veselo.

V sobotu popoludní sa Meggie ubytovala v Inghame v hostinci, ktorý sa jej videl najslušnejší. Všetky severoqueenslandské mestá boli známe tým, že mali na každom rohu hostinec. Odniesla si malú cestovnú tašku do izby a vrátila sa do neútulného vestibulu, aby zatelefonovala Lukovi.

Do mesta práve pricestovalo na prípravný zápas ligové rugbyové mužstvo a po chodbách sa motala kopa polonahých opitých mužov. Keď uvideli Meggie, nadšene na ňu pokrikovali, potľapkávali ju po chrbte a po zadku. Kým sa dostala k telefónu, triasla sa od strachu, celá tá dobrodružná cesta bola pre ňu utrpením. Ale napriek hluku a opilcom podarilo sa jej dovolať na farmu Braunovcov, kde práve sekala Lukova partia. Nechala mu odkaz, že je v Inghame a chce ho vidieť. Keď si hostinský všimol, ako sa Meggie bojí, odprevadil ju do izby a počkal, kým sa nezamkla.

Meggie sa oprela o dvere a vydýchla od úľavy. Aj keby mala byť o hlade, až kým sa nevráti do Dunny, za nič na svete nevojde do jedálne. Našťastie mala izbu hneď vedľa dámskej toalety, takže v prípade potreby sa ta môže prešmyknúť. Keď sa trochu spamätala, odtackala sa k posteli, sadla si, sklonila hlavu a hľadela si na roztrasené ruky.

Celou cestou rozmýšľala, ako to najlepšie zahrať, a modlila sa, aby to prebehlo čo najrýchlejšie. Predtým ako prišla na Nebeské výšiny, nikdy nič nečítala o zvádzaní mužov, a ani teraz, keď už o tom čo-to vedela, neverila, že to zvládne. Svrbel ju jazyk, najradšej by Lukovi povedala, čo si o ňom myslí naozaj. Ale túžba byť s Ralphovým dieťaťom v bezpečí Droghedy bola silnejšia.

Vzduch bol dusný a sladkastý, Meggie sa vyzliekla, ľahla si,

zatvorila oči a dala sa unášať myšlienkami na budúcnosť Ralphovho dieťaťa.

Keď Luke o deviatej vošiel do hostinca, rugbisti si ho vôbec nevšímali, lebo väčšinou boli už na mol, a tí niekoľkí, čo ešte stáli na nohách, nedovideli ďalej ako na poháre s pivom.

Luddie mal pravdu, po týždni v kuchyni bol Luke oddýchnutý, dychtil po zmene a mal výbornú náladu. Keď za ním prišiel najmladší syn Braunovcov s Megginým odkazom, práve umýval posledný riad od večere a chystal sa na bicykli do Inghamu, aby sa pridal k Arnemu a ostatným chlapom, ktorí vyrazili na zvyčajný sobotňajší záťah. Vyhliadka na noc s Meggie bola Príjemná zmena, od ich spoločnej dovolenky v Athertone zistil, že napriek fyzickej únave občas po nej túži. Keď sa niekedy dostal do blízkosti Dunny, iba strach, že Meggie začne opäť dorážať, aby si založili domov, držal ho ďalej od Nebeských výšin. Teraz však prišla za ním a myšlienka na spoločnú noc ho potešila. Rýchlo doumýval riad a sotva prešiel na bicykli p_{ol} kilometra, podarilo sa mu zastaviť nákladiak, ktorého vodič bol ochotný ho odviezť. Ale keď vystúpil a tisol pred sebou bicykel jeho nadšenie pomaly opadávalo. Všetko bolo zatvorené a nemal nijaké prezervatívy. Zastal, zahľadel sa do výkladu plného moľmi vyžratých, od horúčavy deformovaných čokolád a zdochnutých mäsiarok, potom pokrčil plecami. Musí riskovať. Je to iba jedna noc, a aj keby sa niečo stalo, pri troche šťastia by to tentoraz mohol byť chlapec.

Keď Meggie začula klopanie, nervózne vyskočila z postele a podišla k dverám.

„Kto je?“ zvolala.

„Luke.“

Odomkla, pootvorila dvere a ustúpila o krok dozadu, aby mohol vojsť. Potom ich ihneď zabuchla a zahľadela sa naňho. Aj on na ňu pozeral. Na jej prsia, ktoré boli väčšie, okrúhlejšie, lákavejšie ako kedykoľvek predtým, na bradavky, ktoré po dieťati neboli už svetloružové, ale tmavočervené. Ak potreboval nejaký podnet, tento bol viac ako dostačujúci. Zdvihol ju a odniesol na posteľ.

Ráno mu ešte vždy nevysvetlila, prečo prišla, hoci podľa jej horúčkovitých dotykov sa zdalo, že po ňom túžila ako nikdy predtým. Teraz sa od neho odtiahla a vyzerala čudne vzdialená.

Pôžitkársky sa pretiahol, zívol a odkašlal si. „Čo ťa priviedlo do Inghamu, Meg?“

Obrátila hlavu a premeriavala si ho naširoko roztvorenými, pohŕdavými očami.

„Tak čo ťa sem priviedlo?“ zopakoval podráždene.

Neodpovedala, iba naňho ďalej uprene hľadela, akoby sa jej nechcelo namáhať s odpoveďou. Po noci, ktorú spolu strávili, to bolo dosť nezvyčajné.

Usmiala sa. „Prišla som ti povedať, že sa vraciam na Droghedu.“

V prvej chvíli jej neveril, potom sa jej lepšie prizrel a zistil, že to myslí vážne. „Prečo?“ spýtal sa.

„Povedala som ti, že ak ma nevezmeš so sebou do Sydney, urobím to.“

Pozrel na ňu s nepredstieraným úžasom. „Ale Meg! To bolo pred pol druha rokom! A vzal som ťa predsa na dovolenku! Strávili sme štyri týždne za drahé peniaze v Athertone! Nemohol som si dovoliť vziať ťa ešte aj do Sydney!“

„Bol si odvtedy v Sydney dva razy, vždy bezo mňa,“ nástojila tvrdohlavo. „Chápem, že si tam bol sám po prvý raz, lebo vtedy som čakala Justínu, ale boh mi je svedok, že v januári, keď sa začalo obdobie vlhka, dovolenka by sa mi bola zišla.“

„Kristepane!“

„Aký si len držgroš, Luke,“ pokračovala pokojne. „Získal si dvadsaťtisíc, ktoré podľa zákona patrili mne, a predsa ti bolo ľúto niekoľkých mizerných libier, ktoré by si musel minúť, keby si ma vzal do Sydney. Ty a tvoje peniaze! Je mi z teba nanič!“

„Ani som sa ich nedotkol,“ povedal skľúčene. „Všetky do poslednej pence sú v banke a pribudli k nim ďalšie.“

„To je pravda. Sú v banke a tam aj zostanú. Nemieniš ich vôbec stroviť, však? Chceš ich zbožňovať ako zlaté teľa. Priznaj si, že si lakomec, Luke. A aký neospravedlniteľný idiot! Správaš sa k vlastnej žene a dcére ako k psom, ignoruješ ich existenciu, a

to už nehovorím o ich potrebách! Si samoľúby, nafúkaný, sebecký pankhart!“

Bledý a roztrasený Luke nevedel zo seba dostať ani slovko. To, že sa Meggie naňho takto vyrútila, najmä po spoločne strávenej noci, bolo rovnako šokujúce, ako keby ho smrteľne poštípal motýľ. Nespravodlivosť jej obvinenia ho vystrašila, ale neschádzalo mu na um nič, čím by ju mohol presvedčiť o nezištnosti svojich úmyslov. Ako typická žena vidí iba povrch vecí, nevie oceniť veľké plány, ktoré sa skrývajú v pozadí.

„Ach, Meg!“ povedal napokon rezignovane. „Nikdy som sa k tebe nesprával zle. Nik nemôže povedať, že som bol k tebe krutý. Nik! Mala si čo jesť, mala si strechu nad hlavou, bola si v teple…“

„To áno,“ prerušila ho. „V tom máš pravdu. Jakživ mi nebolo teplejšie.“ Pokrútila hlavou a zasmiala sa. „Nemá zmysel niečo ti vysvetľovať. Akoby človek hádzal hrach o stenu.“

„Ja by som mohol povedať to isté.“

„To určite,“ povedala Meggie mrazivo, vstala z postele a natiahla si nohavičky. „Nerozvediem sa s tebou,“ vyhlásila „nechcem sa už vydávať. Keby si sa však chcel dať rozviesť ty vieš, kde ma nájdeš. Vlastne na vine som ja. Ja ťa opúšťam, aspoň tak by to videl súd tohto štátu. Môžete spolu so sudcom plakať a hromžiť na vierolomnosť a nevďak žien.“

„Ja som ťa predsa neopustil!“ namietal.

„Môžeš si nechať mojich dvadsaťtisíc, Luke. Ale už odo mňa nedostaneš ani pencu. Svoje peniaze budem odteraz používať na výchovu Justíny, a ak budem mať šťastie, aj druhého dieťaťa.“

„Tak je to teda!“ zvolal. „Nešlo ti o iné ako o ďalšie mizerné decko, však? Preto si prišla. Prišla si si po malý darček, ktorý si vezmeš so sebou na Droghedu! Túžila si po ďalšom dieťati, nie po mne! Nikdy ti nešlo o mňa! Pre teba som bol iba chovný žrebec!“

„To je väčšina mužov pre väčšinu žien,“ povedala zlomyseľne. „Vytiahol si zo mňa na svetlo to najhoršie, čo je vo mne, Luke, a nikdy to nepochopíš. Môžeš byť spokojný! Za tri a pol roka som ti zarobila viac peňazí ako celá tvoja trstina. Ak

budem mať ďalšie dieťa, nemusíš sa oň starať. Už ťa viac nechcem vidieť.“

Medzitým sa obliekla. Vzala si kabelku a malú cestovnú tašku, ktorá stála pri dverách. S rukou na kľučke sa obrátila.

„A ešte čosi Luke, pre prípad, že by si si našiel inú ženu: keď budeš priveľmi starý a unavený, aby si mohol ďalej sekať. Nevieš sa vôbec bozkávať. Príliš otváraš ústa, prehĺtaš ženu ako pytón. Nemám nič proti slinám, ale neznášam ich záplavu.“ Zúrivo si utrela ústa. „Hnusíš sa mi, veľký Luke O’Neill! Pre mňa si nula!“

Keď Meggie odišla, Luke zostal sedieť na posteli a dlho pozeral na dvere. Potom pokrčil plecami a začal sa obliekať. Netrvalo mu to dlho, lebo podľa severoqueenslandského zvyku si navliekol iba šortky. Ak sa poponáhľa, môže sa zviesť k barakom spolu s Arnem a ostatnými. Starý dobrý Arne. Ozajstný kamarát. Muži sú blázni. Sex je sex, ale kamaráti, to je predsa len čosi iné.

V

1938-1953 FEE

1 /

Meggie nechcela svoj príchod na Droghedu vopred oznamovať, a tak sa vybrala domov nákladiakom starého Blueyho Williamsa. Justína spala v košíku vedľa na sedadle. Bluey bol nadšený, že ju znovu vidí, a dychtivo sa vyzvedal, čo robila a zažila za posledné roky. Ale ako sa blížili k usadlosti, zmĺkol. Tušil, že Meggie chce nerušene vychutnať stretnutie so starým domovom.

A zrazu bol tu: striebristohnedý, samý prach, ale aj čistota a jednoduchosť, ktorá chýbala severnému Queenslandu. Tunajšia príroda neprekypovala záplavou rastlín, ktoré márnotratné rýchlo rozkvitli a z vädli, aby uvoľnili miesto ďalším. Tu rástlo iba to najnevyhnutnejšie. Stáli tu malé symetrické wilgy, pripomínajúce okrúhle matróny. Nad nákladiakom sa vznášali sivé galahy s ružovými brúskami a spodkami krídel. Meggie sa zdalo, že tu jakživ nevidela toľko klokanov. Po tráve uháňali pštrosy, cez cestu skackali králiky a veselo kývali svetlými chvostíkmi. Z trávy trčali vybielené kostry mŕtvych stromov.

Keď prechádzali dibbandibbanskou nížinou, na obzore sa zjavila fatamorgána skupiniek stromov a len trasúce sa modrasté dolné okraje prezrádzali, že ide o optický klam. Opäť počula zvuky, ktoré jej chýbali, hoci nikdy predtým by si to nebola pomyslela: bezútešné škriekanie vrán. Suchý jesenný vietor víril hnedý prach, ktorý sa ponášal na špinavý dážď. A všade rástla striebristohnedá tráva, dvíhala sa k oblohe ako požehnanie.

Drogheda, Drogheda! Prízračný eukalyptus a obrovské ospanlivé pieprovníky, v ktorých bzučia včely. Hospodárske dvory a budovy zo žltého pieskovca, prekvapujúco zelený trávnik vrúbiaci veľký dom, jesenné kvety v záhrade, astry, dálie, cínie, nechtíky, chryzantémy, sirôtky. A ruže, ruže, ruže. Na dvore pred kuchynským domčekom stála pani Smithová. Neveriacky sa zahľadela na Meggie, potom sa rozosmiala a vzápätí rozplakala. Pribehli Minnie a Cat. Staré ramená objímali Meggie ako šľachovité putá. Lebo Drogheda bola jej domov, Droghede navždy patrilo jej srdce.

Fee vyšla z domu, aby zistila, čo vyvolalo taký rozruch.

„Ahoj, mama. Vrátila som sa.“

Výraz Feeiných sivých očí ostal rovnaký. Ale teraz, keď sa v nej samej toľko zmenilo, Meggie pochopila. Matka sa teší, iba to nevie dať najavo.

„Opustila si Luka?“ spýtala sa Fee; pokladala za samozrejmé že sa pani Smithová, Minnie a Cat dozvedia pravdu.

„Áno. Už nikdy sa k nemu nevrátim. Nechcel vlastný domov, nechcel deti a ani mňa.“

„Deti?“

„Áno. Čakám ešte jedno dieťa.“

Zatiaľ čo sa gazdiná a slúžky rozplývali od šťastia, povedala Fee odmeraným hlasom, z ktorého však zaznievala radosť:

„Ak ťa nechce, potom si urobila dobre, že si sa vrátila domov. My sa už o teba postaráme.“

Meggie sa nasťahovala do svojej starej izby, ktorá mala výhľad na hospodárske dvory a záhrady. Vo vedľajšej miestnosti bude spať Justína a dieťatko, čo sa narodí. Bolo krásne byť zasa doma!

Prirodzene, aj Bob sa tešil Megginmu návratu. Čoraz väčšmi sa ponášal na Paddyho, mal trochu zhrbenú, šľachovitú postavu a slnkom vysušenú pokožku. Aj povahové bol celý Paddy, pokojný a milý, ale plný vnútornej sily. Chýbala mu iba Paddyho otcovská črta, čo bolo samozrejmé, veď nemal vlastnú rodinu. No v niečom sa ponášal aj na Fee. Bol mlčanlivý, sebestačný a rovnako ako ona málokedy dal najavo svoje city. Meggie si zrazu s prekvapením uvedomila, že má už okolo tridsaťpäť rokov, a ešte vždy je slobodný.

Už častejšie rozmýšľala o tom, prečo sa jej bratia neoženili. Keď sa neskôr zjavili Jack a Hughie, verné kópie Boba, ktorým však chýbala jeho autorita, a s plachým úsmevom ju privítali, zdalo sa jej, že to konečne pochopila: tunajších mužov formovala okolitá krajina. Nevyžadovala od nich výrečnosť ani spoločenské správanie. Stačila jej láska bez slov a vernosť. Meggie si pomyslela, že je to zároveň menej aj viac, ako by od nich žiadala nejaká žena.

V ten večer sa všetci clearyovskí chlapi zišli doma, aby vyložili z nákladného auta obilie, ktoré Jims a Patsy doviezli z Gilly od firmy AML & F.

„Takéto sucho som ešte nezažil, Meggie," povedal Bob. „Posledné dva roky nespŕchla ani kvapka. A králiky sú ešte väčšia pliaga ako klokany. Zožerú viac trávy ako ovce a klokany dokopy. Skúsime to s ručným kŕmením, ale vieš, aké sú ovce."

Áno. Meggie vedela, aké sú ovce; také hlúpe, že nepochopili ani najzákladnejšie zásady prežitia. Ak aj predkovia týchto zvierat mali aspoň trochu rozumu, dlhým šľachtením, ktorého účelom bolo dosiahnuť čo najvyššiu produkciu vlny, z ich potomkov takmer všetok rozum vyhnali. Ovce nežrali nič okrem trávy a lístia kríkov, na ktoré boli zvyknuté. Túto potravu prijímali aj pokosenú alebo odstrihnutú. Ale kde preboha vziať na Droghede pracovné sily, ktoré by obstarali potravu pre stotisíc oviec?

„Predpokladám, že ma budete potrebovať," poznamenala Meggie.

„Že či! Ak sa budeš znovu starať o najbližšie pasienky, uvoľní sa jeden muž na strihanie kríkov."

Pokiaľ šlo o Jimsa a Patsyho, splnili svoje slovo nepobudnúť v škole dlhšie, ako je nevyhnutné, v štrnástich rokoch sa vrátili na Droghedu a stali sa z nich mladšie vydania Boba, Jacka a Hughieho. Obliekali sa podľa najnovšej módy. Staromódny sivý keper a flanel na Veľkom Severozápade už skoro úplne vymizli. Muži nosili biele moleskinové jazdecké nohavice, biele košele, sivé plstené klobúky so širokou strieškou a plochým dnom a čižmy po členky s nízkymi podpätkami. Iba hŕstka domorodých miešancov z gillyských chatrčí napodobňovala amerických kovbojov: nosili bohato zdobené čižmy s vysokými podpätkami a obrovské stetsony. Takýto cudzokrajný odev sa na čiernozemné pláne vôbec nehodil. S vysokými podpätkami sa na tunajších pasienkoch nedalo dobre chodiť a stetsony boli priťažké a priveľmi teplé.

Hnedá kobyla a čierny valach už nežili, stajne boli prázdne. Meggie síce vyhlásila, že sa uspokojí s obyčajným pracovným

koňom, ale Bob sa vybral k Martinovi Kingovi a kúpil jej z jeho jazdeckého chovu dva polokrvníky: krémovú kobylu s čiernou hrivou a chvostom a hnedého valacha s vysokými nohami.

Smrť Ralphovej kobyly zasiahla Meggie tvrdšie ako sama rozlúčka na Matlocku; zjavne to bola oneskorená reakcia konečné, neodvolateľné potvrdenie ich odlúčenia.

Ale dobre jej padlo byť zasa na pasienkoch, jazdiť na koni v sprievode psov, vdychovať rozvírený prach, ktorý sa vznášal naď putujúcimi stádami oviec, pozorovať vtáky, oblohu a krajinu.

Sucho bolo strašné. Meggie si pamätala, že aj v najsuchšom období tráva vždy vydržala. Tentoraz to bolo iné. Postupne sa scvrkávala na čoraz menšie plochy a medzi jednotlivými chumáčmi presvitala tmavá zem, plná trhliniek pripomínajúcich popukané pery. Nedostatok trávy mali na svedomí najmä králiky. Za štyri roky Megginej neprítomnosti sa tak namnožili, že boli skoro všade a spásali drahocennú potravu.

Meggie sa naučila stavať na ne pasce, hoci sa jej priečila predstava, že tie milé zvieratká hynú rozdrvené oceľovými zubami. Ale vyrástla na farme ,a vedela, že isté veci sú nevyhnutné. Zabíjať v mene prežitia nebola krutosť.

„Boh zatrať dušu toho prisťahovalca, ktorý sem z túžby po starej vlasti privliekol z Anglicka prvé králiky," povedal Bob trpko.

Pôvodne sa tieto zvieratá v Austrálii vôbec nevyskytovali. Keď ich zo sentimentálnych dôvodov priviezli na najmladší kontinent, zakrátko narušili ekologickú rovnováhu.

Prakticky neexistovalo nič, čo by mohlo zabrániť ich rozmnožovaniu alebo ho aspoň obmedziť. Králiky nemali v Austrálii prirodzených nepriateľov, preto musel túto úlohu prevziať človek. Bolo tu však málo ľudí a priveľa králikov.

Keď Meggie vo svojom stave nemohla už jazdiť na koni, zdržiavala sa u pani Smithovej, Minnie a Cat. Šila a plietla pre toho, ktorého cítila v sebe. Na toto dieťa, ktoré očakávala s radosťou a ktoré sa stalo súčasťou jej bytosti tak, ako sa ňou nikdy nestala Justína, nepomyslela ináč ako na neho.

Pri tejto ťarchavosti netrpela nevoľnosťou ani depresiami a bezpochyby k tomu nemálo prispela práve Justína. Jej vývoj Meggie fascinoval. Zo zvláštneho stvorenia so svetlými očami začalo vyrastať veľmi inteligentné dieťa a Meggie už dávno nepocítila voči dcérke ľahostajnosť. Túžila zahrnúť ju láskou, vyobjímať ju, vybozkávať, spolu sa s ňou smiať. Otriaslo ňou, keď zistila, že dieťa ju vždy odmieta, aj keď zdvorilo, ale dôrazne.

Keď sa Jims a Patsy vrátili zo Sydney, pani Smithová ich opäť chcela pritúliť pod svoje ochranné krídla, na jej veľký žiaľ však dvojčatá trávili väčšinu času na pasienkoch, nuž sa rozhodla venovať svoju príchylnosť malej Justíne. Ale tá ju odmietala takisto ako matku. Zdalo sa, že dievčatko si neželá, aby ho objímali a bozkávali, a nechcelo sa ani smiať.

Justína už deväťmesačná chodila a rozprávala. A len čo jej nohy a jazyk zosilneli, používala ich v pravom i prenesenom zmysle slova na to, aby kráčala vlastnými cestami a presadzovala svoju vôľu. Niežeby sa o to pokúšala revom alebo vzdorovitosťou ako niektoré deti, vo svojej podstate bola jednoducho tvrdá ako oceľ. Meggie nevedela nič o génoch. Keby bola mala v tejto oblasti nejaké vedomosti, bolo by jej jasné, že taká kombinácia musela vzniknúť, keď sa do jedného hrnca hodili gény Clearyovcov, Armstrongovcov a O'Neillovcov: vznikol jedinečný odvar ľudskej sily.

Najzarážajúcejšie však bolo, že Justína tvrdohlavo odmietala smiať sa, ba čo len aj usmiať. Všetci na Droghede sa ju pokúšali aspoň trochu rozveseliť, ale nepodarilo sa im to. Pokiaľ šlo o nepreniknuteľný výraz tváre, už teraz prekonala svoju starú mamu.

Prvého októbra, keď mala Justína presne šestnásť mesiacov, na Droghede sa narodil Meggin syn. Prišiel na svet predčasne, nečakane, o štyri týždne skôr. Meggie mala iba celkom krátke tlakové bolesti, potom jej odtiekla plodová voda a sotva stihli zatelefonovať lekárovi, museli Fee a pani Smithová odviesť Pôrod. Keďže Meggin netrpezlivý syn nevyčkal, kým sa jej dosť otvoria rodidlá, natrhla sa jej hrádza. Nemala však veľké bolesti a

o chvíľu bolo po všetkom. Lekár ju musel zašiť, ale cítila sa výborne. Justínu nemohla dojčiť, lebo nemala mlieko, teraz jej ním prsia prekypovali.

Aký bol jej syn krásny! Dlhý a štíhly, so svetlými vlasmi na dokonale tvarovanej hlávke, so živými modrými očami, ktoré vôbec nenaznačovali, že by sa ich farba mala neskôr zmeniť. Ako sa aj mohla? Boli to Ralphove oči. Dieťa zdedilo Ralphove ruky Ralphov nos a ústa, ba aj Ralphove nohy. Aké šťastie, pomyslela si Meggie, že Ralph a Luke majú podobnú postavu, ba dokonca aj niektoré črty tváre. Ale chlapčekove ruky, klenba obŕv, vlasy rastúce od stredu čela a prsty na rukách i na nohách boli typicky bricassartovské. Meggie dúfala, že na telesné odlišnosti tých dvoch mužov si nik nespomenie.

„Vybrala si mu už meno?“ spýtala sa Fee, ktorú vnuk zjavne očaril.

Meggie spokojne pozorovala matku s dieťaťom v náručí. Mama bude konečne znovu ľúbiť, pomyslela si. Možno nie tak, ako ľúbila Franka, ale bude aspoň niečo cítiť.

„Pomenujem ho Dane.“

„Zvláštne meno. Prečo si ho vybrala? Vyskytuje sa azda v o’neillovskej rodine? Myslela som, že si s nimi skoncovala.“

„S Lukom to nemá nič spoločné. Bude sa volať Dane, a toto meno bude patriť iba jemu. Nenávidím mená, ktoré synovia dedia po otcovi alebo starom otcovi. Každý by mal mať svoje vlastné meno. Justínu som pomenovala Justínou, lebo sa mi to páčilo, a s Danom je to rovnaké.“

„Nuž, znie to pekne,“ pripustila Fee.

„Radšej mi ho daj, mama. Dúfam, že je hladný! Hádam mi starý Blue nezabudne doniesť odsávaciu pumpičku na mlieko, ináč budeš musieť ísť autom do Gilly.“

Chlapček bol hladný. Malé ústočká tak mocne zovreli bradavku, až ju zabolela. Keď ho dojčila a pozerala naňho, na zavreté oči s tmavými, akoby zlatým prachom posypanými riasami, na výrazné obočie, drobné, živo sa pohybujúce líčka, pocítila voči nemu lásku, takú hlbokú a plnú nevýslovného žiaľu, že zabudla na boľavé prsníky.

Toto dieťa jej stačí, musí jej stačiť. Ďalšie mať nebude. Ale prisahám bohu, Ralph de Bricassart, tomu bohu, ktorého miluješ väčšmi ako mňa, že sa nikdy nedozvieš, čo som tebe a jemu ukradla. Nikdy sa nedozvieš, že Dane je tvoj. Je to moje dieťa! Napravila podušky a chlapca si pohodlne oprela o lakeť, aby mohla lepšie pozorovať jeho čarovnú drobnú tváričku. Si môj! Patríš mne a nikdy ťa nikomu nedám. A najmenej tvojmu otcovi, ktorý je kňaz a nemôže sa k tebe priznať. Nie je to krásne?

Začiatkom apríla pristála loď v janovskom prístave. Keď Ralph de Bricassart vystúpil na breh, v Taliansku práve vrcholila stredomorská jar.

Do Ríma cestoval vlakom. Keby bol o to požiadal, boli by poňho poslali auto, ale nechcel byť ihneď obklopený lonom cirkvi, túžil tento okamih čo najväčšmi oddialiť. Večné mesto. Naozaj večné, pomyslel si, keď sa viezol taxíkom a pozeral na kupoly a zvonice, námestia plné holubov, nápadné fontány, starobylé rímske stĺpy, ktorých základy spočívali hlboko v prachu storočí. To všetko však preňho veľa neznamenalo. Jediné, na čom mu z celého Ríma záležalo, bol Vatikán, tie nádherne vyzdobené verejné miestnosti a stroho zariadené súkromné priestory.

Dominikánsky kňaz v čierno-bielom odeve ho viedol vysokými chodbami, ktoré zdobili bronzové a kamenné sochy a veľkolepé maľby v štýle Giotta, Raphaela, Boticelliho a Fra Angelika. Bol vo verejných priestoroch sídla veľkého kardinála a bohatá rodina di Contini-Verchesovcov určite významne prispela k tomu, aby vznešenému príslušníkovi svojho rodu vytvorila dôstojné prostredie.

V miestnosti zdobenej slonovinou a zlatom, cennými tapisériami a obrazmi, vzácnym francúzskym nábytkom a ďalšími farebne zladenými doplnkami, ktorá vcelku pôsobila šarlátovo-červeným dojmom, sedel Vittorio Scarbanza, kardinál di Contini-Verchese. Vystrel na pozdrav malú hladkú ruku so žiarivým rubínovým prsteňom a arcibiskup Ralph de Bricassart so sklopeným zrakom k nemu pristúpil, kľakol si, uchopil končeky prstov, pobozkal prsteň a potom si položil líce na

kardinálovu ruku. Zrazu videl, že nemôže klamať, hoci to mal v úmysle, až kým sa jeho pery nedotkli symbolu duchovnej moci.

Kardinál di Contini-Verchese položil druhú ruku na arcibiskupovo zhrbené plece, kývnutím ruky prepustil kňaza, a keď dominikán za sebou tíško zavrel dvere, odhrnul arcibiskupovi z napoly odvráteného čela husté tmavé vlasy. Hoci zmena ešte nebola priveľmi badateľná, bolo zjavné, že čoskoro už nebudú čierne, ale oceľovosivé.

Arcibiskupov ohnutý chrbát sa vystrel, plecia sa mu narovnali, zdvihol hlavu a pozrel kardinálovi rovno do očí.

Áno, zmenil sa, a nielen farba jeho vlasov. Výraz úst bol iný, zraniteľnejší ako predtým, vyjadroval bolesť. Aj oči sa zmenili, hoci navonok vyzerali rovnako.

Kardinál di Contini-Verchese si vždy predstavoval, že Kristus mal oči ako Ralph: modré, pokojné, tiché a povznesené, a práve preto schopné všetko obsiahnuť a pochopiť. Ale to bola azda mylná predstava. Ako by mohol niekto prežívať bolesti celého ľudstva, sám trpieť, a pritom mať v očiach nadpozemsky povznesený výraz?

„Sadnite si, Ralph.“

„Vaša eminencia, chcem sa vyspovedať.“

„Neskôr, neskôr! Najprv sa pozhovárame, a to po anglicky. Dnes sú všade uši, ktoré načúvajú, ale vďaka nášmu Pánovi nie vždy rozumejú po anglicky. Prosím vás, Ralph, sadnite si! Ako sa teším, že ste sa vrátili! Chýbali ste mi – vaše rozumné rady, váš rozhľad a múdrosť, vaše osobné čaro. Nijakého z kňazov, ktorých mi pridelili, som si ani spolovice neobľúbil tak ako vás.“

Kým Ralph de Bricassart kľačal, cítil, ako sa mu rozvírené myšlienky v hlave opäť usporadúvajú, a postupne sa upokojil. Veľmi dobre si uvedomoval, že človek sa prispôsobuje svojmu okoliu a že sa pritom mení dokonca aj spôsob jeho reči. Nenútená konverzačná angličtina by v tejto situácii rozhodne nebola na mieste, vedel, že sa musí vyjadrovať obozretne, starostlivo formulovať vety, používať akademický jazyk.

Sadol si oproti drobnej postave v červenom rúchu, ktorá akoby splývala so zlatou a šarlátovou výzdobou miestnosti.

Po dlhých týždňoch mal prvý raz pocit, že tá neznesiteľná ťarcha, ktorá mu neprestajne ležala na pleciach, poľavuje. Odrazu nevedel pochopiť, prečo sa tohto okamihu tak bál, v hĺbke duše predsa veľmi dobre vedel, že tu nájde pochopenie.

Ale to mu teraz nepomohlo. Dopustil sa chyby, zlyhal, nesplnil nároky, ktoré kládol sám na seba, sklamal láskavého človeka, čo mu bol vždy ozajstným priateľom.

„Sme kňazi, Ralph, ale v prvom rade sme to, čím sme boli, skôr ako sme sa nimi stali, a čomu napriek svojmu výnimočnému postaveniu nikdy neunikneme. Sme muži, ľudia so všetkými ľudskými nedostatkami a slabosťami. Môžete mi povedať čokoľvek, moju mienku, ktorú som si za tie roky o vás utvoril, to nezmení. Pre nič z toho, čo mi poviete, si vás nebudem menej vážiť alebo vás mať menej rád. Všímal som si vás celé roky, Ralph. Nikdy ste nechceli pripustiť, že aj my máme svoje slabosti, že aj my sme ľudia. Vedel som, že skôr či neskôr to budete musieť urobiť.“

„Porušil som svoje sľuby, Vaša eminencia. To sa nedá tak ľahko odpustiť. Je to smrteľný hriech.“

„Sľub chudoby ste porušili už dávno, keď ste prijali dedičstvo Mary Carsonovej. Zostávajú teda ešte sľuby čistoty a poslušnosti, však?“

„Tak som ich porušil všetky tri, Vaša eminencia.“

„Volajte ma Vittorio tak ako voľakedy. Nie som šokovaný, Ralph, ani sklamaný. Nech sa stalo čokoľvek, bola to vôľa nášho Pána, a možno to, čo ste sa museli naučiť, nedalo sa naučiť menej bolestivo. Boh je a zostane pre nás záhadou. Dôvody jeho konania sa vymykajú nášmu nedokonalému chápaniu. Som však presvedčený, že nech ste urobili čokoľvek, dozaista ste svoje sľuby neporušili ľahkovážne. Poznám vás veľmi dobre. Viem, že ste hrdý najmä na svoje kňazstvo, a veľmi dobre si uvedomujete svoje osobitné postavenie. Možno ste potrebovali práve takúto príučku, aby vás nepremohla pýcha, aby ste pochopili, že ste predovšetkým človek, a preto si nemôžete prisvojovať také výnimočné postavenie, ako ste si mysleli. Je to tak?“

„Áno. Chýbala mi pokora, istým spôsobom som túžil byť

bohom. Ťažko som zhrešil. Sám si nemôžem odpustiť, tak ako môžem dúfať, že mi odpustí Boh?“

„Tá vaša pýcha, Ralph, tá pýcha! Ešte vždy nechápete, že vám vôbec neprislúcha právo odpúšťať? Odpustiť môže iba Boh. Iba on! A on vám odpustí, ak budete pociťovať úprimnú ľútosť. Odpustil už oveľa ťažšie hriechy oveľa väčším svätcom, práve tak ako oveľa väčším ničomníkom. Myslíte, že Luciferovi sa nedostalo odpustenia? Boh mu odpustil ešte v okamihu jeho vzbury. Vládcom pekla sa stal iba z vlastnej, nie z božej vôle. Nepovedal vari: Radšej budem v pekle vládnuť ako v nebi slúžiť? Pretože nevedel skrotiť svoju pýchu, nemohol sa zmieriť s predstavou, že by mal svoju vôľu podriadiť vôli druhého, hoci ten druhý bol Boh. Najdrahší priateľ, nechcem, aby ste sa dopustili rovnakej chyby. Pokora bola jediná vlastnosť, ktorá vám chýbala. A to je práve vlastnosť, ktorú musí mať veľký svätec – alebo veľký muž. Kým neviete nechať otázku odpustenia Bohu, nikdy nedosiahnete pravú pokoru.“

Ralph skrivil tvár. „Áno, viem, že máte pravdu. Musím sa bezvýhradne zmieriť so svojou totožnosťou. Musím sa usilovať polepšiť a nepýšiť tým, čím som. Ľutujem, a preto sa vyspovedám a budem čakať na odpustenie. Ľutujem, úprimne ľutujem.“ Vzdychol. V jeho očiach sa odzrkadľoval vnútorný rozpor, ktorý nemohol vyjadriť slovami, rozhodne nie v tejto miestnosti.

„A predsa, Vittorio,“ pokračoval, „v istom zmysle som nič iné nemohol urobiť. Buď by som bol zničil ju, alebo seba. V danej situácii som sa nemohol rozhodnúť ináč. Ľúbim ju. Nebola to jej zásluha, že som sa doteraz vyhýbal telesnému vyjadreniu lásky. Zrazu sa však jej osud stal pre mňa dôležitejší ako môj vlastný. Až dovtedy som dával prednosť sebe, lebo ja som bol kňaz a ona oveľa bezvýznamnejšie stvorenie. Ale pochopil som, že nesiem zodpovednosť za to, čím je. Mal som sa od nej úplne odpútať, ešte keď bola dieťa, ale neurobil som to. Uchoval som si ju v srdci a ona to vedela. Keby som sa bol od nej vnútorne odpútal, zistila by to a bol by sa z nej stal človek, ktorého by som nemohol ovplyvňovať.“ Usmieval sa. „Ako vidíte, mám sa z čoho

kajať. Chcel som sa trochu zahrať na Stvoriteľa.“

„Bola to Ruža?“

Ralph de Bricassart zaklonil hlavu a pozeral na bohato zdobenú povalu a barokový muránsky luster. „Kto iný by to mohol byť? Pokiaľ ide o stvoriteľskú činnosť, je mojím jediným pokusom.“

„A čo s ňou bude? Neublížili ste jej väčšmi, ako keby ste sa jej boli odopreli?“

„Neviem, Vittorio. Strašne by som to chcel vedieť. Vtedy sa mi zdalo, že nič iné nemôžem urobiť. Ale nie som jasnovidec a človek zmietaný citmi nevie rozumne uvažovať. Navyše… ani neviem, ako sa to stalo! Nazdávam sa, že najväčšmi zo všetkého túžila po uznaní svojej ženskosti. Po celý čas som v nej videl iba dieťa. Keby som ju bol spoznal ako dospelú ženu, možno by všetko bolo bývalo iné. Ale poznal som ju od detstva.“

„Viete, Ralph, že z vašich slov ešte vždy zaznieva samoľúbosť? Tuším ste zatiaľ nedozreli pre odpustenie. Trápi vás, že ste mohli byť natoľko človekom, aby ste podľahli ľudskej slabosti. Stalo sa to naozaj v takom ušľachtilom duchu sebaobetovania, ako vravíte?“

Ralph zmätene pozrel do ligotavých hnedých očí a zazrel v nich svoj zdvojený odraz: dve maličké, bezvýznamné postavy. „Nie,“ povedal. „Som muž a ako muž som našiel u nej radosť a rozkoš, o akej sa mi jakživ nesnívalo. Nevedel som, že žena môže byť zdrojom takého potešenia. Najradšej by som bol zostal s ňou navždy, nielen pre jej telo, ale preto, lebo mi robilo radosť byť s ňou, rozprávať sa s ňou, mlčať s ňou. Chcel som spolu s ňou jesť jedlá, ktoré sama uvarí, usmievať sa na ňu, deliť sa s ňou o svoje myšlienky. Bude mi chýbať, kým budem žiť.“

Odrazu zbadal v úzkej asketickej tvári svojho spoločníka niečo, čo mu pripomenulo výraz Megginej tváre pri rozlúčke na Matlocku, akési odhodlanie niesť duševné bremeno a kráčať ďalej vlastnou cestou navzdory ťarche, bolestiam a utrpeniu. Čo asi skúsil a prežil tento do hodvábneho rúcha zahalený kardinál, ktorého jedinou ľudskou slabosťou je podľa všetkého náklonnosť k lenivej etiópskej mačke?

„Nemôžem oľutovať, čo som s ňou prežil," pokračoval Ralph, keď kardinál ďalej mlčal. „Ľutujem, že som porušil sväté sľuby, ktoré mi boli drahé ako vlastný život. Už nikdy nebudem môcť vykonávať svoje kňazské povinnosti s rovnakým pohľadom na veci, s rovnakým zápalom ako predtým. To z duše ľutujem. Ale čo Meggie?" Pri pohľade na výraz, ktorý sa mu zjavil na tvári pri vyslovení jej mena, kardinál odvrátil zrak a zahĺbil sa do úvah.

„Ale čo Meggie?" zopakoval Ralph de Bricassart. „Keby som oľutoval svoju lásku k nej, bolo by to, ako keby som ju zavraždil." Unavene si pretrel oči. „Neviem, či hovorím dosť jasne a zrozumiteľne. Tuším vôbec nie som schopný vyjadriť slovami, čo cítim k Meggie." Naklonil sa dopredu a práve vtedy sa obrátil aj kardinál. Jeho oči pripomínali zrkadlá odrážajúce všetko, čo vidia, ale preniknúť za ne nebolo možné. Meggine oči boli ich pravý opak, dalo sa nimi dovidieť až na dno duše.

„Meggie je požehnanie," pokračoval Ralph. „Pre mňa je niečo sväté, čosi ako sviatosť."

„Áno, rozumiem," vzdychol kardinál. „Je dobré, že to tak cítite. Mimochodom, odporúčam vám, aby ste šli na spoveď radšej k pátrovi Giorgiovi ako k pátrovi Guillermovi. Páter Giorgio lepšie pochopí vaše pocity a myšlienky. Rozozná pravdu. Myslím, že páter Guillermo je menej vnímavý a mohol by pochybovať, že svoje konanie naozaj ľutujete." Úzke pery sa mu zvlnili v ľahkom úsmeve. „Aj tí, ktorí spovedajú veľkých, sú ľudia, milý Ralph. Nikdy na to nezabudnite. Len v bezprostrednej podstate svojho kňazstva sú nádobami, v ktorých sídli Boh. Vo všetkom ostatnom sú ľuďmi. Odpustenie, ktoré udeľujú, pochádza od Boha, ale uši, ktorými počúvajú, a rozum, ktorým rozhodujú, sú iba ľudské nástroje."

Ozvalo sa tiché zaklopanie. Kardinál di Contini-Verchese mlčky čakal, kým na intarziami vykladaný stôl nepoložili podnos s čajom.

„Vidíte, Ralph, od pobytu v Austrálii sa nemôžem zaobísť bez popoludňajšieho čaju. Spočiatku ho v mojej kuchyni nevedeli správne pripravovať, ale už sa to naučili." Keď videl, že Ralph

chce zdvihnúť čajník, predbehol ho. „Ach nie! Nalejem ho sám.“

„V Janove a v Ríme som videl na uliciach veľa čiernokošeliarov,“ povedal Ralph a pozeral, ako kardinál nalieva čaj.

„To sú Duceho špeciálne jednotky. Čakajú nás ťažké časy, milý Ralph. Svätý otec je rozhodnutý nepripustiť, aby medzi talianskou vládou a cirkvou došlo k roztržke, a tak ako vždy má pravdu. Čokoľvek sa stane, musíme si uchovať možnosť poskytovať duchovnú útechu všetkým, aj keby vojna znamenala, že sa rozdelia do nepriateľských táborov a budú proti sebe bojovať v mene katolíckeho boha. Bez ohľadu na to, na ktorú stranu sú naklonené naše srdcia a city, musíme sa pokúšať udržať cirkev mimo politických ideológií a medzinárodných konfliktov. Chcel som, aby ste prišli ku mne, lebo sa môžem spoľahnúť, že nech vaše oči uvidia čokoľvek, vaša tvár neprezradí, čo si myslíte. Navyše nepoznám nikoho, kto by mal väčšie diplomatické vlohy ako vy.“

Ralph sa smutne usmial. „Budujete moju kariéru namiesto mňa, Vittorio. Ktovie, ako by vyzerala moja budúcnosť, keby sme sa neboli stretli.“

„Och, boli by ste sa stali sydneyským arcibiskupom, aj to je krásna a veľmi užitočná funkcia,“ sladko sa usmial kardinál. „Ako a akými cestami ubieha náš život, nezáleží od nás. Stretli sme sa, lebo nám to bolo súdené, práve tak, ako je nám teraz súdené pracovať spolu pre Svätého otca.“

Ralph chvíľu uvažoval. „Zdá sa mi,“ povedal napokon, „že na konci tejto cesty nás nečaká úspech. Výsledok bude taký ako vždy, keď sa človek pokúša byť nestranný. Nikomu nebudeme sympatickí a všetci nás budú preklínať.“

„To viem, a vie to aj Jeho svätosť. Ale inak sa zachovať nemôžeme. Nič nám však nebráni tajne sa modliť za skorý pád Duceho a Hitlera, však?“

„Naozaj si myslíte, že bude vojna, Vittorio?“

„Nevidím nijakú možnosť, ako by sme sa jej mohli vyhnúť.“

Mačka, ktorá doteraz driemala v slnečnom kúte miestnosti, sa zdvihla a trochu ťarbavo vyskočila do kardinálovho červeného

lona. Nečudo, bola už stará.

„Ach, Sheba! Pozdrav svojho starého priateľa Ralpha, ktorému rada dávaš prednosť predo mnou.“

Satanské žlté oči sa chvíľu pyšne upierali na arcibiskupa, potom sa zavreli. Obaja muži sa zasmiali.

2 /

Na Droghede mali rádio. Pokrok už dostihol aj Gillanbone, a to v podobe vysielacej stanice nazvanej Austrálske rozhlasové spravodajstvo. Prijímač, nepekný predmet v škatuli z orechového dreva, stál na vzácnej malej vitrínke v salóne a napájali ho autobatérie, šikovne ukryté pod vitrínkou.

Fee, Meggie a pani Smithová počúvali každé ráno miestne správy gillanbonského okresu a predpoveď počasia a večer si vždy vypočuli ešte správy z domova a zo zahraničia, ktoré vysielala spoločnosť ABC. Bolo to zvláštne byť nepretržite v spojení s vonkajším svetom, dozvedať sa o povodniach, požiaroch, o neustávajúcich lejakoch v iných častiach Austrálie, o nepokojoch v Európe a o austrálskej politike. Teraz už neboli odkázaní na poštový voz Blueyho Williamsa a noviny so starými informáciami.

Keď v piatok prvého septembra v rádiu oznámili, že Hitler napadol Poľsko, doma boli iba Fee a Meggie. Správe nevenovali osobitnú pozornosť. Už celé mesiace sa hovorilo o tom, že môže dôjsť k vojne, a navyše Európa ležala na druhej strane sveta. S Droghedou, ktorá bola pre ne stredobodom celého vesmíru, to nemalo nič spoločné. Ale v nedeľu tretieho septembra sa vrátili z pasienkov všetci chlapi, aby sa zúčastnili na omši, ktorú slúžil páter Watty, a tí sa o Európu zaujímali. Ženám ani nenapadlo spomenúť, čo sa dozvedeli z piatkových správ, a ani páter Watty im nič nepovedal, lebo sa veľmi náhlil – mal pred sebou cestu na Narrengang.

Večer ako zvyčajne zapli rádio, aby si vypočuli správy. Namiesto hlásateľa s afektovanou oxfordskou výslovnosťou sa však ozval patetický hlas s austrálskym prízvukom – hlas predsedu vlády Róberta Gordona Menziesa.

„Drahí austrálski krajania,“ začal, „mám smutnú povinnosť oznámiť vám, že po nemeckom útoku na Poľsko vypovedala Veľká Británia Nemeckej ríši vojnu, z čoho vyplýva, že aj Austrália sa nachádza vo vojnovom stave…

Je viac ako isté, že Hitlerova ctižiadostivosť sa neuspokojí s tým, že zjednotí všetkých Nemcov do jednej ríše, ale bude chcieť získať nadvládu nad čo najväčším počtom štátov. Ak tomu nezabránime, nebude v bezpečí nielen Európa, ale ani ostatný svet… Je samozrejmé, že na strane Veľkej Británie stoja občania celého britského spoločenstva…

Našej obranyschopnosti ako aj obranyschopnosti našej materskej krajiny najlepšie poslúžime tým, že budeme pokračovať vo svojej práci, vo výrobe aj v obchode, a uchováme si tak svoju silu. Som pevne presvedčený, že napriek hrôze, ktorú väčšina z nás v tejto chvíli pociťuje, Austrália je pripravená splniť všetky svoje povinnosti.“

Všetci v salóne mlčali. Potom sa ozval Neville Chamberlain, ktorý sa prihováral britskému ľudu. Jeho prejav bolo zle počuť, lebo vysielač ABC ho prijímal na krátkych vlnách z Európy a prenášal ďalej. Fee a Meggie pozerali na chlapov.

„Ak rátame aj Franka, sme šiesti,“ ozval sa Bob. „A keďže všetci okrem Franka pracujeme v poľnohospodárstve, nebudú nás chcieť vziať do armády. Pokiaľ ide o našich ovčiarov, predpokladám, že šiesti budú chcieť odísť a dvaja tu zostanú.“

„Ja chcem ísť!“ zvolal Jack s rozžiarenými očami.

„Aj ja,“ pridal sa dychtivo Hughie.

„My tiež,“ ozval sa Jims za dvojčatá.

Ale všetci hľadeli na Boba. On bol šéf.

„Musíme byť rozumní,“ povedal. „Vlna je surovina dôležitá nielen na výrobu textilu, ale potrebuje ju aj vojenský priemysel. Používa sa ako obalový materiál na muníciu a výbušniny a určite aj na ďalšie účely, o ktorých nevieme. Navyše tu chováme dobytok na mäso a staré barany a čapy, z ktorých vyrábajú kožušiny, glej, loj, lanolín – to všetko sú z vojenského hľadiska dôležité výrobky.

Takže aj keby sme chceli vstúpiť do armády, nemôžeme

opustiť Droghedu. Cez vojnu len ťažko nájdeme náhradu za ovčiarov, ktorí celkom iste odídu. Sucho trvá už tretí rok, musíme osekávať kríky a králiky nás privedú do hrobu. Naše miesto je teraz na Droghede, hoci to tu nebude také zaujímavé ako na bojisku. Je to však rovnako dôležité. Najlepšie poslúžime našej vlasti tu.“

Chlapi zachmúrene hľadeli pred seba. Tváre žien sa vyjasnili.

„A čo ak vojna potrvá dlhšie, ako si myslí starý Železný Bob?“ spýtal sa Hughie. Železný Bob bola všeobecne známa prezývka predsedu vlády Menziesa.

Bob sa zamyslel, vetrom ošľahanú tvár mu rozrývali hlboké vrásky. „Keby sa situácia zhoršila a vojna trvala dlhšie, mohli by sme sa zaobísť – ak nám ostanú aspoň dvaja ovčiari – bez dvoch Clearyovcov. Pravda, iba za predpokladu, že by bola Meggie ochotná zasa pracovať vonku a ujať sa blízkych pasienkov. Bude to ťažké a v dobrých rokoch by to vôbec nešlo, ale za takého sucha by mohli podľa mňa prevádzku na Droghede zvládnuť piati chlapi a Meggie, ak budú pracovať sedem dní týždenne. Ale myslím, že pre Meggie s dvoma malými deťmi by to bola priveľká záťaž.“

„Urobím, čo bude treba,“ povedala Meggie. „Dúfam, že o Justínu a Dana sa postará pani Smithová. Ak ma budeš potrebovať, Bob, som ochotná pracovať.“

„Nuž,“ ozval sa Jims s úsmevom, „potom tí dvaja, bez ktorých sa môžete zaobísť, sme Patsy a ja.“

„Nie, sme to my s Hughiem,“ skočil mu do reči Jack.

„Z praktického hľadiska by to mali byť Jims a Patsy,“ povedal Bob pomaly. „Ste najmladší a ako ovčiari najmenej skúsení. Máte však ešte iba šestnásť, chlapci.“

„Kým sa situácia priostrí, budeme mať určite sedemnásť,“ tvrdil Jims. „A vyzeráme starší, takže ak budeme mať tvoj písomný súhlas notársky overený od Harryho Gougha, prijmú nás do armády bez problémov.“

„Zatiaľ nepôjde nik. Najskôr musíme zistiť, či napriek suchu a králikom nemôžeme produkciu na Droghede zvýšiť.“

Meggie ticho vyšla z miestnosti a zamierila hore do detskej

izby. Dane a Justína spali vo svojich postieľkach.

Meggie prešla okolo dcéry, pristúpila k synovi, sklonila sa k nemu a dlho naňho pozerala.

„Chvalabohu, že si ešte bábätko," povedala.

Trvalo skoro rok, kým vojna vtrhla na Droghedu. Za ten rok odišli jeden za druhým ovčiari, králiky sa ešte väčšmi rozmnožili a Bob sa napriek tomu všetkému statočne usiloval zvýšiť výrobu. Ale začiatkom júna tisícdeväťstoštyridsať sa dozvedeli, že britské expedičné jednotky po bombardovaní pri Dunquerque evakuovali z Európy. Do náborových stredísk druhej austrálskej kráľovskej armády sa hrnuli tisícky dobrovoľníkov, medzi nimi aj Jims a Patsy.

Štyri roky práce na pasienkoch za každého počasia z nich urobili takých chlapov, že nik netušil, koľko vlastne majú rokov. Predložili svoje preukazy a bez námietok ich prijali. Mužov z buša v armáde vítali. Väčšinou boli dobrí strelci, poslušne plnili rozkazy a vyznačovali sa veľkou húževnatosťou.

Jims a Patsy sa prihlásili k vojsku v Dubbo, výcvik však prebiehal v Ingleyburne pri Sydney. Všetci ich šli odprevadiť na večerný vlak, ktorým cestoval aj Cormac Carmichael, Edenov najmladší syn – zhodou okolností ho pridelili do toho istého výcvikového tábora ako Clearyovcov.

Obidve rodiny usadili svojich synov do oddelenia prvej triedy a potom pri nich v rozpakoch postávali. Radi by boli zmiernili napätie objatiami, bozkami aj slzami, aby im na túto chvíľu zostali vrelé spomienky, ale britská plachosť im to nedovoľovala. Obrovská lokomotíva smutne zakvílila a prednosta stanice zapískal na odchod.

Meggie rozpačito uštipla bratov do líc a po malom zaváhaní štipla aj Cormaca, ktorý sa veľmi ponášal na svojho staršieho brata Connora. Bob, Jack a Hughie potriasli všetkým trom mládencom ruky. Pani Smithová sa rozplakala a jediná urobila to, po čom túžili všetci – chlapcov objala a pobozkala. Eden Carmichael, jeho žena a starnúca, ale ešte vždy pekná dcéra, im na rozlúčku podali ruku.

A potom bol koniec. Kto necestoval, musel vystúpiť. Obidve

rodiny stáli spolu na nástupišti a vlak sa s hrmotom pohol.

„Do videnia, do videnia!“ volali a kývali veľkými vreckovkami, až kým sa vlak nezmenšil na dymiacu čiarku v žiarivom západe slnka.

Na základe vlastnej žiadosti zaradili Jimsa a Patsyho do neskúsenej deviatej austrálskej divízie a začiatkom roku tisícdeväťstoštyridsaťjeden ich poslali do Egypta. Prišli práve včas, aby sa zúčastnili na britskej porážke pri Bengázi. Generál Rommel rozhodol teraz situáciu v prospech mocností Osi a v severnej Afrike sa to poriadne rozhýbalo. A kým sa britské vojenské jednotky stiahli pred novým nemeckým africkým zborom nazad do Egypta, deviata austrálska divízia dostala rozkaz dobyť a udržať Tobruk. Tobruk bol predsunutým územím oblasti obsadenej mocnosťami Osi. Ak vôbec existovala možnosť tento plán realizovať, bolo to vďaka skutočnosti, že do Tobruku mohli dopravovať zásoby loďami, aspoň dovtedy, kým sa britské lode budú môcť plaviť po Stredozemnom mori. Tobruckí „potkani púšte“ odolávali osem mesiacov a nemohli sa sťažovať na nedostatok vojnových operácií, pretože Rommel postavil proti nim všetky sily, ktoré mal k dispozícii. Tobruk sa mu však nepodarilo získať nazad.

„Máte šajn, prečo ste tu?“ spýtal sa vojak Col Stuart, keď si ušúľal cigaretu a navlhčil papier jazykom.

Seržant Bob Malloy si ukazovákom posunul klobúk do tyla, aby naňho lepšie videí. „Doriti, nie,“ uškrnul sa. Túto otázku mu kládli často.

„Nuž, vždy je to lepšie, ako leštiť čižmy v kasárni,“ poznamenal vojak Jims Cleary a stiahol šortky svojmu bratovi-dvojčaťu o niečo nižšie, aby sa mu pohodlnejšie ležalo na jeho teplom bruchu.

„Hej, ale v kasárni človeka nezastrelia,“ namietal Col a zhasnutou zápalkou štuchol do jašterice, ktorá sa vyhrievala na slnku.

„To je pravda, kamarát,“ povedal Bob a stiahol si klobúk ešte hlbšie do čela. „Ale radšej sa dám zastreliť, akoby som mal skapať od nudy.“

Boli pohodlne usadení v suchých, štrkovitých zákopoch, priamo oproti mínovému poľu a zátarasám z ostnatého drôtu ohraničujúcim juhozápadnú časť frontu. Na druhej strane Rommelove jednotky úporné držali v rukách malú časť tobruckého územia. Austrálčania mali v zákopoch guľomet značky Browning a vedľa neho starostlivo naukladané debny s muníciou. Nik z nich zjavne nerátal s možnosťou útoku. Pušky stáli opreté o stenu, bajonety sa blyšťali v jasnom africkom slnku. Všade bzučali muchy, ale všetci štyria vojaci sem prišli z austrálskeho buša, a pokiaľ išlo o horúčavu, prach a muchy, severná Afrika ich nemohla ničím prekvapiť.

„Vy sa máte, keď ste dvojčatá," poznamenal Col a hádzal kamienky do jašterice, ktorá sa aj ďalej pokojne vyhrievala na slnku. „Keď tak človek na vás pozerá, vyzeráte ako párik teplošov."

„Závidíš, čo?" Jims sa uškrnul a prešiel rukou Patsymu po bruchu. „Patsy je najlepšia poduška v celom Tobruku."

„Hej, ty si spokojný, ale čo chudák Patsy?" podpichoval Bob. „Harpo, povedz aj ty dačo!"

Patsy sa zoširoka usmial a ukázal biele zuby, ale ako zvyčajne nepovedal ani slovo. Všetci sa už pokúšali rozviazať mu jazyk, ale dosiaľ sa to nikomu nepodarilo. Okrem nevyhnutného áno alebo nie človek z neho nič nedostal. Preto mu prischla prezývka Harpo podľa nemého brata spomedzi komikov Marxovcov.

„Počuli ste už najnovšiu správu?" spýtal sa znovu Col.

„Akú?"

„Nemci pri Halfayi rozstrieľali tanky siedmej divízie osemdesiatosmičkami. Sú to jediné delá v púšti, ktorých kaliber stačí na zničenie tanku. Prevŕtali im panciere ako sardinkové škatuľky."

„Ale čo," povedal Bob pochybovačné. „Som seržant a mne nikto nič nespomenul. Ty si iba obyčajný vojak a hneď ti to budú hlásiť zhora? Nie, kamarát, Nemci nemajú nič, čím by mohli zlikvidovať brigádu tankov, ako sú naše Matildy."

„Bol som práve v rádiotelegrafickom stane s rozkazom od

veliteľa, keď tá správa došla vysielačkou," nedal sa Col.

Chvíľu mlčali. Pre mužov v Tobruku, odrezaných od ostatnej armády, bola tak ako pre všetkých vojakov na predsunutých územiach najdôležitejšia pevná viera, že ich armáda má k dispozícii dostatočný vojenský potenciál, aby ich vyslobodila. Colova správa ich ťažko zasiahla, lebo v Tobruku už teraz nikomu nezišlo na um Rommela podceňovať. Jeho útokom doteraz odolávali najmä preto, lebo boli neochvejne presvedčení, že austrálskemu vojakovi sa vyrovná nanajvýš indický Gurkha, a skvelo dokazovali pravdivosť tvrdenia, že viera tvorí deväť desatín sily.

„Sprostí Angličania," povedal Jims. „Tu v severnej Afrike by sme potrebovali viac Austrálčanov."

Súhlasné hlasy odrazu prerušil výbuch tesne pri kraji zákopu po jašterici nezostala ani stopa. Vojaci sa vrhli ku guľometu a puškám.

„Posraté makarónske granáty, narobia viac hluku ako škody," povedal Bob s úľavou. „Keby to bol Hitlerov špeciálny pozdrav, už by sme všetci voňali fialky zospodu a to by sa ti veľmi nepáčilo, však, Patsy?"

Na začiatku operácie Križiak, po dlhom krvavom útoku, ktorý zjavne nebol úspešný, evakuovali deviatu austrálsku divíziu loďami do Káhiry. Zatiaľ čo sa deviata divízia zakopala v Tobruku, z pribúdajúcich britských jednotiek v severnej Afrike vytvorili ôsmu britskú armádu, na čele ktorej stál hlavný vrchný veliteľ generál Bernard Law Montgomery.

Fee nosila malú striebornú sponu v tvare vychádzajúceho slnka. Bol to emblém AKJ – Austrálskych kráľovských jednotiek. Na dvoch retiazkach na nej visela strieborná doštička s dvoma zlatými hviezdami – každá za jedného syna na fronte. Podľa nej všetci vedeli, že aj Fee ‚urobila svoje' pre vlasť.

Meggie takú sponu nemohla nosiť, lebo nemala syna ani manžela v armáde. Luke jej napísal, že bude aj ďalej sekať trstinu, nemusí sa báť, že pôjde na front.

Očividne vôbec nevzal na vedomie, čo mu povedala v to

posledné ráno v inghamskom hostinci. Meggie sa unavene zasmiala, pokrútila hlavou, hodila list do koša a mimovoľne uvažovala, či si matka robí starosti o Jimsa a Patsyho. Čo si myslí o vojne naozaj? Fee to nenaznačila ani slovom, ale sponu nosila stále.

Občas prišiel list z Egypta. Keď ho otvorili, skoro sa rozpadol na kúsky. Cenzori z neho totiž kadečo po vystrihovali a všade, kde vojaci spomínali miestne názvy, označenie jednotiek alebo podobné údaje, v papieri boli pravouhlé diery. Čítanie takéhoto listu pripomínalo zostavovanie neúplnej skladačky, svoj účel však plnil, bol dôkazom, že pisateľ je nažive.

Dosiaľ nezapršalo. Akoby sa samo nebo sprisahalo proti krajine a ľuďom. Strašné sucho trvalo už piaty rok a Meggie, Bob, Jack, Hughie a Fee boli zúfalí. Na bankovom účte mali síce dosť na nákup krmiva, ale väčšina oviec ho nechcela žrať. Každé stádo malo svojho vodcu nazývaného Judáš, a iba keď sa im podarilo prinútiť vodcu, aby prijal potravu, mohli dúfať, že sa podvolia aj ostatné. Ale niekedy ani pohľad na prežúvajúceho vodcu ovce neprinútil, aby nasledovali jeho príklad.

Tráva už skoro neexistovala, čierna zem na pasienkoch tvorila obrovskú holú plochu so skupinkami sivých či sivohnedých stromov. Clearyovci teraz nenosili so sebou len pušky, ale aj nože. Keď videli, že niektoré zviera dokonáva, podrezali mu krk, aby mu ušetrili dlhú, mučivú smrť. Vrany totiž vyďobávali bezmocným, skapínajúcim tvorom oči.

Bob zvýšil stav hovädzieho dobytka, lebo ten na rozdiel od oviec neodmietal žrať krmivo. Nedosiahol tým však nijaký zisk, lebo roľníci z poľnohospodárskych oblastí, od ktorých ho kupoval, boli suchom postihnutí takisto ako chovatelia oviec. Poľnohospodárske výnosy prudko klesli, čo prirodzene vyvolalo rast cien. Ale Clearyovci dostali z Ríma pokyn, aby nehľadeli na výdavky.

Z ovčiarov zostal na Droghede iba jeden a nebola nádej, že zoženú ďalších. Austrália aj v normálnych časoch trpela nedostatkom pracovných síl. A tak musela Meggie dennodenne chodiť na pasienky. Keď sa Bobovi zdalo, že je mimoriadne

vyčerpaná a ustatá, dal jej občas v nedeľu voľno. To však znamenalo, že sám musel pracovať ešte viac ako zvyčajne, a preto sa usilovala, ako mohla, nedať najavo únavu. Ani na um jej nezišlo, že by mala poľaviť, lebo má malé deti. O Dana a Justínu bolo dobre postarané a Bob potreboval každého pracovníka. Že ju potrebujú aj deti, to si celkom neuvedomovala. Opatrovali ich láskavé a starostlivé ruky, a tak za daných okolností pokladala svoju nepotlačiteľnú túžbu byť pri Danovi a Justíne za obyčajné sebectvo. Rovnako jej nenapadlo, že tak ako ona túži po deťoch, túžia ony po nej. A stávalo sa, že niekedy celé týždne videla deti až po práci, keď už spali v postieľkach.

Vždy keď pozrela na Dana, srdce jej zaplesalo. Bol naozaj pekný. Keď ho Fee vzala občas do Gilly, úplne cudzí ľudia žasli nad jeho pôvabom. Väčšinou sa usmieval a v jeho úsmeve akoby sa odzrkadľovala pokojná, vyrovnaná povaha. Mal vrodené to čo deti zvyčajne získavajú až po mnohých bolestných sklamaniach – poznal svoje miesto v živote, bol obdarený vyhraneným citom pre vlastnú osobnosť, zriedkakedy sa v niečom mýlil a nikdy ho nič nerozčúlilo ani neprekvapilo.

Jeho matka sa tejto podobnosti s Ralphom niekedy priam hrozila, ale nikto si okrem nej zjavne nič nevšimol. Ralph bol už dlho preč, a hoci sa Dane naňho ponášal črtami tváre a stavbou tela, bol medzi nimi jeden zásadný rozdiel. Dane nemal čierne vlasy ako Ralph, ale svetlé. Nebola to však farba pšenice alebo ľanu, ale farba droghedskej trávy, zmes zlatej, striebornej a béžovej.

Justína sa do bračeka zbláznila od prvého okamihu. Nič preňho nebolo dosť dobré, urobila by kvôli nemu všetko na svete. Len čo začal chodiť, už sa od neho nepohla. Meggie to veľmi potešilo, lebo sa jej zdalo, že pani Smithová a slúžky sú pristaré, aby mohli spoľahlivo dozerať na malé dieťa.

Raz keď mala v nedeľu mimoriadne voľno, posadila si dcéru na kolená a veľmi vážne s ňou začala hovoriť o tom, aké je dôležité dávať na Dana ustavične pozor.

„Vieš, že to sama robiť nemôžem, lebo chodím na pasienky, a preto ma musíš zastúpiť ty, Justína. Ty musíš dávať pozor, aby

sa mu nič nestalo.“

Jasné oči pozerali na ňu múdro a pozorne, čo bolo u štvorročného dieťaťa zarážajúce. „Neboj sa, mama,“ povedala Justína rázne a sebavedome prikývla. „Ja sa už oňho postarám.“

„Radšej by som to robila sama,“ vzdychla si Meggie.

„Takto je to lepšie,“ odvetila Justína. „Chcem mať Dana celkom pre seba. Neboj sa, budem sa starať, aby sa mu nič nestalo.“

Meggie to však neupokojilo tak, ako si predstavovala. Naopak, bola odrazu znepokojená, lebo pochopila, že toto predčasne vyspelé malé stvorenie je schopné vziať jej vlastného syna a ona nemá nijakú možnosť zabrániť mu v tom. Musela chodiť na pasienky, zatiaľ čo Justína sa hrala na varovkyňu svojho brata. Jej dcéra, ten malý netvor, ju vytlačila z miesta pri Danovi. Po kom je to dieťa? Luke taký nie je, ona tiež nie a ani Fee nemá podobné povahové vlastnosti.

Stalo sa však čosi prekvapujúce. Justína v štyroch rokoch dokázala, že sa vie usmievať, ba dokonca smiať. Nedalo sa s istotou povedať, čo v nej vyvolalo zmenu, ale asi Dane, ktorý sa smial od narodenia. Jeho smiech na Justínu pôsobil neodolateľne. A vôbec, deti sa navzájom od seba veľa naučili. Meggie si s trpkosťou uvedomila, že Dane a Justína by celkom dobre vyžili bez matky.

Keď sa táto prekliata vojna skončí, pomyslela si Meggie, bude už Dane pristarý, aby ku mne začal cítiť to, čo má. Vždy mu bude bližšia Justína. Prečo vždy, keď si myslím, že mám svoj život pod kontrolou, niečo do toho príde? Neželala som si ani vojnu, ani sucho. Ale sú tu.

Azda bolo predsa na niečo dobré, že na Droghede prežívali také ťažké časy. V ľahšej situácii by si bezpochyby boli obliekli uniformy aj Jack a Hughie. Takto však nemali na výber. Museli zostať na Droghede a zachraňovať, čo sa ešte zachrániť dalo. Dlhotrvajúce sucho, ktoré neskôr nazvali Veľké sucho, postihlo vyše dva milióny štvorcových metrov poľnohospodárskej pôdy a pasienkov a zasiahlo oblasť od Viktórie na juhu po Mitchellove

pastviny v Severnom Teritóriu.

Ale napriek suchu všeobecná pozornosť sa skoro v rovnakej miere sústredila na vojnu. Keďže dvojčatá sa nachádzali v severnej Afrike, na Droghede priam úzkostlivo sledovali tamojšie udalosti a pohyb britských vojsk v Lýbii.

V auguste tisícdeväťstoštyridsaťjeden Róbert Gordon Menzies odstúpil z funkcie predsedu vlády s odôvodnením že nie je schopný zvládnuť situáciu. Na Droghede jasali. Prirodzene im bola bližšia labouristická strana, strana pracujúcich, ako tá, ktorej predstaviteľom bol Róbert Gordon Menzies a ktorá sa síce nazývala liberálna, ale v skutočnosti bola konzervatívna. Keď tretieho októbra poverili predsedu labouristickej strany Johna Curtina zostavením novej vlády, bola to pre obyvateľov Droghedy najlepšia správa za posledné roky.

Už v štyridsiatom im robilo starosti Japonsko a o rok neskôr sa tento nepokoj ešte väčšmi vystupňoval, najmä keď Roosevelt a Churchill zastavili dodávky ropy do tejto krajiny. Hitler a jeho vojská boli ďaleko, tých sa v Austrálii nemuseli báť. Japonsko však ležalo v Ázii, predstavovalo časť žltého nebezpečenstva, ktoré ako Damoklov meč viselo nad Austrálčanmi a ich riedko osídleným svetadielom. V Austrálii preto nikoho neprekvapilo, keď Japonsko siedmeho decembra tisícdeväťstoštyridsaťjeden napadlo Pearl Harbor, s podobným útokom rátali. Odrazu vojna nebola už taká vzdialená, čoskoro sa mohla rozšíriť aj na austrálsky kontinent. Medzi Japonskom a Austráliou sa nerozprestieral nekonečný oceán, ale iba veľké ostrovy a malé moria.

Na Vianoce tisícdeväťstoštyridsaťjeden padol Hongkong, ľudia sa však utešovali, že Japoncom sa nepodarí dobyť Singapur. Potom však prišli správy, že sa vylodili v Malajsku a na Filipínach. Britské jednotky na veľkej námornej základni na juhu Malajského polostrova namierili hlavne mohutných diel na more a lode pripravili na boj. Ale Japonci ôsmeho februára v štyridsiatom druhom vnikli do niekoľko sto metrov širokého Johorského prielivu, pristáli na severnej strane ostrova Singapur a za chrbtom diel prenikli do mesta. Tak padol Singapur prakticky

bez boja.

A potom prišla nečakaná správa. Všetky austrálske jednotky v severnej Afrike sa mali vrátiť domov. Predseda vlády Curtin pokojne prijal zúrivý výbuch nahnevaného Winstona Churchilla a povedal, že na austrálskych vojakov má právo predovšetkým Austrália. Šiestu a siedmu austrálsku divíziu v Alexandrii urýchlene nalodili. Deviata, ktorá sa po ťažkých bojoch v Tobruku ešte zotavovala v Káhire, mala nasledovať, len čo budú k dispozícii ďalšie plavidlá. Fee sa usmievala, Meggie bola od radosti celá bez seba. Jims a Patsy sa vrátia.

Ale nevrátili sa. Kým deviata divízia čakala na presun, situácia sa opäť zmenila. Ôsma armáda musela ustúpiť od Bengázi. Predseda britskej vlády Churchill uzavrel s predsedom austrálskej vlády Curtinom dohodu: deviata austrálska divízia zostane v severnej Afrike a jednu americkú divíziu pošlú brániť Austráliu. O osude úbohých vojakov rozhodovali v kanceláriách, stali sa predmetom výmenného obchodu. Pre Austrálčanov to bol tvrdý úder.

V noci dvadsiateho tretieho októbra vládol v púšti pokoj. Patsy sa pomrvil a oprel si v tme hlavu o bratovo plece. Jims ho zľahka objal a takto spolu mlčky sedeli.

Seržant Bob Malloy štuchol vojaka Cola Stuarta a uškrnul sa. „Pozri na náš párik.“

„Seriem na teba,“ ozval sa Jims.

„Povedz aj ty niečo, Harpo,“ zamrmlal Col.

Patsy ho obdaril anjelským úsmevom, ktorý v tme nebolo vidieť, a predviedol dokonalú napodobeninu harpovského zatrúbenia. Ostatní zasyčali, aby prestal. Bol vyhlásený stav pohotovosti a nariadené úplné ticho.

„Božemôj, toto čakanie ma zabije,“ vzdychol Bob.

Náhle Patsy skríkol: „A mňa zabije ticho!“

„Ak neprestaneš, zabijem ťa ja!“ zachripel Col a siahol po bajonete.

„Doboha, ticho!“ pošepky zaklial kapitán. „Ktorý idiot to tu vrieska?“

„Patsy," ozval sa tucet hlasov.

Nad mínovým poľom sa rozľahol smiech, ktorý zanikol v prúde kapitánových tichých nadávok. Seržant Malloy pozrel na hodinky. Bolo presne 21.40.

Vtedy súčasne zaburácalo osemstoosemdesiatdva britských diel a húfnic. Obloha sa zatriasla, zem sa chvela a vlnila pod nohami, ale ostreľovanie ani na okamih neutíchalo. Všade sa ozýval ohlušujúci rachot. Nemalo zmysel zapchávať si uši, lebo mohutné dunenie sa šírilo zemou, z nej prechádzalo do tiel a prenikalo do mozgov. Aký účinok mal nečakaný útok na Rommelovo mužstvo, mohli príslušníci deviatej divízie vo svojich zákopoch iba tušiť. Za normálnych okolností sa jednotlivé typy diel dali podľa zvuku pri výstrele dosť presne rozlíšiť Tentoraz však znel zo železných hrdiel celé minúty jednoliaty gigantický rev.

Uprostred noci to zrazu na púšti vyzeralo ako vo dne, ani čoby sa celá ponorila do žiarivého kotúča slnka. Piesok víril do výšky niekoľko sto metrov, vybuchujúce náboje a míny prenikavo ožarovali oblohu, rýchlo sa šíriace plamene zapaľovali nálože.

Všetky delá, húfnice a mínomety, ktoré mal Montgomery k dispozícii, boli namierené na nemecké mínové polia a spotené delostrelecké čaty nabíjali zbrane a obracali sa, ako vládali. Neúnavne pchali potravu do obrovských pažerákov smrti ako usilovné malé vtáčiky kŕmiace veľkú kukučku. Čoraz rýchlejšie nabíjali delá v akomsi rituálnom tanci, pohybovali sa stále divšie, posadnutejšie, a predsa s dokonalou presnosťou.

Bolo to čosi úžasné, neuveriteľné, vrcholný okamih v živote každého delostrelca, ktorý bude neskôr v spomienkach a snoch znovu a znovu vychutnávať a prežívať.

Potom zrazu nastalo ticho. Neznesiteľné ticho. Zasiahlo ušné bubienky ako vlny príboja. Bolo presne o päť desať. Vojaci deviatej divízie vyliezli zo zákopov a pustili sa vpred do krajiny nikoho. Upevnili si bajonety a ešte raz prekontrolovali všetko dôležité: poľné fľaše, železné zásoby potravín, náramkové hodinky, oceľové prilby, šnurovanie na čižmách a rozmiestenie

mužov ťahajúcich za sebou delá. V jasnej žiare plameňov a rozpáleného piesku bolo dobre vidieť. Medzi britskou a nemeckou stranou sa však vznášal veľký oblak prachu, takže pre nepriateľa boli v tom okamihu neviditeľní. Tesne pri kraji mínového poľa zastali a čakali.

Bolo presne desať hodín. Seržant Malloy si vopchal do úst píšťalku a ostro zahvízdal. Kapitán dal povel na postup. Na trojkilometrovom úseku frontu vstúpili vojaci deviatej divízie do mínových polí. Vtedy začali za nimi opäť páliť delá. Terén, ktorý sa pred nimi rozprestieral, videli jasne ako vo dne. Húfnice boli nastavené na najkratšiu vzdialenosť, aby ich strely dopadali čo najbližšie pred postupujúcimi vojakmi. Každé tri minúty postúpili o sto metrov dopredu a vrúcne dúfali, že Montgomery ho delové strely nechali v teréne neporušené nanajvýš tankové míny, a nie strelecké, ktoré roztrhajú človeka na kusy, keď na ne stúpi. V mínových poliach sa ešte kde-tu nachádzali skryté predsunuté guľometné hniezda Nemcov a Talianov. Občas stúpil niektorý muž na mínu a skôr, než ho roztrhala, videl, ako vyskočila zo zeme.

Na myšlienky nezostával čas. Nezostával čas skoro na nič okrem modlitieb a slimačieho postupu v rytme diel – sto metrov za tri minúty. Hluk, svetlo, prach, dym a strach, ktorý mužom dráždil črevá. Mínové polia nemali konca kraja. Ako ďaleko je ešte na druhú stranu? Tri, štyri kilometre? Návrat bol vylúčený. Tu a tam zaznela medzi delovými salvami ako bludička melódia gájd. Vľavo vedľa deviatej austrálskej postupovali vojaci päťdesiatej prvej škótskej divízie a každý veliteľ roty mal pri sebe gajdoša. Pre Škóta bol zvuk gájd, ktorý ho sprevádzal do boja, najsladším zvukom na svete, Austrálčanom znel príjemne a upokojujúco. Nemcom a Talianom museli pri ňom vstávať vlasy dupkom.

Boj trval dvanásť dní a dvanásťdenná bitka je veľmi dlhá. Spočiatku mala deviata divízia šťastie. Straty pri prechode mínového poľa neboli veľké a vojaci vnikali čoraz hlbšie do Rommelovho územia.

„Viete čo, chlapci," povedal Col Stuart a oprel sa o lopatu,

„predsa som len radšej pešiak, ktorého môžu odbachnúť, ako pyrotechnik.“

„No neviem,“ zavrčal seržant. „Podľa mňa sa pyrotechnici majú najlepšie. Čakajú za líniami, až kým my neurobíme tú špinavú robotu, a potom si len vylezú s tými svojimi hlúpymi prístrojmi na odstraňovanie mín a uvoľňujú cestu poondiatym tankom.“

„Za to nemôžu tanky, Bob, ale tí hore, čo o tom rozhodujú,“ ozval sa Jims a utľapkal lopatou hornú časť zákopu, ktorý vyhlbovali. „Ach dočerta, keby nás aspoň chvíľu nechali na jednom mieste! Za posledných päť dní som vykopal viac tej poondiatej hliny ako mravenčiar za celý život.“

„Len kop ďalej, kamarát,“ povedal Bob bez štipky súcitu.

„Aha, pozrite!“ zvolal Col a ukázal na oblohu.

Nad údolím preletelo v dokonalej formácii osemnásť ľahkých bombardérov a s obdivuhodnou presnosťou zhodilo bomby na Nemcov a Talianov.

„Úžasné,“ povedal seržant Bob Malloy a natiahol dlhý krk k oblohe.

O tri dni bolo po ňom. Pri ďalšom postupe mu črepina granátu odtrhla ruku a ťažko poranila bok, ale nik nemal kedy pristaviť sa pri ňom a pomôcť mu. Iba mu zo zvyšku úst vytiahli píšťalku. Muži kapali ako muchy. Dlhý, nepretržitý boj ich vyčerpal, postupovali už iba s veľkou námahou. Napriek urputnej obrane elitných zložiek nepriateľskej armády však nepustili z rúk ani najmenší kúsok pustého, holého územia, ktoré získali.

Deviata austrálska divízia zadržala nepriateľské jednotky, ktorým velil gróf von Sponeck, tanky prenikli na juh a Rommel bol konečne porazený. Do ôsmeho novembra sa pokúšal zhromaždiť svoje vojská na druhej strane egyptských hraníc a Montgomery mal teraz celé pole pre seba. Bolo to veľmi dôležité taktické víťazstvo, druhý El Alamein, a Rommel bol nútený zanechať za sebou pri ústupe veľa tankov, diel a iných zbraní. Operácia Pochodeň, ktorej cieľom bol útok z Maroka a Alžírska, mohla prebehnúť bez väčších problémov. Rommel, prezývaný Líška púšte, nebol síce ešte ani zďaleka definitívne porazený, ale

jeho jednotky stratili pri El Alameine veľa zo svojej bojovej sily. Prišlo k najväčšej, rozhodujúcej bitke na severoafrickom fronte a jej víťaz sa volal Montgomery.

Účasť na bitke pri druhom El Alameine bola pre deviatu austrálsku divíziu v severnej Afrike labuťou piesňou. Vojaci sa mali vrátiť domov, aby ich mohli nasadiť na Novej Guinei proti Japoncom. Boli na fronte skoro nepretržite od marca v štyridsiatom prvom. Prišli sem zle vycvičení a slabo vyzbrojení, ale domov odchádzali s povesťou, ktorú prekonávala azda iba povesť štvrtej indickej divízie. A s deviatou divíziou sa vracali živí a zdraví aj Jims a Patsy.

Pochopiteľne dostali dovolenku. Bob šiel po nich autom do Gilly a čakal pri goondiwindiskom vlaku, lebo deviata divízia mala základňu v Brizbane, stade ju mali po výcviku pre boj v džungli dopraviť loďami na Novú Guineu.

Keď rolls royce zabočil na príjazdovú cestu k veľkému domu, všetky ženy už čakali pri vchode. Jack a Hughie stáli obďaleč, o nič menej však netúžili po stretnutí s mladšími bratmi. Bol to mimoriadny deň a nič nebolo dôležité, ani ovce, ani dobytok, vôbec nič.

Auto zastalo, dvojčatá vystúpili, ale nik z domácich sa ani nepohol. Ako sa zmenili! Za dva roky v púšti sa im uniformy rozpadli, teraz mali na sebe nové, tmavozelené, a vyzerali ako cudzí ľudia. Kúsok podrástli a vôbec sa neponášali na chlapcov, ktorých si obyvatelia Droghedy uchovávali v spomienkach. Stali sa z nich muži, nie však takí ako Bob, Jack alebo Hughie. Útrapy, boje, násilná smrť, ktorú videli okolo seba, vyformovali z nich chlapov, akými by sa na Droghede nikdy neboli stali. Africké slnko ich vysušilo a odstránilo z nich vrstvičku za vrstvičkou všetky stopy chlapčenstva. Áno, človek si vedel predstaviť, že títo dvaja muži v jednoduchých uniformách a klobúkoch s plochou strieškou a s odznakmi v tvare vychádzajúceho slnka, stiahnutými na ľavé ucho, zabíjali iných ľudí. Bolo im to vidieť na očiach, rovnako modrých, ako mal Patsy, ale smutnejších a tvrdších.

„Chlapci moji, chlapci moji!“ rozplakala sa pani Smithová a rozbehla sa k nim. Nezáležalo na tom, čo prežili a ako sa zmenili, pre ňu to boli dosiaľ bezmocné bábätká, stvoreniatka, ktoré kúpala, prevíjala a kŕmila, ktorým utierala slzy a ktorých ranky hojila bozkami. Lenže tentoraz utŕžili hlbšie zranenia a nebolo v jej moci vyliečiť ich.

A vzápätí sa okolo nich zhŕkli všetci, z britskej zdržanlivosti nič neostalo, smiali sa, plakali, dokonca aj Fee ich tľapkala po chrbte a usilovala sa usmievať. Potom nasledovalo veľké objímanie a bozkávanie. Po pani Smithovej prišla na rad Meggie, za ňou Minnie a Cat. Mamu dvojčatá placho objali, Jackovi a Hughiemu bez slova potriasli ruky. Nik z obyvateľov Droghedy nebude nikdy vedieť, aké je to vrátiť sa domov, ako sa na tento okamih tešili a ako sa ho zároveň báli.

Ihneď sa s chuťou pustili do jedla a so smiechom poznamenali že v armáde ich takýmito dobrotami nekŕmili. Doma im predkladali samé lahôdky: ružové a biele piškótové zákusky, rolády z lístkového cesta poliate čokoládou a posypané kokosovou múčkou, horúce pudingy, ovocie so šľahačkou z droghedského mlieka. Pani Smithová ustarostene pozorovala svojich bývalých zverencov, dobre si pamätala na ich chúlostivé žalúdky a bála sa, že im bude zle. Teraz však pohltali obrovské množstvo pochúťok, a ak mali dosť čaju, ktorým ich mohli zapiť, nerobilo im to nijaké ťažkosti.

„To je čosi iné ako vojenská strava, však, Patsy?“ povedal Jims.

„Áno.“

„Ani s arabským posúchom sa to nedá porovnať, čo?“

„Veru,“ odvetil Patsy mimoriadne zhovorčivo.

Bolo to zvláštne. Chlapci, alebo aspoň Jims, celé hodiny rozprávali o severnej Afrike: o mestách, ľuďoch, o jedle, o káhirskom múzeu, o živote na lodi a v tábore. Ale keď sa ich domáci spýtali na vojenské akcie pri Gazale, Bengházi, Tobruku a El Alameine, dostávali iba strohé, vyhýbavé odpovede. Po vojne sa ženy s takým postojom stretávali často. Muži, ktorí sa naozaj zúčastnili na najtuhších bojoch, nikdy o nich nehovorili a

ani na um im nezišlo vstúpiť do klubov a spolkov bývalých vojakov. Nechceli mať nič so skupinami a inštitúciami, ktoré im pripomínali vojnu.

Na Droghede usporiadali na počesť návratu Jimsa a Patsyho večierok. Aj Alastair MacQueen, ktorý tiež bojoval v deviatej divízii, prišiel domov na dovolenku, takže sa večierok prirodzene konal aj na Rudna Hunish. Dvaja najmladší synovia Dominika O'Rourka odišli so šiestou divíziou na Novú Guineu, a hoci neboli doma, usporiadali večierok aj na Dibban-Dibbane. Na každej farme v okrese, kde mali syna v armáde, chceli osláviť šťastný návrat troch chlapcov z deviatej. Ženy a dievčatá ich obliehali, ale clearyovskí hrdinovia sa im pri každej príležitosti pokúšali ujsť, naháňali im väčší strach ako vojna. Ženská spoločnosť ich nezaujímala. Primkli sa k Bobovi, Jackovi a Hughiemu, a keď šli ženy spať, vysedávali spolu dlho do noci. Cez deň jazdili s bratmi na vzdialené pasienky, ktorým sa už siedmy rok nedostalo vlahy, a boli šťastní, že môžu chodiť v civile.

Dokonca aj vysušená, slnkom a nedostatkom dažďa znivočená krajina sa im zdala neopísateľne krásna. Neskoré ruže v záhrade šírili priam nebeskú vôňu a chlapci museli všetko do seba hlboko nasať, aby na nič z toho nezabudli. Keď prvý raz odchádzali z Droghedy, vôbec im nenapadlo, aké to bude. Teraz už to vedeli, a keď znovu odídu, odnesú si so sebou veľa drahocenných spomienok. Do náprsných tašiek si vložia vylisované droghedské ruže a zopár stebiel riedkej droghedskej trávy. K Fee boli milí a pozorní, ale Meggie, pani Smithovej, Minnie a Cat dávali otvorene najavo nehu a lásku. V nich videli svoje skutočné matky.

Meggie najväčšmi tešilo, že zbožňujú Dana. Celé hodiny sa s ním hrali, občas ho vzali aj na krátku jazdu na koni, alebo sa s ním váľali po tráve. Justíny akoby sa báli, čo bolo v súlade s ich celkovým plachým prístupom voči ženám. Úbohá Justína zúrila od žiarlivosti, pretože dvojčatá sa stále zabávali s Danom a ona sa nemala s kým hrať.

„Ohromný mládenec," povedal jedného dňa Jims Meggie,

keď vyšla na verandu. Sedel v prútenom kresle a pozoroval Patsyho a Dana, ako sa hrajú na trávniku.

„Je rozkošný, však?“ usmiala sa a sadla si tak, aby na najmladšieho brata dobre videla. V očiach mala mäkký výraz plný účasti. Odjakživa hľadela na dvojčatá ako na vlastné deti. „Čo vás trápi?“ spýtala sa. „Nemôžeš mi to povedať, Jims?“

Zahľadel sa na ňu a v očiach sa mu mihla bolesť. „Nie, Meggie,“ odvetil a pomaly, ale rázne potriasol hlavou. „O takých veciach nemôžem hovoriť so ženou.“

„A čo ak sa po vojne oženíš? Nebudeš sa o tom zhovárať ani s vlastnou manželkou?“

„Oženiť sa? Vojna človeku vyženie také myšlienky z hlavy. Áno, vtedy sme sa nemohli dočkať, aby sme tam už boli, ale medzitým sme zmúdreli. Načo sa ženiť? Aby sme mali synov? Aby sme sa pozerali, ako vyrastajú a jedného dňa odídu do vojny? Aby tam robili to, čo sme robili my? Aby tam videli, čo sme videli my?“

„Nehovor tak, Jims, prosím ťa, nehovor tak!“

Obidvaja mimovoľne upreli pohľad na trávnik, kde Dane ochkal od spokojnosti, zatiaľ čo Patsy mu pridŕžal nohy, aby mohol stáť na hlave.

„Nikdy mu nedovoľ odísť z Droghedy,“ povedal Jims. „Na Droghede sa mu nič nemôže stať.“

Arcibiskup de Bricassart bežal vysokou chodbou a nevšímal si prekvapené tváre ľudí, ktorí naňho hľadeli. Vrútil sa do kardinálovej izby a zastal. U Jeho eminencie bol na návšteve pán Papée, vyslanec poľskej exilovej vlády pri Svätej stolici.

„Čo sa robí, Ralph?“

„Už sa stalo, Vittorio. Zvrhli Mussoliniho.“

„Pane Bože! Vie to Svätý otec?“

„Telefonoval som osobne do Castel Gandolfa, hoci to musia každú chvíľu oznámiť v rozhlase. Dostal som tú informáciu od istého priateľa z nemeckého hlavného velenia.“

„Dúfam, že Svätý otec má pobalené veci,“ povedal Papée s nádychom miernej pobavenosti.

„Azda keby sme ho prezliekli za žobravého františkánskeho mnícha, mohlo by sa mu podariť prekĺznuť von, ináč nie," odvetil príkro de Bricassart. „Kesselring obkľúčil celé mesto."

„Svätý otec aj tak v nijakom prípade nebude chcieť odísť," povedal kardinál.

Papée vstal. „Ospravedlňte ma, prosím, Vaša eminencia. Som reprezentant vlády, ktorá je nepriateľom Nemecka. Keď Jeho svätosť nie je v bezpečí, tým menej som ja. V izbe mám písomnosti, o ktoré sa musím postarať."

Dokonalý diplomat. Zdvorilo sa uklonil a vyšiel z miestnosti.

„Prišiel sa prihovoriť za svojich prenasledovaných krajanov?"

„Áno. Úbožiak, veľmi sa obáva o ich osud."

„My nie?"

„Ale samozrejme, Ralph. Situácia je však oveľa zložitejšia, ako si myslí."

„Nespočíva celý problém v tom, že ľudia jeho tvrdeniam neveria?"

„Ralph!"

„Vari to nie je pravda? Svätý otec žil za mladi niekoľko rokov v Mníchove. Vtedy si Nemcov obľúbil a napriek všetkému ich má rád dodnes. Keby mu ako dôkaz zverstiev predložili zohavené mŕtvoly, asi by vyhlásil, že to majú na svedomí Rusi. Za nijakých okolností to predsa nemohli urobiť jeho milovaní Nemci – taký kultivovaný a civilizovaný národ!"

„Nie ste členom Spoločnosti Ježišovej, Ralph, ste tu iba preto, lebo ste Svätému otcovi zložili osobný sľub vernosti. Pulzuje vo vás horúca krv írskych a normanských predkov, ale buďte, prosím vás, rozumný! Od minulého septembra visel nad nami tento Damoklov meč, od septembra sme sa modlili, aby Duce zostal pri moci a ochránil nás pred nemeckou odvetou. Adolf Hitler je človek zvláštnych protikladov. Britské impérium a Svätá rímska cirkev sú jeho nepriatelia, a predsa sa ich usiluje za každú cenu udržať. Keď to však pokladal z hľadiska svojich záujmov za nevyhnutné, neváhal zasadiť britskému impériu smrteľné údery. Myslíte, že by v našom prípade neurobil to isté?

Jediné slovo nesúhlasu s jeho politikou v Poľsku stačí, aby nás rozdrvil. Aký by malo zmysel, keby sme ho verejne odsúdili? Nemáme armádu ani vojakov. Ihneď by nasledovala odveta a Svätého otca by previezli do Berlína. Práve toho sa bojí. Viete predsa, ako to bolo pred niekoľkými storočiami s bábkovým pápežom v Avignone. Chcete, aby sa náš pápež stal bábkou v Berlíne?“

„Ľutujem, Vittorio, ale nemôžem celú vec posudzovať z tohto hľadiska. Podľa mňa musíme Hitlera pranierovať, musíme jeho barbarstvo odhaliť pred celým svetom! A ak nás postaví k múru, náš čin bude tým ešte účinnejší.“

„Inokedy predsa nebývate taký neprístupný voči logickým argumentom, Ralph! Hitler by nás nikdy nezastrelil, vie práve tak dobre ako my, aká nebezpečná zbraň je mučeníctvo. Svätého otca by previezli do Berlína a nás celkom nenápadne odsunuli do Poľska. Do Poľska, do Poľska! Chcete zomrieť v Poľsku, kde by z vás bol menší úžitok ako teraz tu?“

Arcibiskup de Bricassart si sadol a stískajúc ruky medzi kolenami vzdorovito hľadel cez okno na holuby, zlatisté v zapadajúcom slnku, ktoré sa zlietali k holubníku. V štyridsiatich deviatich rokoch vyzeral ešte štíhlejší ako za mladi.

„V prvom rade sme kňazi, Ralph. Mužmi sme až na druhom mieste.“

„Zoznam našich priorít, ktorý ste zostavili, keď som sa vrátil z Austrálie, bol trochu odlišný, Vittorio.“

„Vtedy som mal na mysli niečo iné, a vy to viete. Zbytočne mi všetko sťažujete. Chcel som povedať, že teraz nemôžeme rozmýšľať ako muži. Musíme myslieť ako kňazi, pretože to je naše prvoradé poslanie. Aj keď si ako muži môžeme myslieť a želať čokoľvek, musíme konať iba v záujme cirkvi, a nie nejakej dočasnej moci! Sľub vernosti nás viaže voči Svätému otcovi. Zaviazali ste sa poslúchať, Ralph. Chcete svoj sľub znovu porušiť? Svätý otec koná správne vo všetkom, pokiaľ ide o blaho cirkvi.“

„Mýli sa! Je plný predsudkov! Celú svoju energiu využíva na boj proti komunizmu. Verí, že Nemecko je najväčší nepriateľ

komunizmu, rozhodujúci faktor, ktorý môže zabrániť jeho rozšíreniu na západ. Chce, aby Hitler ostal v Nemecku pevne sedieť v sedle, a práve tak mu bolo vhod, že Mussollini vládol nad Talianskom.“

„Verte mi, Ralph, sú veci, o ktorých nič neviete. Rozhodovať o postoji cirkvi prislúcha iba pápežovi.“

Niekto ticho, ale rázne otvoril dvere.

„Vaša eminencia, pán generál Kesselring.“

Obidvaja kňazi vstali. Ich tváre ničím neprezrádzali, že mali práve prudkú výmenu názorov. Usmievali sa.

„Aká vzácna návšteva, pán generál! Nech sa páči, sadnite si. Môžem vás ponúknuť čajom?“

Rozhovor prebiehal v nemčine, ktorú ovládali mnohí z vyšších vatikánskych hodnostárov. Svätý otec rád počúval nemčinu a rád rozprával po nemecky.

„Ďakujem, Vaša eminencia, áno,“ odpovedal Kesselring. „Nikde inde v Ríme nevedia pripraviť taký vynikajúci anglický čaj.“

Kardinál sa milo usmial. „Zvykol som si naň, keď som pôsobil ako pápežský vyslanec v Austrálii. Hoci som čistokrvný Talian, nevedel som sa tohto návyku zriecť.“

„A čo vy, excelencia?“

„Ja som Ír, pán generál. Dá sa povedať, že aj Íri sú odchovaní na čaji.“

Generál Albert Kesselring reagoval na arcibiskupa vždy ako muž na muža. Stretnúť po všetkých tých nudných, podlízavých talianskych duchovných otvoreného a priameho človeka pokladal za príjemnú zmenu.

„Vždy ma znovu prekvapí, Vaša excelencia,“ povedal, „ako čisto a bez prízvuku znie vaša nemčina.“

„Mám talent na jazyky, pán generál, a to ako každé nadanie nie je hodné osobitnej chvály.“

„Čím môžeme poslúžiť Vašej excelencii?“ spýtal sa prívetivo kardinál.

„Predpokladám, že ste už boli informovaní o osude Duceho.“

„Áno, pán generál.“

„Tak potom iste tušíte, čo ma k vám privádza. Chcem vás ubezpečiť, že všetko je v poriadku, a poprosiť vás, aby ste to tlmočili tým, ktorí trávia letnú dovolenku v Castel Gandolfe. Som momentálne taký zaneprázdnený, že ta nemôžem osobne zájsť.“

„Vašu správu budem tlmočiť. Máte veľa práce?“

„Prirodzene. Toto je teraz pre Nemcov nepriateľská krajina.“

„Toto, pán generál? Toto nie je talianske územie a tu nie je nik vaším nepriateľom, iba ak zlí ľudia.“

„Prosím o prepáčenie, Vaša eminencia. Myslel som tým samozrejme Taliansko, a nie Vatikán. Ale pokiaľ ide o Taliansko, musím plniť príkazy svojho vodcu. Taliansko obsadíme a moje jednotky, ktoré boli doteraz spojenecké, odteraz budú vykonávať funkciu ozbrojených strážcov.“

Arcibiskup de Bricassart pokojne sedel, akoby sa jakživ nebol dostal do ideologického sporu s kardinálom, a úkradkom Kesselringa pozoroval. Nevie, čo robí jeho vodca v Poľsku? Ako to mohol nevedieť?

Na kardinálovej tvári sa zjavil úľak. „Milý pán generál, azda nemáte na mysli aj Rím? Rím s jeho dejinami a nenahraditeľnými umeleckými pokladmi! Ak vaše jednotky obsadia Rím, nevyhnutne dôjde k boju a k ničeniu. Vrúcne vás prosím, nerobte to!“

Kesselring sa nepokojne pomrvil. „Dúfam, že k tomu nedôjde, Vaša eminencia. Ale aj ja som zložil prísahu a dostávam rozkazy, ktoré musím plniť.“

„Pokúste sa pre nás urobiť, čo bude vo vašich silách, pán generál,“ povedal arcibiskup de Bricassart. „Pred niekoľkými rokmi som bol v Aténach,“ pokračoval potom rýchlo a naklonil sa dopredu. Prešedivená kučera mu padla do čela, oči mal naširoko roztvorené. Veľmi dobre si uvedomoval vplyv svojej osobnosti na nemeckého dôstojníka a bezostyšne ho využíval. „Boli ste už niekedy v Aténach, pán generál?“

„Áno,“ odvetil stroho Kesselring.

„Potom bezpochyby poznáte históriu stavebných pamiatok na Akropole. Nezničili ich stáročia, ale ľudia pomerne nedávneho veku. Pán generál, Rím stojí dodnes taký, aký bol v staroveku, je

to pomník, ktorý svedčí o dvoch tisícročiach opatery, lásky a starostlivosti. Zaprisahávam vás, nedopusťte, aby bol vystavený nebezpečenstvu.“

Z pohľadu, ktorý Kesselring upieral na arcibiskupa, vyžaroval obdiv zmiešaný s prekvapením. Kesselringovi sedela uniforma ako uliata, ale arcibiskup vo svojej sutane s nádychom vladárskeho purpuru nevyzeral o nič horšie. Aj on svojím spôsobom pripomínal vojaka, vojaka s impozantnou postavou a tvárou cherubína. Generál si pomyslel, že podobne musel vyzerať archanjel Michal. Nebola to hladká, bezvýrazná tvár renesančného mládenca, ale zrelé, podmanivé črty starnúceho dokonalého muža, ktorý miloval Lucifera a potom proti nemu bojoval, ktorý vyhnal Adama a Evu z raja, ktorý zabil hada, ktorý stál po pravici božej. Uvedomuje si Ralph de Bricassart, ako vyzerá? V každom prípade je to muž, na ktorého sa nezabúda.

„Sľubujem vám, že urobím, čo budem môcť, Vaša excelencia,“ povedal Kesselring. „Priznávam, že do istej miery môžem rozhodovať sám. Ako viete, som civilizovaný človek. Ale žiadate odo mňa priveľa. Ak vyhlásim Rím za otvorené mesto, znamená to, že tu nemôžem vyhodiť do vzduchu mosty, ani premeniť budovy na pevnosti, a to by mohla byť pre Nemecko v konečnom dôsledku nevýhoda. Akú mám záruku, že mi Rím neoplatí ohľaduplnosť zradou?“

Kardinál zľahka našpúlil pery, akoby posielal bozky svojej mačke (teraz mal elegantnú siamskú), potom sa usmial a pozrel na arcibiskupa. „Rím sa nikdy neodpláca za láskavosť zradou, pán generál. Som presvedčený, že ak si nájdete čas navštíviť tých, ktorí trávia letnú dovolenku v Castel Gandolfe, povedia vám to isté. Poď sem, Kheng-see, poklad môj milý.“ Posadil si mačku na šarlátovočervené lono a hladkal ju.

„Je to nezvyčajné zviera, Vaša eminencia.“

„Aristokratka, pán generál. Arcibiskup aj ja pochádzame zo starých, významných rodín, ale v porovnaní s jej rodokmeňom neznamenajú nič. Páči sa vám jej meno? V čínštine to znamená hodvábny kvet. Výstižné, však?“

Laická sestra priniesla čaj a prestrela. Muži mlčali, kým

nevyšla.

„Svoje rozhodnutie vyhlásiť Rím za otvorené mesto určite neoľutujete," povedal arcibiskup de Bricassart novému vládcovi Talianska, potom sa obrátil ku kardinálovi a úsmev na tvári mu pohasol. Pred svojím priateľom nemusel nosiť masku. „Želáte si byť matkou, Vaša eminencia, alebo pripadne táto pocta mne?"

„Matkou?" spýtal sa zarazene Kesselring.

Kardinál di Contini-Verchese sa zasmial. „To je taký malý žartík medzi nami mužmi, ktorí žijeme v celibáte. Ten, kto nalieva čaj, nazýva sa matka."

V tú noc Ralph nemohol zaspať, bol unavený a nepokojný. Čím prispieva k tomu, aby sa táto vojna čím skôr skončila? Podľa všetkého ničím. Azda iba tým, že pomáha zachraňovať umelecké pamiatky. Zo srdca sa mu protivila pasivita Vatikánu. Hoci bol v podstate konzervatívny, slimačia opatrnosť najvyšších cirkevných úradov ho nadmieru rozčuľovala. Okrem mníšok a kňazov, ktorí tu vykonávali služobníčke práce, nemal už celé týždne možnosť pozhovárať sa s jednoduchým človekom, ktorého by neviedli záujmy politického, duchovného alebo vojenského charakteru. Nevedel sa ani sústrediť na modlitbu ako zvyčajne. Boh sa mu zrazu zdal vzdialený celé svetelné roky, akoby sa bol utiahol do ústrania a nechal ľudí zničiť svet, ktorý pre nich stvoril.

Potreboval by som sa pozhovárať s Meggie a Fee, pomyslel si, alebo s hocikým, koho nezaujíma osud Vatikánu či Ríma.

Bezmyšlienkovite zišiel dolu súkromným schodišťom vedúcim do chrámu svätého Petra. Brány kostolov zatvárali v týchto dňoch hneď po zotmení, bol to znak klamného pokoja, ktorý vládol nad Rímom, mnohoznačnejší ako nemeckí vojaci v sivých poľných uniformách, pochodujúci po uliciach.

Prázdnu absidu osvetľovalo slabé, priezračné svetielko. Ralphove kroky sa na kamennej dlážke duto ozývali. Na chvíľu zastal, pokľakol pred hlavným oltárom, a keď opäť vykročil, začul zreteľné dýchanie, takmer dychčanie. Rozsvietil baterku, ktorú držal v ruke, a namieril ju tým smerom. Bol skôr zvedavý ako vyľakaný. Toto bol jeho svet a cítil sa v ňom bezpečne.

Svetelný kužeľ dopadol na sochu, ktorú pokladal za to

najlepšie, čo kedy človek stvoril, na Michelangelovu Pietu. V bezprostrednej blízkosti nehybných tichých postáv však zbadal vystrašenú tvár, ktorá nebola z mramoru, ale z mäsa a kostí.

„*Ciao*,“ usmial sa Ralph.

Nedostal odpoveď, ale uniforma prezrádzala, že ide o nemeckého pešiaka: stál tu jeho prostý muž, jednoduchý človek, akého potreboval. Nezáležalo na tom, že je Nemec.

„W*ie geht's*, čo je ti?“ spýtal sa.

Zrazu si na vojakovom Širokom čele všimol kvapky potu.

„*Bist du krank*, si chorý?“ oslovil ho.

Po chvíli mlčania vojak odpovedal: „*Nein*.“

Arcibiskup položil baterku na dlážku a pristúpil bližšie k vojakovi. Chytil ho za bradu a zdvihol mu hlavu. Vojakove oči sa temne ligotali.

„Čo je ti?“ spýtal sa Ralph po nemecky a zasmial sa. „Už zasa! Ty to nevieš, ale mojou najdôležitejšou funkciou v živote bolo pýtať sa ľudí, čo im je. A ver, že táto otázka mi už spôsobila veľa starostí.“

„Prišiel som sa pomodliť,“ povedal vojak hlasom na jeho vek prihlbokým. Mal silný bavorský prízvuk.

„A potom ťa tu zavreli, však?“

„Áno, ale to… o to vlastne ani nejde.“

Ralph zdvihol baterku. „Nemôžeme tu ostať celú noc a od brány nemám kľúče. Poď so mnou.“ Zamierili k súkromnému schodisku, ktoré viedlo do pápežského paláca. „Aj ja som sa sem prišiel pomodliť,“ pokračoval Ralph ticho. „Vďaka vášmu hlavnému veleniu bol dnešný deň dosť nepríjemný. Najmä tu u nás… Dúfam, že keď nás niekto takto spolu uvidí, nebude si myslieť, že som zatknutý.“ Zasmial sa. „Hádam bude vedieť, kto tu koho vedie.“

Asi desať minút kráčali mlčky vedľa seba a prechádzali rozličnými chodbami, otvorenými dvormi a záhradami, potom znovu vošli do akejsi budovy, prešli cez niekoľko chodieb a vystúpili hore schodmi. Mladý nemecký vojak ochotne nasledoval svojho hostiteľa, po celý čas mu kráčal tesne v pätách. Napokon Ralph otvoril jedny dvere a vošli do malej, jednoducho

zariadenej miestnosti. Ralph zažal lampu a zatvoril dvere.

Niekoľko sekúnd stáli mlčky oproti sebe a navzájom sa premeriavali. Vojak videl vysokého muža s pravidelnými črtami tváre a prenikavými modrými očami, Ralph videl dieťa navlečené do uniformy, ktorej sa bála celá Európa. Bolo to naozaj dieťa, nemohol mať viac ako šestnásť. Bol stredne vysoký a vyzeral útlo, jeho postava však naznačovala, že z neho vyrastie mocný muž. Farbou pokožky a aristokratickými črtami tváre pripomínal skôr Taliana. Veľké tmavohnedé oči vrúbili dlhé čierne riasy a krásne čierne vlasy sa mu prirodzene kučera vili.

Aj ak je to jednoduchý vojak, rozhodne to nie je obyčajný človek, usúdil s istotou Ralph. Tento chlapec ho zrazu zaujal väčšmi ako „jednoduchý človek“, po akom predtým túžil.

„Sadni si,“ povedal mu a vytiahol fľašu vína. Nalial dva poháre, jeden podal chlapcovi a s druhým si sadol na stoličku oproti nemu, aby si pokojne mohol obzrieť tvár, ktorá ho tak fascinovala. „Navliekajú teraz do uniformy už aj deti?“ spýtal sa a preložil si nohy.

„Neviem,“ povedal chlapec. „Som z detského domova a tí idú vždy prví.“

„Ako sa voláš?“

„Rainer Moerling Hartheim,“ odvetil hrdo chlapec.

„Pekné meno,“ poznamenal vážne Ralph.

„Však? Sám som si ho vybral. V domove ma volali Rainer Schmidt, ale keď som vstúpil do armády, zmenil som si meno.“

„Si sirota?“

„Rehoľné sestry ma nazývali dieťa lásky.“

Ralph potlačil úsmev. Teraz, keď sa chlapec zbavil strachu, vyžarovala z neho dôstojnosť a vyrovnanosť. Čo ho však predtým tak vystrašilo? Že ho zavreli v chráme? Alebo že ho tam on našiel?

„Prečo si sa tak bál, Rainer?“

Chlapec si nesmelo upil vína a na tvári sa mu zjavil spokojný výraz. „Je dobré, sladké.“ Pohodlnejšie sa usadil. „Musel som vidieť chrám svätého Petra, rehoľné sestry o ňom stále rozprávali a ukazovali nám jeho fotografie. Keď nás poslali do Ríma, potešil

som sa. Prišli sme sem dnes ráno. Len čo nám dali voľno, vybral som sa do chrámu.“ Zamračil sa. „Ale je celkom iný, ako som si ho predstavoval. Myslel som, že tam budem bližšie k bohu, lebo je to skutočne jeho kostol. Je však iba obrovský a studený. Boha som v ňom vôbec necítil.“

Ralph sa usmial. „Viem, čo máš na mysli. Nemýliš sa, chrám svätého Petra naozaj nie je pravý kostol. Nie v tom zmysle ako väčšina kostolov. Je to symbol, symbol nášho Pána. Aj mne dlho trvalo, kým som si na to zvykol.“

Chlapec krátko prikývol. Očividne mal v úmysle s niečím sa mu zdôveriť.

„Chcel som sa pomodliť za dve veci a nazdával som sa, že bude najlepšie, ak to urobím práve v chráme svätého Petra.“

„Čoho sa vlastne bojíš, Rainer?“

„Že ma vyhlásia za žida a náš pluk odvelia do Ruska.“

„Naozaj si myslíš, že by ťa mohli vyhlásiť za žida?“

„Veď na mňa pozrite!“ povedal chlapec. „Keď si zapisovali moje osobné údaje, povedali, že si to musia prešetriť. Neviem, či sa im to podarí, alebo nie, ale sestry v detskom domove vedia možno viac, ako mi povedali.“

„Ak áno, tak to nikomu neprezradia,“ upokojoval ho Ralph. „Dobre vedia, prečo sa ich na také veci vypytujú.“

„Naozaj? Dúfam, že máte pravdu.“

„Znepokojuje ťa predstava, že by si mohol mať v sebe židovskú krv?“

„Akú mám krv, nie je dôležité,“ povedal Rainer. „Narodil som sa v Nemecku, iba na tom záleží.“

„Lenže oni na to tak nepozerajú, však?“

„Nie.“

„Pokiaľ ide o Rusko, nemusíš si robiť starosti. Si teraz v Ríme, na druhom konci Európy.“

„Dnes ráno som počul, ako veliteľ povedal, že možno predsa len pôjdeme do Ruska. Na východnom fronte to nevyzerá dobre.“

„Mal by si byť ešte v škole,“ povedal Ralph.

„Tam by som už aj tak nebol,“ usmial sa chlapec. „Mám šestnásť rokov, už by som pracoval.“ Vzdychol. „Veľmi rád by

som chodil ďalej do školy.“

Ralph sa rozosmial. Potom vstal a znovu naplnil poháre. „Nevšímaj si ma, Rainer. Ak sa ti zdám čudný, je to preto, lebo mi kadečo víri v hlave. Nie som dobrý hostiteľ, však?“

„Ale áno,“ odvetil chlapec.

„Tak,“ povedal Ralph a znovu si sadol, „teraz mi stručne opíš sám seba a povedz mi, čo chceš v živote dosiahnuť, Rainer Moerling Hartheim.“

Na mladej tvári sa zjavil zvláštny výraz hrdosti. „Som Nemec a katolík. Chcem, aby sa Nemecko stalo krajinou, kde nikoho nebudú prenasledovať pre rasu alebo náboženstvo. A ak nepadnem, zasvätím tomu celý svoj život.“

„Budem sa za teba modliť – aby si zostal nažive a aby sa ti to všetko podarilo.“

„Naozaj to urobíte?“ spýtal sa placho chlapec. „Chcete povedať, že sa budete modliť osobne, menovite za mňa?“

„Samozrejme. Dokonca som sa od teba aj niečo naučil. Že vo svojom, nazvime to remesle, mám iba jednu zbraň, a to modlitbu. Iné poslanie nemám.“

„Kto ste?“ spýtal sa Rainer. Bol od vína ospanlivý a žmurkal.

„Som arcibiskup Ralph de Bricassart.“

„Ach! Myslel som, že ste obyčajný kňaz!“

„Som obyčajný kňaz, nič viac.“

„Chcel by som vám navrhnúť obchod,“ povedal chlapec a v očiach mu odrazu zaiskrilo. „Budete sa za mňa modliť, otče, a keď ostanem nažive dosť dlho, aby som dosiahol svoj cieľ, vrátim sa do Ríma a poviem vám, či vaše modlitby boli účinné.“

Ralph sa usmial. „Dobre, platí. A keď prídeš, prezradím ti, čo sa podľa mňa stalo s mojimi modlitbami.“ Vstal. „Ostaň tu, ty malý politik. Idem ti nájsť niečo pod zub.“

Zhovárali sa, až kým nad kupolami a zvonicami nezačalo svitať. Potom Ralph previedol svojho hosťa verejnými miestnosťami paláca a s potešením pozoroval jeho úžas. Nakoniec ho vypustil do studeného rána.

Kým deviatu divíziu vychystali na cestu na Novú Guineu,

americko-austrálska protiofenzíva v tichomorskej oblasti bola už v plnom prúde. Porážka pri Guadalcanal zničila všetky japonské nádeje na ďalší postup smerom na Austráliu. Ale podobne ako Nemci ustupovali iba po tuhom, neľútostnom boji. Vojakov naj elitnejšej divízie v austrálskej histórii to rozladilo, teraz dúfali, že ďalšiu slávu budú môcť získať niekde inde, že azda poženú nepriateľa cez celú Indonéziu. Aj keď zásobovacia situácia Japoncov bola žalostná a ich vojská trpeli nedostatkom proviantu a posíl, Američania a Austrálčania museli draho zaplatiť za každý kúsok územia, ktorý sa im podarilo dobyť nazad. Napokon sa Japonci pri ústupe vzdali Buny, Gony a Salamuy a stiahli sa k severnému pobrežiu k Lae a Finschafenu.

Piateho septembra tisícdeväťstoštyridsaťtri sa deviata divízia vylodila východne od Lae. Bolo horúco, vlhkosť vzduchu dosahovala sto percent a každé popoludnie pršalo, hoci obdobie vlhká malo prísť až o dva mesiace. Pretože vojakom hrozila malária, museli brať atabrin a s malými žltými tabletkami v bruchu sa všetci cítili tak mizerne, akoby maláriu naozaj dostali. V extrémne vlhkom vzduchu mali všetci stále mokré ponožky a čižmy. Nohy im napádala pieseň, koža medzi prstami očervenela a krvácala. Komárie uštipnutia hnisali a tvrdli.

V Port Moresby videli, v akom biednom zdravotnom stave sa nachádzajú mnohí domorodci, keď ľudia, ktorí mali byť voči tunajšiemu podnebiu imúnni, trpeli takými strašnými chorobami ako frambézia, zápal pľúc, malária, beri-beri, zväčšená pečeň a slezina a chronické kožné ochorenia, belosi prakticky nemali nádej, že to tu prežijú zdraví. V Port Moresby boli aj vojaci, ktorí bojovali pri Kokode; vychudnutí na kosť, s telami pokrytými hnisavými vredmi, zmietali sa v horúčke. Väčšmi ako Japonci ich zničilo podnebie. Hory mali na svedomí desať ráz viac vojakov, ktorí vo výške skoro tritisíc metrov mrzli a umierali na zápal pľúc v ľahkých tropických uniformách, ako nepriateľ. Človek si iba ťažko vedel predstaviť väčší protiklad ako severná Afrika a Nová Guinea a príslušníci deviatej divízie ani trochu neľutovali, že museli zostať dlhšie v Afrike.

Lae bolo pobrežné mesto uprostred zalesnených lúčin a ako

bojisko rozhodne zdravšie než vysokohorská vnútrozemská Kokoda. Stálo tu niekoľko európskych domov, benzínová pumpa a zhluk domorodých chatrčí. Pokiaľ šlo o Japoncov, boli rovnako ľstiví a vrtkí ako všade inde, ale počtom a výstrojom slabší. Navyše im podnebie robilo také isté ťažkosti ako Austrálčanom.

Po ťažkom delostrelectve a najmodernejšej bojovej technike na africkom fronte vojaci deviatej divízie si museli zvykať na odlišný spôsob boja. Tunajšiu výzbroj tvorili pištole a pušky so stále nasadenými bajonetmi. Jims a Patsy dávali prednosť boju zblízka. Vždy sa držali tesne vedľa seba a poskytovali si navzájom záštitu a ochranu. Ale po bojoch proti nemeckému africkému zboru sa im to tu zdalo akýmsi úpadkom. Ich protivníci boli žltí ľudkovia trpasličieho vzrastu s vytŕčajúcimi zubami a skoro všetci okuliarnatí. S klasickou predstavou bojovníkov nemali vôbec nič spoločné.

Dva týždne po pristátí deviatej divízie pri Lae Japonci už nekládli nijaký odpor. Bol utešený jarný deň, aspoň na Novú Guineu. Vlhkosť vzduchu klesla o dvadsať percent a slnko žiarilo na oblohe, ktorá bola odrazu modrá a nie matne biela. Ako sa dalo čakať, disciplína poľavila. Každý sa zabával po svojom. Vojaci hrali kriket, prechádzali sa, alebo rozosmievali domorodcov, aby im bolo vidieť krvavočervené bezzubé ďasna, následok žuvania betelu.

Jims a Patsy sa na potulke za mestom pustili vysokou trávou, lebo im pripomínala Droghedu. Mala rovnaký vyblednutý žltohnedý odtieň a bola vysoká ako tráva doma po vytrvalých dažďoch.

„Čoskoro sa vrátime domov, Patsy,“ povedal Jims. „Japončíkov sme zahnali na útek a Nemčúrov tiež. Domov, Patsy, na Droghedu! Neviem sa už dočkať.“

„Hej,“ povedal Patsy.

Kráčali tesne vedľa seba, bližšie, ako je bežné u mužov. Občas sa nevdojak dotkli, tak ako sa dotkne človek vlastného tela, keď ho niečo zasvrbí, alebo je zamyslený, a potom znovu obracali tváre k slnku, ktoré bolo v ten deň naozaj slnkom, a nie iba žeravou guľou v tureckom kúpeli. Rozšírenými nozdrami

vťahovali do seba vôňu rozpálenej trávy a snívali o tom, že sú zasa doma a bok po boku sa blížia k osamelej wilge, aby v jej tieni prečkali pekelnú poludňajšiu horúčavu, niečo si prečítali alebo trochu zdriemli. Človek sa tam mohol pohodlne vystrieť, cítiť pod sebou priateľskú, milú zem a kdesi hlboko dolu tušiť mocný pulz jej srdca, ktorý bol pre nich to, čo tlkot materinského srdca pre spiace dieťa.

„Pozri, Jims! Pravý droghedský papagáj vlnkovaný!“ zvolal Patsy, ktorému prekvapenie rozviazalo jazyk.

Papagáje vlnkované boli pravdepodobne okolo Lae udomácnené takisto ako na Droghede, ale v Patsym vyvolala nečakaná spomienka na domov prekypujúcu radosť. So smiechom sa pustil za papagájom, vysoká tráva mu šteklila holé nohy, strhol si z hlavy klobúk a rozohnal sa ním, akoby naozaj dúfal, že vtáka chytí. Jims stál a s úsmevom pozoroval brata.

Patsy prebehol asi dvadsať metrov, keď trávu okolo neho skosila paľba z guľometu. Jims videl, ako brat vyhodil ruky do výšky a skrútol sa okolo vlastnej osi. Od bokov po kolená bol samá krv.

„Patsy, Patsy!“ skríkol Jims a zdalo sa mu, že cíti guľky vo vlastnom tele, že vníma, ako mu krv strieka zo žíl, ako zomiera.

Chcel sa rozbehnúť za bratom, svaly mal už napäté, ale inštinkt, ktorému vďačil za to, že dosiaľ žije, zvíťazil. Vrhol sa do trávy a hneď nato guľomet opäť zaštekal.

„Patsy, Patsy, si v poriadku?“ skríkol.

Bolo to neuveriteľné, ale začul slabú zreteľnú odpoveď: „Hej.“

Jims sa nekonečne pomaly plazil vpred, aby ho pohyb stebiel trávy neprezradil.

Keď sa napokon dostal k bratovi, položil si mu hlavu na holé plece a plakal.

„Prestaň,“ povedal Patsy. „Ešte som nezomrel.“

„Je to zlé?“ spýtal sa Jims a opatrne mu stiahol šortky.

„Necítim sa, ako keby som mal zomrieť.“

Vzápätí ich obklopili kamaráti. Niektorí mali na sebe ešte chrániče a rukavice, v ktorých hrali kriket. Ktosi utekal po

nosidlá. Ostatní zatiaľ zneškodnili guľomet. Postupovali pri tom neľútostne, lebo Harpa mal každý rád a vedeli, čo by strata brata znamenala pre Jimsa.

Bol to naozaj krásny deň. Papagáj vlnkovaný dávno odletel, ale veľa iných vtákov spievalo a švitorilo opreteky.

„Patsy mal obrovské šťastie," povedal neskôr vojenský lekár Jimsovi. „Musí mať v sebe zo tucet guliek a väčšinu v stehnách. Tie dve, tri, ktoré ho zasiahli vyššie, vnikli podľa všetkého do bederných kostí alebo do svalov. Pokiaľ to môžem posúdiť, črevá ani močový mechúr nemá poškodené. Iba…"

„Iba čo?" vyzvedal sa Jims netrpezlivo, ešte vždy bledý a roztrasený.

„Nuž, v tomto štádiu to prirodzene ťažko zistiť a ja nie som taký odborník ako niektorí kolegovia z chirurgie v Port Moresby. Tí vám budú môcť povedať oveľa viac. Ide o poškodenie močovej rúry. Určite ho pozašívajú tak, že bude ako nový – azda až na nervy." Lekár si odkašlal. „Pokúšam sa vám vysvetliť, že asi už nikdy nebude mať cit v okolí genitálií."

Jims sklonil hlavu a cez slzy pozeral do zeme. „Aspoň že žije," povedal.

Jimsovi povolili sprevádzať brata lietadlom do Port Moresby a zostať pri ňom, kým nebude mimo nebezpečenstva. Patsyho zranenie sa naozaj ponášalo na zázrak. Hoci ho zasiahlo veľa guliek, ani jedna nevnikla do brucha. Ale divízny lekár mal pravdu, nervy v dolnej časti panvy boli ťažko poškodené a zatiaľ sa nedalo povedať, nakoľko sa ich funkcia obnoví.

„Na tom nezáleží," povedal Patsy, keď ho na nosidlách prenášali k lietadlu do Sydney. „Aj tak som sa nehnal do ženby. A ty na seba dávaj pozor, Jims, počuješ?"

„Neboj sa, Patsy, dám na seba pozor." Jims sa uškrnul a kŕčovito zvieral bratovi ruku. „Je to čudné, keď si predstavím, že budem musieť prežiť zvyšok vojny bez najlepšieho kamoša. Budem ti o všetkom písať, dobre? Pozdrav pani Smithovú, Meggie, mamu a bratov, všetkých. Máš ty ale šťastie, že sa môžeš vrátiť na Droghedu."

Fee s pani Smithovou odleteli do Sydney Patsymu naproti.

Fee sa tam zdržala iba niekoľko dní, ale pani Smithová si prenajala izbu v hoteli Randwick neďaleko Lazaretu princa waleského.

Patsy tam pobudol tri mesiace. Preňho sa vojna skončila. Pani Smithová preliala veľa sĺz, za mnohé však museli byť vlastne vďační. V istom ohľade nebude môcť Patsy nikdy žiť plnohodnotným životom, ale všetko ostatné bude môcť robiť: chodiť, behať, jazdiť. A pokiaľ ide o plodenie detí, zdalo sa, že clearyovskí muži mu aj tak nepripisujú nijaký veľký význam.

Keď ho prepustili z lazaretu, Meggie šla poňho rolls royceom do Gilly. Spolu s pani Smithovou ho usadili na zadné sedadlo a obložili ho prikrývkami a časopismi a potajme sa modlili, aby im nebesá ešte raz preukázali milosť a aby sa aj Jims konečne vrátil na Droghedu.

3 /

Až keď splnomocnenec cisára Hirohita podpísal kapitulačnú listinu, v Gillanbone uverili, že vojna sa skončila. Dozvedeli sa to v nedeľu druhého septembra tisícdeväťstoštyridsaťpäť, skoro na deň presne šesť rokov od vypuknutia vojny. Boli to roky, ktoré priniesli veľa nenahraditeľných strát: padol syn Dominika O'Rourka Rory a Horryho Hopetona John a aj mladý Cormac Carmichael. Najmladší syn Rossa MacQueena Angus nebude už nikdy chodiť, Dávid, syn Anthonyho Kinga, síce chodiť môže, ale nevidí, kam ide, a Patsy, syn Paddyho Clearyho, nikdy nebude môcť mať deti. Navyše sa vrátilo veľa takých, ktorých rany nebolo vidieť, ale ich jazvy boli rovnako hlboké. Mladí muži, ktorí pred rokmi so smiechom odišli na vojnu, prišli domov tichí, málovravní a iba zriedkakedy sa zasmiali. Spočiatku sa nikomu ani nesnívalo, že by vojna mohla trvať tak dlho a vyžiadať si toľko obetí.

Ľudia v okolí Gillanbone neboli zvlášť poverčiví, ale druhého septembra sa aj najväčších cynikov zmocnil čudný pocit. Pretože v ten istý deň, keď sa skončila vojna, skončilo sa aj najdlhšie obdobie sucha v dejinách Austrálie. Nepršalo skoro desať rokov, ale v ten deň sa na oblohe začali kopiť mohutné tmavé mraky,

ktoré sa potom roztrhli, a na smädnú zem sa spustilo tridsať centimetrov vody. Dva-tri centimetre dažďa by boli po dlhotrvajúcom suchu asi toľko ako kvapka vody vyšplechnutá na horúci kameň. Ale tridsať centimetrov znamenalo trávu. Meggie, Fee, Bob, Jack, Hughie a Patsy stáli na verande, pozerali, ako vonku v tme leje, a dychtivo do seba vťahovali lahodnú vôňu dažďa vpíjajúceho sa do vyprahnutej, rozdrobenej zeme. Kone, ovce, dobytok a ošípané dvíhali hlavy a vychutnávali vodu, ktorá ich zalievala. Väčšina zvierat prišla na svet v čase sucha a čosi také ešte neskúsila. Na cintoríne spláchol dážď prach z krídel botticelliovského anjela. Riečka sa rozvodnila a jej hučanie splývalo s bubnovaním dažďa. Dážď, dážď! Akoby obrovská nevyspytateľná ruka udeľovala ľudom, zvieratám a zemi požehnanie, ktoré im tak dlho odopierala. Úžasný, požehnaný dážď. Lebo dážď znamenal trávu a tráva znamenala život. Najskôr sa zo zeme začali ostýchavo vystrkovať drobunké svetlozelené stebielka a čím bola tráva vyššia, tým väčšmi tmavla. Kým dorástla do výšky kolien, získala typický droghedský striebornobéžový odtieň. Okolie domu vyzeralo ako pšeničné pole, ktorým sa preháňa vietor, a záhrady priam hýrili farbami. Všade sa nalievali a otvárali púčiky, ba aj prízračný eukalyptus, roky a roky pokrytý prachom, svietil bielou a žiarivou zelenou farbou ako kedysi. Neodškriepiteľné sa potvrdilo, že iba vďaka vodným nádržiam, ktoré dal postaviť Michael Carson, prekonali na Droghede desaťročné obdobie sucha.

Bob, Jack, Hughie a Patsy sa vybrali na koňoch na pasienky a radili sa, kde a ako začnú zvyšovať počty stád. Fee načala novú fľašu čierneho atramentu a dúfala, že červený nebude tak skoro potrebovať. Pokiaľ šlo o Meggie, bolo jasné, že jej život v sedle sa skončil. Čoskoro sa vráti Jims a na farmu začnú prichádzať muži hľadajúci prácu. Po dlhotrvajúcom suchu bol stav oviec a dobytka veľmi nízky, urobili však všetko, aby na chov ostali najcennejšie kusy. Barany a býky, od ktorých si sľubovali najviac, chovali v stajniach a starostlivo ich kŕmili. Bob sa vybral na východ do hornej časti Western Slopes nakúpiť kvalitné ovce

od farmárov, ktorých farmy sucho natoľko nezasiahlo. Jims sa vrátil na Droghedu. Prijali osem ovčiarov. Meggie zavesila svoje sedlo na klinec.

Krátko nato dostala od Luka list, druhý, odkedy ho opustila. „Myslím, že to už dlho nepotrvá," písal, „hádam ešte zopár rokov sekania a budem mať pokope toľko, koľko som chcel. Môj mizerný chrbát už síce nevydrží takú záťaž ako kedysi, ale ešte vždy patrím k najlepším a nasekám denne osem až deväť ton. Sotva stačíme vyrobiť toľko cukru, koľko teraz Európa vyžaduje. Máme s Arnem dvanásť skupín, ktoré pracujú pre nás, sú to všetko výborní chlapci. Zarábam vyše päťtisíc libier ročne a väčšinu z toho ušetrím. Nebude trvať dlho, Meg, a usadím sa pri Kynune. A keď to tam dám všetko do poriadku, azda budeš mať chuť vrátiť sa ku mne. Dal som Ti dieťa, ktoré si chcela? Smiešne, aké sú ženy posadnuté túžbou po deťoch. To bola vari aj príčina, že to medzi nami tak dopadlo. Napíš mi niekedy, ako sa máš a ako ste na Droghede prežili sucho. Pozdravuje Ťa Luke."

Fee vyšla na verandu, kde sedela Meggie s listom v ruke a neprítomne pozerala na zelený trávnik.

„Ako sa má Luke?"

„Ako vždy, mama. Myslím, že sa vôbec nezmenil. Chce ešte niekoľko rokov sekať tú prekliatu trstinu a potom kúpiť nejaké pozemky pri Kynune."

„Myslíš, že to raz naozaj urobí?"

„Možno, niekedy."

„Vrátila by si sa potom k nemu, Meggie?"

„Za nič na svete!"

Fee si sadla k dcére tak, aby na ňu dobre videla. Neďaleko bolo počuť mužské hlasy a údery kladiva. Do všetkých okien vsadzovali drôtené sieťky proti hmyzu. Fee dlho odmietala dať takto zošpatiť priečelia domov, ale čím dlhšie trvalo sucho, tým boli muchy neznesiteľnejšie. Napokon, dva týždne predtým, ako sa skončilo, najala odborníka, ktorý začal so svojimi pomocníkmi montovať ochranné sieťky nielen na okná veľkého domu, ale aj všetkých ostatných budov na farme.

O zavedení elektriny však naďalej nechcela ani počuť, hoci v strižni už od roku tisícdeväťstopätnásť používali elektrinu dodávanú generátormi. Nevedela si predstaviť, že by namiesto tlmeného svetla lámp mala mať v dome ostré elektrické osvetlenie. To v nijakom prípade. Na Droghede však teraz mali nový plynový sporák s propánovou bombou a ďalšiu novinku – tucet petrolejových chladničiek. Austrálsky priemysel sa ešte celkom nepreorientoval na mierovú výrobu, ale bolo jasné, že časom začnú podniky vyrábať nové, moderné zariadenia.

„Meggie, prečo sa s Lukom nerozvedieš a znovu sa nevydáš?“ spýtala sa zrazu Fee. „Enoch Davies by sa s tebou hneď oženil na inú ženu jakživ ani nepozrel.“

Meggie začudovane pozrela na matku. „Panebože, mama, tuším so mnou konečne hovoríš ako žena so ženou!“

Fee sa neusmiala. Usmievala sa len zriedka. „Nuž, ak si sa nestala ženou doteraz, nestaneš sa ňou nikdy. Ale predsa si myslím, že sa ti to podarilo. Vidí sa mi, že starnem, začínam byť zhovorčivá.“

Meggie sa zasmiala. Matkine slová ju potešili a bála sa, aby nezvyčajnú atmosféru, ktorá medzi nimi vznikla, niečím nepokazila.

„To robí dážď, mama, naozaj. Nie je nádherné, že na Droghede opäť rastie tráva? Pozri, aké je všetko naokolo zelené!“

„Áno. Ale vyhýbaš sa mojej otázke. Prečo sa nechceš s Lukom rozviesť a znovu sa vydať?“

„Bolo by to proti zákonom cirkvi.“

„Hlúposť!“ vyhlásila Fee, ale neznelo to ostro. „Si rovnako moja dcéra ako otcova, a ja nie som katolíčka. Nepokúšaj sa mi niečo nahovoriť. Keby si sa chcela znovu vydať, rozviedla by si sa.“

„Asi áno. Ale ja sa nechcem znovu vydať. Som tu na Droghede so svojimi deťmi veľmi šťastná.“

Spoza blízkeho kríka sa ozval chichot podobný Megginmu.

„Počuješ?“ povedala Meggie. „To je Dane. Vieš, že jazdí na koni už tak dobre ako ja, hoci má len sedem rokov?“ Nachýlila sa dopredu. „Dane, čo to tam stváraš? Ihneď poď von!“ Dane

vyliezol z najbližšieho kríka, ruky samá hlina a okolo úst podozrivé čierne šmuhy.

„Mama, vedela si, že zem má takú dobrú chuť? Naozaj, neklamem.“

Podišiel bližšie a zastal pred ňou: štíhly, pôvabný chlapec s porcelánovou tváričkou. Na sedem rokov bol dosť vysoký a mocný.

Potom sa vynorila Justína a postavila sa vedľa neho. Aj ona bola vysoká, ale skôr chudá ako štíhla. Tvár mala tak husto posiatu pehami, že sa jej črty dali ledva rozoznať. Obočie a riasy pieskovej farby boli také svetlé, že ich takmer nebolo vidieť. Ale oči mala rovnako zvláštne, bezfarebné a znepokojujúce ako predtým. Husté, ostro červené vlasy sa jej kučeravili okolo škriatkovskej tváre. Pekné dieťa to rozhodne nebolo, napriek tomu si ju však hneď každý všimol: nielen pre tie nezvyčajné oči, ale aj pre pozoruhodnú povahu. Bola strohá, priama, nepopierateľné inteligentná a mala nesmierne silnú vôľu. V ôsmich rokoch jej bolo úplne ľahostajné, čo si o nej myslia ostatní. Zbožňovala iba Dana a pokladala ho za svoje vlastníctvo.

Nečudo, že medzi ňou a matkou dochádzalo preto často k ostrým hádkam. Keď Meggie prestala jazdiť na pasienky a začala sa opäť venovať deťom, bol to pre Justínu šok. Pokiaľ šlo o ňu, zjavne matku nepotrebovala, lebo bola presvedčená, že má vo všetkom pravdu. Takisto nepotrebovala nijakého dôverníka ani človeka, ktorý by ju chválil. Meggie pokladala za osobu, ktorá ju sústavne ukracuje o potešenie z Dana. So starou matkou vychádzala oveľa lepšie. Fee patrila k ľuďom, ktorých Justína bezvýhradne uznávala. Udržiavala si od každého odstup a predpokladala, že ostatní majú aspoň istú dávku zdravého rozumu.

„Hovorila som mu, že nemá jesť hlinu,“ ozvala sa Justína.

„Neboj sa, z toho nezomrie, ale dobré to preňho tiež nie je.“ Meggie pozrela na syna. „Prečo si to robil, Dane?“

Chlapec sa zamyslel. „Je tu, tak som ju jedol. A chutila mi. Keby bola škodlivá, nechutila by mi, no nie?“

„Netrep zasa,“ prerušila ho Justína. „Už si s tebou naozaj

neviem rady, Dane. Je veľa vecí, ktoré majú výbornú chuť, a predsa sú jedovaté.“

„Povedz mi aspoň jednu!“ vyzval ju.

„Melasa!“ skríkla víťazoslávne.

Dane raz objavil v komore pani Smithovej plný hrniec melasy a celý ho zjedol. Pochopiteľne mu prišlo strašne zle. Teraz prikývol, ale nechcel dať sestre tak rýchlo za pravdu. „Nemohla byť až taká jedovatá, keď som ešte tu.“

„Áno, si, ale iba preto, lebo si všetko vyvrátil. Keby si ju nevyvrátil, bol by si už mŕtvy.“

Proti tomu sa nedal nájsť nijaký argument. Pretože boli skoro rovnako vysokí, chytil Justínu pod pazuchu a spolu odišli do domčeka, ktorý im museli strýkovia vybudovať podľa ich presných pokynov medzi ovísajúcimi vetvami pieprovníka. Dospelým sa to spočiatku nevidelo, lebo pod stromom sa to hmýrilo včelami. Deti však tvrdili, že im neublížia, a ukázalo sa, že mali pravdu. Dane s Justínou pokladali pieprovníky za najkrajšie zo všetkých stromov. Pod ich konármi sa dalo dobre skrývať, príjemne voňali a rástli na nich strapce ružových bobuliek, ktoré pri stisnutí medzi prstami pukali a šírila sa z nich prenikavá aróma.

„Majú úplne rozdielne povahy, a predsa si tak rozumejú,“ povedala Meggie. „Stále mi to nejde do hlavy. Nepamätám sa, že by sa boli niekedy poškriepili, hoci mi nie je celkom jasné, ako sa vie Dane vyhnúť hádke s takým neústupčivým tvrdohlavcom ako Justína.“

Ale Fee myslela na niečo iné. „Panebože, akoby otcovi z oka vypadol,“ povedala a pozerala, ako Dane mizne pod najnižšou vetvou pieprovníka.

Meggie zamrazilo. V posledných rokoch počúvala túto vetu veľmi často, a predsa si nemohla zvyknúť, že myslia Luka. A prečo aj nie? Luke O‘ Neill a Ralph de Bricassart mali predsa čosi podobné. Ale napriek tomu Meggie nikdy nereagovala celkom prirodzene, keď niekto povedal, že sa Dane podal na otca.

„Naozaj si to myslíš, mama?“ spýtala sa čo najľahostajnejšie. „Mne sa nezdá. Ale možno preto, že Dane má celkom inú povahu

ako Luke.“

Fee sa zasmiala. Hoci to znelo trochu ako zafučanie, predsa sa to dalo nazvať smiechom. Oči plné zlovestnej irónie upierala na Megginu tvár. „Pokladáš ma skutočne za takého blázna, Meggie? Nehovorím o Lukovi O‘ Neillovi. Hovorím o tom, že Dane akoby z oka vypadol Ralphovi de Bricassart.“

Meggie stŕpla. Hlavu, ruky, nohy, ba i srdce mala zrazu ako z olova.

„Ale mama!“ Aj jej hlas znel ako olovo. „Čo to vravíš!“

„Presne tak. Dobre si počula. Luke O’Neill tohto chlapca nesplodil. Je to syn Ralpha de Bricassart. Vedela som to, len čo som mu pomohla na svet.“

„Prečo si doteraz nič nepovedala? Prečo si čakala s tým šialeným, ničím neodôvodneným obvinením sedem rokov?“

Fee vystrela nohy a pohodlne si ich v členkoch prekrížila. „Aj ja starnem, Meggie. A vtedy človeka mnohé už tak nebolí. Veru, staroba môže byť požehnaním! Dobre mi padne vidieť, ako sa Drogheda opäť spamätáva. Preto sa cítim ako už dávno nie. A prvý raz po rokoch sa mi chce dokonca s niekým trochu pozhovárať.“

„Nuž, mama, keď sa ty raz rozhodneš rozprávať, hovoríš naozaj čudné veci! Nemáš na to právo! Nie je to pravda,“ povedala Meggie zúfalo, neistá, či ju chce matka potrápiť, alebo poľutovať.

Fee zrazu vystrela ruku, položila ju Meggie na koleno a usmiala sa, ani zatrpknuto, ani pohŕdavo, ale so zvláštnym súcitom. „Neklam, Meggie. Môžeš oklamať, koho chceš, ale mňa nie. Nič na svete ma nepresvedčí, že Danovým otcom je Luke O’Neill. Nie som hlúpa a mám oči. Chlapec nemá nič z Luka. Kde by to aj vzal? Je vernou kópiou Ralpha. Pozri na jeho ruky, na to, ako mu rastú vlasy, na tvar jeho hlavy a obočie. Dokonca aj pohyby majú rovnaké. Ralph de Bricassart, Meggie, Ralph de Bricassart!“

Meggie sa vzdala a zrazu sa jej nevýslovne uľavilo. „Odstup v jeho očiach. Ten je najzjavnejší. Je to také okaté, mama? Vedia to všetci?“

„Pravdaže nie," odvetila Fee rozhodne. „Ľudia si všímajú farbu očí, nos, postavu. A z tohto hľadiska je tu istá podoba s Lukom. Ja som to vedela hneď od začiatku, lebo som vás s Ralphom celé roky pozorovala. Stačilo mu kývnuť prstom a bola by si za ním bežala. Nehovor mi teraz, že rozvod je proti zákonom cirkvi. Dychtila si porušiť oveľa vážnejšie cirkevné zákony! Bola si nehanebná, Meggie, nehanebná!" Z hlasu jej zaznievala netajená tvrdosť. „Ale on bol zásadový muž. Pevne sa rozhodol byť dokonalým kňazom, teba pokladal iba za čosi druhoradé. Ach, aká naivita! Nepomohlo mu to, však? Bola to iba otázka času, kedy sa niečo stane."

Za rohom spadlo remeselníkovi kladivo a zaklial. Fee sa mykla a zachvela. „Božemôj, kedy už skončia!" Potom sa vrátila k pôvodnej téme. „Myslíš, že si ma oklamala, keď si nechcela, aby ťa Ralph prišiel zosobášiť? Už vtedy som to vedela. Nechcela si ho ako sobášiaceho kňaza, chcela si ho ako ženícha. Keď potom pred odchodom do Atén prišiel na Droghedu a nenašiel ťa, bolo mi jasné, že ťa skôr či neskôr vyhľadá. Blúdil hore-dolu ako malý chlapec, stratený na sydneyskom veľkonočnom jarmoku. Vydať sa za Luka bol tvoj najmúdrejší ťah, Meggie. Kým Ralph vedel, že po ňom túžiš, nechcel ťa, ale len čo si patrila inému, ukázali sa uňho klasické príznaky žiarlivosti. Prirodzene, presvedčil sám seba, že jeho city k tebe sú čisté ako sneh. Pravda je však taká, že ťa potreboval, ako nepotreboval ešte nijakú ženu v živote a pravdepodobne ani potrebovať nebude. Zvláštne." Fee pokrútila hlavou. „Vždy som uvažovala, čo na tebe vidí. Ale zdá sa mi, že pokiaľ ide o dcéry, matky bývajú slepé, až kým nie sú pristaré, aby ešte žiarlili na mladosť. Medzi tebou a Justínou je to do istej miery rovnaké, ako to bolo kedysi medzi nami dvoma."

Oprela sa dozadu a hojdala sa, pritom však spod privretých viečok pozorovala Meggie ako vedec preparát.

„Čokoľvek na tebe videl," pokračovala, „uvidel to hneď pri vašom prvom stretnutí a nikdy ho to neprestalo priťahovať. Najťažšie bolo preňho vyrovnať sa s tým, že si dospela. Keď bol konečne ochotný zmieriť sa s tým, bola si už vydatá a preč z Droghedy. Úbohý Ralph! Musel ťa nájsť, iné mu nezostávalo. A

naozaj ťa našiel, však? Vedela som to, keď si sa vrátila domov, predtým ako sa narodil Dane. Keď si získala Ralpha, nemusela si už ostať s Lukom.“

„Áno,“ vzdychla Meggie. „Ralph ma našiel. Ale nič sa tým nevyriešilo. Vedela som, že sa svojho boha nikdy nevzdá. A preto som sa rozhodla vziať si jediné, čo som od neho mohla dostať. Jeho dieťa. Dana.“

„Akoby som počula ozvenu,“ povedala Fee a z hrdla sa jej vydral zvláštny, chripľavý smiech. „Akoby som počula sama seba.“

„Frank?“

Stolička zaškrípala. Fee vstala, podišla o kúsok ďalej, potom sa vrátila a uprene sa zahľadela na dcéru. „Pozrime sa,“ povedala. „Oko za oko, zub za zub. Odkedy to vieš?“

„Od detstva. Odkedy Frank odišiel.“

„Frankov otec bol významný politik, oveľa starší ako ja a ženatý. Keby som ti povedala jeho meno, hneď by si vedela, o koho ide. Na celom Novom Zélande sú po ňom pomenované ulice, tuším aj jedno či dve mestá. Nazvime ho povedzme Pakeha. V maorskom jazyku to znamená biely muž, ale pre tento účel nám to postačí. Samozrejme, medzitým už zomrel. Aj ja mám v sebe kvapku maorskej krvi, Frankov otec bol však napoly Maor. Na Frankovom zovňajšku sa to prejavilo tak výrazne preto, lebo zdedil polynézske znaky po nás obidvoch. Ach, ako som toho muža ľúbila! Možno sa vo mne ozval hlas našej krvi, neviem. Bol naozaj príťažlivý. Vysoký, s čiernou hrivou a žiarivými, usmiatymi čiernymi očami. Mal všetko, čo chýbalo Paddymu, bol vzdelaný, kultivovaný, šarmantný. Ľúbila som ho ako zmyslov zbavená, myslela som, že nikdy nebudem môcť ľúbiť iného. A v tom sebaklame som zotrvávala, až kým nebolo prineskoro!“ Hlas sa jej zlomil. Obrátila hlavu a pozerala do záhrady. „V mnohom som chybila, Meggie.“

„Preto si Franka ľúbila väčšmi ako nás ostatných?“ spýtala sa Meggie.

„Myslela som, že ho ľúbim väčšmi preto, lebo je Pakehov syn, kým ostatné deti boli Paddyho.“ Fee si znovu sadla a smutne

vzdychla. „História sa opakuje. Ak mám byť úprimná, keď som uvidela Dana, musela som sa v duchu smiať.“

„Si neobyčajná žena, mama!“

„Myslíš?“ Stolička zastonala a Fee sa naklonila dopredu. „Prezradím ti malé tajomstvo, Meggie. Či som už neobyčajná, alebo celkom obyčajná, v každom prípade som veľmi nešťastná žena. Nevedno prečo som bola nešťastná od chvíle, ako som sa zoznámila s Pakehom. Je to predovšetkým moja vlastná vina. Ľúbila som ho, ale to, čo mi urobil, nemalo by postihnúť nijakú ženu. A potom tu bol Frank. Visela som na ňom a vás ostatných som si nevšímala. Nevšímala som si ani Paddyho. Bol to najlepší človek, akého som kedy stretla, lenže som si to neuvedomovala. Večne som ho porovnávala s Pakehom. Áno, bola som mu vďačná, vedela som, že Paddy je jemný milý muž…“ Pokrčila plecami. „Ale to všetko je za nami. Chcela som tým však povedať jedno, Meggie. To, čo si urobila, nebolo správne. Pochopila si to, však?“

„Nie, nepochopila. Cirkev nemá právo čakať od kňazov, že jej dajú aj svoju mužnosť.“

„Je to vlastne zvláštne, že cirkev je ženského rodu. Ukradla si muža inej žene, Meggie, presne ako ja.“

„Ralph nikdy nemal vzťah k inej žene okrem mňa, mama. Cirkev nie je žena. Je to vec, inštitúcia.“

„Predo mnou sa nemusíš obhajovať. Aj ja som vtedy rozmýšľala tak ako ty teraz. Ale rozvod uňho neprichádzal ďo úvahy. Bol jedným z prvých mužov svojej rasy, ktorý získal vysoké politické postavenie. Musel sa rozhodnúť medzi svojím ľudom a mnou. A ktorý muž by odolal príležitosti dokázať, že je ktosi mimoriadny? Veď aj Ralph si preto zvolil cirkev, či nie? Povedala som si teda, že si vezmem od neho to, čo môžem dostať. Budem mať a ľúbiť aspoň jeho dieťa.“

Meggie zrazu matku nenávidela, nemohla ju ani ľutovať. Tvrdenie, že si zbabrala život takisto ako ona, zdalo sa jej nespravodlivé, a preto povedala: „Lenže pokiaľ ide o chúlostivejšiu stránku veci, zariadila som si to lepšie ako ty, mama. Môj syn má aspoň meno, ktoré mu nemôže nik uprieť.“

„To bola od teba bezočivosť,“ zasyčala Fee. „Ach áno, ty vieš človeka oklamať, Meggie! Navonok si čistá ako baránok, stelesnená nevinnosť. Nuž áno, otec mi vtedy za peniaze obstaral muža, aby mal Frank meno a aby sa ma zbavil. Skade si sa to o Frankovi dozvedela?“

„To je moja vec.“

„Zaplatíš za to, Meggie. Ver mi, že zaplatíš. Nebudeš na tom o nič lepšie ako ja. Stratila som Franka spôsobom, ktorý je pre matku jedným z najstrašnejších. Túžim ho vidieť, a nemôžem… Len počkaj! Aj ty prídeš o syna.“

„Ak budem môcť niečo proti tomu podniknúť, tak nie. Ty si Franka stratila preto, lebo si nerozumeli s otcom. Ja som sa postarala, aby Dane nemal otca, ktorý by mu zväzoval ruky. Namiesto toho ho pripútam k Droghede. Čo myslíš, prečo už teraz robím z neho malého ovčiara? Na Droghede bude v bezpečí.“

„Bol tu v bezpečí otec? Alebo Stuart? Ozajstné bezpečie nejestvuje nikde. A keď raz Dane bude chcieť odísť, nijako ho nezadržíš. Otec Frankovi vôbec nezväzoval ruky. V tom je celý problém. Frank sa nedal spútať ničím. A ak si myslíš, že sa to tebe, žene, podarí urobiť so synom Ralpha de Bricassart, tak sa náramne mýliš. Je to predsa jasné. Keď sme si nevedeli udržať otca, ako môžeme dúfať, že si udržíme syna?“

„Môžem stratiť Dana iba v jednom prípade: ak si nenecháš pre seba to, čo vieš. Ale varujem ťa, zabila by som ťa.“

„Nerob si starosti, toľkej námahy nie som hodna. Tvoje tajomstvo je u mňa dobre ukryté. Som iba zvedavá pozorovateľka. Áno, naozaj len a len pozorovateľka.“

„Ach, mama! Prečo nikdy nie si ochotná dávať? Prečo si sa stala takáto?“

Fee vzdychla. „Udalosti, ktoré sa odohrali dávno pred tvojím narodením.“

Meggie zaťala päste. „Nie, nie! Zbytočne sa namáhaš. Po všetkom, čo si mi práve porozprávala, tomu už neverím. Je to nezmysel, nezmysel, nezmysel, rozumieš, mama? Väčšinu života si si v tom hovela ako mucha v sirupe!“

Fee sa spokojne, zoširoka usmiala. „Vždy som bola presvedčená, že je oveľa dôležitejšie mať synov ako dcéru, ale očividne som sa mýlila. Mám z teba radosť, Meggie, takú, akú nikdy nemôžem mať zo svojich synov. Dcéra je rovnocenný partner, synovia nie. Sú to iba bezbranné bábiky, ktoré postavíme, aby sme ich mohli podľa ľubovôle prevrhnúť."

Meggie zhrozene upierala zrak na matku. „Si neľútostná. Tak mi teda povedz, v čom spočíva náš omyl."

„V tom, že sme sa narodili," odvetila Fee.

Tisícky mužov sa vracali domov a zamieňali kaki uniformy za civil. Labouristická vláda, ktorá bola ešte vždy pri moci, hodnotila situáciu na západných nížinách mimoriadne kriticky. Nepokladala za správne, aby jednotlivé farmárske rodiny vlastnili obrovské plochy pôdy v čase, keď tí, čo bojovali za vlasť, potrebujú miesto a zem, kde by sa mohli usadiť. Navyše bolo treba hospodáriť intenzívnejšie ako doteraz. Na území väčšom ako Spojené štáty bývalo šesť miliónov ľudí, ale farmy vlastnili niekoľkí jednotlivci. Najväčšie usadlosti sa preto mali rozparcelovať a okrajové plochy prideliť vojnovým veteránom.

Tak sa Bugela scvrkla zo šesťdesiattisíc hektárov na tridsaťtisíc, Martin King musel prepustiť po pätnásťtisíc hektárov dvom navrátilcom, Ross MacQueen na Rudna Hunish, ktorá mala pôvodne päťdesiattisíc, prišiel o polovicu – podelili sa o ňu dvaja veteráni. A tak to bolo všade. Vláda prirodzene vyplatila vlastníkom náhradu, bolo to však menej, ako by boli získali pri voľnom predaji pôdy. A bolelo to. Áno, bolelo. Hoci farmári uvádzali v hlavnom meste Canberre rozličné argumenty, vláda sa nedala obmäkčiť. Majetky rozlohy Bugely a Rudna Hunish sa rozdelia. Napokon v gillanbonskom okrese je veľa prosperujúcich fariem s rozlohou menšou ako dvadsaťtisíc hektárov, čo dokazuje, že nik nepotrebuje také obrovské plochy pôdy.

Najbolestnejší bol však pocit, že vojnoví veteráni zostanú tentoraz na pridelených pozemkoch navždy. Aj po prvej svetovej vojne postihlo skoro všetky veľké farmy čiastočné vyvlastnenie, ale akcia nebola dobre premyslená, noví farmári nemali vzdelanie

ani skúsenosti, a tak zákonite vychádzali na mizinu. Pôvodní vlastníci postupne skupovali od sklamaných veteránov svoju pôdu nazad a navyše pod cenu. Tentoraz sa však vláda rozhodla na vlastné náklady nových osadníkov vyškoliť.

Pokiaľ išlo o farmárov, skoro všetci boli vášniví prívrženci agrárnej strany a pohŕdali labouristickou vládou, ktorá v ich očiach stelesňovala priemyselný proletariát, odbory a neschopných marxistických intelektuálov. Mimoriadne ťažko niesli skutočnosť, že Clearyovci, známi ako prívrženci labouristickej strany, nebudú sa musieť zriecť ani jedného hektára. Keďže farma patrila katolíckej cirkvi, bola z parcelácie vyňatá, a to napriek obrovskej rozlohe. Protesty boli také hlasné, že sa o nich dozvedeli až v Canberre, ale nevenovali im nijakú pozornosť. Pre farmárov starousadlíkov, ktorí sa odjakživa pokladali za najmocnejšiu skupinu obyvateľov v krajine, to bola trpká skúsenosť. Zistili, že tí, čo sú v Canberre pri moci, robia si, čo chcú. Austrália bola federácia a vlády jednotlivých spolkových štátov v skutočnosti nemali takmer nijakú právomoc.

Drogheda, obor v trpasličom svete, neprišla ani o jeden zo svojich stotisíc hektárov.

Daždivé obdobia sa striedali so suchými. Niekedy bolo dažďa dosť, inokedy aj priveľa, občas primálo, ale sucho, ktoré by trvalo celých desať rokov, sa chvalabohu nezopakovalo. Počet oviec postupne vzrástol a vlna bola kvalitnejšia ako pred veľkým suchom, čo bol mimoriadny výkon. Chovať ovce sa stalo módou. Veľa sa rozprávalo o farme Haddon Rig pri Warrene a mnohí chovatelia cieľavedome súťažili s jej majiteľom Maxom Falkinerom, kto predvedie na kráľovskom veľkonočnom jarmoku najlepšieho chovného barana a ovcu. Cena vlny stále stúpala, až dosiahla závratnú výšku. Európa, Spojené štáty a Japonsko sa dychtivo vrhali na austrálsku vlnu. Vlna z iných krajín bola drsnejšia, používali ju na výrobu hrubých tkanín, kobercov a plste. Iba z dlhej hodvábnej srsti austrálskych merín sa dala vyrobiť mäkučká vlnená látka, ktorá sa kĺzala pomedzi prsty. A najkvalitnejšia vlna tohto druhu pochádzala z čiernozemných

plání severozápadného Nového Južného Walesu a juhozápadného Queenslandu.

Bolo to, akoby sa im po všetkých tých neuveriteľne tvrdých rokoch veľkého sucha konečne dostalo spravodlivej odmeny. Droghedské zisky prevýšili všetky očakávania: zarábali milióny libier ročne. Fee sedela pri písacom stole a vyžarovala z nej spokojnosť. Bob prijal ďalších dvoch ovčiarov. Nebyť králikov, situácia by sa dala nazvať ideálnou, králiky však boli stále rovnakou pliagou ako predtým.

Clearyovcom sa teraz žilo na Droghede veľmi príjemne. Vnútrajšok domov chránili pred hmyzom husté siete a nik si už nevedel ani predstaviť, ako mohli kedysi bez nich vydržať. Aj keď nevyzerali ktovieako pekne, ľahko sa s tým zmierili, lebo výhody, ktoré im poskytovali, ďaleko prevyšovali túto chybičku krásy – napríklad za veľkých horúčav mohli jesť na verande pod popínavými wisteriami.

Často ich pri tom pozorovali žaby. Boli maličké, ich zelené telá sa zlatisto ligotali. Nehybne sedeli a vážne, dôstojne si obzerali okolie. Odrazu sa žaba bleskovo vyhodila a chňapla nočného motýľa, ktorý bol skoro väčší ako ona, a nato opäť znehybnela. Z papule jej viseli dve tretiny zúfalo sa zmietajúcej koristi. Bolo to divadlo, ktoré Dana a Justínu neprestávalo fascinovať, a dohadovali sa, ako dlho potrvá, kým žaba obeť zhltne. Približne každých desať minút sa jej potrava pošmykla o kúsok nižšie do hrdla. Zvyčajne trvalo veľmi dlho, kým sa jej podarilo skonzumovať celý úlovok. Až do posledného okamihu bolo vidieť hrot trepotajúceho sa motýlieho krídla.

„Fíha!“ zvolal Dane a ticho sa zasmial. „Musí to byť čudný pocit, byť spolovice živý a spolovice zožratý.“

Obe deti mali vďaka tradičnej clearyovskej čitateľskej vášni na svoj vek veľmi bohatú slovnú zásobu. Boli inteligentné, všetko ich zaujímalo a život poznali iba z príjemnej stránky. Mali čistokrvné poníky, ktorých výška stúpala úmerne s ich vzrastom a na zelenom kuchynskom stole pani Smithovej poslušne písali školské úlohy podľa pokynov diaľkového kurzu. Hrávali sa v domčeku pod pieprovníkom, chovali mačky a psy, ba dokonca aj

malú jaštericu. Vodili ju na remienku a na zavolanie sa k nim vždy priplazila. Najväčšmi si však obľúbili drobné ružové prasiatko, ktoré sa inteligenciou vyrovnalo psom, a volali ho Chrochtáčik.

Deti iba zriedka chorľaveli, nikdy neboli prechladnuté a nemali chrípku, bezpochyby aj preto, lebo žili ďaleko od miest a neohrozovala ich skoro nijaká nákaza. Meggie sa bála najmä detskej obrny a záškrtu a dala ich proti všetkému zaočkovať. Na Droghede mali priam ideálny život. Mohli sa do sýtosti preháňať vonku a ich duševný vývoj nebol pritom nijako zanedbávaný.

Keď mal Dane desať a Justína jedenásť rokov, poslali ich do internátnych škôl v Sydney. Tak ako vyžadovala rodinná tradícia, Dan šiel do Riverviewu a Justína do Kincoppalu. Meggie ich odprevadila k lietadlu, a keď pozerala na ich bledé statočné tváričky, najradšej by bola letela s nimi, veď ešte nikdy predtým neboli preč z domu. Ale celá rodina, počnúc Fee a končiac Jimsom a Patsym, nástojila na tom, že deti sa musia naučiť samostatnosti.

„Nerozmaznávaj ich," povedala Fee prísne.

Keď sa však lietadlo v mrákave prachu vznieslo do výšky, pocítila Meggie zvláštnu bolesť. Pri predstave, že by mohla stratiť Dana, jej skoro puklo srdce. Rozlúčku s Justínou znášala dosť ľahko.

Pokiaľ šlo o Dana, boli jej city jasné a jednoznačné. Chlapec mal veselú, vyrovnanú povahu a každý si ho musel obľúbiť. On to prijímal s takou samozrejmosťou ako vzduch, ktorý dýchal. Naproti tomu Justína bola hodna lásky asi ako hrôzostrašný netvor. Veľa jej vlastností musel človek obdivovať: silnú vôľu, čestnosť, sebadôveru. Problém bol v tom, že Justína vo svojej priveľkej samostatnosti nestála o lásku ako Dane a nikdy nedala Meggie najavo, že ju potrebuje. Veľa jej charakterových čŕt pripomínalo Luka. Rozhodne však nebola lakomá, za čo musela byť Meggie vďačná.

Zásluhou pravidelnej leteckej prepravy mohli deti tráviť prázdniny, aj keď len krátke, doma na Droghede. Čoskoro si však na školu zvykli a páčila sa im. Danovi sa po návšteve Droghedy

vždy čnelo za domovom, Justína sa zasa cítila doma v Sydney a nemohla sa dočkať, kedy sa ta vráti.

Jezuitskí učitelia v riverviewskej škole sa rozplývali od nadšenia. Dane bol vynikajúci žiak aj športovec. Rehoľné sestry v Kincoppale však zďaleka neboli nadšené Justínou. Dievča s takým prenikavým pohľadom a ostrým jazykom nijako nemohlo byť obľúbené. Bola asi lepšia žiačka ako jej mladší brat, v športe však nevynikala.

Noviny S*ydney Morning Herald* zo štvrtého augusta tisícdeväťstopäťdesiatdva boli veľmi zaujímavé. Iba málokedy zaberala titulnú stranu jediná fotografia s aktuálnym článkom. V ten deň sa na nej skvel portrét Ralpha de Bricassart. Pod ním bolo napísané:

Jeho excelencia arcibiskup Ralph de Bricassart, v súčasnosti dôverník štátneho tajomníka Svätej stolice, ktorého dnes Jeho svätosť pápež Pius XII. menoval za kardinála.

Ralph Raoul de Bricassart dlhé roky úspešne pôsobil v Austrálii. Prišiel sem v júli 1919 ako novovysvätený kňaz a jeho pôsobenie sa tu skončilo v marci 1938, keď ho povolali do Vatikánu.

Kardinál de Bricassart sa narodil 23. septembra 1893 v írskej republike ako druhorodený syn rodiny, ktorej zakladateľom bol barón Ranulf de Bricassart, šľachtic z družiny Viliama Dobyvateľa. Podľa rodinnej tradície druhorodený syn zvyčajne vstúpil do služieb cirkvi. Tak sa Ralph de Bricassart dostal ako sedemnásťročný do seminára a po vysviacke ho poslali do Austrálie. Prvé mesiace strávil v diecéze Winnemurra v službách dnes už zosnulého biskupa Michaela Clabbyho. V júni 1920 ho preložili do Gillanbone v severozápadnom Novom Južnom Walese, kde pôsobil ako farár do decembra 1928. Potom pracoval ako osobný tajomník Jeho excelencie arcibiskupa Clunyho Darka a neskôr, v tej istej funkcii, u vtedajšieho pápežského vyslanca a arcibiskupa, dnes kardinála di Contini-Verchese. V tom čase ho menovali biskupom. Keď kardinál di Contini-Verchese odišiel do Ríma, aby vo Vatikáne pokračoval vo svojej významnej kariére,

povýšili Ralpha de Bricassart na arcibiskupa a stal sa jeho nástupcom vo funkcii pápežského vyslanca v Austrálii. Toto dôležité miesto zastával až do roku 1938, keď ho povolali do Ríma. Odvtedy dosiahol pozoruhodný vzostup v ústrednej hierarchii katolíckej cirkvi. Teraz, vo veku 58 rokov je jedným z mala mužov, ktorí sa v rozhodujúcej miere zúčastňujú na tvorbe pápežskej politiky.

Redaktor S*ydney Morning Heraldu* hovoril včera s niekoľkými jeho bývalými farníkmi, ktorí naňho dodnes s láskou spomínajú. Obyvatelia bohatého gillanbonského okresu, preslávenéhо chovom oviec, sú zväčša rímskokatolíckeho vierovyznania.

„Páter de Bricassart tu založil knihovnícku spoločnosť Svätého kríža," povedal pán Harry Gough, starosta Gillanbone. „V tom čase to bola významná ustanovizeň. Veľmi veľkoryso ju podporovala pani Mary Carsonová a po jej smrti sám kardinál, ktorý nikdy nezabúdal na nikoho z nás a na naše záujmy a potreby."

„Bol to najpôsobivejší muž, akého som kedy videla," vyhlásila pani Fiona Clearyová z Droghedy, jednej z najväčších a najvýnosnejších fariem v Novom Južnom Walese. „V období tunajšieho pôsobenia bol pre svojich farníkov veľkou duchovnou oporou, najmä pre nás tu na Droghede, ktorá, ako iste viete, patrí katolíckej cirkvi. Pomáhal nám pri záplavách zaháňať stáda, prišiel nám na pomoc aj pri požiari, hoci vtedy nemohol urobiť nič iné ako pochovať našich mŕtvych. V každom ohľade to bol mimoriadny človek. Bolo na ňom vidieť, že je povolaný plniť veľké úlohy. Často naňho spomíname, hoci od jeho odchodu uplynulo už dvadsať rokov. Myslím, že sa nemýlim, ak poviem, že mnohým ľuďom v okolí Gilly ešte vždy chýba."

Za vojny slúžil vtedajší arcibiskup de Bricassart verne a neochvejne Jeho svätosti a pripisuje sa mu zásluha o to, že v čase, keď sa Taliansko stalo nepriateľom Nemecka, prinútil poľného maršala Kesselringa, aby vyhlásil Rím za otvorené^ mesto. Florencia sa márne domáhala podobného privilégia a prišla o veľa umeleckých pokladov, ktoré sa neskôr vrátili do Talianska

iba vďaka tomu, že Nemecko prehralo vojnu. Hneď po vojne pomáhal vtedajší kardinál tisíckam utečencov, ktorí hľadali útočisko v iných štátoch, a zvlášť energicky podporoval austrálsky imigračný program.

Hoci je kardinál de Bricassart pôvodom Ír, Austrália má bezpochyby právo pokladať ho za jedného zo svojich najvýznamnejších mužov.

Meggie vrátila noviny Fee a smutne sa na ňu usmiala.

„Treba mu gratulovať, ako som povedala redaktorovi *Heraldu*. Ale neuverejnili to, hoci tvoju malú chvályreč uviedli takmer doslova. Ty máš ale ostrý jazyk! Teraz aspoň viem, po kom to Justína zdedila. Zaujímalo by ma, koľko ľudí je natoľko bystrých, aby si medzi riadkami prečítali to, čo si tým vlastne myslela."

„Nuž, v každom prípade si to prečíta on, ak sa mu noviny dostanú do rúk."

„Ktovie, či si na nás vôbec spomenie," vzdychla Meggie.

„Určite. Napokon ešte vždy sám spravuje Droghedu. Samozrejme, že si na nás spomenie, Meggie. Ako by mohol zabudnúť?"

„Máš pravdu, na Droghedu som nepomyslela. Sme teraz veľmi výnosní, však? To sa mu iste páči. Za kilo vlny dnes platia dve libry, tento rok sme museli mať vyššie zisky ako zlaté bane. Len strihaním jahniat sme zarobili vyše štyroch miliónov!"

„Nebuď cynická, Meggie, nepristane ti to," povedala Fee. Jej vzťah k dcére sa s pribúdajúcimi rokmi zjavne zlepšil. Svojím spôsobom Meggie uznávala, ba dokonca jej dávala najavo náklonnosť. „Nemôžeme si sťažovať. Nezabúdaj, že či sú už časy dobré, alebo zlé, dostávame každý rok svoje peniaze. A nevyplatil azda Bobovi ako prémiu stotisíc a nám ostatným po päťdesiattisíc? Keby sa mu zachcelo vyhnať nás z Droghedy, mohli by sme si kúpiť Bugelu aj pri terajších inflačných cenách pôdy. A koľko dal tvojim deťom? Tisíce a tisíce. Buď k nemu spravodlivá."

„Moje deti o tom nič nevedia a ani nechcem, aby sa o tom dozvedeli. Musia sa naučiť zariadiť si život samy, bez pomoci

Ralpha de Bricassart. Zvláštne, že jeho druhé meno je Raoul. Znie to veľmi normansky, však?“

„Čo urobíš, ak príde?“ spýtala sa Fee.

„To nie je pravdepodobné,“ odvrkla Meggie.

„Ktovie,“ povedala Fee záhadne.

A mala pravdu. Nenápadne, v tichosti sa zrazu v decembri zjavil. Celú cestu zo Sydney na Droghedu prešiel na svojom športovom astonmartine. Tlač sa nedozvedela, že je v Austrálii, a tak na farme netušili, akú budú mať návštevu. Keď auto zabočilo na príjazdovú cestu posypanú štrkom, nik nebol vonku a asi ho ani nepočuli, lebo na verandu nik nevyšiel.

Už od Gilly vstrebával každou bunkou tela krajinu, ktorá ho obklopovala: vôňu buša, oviec, suchej trávy, neúnavne sa trblietajúcej v slnečných lúčoch. Opäť videl klokany a pštrosy emu, galahy a jašterice, obrovské množstvá bzučiaceho poletujúceho hmyzu, mravce, čo pochodovali v zástupoch cez cestu, a všade naokolo vypasené huňaté ovce. To všetko mu bolo blízke, lebo to patrilo k tomu, na čom mu v živote najväčšmi záležalo. A zdalo sa, že roky na tom vôbec nič nezmenili.

Dom vyzeral až na sieťky proti hmyzu tak ako kedysi. S pobavením si všimol, že Fee asi prísne dozerá, aby pekné georgiánske priečelie ostalo nedotknuté, a nedovolila, aby aj veľkú verandu s výhľadom na gillyskú cestu obohnali pletivom. Nuž, bolo by jej škoda. Koľko rokov sa už dožili prízračné eukalypty? Tieto sem museli presadiť z vnútrozemia nazývaného Mŕtve srdce asi pred osemdesiatimi rokmi. Buganvília na ich horných vetvách pripomínala vodopád medi a purpuru.

Prišlo leto, do Vianoc zvyšovali dva týždne a droghedské ruže boli v plnom kvete. Zaplavovali všetko, ružové, biele, žlté, krvavočervené, šarlátové ako kardinálska sutana. Pomedzi zelené listy wisterie vykukovali popínavé ružové a biele ruže, plazili sa nadol zo strechy verandy a po drôtenom pletive, zdobili čierne okenice na prvom poschodí, naťahovali úponky až k oblohe. Vodné nádrže ani ich podstavce nebolo vôbec vidieť, strácali sa v záplave ruží. Nad všetkými farbami prevládala svetlá a sivoružová. Popol z ruží? Áno, tak ten odtieň nazývajú. Určite ich

nasadila Meggie. Áno, musela to byť ona.

Zrazu začul Meggin smiech a zastal, akoby ochromený od strachu. Potom sa prinútil vykročiť ta, odkiaľ sa ozýval. Smiech sa medzitým zmenil na zvonivý chichot. Takto sa smiala Meggie ako malé dievčatko. Skade sa to ozýva? Tam spoza ruží neďaleko pieprovníka. Odhrnul konáre a zatackal sa, lebo naňho omamujúco zapôsobila ich vôňa – a smiech.

Ale Meggie tu nebola. Na hustom trávniku čupel chlapec a zabával sa s malým ružovým prasiatkom. Zvieratko k nemu pribehlo, potom odskočilo a bláznivo behalo dookola. Chlapec pohodil svetlovlasou hlavou a smial sa. Bol to Meggin smiech zaznievajúci z iného hrdla. Ralph nevedomky pustil konáre, ktoré predtým odhrnul, a nedbajúc na tŕnie, predieral sa ružovými krami. Chlapec mohol mať dvanásť, štrnásť rokov. Prekvapene pozrel na cudzinca. Prasa zachrochtalo, zdvihlo chvostík a odbehlo.

Mal na sebe iba staré šortky farby kaki, bol bosý a zlatohnedá pokožka sa mu hodvábne leskla. Štíhle chlapčenské telo už naznačovalo budúce chlapské línie. Na pleciach bolo jasne vidieť, ako sa časom rozšíria, svaly na nohách boli dobre vyvinuté, boky úzke, brucho ploché. Vlasy mal dlhšie, kučeravé a farbou pripomínali droghedskú trávu. Čierne, neuveriteľne husté riasy vrúbili prenikavo modré oči.

„Dobrý deň," povedal s úsmevom.

„Dobrý deň," odvetil Ralph, neschopný odolať chlapcovmu nákazlivému úsmevu. „Kto si?"

„Dane O'Neill", odvetil chlapec. „A kto ste vy?"

„Volám sa Ralph de Bricassart."

Dane O'Neill. Teda Meggin syn. Podľa všetkého Luka neopustila, ale udobrila sa s ním. A potom mu porodila tohto krásneho mládenca, ktorý mohol byť jeho synom, keby nebol býval ženatý s cirkvou. Koľko mal rokov, keď sa jej zasľúbil? Nebol oveľa starší ako toto chlapča. Keby bol počkal, mohol mať takéhoto syna. Hlúposti! Keby si sa nebol oženil s cirkvou, bol by si zostal v írsku, choval kone a nikdy by si nebol spoznal Droghedu ani Meggie Clearyovú.

„Čo si želáte?“ spýtal sa zdvorilo chlapec a vstal. Ralph usúdil, že sa pohybuje naozaj pôvabne – to mohol zdediť iba po matke.

„Je tu tvoj otec, Dane?“

„Otec?“ Tmavé klenuté obočie sa stiahlo. „Nie, nie je tu. Jakživ tu nebol.“

„Aha. A matka?“

„Šla do Gilly, no čoskoro sa vráti. Ale starká je doma. Chcete s ňou hovoriť? Zavediem vás k nej.“ Nevädzovomodré oči sa naňho zrazu prekvapene zahľadeli, doširoka sa roztvorili a opäť zúžili. „Ralph de Bricassart. Už som o vás počul. Ach, kardinál de Bricassart! Prepáčte, Vaša eminencia. Nechcel som byť nezdvorilý.“

Ralph mal síce čižmy, jazdecké nohavice a bielu košeľu, ale na prste sa mu ligotal rubínový prsteň, ktorý si až do smrti nesmie stiahnuť. Dane O’Neill si kľakol a s úctou ho pobozkal.

„To je v poriadku, Dane. Nie som tu ako kardinál, ale ako starý priateľ tvojej matky a starej mamy.“

„Prepáčte, Vaša eminencia. Mal som sa na vaše meno hneď rozpamätať. Často vás tu spomínajú. Ale vaše meno vyslovujú trochu ináč. Mama sa bude veľmi tešiť, keď vás uvidí.“

„Dane, Dane, kde si?“ ozval sa hlboký, nevrlý, netrpezlivý ženský hlas. Nízko visiace vetvy pieprovníka sa rozhrnuli a zjavilo sa asi pätnásťročné dievča. Jej zvláštne oči Ralphovi de Bricassart ihneď prezradili, že je to Meggina dcéra. Ostré črty a pehy veľké ako pencová minca však mali žiaľ s Meggie veľmi málo spoločné.

„Ach, dobrý deň. Prepáčte. Nevedela som, že máme návštevu. Som Justína O’Neillová.“

„Toto je kardinál de Bricassart, Jussy,“ zašepkal zreteľne Dane. „Chytro mu pobozkaj prsteň!“

V bezvýrazných očiach, pripomínajúcich oči slepcov, sa zablyslo pohŕdanie. „Naozaj neviem, Dane, čo to máš stále s tým náboženstvom,“ povedala a nenamáhala sa stíšiť hlas. „Bozkávať prsteň je nehygienické. Nie, to neurobím. A odkiaľ vieš, že je to naozaj kardinál de Bricassart? Pripomína mi skôr niektorého z

tých staromódnych farmárov, ako je pán Gordon.“

„Je to naozaj on,“ nedal sa Dane. „Prosím ťa, Jussy, buď k nemu milá. Kvôli mne!“

„Tak dobre, ale len kvôli tebe. Prsteň však nepobozkám ani za nič. Je mi to protivné. Bohvie, kto ho bozkával predo mnou. Mohol byť prechladnutý.“

„Nemusíš to robiť, Justína. Som tu na dovolenke. Momentálne nie som kardinál.“

„Potom je to v poriadku. Celkom otvorene vám poviem, že som ateistka,“ vysvetľovala pokojne Meggina dcéra. „Po štyroch rokoch v Kincoppale som zistila, že sú to všetko strašné nezmysly.“

„Máš právo na vlastný názor,“ odvetil kardinál a zúfalo sa usiloval tváriť rovnako dôstojne a vážne ako ona. „Môžem ísť teraz za vašou starou mamou?“

„Pravdaže. Nepotrebujete nás?“ spýtala sa Justína.

„Nie, ďakujem. Vyznám sa tu.“

„Dobre.“ Obrátila sa k bratovi, ktorý ešte vždy nemohol odtrhnúť zrak od návštevníka. „Poď mi pomôcť, Dane! Tak poď už!“

Justína mykala brata za rameno, ale ten sa nedal odtiahnuť. Sledoval vysokú vystretú postavu, až kým nezmizla za ružami.

„Si naozaj smiešny, Dane. Čo je na ňom také zvláštne?“

„Je to kardinál!“ povedal Dane. „Predstav si, ozajstný kardinál tu na Droghede!“

„Kardináli,“ poúčala ho Justína, „sú cirkevné kniežatá. Možno máš pravdu, je to dosť nezvyčajné. Ale nepáči sa mi.“

Ralph vedel, kde nájde Fee. Kde inde ako pri písacom stole. Strčil ďo rámu s drôteným pletivom a vošiel cez francúzske okno rovno do salóna, Fee ho určite počula, neobrátila však hlavu, pracovala ďalej. Sedela chrbtom k nemu a jej kedysi obdivuhodné zlaté vlasy mali teraz striebrosivú farbu. Chvíľu mu trvalo, kým si vyrátal, že má už sedemdesiatdva rokov.

„Dobrý deň, Fee,“ povedal.

Keď sa k nemu obrátila, hneď si na nej všimol zmenu, nevedel však v čom. V jej črtách sa tak ako predtým zračil výraz

ľahostajnosti a ďalších Feeiných charakteristických vlastností, ale čosi sa zmenilo. Akoby zároveň zjemnela i stvrdla. Na jednej strane vyzerala ľudskejšia, na druhej táto ľudskosť neuveriteľne pripomínala Mary Carsonovú.

Panebože, ten droghedský matriarchát, pomyslel si. Bude taká aj Meggie, keď príde na rad?

„Dobrý deň, Ralph," odvetila, akoby ju jeho nečakaný príchod vôbec neprekvapil. „Som rada, že vás vidím."

„Aj ja som rád, Fee."

„Netušila som, že ste v Austrálii."

„Nik to nevie. Mám niekoľko týždňov dovolenky."

„Dúfam, že ich strávite u nás."

„Kde inde?" Prešiel zrakom po vkusne vyzdobených stenách a pristavil sa pri portréte Mary Carsonovej. „Táto miestnosť sa vyrovná hociktorej vo Vatikáne. Tie čierne ovály s ružami sú naozaj krásne."

„Ďakujem. Usilujem sa robiť, čo môžem. Osobne však uprednostňujem jedáleň. Od vašej poslednej návštevy som ju zariadila nanovo, v ružovej, bielej a zelenej farbe. Znie to síce strašne, ale počkajte, až ju uvidíte. Vlastne ani neviem, prečo sa toľko namáham. Je to predsa váš dom, či nie?"

„Nie, kým žije aspoň jeden z Clearyovcov," odvetil pokojne.

„Aké potešujúce! Nuž, odkedy ste odišli z Gilly, postúpili ste o nejaký stupienok vyššie. Čítali ste v *Heralde* článok o vašom menovaní?"

Takmer badateľne sa zachvel. „Áno, čítal. Máte ostrejší jazyk ako kedysi, Fee."

„Áno, a navyše mi to spôsobuje potešenie. Keď si tak spomeniem na tie roky, keď som takmer neotvorila ústa! Vtedy som nevedela, o čo prichádzam." Usmievala sa. „Meggie je v Gilly, ale onedlho sa vráti."

Cez francúzske okná vošli Dane s Justínou.

„Môžeme ísť na koňoch k artézskej studni, starká?"

„Poznáte predsa pravidlá. Bez matkinho výslovného súhlasu nijaké jazdenie. Ľutujem, ale je to jej želanie. A ako sa to správate? Poďte sa predstaviť hosťovi!"

„Už sme sa zoznámili," povedal Ralph.

„Ach tak."

Kardinál pozrel na Dana. „Myslel som, že budete v škole," povedal s úsmevom.

„V decembri nie. Máme dva mesiace prázdnin."

Áno, bol pridlho preč. Zabudol, že na južnej pologuli majú deti veľké prázdniny v decembri a v januári.

„Ostanete u nás dlho, Vaša eminencia?" spýtal sa ešte vždy očarený Dane.

„Ostane u nás, dokedy bude môcť," odvetila Fee. „Myslím však, že by mu nebolo príjemné, keby ste ho stále oslovovali Vaša eminencia. Na čom sa dohodneme? Budete ho volať strýko Ralph?"

„Strýko!?" zvolala pobúrene Justína. „Vieš predsa, starká, že by to bolo proti rodinným zvyklostiam. Naši strýkovia sú Bob, Jack, Hughie, Jims a Patsy. Budeme ho volať jednoducho Ralph."

„Nebuď nezdvorilá, Justína. Kam sa podela tvoja dobrá výchova?" karhala ju Fee.

„Nie, nie, Fee, to je v poriadku. Naozaj je mi milšie, keď mi budú hovoriť iba Ralph," povedal rýchlo Ralph de Bricassart. Čo má proti nemu to čudné dievča?

„To by som nemohol!" zvolal Dane zhrozene. „Nemohol by som vás volať Ralph."

Kardinál k nemu pristúpil, položil mu ruky na plecia a priateľsky sa naňho usmial. „Prečo, Dane? To predsa nie je hriech."

„Poď, Dane, vrátime sa k pieprovníku," povedala rozkazovačne Justína.

Ralph a Dane sa obrátili k Fee a obidvaja sa na ňu zahľadeli.

„Dobrý bože!" zašepkala Fee. „Najlepšie bude, Dane, ak sa pôjdeš von hrať." Zatlieskala. „Bež!" Chlapec zmizol a bolo vidieť, že Fee by sa najradšej vrátila k účtovným knihám. Ralph sa taktne ospravedlnil a vyhlásil, že si chce pozrieť kuchynský domček.

Keď ta vošiel, zistil, že sa nič nezmenilo. Zrejme tu dosiaľ nezaviedli elektrinu a vo vzduchu bolo ešte vždy cítiť vôňu

včelieho vosku a ruží vo veľkých vázach na stole.

U pani Smithovej, Minnie a Cat sa zdržal veľmi dlho. Všetky zostarli, ale staroba im pristala lepšie ako Fee. Asi preto, že boli šťastné, skoro dokonale šťastné. Fee šťastná nebola. A čo Meggie? Nemohol sa dočkať, kedy ju uvidí.

Ale keď vyšiel z kuchynského domčeka, ešte vždy jej nebolo. Aby si skrátil dlhú chvíľu, zamieril k riečke. Aký pokoj a mier vládol na cintoríne! Na múre mauzólea bolo tak ako pred rokmi šesť bronzových tabuliek. Musí sa postarať, aby tu raz pochovali aj jeho. Keď sa vráti do Ríma, vydá potrebné pokyny. Neďaleko mauzólea si všimol dva nové hroby. V jednom odpočíval starý záhradník Tom, v druhom manželka ovčiara, ktorý pracoval na Droghede od štyridsiateho šiesteho. To bol ojedinelý rekord. Pani Smithová vravela, že ten ovčiar tu asi ešte pracuje, lebo tu má pochovanú ženu. Slnečník na hrobe čínskeho kuchára na pražiacom slnku rokmi vybledol, z pôvodnej cisárskej červene jeho farba postupne prechádzala rozličnými odtieňmi až do bieloružovej, podobnej farbe popola z ruží. Meggie, Meggie. Po mne si sa vrátila k nemu a porodila si mu syna.

Bolo veľmi horúco. Vetrík rozhýbal konáre smutných vŕb a zvončeky na hrobe čínskeho kuchára zahrali svoju smutnú melódiu H*ee* S*ing, Hee Sing, Hee Sing.* TANKSTAND CHARLIE, BOL TO SPRÁVNY CHLAP. Aj tento nápis na kríži vybledol, už sa dal ledva prečítať. Ale tak to má byť. Cintoríny sa majú prepadnúť do lona matky zeme, aby všetky pozemské ostatky zmizli v kolobehu času a iba vzduch si spomínal na niekdajších obyvateľov zeme. Nie, nechce, aby ho pochovali niekde vo Vatikáne medzi jemu podobnými, ale tu, medzi ľuďmi, ktorí žili naozaj.

Obrátil sa, uvidel mramorového anjela a mimovoľne zdvihol ruku na pozdrav. Potom pozrel cez lúku smerom k veľkému domu a uvidel, ako sa odtiaľ blíži Meggie, štíhla a zlatistá. Aj ona mala čižmy a jazdecké nohavice s bielou košeľou a na hlave sivý mužský plstený klobúk posotený do tyla. Vyzerala ako chlapec, ako jej syn, ktorý mal byť vlastne jeho synom. Je muž, ale keď tu bude naveky odpočívať, nezostane po ňom nijaká živá bytosť,

ktorá by tú skutočnosť potvrdzovala.

Meggie prekročila nízky biely plot a zastala pri ňom tak blízko, že videl iba jej oči, tie žiarivé sivé oči, čo nestratili nič zo svojej krásy a čara, ktoré ho opantali. Objala ho okolo krku a jemu sa zdalo, že sa od seba nikdy neodlúčili. Na ústach cítil teplé, živé pery, nebol to sen, ale skutočnosť, po ktorej tak dlho túžil, akási sviatosť, temná ako zem, nekonečne vzdialená od oblohy,

„Meggie, Meggie," šepkal s tvárou zaborenou do jej vlasov a objímal ju. Klobúk sa jej odkotúľal do trávy.

„V podstate sa vlastne nikdy nič nemení, však?" povedala so zatvorenými očami.

„Nie, nič," odvetil a v tom okamihu tomu uveril.

„Toto je Drogheda, Ralph. Varovala som ťa. Na Droghede patríš mne, a nie bohu."

„Viem. A predsa som prišiel." Sadol si na trávu a stiahol ju k sebe. „Prečo, Meggie?"

„Čo prečo?" Prešla si rukou po vlasoch, ktoré boli teraz svetlejšie ako Feeine, ale ešte vždy husté a hebké.

„Prečo si sa vrátila k Lukovi a porodila si mu syna?" spýtal sa s netajenou žiarlivosťou.

„Donútil ma," povedala bezvýrazne. „Ale bolo to iba raz a neľutujem to. Lebo mám Dana a Dane je toho hoden."

„Prepáč, nemal som právo pýtať sa ťa na to. Napokon Lukovi som ťa dal ja."

„To je pravda."

„Dane je úžasný chlapec. Ponáša sa na Luka?"

V duchu sa usmiala. Odtrhla niekoľko stebiel trávy, potom mu vsunula ruku pod košeľu. „Ani nie. Ani jedno z mojich detí sa na mňa ani na Luka nepodobá."

„Mám ich rád, lebo sú to tvoje deti."

„Si sentimentálny ako vždy. Pribúdajúce roky ti pristanú, Ralph. Odjakživa som to tušila a dúfala som, že buďem mať možnosť osobne sa o tom presvedčiť. Poznám ťa tridsať rokov, ale akoby to bolo iba tridsať dní."

„Tridsať rokov? Už toľko?"

„Mám štyridsaťjeden, môj milý, teda to musí byť toľko. Poslali ma sem oficiálne, aby som ťa priviedla do domu. Pani Smithová chystá na tvoju počesť špeciálny olovrant a neskôr, keď sa trochu ochladí, bude pečené bravčové s chrumkavou kôrkou.“

Bok po boku vykročili nazad. „Tvoj syn sa smeje takisto ako ty, Meggie. Jeho smiech bol prvý ľudský zvuk, ktorý som na Droghede počul. Bol som presvedčený, že si to ty. Šiel som za tebou, a našiel som jeho.“

„Bol teda prvý, koho si stretol na Droghede.“

„Áno.“

„Ako sa ti páči?“ spýtala sa ho napäto.

„Veľmi. Ale to je prirodzené, veď je tvoj syn. Rozhodne ma priťahuje väčšmi ako tvoja dcéra. Napokon, ani ja jej nie som sympatický.“

„Justína je síce moja dcéra, ale je to potvora. Vďaka nej som sa vo svojom veku naučila kliať. A sčasti aj vďaka tebe. A Lukovi. A vojne. Zvláštne, ako sa to všetko nakopilo.“

„Veľmi si sa zmenila, Meggie.“

„Naozaj?“ Plné mäkké pery sa usmiali. „Myslím, že to nie je pravda. To iba Veľký Severozápad ma obrúsil. Som ako Salome so siedmimi závojmi, jeden za druhým miznú. Alebo ako cibuľa s niekoľkými vrstvami šupky. Tak by sa vyjadrila Justína. To dieťa nemá v sebe ani trochu zmyslu pre lyriku. Som tá istá stará Meggie, Ralph, iba väčšmi obnažená.“

„Možno.“

„Ale ty si sa zmenil, Ralph.“

„Ako?“

„Ako keby si zistil, že podstavec sa pri každom závane vetra zakýva a pohľad zhora prináša iba sklamania.“

„To si dobre vystihla.“ Ticho sa zasmial. „Keď si spomeniem, že som sa kedysi opovážil povedať, že vôbec nie si mimoriadna! Odvolávam to. Si pravá žena, Meggie.“

„Čo sa stalo?“

„Neviem. Azda som prišiel na to, že aj cirkevné idoly majú hlinené nohy. Predal som sa za misu šošovice? Je okolo mňa iba prázdno, nič?“ Zamračil sa. „V podstate ide práve o to. Som iba

znôška ošúchaných fráz. Vatikánsky svet je starý, zatrpknutý, skamenený.“

„Na rozdiel od teba som to tak realisticky videla už dávno.“

„Nemal som inú voľbu, naozaj. Pri tebe by som bol možno býval lepší muž, aj keď menej vznešený. Ale ja som to jednoducho nemohol urobiť, ver mi. Tak strašne by som chcel, aby si to pochopila!“

Jemne mu hladkala rameno. „Ralph, ja to predsa chápem. Viem, viem… V každom z nás je niečo, čo nemôžeme zaprieť, aj keď nás to privedie k tomu, že kričíme tak hlasno, až zomrieme. Sme takí, akí sme, to je všetko. Tak ako hovorí stará keltská povesť o vtákovi s tŕňom v hrudi, ktorý si vyspieva srdce a zomrie. Musí to urobiť, lebo ho čosi k tomu ženie. Môžeme o niečom vedieť, že je to nesprávne, ešte skôr, ako to urobíme, a predsa tento poznatok neovplyvní ani nezmení to, čo sa má stať. Každý spieva svoju vlastnú krátku pieseň, lebo je presvedčený, že je to najkrajšia pieseň, akú kedy svet počul. Sami si vytvárame svoje tŕne a nemáme sa kedy spýtať, čo za to zaplatíme. Môžeme robiť iba jedno: znášať bolesť a presvedčiť sami seba, že to stálo za to.“

„Práve tomu nerozumiem. Bolesti,“ povedal a pozrel na ruku, ktorá sa mu tak jemne dotýkala ramena a predsa neznesiteľne pálila. „Prečo bolesť, Meggie?“

Ako každú sobotu, pri večeri nechýbali ani Bob, Jack, Hughie, Jims a Patsy. Za normálnych okolností by v nedeľu prišiel páter Watty odslúžiť omšu, ale Bob mu zatelefonoval, aby nechodil, lebo všetci budú preč. Bola to zbožná lož v záujme zachovania anonymity kardinála de Bricassart. Všetci piati clearyovskí chlapi sa teraz ponášali na Paddyho väčšmi ako predtým, zostarli, hovorili pomalšie a boli rovnako tvrdí a húževnatí ako zem, na ktorej žili a pracovali. A ľúbili Dana. Nespúšťali z neho zrak, a keď sa pobral do postele, sledovali ho, až kým nevyšiel z miestnosti. Očividne sa nemohli dočkať dňa, keď bude dosť starý, aby sa mohol spolu s nimi starať o Droghedu.

Medzitým Ralph zistil, prečo je Justína voči nemu taká

nepriateľská. Dane si ho obľúbil, visel mu na perách, stále sa pohyboval v jeho blízkosti a sestra jednoducho žiarlila.

Keď deti odišli spať, prebehol zrakom po bratoch, Meggie a ich matke. „Poďte si sadnúť k nám, Fee. Chcem vám všetkým niečo povedať.“

Fee vstala spoza písacieho stola. Ešte vždy mala pekné držanie tela a dobrú postavu, iba prsia jej trochu poklesli a pribrala v drieku, ale to zapríčinila staroba, a nie nadbytočné kilá. Ticho si sadla do veľkého krémového kresla oproti kardinálovi. Meggie sedela vedľa nej a bratia na kamenných lavičkách obďaleč.

„Ide o Franka,“ začal.

Jeho slová zavisli vo vzduchu.

„Čo je s ním?“ spýtala sa Fee pokojne.

Meggie položila pletenie. Pozrela na matku, potom na Ralpha. „Hovor!“ zvolala. Na rozdiel od matky nemohla zniesť náhle napätie, ktoré sa jej zmocnilo.

„Neviem, či si uvedomujete, že si Frank odsedel už skoro tridsať rokov,“ pokračoval Ralph. „Moji ľudia vás podľa mojich príkazov o všetkom dôležitom priebežne informovali. Nepokladal som však za potrebné znepokojovať vás podrobnosťami z jeho života, nik z nás mu nemohol pomôcť v jeho samote a zúfalstve. Keby si v prvých rokoch v goulburnskej väznici nebol získal povesť násilníka a človeka labilnej povahy, asi by ho boli už dávno prepustili, najneskôr za vojny. Vtedy mnohých trestancov omilostili pod podmienkou, že budú slúžiť v armáde. Chudákovi Frankovi to nepovolili.“

Fee zdvihla pohľad od svojich rúk. „To všetko tá jeho nešťastná povaha,“ povedala bezvýrazne.

Ralph sa usiloval nájsť správne slová. Kým rozmýšľal, ostatní ho pozorovali s čudnou zmiešaninou strachu a nádeje. Starosti im však nerobil záujem o Frankovo blaho.

„Akiste sa čudujete, že som sa po toľkých rokoch vrátil do Austrálie,“ povedal napokon, vyhýbajúc sa Megginmu pohľadu.

„Odkedy vás poznám, myslel som vždy predovšetkým na seba, dával som prednosť sebe. Keď ma za moje zásluhy

odmenili kardinálskym klobúkom, rozmýšľal som, čím by som mohol clearyovskej rodine dokázať, aká je mi drahá.“ Zhlboka sa nadýchol a uprel zrak na Fee. „Prišiel som do Austrálie, aby som zistil, čo môžem urobiť pre Franka. Pamätáte sa, Fee, ako som sa s vami zhováral po Paddyho a Stuartovej smrti? Odvtedy uplynulo dvadsať rokov, ale dodnes nemôžem zabudnúť na výraz vašich očí. Všetka energia a vitalita sa z vás odrazu vytratili.“

„Áno,“ ozval sa znezrady Bob a pozrel na matku. „Áno, je to tak.“

„Franka omilostia,“ pokračoval Ralph. „Iba tak som mohol dokázať, ako mi na vás záleží.“

Ak čakal, že Fee sa zrazu rozžiari a preberie zo svojej zvyčajnej ľahostajnosti, musel byť sklamaný. V očiach sa jej mihol iba tichý záblesk, oveľa viac od nej človek v jej veku ani nemohol čakať. Ale v pohľade synov zbadal niečo, čo mu pripomenulo vojnový deň, keď stretol toho mladého nemeckého vojaka so zaujímavým menom. Bol to akýsi spätný odraz potvrdzujúci zmysel jeho úsilia.

„Ďakujem,“ povedala Fee.

„Prijmete ho na Droghede?“ spýtal sa.

„Toto je jeho domov, kde inde by mal žiť,“ odvetil Bob stručne.

Všetci prikývli, iba Fee akoby sa v duchu vznášala kdesi ďaleko.

„Nie je to už ten istý Frank,“ pokračoval opatrne Ralph. „Predtým, ako som sem prišiel, navštívil som ho v goulburnskom väzení, aby som mu oznámil, že ho omilostili. A musel som mu prirodzene povedať, že všetko viete. Skutočnosť, že to prijal pokojne, svedčí o tom, ako veľmi sa zmenil. Bol jednoducho… vďačný. A strašne sa tešil, že uvidí celú rodinu, najmä vás, Fee.“

„Kedy ho prepustia?“ spýtal sa Bob a odkašlal si. Na tvári sa mu odzrkadľovali protichodné pocity, tešil sa kvôli matke, zároveň ho však trápili obavy, ako ovplyvní Frankov návrat droghedský život.

„O dva-tri týždne,“ odvetil Ralph. „Príde večerným vlakom. Navrhoval som mu, aby letel, ale povedal, že vlak je mu milší.“

„Patsy a ja mu pôjdeme oproti!“ zvolal Jims a potom sa zháčil. „Ach, ale nevieme, ako vyzerá!“

„Nie,“ povedala Fee. „Pôjdem ja sama. Nie som ešte taká stará, aby som nemohla ísť autom do Gilly.“

„Mama má pravdu,“ povedala Meggie, skôr ako bratia mohli niečo namietnuť. „Má právo vidieť ho prvá.“

„Mám ešte prácu,“ povedala Fee odmerane, vstala a zamierila k písaciemu stolu.

Päť bratov sa zdvihlo. „Myslím, že je načase, aby sme šli spať,“ vyhlásil Bob a zívol. Potom pozrel s plachým úsmevom na Ralpha. „Keď budete ráno slúžiť omšu, bude to zasa ako za starých čias.“

Meggie odložila pletenie a vstala. „Aj ja už pôjdem spať. Dobrú noc, Ralph.“

„Dobrú noc, Meggie.“ Sledoval ju očami, kým nevyšla, potom uprel zrak na Feein zhrbený chrbát. „Dobrú noc, Fee.“

„Prosím? Povedali ste niečo?“

„Zaželal som vám dobrú noc.“

„Ach tak! Dobrú noc, Ralph.“

Nechcel ísť hore hneď za Meggie. „Kým pôjdem spať, ešte sa trochu poprechádzam. A viete čo, Fee?“

„Nie.“ Jej hlas znel neprítomne.

„Ani na minútku ma neoklamete.“

Neveselo sa zasmiala, bol to čudný, skoro strašidelný zvuk.

„Myslíte? Nuž neviem.“

Vyšiel von. Bolo už naozaj neskoro a on stál a pozeral na južnú oblohu, ktorá sa mu za tie dlhé roky navždy odcudzila. Áno, boli tu všetky hviezdy, práve tak ako kedysi, priveľmi vzdialené, aby mu mohli rozohriať srdce, priveľmi neosobné, aby mu poskytli útechu. Boli oveľa bližšie k bohu, ktorý sa mu zdal medzi nimi skoro stratený. Stál tam nekonečne dlho, načúval vetru v korunách stromov a usmieval sa.

Keď sa napokon vrátil k domu, usiloval sa vyhnúť stretnutiu s Fee, a preto použil schodisko na druhej strane domu. Cez odchýlené dvere však uvidel jej siluetu. Ešte vždy sedela za písacím stolom a pracovala. Úbohá Fee! Ako veľmi sa musela

báť spánku. Azda sa to zlepší, keď sa vráti Frank. Možno.

Hore na odpočívadle vládlo hlboké ticho. Krištáľová lampa na malom stolíku zalievala chodbu slabým, upokojujúcim svetlom, jej plamienok blikotal v závanoch vetra, nadúvajúcich záclony na okne. Prešiel okolo nej po hrubom mäkkom koberci, ktorý tlmil jeho kroky.

Z Megginej izby sa šírila na chodbu jasná žiara. Na okamih zastal vo dverách. Potom ich za sebou zavrel a zamkol.

Meggie sedela v župane pri okne a hľadela von. Keď vošiel, obrátila hlavu a dívala sa, ako kráča k posteli a sadá si na peľasť. Pomaly vstala a pristúpila k nemu.

„Počkaj, pomôžem ti vyzuť sa. Preto nikdy nenosím vysoké čižmy. Keď si ich chce človek vyzuť, potrebuje vyzuvák, a ten ničí kožu."

Pozrel na jej župan. „Vybrala si si túto farbu zámerne?"

„Popol z ruží?" Usmiala sa. „Odjakživa som ju mala rada. Nebije sa s farbou mojich vlasov."

Kým mu pomáhala vyzúvať čižmy, spýtal sa jej: „Bola si si taká istá, že k tebe prídem?"

„Povedala som ti, že na Droghede patríš mne. Keby si nebol prišiel ty, bola by som šla ja za tebou. Tým si môžeš byť istý."

Nahla sa k nemu, pretiahla mu cez hlavu košeľu, položila mu ruku na chrbát. Potom pristúpila k stolu a zahasila lampu. Keď si ukladal šaty na stoličku, počul tichý šuchot. Meggie si vyzliekla župan. A zajtra ráno budem slúžiť omšu. Ale to bude zajtra. Teraz je tu noc a Meggie. Túžil som po nej. Aj ona je sviatosť.

Dane bol sklamaný. „Myslel som, že budete mať červenú sutanu," povedal.

„Občas ju nosím, Dane, ale iba v paláci. Vonku nosím čiernu sutanu s červeným pásom tak ako teraz."

„Naozaj máte palác?"

„Áno."

„A sú tam všade obrovské lustre a svietniky?"

„Áno, ale tie máte predsa aj tu na Droghede."

„Ach, Drogheda!" povedal pohŕdavo Dane. „Naše sú iste oveľa menšie. Rád by som videl váš palác a vás v červenej

sutane.“

Ralph sa usmial. „Ktovie, Dane. Raz možno budeš mať príležitosť.“

Kdesi v hĺbke chlapcových očí prebleskoval akýsi zvláštny, vzdialený výraz. Keď sa Ralph raz pri omši obrátil, videl ho celkom jasne. Zdal sa mu akýsi povedomý, nevedel však prečo. Lebo nijaký človek sa nevidí v zrkadle taký, aký je naozaj.

Na Vianoce pozvali ako zvyčajne Luddieho a Annu Müllerovcov. Veľký dom bol plný ľudí, ktorí sa tešili na sviatky, mali to byť najkrajšie Vianoce za posledné roky. Minnie s Cat si pri práci ticho pospevovali, na okrúhlej tvári pani Smithovej stále žiaril úsmev, Meggie bez slova prepustila Dana Ralphovi a Fee, spokojnejšia ako zvyčajne, oveľa menej vysedávala za písacím stolom. Clearyovskí chlapi sa pod rozličnými zámienkami vracali každý deň z pasienkov domov, lebo po večeri sa viedli v salóne zaujímavé rozhovory, navyše pani Smithová pripravila vždy pred spaním ešte malé občerstvenie: hrianky so syrom, horúce, maslom poliate chlebové posúchy a hrozienkové koláčiky. Kardinál sa síce bránil, že z toľkých dobrôt určite priberie, ale po troch dňoch bolo očividné, že mu tunajší vzduch, strava a starostlivosť osožia.

Štvrtý deň bolo veľmi horúco. Kardinál šiel s Danom prihnať kŕdeľ oviec, Justína sa durdila pod pieprovníkom a Meggie odpočívala na prútenom ležadle na verande. Bola veľmi šťastná. Žena vyžije dlhé roky bez toho, ale keď to potom príde, a s tým pravým, býva to o to krajšie.

Keď bola s Ralphom, patrila mu celá, až na časť, ktorá bola Danova. Keď bola s Danom, tiež mu patrila celá, až na časť, ktorá bola Ralphova. Ale iba teraz, keď ich mala konečne obidvoch pre seba, cítila sa naozaj celá. Bolo to pochopiteľné. Dane bol jej syn a Ralph, ak aj nie manžel, aspoň jej muž.

Meggino šťastie kalilo iba jedno: Ralph nič nezbadal. A tak si nechala svoje tajomstvo pre seba. Keď na nič neprišiel sám, prečo by mu to mala prezradiť? Ničím si to nezaslúžil. Najväčšmi ju urazilo, že mohol pripustiť, že sa k Lukovi vrátila dobrovoľne.

Ak si o nej niečo také myslí, nezaslúži si dozvedieť sa pravdu.

Občas na sebe cítila Feein ironický pohľad, ale vracala jej ho bez podráždenia. Fee ju chápala. Chápala jej čiastočnú pomstychtivosť, túžbu odplatiť sa za roky osamelosti. Čo robil po celý ten čas Ralph de Bricassart? Hnal sa za dúhou. A teraz by mu mala hodiť do lona najkrajšiu zo všetkých dúh, jeho vlastného syna? Nie! Nech nemá nič, nech trpí a nevie o svojom utrpení.

Zazvonil telefón. Keď Meggie po chvíli zistila, že matka nie je nablízku, zdráhavo vstala a zdvihla slúchadlo.

„Prosím si pani Clearyovú," ozval sa mužský hlas.

Meggie zavolala Fee a tá prišla k telefónu.

„Tu Fiona Clearyová," povedala a načúvala, pričom jej z tváre postupne mizla všetka farba. Vyzerala ako po Paddyho a Stuartovej smrti, krehká a zraniteľná. „Ďakujem," povedala nakoniec a zložila.

„Čo je, mama?"

„Franka prepustili. Príde vlakom dnes popoludní." Pozrela na hodinky. „O chvíľu musím vyraziť. Bude štvrť na tri."

„Dovoľ mi ísť s tebou," prosila Meggie, taká plná vlastného šťastia, že nezniesla pohľad na trpiacu matku. Veľmi dobre vedela, že stretnutie s Frankom nebude pre ňu ľahké.

„Nie, Meggie, zvládnem to aj sama. Postaraj sa, aby tu bolo všetko v poriadku, a s večerou počkajte na nás."

„Nie je to nádherné, mama, že Frank príde domov práve na Vianoce?"

„Áno," povedala Fee, „je to nádherné."

V tých časoch už skoro nik necestoval vlakom tam, kam sa dalo dostať lietadlom, takže po vyše tisíckilometrovej ceste zo Sydney bolo vo vlaku iba veľmi málo cestujúcich.

Prednosta gillanbonskej stanice kývol hlavou na pozdrav pani Clearyovej, ktorá čakala na nástupišti, ale ani na um mu nezišlo dať sa s ňou do reči. Zarážajúce, ako sa starká drží, pomyslel si. Mala na sebe šaty podľa najnovšej módy a topánky s vysokými podpätkami. Postavu mala mladú a na tvári na svoj vek dosť málo vrások. Utvrdilo ho to v presvedčení, že chovatelia oviec majú

ľahký život.

Bolo preto pochopiteľné, že Frank spoznal matku skôr ako ona jeho, hoci jej srdce sa ihneď ozvalo.

Mal teraz päťdesiatdva rokov a nebolo ľahké stotožniť si ho so spomienkou na niekdajšieho mládenca.

Muž, ktorý stál na nástupišti v lúčoch zapadajúceho slnka, bol tenký, vychudnutý a veľmi bledý. Vlasy mal ostrihané nakrátko, beztvaré šaty na ňom viseli, ale predsa bolo badať čosi zo sily, ktorá sa skrývala v malom tele pod nimi. Nebol zhrbený a ani nevyzeral chorý. Drobnými rukami bezmocne húžval klobúk. Zrejme nerátal s tým, že poňho prídu, a teraz nevedel, čo robiť.

Fee, ktorá sa ako vždy dokonale ovládala, rýchlo k nemu pristúpila.

„Dobrý deň, Frank," povedala.

Zdvihol hlavu a jeho pohľad, kedysi taký iskrivý a výbušný, akoby skoro celkom vyhasol. Oči v tvári tohto starnúceho muža sa vôbec neponášali na oči niekdajšieho Franka. Bolo v nich vyčerpanie, trpezlivosť a strašná únava. Ale keď uvidel Fee, zjavil sa mu v nich zvláštny výraz – zraniteľný, bezbranný, ako u umierajúceho.

„Ach, Frank!" povedala, objala ho a kolísala mu hlavu na svojom pleci. „Všetko je v poriadku, všetko je v poriadku," šepkala a potom ešte tichšie a nežnejšie zopakovala: „Všetko je v poriadku!"

Spočiatku sedel v aute ochabnuto a mlčky, ale keď vyšli z mesta, začal prejavovať záujem o okolie a zahľadel sa von oknom.

„Vyzerá to tu celkom ako predtým," povedal ticho.

„Hej. Tu vonku sa časy tak rýchlo nemenia."

Prešli cez vratký drevený most, pod ktorým sa ťahala úzka bahnitá rieka. Jej brehy vrúbili smutné vŕby a stav vody bol taký nízky, že na dlhých úsekoch koryto vyschlo a rieku tvorili iba kaluže a mláky a všade na kamenistých ostrovčekoch vyrastali eukalypty.

„Barwon," povedal. „Neveril som, že ho ešte niekedy uvidím."

Za nimi sa vznášal mohutný oblak prachu, pred nimi sa ako šnúra ťahala naprieč trávnatou rovinou hradská.

„Je nová, však, mama?“ Zúfalo sa usiloval, aby ich rozhovor znel prirodzene.

„Áno. Vybudovali ju krátko po vojne. Vedie z Gilly do Milparinky.“

„Mali ju aspoň trochu vyasfaltovať.“

„Načo? Sme tu predsa zvyknutí hltať prach. Predstav si, čo by to bolo stálo. Nová cesta je skoro všade rovná, dobre ju udržiavajú a namiesto dvadsiatich siedmich brán musíme teraz prechádzať iba štrnástimi. A uvidíš, čo sme s nimi urobili. Už ich nemusíme otvárať a zatvárať.“

Auto vyšlo po rampe k oceľovej bráne, ktorá sa pomaly zdvihla. Keď popod ňu prešlo, *začala* znovu klesať.

„Úžasné!“ zvolal Frank.

„Boli sme prví, čo si dali namontovať automatické rampové brány, pravda iba medzi milparinskou cestou a domom. Brány na pasienkoch sa ešte vždy otvárajú a zatvárajú ručne.“

„Ten, kto ich vymyslel, musel asi v živote otvoriť a zavrieť veľa brán,“ poznamenal Frank pobavene. Prvý raz vnikol do jeho chmúrnej nálady lúč veselosti.

Vzápätí však znovu zmĺkol a Fee sa sústredila na riadenie, v nijakom prípade ho nechcela do ničoho nútiť. Keď prešli poslednou bránou a pred nimi sa zjavil veľký dom, Frank nahlas vydýchol.

„Celkom som zabudol, aký je pekný!“ zvolal.

„Je to náš domov,“ povedala Fee. „Usilovali sme sa ho udržiavať v čo najlepšom poriadku.“

Auto odstavili v garáži a potom spolu zamierili do domu, Frank niesol kufor.

„Chceš bývať vo veľkom dome alebo radšej sám v niektorom hosťovskom domčeku?“ spýtala sa ho Fee.

„Radšej by som býval v hosťovskom,“ odvetil a unavene na ňu pozrel. „Dobre mi padne byť raz konečne osamote.“ Bola to jediná poznámka vzťahujúca sa na väznicu.

„Áno, myslím, že to bude pre teba lepšie,“ súhlasila Fee a

viedla ho do salónu. „Dom je momentálne aj tak dosť plný, keď tu teraz máme Ralpha, Dana a Justínu. A pozajtra prídu, tak ako každé Vianoce, Luddie a Anna Müllerovci.“ Potiahla šnúru zvonca, aby priniesli čaj, a začala pomaly zažíhať petrolejové lampy.

„Luddie a Anna Müllerovci?“

„Je to už veľa rokov, Frank. Sú to Meggini priatelia.“ Sadla si do svojho kresla. „O hodinu bude večera, ale najskôr si vypijeme šálku čaju. Musím si spláchnuť z hrdla prach.“

Frank si nešikovne sadol na kraj krémovej kanapy potiahnutej hodvábom. „Vyzerá to tu celkom ináč ako za tety Mary.“

Fee sa usmiala. „Dúfam.“

Vošla Meggie. Ešte ťažšie než zvyknúť si na matku ako na starú ženu bolo zmieriť sa so skutočnosťou, že Meggie už nie je dievčatko. Keď ho sestra objala a pobozkala, odvrátil tvár a akoby sa prepadával ešte hlbšie do svojho vrecovitého saka. Prosebné pozrel na matku a tá mu očami naznačila: buď trpezlivý, je to iba otázka času, čoskoro sa ti bude zdať všetko normálne. Kým premýšľal, čo povedať tejto cudzej Meggie, zjavila sa jej dcéra, vysoké chudé dievča. Neogabane si sadla, nervózne si uhládzala záhyby šiat a upierala zvláštne svetlé oči raz na jednu, raz na druhú tvár. Napadlo mu, že musí byť staršia ako Meggie, keď odišiel z domu.

Spolu s Ralphom prišiel Meggin syn a sadol si vedľa sestry na dlážku. Bol to pôvabný, až neprirodzene pokojný chlapec.

„Frank, to je ohromné,“ povedal Ralph a podal mu ruku. Potom pozrel na Fee. „Čaj? Áno, prosím si.“

Prišli clearyovskí chlapi a v miestnosti odrazu zavládlo čudné napätie. Frank pochopil, že mu bratia neodpustili, a vedel aj prečo. Lebo ublížil ich matke. Nevedel, čo by im mohol povedať, aby to pochopili, nemohol im rozprávať o svojom utrpení a osamelosti, ani ich prosiť o odpustenie. Záležalo mu iba na matke a tej nikdy nezišlo na um, že by mu bolo čo odpúšťať.

Ralph sa po celý večer usiloval udržiavať dobrú náladu, pri stole v jedálni aj neskôr, keď sa vrátili do salónu. Viedol

rozhovor s diplomatickou obratnosťou a stále sa pokúšal zatiahnuť doň aj Franka.

„Bob, už dávno som sa ťa chcel spýtať, čo sa stalo s králikmi," povedal Ralph. „Videl som milióny dier, ale ani jedného králika."

„Všetky podochli," odvetil Bob.

„Podochli?"

„Presne tak. Od akejsi choroby, nazývanej myxomatóza. Po premnožení králikov a strašnom suchu bola Austrália okolo štyridsiateho siedmeho ako hlavný dodávateľ vlny odpísaná. Boli sme z toho zúfalí," vysvetľoval Bob s čoraz väčším zápalom, vďačný, že našli tému, ktorá vopred vylučuje Franka ako diskutéra.

Ale na Bobovu nechuť Frank nemienil mlčať. „Vedel som, že je to zlé, ale nemal som ani potuchy, že je to až také strašné," poznamenal a dúfal, že Ralpha potešil, keď sa zapojil do rozhovoru.

„V nijakom prípade nepreháňam, to mi môžeš veriť!" povedal Bob kyslo. Odkiaľ by mohol Frank o tom niečo vedieť?

„Rozprávaj ďalej, Bob," pobádal ho Ralph.

„Pred dvoma rokmi začala Vedecká a priemyselná výskumná organizácia Britského spoločenstva národov vo Viktórii uskutočňovať pokusný program. Vypestovali akýsi vírus a nakazili ním králiky. Je to nejaká baktéria alebo čosi podobné. Nazývajú to myxomatóza. Spočiatku to nevyzeralo veľmi sľubne, hoci nakazené králiky pokapali. Ale asi rok po prvých pokusoch sa choroba rozšírila ako stepný požiar. Predpokladajú, že ju prenáša najmä hmyz. Odvtedy podochli milióny králikov. Občas človek ešte zazrie zopár chorých zvierat, majú však na hlave obrovské hrče a vyzerajú príšerne. Ale je to úžasné, Ralph. Myxomatózou sa nemôžu nakaziť iné živočíchy, dokonca ani najbližší rodoví príbuzní králikov. Vďaka chlapíkom z VPVO už v Austrálii neexistuje králičia pliaga."

Ralph pozrel na Franka. „Uvedomuješ si, čo to znamená, Frank?"

Úbohý Frank zmätene potriasol hlavou a túžil, aby si ho čo

najmenej všímali.

„Ide o biologickú vojnu v masovom rozsahu. Ktovie, či svet vôbec tuší, že v rokoch štyridsaťdeväť až päťdesiatdva viedli v Austrálii vírusovú vojnu proti niekoľkomiliónovému spoločenstvu živých tvorov, ktoré úplne vyhladili? Dokázali, že sa to dá uskutočniť. Nie je to nijaká novinárska kačica, ale vedecký fakt. Atómové a vodíkové bomby môžu hodiť do starého železa. Chápem, že sa nedalo robiť nič iné, bolo to nevyhnutné a pravdepodobne je to najväčší doteraz neospievaný vedecký výkon, aký sa kedy na svete podaril. Ale je to aj hrôzostrašné."

Dane pozorne sledoval rozhovor. „Biologická vojna? O tom som ešte nikdy nepočul, Ralph. Čo je to presne?"

„Nový výraz, Dane. Stručne možno povedať, že ide o vypestovanie mikroorganizmu vírusovej formy, ktorý zabije alebo zmrzačí iba jeden druh živých bytostí."

Dane sa mlčky prežehnal, potom sa znovu oprel Ralphovi o kolená.

Ralph pozrel na chlapcovu svetlú hlavu a usmial sa.

Bola to predovšetkým Feeina zásluha, že Frank postupne zapadol do droghedského života. Napriek silnému odporu ostatných synov správala sa tak, akoby jej najstarší syn bol býval preč iba krátky čas a neurobil nijakú hanbu rodine, ani nezarmútil svoju matku.

Nebadane ho dostala ta, kde si očividne želal byť, ďaleko od bratov. Neusilovala sa urobiť z neho rovnako vitálneho človeka ako kedysi. Minulosť aj energia boli nenávratne preč, vedela to, len čo na ňu prvý raz pozrel na gillanbonskom nástupišti. Nikdy jej bližšie nespomenul, čo ho tak zmenilo, a ona mohla urobiť iba jedno: brať ho takého, aký je.

Neprichádzalo do úvahy, aby chodil s ostatnými na pasienky. Jednak si to bratia neželali a jednak Frank tú prácu odjakživa nenávidel. Rád však pozoroval rozvíjajúcu sa prírodu, a tak mu Fee zverila droghedské záhrady.

Clearyovskí chlapi si pomaly zvykli, že Frank opäť patrí do rodiny, a pochopili, že pre nich, na rozdiel od minulosti,

nepredstavuje nijaké nebezpečenstvo. Matkine city voči nemu nikdy nič nezmení, či je už vo väzení, alebo na Droghede. Dôležité bolo, že od jeho návratu vyzerala šťastná. Bratom sa nikdy do ničoho nemiešal a jeho prítomnosť pre nich vlastne nič nezmenila.

Napriek tomu sa však Fee nevedela tešiť Frankovmu návratu. Ako by aj mohla? To, že ho mala teraz každý deň na očiach, bol iba iný druh žiaľu ako ten, ktorý pociťovala, kým bol preč. Teraz sa dennodenne musela dívať na to, čo predtým len tušila, na zničený život, na zničeného človeka.

Jedného dňa, asi pol roka po Frankovom návrate, vošla Meggie do salónu a zistila, že matka hľadí cez veľké okno na Franka strihajúceho ružový ker pri ceste. Fee obrátila hlavu a v očiach mala zvláštny, neopísateľný výraz, ktorý Meggie vyľakal.

„Ach, mama!“ zvolala bezradne.

Fee na ňu pozrela, pokrútila hlavou a usmiala sa. „Všetko je v poriadku, Meggie.“

„Keby som len vedela, ako ti môžem pomôcť!“

„Zostaň taká, aká si. Som ti za to veľmi vďačná. Stala si sa mi spojencom.“

VI

1954-1965 DANE

1 /

„Už som sa rozhodla, čím budem," povedala matke Justína.

„Myslela som, že si sa rozhodla už dávno. Chceš predsa študovať maliarstvo na univerzite v Sydney, alebo nie?"

„Ach, to bola len taká finta, aby som ťa učičíkala, kým si všetko poriadne naplánujem. Ale teraz, keď je to definitívne dohovorené, môžem ti to už povedať."

Meggie, ktorá vykrajovala z cesta koláčiky v tvare vianočných stromčekov, prudko zdvihla hlavu. Pani Smithová bola chorá, a preto vypomáhali s Justínou v kuchyni. Pozrela na dcéru ustato a bezradne. Božemôj, čo s takým dievčiskom? Keby si vzala do hlavy, že sa pôjde zaúčať do sydneyského verejného domu, nik by jej to nevyhovoril. Milá, strašná Justína, kráľovná príšer.

„Som samé ucho, vrav," povedala Meggie a ďalej vykrajovala koláčiky.

„Budem herečka."

„Čo!?"

„Herečka."

„Dobrý bože!" Meggie opäť prerušila prácu. „Počuj, Justína, nechcem ti kaziť náladu ani sa ťa dotknúť, ale myslíš, že máš pre to… potrebné telesné predpoklady?"

„Ach, mama!" zvolala znechutene Justína. „Nechcem byť filmová hviezda, ale herečka! Myslíš, že by ma bavilo krútiť zadkom, natriasať poprsím a špúliť ústa? Chcem hrať v divadle!" Začala ukladať do suda so soľou kusy chudého hovädzieho mäsa. „Mám predsa z čoho žiť, kým vyštudujem, nie?"

„Áno, vďaka Ralphovi de Bricassart."

„Potom v tom nevidím nijaký problém. Budem sa učiť herectvo u Alberta Jonesa v Cullodenovom divadle a napísala som na Kráľovskú akadémiu dramatického umenia v Londýne, aby ma zaradili medzi čakateľov."

„Teda si pevne rozhodnutá, Jussy?"

„Áno. Už dávno." Justína napchala posledný krvavý kus mäsa do slaného roztoku a zabuchla veko na sude. „Konečne!

Dúfam, že nakladané hovädzie už jakživ neuvidím.“

Meggie jej podala plech s vykrojenými koláčikmi. „Daj to do trúby a nastav teplotu na dvesto stupňov. Musím sa priznať, že ma to prekvapilo. Vždy som si myslela, že dievčatká, ktoré sa chcú stať herečkami, stále hrajú. Ale ty si nikdy nikoho nehrala, vždy si bola iba sama sebou.“

„Ach, mama! Už si zasa mýliš hercov s filmovými hviezdami. Namojdušu, je to s tebou beznádejné.“

„A filmové hviezdy vari nie sú herci?“

„Podradní. Ak predtým nehrali v divadle. Dokonca aj Laurence Olivier hrá občas vo filme.“

Justína mala na toaletnom stolíku jeho fotografiu s podpisom. Meggie to kedysi pokladala za typické dievčenské zbožňovanie. Prekvapilo ju však, že jej dcéra prejavila taký dobrý vkus. Justínine priateľky, ktoré občas prišli na niekoľko dní na Droghedu, si ako poklad strážili fotografie hollywoodskych hviezd ako Tab Hunter a Rory Calhoun.

„Ešte vždy tomu nerozumiem.“ Meggie pokrútila hlavou. „Herečka!“

Justína pokrčila plecami. „Kde inde ako na javisku by som mohla kričať, vrieskať a jačať? Ani doma, ani v škole, nikde! A ja tak rada kričím a vrieskam!“

„Ale prečo nechceš byť maliarka? Máš predsa talent!“

Justína sa odvrátila od veľkého plynového sporáka. „Musím povedať kuchynskému pomocníkovi, aby vymenil bomby. V týchto je už málo plynu, ale na dnešok hádam vystačí.“ Súcitne si premerala Meggie svetlými očami. „Si taká nepraktická, mama. A potom vraj deti pri voľbe povolania neberú do úvahy praktické hľadisko. Myslíš, že chcem živoriť niekde v podkrovnej izbietke a stať sa slávnou až po smrti? Chcem si ešte za života užiť trochu slávy a postaviť sa finančne na nohy. Preto som si vybrala herectvo ako povolanie a maľovanie ako záľubu. Čo ty na to?“

„Dostávaš pravidelný príjem z Droghedy, Jussy,“ povedala Meggie zúfalo, čím porušila svoju prísahu, že to deťom za nijakých okolností nevyzradí. „Rozhodne by si nemusela živoriť v podkrovnej izbietke. Keby si chcela radšej maľovať, nič ti

nestojí v ceste. Po finančnej stránke si to môžeš dovoliť.“

Justína so záujmom pozrela na matku. „Koľko mám vlastne peňazí, mama?“

„Dosť, aby si nikdy nemusela pracovať, ak sa ti nebude chcieť.“

„Aké nudné! Nakoniec by som celý deň len telefonovala alebo hrala bridž ako väčšina matiek mojich spolužiačok. Lebo ja budem žiť v Sydney, nie na Droghede.“ V očiach jej preblesla nádej. „Mám dosť peňazí, aby som si mohla dať odstrániť pehy tou novou elektrickou metódou?“

„Myslím, že áno. Ale prečo?“

„Pretože potom by mi bolo konečne vidieť tvár.“

„Myslela som, že u herečky výzor nie je dôležitý.“

„Čo je veľa, je veľa, mama. S mojimi pehami je to naozaj zúfalé.“

„Si si istá, že by si predsa len nebola radšej maliarka?“

„Celkom istá. Vstúpim na dosky, ktoré znamenajú svet.“

„Ako si sa dostala do Cullodenovho divadla?“

„Zúčastnila som sa na konkurze.“

„A oni ťa prijali?“

„Tvoja viera v schopnosti vlastnej dcéry je dojímavá. Pravdaže ma prijali. Som predsa vynikajúca. Jedného dňa budem slávna.“

Meggie polievala upečené vianočné stromčeky zelenou cukrovou polevou.

„Je sláva pre teba naozaj taká dôležitá, Justína?“

„To si myslím.“ Justína namáčala kúsky cukru do masla, ktoré bolo skoro úplne roztopené. Hoci pôvodný sporák na drevo nahradili plynovým, v kuchynskom domčeku vládla ešte vždy neznesiteľná horúčava. „Som pevne rozhodnutá stať sa slávnou.“

„A nechceš sa vydať?“

Justína pohŕdavo pozrela na matku. „Ani náhodou. Myslíš, že chcem celý život utierať sopľavé nosy a pokakané zadky? A plaziť sa pred mužom, ktorý si myslí, že je poloboh, hoci nie je hoden ani toľko, aby mi podal pohár vody? Nie, ďakujem. Nemám záujem.“

„Si naozaj nemožná, Justína. A neviem, kde si nabrala tento spôsob vyjadrovania.“

Justína rýchlo a šikovne rozbíjala jednou rukou do misy vajíčka. „Kde inde ako v našej exkluzívnej dievčenskej škole?“ Neľútostne začala šľahať vajíčka metličkou. „Ale keď sa to tak vezme, boli sme tam vcelku slušná partia.“

„Dobre, dobre. Vráťme sa k pôvodnej téme. Čo máš proti manželstvu?“

Justína napodobnila Feein ironický smiech. „Teda, mama! To sa pýtaš práve ty?“

Meggie cítila, ako sa jej krv nahrnula do tváre, a rýchlo sa sklonila nad pekáč. „Nebuď bezočivá, aj keď máš už sedemnásť.“

„Čudné, keď sa človek opováži vstúpiť na vyhradené rodičovské územie, hneď ho pokladajú za bezočivého. Povedala som iba: to sa pýtaš práve ty? Mám predsa pravdu, dočerta! Netvrdím, že si stroskotanec, hriešnica alebo niečo podobné. Myslím, že si prejavila značnú dávku rozumu, keď si sa zbavila manžela. Načo by ti bol? Pokiaľ šlo o mužský element pri výchove tvojich detí, bolo tu dosť strýkov a peniaze na živobytie tiež nechýbali. Prikláňam sa k tvojmu názoru, že manželstvo je nanič.“

„Si taká istá ako tvoj otec!“

„To je zasa jeden z tvojich úhybných manévrov. Vždy keď sa ti na mne niečo nepáči, vyhlásiš, že som ako môj otec. Nuž, v tomto ohľade ti musím veriť, lebo som toho pána nikdy nevidela.“

„Kedy chceš odcestovať?“ spýtala sa Meggie zúfalo.

Justína sa uškrnula. „Nemôžeš sa už dočkať, kedy sa ma zbavíš, čo? Chápem ťa, mama, a ani trochu ti to nezazlievam. Ale nemôžem si pomôcť, strašne rada šokujem ľudí, najmä teba. Čo keby si ma odviezla na letisko hneď zajtra?“

„Radšej pozajtra. Zajtra pôjdeme do banky. Chcem, aby si vedela, koľko máš na účte. A ešte čosi, Justína…“

Justína pridávala do misy múku a skúsené miešala cesto, ale niečo v matkinom hlase ju zarazilo a zdvihla hlavu. „Prosím, mama?“

„Keby si niekedy mala nejaké ťažkosti, vráť sa. Na Droghede je pre teba vždy dosť miesta, na to nezabudni. A čokoľvek v živote urobíš, nebude to také strašné, aby si sa k nám nemohla vrátiť.“

Justínin pohľad zmäkol. „Ďakujem, mama. Na svoj vek nie si ani taká strašná, vieš to?“

„Na môj vek?“ zhrozene zvolala Meggie. „Ja predsa nie som stará. Mám iba štyridsaťtri rokov!“

„Panebože, už toľko?“

Meggie hodila kúsok cesta Justíne do nosa. „Ach, ty čarodejnica,“ zasmiala sa. „Si ozajstný netvor! Teraz si pripadám ako storočná!“

Dcéra sa iba uškrnula.

Vtom vošla Fee. Meggie sa uľavilo. „Vieš, čo mi práve Justína povedala, mama?“

Fee sa dosť zhoršil zrak, ale rozum mala rovnako bystrý ako predtým.

„Ako to mám vedieť?“ spýtala sa pokojne a s odporom zazrela na zelené stromčeky.

„Občas sa mi zdá, že vy dve máte predo mnou tajnosti. Zjavíš sa tu presne vo chvíli, keď mi Justína oznámila ohromujúcu novinu, hoci inokedy sem ani nevkročíš…“

Fee ochutnala koláčiky, ktoré si predtým pohŕdavo obzrela. „Hm, sú lepšie, ako vyzerajú. Ubezpečujem ťa, Meggie, že pokiaľ ide o tvoju dcéru, nepobádam ju, aby sa za tvojím chrbtom so mnou spolčovala. Čo si zasa vyparatila, Justína?“

„Povedala som mame, že budem herečka, to je všetko, starká.“

„Všetko? Je to pravda, alebo si zo mňa robíš žarty?“

„Je to pravda. Nastupujem do Cullodenovho divadla.“

„No toto,“ povedala Fee, oprela sa o stôl a ironicky pozerala na dcéru. „Nie je to úžasné, Meggie, že deti majú spravidla vždy svoju vlastnú hlavu?“

Meggie neodpovedala.

„Máš niečo proti tomu, starká?“ spýtala sa bojovne Justína.

„Ja? Nemám v úmysle miešať sa ti do života, Justína. Navyše

si myslím, že z teba bude dobrá herečka.“

„Naozaj?“ spýtala sa zarazená Meggie.

„Samozrejme,“ povedala Fee. „Justína predsa nie je dievča, ktoré by sa rozhodovalo nerozmyslene, nemám pravdu?“

„Máš,“ zaškerila sa Justína a odhrnula si z čela prameň vlasov. Pozerala na starú mamu takým láskavým pohľadom, aký sa Meggie, aspoň podľa nej, nikdy neušiel.

„Si dobré dievča, Justína,“ povedala Fee a zhltla zvyšok koláčika, ktorý predtým okúsila s veľkou nechuťou. „Nie je to zlé. Ale mali ste ich radšej poliať bielou polevou.“

„Bielou? Veď to majú byť stromy!“ odporovala Meggie.

„Keď sú to vianočné stromčeky, mohol byť na nich sneh.“

„Už je neskoro,“ smiala sa Justína. „Sú také jedovato zelené, až sa chce človeku vracať.“

„Justína!“

„Prepáč, mama. Nemyslela som to tak. Stále zabúdam, že máš precitlivený žalúdok.“

„Nemám precitlivený žalúdok,“ povedala rozhorčene Meggie.

„Prišla som sa iba spýtať, či môžem dostať šálku čaju,“ prerušila ich Fee, pritiahla si stoličku a sadla si. „Postav vodu a správaj sa ako slušné dievča,“ obrátila sa k Justíne.

Aj Meggie si sadla. „Myslíš, že to bude pre Justínu to pravé?“ spýtala sa znepokojene.

„Prečo nie?“ odpovedala jej Fee otázkou.

„Nuž, mohla by to byť iba prechodná fáza.“

„Je to prechodná fáza, Justína?“ vyzvedala Fee.

„Nie,“ odvetila rozhodne Justína a položila na starý zelený kuchynský stôl šálky a tanieriky.

„Nasyp keksy na tanier, nedávaj na stôl celú škatuľu,“ povedala Meggie automaticky. „A mlieko prelej do malej kanvičky z čajovej súpravy.“

„Áno, prepáč, mama,“ odvetila Justína rovnako mechanicky. „Nechápem, načo robiť v kuchyni také fóry.“

„Rob, čo ti kážem. Je to tak krajšie.“

„Vráťme sa k pôvodnej téme,“ ozvala sa Fee. „Myslím, že tu

niet o čom diskutovať. Podľa mňa treba Justínu nechať, aby to skúsila. Pravdepodobne sa presadí.“

„Rada by som mala tvoju istotu,“ povedala Meggie skľúčene.

„Ide ti o slávu, Justína?“ spýtala sa Fee vnučky.

„Prirodzene, hrá v tom istú úlohu,“ pripustila Justína, postavila na stôl starý hnedý čajník a rýchlo si sadla. Vzdorovito pozrela na matku. „A teraz už daj pokoj, mama. V kuchyni nebudem servírovať na striebre!“

„No dobre,“ usmiala sa Meggie. „Do kuchyne stačí tento čajník.“

„Niet nad šálku dobrého čaju,“ vzdychla Fee a s pôžitkom sa napila. „Prečo musíš matke vysvetľovať všetko vždy tak nemožné? Veľmi dobre predsa vieš, že ti v podstate nejde o slávu ani o peniaze. Ide ti o tvoje ego, však?“

„O moje ego, starká?“

„Prirodzene. O tvoje ja. Cítiš v sebe predurčenie stať sa herečkou. Je to tak?“

„Áno.“

„Prečo si to nemohla matke vysvetliť takto? Prečo ju znepokojuješ kopou bezvýznamných hlúpostí?“

Justína pokrčila plecami, na dúšok vypila čaj a pristrčila šálku Meggie, aby jej ešte naliala. „Čo ja viem,“ povedala.

„Neviem,“ opravila ju Fee. „Dúfam, že aspoň na javisku budeš hovoriť spisovne. Herečkou sa teda chceš stať preto, lebo sa na to cítiš povolaná, však?“

„Asi áno,“ povedala zdráhavo Justína.

„Božemôj, tá neústupná, hlúpa clearyovská pýcha! Ak sa ju nenaučíš potláčať, Justína, bude to tvoj pád. Ten nezmyselný strach pred výsmechom! Hoci nechápem, prečo si myslíš, že by tvoja matka mohla byť k tebe krutá.“ Pohladkala vnučku po ruke. „Musíš trochu ustúpiť, Justína. Koruna ti z hlavy nespadne.“

Justína potriasla hlavou. „Ustúpiť? To nemôžem.“

Fee vzdychla. „Nuž neviem, či ti to v niečom pomôže, ale moje požehnanie máš.“

„Ďakujem, starká, som ti za to vďačná.“

„Tak prejav raz svoju vďačnosť konkrétnym činom. Pohľadaj

strýka Franka a povedz mu, že sa v kuchyni podáva čaj.“

Justína zmizla a Meggie užasnuto hľadela na matku.

„Si obdivuhodná, mama, naozaj.“

Fee sa usmievala. „Musíš uznať, že som svojim deťom nepredpisovala, čo majú robiť.“

„Nie, nikdy,“ povedala nežne Meggie. „A práve to sme si na tebe vážili.“

Keď sa Justína vrátila do Sydney, najprv si dala odstrániť pehy. Nedalo sa to urobiť hneď. Mala ich toľko, že na ich odstránenie bolo treba asi rok. A po celý život sa bude musieť vyhýbať slnku, ináč sa zjavia zasa.

Potom si začala hľadať byt. Nebolo to ľahké. V tých časoch si ľudia v Sydney stavali vlastné domy a bývanie v činžiakoch pokladali za strašné. Ale napokon sa jej podarilo nájsť dvojizbový byt v štvrti Neutral Bay, v jednom z obrovských viktoriánskych domov na pobreží, čo pamätali lepšie časy a teraz ich rozdelili na ošarpané byty. Platila nájomné päť libier desať šilingov týždenne, čo bolo zdieranie, ak sa vzalo do úvahy, že kúpeľňu a kuchyňu mali všetky byty spoločné. Justína však bola spokojná, že má strechu nad hlavou.

Život v Bothwell Gardens bol oveľa zaujímavejší ako štúdium herectva v Cullodenovom divadle, kde elévi väčšinou iba postávali za scénou a pozorovali skúšky hercov. Občas dostali nejakú epizódnu úlohu a museli sa učiť naspamäť dlhočizné pasáže zo Shakespeara, Shawa a Sheridana.

V Bothwell Gardens bolo šesť bytov vrátane Justíninho a bývala tam aj domáca. Pani Devinová, šesťdesiatpäťročná Londýnčanka s vypúlenými očami, pohŕdala Austráliou a Austrálčanmi, čo jej nebránilo vytĺkať z nich peniaze. Za svoju najdôležitejšiu činnosť pokladala zisťovanie, koľko elektrického prúdu a plynu nájomník spotreboval. Jej slabosťou bola náklonnosť k Justíninmu susedovi, mladému Angličanovi, ktorý sa vôbec neostýchal svoju štátnu príslušnosť náležité využívať.

„Prečo nemám tú starú škatuľu sem-tam trochu duševne podporiť, keď sa oddáva spomienkam,“ povedal Justíne. „Tým si

ju držím od tela, vieš. Vy dievčatá nesmiete používať elektrický ohrievač ani v zime, ale mne jeden darovala, a keď sa mi zachce, môžem ho používať aj v lete.“

„Sviniar,“ povedala nevzrušene Justína.

Volal sa Peter Wilkins a pracoval ako obchodný cestujúci. „Príď ku mne niekedy na čaj,“ pozýval ju a zdalo sa, že jej svetlé oči ho fascinujú.

Justína sa uňho občas zastavila, ale vždy iba vtedy, keď žiarlivá pani Devinová nebola nablízku, a veselo odmietala jeho ľúbostné návrhy. Jazdeniu a práci na Droghede vďačila za dobrú fyzickú kondíciu, navyše údery pod pás pokladala za celkom prirodzené.

„Dočerta, Justína!“ zalapal po dychu a utrel si slzy, ktoré mu vyhŕkli od bolesti. „Nerob také fóry. Raz o to musíš prísť! Nežijeme vo viktoriánskom Anglicku a nik nečaká, že vstúpiš do manželstva ako panna.“

„Nemám v úmysle vstúpiť do manželstva ako panna,“ odvetila Justína. „Ešte však neviem, kto bude mať tú česť zbaviť ma panenstva, to je všetko.“

„Ak si myslíš, že si niečo mimoriadne, tak sa veľmi mýliš!“ zvolal nahnevane. Veľmi sa ho dotkla.

„Nie, to si nemyslím. Ale tým ma neurazíš. Je veľa mužov, ktorí sa idú zblázniť, keď môžu dostať pannu.“

„Aj veľa žien. Dávaj si pozor na predný byt.“

„Len sa neboj.“

V prednom byte bývali dve lesbičky. Ich počiatočné jemné narážky Justína sprvu vôbec nechápala. Keď sa neskôr vyjadrili jednoznačne, iba bez záujmu pokrčila plecami. A tak sa časom stala ich bútľavou vŕbou, neutrálnou dôverníčkou, pokojným prístavom uprostred búrok. Raz dostala na kauciu Billie von z väzenia, inokedy odviezla Bobbie po mimoriadne nepríjemnej hádke s Billie do nemocnice, aby jej vypumpovali žalúdok. Odmietala pridať sa na stranu jednej či druhej, keď sa na obzore zjavila nejaká Pat, Al, Georgie alebo Ronnie. Podľa nej to bol veľmi neistý citový život. Ani muži nestáli za veľa, boli však zaujímavejší, lebo boli iní.

Justína sa nemohla sťažovať na nedostatok priateliek. Dievčatá z Bothwell Gardens, z Cullodenovho divadla, aj bývalé spolužiačky z Kincoppalu ju mali veľmi rady. Nezdôverovala sa im ako ony jej, na to mala v prípade potreby Dana, a zdalo sa, že ju nič netrápi. Jej priateľky najväčšmi udivovala Justínina nezvyčajná sebadisciplína, v ktorej akoby sa cvičila už od detstva.

Všetky boli zvedavé, kto bude ten dotyčný, ktorý z nej urobí ženu, a kedy a ako sa to stane. Justína sa však neponáhľala.

Absolútnou jednotkou v úlohách mladých milovníkov v Cullodenovom divadle bol Artúr Lestrange, hoci už rok pred Justíniným príchodom oslávil štyridsiatku. Bol to dobrý herec, a keďže mal ešte vždy driečnu postavu a mužnú tvár vrúbenú plavými kučerami, mohol stále rátať s úspechom u obecenstva.

Prvý rok si Justínu vôbec nevšimol. Bola veľmi tichá a robila iba to, čo od nej žiadali. Ale na konci roka, keď jej odstránili všetky pehy, začala čoraz výraznejšie vystupovať z úzadia.

Bez pieh, s načiernenými obrvami a riasami z nej bolo pekné, vcelku nenápadné dievča. Postavu mala slušnú, ale trochu chudú. Ak na nej človeka niečo upútalo, tak iba červené vlasy. Ale na javisku bola celkom iná. Vedela obecenstvu vsugerovať, že je krásna ako Helena trójska alebo škaredá ako čarodejnica.

Artúr Lestrange si ju prvý raz všimol, keď raz v rámci výuky prednášala úryvok z *Lorda Jima* od Josepha Conrada, pričom používala rozličné prízvuky. Robila to naozaj dobre a zrazu pochopil, prečo sa jej Albert Jones toľko venuje: bola rodená imitátorka a navyše vedela dať každému slovu, ktoré vyslovila, náležitú váhu najmä vďaka hlbokému, temnému hlasu, ktorý je pre herečku neoceniteľným darom prírody.

Keď ju Artúr Lestrange pri najbližšej príležitosti zbadal sedieť obďaleč od ostatných, prisadol si k nej. V ruke držala šálku čaju, na kolenách jej ležala kniha.

„Čo to čítate?“

Pozrela naňho a usmiala sa. „Prousta.“

„Nezdá sa vám trochu nudný?“

„Nudný? Pre nikoho, kto má rád klebety, nemôže byť nudný.

Je ako stará klebetná baba.“

Zmocnil sa ho trochu nepríjemný pocit, že sa hrá na intelektuálku, ale odpustil jej to. Patrilo to k mladosti.

„Počul som vás prednášať Conrada. Bolo to vynikajúce.“

„Ďakujem.“

„Mohli by sme ísť niekedy spolu na kávu a pozhovárať sa o vašich plánoch.“

„Ako myslíte,“ odvetila a znovu sa vrátila ku knihe.

Bol rád, že ju pozval iba na kávu, a nie na večeru, lebo žena mu nedávala veľké vreckové. Za večeru už vyžadoval istú vďačnosť a nebol si istý, či by mu ju Justína chcela prejaviť. O niekoľko dní ju zaviedol do nenápadného malého podniku na dolnej Elizabeth Street, kde ho manželke rozhodne nenapadne hľadať.

Justína sa v sebaobrane naučila fajčiť, lebo ju už omrzelo večne odmietať ponúkané cigarety a vyzerať ako svätuškárka. Len čo si sadli, vytiahla z kabelky novú škatuľku, opatrne odtrhla hornú časť celofánového obalu a *dávala* pozor, aby dolná časť zostala neporušená.

Artúr ju pobavene pozoroval. „Čo sa s tým toľko namáhate, Justína? Strhnite to celé, a hotovo.“ Siahol po škatuľke a zadumane hladkal neporušenú časť obalu. „Keby som bol prívrženec Sigmunda Freuda…“

„Čo keby ste boli Freud?“ Pozrela na čašníčku, ktorá sa zjavila pri stole. „Prosím si kapucína.“

Nepáčilo sa mu, že si sama objednala, ale nepovedal nič a sledoval ďalej svoju myšlienku. „Viedenskú, prosím,“ povedal čašníčke a opäť sa obrátil k Justíne. „Vráťme sa k Freudovi… ktovie, čo by si o tom myslel. Možno by povedal…“

Vzala mu z ruky škatuľku, otvorila ju, vybrala cigaretu, a kým našiel zápalky, sama si ju zapálila.

„Freud by bol toho názoru, že vám veľmi záleží na tom, aby obaly a blanky zostali neporušené.“

Jej pobavený smiech znel ako tlmený klokot a niekoľko mužov na ňu zvedavo pozrelo. „Naozaj, Artúr? Je to nepriamy spôsob, ako sa ma spýtať, či som ešte panna?“

Vyčítavo mľaskol jazykom. „Ale, Justína! Ako vidím, budem vás medziiným musieť naučiť veľmi dôležitému umeniu, nazvime to umenie nepriamej reči.“

„Medziiným? Čo ma ešte chcete naučiť, Artúr?“ Oprela sa lakťami o stôl a oči sa jej v tlmenom svetle zvláštne ligotali.

„Čo potrebujete?“

„Mám celkom slušné vzdelanie vo všetkých odboroch.“

„Naozaj vo všetkých?“

„Dočerta, vy ale viete zdôrazňovať slová. Výborne. Musím si zapamätať, ako ste to povedali.“

„Sú veci, ktoré sa človek môže naučiť iba vlastnou skúsenosťou,“ povedal ticho a vystrel ruku, aby jej zastrčil za ucho prameň vlasov.

„Naozaj? Doteraz mi vždy stačilo pozorovanie.“

„A čo v prípade lásky?“ Vedel najjemnejšou artikuláciou dodať slovám nehu a hĺbku. „Ako chcete hrať Júliu, keď neviete, čo je láska?“

„To je dobrý argument. V tomto bode s vami súhlasím.“

„Boli ste niekedy zaľúbená?“

„Nie.“

„Viete vôbec niečo o láske?“ Tentoraz zdôraznil väčšmi slová „vôbec niečo“ ako „lásku“.

„Nie, nič.“

„Aha! Tak teda Freud by mal pravdu, však?“

Vzala do ruky škatuľku cigariet a s úsmevom pozrela na celofánový obal. „V niečom asi áno.“

Rýchlo jej vzal škatuľku z ruky, stiahol z nej celofán, chvíľu ho podržal v dlani, potom ho dramaticky pokrkval a hodil do popolníka. „Rád by som ti ukázal, aké je to byť ženou… ak mi dovolíš.“

Na okamih onemela a hľadela na celofán v popolníku, ktorý sa so šušťaním narovnával. Potom zapálila zápalku a priložila ju k nemu. „Prečo nie?“ povedala ohňu. „Prečo vlastne nie?“

Pateticky si položil ruku na srdce a zadeklamoval:

„Má to byť vášnivé dvorenie pri mesiaci a vôni ruží, či azda kontrapunkt, krátky a ostrý ako šíp?“

Zasmiala sa. „Ale, Artúr! Dúfam, že je dlhý a ostrý. Mesiac a vôňu ruží môžeš vynechať. Nie som typ, ktorý túži po vášnivom dvorení.“

Trochu smutne na ňu pozrel a pokrútil hlavou. „Ach, Justína! Každý túži po vášnivom dvorení. Len počkaj, ty studená mladá vestálka, jedného dňa na to prídeš aj ty.“

„Hlúposti!“ Vstala. „Poď, Artúr, nech to máme z krku, skôr ako si to rozmyslím.“

„Teraz? Dnes večer?“

„Prečo nie? Ak nemáš na hotel, ja ho zaplatím.“

Hotel Metropol bol neďaleko. Zavesení do seba pomaly kráčali poloprázdnymi ulicami a smiali sa. Občas stretli mladé dievčatá, ktoré si obzerali výklady a ukradomky hádzali okom po amerických námorníkoch. Justínu a Artúra si nik nevšímal, čo sa mu hodilo.

Justína počkala vonku a on rýchlo vošiel do drogérie. Vrátil sa usmiaty.

„Teraz sme vyzbrojení, miláčik.“

„Čo si kúpil? Prezervatívy?“

Pretiahol tvár. „Preboha, nie. S prezervatívom cíti človek asi toľko, ako keby sa zabalil do niekoľkých stránok *Reader’s Digestu*. Nie, kúpil som ti želé. Odkiaľ vôbec poznáš prezervatívy?“

„Po siedmich rokoch v katolíckej škole? Čo myslíš, že sme tam robili? Modlili sa?“ Zaškerila sa. „Musím priznať, že sme veľa nerobili, ale o všetkom sme hovorili.“

Izbu dostali bez problémov. Zapísali sa ako manželia Smithovci. Metropol bol dobrý hotel, aspoň podľa meradiel predhiltonovskej éry. Z veľkej izby bol pôsobivý výhľad na most klenúci sa nad prístavom. Nemala kúpeľňu, ale na mramorovom stolíku, ktorý ladil so starodávnym viktoriánskym nábytkom, stálo umývadlo a krčah s vodou.

„Tak čo mám teraz robiť?“ Justína odtiahla záclonu. „Pekný výhľad, však?“

„Áno, veľmi pekný. Čo máš robiť? Prirodzene vyzliecť si nohavičky.“

„A ďalej?“ spýtala sa zlomyseľne.

„Vyzleč si všetko. Keď človek necíti pokožku, nie je to ani zďaleka také pekné.“

Bez ostychu sa rýchlo vyzliekla a ľahla si na posteľ. „Je to tak správne, Artúr?“

„Božemôj!“ vzdychol a starostlivo si zložil nohavice. Žena si vždy všímala, či nie sú pokrčené.

„Čo je, Artúr?“

„Ty si pravá červenovláska, však?“

„Čo si čakal? Purpurové perá?“

„Žartovanie v tejto situácii nie je na mieste,“ napomínal ju, „tak s tým, prosím ťa, prestaň.“ Vtiahol brucho, podišiel k posteli, ľahol si vedľa nej a začal ju bozkávať. Najskôr na líce, potom na krk a na ľavý prsník. Objal ju. „Čo povieš, nie je to pekné?“

„Myslím, že hej. Áno, je to celkom pekné.“

Mlčali. Ticho prerušoval iba zvuk bozkov a občasné tiché zamrmlanie. Oproti posteli stál staromódny toaletný stolík s obrovským zrkadlom, ktoré niektorý eroticky založený hotelový hosť nastavil tak, že sa v ňom odrážalo celé hniezdo lásky.

„Zhasni, Artúr.“

„Nie, miláčik. Zásada číslo jeden – neexistuje nijaký aspekt lásky, ktorý neznesie svetlo.“

Šikovnými prstami jej naniesol želé a potom sa jej vtisol medzi nohy. Justínu to spočiatku trochu bolelo, ale dalo sa to vydržať, a hoci v nej nevyvolal nijakú extázu, vzbudil v nej čosi podobné materinskému citu. Ponad Artúrovo plece pozrela do zrkadla konca postele.

Obraz, ktorý tam uvidela, bol skreslený, akýsi skrátený a pokrútený. Jeho tmavé, chlpaté nohy ležali medzi jej hladkými, zbavenými pieh, ako medzi dvoma plátkami chleba. Obrazu však dominoval Artúrov zadok. Očarene pozorovala, ako sa rytmicky pohybuje hore-dolu a jeho svaly sa pravidelne sťahujú a uvoľňujú. V dôsledku skrátenej perspektívy sa nad Artúrovými zadnými pologuľami akoby súčasne dvíhali dva žltkasté chumáče vlasov, ktoré na ňu pri každom pohybe veselo kývali ako droghedská tráva v letnom vetre.

Justína nemohla odtrhnúť zrak od zrkadla. Pritisla si ruky na ústa a z hrdla sa jej vydral akýsi klokotavý ston.

„Áno, áno, miláčik, všetko je v poriadku! Už som v tebe, už ťa to nemôže veľmi bolieť," upokojoval ju.

Vzduch v hrudníku ju tak tlačil, až sa jej zdalo, že pukne. Ešte pevnejšie ju objal a šepkal jej nezrozumiteľné nežnosti.

Zrazu zaklonila hlavu, otvorila ústa a ticho preťal prenikavý výkrik. Telo sa jej otriasalo záchvatmi bezuzdného smiechu. A čím zúrivejší a bezmocnejší bol Artúr, tým väčšmi sa musela smiať. Prstom mierila na koniec postele a po tvári jej stekali slzy. Bezmocne sa zvíjala, ale z celkom iného dôvodu, ako si pôvodne predstavoval úbohý Artúr.

Súrodenci mali od malička bližšie k sebe ako k matke. Ich vzťah sa utužil veľmi skoro a rokmi spevnel. Keď sa Meggie konečne oslobodila od práce na pasienkoch, boli už obidvaja dosť veľkí, aby si spolu písali školské úlohy pri kuchynskom stole pani Smithovej a zvykli si hľadať útechu jeden v druhom.

Hoci mali veľmi odlišné povahy, navzájom sa dobre dopĺňali. Justína bola od prírody náchylná vidieť každú smietku v očiach druhého, kým brvno vo vlastnom oku úplne ignorovala. Dane bol jej pravý opak. Vedel pochopiť a odpustiť chyby iným, voči sebe bol však neúprosný. Justína sa pokladala za nezlomné silnú, Dane sa cítil v podstate až nebezpečne slabý.

Ich vzájomný vzťah bol taký dôverný a otvorený, že v jeho mene bolo možné všetko. Keďže Justína bola oveľa zhovorčivejšia, Dane sa vždy dozvedel o nej a jej citoch oveľa viac ako ona o ňom.

Zmieril sa s úlohou pasívneho poslucháča, pochopil, že Justína, ktorá nemá skoro nijaké morálne zábrany a nič jej nie je sväté, potrebuje jeho škrupule, ktoré jej chýbajú. Počúval ju s hlbokou nehou a účasťou, nedal jej to však najavo, lebo by ju to bolo rozzúrilo do nepríčetnosti. Nikdy jej ani na um nezišlo podozrievať ho z niečoho podobného a odkedy bol dosť veľký, aby jej rozumel, so všetkým sa mu zdôverovala.

„Hádaj, čo som robila včera večer," povedala a starostlivo si

napravila veľký slamený klobúk, aby jej chránil tvár a krk pred slnkom.

„Hrala si svoju prvú hlavnú úlohu," odvetil Dane.

„Hlupák. Myslíš, že by som ti to nebola vopred povedala, aby si sa mohol prísť na mňa pozrieť? Hádaj ďalej."

„Konečne si zinkasovala facku, ktorú chcela dať Bobbie Billie."

„Vedľa ako jedľa."

Pokrčil plecami. „Nemám šajnu."

Sedeli na trávniku pri katedrále Panny Márie. Dane jej zatelefonoval, že sa chce zúčastniť na nejakej mimoriadnej bohoslužbe, a navrhol jej, aby sa predtým stretli. Prirodzene súhlasila. Dychtila mu porozprávať svoje najnovšie zážitky.

Dane študoval v poslednom ročníku Riverviewskej strednej školy a zvolili ho za kapitána všetkých školských mužstiev, či už to bol kriket, rugby, hádzaná alebo tenis. Okrem toho bol najlepší žiak v triede. Mal teraz sedemnásť, bol vysoký meter osemdesiat, hlas sa mu ustálil do barytónu a na počudovanie bol ušetrený nepríjemných znakov puberty, ako sú neohrabanosť, vyrážky a poskakujúci ohryzok.

Zatiaľ sa nemusel holiť, lebo bol plavovlasý, ale vcelku robil skôr dojem mladého muža ako študenta. Iba riverviewská školská rovnošata dokazovala, že je študent.

Bol teplý slnečný deň. Dane si dal dolu plochý slamený klobúk a vystrel sa v tráve. Justína sedela vedľa neho, rukami si objímala kolená, aby ani kúsok jej pokožky nebol vystavený slnku. Dane lenivo otvoril jedno oko a pozrel na sestru.

„Tak čo sa stalo včera večer, Jus?"

„Prišla som o panenstvo. Aspoň si myslím."

Otvoril aj druhé oko. „Robíš si zo mňa blázna?"

„Čoby. Myslím, že bol najvyšší čas. Ako môžem byť dobrou herečkou, keď nemám ani potuchy, aké je to medzi mužom a ženou?"

„Mala si počkať na muža, za ktorého sa vydáš."

Tvár sa jej stiahla do zlostnej grimasy. „Namojdušu, Dane, niekedy si taký staromódny, až je to trápne. Čo ak ho stretnem až

v štyridsiatke? Čo si si myslel, že budem celé roky sedieť na zadku a všetko si odopierať? Chceš to tak azda urobiť ty – čakať až do manželstva?“

„Pochybujem, že sa ožením.“

„Ja sa asi tiež nevydám. Mala som si to previazať modrou stužkou a strčiť do truhlice s výbavou? Nerada by som na smrteľnej posteli uvažovala, aké to mohlo byť!“

Uškrnul sa. „Teraz ti to už nehrozí.“ Pomaly sa prevrátil na brucho, podoprel si bradu rukou a pozorne sa zahľadel na sestru. Vyzeral ustarostený. „Bolo to v poriadku? Myslím, či to nebolo strašné. Neprotivilo sa ti to?“

Justína pri spomienke na včerajší zážitok skrivila pery. „Nie. Nebolo to strašné, ani sa mi to neprotivilo. Na druhej strane musím priznať, že nechápem, čo na tom ľudí tak uchvacuje. Povedala by som, že je to príjemné, ale nič viac. A nevybrala som si hocikoho! Dala som si záležať, aby to bol príťažlivý muž, dosť starý, aby sa v tom vyznal.“

Dane vzdychol. „Si naozaj nemožná, Justína. Oveľa radšej by som od teba počul: Nevyzerá síce oslňujúco, ale zoznámili sme sa a nemohla som mu odolať. Viem pochopiť, že si nechcela čakať do manželstva, mala si však po tom túžiť kvôli nejakému konkrétnemu človeku. Nikdy sa to nemá robiť iba pre sám akt. Neprekvapuje ma, že si bohviečo nezažila.“

Víťazoslávny výraz jej zmizol z tváre. „Choď dočerta! Zrazu sa cítim strašne! Keby som ťa tak dobre nepoznala, myslela by som si, že ma chceš zhodiť. Aspoň moje pohnútky.“

„Ale poznáš ma dobre, však? Nikdy ťa nezhadzujem, tvoje pohnútky sú ale niekedy fakt hlúpe.“ Hovoril teraz monotónne. „Vieš predsa, že mojím hlasom sa ti prihovára vlastné svedomie, Justína O’Neillová!“

„Máš pravdu, gauner!“ Ľahla si k nemu do trávy, aby jej nevidel do tváre. „Počuj, ty dobre vieš prečo. Však to vieš?“

„Ach, Jussy,“ povedal smutne, ale skôr ako mohol pokračovať, skočila mu do reči. Jej hlas znel teraz divo, zúfalo.

„Nikdy, nikdy v živote nebudem nikoho ľúbiť. Keď človek ľudí miluje, zabijú ho. Keď ich potrebuje, tiež ho zabijú.

Hovorím ti, že ho zabijú!“

Vždy ho nesmierne bolelo, že sa pokladá za nemilovanú, a o to väčšmi, keď si uvedomil, že príčinou je on sám. Zdalo sa mu kruté, že pokiaľ šlo o priazeň druhých, vždy bol v strede krútiaceho sa kolesa, kým Justína sa pohybovala na jeho okraji. A práve preto mu bola zvlášť drahá – ľúbila ho napriek tomu, že ho pred ňou celý život uprednostňovali. Nikdy mu nič nevyčítala, dokonca si nahovorila, že jej je tam na kraji veľmi dobre, ale on cítil jej bolesť. Vedel, že má v sebe veľa toho, čo je hodno lásky, kým on sám má toho málo. Prečo teda ľúbia všetci väčšmi jeho ako ju? Napokon dospel k názoru, že za to môže jeho výzor, poddajnejšia povaha, schopnosť komunikovať s matkou a ostatnými obyvateľmi Droghedy. A pravdaže skutočnosť, že ona je „iba“ dievča.

Vždy som mal všetko, hútal. Čo mi kedy chýbalo? Vynahradím jej to, o čo bola ukrátená, musím jej to nejako vynahradiť.

Zrak mu padol na hodinky a hneď vstal.

„Musím ísť, Jus.“

„Ach, ty a tvoj hlúpy kostol! Kedy z toho vyrastieš?“

„Dúfam, že nikdy.“

„Kedy sa uvidíme?“

„Dnes je piatok, tak teda zajtra. O jedenástej tu.“

„V poriadku. Správaj sa slušne.“

Cez plece sa na sestru usmial. „Správam sa azda niekedy neslušne?“

Zaškerila sa. „Bohuchovaj, nie. Vlastne si pridobrý, aby som ti mohla dávať ponaučenia. To ja mám vždy problémy. Do videnia zajtra.“

Do katedrály viedla veľká brána, znútra potiahnutá červenou kožou. Dane vkĺzol dnu. Rád chodil do kostola vždy chvíľu pred začiatkom bohoslužieb, aby ho ľudia naokolo priveľmi nevyrušovali kašlaním, chrchlaním, šepotom a mrmlaním. Osamote sa cítil lepšie.

Vpredu pri hlavnom oltári akýsi muž zapaľoval sviece. Dane v ňom neomylne spoznal diakona. Sklonil hlavu, namočil prsty

do svätenej vody a prežehnal sa. Potom sa tíško šuchol do lavice, pokľakol a oprel si čelo o zopnuté ruky.

Nemodlil sa, ale dal sa unášať zádumčivou atmosférou chrámu. Niekedy mal pocit, akoby sa zmenil na plamienok večného svetla horiaceho v maličkej červenej lampke, ktorý sa vždy chvel, sťaby mal už-už zhasnúť, pritom však jeho slabá, ale vytrvalá žiara presvecovala ďalekú temnotu. Návšteva kostola poskytovala Danovi pokoj, pocit odosobnenia a zabudnutia ľudskej totožnosti. Zdalo sa mu, že tu je jeho miesto, že sem patrí, nikde inde sa necítil taký vyrovnaný, vzdialený od všetkej bolesti. Zatvoril oči.

Hore pri organe sa ozval šuchot nôh. Chlapčenský spevácky zbor katedrály Panny Márie zaujal svoje miesto na chóre a organista vyfúkol vzduch z mechov. Chlapci chceli zjavne pred začiatkom bohoslužieb ešte chvíľu cvičiť. Bola to iba ďakovná omša, ale Dane sa na nej túžil zúčastniť, lebo ju mal slúžiť jeden z jeho priateľov a učitelia z Riverview.

Zaznelo niekoľko akordov a potom organ už iba tlmene sprevádzal nadpozemsky znejúci chlapčenský hlas, ktorý sa vzniesol ku klenbe a naplnil celý priestor nekonečnou sladkosťou, čistotou a nevinnosťou. Niekoľkí návštevníci obrovského prázdneho chrámu zatvorili oči a žialili pre to, čo navždy stratili.

„Si taká tichá, mama," povedal Dane. „Na čo myslíš? Na Droghedu?"

„Nie," odvetila ospanlivo Meggie. „Myslím na to, že starnem. Ráno som si našla dosť sivých vlasov a bolia ma kosti."

„Ty nikdy nebudeš stará, mama," povedal upokojujúco.

„Bodaj by si mal pravdu, miláčik, ale žiaľbohu to tak nie je. Začínam potrebovať artézsku studňu, a to je znak starnutia."

Ležali v teplých lúčoch zimného slnka na uterákoch rozprestretých vedľa jazierka, ktoré sa odjakživa vytváralo okolo vystrekujúceho hlavného potrubia artézskej studne. Na druhej strane sa doň valili prúdy horúcej vody a vo vzduchu bolo cítiť sírový zápach. Plávanie v jazierku patrilo k osobitným potešeniam, ktoré si mohli v zime na Droghede dožičiť. Človek

sa tu hneď zbaví všetkých bolestí a neduhov pribúdajúceho veku, pomyslela si Meggie a ľahla si na chrbát.

Hlavu mala teraz v tieni kmeňa, na ktorom kedysi dávno sedela s Ralphom. Strašne dávno. Nevedela v sebe vyvolať ani len slabú ozvenu citov, ktoré ju napĺňali, keď ju Ralph vtedy pobozkal.

Počula, že Dane vstal, a otvorila oči. Ešte vždy ho pokladala za svoje bábätko, za svojho malého sladkého chlapčeka. Hoci sledovala jeho dospievanie s materinskou pýchou, vždy si vo svojej predstavivosti prekryla jeho tvár maskou milého, usmiateho bábätka. Ešte vždy nepochopila, že jej syn už vôbec nie je dieťa.

Poznanie ju zasiahlo v okamihu, keď hľadela na jeho postavu v priliehavých plavkách na pozadí modrej oblohy.

Božemôj, všetko je preč! Detstvo, chlapčenstvo. Je to muž. Meggie zaplavila zmes hrdosti, ľútosti, obdivu, smútku, zlosti a akejsi zvláštnej predtuchy blížiacej sa tragédie. Je naozaj strašné priviesť na svet človeka a navyše takého mužného a príťažlivého.

Bol to Ralph de Bricassart a kúsok z nej samej. Rozrušilo ju, že v tom mladom tele objavila telo muža, ktorého s ňou spojila láska. V rozpakoch zatvorila oči a naplnila ju nenávisť, že vo svojom synovi musí vidieť muža. A čo on? Hľadí na ňu tiež ako na ženu, alebo je preňho ešte vždy tým čarovným stvorením, jeho mamou? Dočerta, dočerta! Ako sa opovážil dospieť?

„Vieš vôbec niečo o ženách, Dane?“ spýtala sa náhle a znovu zatvorila oči.

Usmial sa. „Myslíš na vtáčiky a včely?“

„Pretože máš za sestru Justínu, prirodzene vieš, o čo ide. Keď zistila, čo obsahuje učebnica fyziológie, roztrubovala to, kade chodila. Nie, myslím, či máš už nejaké praktické skúsenosti.“

Pokrútil krátko, ale rázne hlavou, skĺzol k nej na trávu a pozrel jej do tváre. „Čudné, že sa ma na to pýtaš, mama. Už dávno som sa chcel s tebou o tom pozhovárať, ale nevedel som ako začať.“

„Máš iba osemnásť, miláčik. Nie je to trochu privčas, aby si sa zaoberal myšlienkou, ako uviesť teóriu do praxe?“ Iba

osemnásť. Iba? Je predsa muž, alebo nie?

„Práve o tom som chcel s tebou hovoriť. Vôbec nemienim uvádzať teóriu do praxe.“

Od Great Divide vial studený vietor. Zvláštne, že si to doteraz nevšimla. Kde má kúpací plášť? „Nechceš uvádzať teóriu do praxe,“ zopakovala bezvýrazne; nebola to otázka, ale konštatovanie.

„Tak je, mama. Nechcem. Niežeby som nebol o tom rozmýšľal a netúžil po žene a deťoch. Rozmýšľal som o tom. Ale nemôžem to urobiť. Niet vo mne jednoducho dosť miesta pre lásku k nim a zároveň pre lásku k bohu. Viem to už dávno. Azda odjakživa. A čím som starší, tým je moja láska k bohu väčšia. Milovať boha je veľká záhada.“

Pozerala do pokojných modrých očí, ktoré sa tak ponášali na Ralphove. Žiarilo v nich však čosi, čo v Ralphových očiach nikdy nevidela. Mal to aj on v Danovom veku? Vyskytuje sa čosi také len u mladých ľudí, ako je Dane? Keď Ralpha spoznala, mal už skoro tridsať, o dvanásť viac ako teraz Dane. Ale jej syn je mystik, to vedela vždy. A Ralph? Nie, sotva mal niekedy sklony k mysticizmu.

Prehltla a pritiahla si plášť pevnejšie k telu.

„Uvažoval som, čo urobiť, aby som bohu dokázal, že ho ľúbim,“ pokračoval Dane. „Dlho som sa vyhýbal odpovedi, lebo aj túžba žiť životom muža bola vo mne silná. Ale dobre som vedel, že niet inej cesty. Môžem mu ponúknuť iba jedno na dôkaz, že v mojom srdci nebude stáť nikdy nič pred ním. Tú obetu mu musím poskytnúť, žiada ju odo mňa. Iba tak ho môžem presvedčiť, že v mojom srdci nebude mať nijakých sokov. Musel som sa rozhodnúť. Dožičí mi všetko, zo všetkého sa budem môcť tešiť, iba toho jedného sa musím zriecť.“ Vzdychol a odtrhol steblo trávy. „Musím mu ukázať, že viem, prečo mi dal pri narodení toľko do vienka. Musím mu ukázať, aký málo dôležitý je pre mňa život muža.“

„To nemôžeš, nedovolím ti to!“ skríkla Meggie a zovrela mu rameno. Akú mal hladkú pokožku, aká sila sa pod ňou skrývala! Presne ako Ralph! A nemá nikdy nijaké dievča pocítiť túto silu a

nehu?

„Budem kňazom," povedal Dane. „Zložím sľuby chudoby, čistoty a poslušnosti. Nebude to ľahké, ale urobím to."

Ten výraz v jej očiach! Ako keby ju vraždil, zašliapaval do prachu. S takou reakciou nerátal, myslel, že bude naňho hrdá a poteší sa, že jej syn sa stane sluhom božím. Ale ona naňho zízala, akoby jej bol prečítal rozsudok smrti.

„Odjakživa som sa chcel stať kňazom," povedal zúfalo. „Ach, mama, nevieš to pochopiť? Nikdy som nechcel byť ničím iným. Nemôžem byť ničím iným!"

Pustila mu rameno. Mimovoľne pozrel na miesto, kde ho zvierala, a uvidel biele polmesiacovité stopy po nechtoch. Zaklonila hlavu a hystericky sa rozosmiala.

„Ach, je to prikrásne, aby to bola pravda!" vyhŕkla, keď sa dosť spamätala, aby mohla hovoriť, a roztrasenou rukou si utrela slzy. „Tá irónia! Popol z ruží, povedal v tú noc, keď sme šli na koňoch k artézskej studni. A ja som nechápala, čo tým myslí. Prach si a na prach sa obrátiš. Patríš cirkvi a cirkev ťa dostane. Ach, je to krásne, nádherné! Preklínam boha! Nech je prekliaty! Je to najúhlavnejší nepriateľ žien! Všetko, čo chceme dosiahnuť, usiluje sa zničiť!"

„Nehovor tak, mama! Prosím ťa, prosím!" Plakal kvôli nej, kvôli jej bolesti, ktorej nerozumel takisto ako jej slovám. Slzy mu prenikali až do srdca, cítil, že je to začiatok jeho obety, ale vedel, že sa jej nemôže zriecť ani kvôli matke. Musí ju ponúknuť bohu a čím ťažšie mu to padne, tým bude v jeho očiach cennejšia.

Meggie ho so strachom pozorovala. Jakživ kvôli nej neplakal. Rýchlo zabudla na svoj hnev a smútok. Načo ho rozľútostňovať svojím žiaľom. On za nič nemôže.

To, čím je, majú na svedomí gény. Alebo boh. Ralphov boh. Je svetlom jej života, nikdy nesmie pre ňu trpieť. Nikdy.

„Neplač, Dane," zašepkala a prešla prstami po ryhách, ktoré mu na ramene nechali jej nechty. „Je mi to ľúto. Tak som to nemyslela. Jednoducho si ma šokoval, to je všetko. Pravdaže sa teším! Naozaj! Ako by som sa netešila? Iba ma to prekvapilo. Nečakala som to." Tíško sa zasmiala, hlas sa jej trochu triasol.

„Naservíroval si mi to ako bombu.“

Oči mu zjasneli a pochybovačne sa na ňu zahľadel. Prečo si predstavoval, že ju tým vraždí? Boli to predsa mamine oči, také, aké ich poznal odjakživa, živé a plné lásky. Objal ju a pritiahol k sebe. „Naozaj proti tomu nič nemáš?“

„Ako môže mať niečo dobrá matka proti tomu, aby sa jej syn stal kňazom?“ Prudko vstala. „Bŕŕ, ako sa ochladilo. Poďme rýchlo domov.“

Neprišli k artézskej studni na koňoch, ale autom. Dane si sadol za volant, Meggie vedľa neho.

„Rozmýšľal si už o tom, kam by si chcel ísť?“ Prehltla vzlyk a odhrnula si vlasy z čela.

„Asi do kolégia svätého Patrika. Aspoň kým sa nerozhodnem, čo ďalej. Potom možno vstúpim do nejakej rehole. Celkom rád by som bol jezuitom, ale zatiaľ som si ešte nie celkom istý.“

Meggie pozerala cez okná posiate mŕtvym hmyzom, na svetlohnedú droghedskú trávu, ktorá sa ohýbala pod kolesami ťažkého voza. „Mám oveľa lepší nápad, Dane.“

„Áno?“ Bol sústredený na jazdu. Cesta viedla hrboľatým terénom a stále musel obchádzať vyvrátené stromy.

„Pošlem ťa do Ríma ku kardinálovi de Bricassart. Pamätáš sa ešte naňho?“

„Že či. Ako sa tak môžeš pýtať, mama! Nezabudol by som naňho ani za milión rokov. Pre mňa je príkladom dokonalého kňaza. Keby som sa mohol stať kňazom ako on, bol by som šťastný.“

„S dokonalosťou je to všelijaké,“ povedala Meggie ostro. „Ale zverím ťa do jeho rúk, lebo viem, že kvôli mne sa o teba postará. Môžeš vstúpiť do seminára v Ríme.“

„Myslíš to vážne mama?“ Jeho radosť náhle pohasla. „Máme na to dosť peňazí? Keby som zostal v Austrálii, bolo by to oveľa lacnejšie.“

„Práve vďaka Ralphovi de Bricassart ti peniaze nikdy nebudú chýbať, miláčik.“

Keď vystúpili z auta, potisla syna ku kuchynskému domčeku.

„Choď to povedať pani Smithovej, Minnie a Cat. Budú celé bez seba.“

Meggie, ktorá mala nohy ako z olova, zamierila k domu. Keď vošla do salónu, Fee na počudovanie nesedela za písacím stolom, ale popíjala popoludňajší čaj s Annou Müllerovou. Obe ženy zdvihli zrak a na Megginej tvári hneď uvideli, že sa stalo niečo vážne.

Müllerovci pravidelne navštevovali Droghedu osemnásť rokov a nikomu nezišlo na um, že by to niekedy mohlo byť inak. Ale minulú jeseň Luddie náhle zomrel. Meggie hneď napísala Anne, aby sa presťahovala k nim. Majú dosť miesta, a ak jej hrdosť nedovolí bývať u nich zadarmo, môže im platiť, hoci majú na to, aby mohli ubytovať a stravovať stálych hostí.

Meggie sa tak mohla odvďačiť Anne za roky prežité v Dungloe a pre Annu to znamenalo záchranu. Bez Luddieho sa cítila na Nebeských výšinách strašne opustená. Majetok však nepredala, staral sa oň správca a po Anninej smrti ho mala zdediť Justína.

Meggie si sadla. „Myslím, že ma zasiahol blesk pomsty.“

„Čo?“

„Obidve ste mali pravdu. Hovorili ste, že Dana stratím. Nechcela som vám veriť. Myslela som, že premôžem boha. Ale ešte sa nenarodila žena, ktorá by nad ním zvíťazila. Je to muž.“

Fee naliala Meggie šálku čaju. „Najprv sa napi,“ povedala, akoby jej ponúkala na posilnenie pálenku, a nie čaj. „Ako si ho stratila?“

„Bude kňazom.“ Meggie sa rozosmiala, ale jej smiech sa miešal s plačom.

Anna si vzala barly a vstala. Namáhavo sa dovliekla k Meggie, sadla si na operadlo jej stoličky a hladkala jej zlatočervené vlasy. „Ach, moja drahá! To predsa nie je také strašné.“

Fee pozrela na Annu. „Vieš, že Dane…“ začala.

„Vedela som to od začiatku.“

Meggie potlačila vzlyk. „Že to nie je strašné? Je to začiatok konca, nechápeš? Odplata. Ukradla som bohu Ralpha a teraz za to

musím platiť synom. Aj ty si mi to povedala, mama, pamätáš sa? Povedala si, že som kradla. Nechcela som ti veriť, ale mala si pravdu ako vždy.“

„Pôjde do kolégia svätého Patrika?“ spýtala sa Fee prakticky.

Meggie sa pobavene zasmiala. „Nie, mama. Aby v tom bola aspoň nejaká spravodlivosť, pošlem ho k Ralphovi. Je to aj jeho syn, nech sa z neho konečne teší i on.“ Pokrčila plecami. „Dane je pre mňa dôležitejší ako Ralph. Viem, že by šiel rád do Ríma, tak prečo nie?“

„Povedala si Ralphovi, že Dane je jeho syn?“ spýtala sa Anna.

„Nie, a ani mu to nepoviem. Nikdy!“

„Veď sa na seba tak ponášajú, že sa to môže ľahko dovtípiť.“

„Kto? Ralph? Ten na to jakživ nepríde a ja mu to neprezradím! Posielam mu svojho syna, nič viac. Neposielam mu jeho syna.“

„Dávaj si pozor na žiarlivosť bohov, Meggie,“ povedala ticho Anna. „Mohlo by sa stať, že s tebou ešte neskončili.“

„Čo viac by mi mohli ešte urobiť?“ spýtala sa Meggie trúchlivo.

Keď sa Justína dozvedela o Danovom rozhodnutí, zúrila, hoci posledné tri, štyri roky s tým rátala. Čo Meggie zasiahlo ako blesk z jasného neba, bola pre Justínu studená sprcha, ktorú čakala.

Keďže medzi súrodencami vládol dôverný vzťah a navyše chodili v rovnakom čase do školy v Sydney, bolo pochopiteľné, že sa jej Dane zdôveril s mnohým, čo pred matkou nikdy nespomenul. Justína dobre vedela, aké dôležité je preňho náboženstvo: nie iba sám boh, ale aj mysticizmus katolíckych obradov. Keby ho boli vychovali ako protestanta, bezpochyby by bol prestúpil na katolícku vieru, aby upokojil niečo vo svojej duši. Prísny kalvínsky boh by preňho nič neznamenal. Jeho boh bol zobrazený na kostolných oknách z farebného skla, vznášal sa v dyme kadidla, zahaľovali ho zlatom a čipkami zdobené rúcha, na jeho chválu znela hudba a ospevovali ho v krásne znejúcej

latinčine.

Bola v tom istá perverzná irónia, že muž obdarený takou fyzickou krásou ako Dane pokladal ju za nevýhodu a sťažoval si na ňu. Každá poznámka o jeho zovňajšku ho privádzala do rozpakov. Justína bola presvedčená, že by bol radšej škaredý a nepríťažlivý. Do istej miery ho chápala, lebo si zvolila povolanie, ku ktorému neodmysliteľne patril narcisizmus, vďaka čomu si cenila, že Danovi na dokonalom zovňajšku nezáleží. Nevedela však pochopiť, prečo ním pohŕda, keď ho môže jednoducho ignorovať.

Pokiaľ šlo o sex, nezdalo sa, že by ho zvlášť zaujímal. Prečo, to Justína nevedela. Naučil sa svoje túžby potláčať, alebo mu napriek telesným prednostiam v tomto smere čosi chýba? Asi to prvé, lebo Dane každodenne intenzívne športoval, aby sa ubezpečil, že večer padne do postele ako podťatý. Vedela, že po tejto stránke je úplne normálny, ba všimla si aj, ktorý typ dievčat sa mu páči najväčšmi – vysoké zmyselné tmavovlásky. Sám si to však sotva uvedomoval, lebo veci, ktoré súviseli so zmyslami, ho vôbec málo zaujímali, či už šlo o tvary, farby alebo vône. Iba v tých zriedkavých okamihoch, keď stretol príťažlivé dievča, ktoré ho vzrušilo, si uvedomil, že existuje aj pozemská sféra, v ktorej sa pohybuje väčšina ľudí.

Povedal jej to po predstavení v šatni Cullodenovho divadla. Bolo už isté, že pôjde do Ríma, a nemohol sa dočkať, aby oznámil sestre svoje rozhodnutie, hoci vedel, že ním nebude nadšená. O náboženstve a plánoch s ním súvisiacich hovoril s Justínou oveľa menej, ako by si bol želal, lebo zvyčajne ju to rozčuľovalo.

Keď však v ten večer prišiel za ňou do šatne, nevedel potlačiť radosť.

„Si hlupák," povedala namrzene.

„Túžil som po tom…"

„Idiot! Kretén!"

„Aj keď mi budeš nadávať, nič na tom nezmeníš, Jus."

„Myslíš, že to neviem? Ale aspoň sa mi trochu uľaví."

„Človek by predpokladal, že sa dosť odreaguješ na javisku,

keď hráš Elektru. Bola si výborná, Jus.“

„Po tvojej novine budem asi ešte lepšia,“ povedala ironicky. „Pôjdeš do kolégia svätého Patrika?“

„Nie, pôjdem do Ríma ku kardinálovi de Bricassart. Mama to zariadila.“

„Preboha, Dane! To je ďaleko!“

„Tak poď so mnou. Aspoň do Európy. Absolvovala si hereckú školu a so svojimi schopnosťami určite zoženieš v Anglicku nejaké angažmán.“

Justína sedela pred zrkadlom ešte vždy v kostýme a maske Elektry. Jej nevšedné oči zvýraznené hrubou čiernou linkou vyzerali ešte zvláštnejšie. Začala si zotierať šminky a potom pomaly prikývla: „To by som mohla. Keď sa to tak vezme, je najvyšší čas. Austrália začína byť pre mňa trochu primalá… Tak dobre, kamarát! Máš pravdu! Ide sa do Anglicka!“

„To je vynikajúce, Justína, len si to predstav! V seminári budem mať prázdniny, ako keby som študoval na univerzite. Vezmeš si dovolenku v tom istom čase, budeme spolu cestovať po Európe a potom zájdeme na Droghedu. Ach, Jus, všetko som si dobre premyslel. Keď sa presťahuješ do Európy, bude to fantastické.“

Justína žiarila. „Máš pravdu. Keby som sa nemohla s tebou občas pozhovárať, život by nestál za nič.“

„Čakal som, že povieš niečo také,“ zaškeril sa. „Počuj, Jus, ale teraz vážne, robím si o teba starosti. Budem spokojnejší, keď sa usadíš niekde blízko mňa, kde ťa budem môcť občas navštíviť. Kto by inak fungoval ako hlas tvojho svedomia?“

Zošuchol sa na zem medzi akúsi prilbu a zlovestnú masku Pýtie, aby na sestru lepšie videl. V Cullodenovom divadle mali vlastné šatne iba hviezdy a Justína k nim zatiaľ nepatrila. Prezliekala sa v rušnej spoločnej šatni.

„Prekliaty starý kardinál de Bricassart!“ zlostila sa Justína. „Od prvej chvíle som ho nenávidela!“

Dane sa ticho zasmial. „To nie je pravda.“

„Je. Nenávidela som ho.“

„Mýliš sa, Justína. Teta Anna mi raz na Vianoce povedala o

ňom niečo, čo určite nevieš.“

„Čo?“ spýtala sa nedôverčivo.

„Keď si bola bábätko, kŕmil ťa raz z fľaše, nechal ťa odgrgnúť a potom ťa hojdal, až kým si mu nezaspala v náručí. Teta Anna hovorila, že si bola strašne náladová a neznášala si, keď ťa niekto držal na rukách, uňho sa ti však veľmi páčilo.“

„To je lož!“

„Nie, nie je,“ usmieval sa. „Prečo ho vlastne tak nenávidíš?“

„Jednoducho ho nenávidím. Vyzerá ako starý vychrtnutý sup, je mi nanič, len čo si naňho spomeniem.“

„Ja ho mám rád. Odjakživa. Páter Watty hovorí, že je dokonalý kňaz. A ja s ním súhlasím.“

„Seriem naňho!“

„Justína!“

„Aha, teraz som ťa predsa len šokovala, čo?“

Vedľa Dana zastali nápadne pekné nohy. Zdvihol hlavu a začervenal sa. „Ahoj, Marta,“ povedal nenútene.

„Ahoj.“

Marta bola skutočná krásavica. Hrať veľmi nevedela, ale jej krása oživila každú inscenáciu. Bola presne Danov typ a neraz sa o nej pred Justínou vyslovil s nadšením. Bola vysoká a štíhla, mala tmavé oči a vlasy, svetlú pleť a dokonalé prsia.

Sadla si na kraj Justíninho toaletného stolíka, vyzývavo kývala jednou nohou sem a ta Danovi pred nosom a pozorovala ho s neskrývaným obdivom, ktorý ho znervózňoval. Ako môže mať všedné vyzerajúce dievča ako Justína takého pekného brata? Koľko má? Osemnásť? Keby si s ním začala, bolo by to takmer zneužitie dieťaťa, ale čo na tom.

„Nechcete prísť ku mne na kávu?“ spýtala sa a pozrela na Dana. „Samozrejme obidvaja,“ dodala zdráhavo.

Justína odmietavo pokrútila hlavou, ale vtom jej niečo napadlo a v očiach jej zaiskrilo. „Ďakujem, nemôžem. Budeš sa musieť uspokojiť s Danom.“

No aj Dane pokrútil odmietavo hlavou, hoci so zjavnou ľútosťou, očividne v pokušení pozvanie prijať. „Ďakujem, Marta, ale naozaj nemôžem.“ Pozrel na hodinky ako na spásu.

„Preboha," zvolal, „skoro som zabudol na auto. Smiem tam parkovať už iba minútu. Ako dlho ti to ešte potrvá, Jus?"

„Asi desať minút."

„Počkám ťa vonku, dobre?"

„Zbabelec," podpichla ho.

Marta ho sledovala smutným pohľadom. „Je úžasný! Prečo si ma nevšíma?"

Justína sa kyslo usmiala a dočistila si tvár. Znovu jej naskočili pehy. Londýn jej možno bude väčšmi vyhovovať. Nesvieti tam tak často slnko. „Neboj sa, všíma si ťa," povedala. „On by si s tebou aj začal, ale neurobí to."

„Prečo? Čo mu je? Len mi nepovedz, že je teplý. Prečo je, doriti, každý krásavec, s ktorým sa zoznámim, teploš? O Danovi som to nepredpokladala. Vôbec na to nevyzerá."

„Dávaj si pozor na ústa, hlupaňa. Samozrejme, že nie je teploš."

„Tak prečo sa mi potom vyhýba? Nevidí, že mám oňho záujem? Alebo si myslí, že som pristará?"

„Neboj sa, miláčik, pre nijakého muža nebudeš pristará, ani keď budeš mať sto. Ale ten idiot Dane sa navždy zriekol žien. Chce sa stať kňazom."

Marta zízala na Justínu s otvorenými ústami. Potom pohodila dlhou čiernou hrivou. „Netáraj!"

„Je to pravda, naozaj."

„Chceš povedať, že to všetko vyjde navnivoč?"

„Obávam sa, že áno. Chce to obetovať bohu."

„Tak potom je pánboh čosi ako hlavný teploš, nie?"

„Nie zlý postreh," povedala Justína. „Ženy rozhodne neobľubuje. Sme preňho čosi druhoradé. Najlepšie miesta vyhradil mužom."

„Aha."

Justína si vyzliekla kostým Elektry, natiahla tenké bavlnené šaty a po krátkej úvahe si vzala aj sveter. Priateľsky potľapkala Martu po šiji. „Nerob si preto starosti, miláčik. K tebe bol pánboh milostivý, nedal ti nijaký rozum. Ver mi, že tak je život oveľa pohodlnejší. Pre pánov tvorstva nikdy nebudeš nebezpečná

konkurencia.“

„Pokiaľ ide o tvojho brata, rada by som bohu konkurovala.“

„Zabudni na to. V tomto prípade sú tvoje vyhliadky nulové. Máš oveľa väčšie šance zviesť nášho prihriateho kolegu.“

Na letisku čakalo Dana auto, ktoré ho malo odviezť do Vatikánu. Keď prechádzali ulicami zaliatymi slnkom, pritlačil nos na sklo a vzrušene vnímal všetko, čo doteraz poznal iba z fotografií; rímske stĺpy, rokokové paláce, renesančnú nádheru chrámu svätého Petra.

A potom stál pred ním, tentoraz od hlavy po päty v šarlátovom, kardinál de Bricassart. Vystrel ruku, na ktorej žiaril prsteň. Dane si kľakol, sklonil hlavu a pobozkal ho.

„Vstaň, Dane, nech si ťa obzriem.“

Dane sa zdvihol a s úsmevom pozrel na muža, ktorý bol rovnako vysoký ako on. Okolo kardinála akoby sa vznášala svätožiara duševnej sily. Iste musel veľa pretrpieť! Ako dôstojne sa však pozdvihol nad svoje utrpenie, aby sa stal dokonalým kňazom.

A Ralph hľadel na syna, o ktorom nevedel, že je to jeho syn, a nazdával sa, že ho má rád preto, lebo je synom Meggie.

Takého syna by si bol želal, vysokého, driečneho, s ladnými pohybmi. Ale oveľa uspokojivejšia ako telesná krása bola krása jeho duše. Bol aj on taký v osemnástich rokoch? Pokúšal sa na to rozpamätať a na chvíľu sa zahĺbil do myšlienok. Nie, nikdy. V čom spočíva rozdiel medzi nimi dvoma? V tom, že sa Dane rozhodol zasľúbiť cirkvi z vnútorného presvedčenia? Uňho to tak nebolo, hoci bol povolaný stať sa kňazom, o tom nepochyboval ani najmenej.

„Sadni si, Dane. Poslúchol si moju radu a začal si sa učiť po taliansky?“

„Hovorím už plynne, pravda, bez idiomatických zvratov, a čítať viem tiež veľmi dobre. Mám zrejme výhodu v tom, že rozprávam ďalšími tromi jazykmi. Asi mám na jazyky talent. Po niekoľkých týždňoch v Ríme budem, dúfam, hovoriť ako rodený Talian.“

„O tom nepochybujem. Aj ja mám nadanie na jazyky.“

„To sa človeku zíde,“ povedal Dane a kardinálova červená postava v ňom znovu vzbudila akúsi stiesňujúcu úctu. Len ťažko si vedel predstaviť, že s týmto mužom jazdili na koňoch na Droghede.

Ralph sa predklonil a pozorne sa naňho zahľadel.

„Prenášam zodpovednosť za neho na Teba, Ralph,“ písala Meggie v liste. „Postaraj sa o jeho dobro a šťastie. Vraciam, čo som ukradla. Musím to urobiť. Sľúb mi však dve veci. Po prvé, že ho prijmeš, len keď sa dobre presvedčíš, že po tom túži naozaj z hĺbky duše. Po druhé mi musíš sľúbiť, že ak po tom skutočne túži, budeš ho ustavične sledovať, či svoj názor nezmenil. Ak jedného dňa zistí, že sa mýlil, chcem, aby sa vrátil ku mne. Lebo mne patril skôr. Ja som tá, ktorá Ti ho dáva.“

„Dane,“ spýtal sa kardinál, „si si istý, že sa chceš stať kňazom?“

„Úplne.“

„Prečo?“

Chlapcove oči pôsobili zvláštnym dojmom: bolo v nich čosi stiesňujúco dôverné, čosi, čo súviselo s minulosťou.

„Lebo boha milujem. Chcem mu po celý život slúžiť ako kňaz.“

„Vieš, čo od muža vyžaduje služba bohu, Dane?“

„Áno.“

„Vieš, že medzi tebou a ním nikdy nesmie stáť iná láska? Že budeš patriť iba jemu a nikomu inému?“

„Áno.“

„Že vo všetkom sa stane jeho vôľa, že v jeho službe sa musíš zriecť vlastnej osobnosti, vlastnej individuality, predstavy o vlastnej dôležitosti?“

„Áno.“

„Že v prípade potreby musíš v jeho mene znášať hlad, väznenie, smrť? Že nesmieš nič vlastniť, nesmieš si ceniť nič, čo by mohlo zmeniť tvoju lásku k nemu?“

„Áno.“

„Si silný, Dane?“

„Predovšetkým som muž a človek, Vaša eminencia. Viem, že to bude veľmi ťažké. Ale modlím sa, aby mi boh pomohol nájsť dosť sily.“

„Nemohlo by ťa uspokojiť niečo iné? Musí to byť práve služba bohu, Dane?“

„Áno.“

„A keby si v budúcnosti zmenil svoj názor, čo by si urobil?“

„Požiadal by som o dovolenie odísť,“ povedal Dane prekvapene. „Ale k takému rozhodnutiu by ma mohlo priviesť iba poznanie, že predsa len nie som povolaný stať sa sluhom božím. Nemiloval by som ho o nič menej, ale vedel by som, že nechce, aby som mu slúžil týmto spôsobom.“

„Ale uvedomuješ si, že keď zložíš kňazské sľuby a vysvätia ťa, niet už pre teba cesty nazad?“

„Uvedomujem,“ povedal Dane pokojne. „Keby som mal svoje rozhodnutie zmeniť, urobil by som to predtým.“

Kardinál sa s tichým vzdychom oprel dozadu. Bol on niekedy takto pevne rozhodnutý? Mal niekedy toľko sily? „Prečo si prišiel za mnou, Dane? Prečo si chcel ísť do Ríma? Prečo si nezostal v Austrálii?“

„Rím navrhla mama, ale sám som o ňom už dávno sníval. Myslel som však, že na to nemáme dosť peňazí.“

„Tvoja matka je veľmi múdra. Nič ti teda nepovedala?“

„Čo mi mala povedať, Vaša eminencia?“

„Že dostávaš ročne päťtisíc libier a máš na svojom účte v banke už slušný majetok.“

Dane stuhol. „Nie, to mi nepovedala.“

„Múdro. Ale tie peniaze máš, a ak po tom túžiš, môžeš študovať v Ríme. Chceš, Dane?“

„Áno.“

„A prečo chceš byť pri mne?“

„Lebo vás pokladám za dokonalého kňaza, Vaša eminencia.“

Ralph skrivil tvár. „Nie, Dane, neobdivuj ma! Porušil som všetky sľuby, rozumieš? Musel som sa najskôr naučiť to, čo ty zjavne vieš už teraz. A musel som sa to naučiť pre kňaza najbolestnejším spôsobom, tým, že som porušil svoje sľuby.

Pretože som nechcel pochopiť, že som predovšetkým obyčajný smrteľník a až potom kňaz.“

„To nie je dôležité, Vaša eminencia,“ povedal Dane jemne. „Pre mňa aj tak zostanete vzorom dokonalého kňaza. Pod tým pojmom si nepredstavujem neľudský automat, povznesený nad všetky slabosti tela. Chcem tým povedať, že ste iste veľa trpeli a cez utrpenie dozreli. Znie to z mojich úst trúfalo? Ak som vás urazil, prepáčte, prosím. Neviem svoje myšlienky dobre vyjadriť! Chcem povedať, že trvá dlhé roky, kým sa človek stane dokonalým kňazom, a za ten čas musí prežiť veľa utrpenia. A pritom nikdy nesmie stratiť z očí svoj cieľ.“

Zazvonil telefón. Keď ho Ralph zdvihol, ruka sa mu trochu triasla. „Áno, ďakujem, už ideme,“ povedal po taliansky.

Vstal. „Je čas olovrantu. Navštívime môjho starého, veľmi starého priateľa. Po Svätom otcovi je to vari najdôležitejší kňaz katolíckej cirkvi. Spomenul som mu, že prídeš, a chce sa s tebou zoznámiť.“

„Ďakujem, Eminencia.“

Prechádzali chodbami, záhradami s vysokými cyprusmi, topoľmi a úhľadnými pravouhlými trávnatými plochami vrúbenými stĺporadiami a dláždenými cestičkami obrastenými machom, okolo gotických oblúkov a renesančných mostov. Dane bol nadšený. Vyzeralo to tu celkom ináč ako v Austrálii, všetko bolo také staré a večné.

Hoci šli rezko, trvalo im štvrť hodiny, kým prišli do paláca.

Vošli dnu a vykročili hore mramorovým schodišťom. Na stenách viseli drahocenné gobelíny.

Vittorio Scarbanza, kardinál di Contini-Verchese, mal teraz šesťdesiatšesť rokov a ťažký reumatizmus mu sčasti znetvoril telo, ale jeho duch bol rovnako bdelý a bystrý ako predtým. V lone mu odpočívala sivomodrá mačka. Keďže nemohol vstať, aby návštevníkov privítal, usmial sa a kývol im. Prebehol očami z Ralphovej tváre na Danovu a zmeravel. Mal pocit, akoby mu prestalo biť srdce. Mimovoľne sa chytil za ľavú stranu hrudníka a očarene hľadel na mladšie vydanie Ralpha de Bricassart.

„Vittorio, je vám zle?“ spýtal sa ustarostene Ralph a priložil

prsty na chudé zápästie, aby nahmatal pulz.

„Nie, nie, nič mi nie je. Iba ma trochu zabolelo srdce. Už to prešlo. Sadnite si!“

„Najskôr vám chcem predstaviť Dana O’Neilla, syna mojej priateľky. Dane, toto je Jeho eminencia, kardinál di Contini-Verchese.“

Dane si kľakol a pritisol pery na prsteň. Kardinál zdvihol oči a ponad Danovu svetlovlasú hlavu sa prenikavo zahľadel na Ralpha.

Jeho vnútorné napätie trochu poľavilo: je slepý a ona mu to asi nepovedala. Človek nemusel tých dvoch bezpodmienečne pokladať za otca a syna, ale určite aspoň za blízkych príbuzných. Úbohý Ralph! Nikdy sa nevidel, ako chodí, ako sa mu mení výraz tváre, ako dvíha ľavé obočie. Boh je milosrdný, že robí ľudí takými slepými.

„Sadnite si, prosím. Hneď prinesú čaj. Tak, mladý muž! Chcete sa stať kňazom a požiadali ste kardinála de Bricassart o pomoc.“

„Áno, Vaša eminencia.“

„Rozhodli ste sa múdro. Pod jeho ochranou sa vám nič nestane. Ale ste trochu nervózny, synak. Je to pre vás ešte všetko priveľmi nové, však?“

Dane sa naňho usmial Ralphovým úsmevom a kardinála opäť pichlo v srdci.

„Som ohúrený, Vaša eminencia. Neuvedomil som si, akí významní sú kardináli. Nikdy sa mi ani nesnívalo, že by po mňa na letisko mohlo prísť auto, alebo že by som mohol piť s vami čaj.“

„Áno, je to nezvyčajné… Dokonca by to mohlo byť zdrojom istých problémov. Aha, už nám nesú čaj!“ So spokojným výrazom v tvári pozoroval, ako prestierajú na stôl. Zdvihol ruku. „Ach nie! Ja nalejem. Ako pijete čaj, Dane?“

„Tak ako Ralph,“ odvetil Dane a začervenal sa. „Prosím o prepáčenie, Vaša eminencia, nechcel som to povedať.“

„To nič, Dane, kardinál di Contini-Verchese má pre to pochopenie. Predtým sme sa oslovovali Dane a Ralph a dobre

sme si rozumeli, však? Formálnosť je v našom vzťahu čosi nové. Bolo by mi milšie, keby sme sa v súkromí aj naďalej volali Dane a Ralph. Jeho eminencia nebude mať voči tomu námietky – čo vy na to, Vittorio?“

„Nie, nemám námietky, viete, že som za oslovovanie krstnými menami. Ale vráťme sa k našej predchádzajúcej téme. Mať vysokopostavených priateľov môže byť aj nevýhoda, synak. Keď vstúpite do seminára, všetci sa hneď dozvedia o vašom dlhoročnom priateľstve s Ralphom. Bolo by veľmi únavné vždy znovu vysvetľovať, ako vznikol váš priateľský vzťah. V takých prípadoch nám pánboh povolí malú zbožnú lož.“ Usmial sa a v ústach sa mu zablysli zlaté korunky. „Navrhujem, aby sme v záujme všetkých použili malú lesť. Niekedy človek totiž ťažko vysvetľuje krehký vzťah priateľstva, kým príbuzenské zväzky nevyžadujú nijaké vysvetlenie. A preto, môj milý Dane, všetkým povieme, že kardinál de Bricassart je váš strýko, a pri tom zostaneme.“

Dana to ohromilo, Ralph sa zatváril rezignovane.

„Nebuďte sklamaný správaním takzvaných veľkých, synak,“ povedal vecne kardinál di Contini-Verchese. „Aj oni majú hlinené nohy a radi si pomocou malej zbožnej lži zabezpečia pokoj. Lekcia, ktorú ste práve dostali, môže byť pre vás užitočná, ale ako tak na vás pozerám, pochybujem, že ju niekedy využijete. Musíte však pochopiť, že my, muži v šarlátových sutanách, sme vždy diplomati. Robím to iba pre vaše dobro, chlapče. Závisť a nepriateľstvo sa v kňazských seminároch vyskytujú takisto ako v svetských školách. Keď si všetci budú myslieť, že Ralph je váš strýko, brat vašej matky, budete trochu trpieť. Ale oveľa viac by ste si vytrpeli, keby si mysleli, že nie ste pokrvní príbuzní.“

Dane sklonil hlavu a vystrel ruku, aby pohladkal mačku, náhle sa však zarazil. „Dovolíte, Vaša eminencia? Mám veľmi rád mačky.“

„Samozrejme. Len si ju vezmite. Mne je už aj tak trochu ťažká. Si strašne pažravá, Nataša! Choď k Danovi, to je naša nová generácia.“

Justína nemohla odísť za bratom do Európy tak rýchlo, ako si želala, musela vyčkať do konca sezóny v Cullodenovom divadle. Keď sa s istou ľútosťou rozlúčila s Bothwell Gardens, Dane bol v Ríme už dva mesiace.

„Ako sa mi preboha podarilo nahromadiť toľko haraburdia?“ vzdychala, obklopená šatami, papiermi a škatuľami.

„Čo to máš pod posteľou?“ spýtala sa Meggie, ktorá pomáhala dcére pri balení. Kľačala na zemi a v ruke držala škatuľu.

„Ach, to sú drôtenky na riad!“ zvolala s úľavou Justína. „Už som si myslela, že ich zožral vznešený pudlík pani domácej. Minulý týždeň mu bolo zle, ale neopovážila som sa spomenúť, že mi chýbajú drôtenky. Ten netvor zožerie všetko, čo nezožerie najskôr jeho. Ten mi v Londýne určite nebude chýbať.“

Meggie zaklonila hlavu a zasmiala sa. „Ach, Jus! Vieš, aká si smiešna?“ Hodila škatuľu na kopu na posteli. „Nedá sa povedať, že by si nám robila česť. Vždy sme ťa predsa učili poriadku a čistotnosti.“

„Odjakživa bolo jasné, že som beznádejný prípad. Nechceš ich vziať na Droghedu? V Londýne ich budú mať celé kopy.“

Meggie preložila drôtenky do veľkej škatule s nápisom pani D. „Myslím, že bude najlepšie, ak ich tu necháš pani Devinovej. Ona ich iste zužitkuje.“ Pozrela na horu špinavých tanierov na konci stola, na ktorých sa už zjavovala pieseň. „Umývaš vôbec niekedy riad?“

Justína sa bez rozpakov zasmiala. „Dane vraví, že namiesto umývania by som ho mohla holiť.“

„Tieto taniere by si musela najprv ostrihať,“ povedala Meggie. „Ale vážne, Jus, prečo neopláchneš riad hneď po jedle?“

„Lebo zvyčajne jedávam až po polnoci a musela by som ho odniesť dolu do kuchyne. Dupot mojich nôh by ostatných nájomníkov asi nepotešil.“

„Podaj mi prázdnu škatuľu, odnesiem taniere dolu, aby sme sa ich zbavili,“ usmiala sa bezmocne Meggie. Vedela, čo ju tu bude čakať, ale napriek tomu s radosťou prišla Justíne pomôcť. Dcéra jej k tomu iba málokedy dala príležitosť.

Keď skončili s balením a upratovaním, odviezli sa dodávkou, ktorou Meggie prišla z Gilly, do hotela Austrália. Meggie si tam prenajala apartmán.

„Mali by ste si spolu so strýkami kúpiť dom pri Palm Beach alebo pri Avalone," povedala Justína, keď si odniesla kufre do spálne. „Predstav si, aké by bolo skvelé mať vlastný dom hneď na pláži. Nelákalo by ťa občas zaskočiť si sem z Gilly lietadlom?"

„Čo by som tu robila? Za posledných sedem rokov som bola v Sydney dva razy: keď som sa lúčila s Danom a teraz s tebou. Dom v Sydney by sme vôbec nevyužili."

„Ach, s vami je to beznádejné," hnevala sa Justína.

„Ako to myslíš?"

„Ako to myslím? Na svete sú predsa aj iné veci ako nejaká hlúpa Drogheda!"

Meggie vzdychla. „Ver mi, Justína, že príde čas, keď sa ti bude za Droghedou cnieť."

„Platí to aj pre Dana?"

Meggie neodpovedala. Sklopila zrak a vzala si zo stola kabelku. „Prídeme neskoro. Pani Rocherová povedala o druhej. Ak chceš mať šaty pred odchodom hotové, musíme sa poponáhľať."

„Ale, mama! Chceš ma usadiť, aby som si uvedomila, kde je moje miesto, však?" zaškerila sa Justína.

Keď sedeli v salóne Germainy Rocherovej a obzerali si sebavedome vykračujúce manekýnky s meravým úsmevom, Meggie sa spýtala: „Prečo si mi vlastne nepredstavila nikoho zo svojich priateľov? Okrem pani Devinovej som v celom dome nikoho nevidela."

„Ach, sú veľmi plachí… Tieto oranžové sú fajn, čo povieš?"

„Nehodia sa ti k vlasom, vezmi si radšej sivé."

„Prosím ťa, oranžová mi ide k vlasom vynikajúco. V sivom vyzerám ako myš. Kráčaj s dobou, mama. Už dávno neplatí, že červenovlásky môžu nosiť iba bielu, sivú, čiernu, smaragdovozelenú alebo tú príšernú farbu, ktorú máš tak rada – ako sa volá? Popol z ruží? Aké viktoriánske!"

„Áno, popol z ruží," odvetila Meggie a pozrela na dcéru. „Si

hrozná,“ dodala zatrpknuto, ale z hlasu jej zaznievala neha.

Justína si to nevšímala. Nepočula to prvý raz. „Vezmem si tie oranžové a šarlátovočervené šaty, potom tie s purpurovou vzorkou a tamtie tmavozelené, vínovočervený kostým…“

Meggie rezignovane pokrútila hlavou. Čo s takou dcérou ako Justína?

Loď Himaláje vyplávala o tri dni neskôr z prístavu Darling. Bola to masívna stará loď so širokým trupom, postavená v časoch, keď nik nemal naponáhlo ako teraz a všetci pokladali za samozrejmé, že cesta do Anglicka trvá cez Suezský prieplav štyri a okolo mysu Dobrej nádeje päť týždňov. Dnešné zaoceánske lode mali aerodynamický tvar a úzky trup ako torpédoborce, aby mohli čo najrýchlejšie križovať svetové moria. To, čo musel na nich znášať citlivý žalúdok, naháňalo hrôzu aj ostrieľaným námorníkom.

„Bude tam veselo,“ smiala sa Justína. „Prvou triedou cestuje celé rugbyové mužstvo a je medzi nimi zopár fajn chlapcov. Plavba nebude taká nudná, ako som si myslela.“

„Nie si teraz rada, že som nástojila, aby si cestovala prvou triedou?“

„Čoby.“

„Čoby!?“ Meggie povolili nervy. Tá nevďačná potvora! Nemohla by aspoň raz predstierať, že jej rozlúčka padne zaťažko? „Si tvrdohlavá ako mulica! Vieš ma naozaj rozčúliť! A vždy si to vedela!“

Justína neodpovedala. Odvrátila hlavu, akoby ju väčšmi než matkine slová zaujímal gong oznamujúci, že všetci, ktorí necestujú, musia opustiť loď. Zahryzla si do rozochvenej spodnej pery, roztiahla ústa do širokého úsmevu a pozrela na matku. „Viem, že ťa rozčuľujem,“ povedala veselo. „Ale nič si z toho nerob. Sme takí, akí sme. Hovoríš predsa, že som sa podala na otca.“

Rozpačito sa objali a Meggie sa napokon uľavilo, keď sa zamiešala do davu ľudí odchádzajúcich z lode. Justína vyšla na hornú palubu a stala si k zábradliu, v rukách držala kotúče farebných karnevalových papierových pások. Čoskoro uvidela,

ako dole po nábreží kráča na dohodnuté miesto postava v červenkastosivých šatách a klobúku. Zvláštne, z tejto vzdialenosti bolo na mame vidieť, že sa blíži k päťdesiatke, prezrádzali to jej pohyby i držanie tela. Obidve naraz zakývali, potom Justína hodila dolu prvý kotúč a Meggie šikovne chytila druhý koniec papierového hada. A nasledovali ďalšie, červený, modrý, žltý, zelený, ružový, oranžový, v ľahkom vánku sa farebné stuhy špirálovite vznášali.

Skupina gajdošov v károvaných sukniach, ktorá prišla odprevadiť rugbyové mužstvo, zahrala svojráznu verziu piesne *Už nadišiel čas.* Pri zábradlí sa tisli ľudia kŕčovito zvierajúci v rukách chvosty papierových hadov a stovky ďalších na nábreží naťahovali krky, aby ešte raz zazreli tváre tých, ktorí odchádzajú. Boli to väčšinou mladí. Cestovali na druhú stranu sveta, aby videli, aký je život tam, uprostred civilizácie. Podaktorí sa možno o rok, o dva vrátia, iní nie.

Po jasnej modrej oblohe sa preháňali striebrosivé oblaky, dul ostrý, typicky sydneyský vietor. Medzi palubou a brehom sa napínalo množstvo farebných hadov, ale ako sa loď vzďaľovala, postupne sa trhali a vzduch naplnili výkriky a vzlyky.

Justína stála na palube, kým sa pobrežie nescvrklo na niekoľko ostrých čiar a malých ružových bodiek v diaľke. Prebrala sa zo zamyslenia, až keď prešli popod prístavný most.

Vôbec to nepripomínalo plavbu trajektom do Manly, hoci sa spočiatku plavili rovnakou cestou popri Neutral Bay, Rose Bay, Cremorne a Vaucluse. Ale teraz pokračovala loď ďalej, za neľútostné útesy a čipkované vejáre peny, na šíre more. Do cieľa na druhej strane sveta to bolo dvadsaťtisíc kilometrov. Či už sa ľudia z tejto lode vrátia domov, alebo nie, nebudú patriť ani sem, ani ta, pretože žili na dvoch kontinentoch, dvoma rozdielnymi spôsobmi života.

Justína zistila, že keď má človek dosť peňazí, Londýn je najčarovnejšie mesto na svete. Ona nemusela nocovať v skromných mládežníckych ubytovniach na kraji Earl’s Courtu, vo štvrti nazývanej Údolie klokanov, lebo tam bývali samí

Austrálčania. Nemusela sa triasť od zimy pri malom ohrievači vo vlhkej izbe ako väčšina jej krajanov.

Prenajala si moderný byt s ústredným kúrením v Kensingtone a podarilo sa jej získať angažmán u divadelnej spoločnosti Clyda Daltinhama Robertsa, ktorá sa špecializovala na hry alžbetínskych dramatikov.

V lete potom odcestovala vlakom do Ríma. Keď na to neskôr spomínala, musela sa usmievať nad tým, ako málo si za dlhej cesty cez Francúzsko a Taliansko všímala okolitú krajinu. Bola zaneprázdnená tým, že v duchu ustavične preberala všetko, čo chcela Danovi porozprávať. Bolo toho strašne veľa, vedela, že polovicu aj tak zabudne.

Je to Dane? Je ten štíhly, vysoký plavovlasý muž na nástupišti naozaj Dane? Nevyzeral ináč ako predtým, a predsa bol akýsi cudzí. Akoby už nepatril do jej sveta. Chcela naňho zakričať, ale neurobila to. Vtisla sa hlbšie do kúta kupé a hľadela, ako pokojným pohľadom prechádza z jedného okna vlaku na druhé.

Dočerta, pomyslela si. Bude to nabetón jednostranný rozhovor, nezdá sa, že by mi bol ochotný prezradiť niečo zo svojho života. Nebol to už jej malý brat. Jeho život bol od jej vlastného vzdialený tak ako životy ich obidvoch od života na Droghede.

Nepozorovane sa k nemu zozadu priblížila. „Ha! Myslíš, že som ťa sem zatiahla na lov divých husí?“

Obrátil sa, stisol jej ruky a s úsmevom na ňu pozrel. „Baba bezočivá,“ povedal láskavo. Zdvihol väčší kufor a chytil ju pod pazuchu. „To je ohromné, že sme zasa spolu!“

„To si myslím!“ odvetila so smiechom.

Nastúpili do červenej lagondy. Dane dával odjakživa prednosť športovým autám a odkedy dostal vodičský preukaz, vždy nejaké mal.

„Dúfam, že si mi našiel pekný hotel,“ povedala Justína, „lebo to, čo som ti napísala v liste, myslím vážne. Nie som ochotná bývať v nejakej vatikánskej cele prepchatej mládencami, ktorí zložili sľub čistoty,“ zasmiala sa.

„Tam by ťa nechceli ani za nič. Prenajal som ti izbu v malom penzióne neďaleko seminára. Majitelia vedia po anglicky, takže si poradíš aj bezo mňa. V Ríme nie je problém dohovoriť sa po anglicky. Všade sa nájde niekto, kto rozumie aspoň pár slov.“

„Pri takýchto príležitostiach ti vždy závidím tvoj jazykový talent. Ale nejako si už poradím. Viem skvelo gestikulovať.“

„Mám dva mesiace voľna, Jussy, nie je to nádherné? Môžeme ísť do Francúzska a Španielska, a ešte nám zvýši mesiac na Droghedu. Stará vlasť mi predsa len chýba.“

„Naozaj?“ Obrátila hlavu a zboku pozerala na jeho pekne tvarované ruky na volante. „Mne vôbec nechýba. Londýn je veľmi zaujímavý.“

„Mňa neprekabátiš,“ povedal. „Viem dobre, čo pre teba znamená Drogheda a mama.“

Justína zaťala ruky v lone, ale neodpovedala.

„Nechcela by si si vypiť popoludní čaj s niekoľkými mojimi priateľmi?“ spýtal sa, keď prišli do penziónu. „Už som im to sľúbil. Radi by sa s tebou zoznámili, a keďže mám prázdniny vlastne až od zajtra, nechcel som ich pozvanie odmietnuť.“

„Hlupák! Prečo by som nemala chcieť? Keby sme boli v Londýne, zaplavila by som ťa svojimi priateľmi. Teším sa, že budem mať príležitosť obzrieť si chlapcov zo seminára, hoci je trochu nespravodlivé, že si s nimi nemôžem zaflirtovať.“

Pristúpila k oknu a pozrela dolu na ošarpané malé námestie, kde z malého štvorca zeme uprostred asfaltu vyrastali dva neduživé platany. Vľavo stál nenápadný kostolík s opadávajúcou omietkou. „Dane…“

„Prosím?“

„Chápem ťa. Naozaj ťa chápem.“

„Viem.“ Úsmev mu zmizol z tváre. „Bol by som šťastný, keby ma pochopila aj mama, Jus.“

„U mamy je to iné. Myslí si, že si ju opustil. Neuvedomuje si, že to nie je pravda. Ale neboj sa, raz na to príde.“

„Dúfam.“ Zasmial sa. „Mimochodom, dnes popoludní sa nezoznámiš s chlapcami zo seminára. To by bolo priveľké pokušenie pre nich aj pre teba. Pozval nás Ralph de Bricassart.

Viem, že ho nemáš v láske, ale sľúb mi, že sa budeš k nemu správať slušne.“

V očiach sa jej šibalsky zablyslo. „Pravdaže ti to sľúbim. Dokonca pobozkám každý prsteň, ktorý mi otrčia.“

„Ach, ty sa na to pamätáš! Bol som vtedy na teba strašne nahnevaný, že si ma pred ním zhodila.“

„Medzitým som pobozkala už kopu vecí, ktoré sú menej hygienické ako prsteň. Napríklad v mojom ročníku na hereckej škole bol jeden uhrovitý mládenec, ktorému tak smrdelo z úst, že som sa skoro povracala. A toho človeka som musela pobozkať dokopy dvadsaťdeväť ráz. Ubezpečujem ťa, že po takej skúsenosti nie je pre mňa nič nemožné.“ Upravila si pred zrkadlom vlasy. „Mám čas prezliecť sa?“

„S tým si nerob starosti. Vyzeráš výborne.“

„Kto tam ešte bude?“

Slnko už kleslo za domy, takže staré námestie bolo v tieni a kmene platanov vyzerali, akoby ich napadlo malomocenstvo. Justínu striaslo.

„Kardinál di Contini-Verchese.“

To meno jej bolo známe a prekvapene roztvorila oči. „Počuj, ty sa naozaj pohybuješ v najvyšších kruhoch.“

„Áno. A usilujem sa byť toho hoden.“

„Znamená to, že podaktorí ľudia, ktorým sa nepáčia tvoje známosti, ti sťažujú život?“ spýtala sa ľstivo.

„Nie, vlastne ani nie. Nezáleží na tom, koho človek pozná. Ja na to tak nepozerám a ostatní tiež nie.“

Tá miestnosť, tí muži v červenom! Justína si nikdy doteraz tak jasne neuvedomila, že existujú muži, v živote ktorých sú ženy úplne zbytočné, ako keď vstúpila do sveta, kam majú inak prístup len mníšky.

Ešte vždy mala na sebe plátenný olivovozelený kostým, čo si obliekla v Turíne, a sukňu vo vlaku riadne pokrčila. Dočerta, pomyslela si, keď kráčala po mäkkom červenom koberci, predsa som sa len mala prezliecť a nedať na Dana!

Ralph de Bricassart stál a usmieval sa. Ako dobre ešte vždy vyzerá!

„Moja milá Justína,“ oslovil ju a vystrel k nej ruku s prsteňom. Záblesk v jeho očiach prezrádzal, že si dobre pamätá, ako naň kedysi zareagovala. Nechápala však, prečo jej tak upreto pozerá do tváre. „Vôbec sa neponášate na matku,“ povedal.

Kľakla si, pobozkala prsteň, pokorne sa usmiala, vstala a usmiala sa menej pokorne. „Myslíte? Veru, v mojom povolaní by sa mi jej krása zišla, ale na javisku sa obídem aj bez nej. Tam totiž nejde o to, aká je tvár v skutočnosti. Umenie spočíva v tom, prinútiť obecenstvo vidieť ju takú, akú chcete, aby videlo.“

Z kresla obďaleč sa ozval krátky suchý smiech človeka, ktorý sa dobre baví. Opäť si kľakla a pobozkala prsteň na starej ruke, ale keď tentoraz zdvihla hlavu, pozerala do tmavých očí, v ktorých napodiv uvidela sympatiu: sympatiu voči nej, voči osobe, ktorú ten starec videl prvý raz. Nie, nemýlila sa, z očí mu naozaj vyžarovala láska. Ralph de Bricassart jej nebol o nič sympatickejší, ako keď mala pätnásť rokov, k tomuto starému mužovi však hneď pocítila náklonnosť.

„Sadnite si, moja milá.“ Kardinál di Contini-Verchese ukázal na kreslo vedľa seba.

„Ahoj, maličká,“ povedala Justína a pohladkala sivomodrú mačku v jeho lone. „Pekná.“

„To áno.“

„Ako sa volá?“

„Nataša.“

Otvorili sa dvere a vošiel muž. Justína s úľavou zistila, že to nie je kňaz. Chvalabohu, pomyslela si. Ešte jedna červená sutana a rozzúrim sa ako býk.

Rozhodne to však nebol obyčajný muž. Do Vatikánu majú zrejme obyčajní muži vstup zakázaný, uvažovala pobavene Justína. Hoci nebol malý, vďaka mocnej stavbe tela vyzeral skôr nižší. Mal široké plecia, mohutný hrudník, výraznú leviu hlavu a dlhé ruky ako strihač oviec. Čímsi pripomínal ľudoopa, ale vyžarovala z neho inteligencia a pohyboval sa tak rýchlo, že keby zaútočil, ostatní by sa určite ani nestačili spamätať. Jeho pohyby však boli cieľavedomé a premyslené. Mal tmavú pleť a oceľovosivé vlnité vlasy.

„Prichádzate v najpríhodnejšom čase, Rainer," povedal kardinál di Contini-Verchese po anglicky a ukázal na kreslo po svojej druhej strane. Muž pobozkal prsteň, a keď vstal, kardinál pozrel na Justínu. „Dovoľte, aby som vás zoznámil so svojím dobrým priateľom, pánom Rainerom Moerlingom Hartheimom. Rainer, toto je Danova sestra Justína."

Muž sa uklonil, obdaril ju chladným úsmevom a usadil sa tak, že naňho nevidela. Justína si mimovoľne vydýchla, najmä keď zistila, že Dane si sadol na dlážku ku kreslu Ralpha de Bricassart. Ten, ktorého poznala a ľúbila, teraz sa nachádzal uprostred jej zorného poľa, a to bolo pre ňu príjemne povzbudzujúce.

Ale napriek bratovej upokojujúcej prítomnosti ju čoraz väčšmi dráždila táto miestnosť, muži v červenom, počerný návštevník, a najmä spôsob, akým ju vo svojej spoločnosti síce trpeli, ale zároveň zo svojho spoločenstva vylúčili.

A tak sa naklonila nabok a znovu hladkala mačku, pričom inštinktívne cítila, že kardinál Vittorio pochopil príčinu jej reakcie a výborne sa na tom zabáva.

„Je sterilizovaná?" spýtala sa Justína.

„Prirodzene."

„Prirodzene! Hoci nechápem, načo ste sa namáhali. Každé stvorenie ženského rodu, ktoré sa tu zdržuje dlhší čas, zákonite sa musí premeniť na čosi bezpohlavné."

„Práve naopak, moja milá," povedal kardinál, ktorý sa na nej výborne zabával. „To my muži sme zo seba psychologicky urobili bezpohlavné tvory."

„Dovolím si byť iného názoru, Vaša eminencia."

„Náš malý svet sa vám teda nepozdáva?"

„Povedzme, že si v ňom pripadám trochu zbytočná. Je to celkom pekné miesto, aby ho človek občas navštívil, ale rozhodne by som tu nechcela žiť."

„To vám nemôžem zazlievať. Pochybujem, že vás táto návšteva teší, ale budete si musieť na nás zvyknúť. Boli by sme radi, keby ste nás navštevovali častejšie."

Justína sa uškrnula. „Vždy keď odo mňa žiadajú, aby som sa

správala vzorne, tak to zbabrem," povedala bez obalu. „Nemusím na Dana ani pozrieť, a viem, aký je zhrozený."

Dane však nevyzeral ani trochu rozpačito. „Bol som zvedavý, ako dlho to potrvá," vysvetľoval. „Keď z Justíny človek zoškrabe lak, ukáže sa pod ním burička. Zato ju mám tak rád. Ja síce nie som burič, ale obdivujem ich."

Rainer Hartheim si posunul kreslo, aby na Justínu videl, keď prestala hladkať mačku a vystrela sa. A presne vtedy akoby sa mačka nasýtila cudzej ženskej vône, preliezla z červeného lona do sivého, pod Hartheimove mocné ruky. Len čo ju pohladkal, začala priasť tak hlasno, až sa všetci rozosmiali.

„Prepáč, že žijem," zahundrala Justína, ale náladu jej to nepokazilo.

„Jej motor funguje rovnako dobre ako vždy," povedal Rainer Hartheim a veselosť mu úžasne zmenila tvár. Rozprával dokonalou angličtinou, takmer bez cudzieho prízvuku. Bola to však americká angličtina s výrazným r.

Priniesli čaj a na počudovanie nalieval Rainer Hartheim. Keď podal Justíne šálku, pozrel na ňu oveľa milšie ako predtým.

„V britskej spoločnosti je popoludňajší čaj najvýznamnejšie osvieženie dňa," povedal. „Pri čaji sa rozhoduje o dôležitých veciach, nie je tak? Myslím, že sa to dá ľahko vysvetliť. Čaj je od prírody mimoriadne vhodný popoludňajší nápoj a pri rozprávaní človek vysmädne."

Nasledujúca polhodina potvrdila jeho názor. Justína sa na rozhovore nezúčastnila, ale o to väčšmi sa bavili štyria muži. Témy sa pohybovali od pápežovho zhoršeného zdravotného stavu cez studenú vojnu po ekonomickú depresiu. Justínu neprekvapilo len to, že jej brat sa aktívne zapája do rozhovoru, ale najmä skutočnosť, že ho traja muži, podstatne starší ako on, počúvajú pozorne, ba s akousi zvláštnou pokorou. Jeho poznámky boli rozumné a originálne. Brali ho tak vážne pre jeho pobožnosť? Preto, lebo mal v sebe to, čo chýbalo im? Bolo to naozaj také zriedkavé? Justína nemohla brať Dana tak vážne ako oni. Pritom ho však nikdy nepodceňovala. Poznala jeho múdrosť, inteligenciu a zbožnosť. Ale až doteraz patril do jej sveta. Musí si zvyknúť, že

doň už nepatrí.

„Ak sa chcete vrátiť rovno na pobožnosti, Dane, odprevadím vašu sestru do hotela," povedal Rainer Hartheim a nevyčkal odpoveď.

Skôr ako si to Justína stihla uvedomiť, kráčala po jeho boku dolu mramorovým schodiskom. Vonku v žltom svetle rímskeho západu slnka ju chytil za lakeť a odviedol k čiernemu mercedesu, pri ktorom stál vodič.

„Poďte," povedal. „Iste nechcete prvý večer v Ríme stráviť sama a Dane je veľmi zaneprázdnený." Nasadli do auta. „Ste unavená a rozrušená a vtedy je lepšie mať spoločnosť."

„Zdá sa, že mi nedávate inú možnosť, pán Hartheim."

„Bolo by mi milšie, keby ste ma volali Rainer."

„Musíte byť významný muž, keď máte také prepychové auto a vlastného šoféra."

„Budem ešte významnejší, keď sa stanem nemeckým spolkovým kancelárom."

Justína sa posmešne zasmiala. „Čudujem sa, že ním už nie ste."

„Som ešte primladý."

„Naozaj?" Obrátila hlavu, aby si ho lepšie obzrela. Tvár mal hladkú a pod hlboko zasadenými očami ani náznak vačkov.

„Mám sivé vlasy a nadváhu. Ale sivý som od šestnástich rokov a vykŕmený, odkedy mám čo jesť. A pokiaľ ide o môj vek, práve mi minulo tridsaťjeden rokov."

„Verím vám," povedala a vyzula si nepohodlné topánky. „Ale pre mňa ste predsa len starý. Ja mám totiž iba sladkých dvadsaťjeden."

„Ste netvor," povedal s úsmevom.

„Asi máte pravdu. Moja mama tvrdí to isté. Nie je mi však jasné, čo tým obidvaja myslíte. Mohli by ste mi vysvetliť svoju verziu?"

„Aká je verzia vašej matky?"

„Keby som sa jej na to spýtala, prišla by do strašných rozpakov."

„Nazdávate sa, že ja nie?"

„Mám silné podozrenie, pán Hartheim, že aj vy ste netvor. A preto pochybujem, že by vás mohlo niečo priviesť do pomykova.“

„Netvor,“ zopakoval ticho. „Tak dobre, slečna O’Neillová, kvôli vám sa pokúsim o definíciu. Netvor je človek, ktorý iným naháňa strach a hrôzu, ktorý si myslí, že je taký silný, že ho môže premôcť iba boh, a ktorý nemá nijaké škrupule či morálne zásady.“

Zasmiala sa. „Podľa mňa je to ako šité na vás. Ja predsa musím mať škrupule a morálne zásady. Som Danova sestra.“

„Vôbec sa neponášate.“

„Tým poľutovaniahodnejšie.“

„Jeho tvár by k vašej osobnosti nepristala.“

„V tom máte bezpochyby pravdu. Ale s jeho tvárou by sa zo mňa bola pravdepodobne stala iná osobnosť.“

„A tak sa dostávame k otázke, čo bolo skôr: sliepka alebo vajce, však? Obujte sa, pôjdeme kúsok pešo.“

Bolo teplo a stmievalo sa, ale lampy jasne žiarili, po chodníkoch sa prechádzali davy ľudí a na cestách sa tvorili kolóny vrčiacich skútrov, malých bezočivých fiatiek a áut rozličných značiek. Nakoniec zastali na malom vydláždenom námestí, ktoré za storočia vyšúchali nesčíselné páry nôh.

Vošli do reštaurácie.

„Nechcete radšej sedieť vonku?“ spýtal sa Justíny Rainer Hartheim.

„Keď jem, je mi úplne jedno, či sedím vnútri, vonku, alebo hocikde inde,“ odvetila.

„Smiem vám niečo objednať?“

Justínine svetlé oči vyzerali trochu ustato, ale potlačila pocit únavy. „Ak mám byť úprimná, tieto vladárske spôsoby sa mi nepozdávajú,“ povedala. „Napokon, ako môžete vedieť, čo mám rada?“

„Aha, ďalšia feministka,“ zamrmlal. „Naznačte mi približne svoj vkus a ručím vám, že budete spokojná. Máte rada ryby? Alebo teľacinu?“

„Chcete kompromis? V poriadku, súhlasím. Prosím si

paštétu, krevety a obrovský tanier saltimboky. Potom si dám zmrzlinu a kávu. Ako si s tým poradíte, to už je vaša vec.“

„Mal by som vám dať po zadku,“ povedal veselo a plynulou taliančinou tlmočil čašníkovi jej želania.

„Povedali ste, že sa vôbec neponášam na Dana. Nie som mu v ničom ani trochu podobná?“ spýtala sa trochu pateticky, keď pili kávu. Dovtedy si vymenili iba niekoľko slov, Justína bola priveľmi hladná, aby pri jedle strácala čas rozprávaním.

Rainer jej pripálil a potom si zapálil aj on. Mlčky sa oprel dozadu, pozoroval ju a spomínal na svoje prvé stretnutie s Danom O’Neillom pred niekoľkými mesiacmi. Vyzeral, asi ako mohol vyzerať pred štyridsiatimi rokmi Ralph de Bricassart. Potom sa dozvedel, že sú strýko a synovec, že Danova a Justínina matka je kardinálova sestra.

„Je medzi vami istá podobnosť,“ povedal. „Niekedy dokonca fyziognomická, ale skôr vo výraze tváre ako v črtách. Najmä pokiaľ ide o oči a ústa. Vy sa však na svojho strýka kardinála vôbec neponášate.“

„Na svojho strýka kardinála?“ opakovala zarazene.

„Na kardinála de Bricassart. Nie je to váš strýko? Tak mi povedali.“

„Ten starý sup? Chvalabohu nie je náš príbuzný. Pred mnohými rokmi bol u nás farárom. Dávno predtým, ako som sa narodila.“

Bolo vidieť, že je unavená. Chuderka. Desaťročný vekový rozdiel sa mu zdal zrazu obrovský. Nahlas vyrieknuté podozrenie by zrútilo jej svet a ona mala ešte tento svet veľmi rada a statočne by ho bránila. Navyše, keby jej človek povedal to, čo bolo nad slnko jasnejšie, odmietla by to vidieť.

Za nič na svete nesmie túto tému rozvíjať ďalej, ale ani prejsť ihneď na inú. Musí sa tváriť, že o nič nejde.

„Tak je to jasné,“ povedal ľahostajne.

„Čo je jasné?“

„Že Danova podobnosť s kardinálom je skôr povrchového rázu – sú rovnako vysokí, majú rovnakú postavu aj oči.“

„Áno, stará mama mi hovorila, že náš otec sa na kardinála

veľmi ponášal," vysvetľovala bezstarostne Justína.

„Nikdy ste ho nevideli?"

„Ani jeho fotografiu. Mama sa s ním definitívne rozišla predtým, ako sa narodil Dane." Kývla na čašníka. „Ešte jednu kávu, prosím."

„Ste divoška, Justína. Nechajte objednávať mňa."

„Nie, v nijakom prípade. Viem rozmýšľať aj sama a nepotrebujem, aby mi niekto ustavične hovoril, čo chcem a kedy to chcem."

„Keď z Justíny človek zoškrabe lak, zjaví sa pod ním burička. Tak to povedal Dane."

„A má pravdu. Keby ste vedeli, ako neznášam, keď ma niekto mazne a stará sa o mňa! Postarám sa o seba sama a nebudem od nikoho počúvať, čo mám robiť! Nedám si od nikoho nič predpisovať. Veď ani ja nikomu nič nepredpisujem."

„To vidím," povedal vecne. „Kde sa to vo vás nabralo? Je to azda rodinná vlastnosť?"

„To neviem. V našej rodine niet dosť žien, aby sa to dalo zistiť. V každej generácii iba jedna. Starká, mama a ja. Ale zato kopa mužov."

„Okrem vašej generácie. V tej niet kopy mužov, je tu predsa iba Dane."

„Zrejme vďaka tomu, že sa mama veľmi skoro rozišla s otcom a o iného muža nemala záujem. Je to vlastne škoda. Je veľmi domácky založená, rada by sa bola starala o manžela."

„Ponáša sa na vás?"

„Ani nie."

„Ale máte sa rady?"

„Mama a ja?" Usmiala sa bez trpkosti, tak ako by sa usmiala jej matka, keby sa jej spýtali, či má rada svoju dcéru. „Nie som si istá, či sa máme rady, ale čosi medzi nami je. Možno iba biologické puto, neviem." V očiach sa jej zaiskrilo. „Vždy som si želala, aby sa so mnou rozprávala ako s Danom, aby bol medzi nami taký vzťah ako medzi ňou a Danom. U niektorej z nás však bola asi chyba. Asi u mňa. Mama je oveľa jemnejšia ako ja."

„Keďže ju nepoznám, nemôžem sa k tomu vyjadriť. Ale ak je

to pre vás útecha, môžem vám povedať, že sa mi páčite práve taká, aká ste. Nič by som na vás nemenil, dokonca ani tú komickú bojovnosť.“

„To je od vás milé. Najmä keď som vás pred chvíľou urazila. Naozaj nie som ako Dane, však?“

„Nik nie je ako Dane.“

„Myslíte tým, že nie je z tohto sveta?“

„Tak dajako.“ Nahol sa dopredu a tvár sa mu dostala z tieňa do nejasného svetla malej sviece zasadenej do fľaše od chianti. „Som katolík a moja viera je to jediné, čo ma v živote nesklamalo, aj keď som mnoho ráz zlyhal. O Danovi nechcem hovoriť, lebo v hĺbke duše cítim, že isté veci by mali zostať nevyslovené. Rozhodne nie ste vo svojom postoji k životu a viere taká ako on. Zostaňme pri tom, dobre?“

Zvedavo ho pozorovala. „Súhlasím, ako chcete. A uzavriem s vami dohodu. Nikdy sa nebudeme zhovárať o dvoch veciach, o Danovej povahe a o náboženstve.“

Od stretnutia s Ralphom de Bricassart v júli tisícdeväťstoštyridsaťtri Rainer Moerling Hartheim veľa prežil. Týždeň po rozhovore s kňazom odvelili jeho jednotku na východný front, kde zostal až do konca vojny.

Dve najhlbšie spomienky, ktoré si z vojnových rokov odniesol, boli neľútostné boje v krutej zime a tvár Ralpha de Bricassart.

Na jar v štyridsiatom piatom ustupoval s nemeckou armádou cez Poľsko. Zničil svoje doklady a zakopal vojnové vyznamenania, železný Kríž prvej a druhej triedy. Potom si obliekol ukradnuté civilné šaty a na dánskych hraniciach sa prihlásil na britskom úrade. Poslali ho do tábora pre bezdomovcov v Belgicku. Tam strávil rok o chlebe a kaši, jedinom, čím mohli Briti kŕmiť tisícky ľudí, ktorých sa ujali.

Dva razy ho vedenie tábora vyzvalo, aby odišiel loďou, ktorá kotvila v Ostende, do Austrálie. Dajú mu platné vysťahovalecké doklady, za cestu nemusí platiť, ale po príchode do Austrálie bude dva roky vykonávať práce, ktoré mu pridelia. Potom bude

voľný, nemusí sa obávať nijakých nútených prác a prirodzene bude dostávať normálnu mzdu. Obidva razy sa mu podarilo z tejto situácie vykľučkovať. Nenávidel Hitlera, nie Nemecko, a nehanbil sa za to, že je Nemec. Jeho vlasťou bolo Nemecko a celé tri roky o ňom sníval. Myšlienka, že by mal žiť v krajine, ktorej reč neovláda a kde nik nerozumie jeho jazyku, sa mu proti vila. Napokon ho prepustili a začiatkom štyridsiateho siedmeho sa ocitol bez jediného haliera v Aachene.

Za nijakých okolností nechcel žiť ďalej ako doteraz, v chudobe a v tieni. Rainer bol nielen ctižiadostivý, ale istým spôsobom technický génius. Začal pracovať u Grundiga a cieľavedome sa zameral na odbor, ktorý ho fascinoval, odkedy sa prvý raz zoznámil s radarom; na elektroniku.

V hlave sa mu to hmýrilo nápadmi, odmietal ich však predať za milióntinu ich hodnoty firme Grundig. Namiesto toho dôkladne preskúmal situáciu na trhu, oženil sa s vdovou po podnikateľovi, ktorý v dvoch malých továrňach vyrábal rozhlasové prijímače, a ujal sa vedenia podniku. Nezáležalo na tom, že mal iba čosi vyše dvadsať. Na jednej strane bol oveľa zrelší ako jeho rovesníci, na druhej chaotické pomery v povojnovom Nemecku poskytovali mladým mužom vynikajúce príležitosti.

V päťdesiatom prvom sa rozviedol. Keďže sa zosobášili iba civilne, z cirkevného hľadiska s tým neboli nijaké problémy. Svojej manželke vyplatil ako odstupné sumu, ktorá podľa vtedajšej situácie predstavovala dvojnásobok hodnoty tovární jej prvého manžela. Znovu sa neoženil, zostal sám.

Hrôzostrašné zážitky v Rusku neurobili z neho síce bezduchú karikatúru človeka, ale utlmili v ňom akúkoľvek nehu a jemnosť. O to výraznejšie sa uňho vyvíjali iné vlastnosti – inteligencia, bezohľadnosť, rozhodnosť. Muž, ktorý nemá čo stratiť, môže všetko získať, a kto nemá city, toho nemožno raniť. Aspoň sa to pokúšal nahovoriť si. V skutočnosti sa obdivuhodne ponášal na muža, s ktorým sa zoznámil v štyridsiatom treťom v Ríme. Práve tak ako Ralph de Bricassart presne vedel, kedy nekoná dobre, to ho však od jeho konania vôbec neodradilo. Ale za všetko, čo

dosiahol po hmotnej stránke, musel platiť výčitkami svedomia a vnútornou rozháranosťou. On to však videl ináč. Jedného dňa pomôže vytvoriť z Nemecka štát, o akom sníva, vykorení árijsko-luteránsku mravnú tradíciu a nahradí ju novou, oveľa tolerantnejšou. Keďže nemohol úprimne sľúbiť, že nebude viac hrešiť, kňaz mu pri spovedi niekoľko ráz odmietol dať rozhrešenie. S pribúdajúcimi rokmi mu získaný majetok a moc pomohli povzniesť sa nad pocit viny, takže sa vedel tváriť ako kajúcnik a dostalo sa mu odpustenia.

V päťdesiatom piatom bol už jedným z najbohatších a najmocnejších mužov v Nemecku a stal sa poslancom Spolkového snemu. Vtedy sa vydal do Ríma vyhľadať Ralpha de Bricassart. Čokoľvek si už od tohto stretnutia sľuboval, pri rozhovore s ním zistil iba jedno: že Ralpha sklamal.

Pochopil aj prečo, ani sa na to nemusel pýtať. Nerátal však s jeho poslednou poznámkou.

„Boli ste vtedy taký mladý a ja som sa modlil, aby vám bolo dožičené konať lepšie, ako som konal ja. Účel nikdy nesvätí prostriedky. Ale semeno našej skazy sejú zrejme už pred naším narodením."

Keď sa vrátil do hotela, premohol ho plač, po chvíli sa však upokojil a pomyslel si: na minulosti sa už nedá nič zmeniť. Pokúsim sa aspoň v budúcnosti splniť jeho očakávania.

Niekedy sa mu to darilo, inokedy nie. Ale stále znovu a znovu sa o to pokúšal. Priateľstvo s kňazmi vo Vatikáne bolo preňho tým najcennejším v živote a Rím sa mu stal miestom, kde skutočne nachádzal útechu vo svojom zúfalstve. Svojím spôsobom boli títo vysokopostavení cirkevní hodnostári veľmi zvláštni. Nikdy sa nepokúšali utešovať ho láskavými slovami, ale akoby chápali jeho bolesť.

Odprevadil Justínu do penziónu, a keď teraz kráčal sám nočnými ulicami Ríma, vedel, že jej nikdy neprestane byť vďačný. Stalo sa totiž niečo čudné. Keď pozoroval, s akou udatnosťou a silou vôle obhajuje v prítomnosti kardinálov svoje ženstvo, zaplavil ho prekvapujúci pocit nehy. Vyšla z toho ranená, ale nepokorená. Ten malý netvor. Pociťoval k nej čosi

podobné, ako by mohol pociťovať k dcére, na ktorú by bol hrdý. Lenže dcéru nemal.

A tak ju uniesol Danovi, uniesol ju, aby mohol pozorovať jej dodatočnú reakciu na stretnutie so všemocným klérom a s Danom, akého predtým nepoznala, s Danom, ktorý už nepatril a nikdy celkom nebude patriť do jej sveta.

Na jeho osobnom bohu, rozmýšľal ďalej Rainer, bolo najkrajšie to, že mohol všetko odpustiť. Mohol odpustiť Justíne jej ateizmus a jemu, že zamkol svoje city do skrýše, ktorú sa rozhodol otvoriť, až keď nastane pravý čas. Občas sa však vyľakal, že kľúč sa definitívne stratil. Usmial sa a odhodil cigaretu. Kľúč… Kľúče majú niekedy zvláštny tvar. Azda boli potrebné kučery, tá červenovlasá hlava, aby sa *zámka* odomkla.

Kratučký deň, ktorý uplynul v jedinej sekunde. Ale keď pozrel na hodinky, zistil, že nie je tak neskoro, ako sa nazdával, a vedel, že muž, ktorý má teraz, keď pápež zomiera, obrovskú moc, ešte nespí a bdie. Áno, pápež zomieral. Maličkú izbu v Castel Gandolfe napĺňalo strašné čakanie, bledá, asketická tvár bola strhaná od bolesti. Môžu si hovoriť, čo chcú, bol to veľký *pápež.*

Ale odpoveď na to, čo chcel teraz vedieť, by v Castel Gandolfe nenašiel. Kráčal hore mramorovým schodišťom do šarlátovo-karmínovej izby, aby sa pozhováral s kardinálom di Contini-Verchese, ktorý sa možno stane ďalším pápežom. Už skoro tri roky pozoroval, na kom tie múdre tmavé oči najradšej s láskou spočívajú; áno, bude lepšie hľadať odpoveď uňho ako u kardinála de Bricassart.

„Nikdy by som nebola verila, že raz poviem, chvalabohu, ideme na Droghedu!“ vyhlásila Justína. Stála spolu s Rainerom pri fontáne di Trevi, ale odmietala hodiť do nej mincu, ako je zvykom. „Chceli sme sa trochu poobzerať po Francúzsku a Španielsku, a namiesto toho trčíme ešte v Ríme a ja si pripadám taká zbytočná ako pupok.“

„Pokladáš teda pupky za zbytočné? Ak sa dobre pamätám, Sokrates bol toho istého názoru,“ povedal Rainer.

„Sokrates? Nespomínam si. Čudné, bola som presvedčená, že

som prečítala skoro celého Platóna.“ Obrátila hlavu a obzerala si ho. Pohodlný dovolenkový odev mu podľa nej pristal oveľa väčšmi ako formálny oblek, ktorý mával na sebe pri návštevách vo Vatikáne. „Sokrates bol neotrasiteľné presvedčený, že pupky sú zbytočné. Aby to dokázal, odstránil svoj vlastný a zahodil ho.“

Skrivila pery. „A čo sa stalo?“

„Spadla mu tóga.“

Justína sa zachichotala. „V Aténach v tom čase nenosili tógy. Mám však hrozný pocit, že tvoja historka obsahuje nejaké mravné ponaučenie.“ Tvár jej zvážnela. „Prečo sa mi toľko venuješ, Rein?“

„Prečo si taká tvrdohlavá? Koľko ráz som ti už povedal, že moje meno sa vyslovuje Rainer, a nie Reiner.“

„Ty tomu nerozumieš,“ povedala a zadumane hľadela na vystrekujúce prúdy vody a špinavú nádrž plnú mincí. „Bol si niekedy v Austrálii?“

„Dva razy som ta už takmer šiel, srdiečko, ale vždy z toho napokon chvalabohu zišlo.“

„Keby si bol býval v Austrálii, chápal by si ma. Máš pre Austrálčana magické meno, ak ho človek vyslovuje tak ako ja a skrátene. Rein. To znamená po anglicky dážď. Život v púšti.“

Bol taký zarazený, že mu spadla cigareta. „Justína, vari nezačínaš byť do mňa zaľúbená?“

„Vy muži ste skutočne egoisti! Je mi ľúto, že ťa musím sklamať, ale nie.“ Potom, akoby chcela zmierniť tvrdosť svojich slov, chytila ho za ruku a stisla ju.

„Je to čosi oveľa krajšie.“

„Čo môže byť krajšie ako zaľúbiť sa?“

„Myslím, že skoro všetko. Takým spôsobom nechcem nikdy nikoho potrebovať.“

„Azda máš pravdu. Môže to byť ochromujúci handicap, ak sa človek viaže priskoro. Tak čo je to oveľa krajšie?“

„Nájsť dobrého priateľa.“ Pohladkala ho po ruke. „Si predsa môj priateľ, však?“

„Áno.“ S úsmevom hodil mincu do fontány. „Za tie roky som sem musel nahádzať okolo tisíc mariek, len aby som sa ubezpečil,

že budem aj naďalej cítiť teplo juhu. V snoch ešte vždy trpím zimou.“

„Mal by si raz pocítiť horúčavu ozajstného juhu. Vyše štyridsaťpäť stupňov v tieni, ak nejaký nájdeš.“

„Nečudo, že ti tu nikdy nie je teplo.“ Vedel sa smiať celkom nehlučne, bol to pozostatok z čias, keď ho smiech mohol prezradiť.

„Rozprávaš dobre po anglicky, ale je to americká angličtina. Myslela som, že si študoval na nejakej snobskej britskej univerzite.“

„Nie. Po anglicky som sa začal učiť v belgickom tábore od Londýnčanov, Škótov a neviemkoho ešte. Všetci mali na mysli to isté, každý to však vyslovoval ináč, takže som sa z toho iba horko-ťažko vysomáril. Keď som sa vrátil do Nemecka, chodil som na všetky anglické a americké filmy a kúpil som si jediné gramoplatne, ktoré mali v angličtine – záznamy z vystúpení amerických komikov. Tie som si doma prehrával, kým som nezískal základňu, na ktorej som mohol budovať ďalej.“

Justína sa ako zvyčajne vyzula. S obdivom hľadel, ako kráča bosá po chodníku, ktorý bol taký horúci, že by sa na ňom dalo usmažiť vajce.

„Obuj sa!“

„Som Austrálčanka a my Austrálčania máme priširoké nohy, aby sme sa v topánkach cítili pohodlne. To preto, že u nás býva málokedy zima, a vždy keď sa dá, chodíme bosí. Ak stúpim na pasienku na pichľavú rastlinu, takmer nič necítim,“ vysvetľovala pyšne. „Asi by som vedela chodiť aj po žeravom uhlí.“ Zrazu zmenila tému. „Ľúbil si svoju ženu, Rain?“

„Nie.“

„A ona teba?“

„Áno. Preto sa aj za mňa vydala.“

„Chudera! Využil si ju a odhodil.“

„Si sklamaná?“

„Nie, nemyslím. Vlastne ťa preto obdivujem. Ale je mi jej veľmi ľúto a tým väčšmi som rozhodnutá neskončiť ako ona.“

„Obdivuješ ma preto?“ spýtal sa zarazene.

„Prečo nie? Nehľadám predsa u teba to, čo bezpochyby hľadala ona. Mám ťa rada, si môj priateľ. Ona ťa ľúbila, bol si jej manžel.“

„Obávam sa, srdiečko,“ povedal trochu smutne, „že ctižiadostiví muži nebývajú k svojim ženám obzvlášť milí.“

„Pretože si väčšinou berú poddajné ženy, s ktorými si môžu robiť, čo chcú, a ktoré ich napriek tomu stále obskakujú. Áno, najdrahší, nie, najdrahší, povedz mi, čo môžem pre teba ešte urobiť? Hrozné! Keby som ja bola bývala tvoja manželka, bola by som ťa poslala dočerta. Stavím sa, že ti nikdy nič podobné nepovedala!“

Okolo úst mu pohrával úsmev. „Nie, úbohá Annelise to nikdy neurobila. Bola typ mučeníčky, jakživ sa nezmohla na útok.“

„Nakoniec si sa k nej zachoval predsa len slušne. Rozviedol si sa. Bez teba je na tom oveľa lepšie, hoci si to pravdepodobne neuvedomuje. Ale ja budem mať v tebe navždy dobrého priateľa, lebo nedovolím, aby si sa mi dostal pod kožu.“

„Odkiaľ to všetko o mne vieš?“

„Spýtala som sa Dana. Aký je už on, prirodzene mi prezradil iba zopár faktov, ale zvyšok som si domyslela.“

„Bezpochyby ti pritom pomohli tvoje bohaté osobné skúsenosti. Ty si ale podvodníčka! Vravia síce, že si výborná herečka, ale to sa mi nechce veriť. Ako môžeš na javisku vyjadriť city, ktoré si sama nikdy neprežila? Pokiaľ ide o citový vývoj, si zaostalejšia ako väčšina pätnásťročných dievčat.“

Sadla si na kraj fontány, aby sa obula, a smutne pomrvila prstami. „Dočerta, mám opuchnuté nohy!“

Nerozčúlila sa, nebola rozhorčená, ničím nedala najavo, že počula jeho poznámku. Akoby vždy, keď ju niekto kritizoval alebo ohováral, vypla akýsi vnútorný strojček a prestala počúvať. Zrejme si toho na svoju adresu už vypočula dosť. Bol to zázrak, že neznenávidela Dana.

„Na to ťažko odpovedať,“ ozvala sa napokon. „Zjavne viem vyjadrovať city, lebo ináč by ma nepokladali za dobrú herečku. Ale je to ako… čakanie. Mám na mysli svoj život mimo javiska. Ako ti to mám vysvetliť? Tým, čo je vo mne, nemôžem plytvať v

súkromnom živote. Každý z nás má iba obmedzené množstvo toho, čo môže rozdať, a preto si musí dobre rozmyslieť, kedy a ako to urobí. A na javisku nie som sama sebou, alebo presnejšie, som sledom svojich ja. Keď sa to tak vezme, všetci sme v skutočnosti zmesou celého radu svojich vlastných ja. Pre mňa je herectvo predovšetkým intelektuálna činnosť, city sú až na druhom mieste. Jedno oslobodzuje a dopĺňa druhé. Herectvo je viac ako presvedčivý smiech, plač alebo krik. Je to úžasné, vmyslieť sa do osoby niekoho iného, kým by som za istých okolností mohla byť sama. To je podstata tajomstva. Nie stať sa niekým iným, ale vteliť sa do postavy tak, akoby bola mojím druhým ja.“ Vzrušene vyskočila. „Predstav si to, Rain! O dvadsať rokov budem môcť povedať: Vraždila som, spáchala som samovraždu, zošalela som, zachránila som mužov, alebo ich zahubila. Ach, možnosti sú nekonečné!“

„A všetky tie ženy, to budeš ty.“ Vstal a znovu ju chytil za ruku. „Asi máš pravdu, Justína. Nemôžeš sa rozdávať mimo javiska. Nijakej inej žene by som neuveril, že to napokon predsa len neurobí. Ale u teba som si nie istý.“

2 /

Obyvatelia Droghedy si pokojne mohli predstavovať, že Rím a Londýn nie sú od nich väčšmi vzdialené ako Sydney a že Dane a Justína sú ešte vždy deti, ktoré navštevujú internátne školy. Prirodzene, nemohli chodiť domov na krátke prázdniny ako kedysi, ale raz do roka sa vždy zjavili aspoň na mesiac. Zvyčajne to bolo v auguste alebo v septembri a vyzerali rovnako ako voľakedy, veľmi mlado. Záležalo vari na tom, či mali pätnásť a šestnásť alebo dvadsaťdva a dvadsaťtri rokov? Ak sa droghedskí obyvatelia na tento mesiac začiatkom jari tešili, rozhodne to nedávali najavo. Ale v júli začali všetci chodiť svižnejšie a na tvárach sa im usadil úsmev. V kuchynskom domčeku, na pasienkoch i v salóne plánovali, čím ich pohostia a obdaria.

Medzi jednotlivými návštevami sa museli uspokojiť s listami. Väčšinou boli odrazom osobnosti pisateľa, niekedy však

predstavovali jeho pravý opak. Človek by usudzoval, že Dane bude písať úzkostlivo pravidelne a Justína iba občas. Že Fee nebude písať vôbec. Že strýkovia napíšu synovcovi a neteri dva razy do roka. Že Meggie bude dennodenne bombardovať poštovú službu listami, najmä na Danovu adresu. Že pani Smithová, Minnie a Cat pošlú vždy deťom na narodeniny blahoželania a na Vianoce pozdravy. Že Anna Müllerová bude písať často Justíne a nikdy Danovi.

Dane mal dobré úmysly a naozaj písal pravidelne. Problém však spočíval v tom, že výsledky svojho úsilia zabúdal odosielať. Tak sa stalo, že na Droghede dva-tri mesiace nedostali od neho ani riadok a potom naraz prišiel tucet listov. Zhovorčivá Justína vypisovala dlhočizné traktáty, ktoré boli nepretržitým sledom dojmov, myšlienok a pocitov, niekedy natoľko otvorených, že na tvárach čitateľov vyvolali rumenec a znepokojenie. Meggie písala pravidelne raz za dva týždne obidvom deťom. Hoci Justíne nikdy neprišiel list od starej mamy, Dane ich dostával často. Pravidelne mu písali aj strýkovia: o krajine, ovciach, o zdravotnom stave ženských obyvateliek Droghedy, pokladali si za povinnosť ubezpečiť ho, že doma je všetko v poriadku. Justíne nepísali a ona to od nich ani nečakala. Pani Smithová, Minnie a Cat písali podľa očakávania.

Bolo príjemné listy čítať, ale ťažšie písať ich. To platilo pre všetkých s výnimkou Justíny, ktorá sa často zlostila, že jej nik neposlal list, po akom túžila – dlhý, rozvláčny a otvorený. Obyvatelia Droghedy sa o Danovi dozvedeli najviac od Justíny, lebo vo svojich listoch nikdy nepísal veľa o sebe.

Rain dnes priletel do Londýna (písala raz) a povedal mi, že bol minulý týždeň v Ríme s Danom. Vída sa s ním častejšie ako ja, lebo takmer pravidelne cestuje služobne do Ríma, ale iba zriedkavo do Londýna. Musím sa priznať, že Rain je jedným z hlavných dôvodov, prečo sa s Danom každý rok stretávam v Ríme predtým, ako ideme spoločne domov. Dane rád chodí do Londýna, lenže keď je v Ríme Rain, tak mu to nedovolím a cestujem radšej ja za nimi. Je to odo mňa sebecké, ale neviete si predstaviť, ako rada som v Rainovej spoločnosti. Je to jeden z

mála ľudí, ktorí mi vyhovujú, škoda, že sa nemôžeme stretávať častejšie.

V jednom je Rain šťastnejší ako ja. Stýka sa s Danovými spolužiakmi. Ja nie. Dane si myslí, že by som ich na fľaku znásilnila. Alebo oni mňa. Haha! To by sa mohlo stať, iba keby ma uvideli v mojom kostýme Kleopatry. Je to bomba! Fakt, naozaj. Vyzerám v ňom ako novodobá Theda Bara. Tvoria ho dva malé okrúhle štíty na prsia, kopa reťazí a potom čosi, čo má byť podľa mňa akýsi pás cudnosti – ale aby sa doň človek dostal, potreboval by nožnice na plech. V dlhej čiernej parochni, s telom nalíčeným na hnedo a s tými niekoľkými kúskami kovu vyzerám ozaj bohovsky.

…Kde som to prestala? Ach áno, Rain sa minulý týždeň stretol v Ríme s Danom a jeho spolužiakmi. Boli spolu na fláme. Rain nástojil, že zaplatí útratu za všetkých, aby ušetril Danovi rozpaky. To bola noc! Ženy so sebou pochopiteľne nemali, ale ináč to stálo za to! Viete si predstaviť Dana, ako kľačí na zemi v nejakom pochybnom rímskom bare a recituje váze narcisov: „Vy svieže narcisy, ach, prečo musíte tak skoro uvädnúť?“ Desať minút sa usiloval zarecitovať tú báseň správne a potom sa na to vykašlal, chytil jeden narcis do zubov a začal tancovať. Viete si to predstaviť? Rain hovorí, že je to neškodné a potrebné uvoľnenie, veď tí úbožiaci sa stále iba učia, modlia a nemajú nijakú zábavu. Keďže nemôžu ísť za ženami, zostáva im len alkohol. To aspoň tvrdí Rain. Nemyslite si však, že sa to stáva často, to nie. Nazdávam sa, že organizátor podobných akcií je Rain, a on na tých naivných bláznov dáva dobrý pozor. Musela som sa smiať, keď som si pomyslela, že Danovi pri vášnivom tanci s narcisom spadla z hlavy svätožiara.

Danovo štúdium v rímskom seminári trvalo osem rokov a spočiatku nikomu ani nenapadlo, že raz skončí. A predsa tých osem rokov ubehlo rýchlejšie, ako si obyvatelia Droghedy predstavovali. Nevedeli, čo bude robiť po vysvätení, ale predpokladali, že sa vráti do Austrálie. Iba Meggie a Justína v hĺbke duše cítili, že bude chcieť zostať v Taliansku. Meggie sa

utešovala spomienkami na to, aký bol vždy doma cez prázdniny spokojný. Je Austrálčan, bude sa chcieť vrátiť. S Justínou to bolo iné. Nik nečakal, že zostane navždy v Austrálii. Je herečka, jej kariéra by sa tu nemohla rozvíjať. Dane môže svoje povolanie vykonávať všade s rovnakým zápalom.

A tak koncom ôsmeho roka nik neplánoval, čo budú deti robiť, keď prídu na prázdniny, namiesto toho sa obyvatelia Droghedy chystali do Ríma, aby sa zúčastnili na Danovej vysviacke.

„Zlyhali sme," povedala Meggie.

„Čo si hovorila?" spýtala sa Anna.

Sedeli v teplom kúte verandy a čítali. Meggie si položila knihu do lona a bezmyšlienkovite sa zahľadela na dva trasochvosty poskakujúce po trávniku. Bol vlhký rok, v zemi sa to hmýrilo červami a vtáky už dávno neboli také spokojné a tučné. Od rána do večera švitorili.

„Povedala som, že sme zlyhali," zopakovala Meggie. „Je to ako hlúpy vtip. Stratené nádeje! Komu by to bolo zišlo na um, keď sme roku tisícdeväťstodvadsaťjeden prišli na Droghedu?"

„Ako to myslíš?"

„Šesť synov a ja. A o rok nato sa narodili ďalší dvaja synovia. Človek by predpokladal, že tu budú pobehovať stovky detí a vnúčat. A pozri na nás teraz! Hal a Stu zomreli, nik z tých, čo zostali nažive, nemá v úmysle oženiť sa, a iba ja, jediná, ktorá nemôže zachovať meno Clearyovcov, som dala Droghede dedičov. Syna a dcéru. Ale ani to sa bohom nepáčilo. Všetci tu boli presvedčení, že budem mať aspoň niekoľko vnúčat. A čo sa nestalo? Syn sa rozhodol byť kňazom, dcéra sa ženie za kariérou a nevydáva sa. Ďalšie zmarené nádeje pre Droghedu."

„Nechápem, čo je na tom také zvláštne," poznamenala Anna. „Čo môžeš čakať od svojich bratov? Sú tu zahrabaní ako placké klokany, nikdy sa nestretnú s nijakým dievčaťom, s ktorým by sa mohli oženiť. A Jimsa a Patsyho poznačila vojna. Vieš si predstaviť, že by sa Jims oženil, keď vie, že Patsy sa nemôže? Priveľmi im na sebe *záleží.* A navyše, tunajšia krajina potrebuje bezpohlavných ľudí. Vyciciava z nich všetko, čo v sebe majú, a

podľa mňa toho veľa nie je. Myslím na fyzickú stránku. Nikdy si si to nevšimla, Meggie? Ak mám byť úprimná, nik z vašej rodiny nie je veľmi sexuálne založený. A to platí aj pre Dana a Justínu. Chcem tým povedať, že existujú ľudia, ktorí sa za tým ženu ako kocúri, ale nikomu z vás na tom zvlášť nezáleží. No Justína sa azda predsa len vydá. Zdá sa, že toho Nemca, Rainera, má naozaj rada.“

„To si presne vystihla!“ nedala sa utešiť Meggie. „Má ho veľmi rada. Nič viac. Napokon, pozná ho už sedem rokov. Keby sa zaňho chcela vydať, bola by to už dávno urobila.“

„Myslíš? Justínu poznám veľmi dobre,“ odvetila Anna a bola to pravda, poznala ju lepšie ako hocikto iný na Droghede vrátane Meggie a Fee. „Myslím, že sa bojí oddať láske, akú so sebou prináša manželstvo, a musím priznať, že toho Rainera obdivujem. Zdá sa, že to pochopil. Netvrdím, že je do nej zaľúbený, ale ak áno, má zrejme toľko rozumu, aby počkal, kým sa k tomu sama nedopracuje.“ Naklonila sa dopredu a Meggie spadla kniha na zem. „Počúvaj, ako ten vtáčik spieva! Krajšie ako slávik.“ A potom dodala to, na čo sa chystala už celé týždne. „Meggie, prečo nechceš ísť do Ríma Danovi na vysviacku? Nechápem.“

„Nejdem, a hotovo,“ precedila Meggie pomedzi zaťaté zuby. „Z Droghedy sa už nikdy ani nepohnem.“

„Nebuď taká tvrdohlavá, Meggie! Nemôžeš ho sklamať! Choď, prosím ťa! Ak nepôjdeš ty, nebude tam nijaká žena z Droghedy, iba ty si v takom veku, že môžeš letieť. Ale čosi ti poviem. Keby som vedela, že vydržím takú dlhú cestu, hneď by som nasadla do lietadla.“

„Ísť do Ríma a vidieť, ako Ralph žiari? Radšej by som zomrela!“

„Ach, Meggie! Prečo musíš prenášať svoje sklamanie naňho a na svojho syna? Veď si raz sama povedala, že to bola tvoja vlastná chyba. Premôž svoju hrdosť a choď do Ríma. Prosím ťa!“

„Nie je to otázka hrdosti,“ povedala Meggie rozochvené. „Ach, Anna, bojím sa ta ísť! Neverím tomu, jednoducho tomu nemôžem uveriť! Keď si na to pomyslím, naskakujú mi zimomriavky.“

„A čo ak sa sem ako kňaz už nedostane? To ti nikdy nezišlo na um? Nebude mať už toľko voľna ako seminarista. Ak sa rozhodne, že z Ríma neodíde, a budeš ho chcieť vôbec niekedy vidieť, možno ti neostane iné ako ísť za ním. Choď, Meggie!“

„Nemôžem. Keby si vedela, ako sa bojím! Nie je to hrdosť ani vedomie, že Ralph nado mnou zvíťazil, ani nič z tých nezmyslov, ktoré narozprávam ľuďom, aby sa ma prestali vypytovať. Boh vie, ako mi obidvaja chýbajú. Plazila by som sa za nimi na kolenách, keby som vedela, že o mňa stoja. Dane by sa potešil, ale Ralph? Zabudol, že vôbec existujem. Bojím sa. Viem, že keby som šla do Ríma, niečo by sa stalo. A tak radšej nejdem.“

„Čo by sa preboha mohlo stať?“

„Neviem… Keby som šla, musela by som s niečím bojovať. S pocitom. Ako môže človek bojovať s pocitom? Je to predtucha. Akoby sa schádzali bohovia.“

Anna sa zasmiala. „Prestaň, Meggie! Stáva sa z teba stará baba.“

„Nemôžem prestať. A som už stará baba.“

„Hlúposti! Si v najlepších rokoch. Si dosť svieža a mladá, aby si nasadla do lietadla.“

„Ach, daj mi pokoj,“ prudko odsekla Meggie a opäť siahla po knihe.

Občas sa v Ríme zíde početná skupina ľudí, ktorých spája rovnaký cieľ. Nie je to turistika ani hľadanie minulej slávy v antických pamiatkach, či vypĺňanie časovej medzery medzi návštevou dvoch miest. Týchto hostí večného mesta zjednocuje spoločný pocit: prekypujú hrdosťou, lebo sa prišli pozrieť, ako ich syna, synovca, bratanca alebo priateľa vysvätia za kňaza v najuctievanejšom kostole sveta, chráme svätého Petra. Ubytujú sa v skromných penziónoch, luxusných hoteloch, u priateľov alebo príbuzných. Ale všetci sú zmierení sami so sebou a s celým svetom. Poctivo si prezerajú mesto: Vatikánske múzeum, na konci ktorého ich ako odplata za vytrvalosť čaká Sixtínska kaplnka, Forum Romanum, Koloseum, Viu Appiu, Španielske námestie, fontánu di Trevi, a netrpezlivo čakajú na deň

vysviacky. Dostane sa im zvláštneho privilégia, že ich na súkromnej audiencii prijme sám pápež.

Tentoraz nečakal Justínu na stanici ako zvyčajne Dane, lebo sa venoval duchovným cvičeniam. Namiesto neho striehol na špinavom nástupišti ako veľký dravec Rainer Moerling Hartheim. Neprivítal ju bozkom, to nerobil nikdy, iba ju objal okolo pliec a stisol.

„Si ako medveď," povedala Justína.

„Medveď?"

„Keď som ťa prvý raz uvidela, pomyslela som si, že si chýbajúci článok medzi človekom a opicou, ale napokon som si povedala, že pripomínaš skôr medveďa ako gorilu. Bolo to odo mňa nepekné prirovnávať ťa ku gorile."

„A medveď je azda lepší?"

„Možno zahluší človeka takisto rýchlo, ale je milší." Chytila ho pod pazuchu a prispôsobila chôdzu jeho kroku. Boli skoro rovnako vysokí. „Ako sa má Dane? Videl si ho predtým, ako šiel rozjímať? Zabila by som Clauda, že ma neuvoľnil skôr."

„Dane je taký istý ako vždy."

„Nezviedol si ho na zlé chodníčky?"

„Ja? Veru nie. Vyzeráš dobre, srdiečko."

„Robím, čo môžem. Vyplienila som všetky londýnske módne salóny. Páči sa ti moja nová sukňa? Volajú to minisukňa."

„Choď dopredu, potom ti poviem."

Okraj hodvábnej sukne jej siahal dopoly stehien, keď sa obrátila a vrátila k nemu, zavlnila sa. „Tak čo, Rain? Je to pohoršujúce? Všimla som si, že v Paríži ich ešte nenosia."

„Srdiečko, keď má niekto nohy ako ty, bolo by pohoršujúce nosiť sukňu čo len o milimeter dlhšiu. Som presvedčený, že rímski muži budú so mnou súhlasiť."

„To znamená, že budem mať zadok samá modrina. Čert aby ich vzal! Ale vieš čo?"

„Čo?"

„Ešte nikdy ma do zadku neuštipol kňaz. Celé tie roky chodím hore-dolu po Vatikáne a nevyprovokovala som ani jedného. Tak som si povedala, že keď si oblečiem minisukňu,

možno sa predsa len stanem skazou nejakého úbohého preláta.“

„Môžeš sa stať mojou skazou,“ usmial sa.

„Nevrav! V pomarančových šatách? Myslela som, že neznášaš, keď nosím pomarančovú, lebo mám pomarančové vlasy.“

„Taká krikľavá farba rozpaľuje zmysly.“

„Strieľaš si zo mňa,“ povedala znechutene a nasadla do auta s nemeckou vlajočkou na kapote. „Kedy ti ju dali?“

„Odkedy zastávam novú funkciu vo vláde.“

„Nečudo, že som si vyslúžila zmienku v *Novinkách zo sveta*. Čítal si to?“

„Vieš, že nečítam bulvárne časopisy, Justína.“

„Ani ja, ale niekto mi to ukázal,“ povedala a vysokým, afektovaným hlasom dodala: „Ktorá nádejná austrálska herečka s mrkvovými vlasmi udržiava veľmi srdečný vzťah s istým členom západonemeckej vlády?“

„Nemôžu vedieť, ako dlho sa poznáme,“ povedal pokojne, sadol si a pohodlne si natiahol nohy.

Justína po ňom prebehla očami. Vyzeral ako typický Talian. Mal na sebe tohoročný módny hit, sieťovanú košeľu, v ktorej môžu chlapi vystavovať na obdiv zarastené hrudníky.

„Nemal by si nosiť obleky,“ povedala odrazu.

„Nie? A prečo?“

„To, čo máš na sebe, ti pristane oveľa väčšmi. Si v tom veľmi mužný. V obleku vyzeráš, akoby si mal brucho, hoci to nie je pravda.“

Chvíľu na ňu prekvapene pozeral, potom sa mu do očí vkradol obozretný výraz, ktorý Justína nazývala sústredeným myslením.

„Prvý raz,“ povedal.

„Čo prvý raz?“

„Za tých sedem rokov, čo ťa poznám, si sa prvý raz zmienila o mojom zovňajšku bez znevažovania.“

„Fakt?“ povedala trochu zahanbene. „Veľmi často som o tom rozmýšľala, a nikdy nie znevažujúco.“ Potom rýchlo dodala: „Teda o tom, ako vyzeráš v obleku.“

Neodpovedal, ale usmieval sa, akoby mu hlavou prebleslo čosi príjemné.

Jazda s Rainerom bola posledná pokojná udalosť pred nasledujúcimi rušnými dňami. Krátko nato, ako sa vrátili z návštevy u Ralpha a kardinála di Contini-Verchese, auto, ktoré najal Rainer, priviezlo pred hotel obyvateľov Droghedy. Justína kútikom oka pozorovala, ako Rain zareaguje na jej rodinu, ktorú tvorili samí strýkovia. Po celý čas bola presvedčená, že mama si to predsa len rozmyslí a príde. Jej neprítomnosť bola pre Justínu tvrdým úderom, nevedela však, či ju to mrzí väčšmi kvôli Danovi, alebo kvôli sebe. Ale prišli strýkovia a Justína sa musela o nich postarať.

Ach, akí boli plachí! Ktorý z nich je ktorý? Čím boli starší, tým väčšmi sa na seba ponášali. A v Ríme boli nápadní ako – nuž ako austrálski farmári na dovolenke v Ríme. Všetci mali na sebe sviatočný odev bohatých osadníkov: nízke čižmy, nohavice neutrálnej farby, hnedé športové kazajky z ťažkej chlpatej vlny s vetracími dierkami pod pazuchami a s množstvom kožených záplat, biele košele, pletené vlnené kravaty, ploché klobúky so širokou strieškou. Na sydneyskom veľkonočnom jarmoku to nebolo nič nezvyčajné, ale tu vyzerali v období neskorého leta veľmi nápadne.

Vďakabohu za Raina, pomyslela si Justína. Ako dobre vie s nimi zaobchádzať. Nik by neveril, že niekto prinúti Patsyho k rozhovoru, ale jemu sa to podarilo. Trkocú ako staré baby. A kde zohnal austrálske pivo? Ako sa pri svojom spôsobe života môže vôbec držať viery? Si záhada, Rainer Moerling Hartheim. Ach, keby si nebol taký škaredý, hneď by som ťa pobozkala, taká som ti vďačná! Bolo by naozaj strašné, keby som musela byť v Ríme so strýkami bez teba!

Rain pohodlne opretý o operadlo svojej stoličky počúval Boba, ktorý mu rozprával o strihaní oviec. Justína nemala čo robiť, lebo o strýkov sa dokonale postaral. Mlčky sedela a zvedavo ho pozorovala. Väčšinou si na ľuďoch ihneď všimla všetko, čo bolo badateľné navonok. Občas však jej ostražitosť poľavila, človek vstúpil do jej života a ona si o jeho zovňajšku

neutvorila nijaký dojem. V tom prípade trvalo potom neraz celé roky, kým o ňom začala opäť uvažovať ako o čomsi neprebádanom. Tak ako teraz, keď pozorovala Raina. Prirodzene, na vine bolo ich prvé stretnutie: obklopená cirkevnými hodnostármi premohla bázeň a rozpaky bezočivosťou. Všimla si na ňom iba to, čo doslova bilo do očí: mocné telo, husté vlasy, tmavú pleť. Keď ju vtedy pozval na večeru, nemala už kedy prehĺbiť si prvý dojem, lebo ju upútal dôležitejšími vecami, ako je výzor, priveľmi ju zaujalo, čo hovorí, aby pritom študovala tvar jeho úst.

Vlastne vôbec nie je škaredý, pomyslela si. Vyzerá ako rímsky cisár. Nečudo, že má tak rád Rím. Je to jeho duchovný domov. Mal širokú tvár s výraznými lícnymi kosťami a malým orlím nosom, rovné husté čierne obočie, veľmi dlhé, skoro ženské tmavé mihalnice a milé hnedé oči, väčšinou prižmúrené, aby neprezradili jeho myšlienky. Najkrajšie na ňom boli ústa, ani plné, ani tenké, ani veľké, ani malé, ale veľmi pekne tvarované. Aké zaujímavé skúmať tvár, takú známu, a predsa neznámu!

Prebrala sa zo zadumania a zistila, že Rainer si všimol, ako ho pozoruje. Bolo to, akoby ju vyzliekli donaha pred davom ľudí vyzbrojených kameňmi. Chvíľu jej pozeral do očí, ani nie prekvapene, skôr so záujmom. Potom sa pokojne znovu obrátil k Bobovi a začal sa ho vypytovať na strihačku bogi. Justína sa v duchu zachvela a povedala si, že nemá zmysel fantazírovať. Ale bolo zvláštne pozerať odrazu na muža, ktorý bol roky jej priateľom, ako na možného milenca. A zistiť, že táto myšlienka jej vôbec nie je protivná.

Po Artúrovi Lestrangeovi mala veľa milencov a už sa jej pritom nechcelo smiať. Ach, od tej pamätnej noci prešla dlhú cestu. Ale ktovie, či som sa dostala ďalej. Je príjemné byť s mužom, a dočerta s Danovými rečami, že by mal byť iba jeden. Nechcem jedného muža, takže sa s Rainom nevyspím. Priveľa by sa tým zmenilo a stratila by som priateľa. Priateľa potrebujem, nemôžem si dovoliť byť bez neho. Zostane pre mňa aj naďalej tým, čím bol doteraz. Mužom, ktorý pre mňa po fyzickej stránke nič neznamená.

Do chrámu sa vojde dvadsaťtisíc ľudí, takže nebol preplnený. Nikde na svete nevložili ľudia do jedného kostola toľko času, umu a dôvtipu ako tu: pamiatky predkresťanských čias boli v porovnaní s ním bezvýznamné. Koľko lásky a potu. Bramanteho bazilika, Michelangelova kopula, Berniniho kolonáda. Pomník nielen bohu, ale aj človeku. V malej kamennej hrobke je tu pochovaný svätý Peter, tu bol korunovaný Karol Veľký. Akoby sa medzi lúčmi svetla vznášala tichá ozvena dávnych hlasov, mŕtve prsty hladkali bronzové zábradlie za vysokým oltárom a krútené kovové stĺpy kazateľnice.

Ležal na schodoch dolu tvárou ako mŕtvy. O čom premýšľa? Cíti bolesť, že matka neprišla, hoci na to nemá právo? Kardinál Ralph pozeral naňho a vedel, že teraz nijakú bolesť necíti. Predtým áno, potom určite. Ale nie teraz. Teraz sa v ňom všetko upína k tomuto okamihu, k zázraku. Niet v ňom miesta pre nič okrem boha. Je to najdôležitejší deň jeho života. Dnes *nezáleží* na ničom, iba na jeho sľube, že zasvätí život a dušu bohu. On to pravdepodobne bude vedieť splniť, ale koľkí ďalší? Jemu sa to nepodarilo, hoci sa ešte pamätal na svoju vysviacku. Robil, čo bolo v jeho silách, a predsa sa bohu celkom neoddal.

Moja vysviacka nebola taká vznešená, ale vďaka Danovi ju prežívam znovu. Zvláštne, napriek tomu, že sme sa oňho spočiatku báli, prežil medzi nami toľké roky a nenájde sa jediný človek, ktorý by ho nemal rád alebo ho dokonca nenávidel. Všetci ho ľúbia a on ľúbi všetkých. A predsa, keď k nám po prvý raz prišiel, nebol si sám sebou taký istý, my sme mu dodali istotu a azda preto náš život nadobudol zmysel. Vysvätili tu už mnohých kňazov, tisícky, ale on je mimoriadny. Ach, Meggie! Prečo si sa neprišla pozrieť, aký dar si dala nášmu Pánovi – syna, ktorého som mu ja nemohol dať, pretože som mu zasvätil seba. A myslím, že tento chlapec dnes necíti nijakú bolesť preto, lebo ja som bol obdarený silou vziať ju dnes na seba, oslobodiť ho od nej. Ja plačem namiesto neho, ja žialim namiesto neho. A tak to má byť.

Obrátil hlavu a pozrel na droghedských mužov v nezvyčajných čiernych oblekoch. Bob, Jack, Hughie, Jims a

Patsy. Prázdna stolička pre Meggie, potom Frank. Justína, jediná zástupkyňa clearyovských žien s ohnivými vlasmi pod čiernym čipkovým závojom. Vedľa nej Rainer. A potom množstvo neznámych ľudí, ktorí sú súčasťou dnešného dňa tak ako droghedčania. Dnes je všetko iné, dnes je mimoriadny deň. Dnes sa cíti skoro tak, akoby aj on mal syna, ktorého dá bohu. Usmial sa a vzdychol. Ako sa asi cíti Vittorio, ktorý ho vysvätí za kňaza?

Azda preto, lebo mu veľmi chýbala matka, na oslave, ktorú na jeho počesť usporiadali kardináli Vittorio a Ralph, odtiahol Dane nabok prvú Justínu. V tej čiernej sutane s vysokým bielym golierom vyzerá veľkolepo, pomyslela si, lenže vôbec nie ako kňaz, ale ako herec, ktorý hrá úlohu kňaza. Keď mu však človek pozrel do očí, uvidel vnútorné svetlo, ktoré zmenilo príťažlivého muža na výnimočného.

„Páter O'Neill," povedala.

„Ešte som si na to nezvykol, Jus."

„Viem. Jakživ som sa necítila tak ako dnes v chráme svätého Petra, aké to potom muselo byť pre teba! Neviem si to ani predstaviť."

„Ale vieš. Kdesi hlboko v duši. Ináč by si nebola taká dobrá herečka. Lenže u teba, Jus, to všetko pramení v podvedomí, nemyslíš na to, kým to nepotrebuješ."

Sedeli na malom gauči na vzdialenom konci miestnosti a nik ich nevyrušoval.

„Veľmi sa teším, že prišiel aj Frank," povedal Dane po chvíli a zahľadel sa na Franka, ktorý sa zhováral s Rainerom. Ešte nikdy ho nevideli takého oživeného. „Poznám istého rumunského kňaza, utečenca," pokračoval Dane, „ten vie povedať ‚Chúďa!' s takým súcitom… Niečo podobné cítim vždy, keď hovorím o našom Frankovi. Ale prečo, Jus?"

Justína neodpovedala na bratovu otázku. „Vedela by som mamu zabiť," precedila pomedzi zuby. „Nemá právo takto sa k tebe správať!"

„Ale, Jus! Chápem ju. Musíš sa o to pokúsiť aj ty. Keby to urobila so zlým úmyslom alebo preto, aby ma pritiahla nazad,

dotklo by sa ma to, ale poznáš ju rovnako dobre ako ja, a vieš, že to tak nie je. Čoskoro zájdem na Droghedu, porozprávam sa s ňou a zistím, čo je vo veci.“

„Myslím, že dcéry nikdy nemajú s matkami takú trpezlivosť ako synovia.“ Žalostne spustila kútiky úst a pokrčila plecami. „Možno je dobre, že som priveľká samotárka, aby som sa dostala do trápnej situácie natískať sa nejakému drobčekovi v úlohe matky.“

Danove modré oči boli teraz veľmi láskavé a nežné. Justína sa napaprčila, lebo si myslela, že ju Dane ľutuje.

„Prečo sa nevydáš za Rainera?“ spýtal sa zrazu.

Otvorila ústa a zalapala po dychu. „Nepožiadal ma o ruku,“ povedala ticho.

„Iba preto, lebo si myslí, že by si ho odmietla. Ale môžem to zariadiť.“

Vykrútila mu ucho, ako keď boli deti. „Neopováž sa! Ani slovo, počuješ? Neľúbim ho! Sme iba priatelia a nechcem, aby sa na tom niečo zmenilo. Ak mu povieš čo len slovko, prisahám, že si sadnem, zaškúlim a prekľajem ťa. Pamätáš sa, ako som ťa tým strašila, keď si bol malý?“

Zaklonil hlavu a rozosmial sa. „Nepodarilo by sa ti to, Justína! Teraz je moje čaro silnejšie ako tvoje. Ale nemusíš sa toľko rozčuľovať. V poriadku, zmýlil som sa. Myslel som, že medzi vami dvoma niečo je.“

„Prosím ťa, po siedmich rokoch? Nebuď smiešny.“ Odmlčala sa, akoby hľadala slová, potom naňho nesmelo pozrela. „Som taká šťastná kvôli tebe, Dane. Keby tu bola mama, cítila by sa rovnako. Nepotrebuje nič viac, iba ťa vidieť spokojného. Počkaj, veď ona na to príde.“

Jemne vzal do rúk jej pehavú tvár a usmial sa na ňu s takou láskou, že zdvihla ruky a chytila ho za zápästia, aby ju do seba vstrebala všetkými pórmi. Akoby si chcela navždy zapamätať a uchovať ako poklad spoločne prežité detstvo.

A predsa v jeho očiach cítila tieň pochybnosti. Pochybnosť bolo možno prisilné slovo, výstižnejšia by bola úzkosť. Vedel, že ho matka napokon pochopí, ale bol iba človek, hoci mal sklon

zabúdať na to.

„Jus, urobíš pre mňa niečo?“ spýtal sa a pustil ju.

„Čo len chceš,“ odpovedala úprimne.

„Budem mať teraz dva mesiace voľna, aby som si rozvážil, čo ďalej. Chcem o tom rozmýšľať na Droghede, keď sa pozhováram s mamou. Cítim, že sa nemôžem pre nič rozhodnúť, kým s ňou nebudem hovoriť. Ale najskôr… musím na to pozbierať odvahu. Poď so mnou na pár týždňov do Grécka, huč mi do ucha, aký som zbabelec, až kým nebudem mať tvojho hlasu plné zuby a nenasadnem do lietadla, aby som sa ho zbavil.“ Usmial sa na ňu. „Navyše, Jussy, nechcem, aby si si myslela, že teba alebo mamu načisto vylúčim zo svojho života. Potrebuješ predsa občas počuť svoje svedomie.“

„Ach, Dane, samozrejme, že pôjdem s tebou.“

„Dobre,“ zaškeril sa a šibalsky na ňu pozrel. „Naozaj ťa potrebujem, Jus. Keď mi začneš píliť uši, budem sa cítiť ako za starých dobrých čias.“

„Haha! Len nijaké necudnosti, páter O’Neill!“

Založil si ruky za hlavu a spokojne sa oprel dozadu. „Naozaj som páter. Nie je to skvelé? Azda keď sa porozprávam s mamou, budem sa môcť sústrediť na nášho Pána. Myslím, že mám k tomu sklony. Jednoducho rozmýšľať o Bohu.“

„Mal by si vstúpiť do nejakého rádu, Dane.“

„Ešte nie je neskoro. Asi to nakoniec urobím. Mám pred sebou celý život, nemusím sa ponáhľať.“

Justína odišla z oslavy s Rainerom. Oznámila mu, že pôjde s Danom do Grécka, a on jej povedal, že sa vráti do Bonnu.

„Najvyšší čas,“ poznamenala. „Na to, že si minister, sa veľmi nenadrieš, nemám pravdu? Vo všetkých časopisoch o tebe píšu, že si playboy, ktorý sa často zjavuje v spoločnosti austrálskej herečky s mrkvovými vlasmi.“

Pohrozil jej päsťou. „Za tých niekoľko chvíľ potešenia platím viac, ako si myslíš.“

„Nechcel by si ísť radšej pešo, Rain?“

„Iba ak sa nevyzuješ.“

„Teraz to už nejde. Minisukne majú aj nevýhody. Časy, keď sa nosili pančuchy, ktoré sa dali odopnúť a nenápadne vyzliecť, sú nenávratne za nami. Vymysleli pančuškové nohavičky a tie si človek nemôže na verejnosti vyzliecť, aby pri tom nevzbudil pohoršenie. Takže ak si nechcem zničiť pančucháče za päť libier, musím zostať obutá.“

„Aspoň rozširuješ moje vedomosti v oblasti dámskeho odievania!“ povedal.

„Len sa nerob! Stavím sa, že máš tucet mileniek a všetky vyzliekaš.“

„Mám iba jednu, a tá ma ako všetky správne milenky čaká vždy v negližé.“

„Vieš, že sme sa doteraz vlastne nikdy nezhovárali o tvojom sexuálnom živote? Vzrušujúca téma! Aká je?“

„Šedivá, škaredá, škuľavá štyridsiatnička.“

Zmeravela. „Strieľaš si zo mňa. Neviem si ťa predstaviť s takou ženou.“

„Prečo?“

„Máš na to pridobrý vkus.“

„*Chacun à son goût,* moja drahá. Sám nie som nijaký krásavec, tak prečo predpokladáš, že by som vedel natoľko očariť mladú krásnu ženu, aby sa stala mojou milenkou?“

„Vedel by si to,“ povedala tvrdohlavo. „To je jasné!“

„Máš na mysli moje peniaze?“

„Nie. Robíš si zo mňa blázna ako vždy. Veľmi dobre vieš, aký si príťažlivý, ináč by si nenosil zlaté retiazky s príveskami a sieťované tričká. Vzhľad v hlbšom zmysle slova nie je iba zovňajšok.“

„Tvoj záujem o mňa je dojímavý, srdiečko.“

„Prečo potom vždy, keď som s tebou, mám pocit, akoby som stále bežala a nikdy ťa nemohla dohoniť?“ Zmĺkla a neisto naňho pozerala. „Nemyslíš to vážne, však?“

„Nazdávaš sa, že áno?“

„Nie! Nie si domýšľavý, ale uvedomuješ si svoju príťažlivosť.“

„Nie je dôležité, či som príťažlivý. Dôležité je, že ma za

takého pokladáš ty.“

Pravdaže, chcela povedať, nedávno som o tebe uvažovala ako o možnom milencovi, ale dospela som k názoru, že by to neviedlo k ničomu dobrému. Radšej zostaňme iba priatelia. Keby mu to bola mala kedy povedať, azda by bol zistil, že jeho čas ešte nedozrel, a bol by sa zachoval ináč. Ale skôr ako našla odpoveď, objal ju a pobozkal. Asi minútu stála celkom stuhnutá, pulzovalo v nej radostné vzrušenie, že konečne našla, čo hľadala. Prudko mu zaborila prsty do hustých vlasov. Vzal jej tvár do dlaní, pozrel na ňu a usmial sa.

„Ľúbim ťa,“ povedal.

Chytila ho za zápästie, ale nie nežne ako Dana, zúrivo mu zaťala nechty do kože. O kúsok ustúpila a rukou si pretrela ústa s očami rozšírenými od úľaku.

„Nikam by to neviedlo,“ dychčala. „Nemalo by to zmysel.“

Vyzula si topánky, chytila ich do ruky, obrátila sa a dala sa do behu. O chvíľu tlmený dupot jej nôh utíchol.

Nemienil sa za ňou rozbehnúť, hoci bola zjavne presvedčená, že to urobí. Zápästia mu krvácali a škrabance pálili. Pritisol si vreckovku najskôr na jednu, potom na druhú ruku, pokrčil plecami a vopchal ju do vrecka. Potom vytiahol cigaretové puzdro, vybral si cigaretu, zapálil si a pomaly vykročil. Nik z okoloidúcich by mu z tváre nevyčítal, čo cíti. Všetko, po čom túžil, po čom siahol, bolo stratené. Hlúpe dievča. Kedy konečne dospeje?

Bol však hráčom, človekom, ktorý vie rovnako dobre vyhrávať ako prehrávať. Čakal celých sedem rokov, kým skúsil šťastie, pri obrade v chráme sa mu zazdalo, že sa v nej čosi zmenilo. Zaútočil však asi priskoro. No dobre. Ešte vždy je tu zajtrajšok – alebo ako poznal Justínu, budúci rok a za ním ďalšie roky. Rozhodne sa nevzdá. Ak ju nepustí z očí, jedného dňa sa dočká.

V duchu sa zasmial. Šedivá, škaredá, škuľavá štyridsiatnička. Nevedel, ako mu to zišlo na um, kedysi pred mnohými rokmi mu bývalá manželka takto definovala typickú obeť žlčových kameňov. Úbohá Annelise si pre ne vytrpela svoje, hoci bola

úplne iný typ. Prečo práve teraz na ňu myslím? Moja trpezlivá, niekoľkoročná bojová výprava sa skončila pohromou a ja rozmýšľam o Annelise. No len počkajte, slečna O'Neillová. Veď uvidíme.

V oknách paláca sa svietilo. Pôjde na chvíľu hore pozhovárať sa s Ralphom. Zostarol, nevyzerá dobre. Azda by ho mali prehovoriť, aby sa dal vyšetriť. Rainer trpel. Ale nie pre Justínu. Je mladá, času dosť. Trpel pre Ralpha, ktorý sa dnes prizeral vysviacke svojho syna, a nevedel to.

Bolo ešte dosť zavčasu a vo vestibule hotela sa to hmýrilo ľuďmi. Justína, ktorá sa medzitým obula, rýchlo sa pretisla ku schodom a so sklonenou hlavou vybehla hore. Roztrasenými rukami hľadala v kabelke kľúč od izby a zľakla sa, že ho nenájde, bude musieť zísť dolu a čakať v dave pri recepčnom pulte. Napokon ho však našla.

Keď sa konečne dostala do izby, odtackala sa k posteli, sadla si na peľasť a opäť začala súvislo uvažovať. Bola pobúrená, vyľakaná, rozčarovaná, chcelo sa jej kliať a plakať. Nikdy to už nebude ako predtým. Bola to tragédia. Strata najmilšieho priateľa. Zrada.

Nie, nie je k sebe úprimná. Zrazu vedela veľmi dobre, čo ju tak vystrašilo, čo ju prinútilo ujsť od Raina, ako keby sa ju bol pokúsil zavraždiť, a nie pobozkať. Bol to pocit, že konečne natrafila na toho pravého. Priznať sa k láske však pokladala za čosi ponižujúce a navyše, nebola si istá, či by vedela niekoho ľúbiť. Keby to tak bolo, určite by už niekedy bola jej bdelosť poľavila, určite by už bola zažila aj čosi závratnejšie ako zhovievavú náklonnosť k príležitostným milencom. Neuvedomovala si, že si zámerne vyberala mužov, do ktorých sa nemohla zaľúbiť. Prvý raz v živote jej chýbal záchytný bod. V jej minulosti nebolo nič, z čoho by mohla čerpať útechu, nijaký hlbší vzťah, či už z jej strany, alebo zo strany jej bezvýznamných milencov. Ani jej najbližší jej nemohli pomôcť, lebo aj od nich si vždy udržiavala odstup.

Musela od Raina ujsť. Mala mu vari povedať áno, poddať sa

a potom vidieť, ako sa od nej odvráti, keď sa presvedčí, aká je nemožná? To by nezniesla! Keby zistil, aká je v skutočnosti, jeho lásku by to zabilo. Nemohla mu povedať áno a skončiť odvrhnutá. Dobre, že ho odmietla. Takto je to lepšie. Uchovala si aspoň hrdosť a Justína bola rovnako hrdá ako jej matka. Rain nesmie nikdy prísť na to, čo sa skrýva pod jej uštipačnosťou a suverénnym správaním.

Zaľúbil sa do Justíny, akú pozná, nedala mu príležitosť odhaliť moria pochybností, ukryté v jej duši. To tušil, vlastne vedel, iba Dane.

Oprela si čelo o chladný nočný stolík a po tvári jej stekali slzy. Preto Dana tak ľúbi. On vie, aká je v skutočnosti, a predsa ju má rád. Rozhodujúcu úlohu pri tom zohráva príbuzenský vzťah, ale aj spoločné spomienky, problémy, bolesti, radosti. Lenže Rain je cudzí človek, nie je s ňou spätý tak ako Dane alebo členovia jej rodiny. Nič ho nezaväzuje k tomu, aby ju mal rád.

Potiahla nosom, dlaňou si rozmazala slzy po tvári, pokrčila plecami a usilovala sa odtisnúť starosti do najvzdialenejšieho kútika mysle, kde budú zabudnuté odpočívať. Vedela, že sa jej to podarí, po celý život sa v tejto technike zdokonaľovala. Vystrela ruku a zažala lampu na nočnom stolíku.

Ležal na ňom list v svetlomodrej leteckej obálke so známkou s portrétom kráľovnej Alžbety v pravom hornom rohu. Určite ho priniesol niektorý zo strýkov.

„Drahá Justína," písal Clyde Daltingham Roberts. „Ihneď sa vráť, potrebujeme ťa! V repertoári novej sezóny je voľná krásna úloha a vtáčik letáčik mi začvirikal do ucha, že by ťa mohla zaujímať. Čo povieš na Desdemonu, zlatko? S Markom Simpsonom ako Othellom. Ak máš záujem, skúšky hlavných postáv sa začínajú na budúci týždeň."

Ak má záujem! Desdemona v Londýne! S Markom Simpsonom ako Othellom! To je jej životná príležitosť! Nálada jej vystúpila až k bodu, kde scéna s Rainom stratila dôležitosť, vlastne nadobudla iný význam. Azda keď bude veľmi, veľmi šikovná, podarí sa jej udržať si Rainovu lásku: vychvaľovaná, úspešná herečka je zvyčajne priveľmi zaneprázdnená, aby mohla

tráviť veľa času s milencom. Za pokus to stojí. Ak sa jej bude zdať, že sa priblížil k pravde, vždy môže zaspätkovať. Aby nestratila Raina, najmä toho nového Raina, bola ochotná na všetko okrem jedného – strhnúť si masku.

Ale teraz bolo treba osláviť radostnú novinu. Za Rainom nemohla, mala však poruke iných ľudí, ktorí sa s ňou podelia o jej radosť. Obula sa, prešla k apartmánu, v ktorom bývali strýkovia, a keď jej Patsy otvoril, rozžiarená pred nich predstúpila a rozhodila ruky.

„Nalejte mi piva! Budem hrať Desdemonu!“ zvolala.

Chvíľu bolo ticho, potom Bob milo povedal: „To je ohromné, Justína.“

Jej nadšenie sa nevytratilo, naopak, zmenilo sa na neovládateľné vzrušenie. So smiechom sa hodila na stoličku a hľadela na strýkov. Akí sú zlatí! Im to, prirodzene, nič nehovorí. Ani netušia, kto je Desdemona. Keby im prišla oznámiť, že sa vydáva, Bob by zareagoval takisto.

Pokiaľ jej pamäť siahala, strýkovia boli súčasťou jej života, pozerala na nich trochu pohŕdavo ako na všetko súvisiace s Droghedou. Pokladala ich za členov konglomerátu, ktorý nemal nič spoločné s Justínou O’Neillovou. Odchádzali z domu a potom sa vracali, placho sa na ňu usmievali, a ak hrozilo nebezpečenstvo, že by sa s ňou museli zhovárať, vyhýbali sa jej. Až teraz jej napadlo, že sa tak nesprávajú preto, že by ju nemali radi, uvedomovali si však jej odlišnosť a cítili sa pri nej nesvoji. Ale v tomto rímskom svete, ktorý im bol cudzí a jej dôverne známy, začala ich lepšie chápať.

Zrazu k nim pocítila čosi, čo by sa dalo nazvať láskou, a prešla pohľadom z jednej vráskavej tváre na druhú. Bob, nositeľ životnej sily droghedskej pospolitosti, im všetkým nevtieravo šéfoval. Jack mu bol vždy v pätách, azda preto, lebo si výborne rozumeli. Hughie mal v sebe čosi šibalské, čo predchádzajúcim dvom chýbalo, no aj tak sa na nich veľmi ponášal. Jims a Patsy boli pozitív a negatív zvláštneho sebestačného celku. Iba na chudákovi Frankovi bolo vidieť, že ho trápi strach a neistota. Všetci okrem Jimsa a Patsyho boli šediví, Bob a Frank mali vlasy

úplne biele, ale ináč vyzerali skoro tak, ako si ich Justína pamätala z detstva.

„Neviem, či ti môžem naliať," povedal Bob pochybovačné s fľašou studeného piva v ruke.

Ešte pred niekoľkými hodinami by ju bola takáto poznámka rozzúrila, ale teraz bola priveľmi šťastná, aby ju pokladala za urážku.

„Milý strýčko, viem, že ti ešte nikdy nenapadlo ponúknuť ma pivom, som však už veľké dievča a jedno ma nezabije. Prisahám, že to nie je hriech," usmiala sa.

„Kde je Rainer?" spýtal sa Jims, vzal Bobovi z ruky plný pohár a podal ho Justíne.

„Pohádala som sa s ním."

„S Rainerom?"

„Áno. Ale bola to moja vina. Neskôr za ním zájdem a ospravedlním sa mu."

Všetci strýkovia boli nefajčiari. Hoci v Rainerovej prítomnosti pred nimi vzdorovito fajčila, teraz nemala odvahu vytiahnuť cigarety, musela sa uspokojiť s malým víťazstvom v podobe piva. Najradšej by ho bola vypila na dúšok, ale vedela, že ju podozrievavo pozorujú. Pi ako dáma, Justína, povedala si, aj keď si smädná ako ťava.

„Rainer je správny chlap," vyhlásil Hughie a oči sa mu rozšírili.

Prekvapená Justína si zrazu uvedomila, prečo tak stúpla v ich očiach: ulovila si muža, ktorého by radi prijali do rodiny. „Áno, to hej," odvetila stručne a zmenila tému. „Bol to krásny deň, však?"

Súhlasne prikývli, dokonca ale Frank, ale zjavne nemienil rozvádzať túto tému ďalej.

„Kto je Desdemona?" spýtal sa Frank z tieňa, v ktorom sa ukrýval.

Justína sa pustila do zápalistého vysvetľovania, očarená ich zhrozením, keď im povedala, že ju Othello pri každom predstavení zahrdúsi. Až keď o pol hodiny Patsy zívol, uvedomila si, že musia byť ustatí.

„Už pôjdem,“ povedala a položila na stôl prázdny pohár. Neponúkli ju ďalším pivom, jedno muselo dáme stačiť. „Ďakujem, že ste počúvali moje táranie.“

Na Bobovo prekvapenie ho na dobrú noc pobozkala, Jack sa odťahoval, ale ľahko ho dočiahla, kým Hughie prijal rozlúčkový bozk veľmi ochotne. Jims očervenel a hrdinsky to vydržal. Patsyho okrem bozku aj objala, lebo podobne ako ona bol trochu čudácky. Franka nepobozkala, odvrátil od nej hlavu, ale keď ho objala, zacítila v ňom vzdialenú ozvenu akejsi sily, ktorá chýbala ostatným. Chudák Frank. Prečo je taký?

Keď vyšla, oprela sa o stenu. Rain ju ľúbi. Pokúsila sa dovolať do jeho izby, spojovateľka jej však povedala, že sa odhlásil a vrátil do Bonnu.

To nič. Azda bude najlepšie, keď sa s ním stretne až v Londýne. Napíše mu skľúčený list, v ktorom sa mu ospravedlní, a keď najbližšie príde do Londýna, pozve ho na večeru. Bolo toho veľa, čo o Rainovi nevedela, ale o jednom nikdy n*e*zapochybovala: príde, pretože nie je urážlivý. Odkedy mal na starosti zahraničné záležitosti, často cestoval do Anglicka.

„Len počkaj, kamarát,“ povedala. Zahľadela sa do zrkadla a namiesto vlastnej tváre v ňom uvidela Rainovu. „Akože sa volám Justína O’Neillová, postarám sa, aby sa Anglicko stalo pre teba najdôležitejšou zahraničnou záležitosťou.“

Ani na um jej nezišlo, že by z nej Rain mohol chcieť urobiť Justínu Hartheimovú. Bola priveľmi zaujatá spomienkou na jeho bozk a túžbou po ďalšom. Navyše, manželstvo v jej plánoch do budúcnosti nemalo miesto.

Zostáva jej už iba oznámiť Danovi, že s ním nepôjde do Grécka, ale z toho si nerobila ťažkú hlavu. Dane pochopí ako vždy. Lenže mu nesmie prezradiť všetky dôvody, pre ktoré cestu odrieka. Hoci brata nesmierne ľúbila, nemienila počúvať jeho kázne. Chce, aby sa vydala za Raina, a keby mu povedala, aké má s ním plány, odvliekol by ju do Grécka aj nasilu. Čo uši nepočujú, srdce nebolí.

„Drahý Rain,“ písala. „Prepáč, že som vtedy večer ušla ako

šibnutá, neviem, čo to do mňa vošlo. Asi bol na vine ten horúčkovitý deň. Správala som sa ako pubertiačka. Hanbím sa, že som reagovala tak hlúpo, hoci sa vlastne nič nestalo. Ale ten deň tuším zapôsobil aj na Teba, ináč by si mi nebol vyznal lásku. Vieš čo? Prepáč mi to a ja prepáčim Tebe. Zostaňme naďalej priateľmi. Nemôžem žiť bez Teba. Keď budeš najbližšie v Londýne, príď ku mne na večeru a uzavrieme mierovú zmluvu.“ Ako zvyčajne sa podpísala iba Justína. Nijaké tvoja alebo niečo podobné. Zachmúrene čítal jednoduché vety, akoby chcel za nimi vidieť to, čo si naozaj myslela, keď ich písala. Rozhodne to bola ponuka priateľstva, ale čo ešte? Vzdychol a musel si priznať, že asi nič viac. Asi ju vyľakal, ale skutočnosť, že ešte vždy stojí o jeho priateľstvo, dokazovala, čo pre ňu znamená. Silne však pochyboval, že si uvedomuje, čo k nemu cíti. Napokon teraz vie, že ju ľúbi, keby bola presvedčená o svojej láske k nemu, bola by mu to v liste otvorene napísala. Ale prečo sa vrátila do Londýna a nešla do Grécka s Danom? Sotva to urobila kvôli nemu, to vedel, napriek pochybnostiam ho však zaplavila nádej a veselo zazvonil na sekretárku. Bolo desať hodín ráno stredoeurópskeho času, najpríhodnejšia doba, aby Justínu zastihol doma.

„Zavolajte, prosím, slečnu O’Neillovú do jej londýnskeho bytu,“ požiadal sekretárku a čakal na spojenie.

„Rain!“ ozvala sa nadšene Justína. „Dostal si môj list?“

„Práve pred chvíľou.“

Po krátkej prestávke sa spýtala: „A prídeš skoro?“

„Budem v Londýne na budúci piatok a sobotu. Je to priskoro?“

„Ak sa ti hodí sobota, tak nie. V piatok nemôžem, skúšam Desdemonu.“

„Desdemonu?“

„Áno. Clyde mi napísal do Ríma a ponúkol mi úlohu Desdemony. Mark Simpson hrá Othella a Clyde režíruje. Nie je to úžasné? Prvým lietadlom som sa vrátila do Londýna.“

Zakryl si oči rukou, rád, že sekretárka sedí vo vedľajšej miestnosti. „Justína, to je fantastické!“ podarilo sa mu zajachtať s predstieraným nadšením. „Rozmýšľal som, čo ťa pritiahlo nazad

do Londýna.“

„Ach, Dane to pochopil,“ povedala zľahka, „aj sa tuším potešil, že bude sám. Tvrdil, že ma potrebuje, aby som mu pílila uši a prehovárala ho, nech ide na Droghedu, ale myslím, že predovšetkým nechcel, aby som mala pocit, že ma vylúčil zo svojho života.“

„Asi máš pravdu,“ odvetil zdvorilo.

„Tak v sobotu večer,“ povedala. „Okolo šiestej. Môžeme pri pohári rokovať o uzavretí mierovej zmluvy, a keď sa dohodneme na obojstranne uspokojivom kompromise, dostaneš niečo pod zub, dobre?“

„Dobre. Ahoj, srdiečko.“

Justína hneď zložila. Rainer sedel chvíľu so slúchadlom v ruke, potom pokrčil plecami a tiež zložil. Čertovské dievča. Začína mu odvádzať myšlienky od práce.

Odvádzala mu myšlienky od práce aj v nasledujúcich dňoch, hoci pochyboval, že by si niekto niečo všimol. V sobotu krátko po šiestej bol u nej. Prišiel s prázdnymi rukami, lebo Justíne sa ťažko kupovali darčeky. Ku kvetom nemala vzťah, cukríky nejedia a drahý dar by bezstarostne hodila do kúta a potom naň zabudla. Vážila si iba Danove dary.

„Šampanské pred večerou?“ spýtal sa prekvapene.

„Myslím, že je to vhodná príležitosť, či nie? Prvý raz sme sa pohádali a prvý raz sa zmierujeme.“ Kývla mu, aby si sadol do kresla, a ona sa uvelebila na zemi na hnedožltej predložke z klokaních kožušín. Pery mala pootvorené, akoby si bola už vopred nacvičila odpoveď na všetko, čo povie.

Mlčky ju pozoroval, aby zistil, akú má náladu. Kým ju nepobozkal, bolo ľahké udržať si od nej čiastočný odstup, ale keď ju opäť uvidel, musel si priznať, že teraz to už bude oveľa ťažšie.

Pravdepodobne aj v starobe si v tvári a správaní zachová čosi nedospelé, akoby jej chýbala podstata ženskej zrelosti. Zdalo sa, že ju ovláda chladný, sebecký a logický mozog, a predsa ho tak priťahovala, až zapochyboval, že ju bude môcť niekedy nahradiť inou ženou. Nikdy si nepoložil otázku, či vôbec stojí za toľkú námahu. Z filozofického hľadiska asi nie. Záležalo na tom? Bola

jeho cieľom, túžbou.

„Dnes večer si krásna," povedal nakoniec a štrngli si.

V malom viktoriánskom kozube blčal silný oheň, ale Justíne teplo zjavne neprekážalo, sedela pri ňom a upierala oči na Raina. Potom položila pohárik na predložku a rukami si objala kolená, bosé nohy ukryté v záhyboch čierneho županu.

„Nerada chodím okolo horúcej kaše," ozvala sa. „Myslel si to vážne, Rain?"

Zrazu z neho opadlo všetko napätie a oprel sa dozadu. „Čo?"

„To, čo si povedal v Ríme… že ma ľúbiš."

„Teda preto si ma pozvala?"

Odvrátila zrak, pokrčila plecami, potom naňho znovu pozrela a prikývla. „Áno, prirodzene."

„Ale načo sa k tomu znovu vracať? Povedala si mi už predsa, čo si o tom myslíš. Nazdával som sa, že si ma dnes pozvala, aby sme si pohovorili o budúcnosti, a nie rozoberali minulosť."

„Ach, Rain! Tváriš sa, akoby som okolo toho robila zbytočný rozruch. Ak áno, určite chápeš prečo."

„Nie, nechápem." Položil pohár a nahol sa, aby na ňu lepšie videl. „Dôrazne si mi dala najavo, že o moju lásku nestojíš, a dúfal som, že budeš mať aspoň toľko taktu, aby si sa k tomu nevracala."

Nerátala s tým, že by ich stretnutie mohlo byť také nepríjemné. Podľa nej sa svojím vyznaním dostal do úlohy prosebníka a teraz mal ponížene čakať, kým ona nezmení svoje rozhodnutie. Namiesto toho však obrátil celú situáciu proti nej. Cítila sa ako neposlušná školáčka, ktorú zavolali k riaditeľke, aby sa zodpovedala za nejaký výčin.

„Pozri, môj milý, ty si porušil náš doterajší vzťah, nie ja. Nepozvala som ťa, aby som ťa prosila o odpustenie, že som ranila ego veľkého Hartheima!"

„Chceš sa brániť?"

Netrpezlivo sa pomrvila. „Dočerta áno! Ako sa opovažuješ ku mne takto správať, Rain! Keby si mi aspoň raz dožičil pocit prevahy!"

„Keby som ti to dovolil, odhodila by si ma ako starú

rohožku," povedal s úsmevom.

„Ešte vždy to môžem urobiť!"

„Hlúposť! Ak si to neurobila dosiaľ, neurobíš to už nikdy. Budeš sa so mnou stretávať, lebo ťa udržiavam v napätí, nikdy nevieš, čo odo mňa môžeš čakať."

„Preto si mi povedal, že ma ľúbiš?" spýtala sa utrápené. „Bol to iba fígeľ, aby si ma udržal v napätí?"

„Čo myslíš?"

„Myslím, že si strašný pankhart!" precedila pomedzi zuby a kolenačky sa k nemu priblížila, aby mohol zblízka vidieť jej hnev. „Povedz mi ešte raz, že ma ľúbiš, a napľujem ti do očí!"

Teraz sa už nahneval aj on. „Nie, už ti to nepoviem! Preto si ma sem predsa nezavolala. Moje city ťa ani najmenej nezaujímajú, Justína! Pozvala si ma sem preto, aby si mohla experimentovať so svojimi, a ani na um ti nezišlo uvažovať, či je to voči mne čestné, alebo nie."

Skôr ako sa mohla pohnúť, nahol sa dopredu, chytil ju za plecia, pritiahol si ju medzi nohy a pevne ju zovrel kolenami. Jej zúrivosť hneď opadla, položila mu dlane na stehná a pozrela mu do tváre. Ale nepobozkal ju. Pustil jej plecia, zhasol lampu za svojím chrbtom, potom uvoľnil kolená a oprel si hlavu dozadu. Justína nevedela, či zhasol, aby navodil atmosféru na milovanie, alebo preto, aby mu nevidela do tváre. Bola neistá, bála sa jednoznačného odmietnutia a nevedela, čo ďalej. Mala si už dávno uvedomiť, že s chlapom ako Rain sa neradno zahrávať. Takíto ľudia sú nepremožiteľní ako smrť. Prečo mu nemôže položiť hlavu do lona a povedať: Rain, ľúb ma, strašne ťa potrebujem. Keby ho prinútila, aby sa s ňou miloval, nejaký emocionálny kľúč by otvoril zámku a všetko by sa z nej konečne vyvalilo…

Rain vyzeral vzdialený, ako duchom neprítomný. Dovolil jej, aby mu vyzliekla sako a uvoľnila kravatu, ale keď mu rozopínala košeľu, vedela, že to nemá zmysel. Chýbal jej vrodený zmysel pre erotiku, ktorý aj z najvšednejšej činnosti robí čosi vzrušujúce. Tak na tom záležalo, a ona to zbabre! Prsty sa jej roztriasli, kútiky úst klesli a rozplakala sa.

„Ach nie, neplač, miláčik!“ Posadil si ju do lona, oprel si jej hlavu o plece a objal ju. „Prepáč, nechcel som ťa rozplakať.“

„Teraz to vieš,“ vzlykala, „som nemožná, strašná, povedala som ti, že to nikam nepovedie, Rain, tak veľmi som si ťa chcela udržať, ale vedela som, že z toho nič nebude, keď dovolím, aby si zistil, aká som nemožná!“

„Nie, pravdaže z toho nemohlo nič byť. Ako by mohlo? Ničím som ti nevyšiel v ústrety.“ Pritiahol si jej hlavu bližšie k sebe, pobozkal ju na mihalnice, na mokré líca, na kútiky úst. „Je to moja vina, srdiečko, nie tvoja. Vyrovnával som si s tebou účty, chcel som vidieť, ako ďaleko zájdeš so svojím zvádzaním. Ale tuším som zle pochopil tvoje motívy, však? Ak o to naozaj stojíš, tak to urobíme, ale pričiníme sa o to obidvaja.“

„Prosím ťa, Rain, zabudnime na to! Vo mne to nie je! Budeš sklamaný.“

„Ale je to v tebe, videl som to na javisku. Ako môžeš o sebe pochybovať, keď si so mnou?“

Uvedomila si, že má pravdu, a slzy jej uschli.

„Pobozkaj ma tak ako v Ríme,“ zašepkala.

Lenže to vôbec nebolo ako v Ríme. Vtedy to bolo čosi divé, prekvapujúce, výbušné; teraz to bolo nežné a tajomné. Znovu mu rozopínala košeľu a on jej sťahoval zips na šatách. Tlak jeho úst bol teraz silnejší, jasnejšie ako doteraz cítila jeho pery, ktoré jej vzápätí skĺzli na krk, čo v nej vyvolalo zvláštny pocit bezmocnosti a slabosti. Zdalo sa jej, že padá stále nižšie, až zistila, že sa naozaj zošuchli na koberec. Rain sa nad ňou skláňal, videla odraz ohňa z kozuba na jeho nahých pleciach, tmavé kontúry jeho hlavy, jeho ústa. Zaborila mu prsty do hustej hrivy a pritiahla si jeho tvár bližšie. Jeho bozky, čoraz netrpezlivejšie a žiadostivejšie, opätovala rovnako náruživo.

Všetko sa jej zdalo známe, a predsa zvláštne neznáme. Kým sa svet okolo nej postupne scvrkával, až z neho zostal iba kúsok osvetlený ohňom z kozuba, pokúšala sa vnútorne uvoľniť. Chcela byť pripravená dokonale dávať a prijímať. Prebudil sa v nej neznámy inštinkt, o akom nemala doteraz ani potuchy. Vycítila, že muž, ktorý sa tu s ňou miluje, to vo svojich predstavách urobil

už tisíc ráz. U kohokoľvek iného by ju bola tá vzájomná intimita a prekvapujúca zmyselnosť odpudzovala, ale Rain jej dal pocit, že ona je paňou. Čoraz väčšmi sa zbavovala plachosti, od ktorej sa nikdy dosiaľ nevedela oslobodiť.

Minúty plynuli. Dýchali v rovnakom rytme, pomaly, pravidelne. Hlava mu ležala na jej pleci, objímala ho nohami a jej ruky mu nežnými krúživými pohybmi hladkali chrbát. Zastonal, potom sa prevalil, takže ležala teraz na ňom a ešte intenzívnejšie vychutnávala pocit vzájomnej blízkosti. Posúvala mu ruku nižšie. Ich dych sa zrýchlil. A hoci Justína cítila, že sa blíži k vyvrcholeniu, prekvapilo ju to. Nie to, že sa to stalo, ale ako sa to stalo. Videla jeho mäkké ústa, jas v jeho očiach. A v tom okamihu sa v nej zrodila neha a pokora, city, aké dosiaľ nepoznala. Muselo sa jej to odraziť na tvári, lebo na ňu uprel prenikavý pohľad, ktorý nemohla vydržať. Nahla sa a vzala jeho hornú peru medzi svoje. Jej myšlienky a vnemy splynuli a výkrik šťastia jej zamrel na perách, keď sa jej zrazu celý svet pred očami zatriasol a zmizol.

Rainer sa zjavne postaral, aby oheň v kozube nevyhasol, lebo keď začalo svitať, v miestnosti bolo ešte vždy teplo. Teraz sa pohol a Justína, ktorá dovtedy driemala, rýchlo ho chytila za ruku.

„Nechoď preč," povedala úzkostlivo.

„Nikam nejdem, neboj sa, srdiečko." Vystrel ruku, stiahol z divána podušku a strčil si ju pod hlavu. Potom objal Justínu tak, aby sa mohla k nemu ešte bližšie primknúť. „Je to tak dobre?"

„Áno."

„Nie je ti zima?"

„Nie, ale ak je tebe, môžeme vliezť do postele."

„Do postele? Po niekoľkohodinovom milovaní na kožušine? Aký úpadok! Ibaže by si mala plachty z čierneho hodvábu."

„To nemám. Sú obyčajné, biele bavlnené. Takže tento kúsok Droghedy ti vyhovuje?"

„Kúsok Droghedy?"

„Áno, tento koberec je z kožušín droghedských klokanov."

„Aha! Ale ani to nie je pre teba dosť exotické. Objednám ti z

Indie tigriu kožušinu.“

Justína sa zrazu zhlboka nadýchla a zavetrila. „Panebože, cítim rybu, ktorú som chcela včera upiecť. Vôbec si nevečeral a už je čas raňajkovať! Nemôžem predsa čakať, že budeš živý iba z lásky!“

„To veru nie, najmä keď odo mňa vyžaduješ takéto výkony.“

„Len nevrav, že sa ti to nepáčilo.“

„To áno.“ Vzdychol, vystrel sa a zívol. „Ani netušíš, aký som šťastný.“

„Myslím, že to viem,“ zašepkala.

Oprel sa o lakte a pozrel jej do očí. „Povedz, vrátila si sa do Londýna iba kvôli Desdemone?“

Prudko ho chytila za ucho, až to zabolelo. „Teraz sa ti odplatím za včerajší výsluch. Čo myslíš?“

Odtiahol jej prsty od svojho ucha a uškrnul sa. „Ak mi hneď neodpovieš, zaškrtím ťa, ale na rozdiel od Marka naozaj.“

„Nuž, keď sa mi vyhrážaš smrťou…“ Zrazu zvážnela. „Vrátila som sa do Londýna kvôli úlohe Desdemony, ale bola to vlastne iba zámienka – šla som kvôli tebe. Odkedy si ma v Ríme pobozkal, nenašla som už pokoj, a ty to veľmi dobre vieš. Si inteligentný muž.“

„Dosť inteligentný, aby som pochopil, že ťa chcem za ženu, vedel som to skoro hneď, ako som ťa prvý raz uvidel.“

Zarazene sa posadila. „Za ženu?“

„Áno, za ženu. Keby som ťa bol chcel za milenku, bol by som sa o to pokúsil už dávno, a akiste s úspechom. Veľmi dobre poznám spôsob tvojho uvažovania, bolo by to bývalo dosť jednoduché. Ale neurobil som to, lebo som sa chcel s tebou oženiť a bolo mi jasné, že ešte nie si dosť zrelá, aby si sa zmierila s myšlienkou na vydaj.“

„Neviem, či som zrelá teraz.“

Vstal, zdvihol ju a pritisol k sebe. „Čo keby si sa trochu pocvičila v úlohe manželky a urobila mi raňajky? U mňa doma by som ich pripravil sám, tu si však vládkyňou kuchyne ty.“

„Dnes ráno ti ich urobím veľmi rada, ale zaviazať sa na niečo také nadosmrti?“ Pokrútila hlavou. „Nie, to nie je nič pre mňa,

Rain.“

Zrazu jej opäť pripomínal rímskeho cisára, ktorého by nevyviedla z rovnováhy ani hrozba palácovej revolúcie. „Justína, o takých veciach sa nežartuje a so mnou sa nevyplatí zahrávať. Času je dosť. Už si sa presvedčila, aký viem byť trpezlivý. Ale raz navždy si vyhoď z hlavy, že by medzi nami mohol byť iný vzťah ako manželstvo. Ani vo sne mi nenapadne hrať úlohu jedného z tvojich milencov. Buď budem tvoj muž, alebo nič.“

„Nevzdám sa divadla,“ povedala vyzývavo.

„Kto ťa o to, dočerta, žiada? Buď konečne dospelá, Justína! Keby ťa niekto počul, pomyslel by si, že ťa chcem na doživotie pripútať k sporáku. Nie sme nijakí chudáci. Môžeš mať služobníctva, koľko chceš, vrátane pestúnok pre deti.“

„Blázon!“ zvolala Justína, ktorá na deti doteraz ani len nepomyslela.

Zaklonil hlavu a rozosmial sa. „Ach, tomu sa vraví mať strašnú opicu. Máš pravdu, som blázon, keď ťa hneď ráno trápim tvrdou realitou. Ale rozmýšľaj o tom. Znovu ťa varujem: ak sa nemôžeš stať mojou manželkou, nechcem ťa vôbec.“

Dane sa viezol lagondou na sever po Apeninskom polostrove. Prešiel cez Perugiu, Florenciu, Bolognu, Ferraru, Padovu, rozhodol sa obísť Benátky a prenocovať v Terste. Bolo to jeho obľúbené mesto, a tak zostal na pobreží ešte dva dni, až potom pokračoval horskou cestou do Ľubľany a Záhrebu, kde si urobil prestávku. Na druhý deň pokračoval údolím Sávy pomedzi polia modrajúce sa čakankou ďalej do Nisu. Tam prespal a potom sa pustil do Skopje, hlavného mesta Makedónie. Všade bolo vidieť zrúcaniny, následok zemetrasenia, ktoré postihlo túto oblasť pred dvoma rokmi. Malebné mesto Titov Veles so svojimi mešitami a minaretmi vyzeralo už veľmi turecky.

Pri Evzone prekročil grécke hranice a cestoval ďalej do Solúna. Talianske noviny boli plné správ o prevrate v Grécku. Keď z okna hotelovej izby pozoroval tisícky horiacich fakieľ mihotajúcich sa v tme, bol ráď, že Justína nešia s ním.

„Papandreu, Papandreu, Papandreu!“ skandoval dav, krik a

mávanie fakieľ trvalo až do polnoci.

Ale revolúcie a politické prevraty sa uskutočňovali väčšinou v mestách, ktoré boli husto osídlené a kde vládla veľká chudoba. V Tesálii sa od čias, keď krajom pochodovali Cézarove jednotky, zjavne veľa nezmenilo. Pastieri driemali v tieni kožených stanov, v hniezdach na strechách malých bielych domov postávali na jednej nohe bociany a všade vládlo strašné sucho. Nekonečná modrá obloha, hnedé diaľavy bez jediného stromu, to všetko mu pripomínalo Austráliu. Pri myšlienke na návrat domov sa usmial. Mama ho pochopí, keď jej všetko vysvetlí.

Keď prešiel cez Larisu, dostal sa k moru. Zastavil a vystúpil z auta. Pred ním sa rozprestieralo Homérovo temné more, pri pobreží prenikavo modré, ale ďalej, smerom k obzoru, pokryté purpurovými škvrnami. Dolu pod ním stál na trávnatej čistine malý okrúhly kostolík so stĺpmi, v oslepujúcom slnečnom jase žiarivo biely, na svahu sa rozkladala križiacka pevnosť, zachovaná, ale pochmúrna. Aké si krásne, Grécko, pomyslel si. Oveľa krajšie ako Taliansko, hoci ho mám tak rád. Ale tu stála kolíska všetkého a na tom sa nedá nič zmeniť.

Pretože chcel byť čím skôr v Aténach, dlho sa tu nezdržal. Prerútil sa cez Domokosský priesmyk a zišiel do Boeotie. Cesta viedla olivovými hájmi, popri hrdzavo sfarbených zrázoch a horách. Hoci sa náhlil, zastavil sa pri Termopylách, aby si obzrel pamätník kráľa Leonidasa a jeho padlých spartských bojovníkov. Do kameňa boli vytesané slová: „Pútniku, zvestuj Sparťanom, že si nás tu videl ležať, ako nám kázal zákon.“ Zasiahlo ho to, zdalo sa mu, že tieto slová už kedysi počul, aj keď v inej súvislosti. Zamrazilo ho a rýchlo sa pohol ďalej.

Keďže slnko strašne pálilo, na chvíľu sa zastavil pri Kameňa Voura a zaplával si v čistej morskej vode. Cez úžinu videl do Euboey. Stade, z Aulidy, kedysi vyplávali tisícky gréckych lodí do Tróje. Boli tu silné prúdy smerujúce na šíre more, veslári sa nemuseli veľmi namáhať.

Stará žena v čiernom v šatniach sa nemohla nasýtiť pohľadu naňho, jej výkriky a potľapkávame v ňom vyvolávali rozpaky. Už dávno si odvykol od chvály na svoj zovňajšok, takže naň

väčšinou nemyslel. Rýchlo si kúpil v obchode dva veľké koláče a pokračoval v ceste po atickom pobreží. Keď prišiel do Atén, práve zapadalo slnko a pozlacovalo Akropolu s jej korunou zo vzácnych stĺpov.

Samo mesto bolo však priveľmi hlučné a živé a netajený obdiv žien mu bol nepríjemný. Rimanky boli v tomto oveľa zdržanlivejšie. Okrem toho to všade ešte vrelo: v uliciach sa hromadili davy odhodlaných ľudí volajúcich Papandreovo meno. Nie, v týchto dňoch Atény neboli tým, čím zvyčajne. Odstavil auto v garáži a odviezol sa loďou na Krétu.

A tam, uprostred hôr, olivových hájov a divého tymianu konečne našiel vytúžený pokoj. Po dlhej ceste autobusom, z ktorej mu utkvelo v pamäti iba kotkodákanie sliepok a zápach cesnaku, našiel malý hostinec s klenutým stĺporadím natretý na bielo. Na kamenných kvádroch pred ním stáli tri stoly so slnečníkmi. Nablízku rástli pieprovníky a austrálske eukalypty, ktoré sem nasadili, lebo tunajšie podnebie bolo pre európske stromy prisuché. Cikády cvrlikali, zo zeme sa dvíhali červené oblaky prachu.

Noc strávil v malej izbičke ponášajúcej sa na celu, okná mal dokorán otvorené. Na svitaní odslúžil sám pre seba omšu, cez deň sa vydal na výlet po okolí. Nik ho neobťažoval, ani on sa s nikým nepúšťal do reči. Ale keď prechádzal okolo vidiečanov, sprevádzali ho prekvapené pohľady a milo sa naňho usmievali, až sa im vrásky na tvárach ešte väčšmi prehlbovali. Všade v ospanlivej krajine vládla horúčava a ticho. Dokonalý pokoj. Deň za dňom plynul ako perly ruženca kĺžuce sa pomedzi vysušené prsty starých Kréťanov.

V duchu sa modlil a hlavou sa mu preháňali myšlienky. Pane, patrím iba tebe. Ďakujem ti za milosť, ktorú si mi preukázal, za kardinála, za jeho pomoc, priateľstvo, nekonečnú lásku. Ďakujem ti za Rím, za možnosť spočívať v tvojom srdci, cítiť v sebe pevné základy svojej viery. Nie som hoden toľkej milosti, ako ti môžem preukázať svoju lásku? Netrpel som dosť. Odkedy som vstúpil do tvojich služieb, môj život bol iba nekonečná radosť. Len utrpením sa môžem povzniesť nad seba a lepšie ťa pochopiť. Veď to je

zmysel života: cesta za poznaním tvojho tajomstva. Vraz mi svoj oštep do hrude, zabor ho tak hlboko, aby som ho už nikdy nemohol vytiahnuť! Daj mi trpieť…

Prišiel k malej pláži medzi skalami, kam sa rád chodil kúpať, tvorila žltý polmesiac medzi hrozivými útesmi. Chvíľu hľadel ponad more na temný obzor, tam, kde asi ležala Líbya. Potom zbehol zo skaly do piesku. Odkopol sandále, chytil ich do ruky a kráčal na miesto, kde si zvyčajne nechával topánky, košeľu a šortky. Obďaleč sa opaľovali dvaja mladí Angličania rozprávajúci s afektovaným oxfordským prízvukom, červení ako raky. Kúsok od nich sa lenivo zhovárali po nemecky dve ženy.

Dane pozrel na ne a v rozpakoch si poťahoval plavky. Všimol si, že prestali hovoriť, upravovali si účesy a usmievali sa naňho.

„Ako sa máte?“ obrátil sa k Angličanom. Chodievali na pláž každý deň, stali sa súčasťou tunajšieho inventáru.

„Vynikajúco, kamarát. Dávajte si pozor na spodné prúdy, pre nás sú prisilné. Niekde musí byť búrka.“

„Ďakujem.“ Dane sa usmial, rozbehol sa k nevinne vyzerajúcim vlnkám a dokonalou hlavičkou skočil do priezračnej vody.

Človek by neveril, aké je more klamlivé. Pod pokojnou hladinou víril dravý prúd, cítil, ako mu ťahá nohy nadol, ale bol dobrý plavec, nemusel sa ničoho báť. Hladko sa kĺzal pomedzi vlny, tešiac sa z pocitu sviežosti a voľnosti. Keď vystrčil hlaví nad hladinu a pozrel na breh, zbadal, že Nemky si natiahli čiapky a so smiechom utekajú do vody.

Urobil si z dlaní pred ústami lievik a po nemecky na ne zavolal, aby zostali v plytčine, lebo ďalej sú silné spodné prúdy, smiechom mu zakývali. Myslel si, že porozumeli, znovu ponor hlavu do vody a plával ďalej. Vtom sa mu zazdalo, že začul výkrik. Neprestal plávať, ale o chvíľu sa vynoril a šliapal vodu na mieste, kde prúd nebol taký silný. Nemýlil sa. Ktosi volal o pomoc. Obrátil sa a videl, že obidve ženy zúfalo bojujú, aby ich voda nestiahla do hlbín. Angličania, ktorí tiež začuli výkriky, vstali, ale iba zdráhavo sa približovali k vode. Dane sa pustil kraulom k ženám a o chvíľu bol pri nich. V panickom strachu

vystierali k nemu ruky, zavesili sa naňho a stiahli ho pod vodu. Podarilo sa mu jednu držať tak dlho okolo pásu, kým ju neomráčil päsťou, druhú chytil za ramienka plaviek, kopol jej kolenom do chrbtice a vyrazil jej dych. Kašľúc, lebo sa napil vody, prevrátil sa na chrbát a ťahal bezmocné bremená na breh. Angličania stáli po prsia vo vode, ďalej sa neodvážili, a Dane im to nemal za zlé. Konečne zacítil pod nohami piesok a s úľavou si vydýchol. Hoci bol krajne vyčerpaný, dotisol ženy do bezpečia. Práve v tom okamihu ožili, začali znovu kričať a divo rozhadzovať rukami. Dane sa slabo uškrnul. Urobil svoje, teraz nech si už s nimi poradia Angličania.

Kým oddychoval po strašnej námahe, prúd ho opäť odniesol ďalej od brehu. Keď spustil dolu nohy, necítil už dno. Len o vlások unikli smrti, pomyslel si. Keby nebol nablízku, určite by sa boli utopili, lebo Angličania nemali dosť síl ani skúseností, aby ich zachránili.

Akýsi vnútorný hlas mu však našepkával: chceli predsa ísť do vody, až keď ťa zbadali, iba preto, aby sa dostali do tvojej blízkosti. Je to tvoja vina, že sa dostali do nebezpečenstva, áno, tvoja vina.

Dal sa pokojne unášať vodou, keď zrazu v prsiach pocítil strašnú bolesť, akoby mu do nich vnikol rozpálený hrot oštepa. Vykríkol, zdvihol ruky nad hlavu, celé telo mu stuhlo, svaly sa kŕčovito stiahli, ale bolesť rástla. S najväčším vypätím spustil ruky a pritiahol si kolená k telu. Moje srdce! Dostal som srdcový záchvat, zomieram! Nechcem zomrieť! Ešte nie! Veď som ani nezačal svoje dielo! Ešte som sa ani nemal kedy osvedčiť! Bože, pomôž mi! Nechcem zomrieť, nechcem!

Kŕč povolil. Dane sa pomaly prevrátil na chrbát, roztiahol ruky a napriek bolesti ich nechal voľne ležať na hladine. Pozeral hore na nekonečnú klenbu oblohy. Je to tu. Toto je oštep, o ktorý som ťa vo svojej povýšenosti pred necelou hodinou prosil. Daj mi trpieť, vravel som, daj mi trpieť. A teraz, keď bolesť prišla, bránim sa jej. Nesmiem sa jej brániť, nesmiem bojovať proti tvojej vôli. Tvoja ruka je mocná a toto je bolesť, akú si musel cítiť na kríži. Ak je to tvoja vôľa, nech sa tak stane. Čím som si

zaslúžil tvoju lásku a lásku všetkých tých ľudí, ktorí ma milujú väčšmi ako kohokoľvek iného? Prečo si mi dal tak veľa, hoci toho nie som hoden? Prosil som ťa, nech to netrvá dlho, a ty si splnil moju prosbu. Moje utrpenie bude krátke, lebo čoskoro uvidím tvoju tvár.

Silná triaška mu zachvátila meravé, čakajúce telo. Pery sa pohli v pokuse o úsmev. Potom sa mu zrenice rozšírili a prekryli modrú dúhovku. Angličania, ktorí sa konečne dostali na breh a zložili plačúce ženy na piesok, stáli a vyzerali ho. Ale pokojná tmavomodrá hladina bola prázdna, nekonečná, iba tu a tam ju rozčerili drobné vlnky, ktoré sa vzápätí stratili.

Komusi napadlo, že neďaleko je letecká základňa americkej armády, a utekali po pomoc. Sotva polhodinu nato, ako Dane zmizol, vyštartoval vrtuľník a v čoraz väčších kruhoch oblietaval kritické miesto. Nik však nečakal, že Dana nájdu. Utopenci sa vždy ponoria na dno a zvyčajne uplynie niekoľko dní, kým vyplávajú na povrch. Po hodine Dana predsa len našli, asi dvadsaťpäť kilometrov od brehu. Pokojne ležal na hladine s roztiahnutými rukami, tvárou k oblohe. V prvej chvíli si pomysleli, že žije, a potešili sa, ale keď vrtuľník klesol nižšie, tak nízko, až rozvíril vodu, nebolo pochybností, že je mŕtvy. Vysielačkou oznámili ústrediu súradnice, na more vyplával motorový čln a o tri hodiny bol s mŕtvolou nazad.

Správa o nešťastí sa zatiaľ rozšírila. Domáci obyvatelia si Dana obľúbili, radi si s ním občas vymenili zopár plachých slov. Teraz sa zhŕkli na brehu, ženy v čiernom, muži v staromódnych voľných nohaviciach, bielych košeliach s rozopnutými goliermi a vyhrnutými rukávmi. Mlčky stáli a čakali.

Keď čln pristál, vyskočil z neho mohutný seržant. Kamaráti mu podali predmet zabalený do deky a s pomocou ďalšieho chlapa ho zložili na suchý piesok. Deka sa roztvorila a od skupinky Kréťanov zaznel vzrušený šepot. Pristúpili bližšie, prikladali si na pery kríže a ženy začali ticho, kvílivo nariekať. Boli to melodické zvuky plné smútku a trpezlivosti, veľmi pozemské a ženské.

Bolo asi päť hodín popoludní. Slnko pomaly zapadalo za

útesy, ale bolo ešte dosť vysoko, aby osvetľovalo tmavý zhluk ľudí na pláži a dlhé štíhle telo so zlatohnedou pokožkou, mihalnicami pokrytými soľou a ľahkým úsmevom na modrastých perách. Priniesli nosidlá a Kréťania s vojakmi Dana odniesli.

Hoci v Aténach boli veľké politické nepokoje, americkému plukovníkovi z leteckej základne sa podarilo nadviazať na zvláštnej vlnovej dĺžke spojenie s nadriadenými. V ruke držal Danov modrý austrálsky pas. V rubrike povolanie bolo napísané študent a celkom vzadu bola ako najbližšia príbuzná uvedená Justína a jej londýnska adresa. Bez ohľadu na právny význam termínu Dane ju označil za najbližšiu príbuznú, lebo z Ríma bolo do Londýna oveľa bližšie ako na Droghedu. V jeho malej izbičke v hostinci stál čierny kufrík s kňazskými potrebami, nik ho však neotvoril. Spolu s veľkým kufrom ho v krátkom čase pošlú na adresu, ktorú im oznámia.

Keď o deviatej ráno zazvonil telefón, Justína sa pomrvila v posteli, lenivo otvorila jedno oko, zakliala a prisahala, že dá ten poondiaty aparát vypnúť. Len preto, že ostatní ľudia pokladajú za normálne byť o deviatej plní energie, nemusia predpokladať to isté o nej.

Ale telefón neprestal vyzváňať. Možno volá Rain. Tá myšlienka ju prebrala. Vstala a odtackala sa do obývačky. Nevidela ho už vyše týždňa, lebo mal nejaké dôležité zasadania, ktoré mali trvať ešte aspoň týždeň. Ale možno sa to zatiaľ zmenilo a teraz jej volá, že príde.

„Prosím?“

„Slečna Justína O’Neillová?“

„Pri telefóne.“

„Tu Austrálsky dom v Aldwichi.“ Hlas mal britský prízvuk. Predsa to nie je Rainer, škoda…

„Počujem, Austrálsky dom.“ Zívla, pošúchala si pravou pätou ľavé lýtko. „O čo ide?“

„Máte, prosím, brata menom Dane O’Neill?“

Justína roztvorila oči. „Áno.“

„Je teraz v Grécku?“

„Áno.“

„Ľutujem, slečna O’Neillová, ale mám pre vás smutnú správu.“

„Smutnú správu? Akú smutnú správu? Čo sa stalo?“

„S poľutovaním vám musím oznámiť, že váš brat pán Dane O’Neill sa včera pri Kréte utopil. Pokiaľ viem, zahynul hrdinskou smrťou pri záchrane topiacich sa. Naše informácie sú, prirodzene, veľmi kusé a možno aj nepresné, lebo v Grécku sú nepokoje.“

Justína sa oprela o stenu pri telefóne a zošuchla sa pomaly na dlážku. Neplakala, iba bezmocne lapala po dychu. Dane sa utopil, Dane je mŕtvy. Kréta, Dane sa utopil. Je mŕtvy, mŕtvy.

„Slečna O’Neillová? Ste ešte tam, slečna O’Neillová?“ pýtal sa nástojčivý hlas.

Je mŕtvy. Utopil sa. Môj brat.

„Slečna O’Neillová, odpovedzte!“

„Áno, áno, áno! Som tu. Kristepane!“

„Keďže ste jeho najbližšia príbuzná, musíte nám dať pokyny, čo s mŕtvolou. Počujete, slečna O’Neillová?“

„Áno, áno!“

„Tak čo máme urobiť s mŕtvolou, slečna O’Neillová?“

Mŕtvola. Hlas povedal jednoducho mŕtvola, dokonca ani nie jeho mŕtvola. Dane, môj Dane!

„Nie som najbližšia príbuzná,“ rozvzlykala sa. „Jeho najbližšia príbuzná,“ dodala s námahou, „je asi… moja matka.“

Hlas sa odmlčal. „Je to veľmi zložité, slečna O’Neillová. Ak nie ste najbližšia príbuzná, zbytočne sme strácali drahocenný čas.“ Zdvorilá účasť ustúpila netrpezlivosti. „Zrejme nechápete, že v Grécku je práve prevrat, Kréta je najvzdialenejší z ostrovov a spojenie s tamojšími úradmi je naozaj veľmi ťažké. Vzhľadom na súčasnú situáciu v Aténach nás požiadali, aby sme im hneď oznámili, čo s mŕtvolou. Môže sa stať, že čoskoro už vôbec nebudeme môcť nadviazať spojenie. Je vaša matka u vás? Môžem s ňou, prosím, hovoriť?“

„Moja matka tu nie je. Je v Austrálii.“

„V Austrálii? Preboha, čoraz horšie! Teraz budeme musieť telegrafovať do Austrálie, čo znamená ďalšie zdržanie. Ak nie ste

najbližšia príbuzná mŕtveho, slečna O’Neillová, prečo je to v jeho pase?“

„Neviem“

„Dajte mi adresu svojej matky v Austrálii, hneď jej zatelegrafujeme. Musíme vedieť, čo s mŕtvolou! Bude trvať aspoň dvanásť hodín, kým dostaneme odpoveď. Dúfam, že si to uvedomujete. Aj bez týchto komplikácií to bude dosť zložité.“

„Tak nemárnite čas telegrafovaním. Zatelefonujte jej.“

„Medzinárodné telefonické hovory si, žiaľbohu, nemôžeme dovoliť,“ povedal strohý hlas. „Buďte taká dobrá a nadiktujte mi meno a adresu vašej matky.“

„Pani Meggie O’Neillová, Drogheda, Gillanbone. Nový Južný Wales, Austrália.“

„Ešte raz úprimnú sústrasť, slečna O’Neillová.“

V slúchadle to šťuklo a naskočil oznamovací tón. Justína ešte vždy sedela na dlážke. Slúchadlo jej vypadlo z ruky. Je to omyl, musí to byť omyl, ktorý sa vysvetlí. Taký dobrý plavec ako Dane sa predsa nemohol utopiť. Nie, to nemôže byť pravda.

Ale ty vieš, že to je pravda, však, Justína? Nešla si s ním, neochraňovala si ho a on sa utopil. Od malička si ho ochraňovala. Mala si byť pri ňom, možno by sa to nebolo stalo. Keď si tomu nemohla zabrániť, mala si zahynúť spolu s ním.

Nešla si s ním iba preto, lebo si chcela zostať v Londýne a prinútiť Raina, aby sa s tebou miloval.

Každá myšlienka jej spôsobovala muky. Pokúsila sa vstať, ale nohy ju neposlúchali. Nemohla myslieť na nič iné ako na Dana. Utopil sa. Je mŕtvy. Odrazu si spomenula na matku a na ostatných príbuzných. Božemôj, ako im oznámia tú strašnú novinu?

Z Austrálskeho domu pošlú asi telegram gillyskej polícii. Starý seržant Ern nasadne do auta a bude sa terigať na Droghedu, aby matke zvestoval, že jej jediný syn je mŕtvy. Nie je to najvhodnejší človek pre takú úlohu. Povie: „Prijmite moju úprimnú sústrasť, pani O’Neillová, váš syn zomrel.“ Formálne, zdvorilé, prázdne slová… Nie! Nemôžem dopustiť, aby sa to stalo, je to aj moja matka! Nechcem, aby sa to dozvedela tak ako

ja.

Siahla po telefóne, položila si ho do lona a vykrútila číslo medzimestskej ústredne. „Spojte ma, prosím, s Austráliou. Gillanbone jeden-dva-jeden-dva. A ponáhľajte sa, prosím.“

Telefón zdvihla Meggie. Fee bola už v posteli, ale Meggie v poslednom čase chodievala spať neskôr. Driemala nad knihou, načúvala cvrlikaniu svrčkov a kŕkaniu žiab a oddávala sa spomienkam.

„Haló?“

„Volá vás Londýn, pani O’Neillová,“ povedala Hazel z Gilly.

„Ahoj, Justína.“ Meggie nebola ani trochu znepokojená. Justína z času na čas telefonovala, čo je nové.

„Mama, si to ty, mama?“

„Áno.“ Čosi nebolo v poriadku. V Justíninom hlase zaznievala úzkosť.

„Ach, mama, ach, mama! Dane je mŕtvy, Dane je mŕtvy!“

Meggie sa podlomili kolená. Otvorila sa pod ňou bezodná priepasť, do ktorej bezmocne padala. Potom sa nad ňou zavrela a ona pochopila, že sa z nej už nikdy nedostane. Čo viac mi ešte bohovia môžu urobiť? Aká bola naivná. Mohla to tušiť. Človek nemá pokúšať bohov, nemajú radi, keď ich niekto provokuje.

Ale nezriekla sa azda dobrovoľne potešenia vidieť ho v najkrajšej chvíli jeho života? Myslela, že tým odčiní svoju vinu. Zriekla sa radosti vidieť tvár, ktorá jej bola zo všetkých najdrahšia.

Potrebovala ešte chvíľu, aby sa spamätala. Keď prehovorila, hlas mala pevný. „Justína, drahá moja! Upokoj sa a hovor. Si si tým istá?“

„Volali z Austrálskeho domu, mysleli, že som jeho najbližšia príbuzná. Akýsi príšerný chlap chcel vedieť, čo s mŕtvolou. Áno, presne tak to povedal, s mŕtvolou. Nie s jeho mŕtvolou. Akoby to bol nejaký predmet.“ Meggie počula dcérine vzlyky. „Ach, mama, Dane je mŕtvy!“

„Ako sa to stalo, Justína? A kde? V Ríme? Prečo mi Ralph nezavolal?“

„Nie, nie v Ríme. Na Kréte. Ten chlap hovoril, že Dane sa utopil, keď niekoho zachraňoval. Ralph to asi nevie. Dane bol v Grécku na dovolenke. Prosil ma, aby som šla s ním, ale ja som odmietla, lebo som chcela hrať Desdemonu a chcela som byť s Rainom. Prečo som len nešla s ním?! Možno by sa to nebolo stalo! Bože, čo mám robiť?“

„Prestaň, Justína,“ povedala prísne Meggie. „Také myšlienky nikam nevedú! Vieš, že Danovi by sa to nepáčilo. Všeličo sa stáva a my nevieme prečo. Teraz je dôležité, že si v poriadku ty, že som nestratila aj teba. Ach, Jussy, Jussy! Si jediné, čo mi ešte zostalo, a sme tak ďaleko od seba! Svet je veľký, priveľký! Príď na Droghedu! Neznesiem myšlienku, že si tam celkom sama!“

„Nie, musím pracovať. Práca je pre mňa jediné riešenie. Keď nebudem pracovať, zbláznim sa. Nechcem ľudí, nechcem útechu. Ach, mama!“ Trpko sa rozplakala. „Ako budeme žiť bez neho?“

Áno, ako? pomyslela si Meggie. Čo to bude za život? Od boha pochádzaš, k bohu sa vraciaš. Prach si a na prach sa obrátiš. Život je pre nás, ktorí sme zlyhali. Chamtivý boh! Dobrých zavolá k sebe a nás ostatných necháva na zemi, aby sme tu ďalej hnili.

„Nik z nás nevie, ako dlho bude žiť,“ povedala, „a to je dobre. Ďakujem ti, Jussy, že si mi zavolala a povedala mi to ty.“

„Nechcela som, aby ti to oznámil niekto cudzí, mama… Čo budeš robiť? Čo môžeš robiť?“

Meggie pozbierala všetky sily a pokúsila sa cez tisíce kilometrov, ktoré ich oddeľovali, vliať do dcérinej duše trochu tepla a útechy. Jej syn je mŕtvy, ale dcéra ešte žije. Teraz treba chrániť ju. Justína po celý život ľúbila iba jedného človeka, a to bol Dane. Nikoho iného, ani samu seba.

„Justína,“ prihovárala sa jej Meggie, „neplač, miláčik. Pokús sa nežialiť. On by to ani nebol chcel, to predsa vieš. Príď a zabudni. Postaráme sa, aby aj Dane prišiel domov. Podľa zákona patrí zasa mne. Už nepatrí cirkvi a nik mi nezabráni previezť ho sem. Pokúsim sa hneď zavolať Austrálsky do>m a veľvyslanectvo v Aténach. Musí prísť domov! Musí byť pochovaný na Droghede, nikde inde. Sem patrí, sem sa musí

vrátiť. Príď aj ty, Justína.“

Ale Justína sedela vo svojom londýnskom byte ako kôpka nešťastia a krútila hlavou, akoby ju matka mohla vidieť. Prísť domov? To už nikdy nebudem môcť urobiť. Keby bola šla s Danom, nebol by teraz mŕtvy. Vrátiť sa domov a musieť hľadieť na matkinu tvár, deň za dňom do konca života? Nie, nezniesla ani len myšlienku na čosi také.

„Nie, mama,“ povedala a po lícach jej stekali slzy horúce ako roztavený kov. „Zostanem tu a budem pracovať. Odprevadím Dana domov a potom sa vrátim do Londýna. Nemôžem žiť na Droghede!“

Tri dni bezmocne čakali, Justína v Londýne a Meggie s ostatnými na Droghede. Nedostali ešte oficiálne potvrdenie správy, a tak v nich opäť vzrástla nádej. Za prevratu v Grécku mohlo dôjsť k všelijakým omylom. Nakoniec sa predsa len ukáže, že to nie je pravda, ináč by už boli predsa niečo úradne oznámili.

Dane zaklope na Justínine dvere a povie, že to bol všetko hlúpy omyl. Bude tam stáť, vysoký, živý, nabitý energiou a bude sa smiať. Z minúty na minútu v nich narastala nádej, hrôzostrašná a falošná. Dane nie je mŕtvy, určite nie! Ako sa mohol utopiť? Taký vynikajúci plavec! A tak čakali, dúfali a odmietali tomu uveriť.

Ale na štvrtý deň ráno dostala Justína ďalšiu správu. Pomaly ako stará žena vykrútila číslo telefónnej ústredne a požiadala o spojenie s Austráliou.

„Mama?“

„Justína?“

„Ach, mama, už ho pochovali, nemôžeme ho priviezť domov! Čo budeme robiť? Povedali mi iba toľko, že ho pochovali kdesi na Kréte, nevedia ani názov obce. Kým došiel tvoj telegram, už ho pochovali. Leží kdesi v hrobe, ktorý nie je ani bližšie označený! Nemôžem dostať grécke víza, nik mi nechce pomôcť. Všade panuje strašný zmätok. Čo budeme robiť, mama?“

„Stretneme sa v Ríme, Justína,“ povedala Meggie.

Všetci okrem Anny Müllerovej stáli okolo nej pri telefóne.

Muži vyzerali, akoby boli za posledné tri dni ostarli o dvadsať rokov a scvrknutá bielovlasá Fee, pripomínajúca vtáčika, blúdila nepokojne po dome a ustavične si mrmlala: „Prečo som to nemohla byť ja? Prečo si museli vziať jeho? Som taká stará! Vďačne by som zomrela, prečo to musel byť práve on? Prečo som to nemohla byť ja? Som taká stará!“ Anna Müllerová sa zrútila a pani Smithová, Minnie a Cat sa topili v slzách.

Meggie bez slova zložila a pozerala z jednej tváre na druhú. Toto teda zostalo z Droghedy. Hŕstka zlomených starých mužov a žien.

„Nemôžu Dana nájsť,“ povedala. „Pochovali ho niekde na Kréte. Je to tak ďaleko! Ako môže odpočívať tak ďaleko od nás? Zájdem do Ríma za Ralphom. Iba on nám môže pomôcť.“

Tajomník vošiel do izby kardinála de Bricassart.

„Prepáčte, že vyrušujem, Vaša eminencia, ale je tu istá dáma, ktorá chce s vami hovoriť. Pokúsil som sa jej vysvetliť, že ste teraz veľmi zaneprázdnený, ale povedala, že bude čakať, kým si pre ňu nenájdete čas.“

„Zdá sa vám, že má nejaké starosti, páter?“

„Veľké starosti, Vaša eminencia. To vidieť na prvý pohľad. Požiadala ma, aby som vám oznámil, že sa volá Meggie O’Neillová.“

Ralph de Bricassart prudko vstal. Krv sa mu vytratila z líc a tvár mal teraz rovnako bielu ako vlasy.

„Vaša eminencia, je vám zle?“

„Nie, nie, som úplne v poriadku. Odrieknite ihneď všetky dohovorené termíny. Uveďte pani O’Neillovú a postarajte sa, aby nás nik nerušil, iba keby chcel so mnou hovoriť Svätý otec.“

Kňaz sa uklonil a vyšiel. O’Neillová! Prirodzene! Tak sa volal mladý Dane. Mal si na to hneď spomenúť. Lenže Dana nikto nikdy nevolal priezviskom. Ak bol Dane milovaný synovec Jeho eminencie, tak pani O’Neillová je bezpochyby jeho milovaná sestra.

Keď Meggie vošla, Ralph ju sotva poznal. Naposledy ju videl pred trinástimi rokmi. Teraz mala päťdesiattri a on

sedemdesiatjeden.

Zostarli obidvaja, nielen ona. V tvári sa vlastne ani veľmi nezmenila, mala na nej však celkom iný výraz ako ten, ktorý si uchovával vo svojich predstavách. Namiesto miloty sa na nej zračila prísnosť a odmeranosť, namiesto nehy zjavná tvrdosť. Pripomínala skôr energickú, starnúcu, tvrdohlavú mučenícku ako rezignovanú, hĺbavú sväticu jeho snov. Jej krása bila do očí tak ako vždy, sivé oči mala ešte vždy jasné, ale ich lesk bol tvrdší, a jej kedysi také bohaté červenoplavé vlasy nadobudli béžový odtieň.

Najznepokojujúcejšie však bolo, že mu venovala iba krátky pohľad a nedala mu príležitosť, aby jej pozrel do očí.

Takú Meggie nevedel privítať prirodzene. „Prosím, sadni si," povedal meravo a ukázal na stoličku.

„Ďakujem," odvetila rovnako meravo.

Keď si sadla, všimol si, že má opuchnuté členky.

„Meggie! Letela si z Austrálie bez jedinej prestávky? Čo sa stalo?"

„Áno. Kým som sa dostala z Gillanbone do Ríma, strávila som dvadsaťdeväť hodín v lietadle. A nemala som na práci nič iné ako hľadieť von oknom do oblakov a rozmýšľať." Hlas jej znel tvrdo, studeno.

„Čo sa stalo?" zopakoval netrpezlivo.

Zdvihla zrak a pevne naňho pozrela.

V očiach mala čosi také strašné, až mu na zátylku naskočili zimomriavky. Mimovoľne zdvihol ruku a pošúchal si krk.

„Dane je mŕtvy," povedala.

Ruka mu klesla a zosunul sa do najbližšieho kresla. „Mŕtvy?" spýtal sa pomaly. „Dane je mŕtvy?"

„Áno, pred šiestimi dňami sa utopil pri Kréte, keď zachraňoval topiace sa ženy."

Naklonil sa dopredu a zakryl si tvár. „Dane je mŕtvy? Môj Dane, môj krásny chlapec? Nemôže byť mŕtvy! Dane bol dokonalý kňaz! Bol všetkým, čím som sa ja nikdy nemohol stať. Mal všetko, čo mne chýbalo." Hlas sa mu zlomil. „Bolo to v ňom. My všetci, ktorí nie sme dokonalí kňazi, sme to vedeli. Mŕtvy?

Božemôj!“

„Teraz sa nestaraj o pánaboha, Ralph,“ povedala cudzinka sediaca oproti nemu. „Máš dôležitejšiu prácu. Prišla som ťa požiadať o pomoc, a nie sa pozerať na tvoj žiaľ. Po celé tie hodiny v lietadle som premýšľala, ako ti to poviem. Celé hodiny som hľadela do oblakov a vedela, že Dane je mŕtvy. Ver mi, že tvoj žiaľ ma po tom všetkom nemôže dojať.“

Ale keď zdvihol tvár, pocítila napriek tomu vo svojom mŕtvom, studenom srdci pichnutie. Bola to Danova tvár, zbrázdená stopami prežitého utrpenia, ktorého bude Dane ušetrený. Ó bože, ďakujem ti! Ďakujem ti, že je mŕtvy, že nikdy nebude musieť prežiť to, čo prežíva tento muž a ja. Je lepšie zomrieť, ako takto trpieť.

„Ako ti môžem pomôcť, Meggie?“ spýtal sa ticho a potlačil osobné city, aby mohol splniť svoju úlohu, byť jej duchovným radcom.

„V Grécku vládne teraz zmätok. Dana pochovali na Kréte, neviem však kde a kedy. Nechápem, ako sa to vôbec mohlo stať. Vzhľadom na nepokoje je však pravdepodobné, že moje pokyny, aby ho previezli do Austrálie, dostali oneskorene. V horúcom gréckom podnebí treba mŕtvych pochovať rýchlo, tak ako v Austrálii. Keď sa nik nehlásil, asi si mysleli, že nemá nijakú rodinu, a pochovali ho.“ Nervózne sa naklonila dopredu. „Chcem svojho syna nazad, Ralph. Chcem, aby ho našli a aby odpočíval naveky tam, kde patrí, na Droghede. Sľúbila som Jimsovi, že ho priveziem nazad, a urobím to, aj keby som mala kolenačky preliezť všetky cintoríny na Kréte. Vyhoď si z hlavy, že by mohol byť pochovaný v nejakej rímskej kňazskej hrobke. Budem proti tomu bojovať, aj keby som sa mala obrátiť na najvyššie súdne inštancie. Musí sa vrátiť domov.“

„Nik ti v tom nebude brániť,“ povedal krotko. „Je to posvätená pôda a viac cirkev nevyžaduje. Aj ja chcem byť pochovaný na Droghede.“

Zdalo sa, že Meggie ho nepočúva. „Nie som schopná sama vybaviť všetky formality,“ povedala. „Neviem po grécky a nemám nijaký vplyv. Preto som prišla za tebou. Chcem svojho

syna nazad. Pomôž mi, Ralph!“

„Neboj sa, Meggie, dostaneme ho nazad, aj keď to asi nepôjde tak rýchlo, ako si predstavuješ. Ale mám v Grécku priateľov, tí nám pomôžu, Dane je kňazom Svätej rímskej cirkvi, musia nám ho vydať. Hneď rozhýbem všetky páky.“

Vystrel ruku, aby zazvonil, ale Meggin ľadový pohľad ho zastavil.

„Zdá sa, že mi nerozumieš, Ralph. Nechcem, aby si uviedol do pohybu nejaké páky. Chcem svojho syna, a nie na budúci týždeň alebo mesiac, ale hneď teraz! Vieš po grécky, môžeš pre nás obidvoch obstarať víza, tebe sa to podarí. Musíš ísť so mnou do Grécka a pomôcť mi previezť Dana domov.“

V triezvych očiach kňaza sa odrážali neha, účasť, šok i bolesť zároveň. „Mal som rád tvojho syna ako svojho vlastného, Meggie, ale teraz nemôžem odísť z Ríma. Sama vieš najlepšie, že nie som svojím vlastným pánom. Čokoľvek k tebe cítim, akokoľvek hlboko trúchlim za Danom, nemôžem opustiť Rím uprostred dôležitého koncilu. Musím byť stále k dispozícii.“

Stuhla ako obarená. Potom pokrútila hlavou, trpko sa usmiala, zachvela sa a oblizla si pery, akoby sa rozhodla. „Mal si môjho syna naozaj rád ako svojho vlastného, Ralph?“ spýtala sa. „Čo by si urobil pre vlastného syna? Zložil by si ruky do lona a povedal jeho matke: Nie, ľutujem, nemám čas? Mohol by si to povedať matke svojho syna?“

Boli to Danove oči, a predsa neboli jeho. Upierali sa na ňu zmätené, bezmocné, plné bolesti.

„Nemám syna,“ povedal. „Ale okrem iného som sa od teba naučil, že moja vernosť a oddanosť patria predovšetkým Bohu.“

„Dane bol aj tvoj syn,“ povedala.

Zarazene na ňu hľadel. „Čo?“

„Povedala som, že Dane bol aj tvoj syn. Z Matlocku som odchádzala ťarchavá. Dane bol tvoj syn, a nie syn Luka O’Neilla.“

„To… to nie… to nie je pravda!“

„Nikdy som ti to nechcela prezradiť, dokonca ani teraz. Myslíš, že by som ti klamala?“

„Aby si dostala nazad svojho syna? Áno," odvetil trasľavým hlasom.

Vstala, pristúpila k červenému brokátovému kreslu, v ktorom sedel, chytila jeho úzku, vysušenú ruku, sklonila hlavu a pobozkala prsteň, ktorý sa pod jej dychom mliečne zakalil. „Prisahám pri všetkom, čo je ti sväté, že Dane bol tvoj syn. Nebol, ani nemohol byť Lukov. Prisahám na jeho smrť."

Začula zvláštny nárek, nárek duše prechádzajúcej bránami pekla. Ralph de Bricassart sa zrútil z kresla a schúlený na červenom koberci plakal s hlavou vtiahnutou medzi plecia a prstami zaborenými do bielych vlasov.

„Len plač!" povedala Meggie. „Teraz, keď to vieš, môžeš plakať! Jeden z nás predsa musí zaňho prelievať slzy. Plač, Ralph! Dvadsaťšesť rokov som mala tvojho syna a ty si to nevedel, bol si slepý. Nespoznal si vlastnú podobu! Mojej matke to bolo jasné už pri pôrode. Ty si to však nevidel. Mal tvoje ruky, tvoje nohy, tvoju tvár, tvoje oči, tvoje telo. Iba vlasy mal iné. Všetko ostatné zdedil po tebe. Už teraz chápeš? Keď som ho poslala k tebe do Ríma, napísala som ti: Vraciam, čo som ukradla. Pamätáš sa? Lenže kradli sme obidvaja, Ralph. Ukradli sme to, čo si zasvätil bohu, a musíme za to obidvaja platiť."

Bez súcitu, neúprosne si obzerala skrútenú postavu na dlážke. „Ľúbila som ťa, Ralph, ale nikdy si mi nepatril. To, čo som z teba mala, musela som si ukradnúť. Dane bol mojou súčasťou, všetkým, čo som mohla od teba dostať. Prisahala som, že ti to nikdy nepoviem. Prisahala som, že ti jakživ nedám príležitosť, aby si mi ho vzal. A potom sa ti odovzdal sám, z vlastnej vôle. Pokladal ťa za dokonalého kňaza. Ako som sa tomu musela smiať! Ale za nič na svete by som ti nebola dala do rúk takú zbraň – nechcela som, aby si vedel, že je tvoj. Teraz je to však iné. Keby sa to nebolo stalo, nebol by si sa to nikdy dozvedel. Teraz už na tom nezáleží. Nepatrí ani tebe, ani mne. Patrí bohu."

Ralph de Bricassart si najal v Aténach súkromné lietadlo a spolu s Meggie a Justínou previezli Dana na Droghedu.

Musím odslúžiť túto omšu, zádušnú omšu za svojho syna.

Telo z môjho tela, môj syn. Áno, Meggie, verím ti. Keď som sa spamätal, hneď som ti uveril, bol by som ti uveril aj bez tej strašnej prísahy. Vittorio to vedel, len čo ho uvidel, a vo svojom srdci som to musel vedieť aj ja. Ale moje oči ostali slepé. Vedela to Fee, vedela to Anna Müllerová. My muži však nie. Nám to nemohli povedať. Neboli sme na to spôsobilí. Lebo takto rozmýšľate vy ženy a chránite si pred nami svoje tajomstvá. Chcete sa nám tým odplatiť za to, že vás Boh nestvoril podľa svojho obrazu. Vittorio to vedel, ale čosi ženské v ňom mu zapečatilo ústa. Bol to majstrovský akt pomsty.

Len to povedz, Ralph de Bricassart, udeľ svoje požehnanie a modli sa po latinsky za dušu mŕtveho, ktorý bol tvojím synom. Ktorého si ľúbil väčšmi ako jeho matku. Áno, väčšmi! Lebo on, to si bol predsa ty sám, lenže lepší, dokonalejší.

„*In nomine patris et filii et spiritus sancti…*“

Kaplnka bola plná. Prišli všetci. Kingovci, O’Rourkovci, Daviesovci, Pughovci, MacQueenovci, Gordonovci, Carmichaelovci, Hopetonovci. A Clearyovci, ľudia z Droghedy. Je koniec nádejí, svetlo zhaslo. A vpredu, vo veľkej olovenej rakve pokrytej ružami leží páter Dane O’Neill. Nie je to zvláštne, že vždy, keď prídem na Droghedu, kvitnú ruže? Ale tu teraz v októbri vrcholí jar. Samozrejme, že kvitnú, nič zvláštne, je to ich čas.

„*Sanctus, sanctus, sanctus…*“

Môj Dane, môj syn. Je to tak lepšie. Nechcel by som, aby si sa stal tým, čím som ja dnes. Ale prečo ti to hovorím? Neviem. Nepotrebuješ moje slová, nikdy si také slová nepotreboval. To, po čom som ja slepo habkal, si ty inštinktívne vedel. Ty nie si nešťastný, ale my, ktorí sme tu zostali. Maj s nami súcit a pomôž nám, keď príde náš čas.

„*Ite, missa est… Requiescat in pace…*“

Vyjsť z kaplnky, prejsť cez trávnik okolo prízračných eukalyptov, ruží a pieprovníkov k cintorínu. Spi, Dane, spi. Iba dobrí zomierajú mladí. Preto žialime? Máš šťastie, že si tak skoro unikol nášmu únavnému životu. Možno práve to je peklo: trpieť na večné veky tak ako na zemi. Možno prežívame peklo už vo

svojom pozemskom živote…

Deň uplynul, smútoční hostia odišli. Domáci sa motali po dome a vyhýbali sa jeden druhému. Justína odišla spolu s Jeanom a Boyom Kingom do Gillanbone. Odtiaľ poletí popoludňajším lietadlom do Sydney a bude pokračovať nočným spojom do Londýna.

Prečo odišla tak skoro z Droghedy? uvažoval Ralph de Bricassart. Akoby ju to hnalo preč. Keď sa stretli v Aténach, skoro ju nespoznal, vyzerala ako tieň. Akoby sa ešte hlbšie utiahla do seba a vyhýbala sa vonkajšiemu svetu. Prečo nezavolala Rainerovi Hartheimovi a nepoprosila ho, aby šiel s ňou? Musela vedieť, ako ju ľúbi, ako rád by v takej situácii stál pri nej. Sám mu chcel z Ríma zatelefonovať, ale nakoniec na to zabudol. Akí čudní ľudia sú z Droghedy! Nechcú sa s nikým deliť o svoj žiaľ, nechávajú si ho pre seba.

Po večeri, ktorej sa sotva dotkli, sedel Ralph s Meggie a Fee v salóne. Všetci mlčali, v tichu sa rozliehal iba tikot pozlátených hodín na rímse kozuba. Oči Mary Carsonovej na obraze vyzývavo hľadeli naproti na podobizeň Feeinej starej matky. Fee a Meggie sedeli vedľa seba na krémovej pohovke tak blízko, že sa plecami zľahka dotýkali. Ralph si nespomínal, že by ich niekedy videl tak pokope. Ale mlčali, nepozerali naňho.

Pokúšal sa prísť na to, v čom urobil chybu. Priveľa chýb, to je celý problém. Bol hrdý a ctižiadostivý a do istej miery bezohľadný. A nad tým všetkým prekvitala jeho láska k Meggie.

O jej vyvrcholení však nemal ani potuchy. Aký by v tom bol býval rozdiel, keby bol vedel, že jeho syn je jeho synom? Bol by šiel inou cestou? Áno, kričalo srdce. Nie, vysmieval sa rozum.

Plný trpkosti začal sa obviňovať. Blázon! Mal si vedieť, že Meggie by sa nikdy nevrátila k Lukovi O'Neillovi. Mal si hneď vedieť, čie dieťa je Dane. Bola naňho taká hrdá! Ako mu to povedala pri ich rozhovore v Ríme? Bolo to jediné, čo som od teba mohla dostať… Áno, Meggie, ale v ňom si dostala zo mňa to najlepšie… Panebože, Ralph, ako si len mohol byť taký slepý, nevidieť, že je to tvoj syn? Keď si si to neuvedomil skôr, mal si to spoznať aspoň vtedy, keď prišiel k tebe do Ríma ako dospelý

muž. Čakala, že to konečne pochopíš, z celého srdca po tom túžila. Bola by za tebou prišla kolenačky. Ale ty si bol slepý, lebo si nechcel vidieť. Áno, Ralph de Bricassart, po tom si túžil väčšmi ako po čomkoľvek inom, väčšmi ako po nej, väčšmi ako po svojom synovi. Väčšmi ako po svojom synovi!

Miestnosť sa naplnila tajomnými zvukmi, šepotmi a výkrikmi. Hodiny na rímse kozuba tikali v rovnakom rytme ako jeho srdce. Náhle však z rovnomerného rytmu vypadlo, už s nimi nevládalo držať krok. Ako v hmle videl, že Meggie a Fee zdvihli hlavy a vyskočili, na tvárach sa im zračil úľak. Prihovárali sa mu, ale on ich nepočul.

„Ach!“ skríkol a zrazu pochopil.

Bolesť takmer necítil, uvedomoval si iba, že ho objímajú Meggine ramená a že mu hlava spočíva na jej pleci. Podarilo sa mu však obrátiť tak, aby jej videl do tváre. Odpusť mi, pokúšal sa jej povedať, ale výraz jej očí mu prezradil, že mu už dávno odpustila.

Potom jej chcel povedať čosi dokonalé, čo by jej poskytlo večnú útechu, no nakoniec pochopil, že ani to netreba. Teraz vedel, že Meggie znesie všetko. Všetko. A tak iba zatvoril oči a naposledy v nej našiel zabudnutie.

VII

1965-1969 JUSTÍNA

1 /

Rainer Hartheim sa o smrti kardinála de Bricassart dozvedel z novín, keď pil ráno vo svojej kancelárii v Bonne kávu. Politická kríza, ktorá ho posledné týždne tak zamestnávala, sa konečne pominula, a tak sa pohodlne usadil, aby si v pokoji prečítal noviny. Mal dobrú náladu, tešil sa, že čoskoro uvidí Justínu. Neznepokojovalo ho už, že sa neozýva. Bolo to pre ňu charakteristické. Hoci si to neuvedomovala, túžila dávať ďalej najavo svoju nezávislosť.

Ale správa o kardinálovej smrti zatlačila myšlienky na Justínu do úzadia. O desať minút už sedel za volantom svojho mercedesa a mieril na diaľnicu. Úbohý starý Vittorio sa teraz iste cíti veľmi osamelý, už aj tak ťažko niesol bremeno zodpovednej funkcie.

Prirodzene, mohol do Ríma letieť, auto však bolo rýchlejšie. Cestou na letisko, čakaním na let a cestou z letiska do mesta by stratil kopu času, takto bude vo Vatikáne včaššie. Navyše rád cítil pod rukami volant rýchleho auta, bolo to niečo, čo mohol ovládať.

Od kardinála di Contini-Verchese sa dozvedel celý príbeh a v prvej chvíli ho to tak ohromilo, že mu ani nenapadlo uvažovať, prečo mu Justína nič neoznámila.

„Prišiel za mnou a spýtal sa ma, či viem, že Dane bol jeho syn," povedal jemne kardinál.

„A čo ste mu odvetili?"

„Že som to predpokladal. Čo iné som mu mohol povedať? Ale tá jeho tvár! Bolo mi do plaču."

„To ho zabilo. Keď som ho videl naposledy, nevyzeral dobre. Radil som mu, aby šiel k lekárovi, ale iba sa tomu smial."

„Bola to vôľa božia. Myslím, že som jakživ nestretol človeka, ktorý by duševne trpel toľko ako Ralph de Bricassart. Po smrti nájde pokoj, ktorý mu nebol dožičený v tomto živote."

„Ale ten chlapec, Vittorio! Je to tragédia."

„Naozaj si to myslíte? Ja nie. Podľa mňa to bola pekná smrť. Myslím, že ju Dane uvítal. A vôbec ma neprekvapuje, že boh nechcel už dlhšie čakať, kým ho povolá k sebe. Smútim, to hej,

ale nie pre chlapca. Smútim pre jeho matku, ktorá musí veľmi trpieť! A pre jeho sestru, strýkov a starú matku. Ale netrúchlim preňho. Páter O'Neill žil v takmer dokonalej čistote tela i duše. Čo iné môže preňho znamenať smrť ako to, že vošiel do večného života? Pre nás ostatných nie je tento prechod taký ľahký."

Z hotela poslal Rainer telegram do Londýna, stručný text ani najmenej nevyjadroval jeho zlosť, urazenosť a sklamanie. Telegram znel:

MUSIM NAZAD DO BONNU KONCOM TYZDNA BUDEM V LONDYNE PRECO SI MI NIC NEPOVEDALA S LASKOU RAINER.

V Bonne ho čakala pošta: expres od Justíny a doporučený list od rímskych advokátov Ralpha de Bricassart. Ten otvoril prvý. Dozvedel sa, že podľa poslednej vôle zosnulého kardinála prechádza naňho rozhodujúca právomoc a zodpovednosť za firmu Michar Limited. Aj za Droghedu. Nebol nadšený, ale pochopil, čo tým chcel Ralph vyjadriť: že jeho, Rainera Hartheima, ktorého od stretnutia v chráme svätého Petra zahrnul do svojich modlitieb, prísne hodnotil a nakoniec usúdil, že obstál. Do Rainerových rúk zveril starostlivosť o Meggie O'Neillovú a ostatných obyvateľov Droghedy. Tak si to aspoň Rainer vysvetľoval, pretože právnický text bol, prirodzene, úplne neosobný.

Potom otvoril Justínin list. Šla rovno na vec. Nenapísala dokonca ani oslovenie.

Ďakujem za telegram. Nevieš si predstaviť, aká som rada, že sme v posledných týždňoch neboli v styku, nezniesla by som ťa vedľa seba. Vždy, keď som si na Teba pomyslela, napadlo mi: Chvalabohu, že nič nevie. Možno to nepochopíš, ale nechcem Ťa mat pri sebe. Smútok nie je pekný, Rain, a keby si bol svedkom môjho žiaľu, nič by sa tým nezlepšilo. Môžeš povedať, že toto je dôkaz, ako málo Ťa ľúbim. Keby som Ťa ozaj ľúbila, práve teraz by som sa inštinktívne k Tebe obrátila. Namiesto toho sa však od Teba odvraciam.

A preto chcem, aby sme sa rozišli, Rain. Nemôžem Ti nič dať

a nič od Teba nežiadam. To, čo som teraz prežila, ma naučilo, čo znamená byť s niekým dvadsaťšesť rokov. Ešte raz by som tým nemohla prejsť a ty sám si predsa povedal: buď manželstvo, alebo nič. Nuž, rozhodla som sa pre nič.

Od matky som sa dozvedela, že Ralph de Bricassart zomrel pár hodín nato, ako som odišla z Droghedy. Zvláštne. Mamy sa jeho smrť strašne dotkla. Nič nepovedala, ale ja ju poznám. Nechápem, prečo Dane a ona na ňom tak viseli. Na môj vkus bol priveľmi klzký. A nie som ochotná svoju mienku zmeniť len preto, že je mŕtvy.

A to je všetko, Rain. Viac Ti nemám čo povedať Myslím to vážne. Pokiaľ ide o Teba, rozhodla som sa pre nič. Dávaj na seba pozor.

Podpísala sa ako vždy iba Justína čiernym perom s plsteným hrotom, ktoré sa len nedávno zjavilo na trhu. Keď jej ho daroval, prijala ho s nadšením, hrubá tmavá linka jej zjavne vyhovovala.

List si neodložil, ani ho nespálil. Urobil s ním to, čo s poštou, na ktorú nebolo treba odpovedať. Len čo ho dočítal, hodil ho do elektrického šrotovača pripevneného k odpadovému košu. Pomyslel si, že Danova smrť ukončila Justínino citové prebudenie. Bol veľmi nešťastný a zatrpknutý. To nebolo spravodlivé. Čakal tak dlho.

Koncom týždňa odletel do Londýna. Nechcel ísť za ňou, ale napokon ju predsa uvidel. Na javisku. Ako Desdemonu. Bola úžasná. Zatiaľ jej nemohol ponúknuť viac ako to, čo jej poskytovalo divadlo. Zatiaľ. Len do toho, dievčatko! Dostaň to zo seba na javisku.

Lenže všetko na javisku zo seba dostať nemohla, na úlohu Hekuby bola primladá. Javisko znamenalo pre ňu miesto, kde našla pokoj a zabudnutie. Stále si mohla opakovať, že čas zahojí všetky rany, hoci tomu neverila. Prečo tá strašná bolesť nepoľavovala? Kým ešte Dane žil, nikdy o ňom veľa nerozmýšľala, iba keď boli spolu. Odkedy dospeli, stretávali sa málo, každý mal iné záujmy, a teraz, keď bol mŕtvy, odrazu sa

pred ňou zjavila obrovská priepasť a ona pochybovala, že ju niekedy bude môcť zaplniť.

Najväčšmi trpela, keď si znenazdajky na niečo spomenula: nesmiem to zabudnúť povedať Danovi, božemôj, ten sa na tom pobaví. A potom sa zarazila, lebo si uvedomila, že Dane je mŕtvy. Stávalo sa jej to často, a neprestávala za ním žialiť.

Keby okolnosti jeho smrti neboli bývali také strašné, neprenasledovali by ju ustavične príšerné sny a možno by sa s tým vedela lepšie vyrovnať. Ale Dane jej veľmi chýbal, rozum ešte vždy odmietal pochopiť, že zomrel a nikdy sa nevráti.

Ustavične si vyčítala, že mu dosť nepomáhala. Všetci okrem nej verili, že Dane je dokonalý, že nepozná trápenia, v ktorých sa zmietajú ostatní. Ona však vedela, že ho prenasledujú mučivé pochybnosti, že trpí, lebo si myslí, že je nehodný. Často sa pýtal, čo na ňom ľudia vidia okrem tváre a tela. Úbohý Dane. Zjavne nikdy nepochopil, že ho majú radi pre jeho dobrotu. Myšlienka na to, že mu už nemôže pomôcť, bola strašná.

Trápila sa aj pre matku. Keď Danova smrť skľúčila takto ju, čo potom musí cítiť mama? Spomenula si na strýkov, ktorí boli naňho v Ríme takí hrdí, a na ostatných obyvateľov Droghedy. Predstava ich zármutku bola pre ňu najhroznejšia.

Buď úprimná, Justína. Je to naozaj to najstrašnejšie? Nie je tu niečo navyše, čo zraňuje ešte hlbšie? Nemohla sa zbaviť myšlienky na Raina, lepšie povedané na to, čo pokladala za svoju zradu voči Danovi. Aby uspokojila svoje túžby, nechala brata cestovať samého do Grécka; keby bola šla s ním, nemusel prísť o život. Ináč na to hľadieť nemohla. Jej brat zomrel, lebo sebecky myslela iba na Raina. Nijaká ľútosť jej ho však nevráti. Nahovárala si, že aspoň sčasti odpyká svoju vinu, keď sa už nikdy viac nestretne s Rainom.

Tak prešli týždne, mesiace, rok, dva roky. Desdemona, Ofélia, Porcia, Kleopatra. Po celý čas sa správala tak, akoby sa nebolo nič strašné stalo. Navonok vyzerala ako niekdajšia Justína, rozprávala, smiala sa a bavila ako kedysi. V jednom sa však zmenila – bola k ľudom oveľa milšia, ich žiaľ prežívala ako svoj vlastný.

Dva razy chcela zájsť na Droghedu. Druhý raz si dokonca kúpila letenku. Ale vždy sa v poslednej chvíli vyskytol závažný dôvod, ktorý jej znemožnil odcestovať. Prirodzene, poznala pravú príčinu, bola to zmiešanina pocitu viny a zbabelosti.

Myšlienka na stretnutie s matkou jej naháňala hrôzu. Bola presvedčená, že znovu preberú všetky podrobnosti tej strašnej udalosti a ona sa stane svedkom výbuchu matkinho žiaľu, ktorému sa jej dosiaľ podarilo uniknúť.

Ľudia na Droghede, najmä mama, si musia aj naďalej myslieť, že sa má dobre, že sa jej ako-tak podarilo zmieriť s Danovou stratou. A preto bolo lepšie držať sa bokom od Droghedy. Oveľa lepšie.

Meggie potlačila vzdych. Najradšej by si bola osedlala koňa a šla si zajazdiť, ale dnes ju už len pri myšlienke na to rozboleli kĺby. Pôjde inokedy, keď ju artritída nebude tak trápiť.

Počula zvuky prichádzajúceho auta, potom buchot mosadzného klopadla v tvare baranej hlavy na predných dverách, nejasné hlasy, medzi ktorými rozoznala matkin, a hneď nato kroky.

„Meggie!“ zavolala Fee od vchodu na verandu. „Máme hosťa. Poď sem, prosím ťa.“

Návštevník bol distingvovaný, vyše štyridsaťročný muž, hoci mohol byť aj mladší, ako vyzeral. Meggie jakživ nevidela podobného človeka, ale vyžarovala z neho rovnaká sila a sebavedomie ako z Ralpha. Ako kedysi z Ralpha.

„Meggie, toto je pán Rainer Hartheim,“ povedala Fee.

„Ach!“ zvolala nechtiac Meggie a prekvapene hľadela na muža, ktorého Justína kedysi tak často spomínala v listoch. Potom sa spamätala. „Nech sa páči, sadnite si, pán Hartheim.“

Aj on vyzeral prekvapený. „Vôbec sa s Justínou na seba neponášate,“ povedal rozpačito.

„Nie, asi nie.“ Sadla si oproti nemu.

„Nechám vás osamote,“ vyhlásila Fee. „Pán Hartheim chce s tebou hovoriť medzi štyrmi očami. Ak si budeš prosiť čaj, zazvoň.“

„Vy ste, prirodzene, Justínin nemecký priateľ,“ povedala Meggie, ktorá nevedela, ako začať.

Vytiahol tabatierku. „Môžem si zapáliť?“

„Prosím.“

„A môžem ponúknuť aj vás, pani O’Neillová?“

„Ďakujem, nefajčím.“ Uhladila si šaty. „Ste tu ďaleko od domova, pán Hartheim. Prišli ste do Austrálie kvôli obchodným záležitostiam?“

Usmial sa. Rozmýšľal, čo by povedala, keby vedela, že je vlastne pánom Droghedy. Ale nemienil jej to prezradiť, pokladal za rozumnejšie nechať všetkých na Droghede v presvedčení, že ich blaho spočíva v neosobných rukách muža, ktorého najal ako sprostredkovateľa.

„Volám sa Rainer, pani O’Neillová,“ povedal a vyslovil svoje krstné meno tak ako kedysi Justína. Pochyboval však, že ho bude tak volať. Meggie O’Neillová nevyzerala ako žena, ktorá si k niekomu hneď vytvorí dôverný vzťah. „Nie, nie som v Austrálii obchodne. Priviedol ma sem iný dôvod. Chcel som sa stretnúť s vami.“

„So mnou?“ spýtala sa zarazene a aby skryla rozpaky, rýchlo zmenila tému. „Bratia vás často spomínajú. Obetavo ste sa o nich starali, keď boli na Danovej vysviacke v Ríme.“ Vyslovila Danovo meno bez vzrušenia, akoby ho vyslovovala veľmi často. „Dúfam, že sa u nás niekoľko dní zdržíte.“

„Áno, to môžem, pani O’Neillová,“ povedal pokojne.

Meggie sa cítila nepríjemne. Tento muž vyhlásil, že prešiel dvadsaťtisíc kilometrov len preto, aby sa s ňou stretol. Ale nijako sa nenáhlil vysvetliť príčinu svojej návštevy. Podobného muža ešte nikdy nestretla, azda preto bola taká zmätená a plachá. Zrazu jej prebleslo hlavou, že Justína sa v spoločnosti mužov ako Rainer Hartheim cíti asi celkom uvoľnene, a až teraz uvidela svoju dcéru inými očami, ako ženu.

Napriek veku a bielym vlasom je dosiaľ veľmi pekná, pomyslel si Rainer. Ešte vždy bol prekvapený, že Justína sa na ňu vôbec neponáša, zatiaľ čo Dane akoby bol vypadol z oka Ralphovi de Bricassart. Aká musí byť osamotená! Ale nemohol

ju ľutovať tak, ako ľutoval Justínu. Meggie O'Neillová zjavne našla vnútorný pokoj.

„Ako sa má Justína?" spýtala sa.

Pokrčil plecami. „Žiaľbohu neviem. Naposledy som ju videl pred Danovou smrťou."

Nedala najavo prekvapenie. „Ani ja som ju nevidela od Danovho pohrebu," vzdychla. „Dúfala som, že sa vráti na Droghedu, ale zdá sa, že o to nestojí."

Chlácholivo zdvihol ruku, očividne si to však nevšimla. Pokračovala tichším hlasom, ani čo by to hovorila skôr sebe ako jemu.

„Z Droghedy sa medzitým stal starobinec. Potrebujeme novú krv a Justína je jediná nová krv, ktorá nám zostala."

Ľútosť ho opustila. Prudko sa naklonil dopredu a v očiach sa mu zablyslo. „Rozprávate o nej, akoby patrila k živému inventáru Droghedy, pani O'Neillová," povedal stroho. „Vezmite, prosím, na vedomie, že sa mýlite."

Zlostne naňho pozrela. „Ako môžete vedieť, kam Justína patrí a kam nie? Povedali ste predsa, že ste ju naposledy videli pred Danovou smrťou. A odvtedy uplynuli dva roky!"

„Áno, máte pravdu, sú to už dva roky." Jeho hlas bol teraz mäkší, uvedomil si, čo všetko musela pretrpieť. „Veľmi dobre to znášate, pani O'Neillová."

„Myslíte?" pokúsila sa o úsmev a uprene mu hľadela do očí. Zrazu pochopil, čo v nej Ralph videl a prečo ju tak ľúbil. V Justíne to nebolo, ale ani on nie je Ralph, hľadá v žene iné vlastnosti.

„Áno, znášate to veľmi dobre."

Zachytila v jeho hlase akýsi podtón a zarazila sa. „Odkiaľ viete o Danovi a Ralphovi?" spýtala sa neisto.

„Domyslel som si to. Nemusíte sa báť, pani O'Neillová, nikto nič netuší. Domyslel som si to preto, lebo som poznal kardinála dávno predtým, ako som sa zoznámil s Danom. V Ríme si všetci mysleli, že kardinál je váš brat, Danov strýko, ale Justína ma z toho omylu vyviedla hneď pri našom prvom stretnutí."

„Justína?" zvolala Meggie. „Preboha, hádam to nevie!"

Rýchlo sa nachýlil dopredu a chytil jej roztrasenú ruku. „Nie. Nie, pani O'Neillová. Justína o tom nemá ani potuchy a dúfam, že sa nikdy nič nedozvie. Povedala mi to iba medzi rečou ako čosi bezvýznamné, neprikladala tomu nijakú dôležitosť."

„Ste si tým istý?"

„Áno, prisahám."

„Prečo potom nepríde domov? Prečo ma nepríde navštíviť?"

Z jej slov a bolesti v hlase vycítil, čím sa mučila posledné dva roky, keď sa jej dcéra vyhýbala a ona si nijako nevedela vysvetliť jej správanie.

„To je moja vina," povedal pevne.

„Vaša vina?" spýtala sa zmätene.

„Áno. Pretože kvôli mne sa vrátila do Londýna a nešla s Danom do Grécka, ako sa pôvodne dohodli. Je presvedčená, že keby bola šla s ním, nebol by zomrel."

„To je predsa nezmysel," vybuchla Meggie.

„Samozrejme. Ale hoci nám to je jasné, jej to jasné nie je. A iba vy o tom môžete Justínu presvedčiť."

„Ja? Obávam sa, pán Hartheim, že nerozumiete. Justína ma jakživ neposlúchala, a ak som aj mala na ňu nejaký vplyv, posledné roky všetko zmenili. Zdá sa, že neznesie dokonca ani pohľad na moju tvár." Na chvíľu sa odmlčala. „So mnou sa stalo to isté čo s mojou matkou," pokračovala vecne. „Drogheda je mojím životom. Tento dom, účtovníctvo… Tu ma potrebujú, tu má môj život ešte nejaký zmysel. Ľudia sú tu na mňa odkázaní. Moje deti ma však nikdy naozaj nepotrebovali. Nikdy."

„To nie je pravda, pani O'Neillová," prerušil ju. „Keby to tak bolo, Justína by pokojne prišla domov. Neuvedomujete si, ako veľmi vás ľúbi. Keď som povedal, že som príčinou jej terajšieho správania, mal som na mysli, že kvôli mne zostala vtedy v Londýne. Ale trápi sa pre vás, nie pre mňa."

Meggie zmeravela. „Pre mňa sa nemá čo trápiť. Ak sa už musí trápiť, nech sa trápi, ale nie pre mňa."

„Veríte mi teda, že netuší pravdu o Danovi a kardinálovi?"

Zrazu sa upokojila. „Áno," povedala. „Verím."

„Prišiel som za vami, lebo Justína potrebuje vašu pomoc a nie

je schopná o ňu požiadať. Musíte ju presvedčiť, aby opäť žila normálnym životom, nie životom Droghedy, ale svojím vlastným životom, ktorý nemá s Droghedou nič spoločné.“

Oprel sa dozadu, prekrížil nohy a zapálil si ďalšiu cigaretu. „Justína vzala na seba úlohu kajúcničky, ale z úplne nesprávnych dôvodov. Ak jej môže niekto otvoriť oči, ste to iba vy. Musím vás však upozorniť, že ak to urobíte, pravdepodobne sa už nikdy nevráti domov. Na druhej strane, ak ju necháte napospas bezradnosti, môže sa stať, že sa sem vráti navždy.“

Opäť sa odmlčal a potiahol si z cigarety. „Divadlo nemôže žene, ako je Justína, natrvalo stačiť,“ pokračoval. „Raz na to príde. A dôležitejší ako dosky, ktoré znamenajú svet, sa potom stanú pre ňu ľudia, buď jej rodina, alebo ja.“ Usmial sa na ňu a z jeho úsmevu vyžarovalo hlboké pochopenie.

„Ale Justíne nestačia iba ľudia, pani O’Neillová. Ak sa rozhodne pre mňa, môže mať aj divadlo, a to jej Drogheda nemôže poskytnúť.“ Teraz na ňu hľadel ako na protivníčku. „Prišiel som vás o niečo poprosiť, pani O’Neillová. Urobte, čo je vo vašich silách, aby sa rozhodla pre mňa. Aj keď sa vám to možno bude zdať kruté, ja ju potrebujem väčšmi ako vy.“

Meggie sa tvárila zasa veľmi odmerane. „Hovoríte o Droghede, akoby pre Justínu znamenala koniec života. Mýlite sa. Keby sa k nám vrátila, nemusela by sa zriecť divadla. Ani keby sa vydala za Boya Kinga, čo si jeho starý otec a ja už roky želáme. V jej neprítomnosti by sme sa o jej deti postarali takisto dobre, ako keby bola vydatá za vás. Jej domov je tu! Tento život pozná a rozumie mu. Ak sa preň rozhodne, bude presne vedieť, čo ju čaká. Môžete tvrdiť to isté o živote, ktorý jej ponúknete vy?“

„Nie,“ povedal stroho. „Ale Justína potrebuje prekvapenia, nečakané zvraty. Tu na Droghede by stagnovala.“

„Chcete tým povedať, že by tu bola nešťastná?“

„Nie, možno nie. Nepochybujem, že keby sa vrátila a vydala za toho Boya Kinga… mimochodom, kto je to vlastne?“

„Dedič Bugely, susednej farmy. Je to Justínin priateľ z detstva a rád by bol aj čímsi viac. Jeho starý otec si toto

manželstvo želá z dynastických dôvodov a ja preto, lebo si myslím, že Boy by bol pre ňu ten pravý.“

„Chápem. Takže keby sa vrátila a vydala za toho Boya Kinga, naučila by sa tu byť šťastná. Lenže šťastie je relatívny pojem, pani O’Neillová. Pochybujem, že by tu našla také uspokojenie ako pri mne. Justína má rada mňa, a nie Boya Kinga.“

„Potom to však dáva veľmi čudne najavo,“ poznamenala Meggie a zazvonila, aby priniesli čaj. „Navyše, ako som už povedala, pán Hartheim, preceňujete môj vplyv na Justínu. Nikdy nedala na moje rady ani želania.“

„Pani O’Neillová, ste bystrá žena. Dobre viete, že ak budete naozaj chcieť, presvedčíte ju. Žiadam od vás iba jedno: aby ste rozmýšľali o tom, čo som vám povedal. Máte čas, nemusíte sa náhliť. Som veľmi trpezlivý muž.“

„Potom ste výnimka,“ usmiala sa Meggie.

Nedotkol sa už predchádzajúcej témy a ani Meggie o nej nehovorila. Na veľkú radosť jej bratov zostal na Droghede celý týždeň. Správal sa ako hociktorý iný hosť, hoci Meggie sa zdalo, že sa usiluje ukázať v tom najlepšom svetle. Keď sa clearyovskí muži dozvedeli, že prišiel, vrátili sa z pasienkov domov a zostali v dome, až kým neodcestoval do Nemecka.

Aj Fee sa páčil. Zrak sa jej zhoršil natoľko, že už nemohla viesť účtovníctvo, ale duševne bola celkom svieža. Minulú zimu zomrela v spánku pani Smithová, Fee však neprijala novú gazdinú, ale viac-menej prevzala jej funkciu. Vedenie účtovných kníh nechala na Meggie.

Fee si prvá uvedomila, že Rainer vie určite veľa o Danovi, a požiadala ho, aby im porozprával o jeho živote v Ríme, o ktorom tu na Droghede skoro nič nevedeli. Rainer jej rád poslúžil, lebo videl, akí sú všetci dychtiví dozvedieť sa o Danovi čo najviac.

Meggie ukryla svoje myšlienky pod masku zdvorilosti, ustavične však rozmýšľala nad tým, čo jej Rain povedal. Podľa jeho slov mala na výber dve alternatívy. Ako sa rozhodnúť? Už dávno sa vzdala nádeje, že by sa Justína mohla vrátiť domov, ale Rainer Hartheim ju teraz ubezpečil, že je to možné, dokonca

pripustil, že by tu mohla byť šťastná. Bola mu za to vďačná. Navyše ju zbavil mučivých obáv, že sa Justína nejako dozvedela o vzťahu medzi Ralphom a Danom.

Pokiaľ šlo o Justínino manželstvo s Rainom, Meggie nevedela, ako by ju mohla nakriatnuť na niečo, po čom zjavne netúži. Rain sa jej síce čoraz väčšmi páčil, ale dôležitejšie ako jeho šťastie bolo pre ňu šťastie jej dcéry a obyvateľov Droghedy. Pokúšala sa zistiť, nakoľko je Rain dôležitý pre Justínino budúce šťastie. Hoci jej povedal, že ho má Justína rada, nič nenasvedčovalo tomu, že pre ňu znamená toľko, ako kedysi znamenal Ralph pre Meggie.

Keď ho odprevádzala na letisko, povedala: „Predpokladám, že sa s Justínou skôr či neskôr stretnete. Bola by som radšej, keby ste pred ňou nespomenuli svoju návštevu na Droghede."

„Ako si želáte," odvetil. „Rozmýšľajte však, prosím, o tom, čo som vám povedal." Ale zmocnil sa ho pocit, že jeho návšteva priniesla oveľa väčší úžitok Meggie ako jemu.

Jedného dňa v strede apríla, dva a pol roka po Danovej smrti, Justína zrazu pocítila túžbu ujsť z mesta. Nasadla na metro a odviezla sa do Kew Gardens. Keďže bol utorok, predpokladala, že tam bude málo ľudí. Navyše mala voľný večer, a tak sa nemusela znepokojovať, že ju chôdza unaví.

Botanickú záhradu prirodzene dobre poznala. V Londýne je síce veľa parkov s obrovskými kvetinovými záhonmi, ale Kew Gardens bolo čosi mimoriadne. Justína sem kedysi chodievala veľmi často, od apríla až do októbra, lebo krása stromov a kvetov sa menila z mesiaca na mesiac.

Apríl mala najradšej, bol to čas narcisov, azaliek a kvitnúcich stromov. Poznala tu miesto, ktoré pokladala za jedno z najkrajších na svete. Keď ta došla, sadla si na zem a opájala sa krásou prírody. Kam oči dovideli, žiarili žlté narcisy a uprostred nich sa vypínal rozkvitnutý mandľovník. Jeho konáre obsypané bielymi kvetmi sa skláňali k zemi, dokonalé a nehybné ako na japonskej maľbe. Vládol tu pokoj.

Zrazu ju v rozjímaní čosi vyrušilo. Pomedzi hriadky narcisov

sa blížil Rainer. Mal na sebe typický nemecký kožený kabát, striebristé vlasy sa mu na slnku ligotali.

„Prechladnú ti obličky," povedal, vyzliekol si kabát a položil ho na zem podšívkou nahor, aby si naň mohli obidvaja sadnúť.

„Ako si ma našiel?" spýtala sa.

„Pani Kellyová mi povedala, že si šla do Kew. Ostatné bolo ľahké. Chodil som hore-dolu, kým som ťa nezazrel."

„A teraz si myslíš, že som od radosti celá bez seba."

„A nie si?"

„Stále ten istý starý Rain, ktorý odpovedá na otázku otázkou! Nie, neteším sa, že ťa vidím. Myslela som, že sa mi naveky podarilo odstaviť ťa na vedľajšiu koľaj."

„Súci chlap sa nedá len tak ľahko odstaviť na vedľajšiu koľaj. Ako sa máš?"

„Dobre."

„Prestala si si už lízať rany?"

„Nie."

„To sa dalo čakať. Časom som pochopil, že si prihrdá na to, aby si urobila prvý krok k uzmiereniu. Ja som na rozdiel od teba, srdiečko, natoľko múdry, aby som vedel, že hrdosť je veľmi osamelý spolunocľažník."

„Nech ti ani nenapadne, že by si sa mohol znovu stať mojím spolunocľažníkom. V tomto smere už o teba nestojím."

„Ani ja o teba."

Jeho rýchla odpoveď ju podráždila, ale nedala to najavo. „Naozaj?"

„Nazdávaš sa, že by som to bol ináč bez teba tak dlho vydržal? Nie, náš ľúbostný vzťah, to bolo iba čosi krátkodobé a prechodné, ale stále na teba myslím ako na milú priateľku a ako priateľka mi veľmi chýbaš."

„Aj ty mne, Rain."

„Ako priateľa ma teda prijímaš nazad?"

„Samozrejme."

Ľahol si, založil si ruky za hlavu a lenivo sa na ňu usmial. „Koľko máš teraz vlastne rokov, tridsať? V týchto strašných šatách vyzeráš skôr ako neporiadna školáčka. Ak ma nepotrebuješ

na iné, môžem sa ti zísť aspoň ako osobný poradca v otázkach elegancie.“

Zasmiala sa. „Pripúšťam, že kedysi som kvôli tebe väčšmi dbala o zovňajšok. No dobre, mám tridsať, ale ani ty nie si nijaký zajac. Musíš mať najmenej štyridsať. Náš vekový rozdiel sa mi už nezdá taký veľký ako predtým, a tebe? Schudol si. Nie si náhodou chorý, Rain?“

„Nikdy som nebol tučný, iba mocný. A pri tom večnom vysedávaní za písacím stolom sa človeku akosi scvrkávajú svaly.“

Ľahla si doluznačky a nahla sa k nemu, tvárou k jeho tvári. „Ach, Rain, je to fajn, byť zasa s tebou! Ostatní nestoja za deravý groš.“

„Ďakujem za poklonu. Úbohá Justína. Groši máš teraz dosť, však?“

„Áno. Zvláštne, že mi Ralph de Bricassart odkázal celý majetok.“ Pokrútila hlavou. „Presnejšie polovicu, druhá mala patriť Danovi. Ale aj tú som teraz zdedila ja.“ V tvári jej zašklbalo. Rýchlo odvrátila hlavu a zahľadela sa na narcisy. Keď sa opäť ovládla, pokračovala. „Vieš, Rain, veľmi by ma zaujímalo, čím bol vlastne Ralph mojej rodine. Iba priateľom? Muselo tu byť čosi viac. Ale čo? Je to pre mňa záhada. Rada by som ju rozlúštila.“

„Tu niet čo lúštiť.“ Vstal a podal jej ruku. „Poď, srdiečko, pozývam ťa na večeru. Iste nájdeme reštauráciu, kde nás uvidí nejaký novinár, ktorý potom napíše, že ryšavá austrálska herečka a istý minister nemeckej spolkovej vlády sa zasa udobrili. Odkedy si ma opustila, moja povesť playboya veľmi utrpela.“

„Milý priateľu, tvoje informácie sú dosť zastarané. Nik ma už nenazýva ryšavou austrálskou herečkou. Vďaka svojej nesmrteľnej interpretácii Kleopatry som teraz fascinujúca britská umelkyňa s tizianovými vlasmi. Nevieš vari, že ma kritici označujú za najexotickejšiu Kleopatru posledných rokov?“ Rukami naznačila egyptskú pózu.

Zažmurkal. „Najexotickejšiu?“ spýtal sa pochybovačne.

„Áno. Najexotickejšiu,“ povedala pevne.

Kardinál di Contini-Verchese zomrel a Rain už iba zriedka cestoval do Ríma. Zato o to častejšie chodil do Londýna. Spočiatku bola Justína taká šťastná, že jej stačilo ponúknuté priateľstvo. Ale ako plynuli mesiace a Rain ani slovom nespomenul ich niekdajší vzťahy začalo v nej narastať rozhorčenie. Hoci ho za nijakých okolností nechcela obnoviť, hlboko ju sklamalo, že preňho znamenal tak málo.

Prvé mesiace po Danovej smrti boli strašné, ustavične premáhala túžbu po Rainovi, telesnú i duševnú. Nesmela sa však tomu poddať. Čosi také nemohla pripustiť, lebo Rainovu živú tvár ustavične prekrývala tvár mŕtveho brata. Časom podriadila myšlienky prísnej sebadisciplíne a telo jej upadlo do letargie.

Keď sa teraz opäť stretávala s Rainom, všetko bolo zrazu oveľa ťažšie. Túžila sa ho spýtať, či si spomína na ten druhý vzťah. Ako naň mohol zabudnúť? Musel predsa preňho niečo znamenať. Očividne však nestál o to, aby sa obnovil. V poriadku, ani ona o to nestojí! Uspokojilo by ju však, keby jej povedal, že si na to aspoň občas spomenie. Alebo žeby bol naozaj zabudol? Nie, to nie je možné! Ak áno, nech ho čert vezme!

V jeden večer sa jej rozhorčenie natoľko vystupňovalo, že stelesnila lady Macbethovú s bezuzdnou divosťou, veľmi vzdialenou jej zvyčajnej interpretácii. Po predstavení zle spala a na druhý deň dostala list od matky, ktorý ju zvlášť znepokojil.

Mama jej teraz písala zriedka, bol to príznak dlhej odlúčenosti, ktorý sa prejavil u nich obidvoch. Ich listy boli chladné, prázdne. Tento však vyznieval akosi ináč. Ozýval sa v ňom podtón staroby, únavy. Justíne sa to nepáčilo. Mama predsa nemôže byť stará!

Čo sa robí na Droghede? Pokúša sa mama pred ňou zamlčať vážne problémy? Je azda starká chorá? Alebo niektorý zo strýkov? Či nedajbože sama mama? Naposledy ich videla pred tromi rokmi a za tri roky sa môže stať všeličo.

V ten večer mala voľno. Zvyšovalo jej už iba jedno predstavenie Macbetha. Deň plynul mučivo pomaly a ani myšlienka na večeru s Rainom jej nepriniesla zvyčajnú radosť. Aký to má vlastne zmysel? Ich priateľstvo za nič nestojí, je

bezvýhľadné, neplodné, suchárske! Obliekla si šaty pomarančovej farby, ktoré Rainer neznášal. Starý konzervatívec! Bude si na ne musieť zvyknúť. Napravila si volániky okolo hlbokého výstrihu, pozrela na seba do zrkadla a smutne sa usmiala. Správa sa ako typická hlúpa hus. Je unavená, potrebuje si oddýchnuť. Ešte šťastie, že už končí s lady Macbethovou. Ale čo je s mamou?

V poslednom čase sa Rain zdržiaval v Anglicku tak často, že jej nebolo jasné, ako to vie zosúladiť so svojimi povinnosťami. Mal vlastné súkromné lietadlo, ale aj tak to muselo byť únavné.

„Prečo ma vlastne toľko navštevuješ?“ spýtala sa ho raz. „Redaktori spoločenských rubrík sú nadšení, že majú o čom písať, niekedy sa mi však zdá, že ma používaš iba ako zámienku pre návštevu Londýna.“

„Občas to tak je,“ pripustil pokojne. „Môžem dokonca vyhlásiť, že si mi dosť často poslúžila ako skvelá kamufláž. Ale hlavné je, že sa v tvojej spoločnosti vždy dobre cítim.“ Pozorne sa na ňu zahľadel. „Dnes večer si voľajaká tichá, srdiečko. Máš starosti?“

„Nie. Totiž neviem.“ Odtisla tanier s nedotknutým múčnikom. „V podstate je to len taká hlúposť. Píšeme si s mamou už iba zriedka. Tak dlho sme sa nevideli, že si pomaly nemáme čo povedať. Ale dnes som od nej dostala zvláštny list. Veľmi nevšedný.“

Srdce sa mu prudko rozbúchalo. Meggie sa naozaj neponáhľala. Zjavne sa však rozhodla. A inštinkt mu našepkal, že sa rozhodla privábiť dcéru nazad na Droghedu, aby zachránila rod pred vymretím. Načiahol sa nad stôl a chytil ju za ruku.

„Srdiečko, tvoja mama je osamelá,“ povedal, hoci vedel, že tým Meggie nahráva. Ale keď si zvolila toto riešenie, musí sa s tým zmieriť. Iste pozná Justínu oveľa lepšie ako on, je predsa jej matka.

„Možno,“ zvraštila čelo. „Zdá sa mi však, že tu ide o čosi viac. Osamelá je už dlhé roky. Nerozumiem tomu, Rain, a to ma znepokojuje najväčšmi.“

„Starne, Justína. Neviem, či si to uvedomuješ. Je veľmi

pravdepodobné, že mnohé veci, s ktorými si predtým ľahko poradila, teraz jej robia problémy. Pred tromi rokmi stratila jediného syna. Myslíš, že žiaľ sa môže časom zmierniť? Neverím tomu. Nazdávam sa, že je to práve naopak. Dane je mŕtvy a matka si určite myslí, že navždy stratila aj teba. Za tie roky si ju ani raz nenavštívila.“

Zavrela oči. „Navštívim ju, Rain, navštívim! Čoskoro! Máš samozrejme pravdu tak ako vždy. Nikdy mi nenapadlo, že by mi Drogheda mohla chýbať, ale v poslednom čase na ňu často myslím. Zdá sa mi, že tam napokon skutočne patrím.“

Zrazu pozrel na hodinky a smutne sa usmial. „Musím sa priznať, že som ťa dnes večer použil ako alibi, srdiečko. O hodinu sa mám stretnúť na tajnom mieste s istým vysokopostaveným pánom a musím ta ísť pochopiteľne sám vlastným autom, ktoré povedie bezpečnostnými orgánmi dokonale preverený, absolútne spoľahlivý Fritz.“

„Veľké sprisahanie, čo?“ povedala veselo a nedala mu najavo, ako ju to ranilo. „Musím si teda vziať taxík. Mňa zveríš taxikárovi bez mihnutia oka, ale budúcnosť Európskeho hospodárskeho spoločenstva nie! To nič. Aby som ti dokázala, že nepotrebujem ani taxík, ani tvojho dokonale prevereného Fritza, pôjdem metrom. Ešte nie je neskoro.“ Zdvihla mu ruku, pritisla si ju na líce a pobozkala ju. „Ach, Rain, neviem, čo by som si bez teba počala!“

Strčil si ruku do vrecka, vstal, obišiel stôl a odsunul jej stoličku. „Som tvoj priateľ. A priateľov máme na to, aby tu boli, keď ich potrebujeme.“

Justína šla zadumane domov, prenasledovaná stiesňujúcimi myšlienkami. Dnes sa Rain prvý raz dotkol jej súkromného života. Povedal, že sa matka musí cítiť osamelá a že by ju mala ísť navštíviť. Myslel tým naozaj iba návštevu, alebo jej chcel naznačiť, že sa má vrátiť domov? To znamená, že čokoľvek k nej kedysi cítil, teraz patrí nenávratne do minulosti, ktorú nemieni oživovať. Prvý raz jej zišlo na um, že je mu možno na ťarchu, lebo mu pripomína minulosť, ktorej by sa najradšej zbavil. Prečo by jej bol ináč spomínal Droghedu? Lenže prečo potom pred

deviatimi mesiacmi znovu vstúpil do jej života? Lebo ju ľutoval?

Alebo si myslel, že jej niečo dlhuje? Ktovie, o čom sa s Danom zhovárali v Ríme, keď tam nebola. Možno ho Dane požiadal, aby na ňu dával pozor, a on iba plnil jeho želanie. Áno, to bolo dosť pravdepodobné.

Jedno však bolo isté: už ju neľúbi. Jeho ľúbostné city k nej museli dávno vyhasnúť. Nečudo, keď sa k nemu tak správala. Všetkému si je sama na vine.

Nepokojne sa prevaľovala v posteli a nakoniec sa rozplakala. Keď sa znovu upokojila, zažala lampku na nočnom stolíku a pokúšala sa čítať rukopis divadelnej hry. Bol to jej starý vyskúšaný spôsob, ako odohnať nočné mátohy a potlačiť ubíjajúce myšlienky. Ale tentoraz nepomáhal. Po niekoľkých stranách sa jej písmená pred očami rozplývali, takže nemohla vôbec čítať.

Začalo svitať a pouličný ruch zosilnel, ovzdušie skorého rána malo v sebe čosi mdlé, vlhké, kyslasté a Justína si zrazu predstavila Droghedu. Sladký, čistý vzduch, ticho a pokoj.

Utrela si slzy a začala písať matke.

Dúfam, že chápeš, prečo som od Danovej smrti neprišla domov. Ale čokoľvek si o tom myslíš, iste ťa poteší správa, že sa vraciam.

Áno, mama, vraciam sa natrvalo. Mala si pravdu, nadišiel čas, keď sa mi zacnelo za Droghedou. Už tu dlhšie nevydržím. Všetky úspechy stratili pre mňa zmysel. Mám zvyšok života stráviť na javisku? Čo tu mám okrem divadla? Túžim po niečom stálom, trvalom, po istote a bezpečí. Vrátim sa na Droghedu, lebo tam to všetko je. Dosť bolo jalových snov! Ktovie, možno sa vydám za Boya Kinga, ak ma ešte bude chcieť. A potom si konečne zariadim život tak, aby mal nejaký zmysel, azda založím nový rod občanov Nového Južného Walesu. Som unavená, mama, taká unavená, že ani poriadne nevnímam, čo píšem, hoci by som chcela vyjadriť všetko, čo cítim.

Pokúsim sa o to inokedy. S Macbethom sme prakticky skončili a keďže som si na nasledujúcu sezónu zatiaľ nič

nedohodla, nebudem nikomu v divadle chýbať. V Londýne sa to len tak hmýri herečkami. Clyde za mňa hneď nájde náhradu, ale ty nie, však, mama? Prepáč, že mi trvalo tridsaťjeden rokov, kým som to pochopila.

Keby mi Rain nebol pomohol na nohy, bolo by to asi trvalo ešte dlhšie, ale on je veľmi vnímavý. Hoci ste sa nikdy nestretli, zdá sa, že ta pozná lepšie ako ja. Vraví sa, že nezúčastnený pozorovateľ vidí viac ako účastník, a preňho to platí v plnej miere. Mám však už plné zuby toho, ako zo svojich olympských výšok usmerňuje môj život. Zjavne sa cíti byť viazaný nejakým sľubom, ktorý dal svojho času Danovi. Často ma chodí navštevovať, ale pochopila som, že som mu iba na ťarchu. Keď budem v bezpečí na Droghede, ubudne mu kopa starostí. Mal by mi byť vďačný, že mu ušetrím lietanie hore-dolu.

Len čo si tu dám všetko do poriadku, napíšem Ti, kedy ma môžeš čakať. Zatiaľ však nezabudni, že Ťa svojím zvláštnym spôsobom ľúbim.

Podpísala sa iba jednoducho Justína; jej podpis vyzeral teraz ako na listoch, ktoré písala na internátnej škole pod starostlivým dozorom mníšok. Zložila list, vopchala do leteckej obálky, napísala naň matkinu adresu a cestou na posledné predstavenie Macbetha ho hodila do schránky.

Potom začala robiť prípravy na cestu. Keď sa Clyde dozvedel, že chce odísť, dostal záchvat zúrivosti, na druhý deň bol už však pokojnejší a dokonca dal najavo isté pochopenie. Pokiaľ šlo o byt, nebol problém nájsť nového nájomníka. O také byty sa ľudia bijú. A naozaj, len čo sa rozchýrilo, že sa chce Justína odsťahovať, neprestajne u nej vyzváňal telefón. Nakoniec to bolo už také neznesiteľné, že jednoducho zvesila slúchadlo a položila ho vedľa aparátu. Pani Kellyová, ktorá sa o ňu vlastne po celý jej londýnsky pobyt starala, smutne chodila medzi debnami a škatuľami, preklínala osud a potajme zasa položila slúchadlo na vidlicu – dúfala, že zavolá niekto, kto zmení jej rozhodnutie.

Potom naozaj zavolal ktosi, kto tú moc mal, lenže o ničom ju nepresviedčal, lebo nemal ani potuchy, kam sa Justína chystá.

Chcel ju iba poprosiť, či by nemohla robiť hostiteľku na večierku, ktorý usporiada vo svojom dome na Park Lane.

„Čo tým myslíš, v tvojom dome na Park Lane?“ spýtala sa prekvapene Justína.

„Keďže účasť Anglicka na spoločnom európskom trhu čoraz väčšmi vzrastá, som nútený tráviť v Londýne stále viac času. Povedal som si, že bude praktickejšie zariadiť si tu druhý domov, a preto som si najal dom na Park Lane,“ vysvetľoval.

„Dočerta, Rain, ty starý podvodník! Odkedy ho máš?“

„Asi mesiac.“

„Minule večer si ma teda vodil za nos a nič si mi nepovedal, chlap prekliaty!“ Bola taká rozzúrená, že zo seba horko-ťažko niečo dostala.

Ticho sa zasmial. „Chcel som ti to povedať. Ale potom som sa ohromne bavil na tom, ako si myslíš, že stále lietam hore-dolu medzi Bonnom a Londýnom. Tak som sa rozhodol, že ešte chvíľu počkám.“

„Najradšej by som ťa zabila,“ povedala so slzami zúrivosti v očiach.

„Srdiečko, prosím ťa, nehnevaj sa! Príď mi robiť hostiteľku. Pri tej príležitosti si môžeš dom dôkladne poprezerať.“

„Pod dozorom ďalších piatich miliónov hostí! Čo je ti, Rain? Vari sa bojíš byť so mnou sám?“

„Ty predsa nebudeš hosť,“ odpovedal vyhýbavo. „Budeš hostiteľka, a to je niečo celkom iné. Tak prídeš?“

Utrela si slzy a mrzuto povedala: „Tak dobre.“

Nakoniec to bolo oveľa príjemnejšie a zábavnejšie, ako si myslela. Dom na Park Lane bol skvelý a Rain prekypoval takou dobrou náladou, že Justínu nakazil. Obliekla si na túto príležitosť celkom vkusné saténové šaty, boli však šokujúco ružové, čo vyvolalo na jeho tvári úškrn. Ale potom ju chytil pod pazuchu, a skôr ako prišli hostia, poukazoval jej celý dom.

Večer sa k nej správal so zvláštnou zmesou nenútenosti a dôvernosti, čo v nej vzbudzovalo dojem, že ju naozaj potrebuje. Rainovi hostia boli významní politici a pritom vyzerali úplne obyčajne.

„Vieš," povedala mu, keď odišli, „vôbec by mi nebolo vadilo, keby aspoň jeden z nich prejavil príznaky nejakej mimoriadnosti. Tak ako napríklad Napoleon alebo Churchill. Keď je štátnik presvedčený, že ho osud predurčil plniť mimoriadne úlohy, niečo na tom je. A čo ty? Pokladáš sa za vyvoleného?"

Strhol sa. „Takú otázku by si Nemcovi nemala klásť, Justína. Nie, nepokladám sa za vyvoleného a nikdy by som nemohol dôverovať politikovi, ktorý by sa tak cítil. Taký človek môže byť zopár rokov osožný, ale väčšinou napokon privedie svoju krajinu do strašných ťažkostí."

Nemala v úmysle dohadovať sa s ním. Zmenila tému. „Ale manželky mali čudné, nezdá sa ti? Aj keď sa ti moje ružové šaty nepáčia, musíš uznať, že som vyzerala oveľa lepšie ako väčšina žien. Pani X ešte ušla, ale to, čo mala na sebe pani Y, bolo príšerné, a o pani Z sa radšej nevyjadrím. Nechápem, ako si ich mohol niekto vybrať za manželky."

„Justína! Kedy si už budeš konečne pamätať mená? Dobre, že si mi svojho času dala košom, nikdy by z teba nebola dobrá manželka politika. Neušlo mi, ako si si musela vždy odkašlať, keď si sa mala niekomu prihovoriť'. A pokiaľ ide o manželky, mnohí muži so škaredými ženami mali úspech, kým iní, ktorí si vzali krásavice, vôbec sa nepresadili. Na tom v podstate vôbec nezáleží, dôležité je iba, či má muž formát. Len málo mužov si vyberá manželky z čisto politických dôvodov."

Ešte vždy ju vedel uzemniť. Cítila, ako sa červená, a aby jej nevidel do tváre, posmešne sa poklonila a sadla si na koberec.

„Prosím ťa, Justína, vstaň!"

Vzdorovito vtiahla nohy pod seba, oprela sa o stenu pri kozube a hladkala mačku, ktorej sa Rain po smrti kardinála di Contini-Verchese ujal, a zdalo sa, že ju má veľmi rád, hoci bola stará a vrtošivá.

„Povedala som ti už, že sa natrvalo vraciam na Droghedu?" spýtala sa zrazu.

Vyberal si z tabatierky cigaretu. Mocné ruky sa mu ani na okamih nezatriasli, každý jeho pohyb bol pokojný ako zvyčajne. „Veľmi dobre vieš, že si mi to ešte nepovedala, Justína."

„Tak ti to hovorím teraz.“

„Kedy si sa rozhodla?“

„Pred piatimi dňami. Dúfam, že koncom týždňa budem môcť odcestovať. Nemôžem sa už dočkať.“

„Chápem.“

„To je všetko, čo na to povieš?“

„Čo iné mi zostáva, ako ti zaželať do budúcnosti veľa šťastia, Justína?“ Vyzeral taký vyrovnaný, až ju to zabolelo.

„Tak ďakujem,“ povedala zľahka. „Nie si rád, že ti už nebudem na ťarchu?“

„Nie si mi na ťarchu, Justína,“ odvetil.

Pustila mačku, vzala kutáč a začala energicky štuchať do pahreby. Navonok zuhoľnatené polená ešte tleli a vyleteli z nich iskry. O chvíľu však oheň vyhasol. „Musí v nás byť skrytá nejaká túžba po ničení. Keď prehrabujeme pahrebu, iba tým urýchľujeme koniec. Ale krásny koniec, však, Rain?“

Zjavne ho nezaujímalo, čo sa stane, keď človek prehrabáva uhlíky, lebo povedal iba: „Koncom tohto týždňa? Máš akosi naponáhlo.“

„Načo by som to odkladala?“

„A čo tvoja kariéra?“

„Kariéry mám plné zuby. A napokon, čo by sa po lady Macbethovej ešte vyplatilo robiť?“

„Buď konečne dospelá, Justína! Za taký školácky pátos by som ti dal najradšej po zadku. Prečo jednoducho nepovieš, že ťa divadlo prestalo baviť a čnie sa ti za domovom?“

„Dobre, dobre, dobre. Nech je po tvojom. Ako vždy som prostoreká. Prosím o prepáčenie!“ Vyskočila. „Kde mám dočerta topánky? Daj mi kabát!“

Fritz jej oboje priniesol a odviezol ju domov. Rainer sa ospravedlnil, povedal, že má veľa práce a nemôže ju odprevadil Ale keď odišla, sadol si ku kozubu, v ktorom praskali nové polená, a bezmyšlienkovite doň hľadel.

„Dúfam, že sme urobili dobre,“ povedala Meggie matke. Fee na ňu pozrela a prikývla. „Áno, som o tom presvedčená. Justínin

problém je v tom, že sa nevie sama rozhodnúť. Neostávalo nám iné, ako rozhodnúť za ňu.“

„Nerada sa hrám na pánaboha. Myslím, že viem, čo chce, ale keby tu bola a priamo by som sa jej na to spýtala, určite by mi tvrdila pravý opak.“

„Hej, hej, clearyovská hrdosť,“ usmiala sa Fee. „Z ničoho nič sa prejaví aj u ľudí, u ktorých by to človek najmenej čakal.“

„Myslím, že to nie je iba clearyovská hrdosť. Bude to aj niečo armstrongovské.“

Fee pokrútila hlavou. „Nie. Nech som urobila v živote čokoľvek, malo to iba málo spoločné s hrdosťou. Zmyslom staroby je azda to, že človek môže v pokoji pouvažovať nad svojím životom a prísť na to, prečo urobil to či ono.“

„Za predpokladu, že nie je taký senilný, aby nevedel jasne rozmýšľať,“ poznamenala sucho Meggie. „Tebe však také nebezpečenstvo asi nehrozí. Dúfam, že ani mne.“

„Senilita je možno požehnanie pre tých, čo neznesú pohľad do minulosti. Pokiaľ ide o teba, nemôžeš ešte hovoriť, že si jej unikla. Počkaj aspoň dvadsať rokov.“

„Dvadsať rokov!“ zopakovala Meggie naľakane. „To je strašne dlho.“

„Keby si bola chcela, nemusela si posledných dvadsať rokov stráviť osamote,“ povedala Fee a usilovne plietla.

„To nie. Ale bolo by sa to vyplatilo, mama? Sotva.“ Staromódnou ihlicou poklopkala po Justíninom liste na stole. „Po Rainerovej návšteve som dlho váhala. Dúfala som, že budem ušetrená rozhodnutia. Mal však pravdu. Nakoniec som to predsa len musela urobiť.“

„Musíš uznať, že som ti pri tom pomohla,“ zdôraznila urazene Fee. „Teda potom, čo si prekonala svoju hrdosť a všetko mi porozprávala.“

„Áno, pomohla si mi,“ súhlasila vecne Meggie.

Dlho bolo počuť iba tikot starých hodín a štrkot ihlíc.

„Prezraď mi niečo, mama,“ ozvala sa zrazu Meggie. „Prečo ťa práve Danova smrť tak zlomila? Otcovu a Stuartovu smrť si znášala lepšie.“

„Zlomila?“ Fee položila ihlice. Hoci zle videla, plietla ešte vždy ako kedysi. „Ako to myslíš?“

„Zdalo sa mi, že ťa to zabije.“

„Máš pravdu. Naozaj ma to skoro zabilo. Ale nebolo to iné ani pri ostatných. Ibaže som bola vtedy mladšia a lepšie som sa ovládala. Ralph vedel, čo som cítila, keď zomreli otec a Stu. Ty si bola ešte primladá, aby si to pochopila.“ Usmiala sa. „Mala som Ralpha veľmi rada. Bol… bol to zvláštny človek. Takisto ako Dane.“

„Áno, to je pravda. Nevedela som, že si si to všimla, mama – myslím tú podobnosť ich povâh. Si pre mňa stále veľká neznáma. Je v tebe toho toľko, o čom neviem.“

„To dúfam,“ povedala Fee a zachichotala sa. Ruky mala ešte vždy pokojne zložené v lone. „Aby som sa vrátila k pôvodnej téme – ak teraz môžeš pomôcť Justíne, znamená to, že si sa poučila zo svojich nešťastí väčšmi ako ja. Keď ma kedysi Ralph požiadal, aby som sa o teba postarala, nebola som ochotná. Zaujímali ma iba moje spomienky. Ty nemáš na výber. Tebe okrem spomienok nezostalo nič.“

„Áno. Ale keď sa raz bolesť pominie, sú pre nás útechou, nemyslíš? Mala som Dana celých dvadsaťšesť rokov a naučila som sa hľadieť na to tak, že to, čo sa stalo, muselo sa stať, aby zostal ušetrený nejakého strašného údelu, ktorý by možno nebol vedel znášať – podobne ako Frank, aj keď odlišne. Sú horšie veci ako smrť, to predsa vieme obidve.“

„Nie si ani trochu zatrpknutá?“ spýtala sa Fee.

„Áno, spočiatku som bola. Ale kvôli nim som sa to odučila.“

Fee opäť vzala do rúk ihlice. „Keď zomrieme,“ povedala ticho, „už nik tu nezostane. To bude koniec Droghedy, skutočnej Droghedy. V análoch sa o nej nájde zmienka a možno sa raz príde do Gilly nejaký vážny mladý muž pozhovárať s ľuďmi, ktorí sa na ňu ešte pamätajú, aby mohol o nej napísať knihu: o poslednej veľkej farme v Novom Južnom Walese. Ale jeho čitatelia sa nikdy nedozvedia, ako to bolo naozaj. To by boli museli byť jej súčasťou.“

„Áno,“ povedala Meggie, ktorá neprestala pliesť, „to by boli

museli byť jej súčasťou.“

Napísať Rainerovi list na rozlúčku jej nerobilo ťažkosti, bolo to pre ňu dokonca akési zadosťučinenie, že sa mu môže takto odplatiť. Keď trpí ona, nech trpí aj on. Lenže tentoraz sa Rainer neuspokojil s listom, nástojil na večeri v ich obľúbenej reštaurácii. Justínu sklamalo, že ju nepozval do domu na Park Lane, ale neprekvapilo ju to.

Prvý raz v živote sa obliekla tak, aby sa mu páčila. Čertík, ktorý ju doteraz vždy nabádal, aby si vzala niečo, čo ho dráždi, zrazu sa stratil. Keďže Rainer mal rád jednoduchosť, vzala si dlhé bordové večerné šaty s úzkymi rukávmi zapnuté po krk a masívny zlatý náhrdelník vykladaný granátmi a perlami. Na rukách mala ťažké zlaté náramky. Iba svoje strašné vlasy nevedela nikdy upraviť tak, aby bol spokojný. Namaľovala sa výraznejšie ako zvyčajne; keď sa jej lepšie neprizrie, hádam nezbadá, aká je zničená a ubitá.

Zjavne sa jej lepšie neprizrel. Aspoň sa nezmienil o tom, že vyzerá unavená alebo dokonca chorá. Správal sa vôbec čudne. Justína mala odrazu pocit, že nastáva koniec sveta, také bolo všetko iné.

„Dostala si už od matky odpoveď na list?“ spýtal sa zdvorilo.

„Nie. Ale nijakú ani nečakám. Asi mi na to nemá čo povedať.“

„Chceš, aby ťa Fritz odviezol zajtra na letisko?“

„Ďakujem, vezmem si taxík,“ odvetila príkro. „Nechcem ťa okrádať o jeho služby.“

„Zajtra mám rokovania, takže mi vôbec nebude chýbať.“

„Povedala som, že si vezmem taxík.“

Zdvihol obočie. „Nemusíš preto kričať, Justína. Ako si želáš.“

Nehovoril jej už srdiečko. Všimla si, že v poslednom čase používal to nežné oslovenie iba zriedkavo a dnes večer ho nepoužil ani raz. Ach, aká smutná, deprimujúca večera! Nech je už po nej! Mimovoľne mu pozrela na ruky, pokúšala sa rozpamätať, aké to bolo, keď ešte cítila jeho láskanie, ale nedarilo

sa jej to.

Prečo je celý život taký zmätok? Prečo nemôže nič prebiehať pokojne? Prečo sa musia stávať také strašné veci ako s Danom?

Keď si spomenula na Dana, striaslo ju. Zrazu nemohla obsedieť. Položila ruky na operadlá stoličky.

„Nemohli by sme už ísť?“ spýtala sa. „Strašne ma bolí hlava.“

Na rohu ulice, na ktorej Justína bývala, Rain povedal Fritzovi, aby ho počkal, chytil ju pod pazuchu a zdvorilo ju viedol ku vchodu. Popŕchalo. Pomaly kráčali po chodníku, po ktorom sa ich kroky smutne rozliehali.

„Tak zbohom, Justína,“ povedal.

„Iba na čas.“ Pokúšala sa o ľahký tón. „Môžeme si pokojne povedať do videnia. Niekedy predsa prídem do Európy a dúfam, že aj ty si nájdeš čas navštíviť ma na Droghede.“

Pokrútil hlavou. „Nie. Toto je rozlúčka navždy, Justína. Nemyslím, že si máme ešte čo povedať.“

„Chceš povedať, že ma už nepotrebuješ.“ Horko-ťažko sa jej podarilo zasmiať. „Dobre, dobre, Rain. Nemusíš ma šetriť, znesiem pravdu.“

Zohol sa a pobozkal jej ruku. Potom sa vystrel, s úsmevom sa jej zahľadel do očí a odišiel.

Pred dverami ležal list od matky. Zdvihla ho, vyzliekla si kabát a topánky, odložila kabelku. Potom šla do obývačky a klesla na jednu z debien. Dlho mlčky sedela, dumala a hrýzla si spodnú peru. Zrak jej padol na Danovu fotografiu. Bola to pamiatka na jeho vysviacku. Potom si zrazu uvedomila, že nohami hladká skrútený koberec z klokanej kožušiny, a rýchlo vstala.

Šla postaviť na kávu a poobzerala sa po kuchyni, akoby ju videla prvý raz. Hľadela na malé trhliny v tapetách, na košík s filodendronom visiaci z povaly, na hodiny v tvare mačky, ktorá krútila očami a kývala chvostom kyvadlom na znamenie, že Justína zbytočne márni čas. Na poznámkovej tabuli bolo napísané: ZABALIŤ KEFU NA VLASY. Pozrela na stôl. Ležala tam skica Rainovho portrétu, ktorú načrtla ceruzkou pred

niekoľkými týždňami, a škatuľka cigariet. Vzala si jednu a zapálila. Potom si spomenula, že v ruke ešte vždy drží matkin list.

Sadla si ku kuchynskému stolu, Rainov portrét hodila na dlážku a položila si naň nohy. Prekliaty dogmatický Nemčúr, pomyslela si. Už ma nepotrebuješ, tak ani ja nepotrebujem teba.

Otvorila list a začala čítať:

Milá Justína,

bezpochyby realizuješ svoje rozhodnutie so zvyčajnou impulzívnosťou a preto dúfam, že Ťa tento list ešte zastihne. Neviem síce, čo Ťa priviedlo k Tvojmu rozhodnutiu, ale ak to bolo niečo v mojich posledných listoch, odpusť mi to, prosím Ťa. Za nijakých okolností som v Tebe nechcela vyvolať takú prudkú reakciu. Myslím, že som iba túžila po troške účasti, a zabudla som, že pod Tvojou navonok tvrdou škrupinou sa skrýva veľmi mäkké jadro.

Áno, som osamotená, strašne osamotená, ale Tvoj návrat na tom nič nezmení. Nik, ani Ty, mi nemôže vrátiť to, čo som stratila. Ale nie je to len moja strata. Je to strata, ktorú sme utrpeli všetci. Zdá sa mi, že Ťa prenasleduje predstava, a to úplne mylná, že si svojím spôsobom zodpovedná za Danovu smrť. Podozrievam Ťa, že Tvoje náhle impulzívne rozhodnutie má byť akýmsi aktom pokánia. A to je nesprávne. Dane bol dospelý muž, a nie bezmocné bábätko. Pustila som ho predsa z domu, či nie? Keby som podľa Tvojich meradiel posudzovala sama seba, dostala by som sa do blázinca. Mám si azda ja vyčítať, že som mu dovolila žiť vlastným životom? Nie, v tomto smere si nič nevyčítam. Nikto z nás nie je boh, Justína, hoci ja som mala viac príležitostí pochopiť to ako Ty.

Keby si sa vrátila domov, obetovala by si mi svoj život. To nechcem. Nikdy som to nechcela. Odmietam Tvoju obeť. Nepatríš na Droghedu, nikdy si sem nepatrila. Ak si ešte vždy nenašla svoje miesto, radím Ti, aby si sa nad tým hneď teraz zamyslela. Niekedy si predsa len strašne nechápavá, Rainer je veľmi milý človek, ale v živote som nestretla muža, ktorý by bol taký altruista, za akého ho pokladáš. Tvrdíš, že sa o Teba stará len

kvôli Danovej pamiatke. Rozmýšľaj už konečne ako dospelá žena, Justína!

Danovo svetlo zhaslo, moja najdrahšia. Zhaslo pre nás všetkých. A neexistuje nič, vôbec nič, čím by si to mohla zmeniť, rozumieš mi? Nebudem predstierať, že som šťastná. Úplne šťastný asi nemôže byť nik. Ale keď si myslíš, že my tu na Droghede trávime svoje dni plačom a nárekom, veľmi sa mýliš.

Tešíme sa zo života a jedna z príčin našej radosti je práve tá, že ešte máme Teba. Danovo svetlo zhaslo. Prosím Ťa, milá Justína, pokús sa s tým zmieriť.

Príď na Droghedu, všetci Ťa radi uvidíme. Ale nie navždy. Nikdy by si tu nebola šťastná. Bola by to od Teba zbytočná, nezmyselná obeť. Zostaň tam, kde si, a zariaď si život po svojom.

Justína pocítila takú strašnú bolesť ako v prvé dni po Danovej smrti. Ten istý pocit úplnej bezmocnosti. Mama má pravdu. Nemôžem nič urobiť. Vôbec nič!

Kanvica na sporáku zapískala, rýchlo ju odtiahla.

Ach, mama, mama. Som teraz tvoje jediné dieťa, a predsa ma nechceš! Myslíš, že by som nebola zomrela namiesto Dana, keby to bolo možné? Je nespravodlivé, že musel zomrieť on.

Mama má pravdu. Aj keby som sa vrátila na Droghedu, nič to nezmení na skutočnosti, že Dane sa ta vrátiť nemôže. Nie, nemôže, hoci tam odpočíva naveky. Svetlo zhaslo a ja ho nemôžem znovu zažať. Teraz už chápem, ako to mama myslí. Moje svetlo v nej ešte svieti. Lenže nie na Droghede.

Otvoril jej Fritz. Ako vždy, keď neviedol auto, mal na sebe komornícky úbor. „Pán Hartheim je v pracovni, slečna O'Neillová."

Rain sedel pri kozube. Keď vošla, obrátil hlavu, ale nič nepovedal. Tvár mal bezvýraznú.

Pristúpila k nemu, kľakla si a položila mu hlavu do lona.

„Rain," zašepkala, „prepáč mi všetky tie roky, je mi to strašne ľúto." Zošuchol sa zo stoličky a kľakol si k nej.

„Stal sa zázrak?"

Usmiala sa naňho. „Nikdy si ma neprestal ľúbiť, však?"

„Nie, srdiečko, nikdy.“

„Musela som ti veľmi ublížiť.“

„Nie tak, ako si myslíš. Vedel som, že ma ľúbiš, a čakal som. Vždy som veril, že trpezlivosť zvíťazí.“

„A rátal si s tým, že na to prídem sama. Neznervóznel si, keď som sa rozhodla vrátiť na Droghedu?“

„Ach áno. Keby to bol býval iný muž, nebol by som sa znepokojoval. Ale Drogheda? Áno, bol som ustarostený.“

„Vedel si, že sa chcem vrátiť na Droghedu, ešte skôr, ako som ti to povedala, však?“

„Clyde mi to prezradil. Zatelefonoval mi do Bonnu a spýtal sa ma, či nemám nejakú možnosť privábiť ťa, aby si zmenila rozhodnutie. Povedal som mu, aby počkal jeden-dva týždne, že uvidím, čo sa dá urobiť. Nie kvôli nemu, srdiečko. Kvôli sebe. Nie som ľudomil.“

„To vraví aj mama. Ale čo tento dom? Mal si ho naozaj už pred mesiacom?“

„Nie. Vôbec mi nepatrí. Ale ak chceš pokračovať vo svojej hereckej kariére, budeme potrebovať dom v Londýne. Naozaj sa ti páči? Potom sa ho pokúsim kúpiť. Dokonca ti dovolím, aby si ho zariadila. Musíš mi však sľúbiť, že nikde nepoužiješ pomarančovú ani ružovú farbu.“

„Nikdy by mi nebolo napadlo, že si taký prefíkaný. Prečo si mi jednoducho nepovedal, že ma ľúbiš? Tak som to túžila počuť!“

„Nie. Mala si na to prísť sama. Musela si to predsa vidieť.“

„Bola som tuším celkom slepá. Naozaj som to nevidela. Potrebovala som pomoc. Až mama mi otvorila oči. Pred chvíľou som dostala list, v ktorom píše, aby som sa nevracala.“

„Tvoja matka je obdivuhodná žena,“

„Viem, že ste sa stretli. Ale kde?“

„Bol som za ňou pred rokom. Drogheda je úžasná, nie je to však miesto pre teba. Pokúsil som sa jej to vysvetliť. Nevieš si predstaviť, ako ma teší, že to uznala. Pritom moje argumenty neboli veľmi presvedčivé.“

Položila mu ukazovák na pery. „Ja sama som sa nikdy

nevedela rozhodnúť, Rain. Možno to nebudem vedieť ani v budúcnosti.“

„Ach, srdiečko. Dúfam, že nie. Pre mňa nikdy nebude existovať iná žena ako ty. Všetci to vedia už dlhé roky. Ale slová lásky nič neznamenajú. Aj keby som ti bol tisíc ráz za deň opakoval, že ťa ľúbim, nebol by som ťa tým zbavil tvojich pochybností. A tak som o svojej láske nehovoril, ale prežíval som ju. Ako si mohla pochybovať o svojom najvernejšom ctiteľovi?“ Vzdychol. „Som rád, že ťa k tomu napokon priviedla tvoja matka, keď už sa to nepodarilo mne.“

„Nehovor tak! Rain, pokúšala som tvoju trpezlivosť donekonečna. Nebuď dotknutý tým, že mi musela otvárať oči mama. Na tom teraz vôbec nezáleží. Predsa som si ti pokorne kľakla k nohám.“

„Vďakabohu, že tvoja pokora nevydrží o nič dlhšie ako do rána,“ povedal veselo. „Zajtra bude z teba už opäť stará Justína.“

Napätie ju pomaly opúšťalo, najhoršie mala za sebou. „Vieš, čo mám na tebe najradšej? Že sa nikdy nedáš a vždy sa ti podarí nejako ma usadiť.“

Pokrčil plecami: „Teš sa na budúcnosť. Keď budeme bývať spolu, možno sa to odo mňa naučíš.“ Pobozkal ju na čelo, na oči, na líca. „Ani za nič by som ťa nechcel inú, ako si. Nezmenil by som jedinú pehu na tvojej tvári, jedinú bunku tvojho mozgu.“

Objala ho okolo krku a hrabla mu prstami do vlasov. „Keby si vedel, ako som po tom túžila!“ povedala. „Nikdy som na to nemohla zabudnúť.“

Telegram znel:

PRAVE SOM SA STALA PANI HARTHEIMOVOU SOBAS S PAPEZSKYM POZEHNANIM VO VATIKANE KONECNE VYDATA LEN CO TO BUDE MOZNE PRIDEME NA DROGHEDU NA ONESKORENU SVADOBNU CESTU BYVAT BUDEME V EUROPE POZDRAVY VSETKYM AJ OD RAINERA JUSTINA

Meggie položila telegram na stôl a uprene hľadela cez okno

na záplavu jesenných ruží v záhrade. Na ibišky, prízračné eukalypty, buganvíliu, milé pieprovníky. Aká krásna a živá je záhrada! A človek je vždy znovu svedkom toho, ako drobučká rastlinka vyrastie, dozrie, zanikne a začas na jej mieste vykvitne nová v nekonečnom, večnom cykle.

Kruh Droghedy sa uzatvára. Áno, už nadišiel čas. Naše miesto zaplnia iní ľudia.

Všetko, čo sa mi stalo, zapríčinila som si sama. Nik iný na tom nenesie vinu. Ale neľutujem jediný okamih svojho života.

Vták s tŕňom v hrudi sa podriaďuje nemennému zákonu. Nevie, čo ho ženie k tomu, aby sa vrhol na osteň a spievajúc zomrel. Vo chvíli, keď mu tŕň vnikne do hrude, nevie, že prichádza smrť. Iba spieva a spieva, kým sa z neho nevytratí život. Ale my, ktorí si prepichujeme prsia tŕňmi, to vieme. My to chápeme. A predsa to robíme. Predsa to robíme.

DOSLOV

Colleen McCulloughová sa narodila roku 1920 vo Wellingtone v Novom Južnom Walese a vyrastala v Sydney. Nesplnil sa jej sen študovať medicínu, lebo sa jej nepodarilo získať vládne štipendium, a tak postupne vystriedala rozličné zamestnania – pracovala ako novinárka, knihovníčka, učiteľka. Neskôr absolvovala štúdium neurofyziológie a až donedávna pôsobila ako neurofyziologička v Austrálii, Veľkej Británii a USA.

Dá sa povedať, že Colleen McCulloughová je žena mnohých remesiel – venuje sa fotografovaniu, hudbe, maľuje a vyšíva a jej vášňou je cestovanie. Svoje bohaté životné skúsenosti mohla napokon najlepšie zužitkovať, keď sa začala venovať literatúre. Ako spisovateľka je McCulloughová voči sebe mimoriadne náročná. Svoj prvý román Tim prepísala za tri mesiace desať ráz, kým s ním bola spokojná. Ďalší, doteraz najúspešnejší román Vtáky v tŕní, nosila v hlave štyri roky, skôr ako si sadla k písaciemu stolu. Koncipovala ho ako generačnú ságu rodiny Clearyovcov, situovanú do obdobia rokov 1915 až 1969. Za spojnicu osudov svojich hrdinov si zvolila honosné farmárske sídlo Droghedu v exotickom prostredí riedko osídlenej časti Austrálie, v Novom Južnom Walese.

Stavila pritom na kartu, ktorá pri dostatočne nosnom obsahovom náboji a literárnej zručnosti zväčša vyvolá široký čitateľský ohlas. Čoskoro po vyjdení románu sa ukázalo, že sa rozhodla správne. Vtáky v tŕní sa stali bestsellerom nielen v austrálskom, ale aj v svetovom meradle, boli preložené skoro do všetkých európskych jazykov a ešte vždy sa tešia veľkej popularite vo forme televízneho seriálu.

V čom spočíva nevšedná príťažlivosť tohto rozsiahleho románu?

Je to predovšetkým zaujímavá ústredná dejová línia, solídna znalosť prostredia, precízna kresba nevšedných, rázovitých postáv a ich vzájomných vzťahov, úchvatné opisy prírody vzdialeného kontinentu, pútavý rozprávačský štýl zo zmyslom pre

účinnosť dialógov a v neposlednom rade šťastná ruka pri voľbe mužského protagonistu, katolíckeho kňaza Ralpha de Bricassart, ktorého prostredníctvom dáva spisovateľka čitateľovi možnosť nazrieť do exkluzívneho prostredia najvyšších cirkevných kruhov.

Dva hlavné tematické okruhy románu sú: tvrdý život ťažko pracujúcich ľudí a ich boj s prírodou (spočiatku na Novom Zélande a potom v austrálskom buši) a prostredie vatikánskeho kléru. Zatiaľ čo prvý, dominantný, vyznieva väčšinou mimoriadne zaujímavo, vzrušujúco až fascinujúco, druhý pôsobí často menej presvedčivo, čo mu však neuberá na atraktívnosti. Autorka súčasne využíva pôsobivosť kontrastu striedaním opisov drsných životných podmienok mnohodetnej rodiny poľnohospodárskeho robotníka a pompéznej uhladenosti rímskych palácov a sídiel cirkevných kniežat.

Mottom románu je keltská povesť o vtákovi, ktorý po celý život hľadá strom s tŕňmi, čo preňho znamená jednorazové naplnenie túžby a zároveň smrť. McCulloughová v príbehoch svojich hrdinov poukazuje na analógiu ľudského života s povesťou – človek je ochotný pre krátke, ale pravé šťastie vedome podstúpiť najväčšiu bolesť.

Vtáky v tŕní však symbolizujú aj životnú cestu skupiny ľudí, ktorí sú akýmisi zajatcami vlastného osudu. Tvrdá životná realita, príroda, hospodárske a spoločenské podmienky, to všetko určuje životnú dráhu jednotlivých členov clearyovskej rodiny, formuje ich charaktery a utvára ich málo radostné osudy. A osudová je napokon aj skutočnosť, že z nesmierne pracovitej rodiny s mnohými deťmi nevzíde na Droghede nijaké potomstvo, hoci práve rodinná súdržnosť hrá v živote Clearyovcov významnú úlohu.

K cirkvi, najmä jej vysokým hodnostárom sa autorka stavia kriticky a neúprosne odhaľuje dvojtvárnosť všetkých, ktorí sú navonok hlboko veriaci, ale ich činy sú nemorálne až kruté. Už základná dejová zápletka stojí na fakte, že hrdina románu Ralph, mladý írsky kňaz, preložený za trest za farára do zapadnutého austrálskeho mestečka Gillanbone, urobí pomocou obrovského majetku Mary Carsonovej závratnú kariéru a stane sa jedným z

najvýznamnejších rímskych kardinálov.

Vládkyňa Droghedy, Mary Carsonová, milionárka opantaná láskou k Ralphovi, je veriaca katolíčka, to jej však nebráni pomstiť sa objektu svojho zbožňovania za odmietnutie tým najkrutejším spôsobom. Dlhé roky cieľavedome snuje svoj diabolský plán odvety, postupne stráca všetky ľudské vlastnosti, ale napriek obrovskému vekovému rozdielu a pokročilej starobe sa do smrti nevzdáva sebeckého citu náklonnosti k mladému kňazovi.

Colleen McCulloughová je bezpochyby spisovateľka pokrokového zmýšľania, sympatizuje s jednoduchými pracujúcimi ľuďmi (prostý otec rodiny je jednou z najkrajších postáv románu), odsudzuje násilie, vojnu a fašizmus. Výrazne vyslovuje svoje stanovisko napríklad v scéne ideologického sporu medzi Ralphom a kardinálom di Contini-Verchese, ktorého predmetom je pápež Pius XII. a jeho politika za druhej svetovej vojny. Kým kardinál Vittorio prednáša všeobecne známe tézy obhajcov pápeža, autorka ich jednoznačne odmieta a ústami Ralpha de Bricassart hovorí: „Hitlera musíme pranierovať, jeho barbarstvo musíme odhaliť pred celým svetom!“

Keď napokon skoro šesťdesiatročný Ralph prichádza na návštevu k Meggie, priznáva, že cirkev ho sklamala, a označuje Vatikán za starý, zatrpknutý a skamenený.

V jednotlivých obdobiach svojho rozprávania autorka zahŕňa do deja aj súčasné politické a hospodársko-spoločenské problémy. I keď ich hlbšie neanalyzuje, venuje im väčší alebo menší priestor v súvislosti s osudmi jednotlivých postáv románu. Dotýka sa prvej svetovej vojny, sleduje vypuknutie druhej a jej ďalší priebeh, najmä spojenecké operácie proti Rommelovej armáde v severnej Afrike. Plasticky opisuje historickú ofenzívu generála Montgomeryho pri Tobruku v októbri 1942 a ďalšie osudy austrálskych vojakov na Novej Guinei v boji proti Japoncom, pričom kriticky hodnotí mocenskú politiku Veľkej Británie voči ostatným krajinám spoločenstva. V povojnovom období venuje pozornosť pozemkovej reforme v Austrálii.

Prostredníctvom Ralpha opisuje autorka zasa udalosti za

druhej svetovej vojny v Európe, najmä v Taliansku po páde Mussolliniho a v rámci dovolenkovej cesty mladého Dana sa dotýka zvrhnutia monarchie a buržoázno-demokratickej revolúcie v Grécku.

Azda nezveličujeme, keď tvrdíme, že román Vtáky v tŕní je vášnivou obhajobou lásky vo všetkých jej podobách – lásky mileneckej, manželskej, lásky medzi rodičmi a deťmi, súrodencami, lásky k zemi, práci, prírode a lásky k bohu ako ideológii dobra. Autorka prikladá veľký význam emocionálnej stránke partnerských vzťahov medzi mužom a ženou, čo sa výrazne prejavuje v podaní ľúbostných výjavov. Kým vyvrcholenie ozajstnej lásky vykresľuje s hlbokou nehou, ľúbostné scény, ktorým chýba citové zázemie, opisuje tvrdo, až naturalisticky.

Autorkin realistický rozprávačský talent sa však najpôsobivejšie prejavuje tam, kde sa jej podarilo celkom zbaviť sentimentality a úsilia o vonkajší efekt. Nezabudnuteľné sú napríklad scény z Megginho detstva, opisy prírody a prírodných katastrof alebo originálneho škótskeho večierka ceilidhu v severnom Queenslande.

Formálne je román rozdelený na sedem častí, pomenovaných podľa ústredných postáv: Meggie, Ralpha, Paddyho, Luka, Fee, Dana a Justíny.

Ak chceme jednotlivé postavy stručne charakterizovať, môžeme konštatovať, že zdanlivo najrozpornejšia postava hrdinu Ralpha je v podstate jednoduchá. Kňaz obdarený mimoriadnou fyzickou príťažlivosťou má vlastnosti väčšiny mužov – ctižiadostivosť, hrdosť a v istých situáciách bezohľadnosť. Keďže sa najprv zasľúbil bohu, musí neskôr svoju lásku rozdeliť medzi boha a ženu. Z jeho povahových vlastností logicky vyplýva skutočnosť, že po celý život musí bojovať medzi láskou k Meggie a cirkevnou kariérou.

Ralphova protihráčka, jednoduchá, menej vzdelaná Meggie vychádza z románu ako žena prevyšujúca kardinála nielen citovým bohatstvom, ale aj morálkou, vôľou a neotrasiteľnou pozitívnou životnou filozofiou. Nie náhodou je Ralphovou

poslednou myšlienkou pred smrťou poznanie, že Meggie znesie všetko. Je to mimoriadne plasticky vykreslená postava a autorka jej zaslúžene venuje v románe najviac priestoru.

Ďalší dvaja muži zohrávajúci významné úlohy vo vzťahu k členom clearyovskej rodiny, Meggin manžel Luke a Rainer Moerling Hartheim, majú veľa spoločného s Ralphom – zaťato sa ženú za svojím cieľom a v istých situáciách robia podobné chyby. Ale je azda nesympatický Luke pri objektívnom hodnotení horší ako neodolateľný kňaz, ktorý okrem iného nenavštívi Meggie celé desaťročia, hoci ju ľúbi?

Rainerova postava s tajuplným pôvodom a závratnou kariérou siahajúcou až po funkciu ministra nemeckej spolkovej vlády je do istej miery problematická a málo presvedčivá. Jeho názory na charakter povojnového Nemecka rovnako ako vzťah k Justíne vyznievajú sympaticky, hoci aj v tejto rovine možno iba ťažko uveriť jeho obrovskej trpezlivosti a ohľaduplnosti voči milovanej osobe.

Justína, svojský odvar sily z rozličných génov, je typ modernej mladej ženy so správnym postojom k životu. Jej brat Dane, vytúžený plod osudového ľúbostného spojenia, o ktorom sa v románe často hovorí, že nepatrí do tohto sveta, naozaj prežíva na svojej krátkej životnej púti len málo ľudských problémov.

Rozhodne by nebolo voči autorke spravodlivé sledovať v románe prednostne iba príbeh Meggie a Ralpha, hoci dejová osnova a navyše ich vzťah okorenený odjakživa s obľubou rozoberanou inštitúciou kňazského celibátu k tomu bezpochyby zvádzajú.

Z hľadiska stavby románu však nemožno poprieť, že Ralphovou smrťou ústredná dejová línia vrcholí a posledná časť venovaná Justíne pôsobí viac-menej dojmom dodatku. Prispieva k tomu aj skutočnosť, že autorka, zjavne v úsilí rozsah diela nerozširovať, rieši záverečnú problematiku v podstate formou výmeny listov. Román si však záver logicky vyžaduje a Meggie v ňom pripadne úloha urobiť posledné bolestné rozhodnutie v prospech dcérinho šťastia.

Hoci pri spracovaní témy i stavbe príbehu autorka vychádza

z postupov klasického románu, bez akýchkoľvek novátorských tendencií, podarilo sa jej predstaviť prostredie vzdialeného kontinentu tak pútavo a živo, že v posledných rokoch sa jej román zaradil medzi najčítanejšie knihy v Európe.

Katarína Karovičová

OBSAH

I.	1915-1917 MEGGIE	7
II.	1921-1928 RALPH	60
III.	1921-1932 PADDY	185
IV.	1933-1938 LUKE	240
V.	1938-1953 FEE	362
VI.	1954-1965 DANE	449
VII.	1965-1969 JUSTÍNA	554
	Doslov (K. Karovičová)	585